

Helyzetelemzés

4. Kutatás

Jelen dokumentum

a KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 azonosító számú

„Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és
hatékonyságának növelése”

című kiemelt projekt keretében készült.

Készítette:

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

HBH Stratégia és Fejlesztés Kft.

Megbízó:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Dátum:

2021. április 20.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1 TECHNIKAI FEJEZETEK

1.1 Verziókövetés

Verziószám	Dátum	Megjegyzés
v0.#_Belső véleményezés	2021.04.10-15.	
v1.0	2021. április 9.	
v1.1	2021. április 18.	Nyelvi lektorálás - Kalmár Ágnes Szakmai lektorálás – Téglásiné Kovács Júlia
v1.2	2021. április 20.	Véglegesítés: dr. Dudás Gábor, Schultz Márton
v2.0	2021. május	NAIH véleményezés
v3.0	2021. május 20.	NAIH véleményezést követően kiegészített
v3.1	2021. május 28.	Nyelvi lektorálás – Kovács Szabolcs Szakmai lektorálás -Téglási András
v4.0		Véglegesítés: dr. Dudás Gábor, Schultz Márton

1.2 Tartalomjegyzék

1	TECHNIKAI FEJEZETEK.....	2
1.1	Verziókövetés	2
1.2	Tartalomjegyzék.....	2
2	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	5
3	BEVEZETÉS.....	7
3.1	A Projekt és a Kutatási projekt rövid bemutatása.....	7
3.2	A kutatás bemutatása, szerepe és célja a projektben.....	8
3.3	A helyzetelemzés felépítése	9
4	A HELYZETELEMZÉS CÉLJA, MÓDSZERE ÉS FELÉPÍTÉSE	11
4.1	A helyzetelemzés célja és szerepe a kutatásban.....	11
4.2	A dokumentum kapcsolódása a projekt más eredménytermékeihez	11
4.3	A vizsgálati kérdések, az alkalmazott módszertan és a felhasznált adatforrások 12	
4.3.1	A kutatások során alkalmazott holisztikus, folyamatszemplétű megközelítés.....	12
4.3.2	A helyzetelemzés fő kutatási kérdései	13
4.3.3	A helyzetelemzés során alkalmazott módszerek és a felhasznált adatforrások	14
5	AZ INFORMÁCIÓSZABADSÁG HAZAI JOGI SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZETÉNEK ÉS HELYZETÉNEK ÁTFOGÓ ÁTTEKINTÉSE	16
5.1	Az információszabadság hazai jogi szabályozásának áttekintő bemutatása .	16
5.1.1	Az információszabadság hazai jogi szabályozásának alakulása, fejlődése.....	16
5.1.2	Az információszabadság hazai jogi szabályozásának jelenlegi helyzete.....	21
5.2	Az információszabadsághoz kapcsolódó korrekciós mechanizmusok hazai helyzete nemzetközi összehasonlításban.....	50
6	A KUTATÁS TÁRGYÁT KÉPEZŐ KORREKCIÓS MECHANIZMUSOK ÉRTELMEZÉSE, A KUTATÁSI TERÜLET ÉRINTETTJEINEK DEFINIÁLÁSA ÉS ELEMZÉSE	53
6.1	Az adatigénylésben részt vevő felek.....	53
6.2	A célcsoport meghatározása, definiálása.....	53
6.2.1	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	53
6.2.2	Az Adatvédelmi Biztos	54
6.2.3	Bíróságok.....	54
6.2.4	Alkotmánybíróság	54
6.2.5	Európai Unió Bírósága.....	54
6.2.6	Emberi Jogok Európai Bírósága	55
6.2.7	Civil szervezetek.....	55
6.2.8	A sajtó résztvevői.....	59
6.2.9	Ügyészség	60
6.2.10	Önálló bírósági végrehajtók	60

6.2.11	Országgyűlési, európai parlamenti és önkormányzati képviselők	61
6.2.12	Állami Számvevőszék	62
6.2.13	Aarhus Compliance Committee	62
6.3	A korrekciós mechanizmus fogalom jogi értelmezése, behatárolása	63
6.4	Érintettek (korrekciós mechanizmusok) csoportosítása	64
6.5	A korrekciós mechanizmusok egymáshoz való viszonya	65
6.6	Az érintettek (pl. civil szervezetek) számosságára vonatkozó statisztikai adatok elemzése	65
7	A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ KORREKCIÓS MECHANIZMUSOK HAZAI SZABÁLYOZÁSA.....	66
7.1	Alapvető jogforrások	66
7.2	Korrekciós mechanizmusok hatáskörei és szankciós mechanizmusai.....	66
7.2.1	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	66
7.2.2	Bíróságok.....	71
7.2.3	Alkotmánybíróság	73
7.2.4	A sajtó	74
7.2.5	Civil szervezetek.....	75
7.3	Jogalkotás.....	76
7.4	Az információszabadság szabályozására vonatkozó ágazati jogszabályok ...	77
8	A CIVIL SZERVEZETEK, SZEMÉLYEK SZEREPE A KORREKCIÓS MECHANIZMUSOK HAZAI MŰKÖDÉSÉBEN	79
8.1	Alkotmánybíróság	79
8.2	Emberi Jogok Európai Bírósága	79
9	A KORREKCIÓS MECHANIZMUSOKKAL KAPCSOLATOS HAZAI GYAKORLAT ELŐZETES ELEMZÉSE.....	80
9.1	A NAIH eljárásainak és működésének gyakorlati tapasztalatai.....	80
9.1.1	A Hatóság működésének általános statisztikai jellemzői	80
9.1.2	Az információszabadsággal kapcsolatos ügyek	84
9.1.3	A NAIH közzétételi gyakorlata	85
9.1.4	A NAIH elnökének és az adatvédelmi biztosok főbb célkitűzései és az általuk azonosított rendszerszintű problémák, kihívások	87
9.2	Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatának vizsgálata	92
9.2.1	Az alkotmánybírósági határozatok statisztikai elemzése	92
9.2.2	Az Alkotmánybíróság alapvető jelentőségű megállapításai	98
9.3	A vonatkozó bírói joggyakorlatok, ügyek és statisztikák vizsgálata.....	102
9.3.1	A bírói határozatok számossága az Alkotmánybíróság eljárásával összefüggésben.....	103
9.3.2	A Kúria joggyakorlatalemzése mint előzménykutatás	105
9.3.3	Fontosabb bírói döntések a joggyakorlatalemző csoport állásfoglalása óta	110
9.3.4	Uniókonform értelmezést végző bírói döntések	114
9.3.5	Büntetőjog.....	115
9.4	A bírósági ítéletek és NAIH állásfoglalások elemzése	115

9.4.1	Bírósági ítéletek	115
9.4.2	A NAIH joggyakorlata és jogértelmezése	117
9.4.3	Elérhető statisztikai adatok elemzése	167
9.4.4	A NAIH és az Alkotmánybíróság kapcsolata	187
9.5	A civil szervezetek, szereplők releváns kutatási eredményeinek vizsgálata	188
9.5.1	Tájékoztató anyagok.....	188
9.5.2	Nemzetközi kutatásban, együttműködésben való részvétel.....	189
9.5.3	Adatbázisok	189
9.5.4	Civil szervezetek adatigénylései.....	189
9.5.5	Egyéb releváns információ	190
9.6	A rendelkezésre álló szankcionálási lehetőségek és egyéb befolyásoló eszközök alkalmazási gyakorlatának vizsgálata, elemzése.....	190
9.6.1	Aarhusi Egyezmény	191
9.6.2	Tromsø-i Egyezmény.....	193
9.6.3	Emberi Jogok Európai Bírósága	195
9.6.4	Az Európai Unió Bíróságának az Alapjogi Charta 42. cikkéhez kapcsolódó esetjoga.....	198
9.6.5	A 2003/4/EK irányelv joggyakorlatban.....	200
9.6.6	A 1367/2006/EK rendelet a joggyakorlatban	208
9.6.7	Az 1049/2001/EK rendelet a joggyakorlatban	208

10A	HELYZETELEMZÉS SORÁN FELTÁRT ANOMÁLIÁK ÖSSZEFOGLALÁSA – PROBLÉMATÉRKÉP	210
-----	---	-----

11	MELLÉKLETEK	229
----	-------------------	-----

11.1	Forrásjegyzék	229
11.1.1	A felhasznált, a területen lezajlott kutatási előzmények és forrásanyagainak tételes listája .	229
11.1.2	Releváns jogszabályok tételes listája	229
11.1.3	Alkotmánybírósági határozatok és végzések	233
11.1.4	Bírósági határozatok.....	234
11.1.5	A NAIH állásfoglalásai, jelentései	237
11.1.6	NAIH beszámolók	241
11.1.7	Az Adatvédelmi Biztos állásfoglalásai	241
11.1.8	Az Adatvédelmi Biztos beszámolóit.....	241
11.1.9	Az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntései	242
11.1.10	Az Európai Unió Bíróságának döntései	242
11.1.11	Felhasznált internetes hivatkozások.....	244
11.2	Fogalomtár.....	247
11.3	Rövidítések jegyzéke	250
11.4	Ábrajegyzék	252
11.5	Táblázatok jegyzéke	253
11.6	Egyeztetések listája	254
11.7	Egyéb mellékletek.....	255
11.7.1	Az információs szabadság szabályozására vonatkozó ágazati jogszabályok	255
11.7.2	Aarhusi Egyezmény	274
11.7.3	Tromsø-i Egyezmény.....	283
11.7.4	2003/4/EK irányelv.....	286

2 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A 4. Kutatás a korrekciós mechanizmusokat átfogó, holisztikus szemlélettel vizsgálja: azaz a jogalkotási, a jogalkalmazási, illetve a „jogon túli” korrekciós lehetőségek feltárását egyaránt célozza. A jogalkalmazás területén a kutatás kiemelten kívánja vizsgálni a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, a bíróságok és az Alkotmánybíróság szerepét, de figyelemmel van más ágazati szereplőkre is.

A NAIH-nál számos statisztika állt rendelkezésre, amelyeket a Helyzetelemzés grafikonok formájában mutat be. Ezekhez a NAIH honlapján elérhető állásfoglalásokat, jelentéseket és éves beszámolókat használta fel a kutatás.

A bíróságok működése és jogértelmezése körében egyrészt egy korábban rendelkezésre álló eredménykutatás, egy joggyakorlatelemző csoport állásfoglalása, és az azokban foglalt megállapítások voltak felhasználhatóak. Az adatok másik forrása a Bírósági Határozatok Gyűjteménye volt. Ezzel kapcsolatosan láthatóvá vált, mely alkotmánybírósági határozatra hivatkoznak a legtöbbet a bíróságok, mely ügyekben jelenik meg releváns uniós rendeletre történő hivatkozás. Mivel az ügyek száma igen magas volt, ezért prioritizálni kellett. Ezt két irányból tette meg a Helyzetelemzés: az egyik irányt az Alkotmánybíróság által vizsgált bírósági határozatok összegyűjtése jelentette; míg a másik irány a joggyakorlatelemző csoport által fontosnak ítélt határozatok összegyűjtése volt.

Az Alkotmánybírósági határozatok körében vizsgálja a Helyzetelemzés azt, hogy melyik alkotmánybírósági határozatot melyik másik határozat hivatkozik meg, illetve azt is, hogy egy adott határozatra hány másik alkotmánybírósági határozat hivatkozik. Erről adatháló is készült, amely rávilágít a legtöbbet hivatkozott, kiemelkedő jelentőségű határozatokra.

A statisztikai adatelemzésből látható volt továbbá az, hogy az Alkotmánybíróság viszonylag kevés, csupán 2 határozatában hivatkozik az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntéseire, mely a későbbiekben szintén részletesebb elemzést igényel. Továbbá, az Európai Unió Bíróságának információszabadsággal kapcsolatos döntéseire az Alkotmánybíróság egyáltalán nem hivatkozik, ugyanakkor többször előfordult, hogy a bíróságok a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó uniós rendeletre hivatkoztak, jellemzően a Fővárosi Törvényszék, a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria esetében.

A korrekciós mechanizmusok vizsgálhatók továbbá történeti, illetve nemzetközi megközelítésből is. Az információszabadság jogi szabályozása szempontjából három alapvető fontosságú dátum emelkedik ki, ezek: az 1989-es rendszerváltás, az új Alkotmány, az 1992-ben megszülető adatvédelmi törvény, valamint az Alaptörvény és az Infotv. 2012-es hatálybalépése, amely évben a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság is létrejött. Ezek mellett számos dátum lehetne még említésre méltó, mivel az információszabadság folyamatosan fejlődött az elmúlt 30 évben, és vonatkozó rendelkezéseit számos ágazati szabály is kiegészíti.

Az RTI indexelés alapján Magyarország az Unión belül a 8. helyet foglalja el az információszabadság szabályozását illetően, mellyel az uniós átlag felett teljesített. Csupán néhány ország előzi meg hazánkat, például Észtország, Horvátország, Szlovénia, Svédország, Finnország. Elmondható tehát, hogy a magyar szabályozás az Unión belül az élmezőnybe, a tagállamok első harmadába tartozik.

A nemzetközi kötelezettségek szempontjából kiemelkedő, hogy 2020-ban lépett hatályba a Tromsø-i Egyezmény. A környezeti információkról rendelkező Aarhusi Egyezmény számos olyan érdekes rendelkezést és megoldást tartalmaz, melyeknek általánossá tétele, az Infotv.-be való áttemelése javasolható lenne, ilyenek például: a civil szervezetek bevonása, az általános tájékoztatási szint során alkalmazott lehetőségek.

A civil szervezetek számos módon hozzájárulnak az információszabadság érvényesüléséhez. Így bemutatásra kerülnek olyan tájékoztatók és segédanyagok, amelyek az állampolgárokat segítik az igénylés leadásában; illetve olyan jó gyakorlatok, innovatív megoldások, amelyek szintén rámutatnak szerepük fontosságára. A Helyzetelemzésben ismertetésre kerülnek továbbá azok az alkotmánybírósági határozatok, illetve az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású döntései is, amelyek esetén a civil szervezetek valamilyen irányú közbenjárása szintén kimutatható.

A problématerkép körében a holisztikus szemléletnek és az adatigénylés folyamatának megfelelően kerültek becsatornázásra az egyes problémák, és az ezekhez kapcsolódó, a szabályozásban fellelhető bemeneti pontok. A problémák közül az alábbi területek, témakörök bizonyultak kiemelkedően fontosnak:

1. Általános tájékoztatás;
2. Együttműködési kötelezettség;
3. A közfeladatot ellátó szervek önreflexiója;
4. A sajtó, a civil szervezetek, a képviselők szerepe;
5. Közzétételi kötelezettség;
6. Az adatigénylés magánjogi jellege;
7. Az adatigénylés tartalma;
8. Az adatkezelőválasza, a teljesítés megtagadása;
9. Az adatigénylő neve, személye;
10. Az adatkiadás teljesítése és határidők kérdése;
11. Az adatszolgáltatás módja;
12. Költségtérítés;
13. A megtagadási okok;
14. A NAIH szervezete, szerepe és hatáskörei,
15. A bizonyítás és a per kimenetele a bírósági eljárásban,
16. A jogorvoslati fórumok és azok jellege (polgári vagy közigazgatási per);
17. A bírósági végrehajtás;
18. Az Alkotmánybíróság szerepe, jogértelmezése;
19. A jogi szabályozás rendszerszintű problémái, különös tekintettel a környezeti információkra;
20. A NAIH viszonya a bíróságokhoz, Alkotmánybírósághoz illetve a civil szervezetekhez;
21. Az Alkotmánybíróság és a bíróságok közötti viszonyrendszer.

A helyzetelemzés során feltárt problémák segítségével megállapíthatók azok a hipotézisek, amelyek vizsgálatára a kutatás későbbi fázisában sor kerülhet. A bemutatott jogszabályok, ezek egymáshoz való viszonya, illetve a bemutatott releváns ítéletek, döntések és állásfoglalások alkalmasak arra, hogy a később létrehozandó Eredménytermékek vonatkozásában (pl. Esettanulmány) kiértékelésre és felhasználásra kerüljenek, illetve arra is, hogy a későbbiekben a problémák megoldásához a bennük foglalt álláspontok, jogértelmezések segítségül szolgáljanak.

3 BEVEZETÉS

3.1 A Projekt és a Kutatási projekt rövid bemutatása

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH vagy Hatóság) a személyes adatok védelme mellett felel a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzéséért és elősegítéséért. A Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése” című kiemelt projekt kedvezményezettjeként a Hatóság ezért célul tűzte ki az információszabadság alkotmányos alapjog magyarországi állapotának átfogó, tudományos alapú feltérképezését, és a kutatási megállapítások alapján a jogi és egyéb szolgáltató környezet javítását célzó koncepciók, javaslatok és eszközök kidolgozását. A projekt pozitív hatást gyakorol a szolgáltatói szemlélet és az etikus működés megerősítésére a közszolgáltatásban, és emellett közvetlenül összefügg a közigazgatási folyamatok átláthatóságának javításával. A Hatóság a projekt tervezett komplex kutatási tevékenységeinek szakmai megvalósításához szükséges kutatói és szakértői kapacitások biztosítására „A közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok közzétételi kötelezettségének vizsgálatát szolgáló, komplex elemző kutatások és a kutatások eredményeinek szakmai megvalósítása” tárgyú közbeszerzési eljárás eredménye alapján az Ex Ante Kft. – HBH Kft. konzorciummal (a továbbiakban: Vállalkozó), mint nyertes ajánlattevővel kötött szerződést.

A projekt keretében a Vállalkozó részéről elvégzendő komplex, szorosan egymásra épülő kutatási-elemzési feladatok három tevékenységcsoportba sorolhatók:

- I. tevékenységcsoport: Kutatási tevékenységek ellátása;
- II. tevékenységcsoport: Szakmai rendezvények szakértői támogatása;
- III. tevékenységcsoport: Gyakorlatorientált tanulmányok, ajánlások, útmutatók elkészítése.

Az I. tevékenységcsoportban elvégzendő tevékenységek az információszabadság hazai és nemzetközi gyakorlatát négy kutatásra és egy nemzetközi benchmark elemzésre bontva vizsgálják, amelyek célja a közzétételi kötelezettségek, a közérdekű adatigénylések, illetve az információszabadság érvényesülése aktuális gyakorlatának és tendenciáinak, a gátló tényezőknek, illetve az ezek ellen való fellépést segítő eszközöknek a feltárása.

Az egyes kutatások jól elhatároltak: egyrészt célcsoport-specifikusak, másrészt különböző kutatási fókuszokat definiálnak. A négy kutatás ugyanakkor egy egységet képez és együttesen lefedi az információszabadság vizsgálatának teljes spektrumát és érintetti körét.

Az 1., a 2. és a 3. Kutatások a közzététel szervezetei, a közfeladatot ellátó szervezetek, illetve a közzétételhez közfeladat ellátása vagy közpénzzel való gazdálkodás okán kapcsolódó egyéb szereplők teljes spektrumára kiterjedően, az Infotv. alapján a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok közzétételi kötelezettségének megvalósulási gyakorlatát vizsgálják, három elkülönült célcsoportra bontva:

- az 1. Kutatás az önkormányzatokra;
- a 2. Kutatás az Infotv. 33 § (2) bekezdésében nevesített közigazgatási szervezetekre; míg
- a 3. Kutatás az előzőekbe nem tartozó, közfeladatot ellátó és/vagy közpénzzel gazdálkodó egyéb nem közigazgatási szervezetekre vonatkozóan.

A 4. Kutatás fókuszában az információszabadság témakörének átfogó és horizontális jellegű, a szabályozási és korrekciós mechanizmusokra irányuló kutatás áll.

3.2 A kutatás bemutatása, szerepe és célja a projektben

Az egyes kutatások egymástól jól elhatárolt célcsoportok és a NAIH-hal mint megrendelővel egyeztetett kutatási fókuszok mentén vizsgálják az információszabadság megvalósulásának gyakorlatát.

A 4. Kutatás fókuszában az ún. korrekciós mechanizmusok hatásának és működésének vizsgálata áll az információszabadság működése szempontjából. A kutatás ezért a NAIH, a bíróságok és az Alkotmánybíróság működését és gyakorlatát vizsgálja, tekintettel arra, hogy ezek azok az állami, jogalkalmazó szervek, melyeknek a közérdekű adatigénylés szempontjából alapvető és egyben kiemelkedő jelentőségük van. A kutatás másik nagy egységét azok az egyéb szereplők határozzák meg, akik szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy a közérdekű adatok a lehető legszélesebb körben megismerhetőek legyenek, és amelyek arra indítják vagy kényszerítik az adatkezelőket, hogy a közérdekű adatokat adják ki. Ide sorolható a sajtó, egyes civil szervezetek, illetve az országgyűlési, az európai parlamenti képviselők és a helyi önkormányzati képviselők is.

A kutatás ezért a fentebb említett célcsoport, célcsoportok jogalkalmazási anyagainak vizsgálatán, a tájékoztató anyagok feldolgozásán, illetve a hatályos jogi szabályozás elemzésén, az ezekhez kapcsolódó problémafeltáráson, és alternatív megoldási javaslatok kidolgozásán és mérlegelésén alapul.

A kutatások célja és szerepe a kijelölt célcsoportra vonatkozóan:

- A kutatás minden olyan eljárást, szankciót, korrekciós módszert magában foglal, amelyek arra készítik az adatkezelőket, hogy a közérdekű, illetve a közérdekből nyilvános adatokat – amennyiben annak feltételei fennállnak – adják ki. A kutatás tehát a többi kutatás célcsoportjai feletti ellenőrző szerepet betöltő személyek, szervek információszabadságra gyakorolt hatását, illetve ennek fokozását vizsgálja, mely történhet az általános tájékoztatás, az információszabadság-tudatosság javításával vagy más puha, metajurisztikus eszközzel is.
- A kutatás célja ezért az, hogy különböző eszközökkel az információszabadság érvényesülését fokozza a korrekciós mechanizmusok szempontjából releváns célcsoport vonatkozásában, illetve ezáltal közvetve a közfeladatot ellátó szervek tevékenysége, valamint az adatigénylőhöz való viszonyuk vonatkozásában is.
- Ezt többféle eszközzel kívánja elérni a kutatás, amely a jövőbeli irányok lehetséges vizsgálatán, a korrekciós mechanizmusok megváltoztatásának pozitív és negatív hozadékainak mérlegelésén alapul. A két nagy főáramot természetesen a jogalkalmazási és a jogalkotási megoldások képezik.
- A jogalkalmazási jellegű korrekciók tekintetében a kutatás bemutatja a bírói gyakorlatot mint élő jogot, illetve annak az információszabadsággal kapcsolatos jogértelmezésének sarkalatosabb pontjait.
- Jogalkotási szempontból vizsgálja, hogy a joggyakorlat jogértelmezési szabályai tekintetében mely megoldások, jogértelmezések emelhetőek jogszabályi szintre.
- További támpontot nyújthatnak a jogi szabályok finomhangolásához a nemzetközi benchmark kutatás keretében külföldi jó gyakorlatok és joggyakorlatok elemzésével levont következtetések, illetve ezek összevetése a hatályos magyar szabályozással.
- Szintén érdekes ebből a szempontból az, hogy az egyes nemzetközi indexek alapján a magyar információszabadság helyzetére vonatkozó, javítható szempontok, jogszabályi bemeneti pontok tekintetében hogyan lehet a magyar szabályozást fejleszteni.

A négy kutatás az elvégzendő tevékenységeket azonos logikában, két szakmai szakaszra bontva valósítja meg:

- Az I. szakmai szakaszban kutatásonként a Részletes kutatási tervek és az azt megalapozó kutatási Helyzetelemzések készülnek el.

- A II. szakmai szakaszban a Részletes kutatási tervekben foglalt módszertani szempontok szerint kerülnek végrehajtásra a Műszaki leírásban meghatározott primer adatfelvételek és elemzések a kutatásonkénti részletes, átfogó helyzetfeltárás érdekében. Ennek eredményeit és tapasztalatait az Összefoglaló kutatási jelentések fogják tartalmazni.

A projekt keretében az információszabadság érintettjei számára készítendő Útmutatók, ajánlások, eszközök a kutatási eredményekre és tapasztalatokra épülve készülnek el.

3.3 A helyzetelemzés felépítése

A Helyzetelemzés c. dokumentumok tartalmi felépítése a Műszaki leírás (továbbiakban: ML) vonatkozó műszaki-tartalmi követelményeihez igazodik szorosan. A négy kutatás kapcsán a kutatási fókuszok jellege miatt két Helyzetelemzés dokumentumsablon készült:

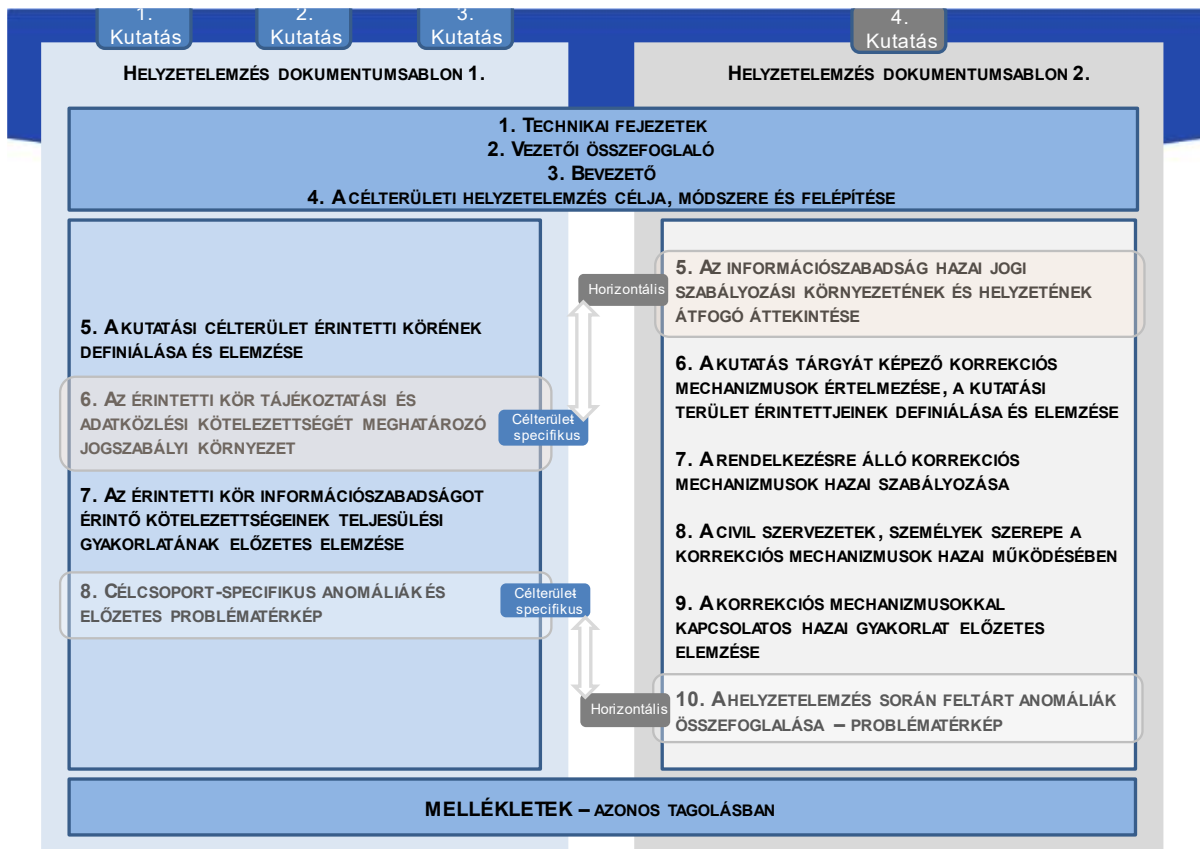
- Az 1., a 2. és 3. Kutatás esetében azonos struktúrára épülő közös dokumentumsablon került meghatározásra, mivel mindhárom kutatás a kötelezettek egy jól meghatározott, egymástól elkülönült körét azonos logikában, célcsoport-specifikusan vizsgálja;
- A 4. Kutatás esetében, annak horizontális jellege kapcsán az előző sablontól részben eltérő megközelítésű, de azzal harmonizáló dokumentumsablont alkalmaztunk. A 4. Kutatás Helyzetelemzés c. dokumentuma annak horizontális jellege miatt vizsgálja azokat a közzétételi kötelezettségeket is, amelyek minden kutatást érintenek.

Mindkét dokumentumsablon (Helyzetelemzés az 1., 2., 3. Kutatás, valamint Helyzetelemzés a 4. Kutatás vonatkozásában) esetében az 1-4. fejezetek és a mellékletek azonos struktúrájúak, a kutatási fókuszok eltérő jellegére figyelemmel a törzsszöveg többi fejezetei azonban testreszabottak a két dokumentumsablonban.

Az alábbi ábra a két tartalmi felépítésében elkülönülő, de egymásra szorosan épülő Helyzetelemzés dokumentumsablon tartalmi összefüggéseit szemlélteti:

1. ábra: Az alkalmazott két Helyzetelemzés c. dokumentumsablon felépítése és összefüggései

Forrás: Saját szerkesztés

4 A HELYZETELEMZÉS CÉLJA, MÓDSZERE ÉS FELÉPÍTÉSE

4.1 A helyzetelemzés célja és szerepe a kutatásban

A projekt I. szakmai szakaszában kutatásonként készülő Helyzetelemzés c. dokumentumok szerepüket tekintve megalapozó dokumentumok. A helyzetelemzés készítésének célja az egyes kutatások részletes kutatási tervezésének megalapozásához, a kutatási hipotézisek, a vizsgálati feladatok és a kutatási módszerek pontosításához egy előzetes célcsoport-specifikus aktuális helyzetkép meghatározása, előzetes problémaelemzéssel.

Az I. szakmai szakaszban végzett helyzetelemzés még nem az átfogó és teljeskörű helyzetfeltárást célozza meg az információs szabadság gyakorlata kapcsán, hanem elsődlegesen a NAIH-nál fellelhető, illetve „desk research” formában elérhető egyéb információkra építve:

- előzetesen vizsgálja az aktuális helyzetet és a tendenciákat; illetve
- a kutatási előzmények és az elérhető egyéb információk feldolgozása révén fel kívánja tárni mindazokat a hiányzó információkat, amelyek szükségesek a teljeskörű helyzetfeltáráshoz és amelyeket a II. szakmai szakaszban tervezett kutatások keretében szükséges begyűjteni.

Ahogy a kutatások, úgy a hozzájuk kapcsolódóan elvégzendő helyzetelemzések is egy egységet alkotnak; és a négy dokumentum együttesen képezi az információs szabadság teljes hazai helyzetképét.

Mindennek érdekében a helyzetelemzés kiterjed az alábbiakra:

- Jelen kutatás Műszaki leírásban meghatározott érintetti körének csoportosítására és a célcsoport információs szabadság szempontjából vett fő adottságainak és kihívásainak előzetes elemzésére;
- A kutatás célcsoportját érintő hatáskörök és az azt meghatározó hatályos jogszabályi környezet célcsoport-specifikus elemzésére;
- Az információs szabadságot érintő alapvető jogszabályok, ágazati szabályok, kapcsolódó nemzetközi egyezmények bemutatására;
- A jogalkalmazó szervek döntéseire, állásfoglalásaira és más aktusaira;
- Az információs szabadságot érintő jogosultságok és kötelezettségek célcsoport-specifikus teljesülési gyakorlatának, tendenciáinak előzetes elemzésére az aktuálisan rendelkezésre álló „desk research” alapon elemezhető információk alapján;
- Célcsoport-specifikus anomáliák és problémák előzetes számbavételére és vizsgálatára.>

4.2 A dokumentum kapcsolódása a projekt más eredménytermékeihez

A projekt keretében leszállítandó eredménytermékek közötti összehangolt, jól elhatárolt és egymásra épülő tartalmak biztosítása érdekében tudatosan kezelték projektszinten az eredménydokumentumok közötti kapcsolatok és összefüggések.

Az alábbiakban jelen Helyzetelemzés c. dokumentum készítése kapcsán érvényesített, a projekt más eredménytermékeihez való kapcsolódások kerülnek összefoglalásra:

- A fentiekben jelzettek szerint a kutatásonként készülő Helyzetelemzés c. dokumentumok az egyes kutatások esetében külön dokumentumként készülő részletes kutatási tervek megalapozásához nyújtanak információkat, és elsődlegesen a kutatási hipotézisek, a vizsgálati kérdések és a kutatási módszerek részletes tervezését támogatják.
- A négy kutatás helyzetelemzése egy egységet alkot. A duplikációk elkerülése érdekében a mind a négy kutatást érintő kötelezettségek, információk elsődlegesen a 4. Kutatás

helyzetelemzésében jelennek meg, az 1., 2. és 3. Kutatás vonatkozásában készülő helyzetelemzések ezekre az információkra hivatkozást, illetve rövid összefoglalást tartalmaznak.

- Az I. szakmai szakaszban a NAIH működése több szempontból is vizsgált, a vizsgálatok eredményei jól elhatárolt vizsgálati szempontok szerint külön eredménytermékekben jelennek meg:
 - A 4. Kutatás keretében készülő helyzetelemzésben a NAIH korrekciós mechanizmusokkal összefüggő szerepe és külső kapcsolatai kerülnek feltárásra.
 - A 4. Kutatáshoz kapcsolódóan végzett NAIH szervezetelemzés – a NAIH stratégiai céljaival összefüggésben – a belső szervezeti-működést, a Hatóság feladatellátással összefüggő és az informatikai támogató folyamatait vizsgálja átfogóan.
 - A III. tevékenységcsoport keretében az I. szakmai szakaszban készülő Információsabadságot támogató online tájékoztató portál helyzetelemzése c. dokumentum az online felülethez kapcsolódó informatikai folyamatokra és az érintett új felülettel kezelendő aktuális problémákra fókuszál.
- A Helyzetelemzés c. dokumentumban foglalt előzetes helyzetfeltáró megállapítások kiegészítésre kerülnek a II. projektszakaszban végzett primer kutatások eredményeivel, amelyeket szintetizálva a II. szakmai szakaszban kutatásonként készítendő összefoglaló kutatási jelentések foglalkoznak tartalmazzani.

4.3 A vizsgálati kérdések, az alkalmazott módszertan és a felhasznált adatforrások

4.3.1 A kutatások során alkalmazott holisztikus, folyamatszempléletű megközelítés

A kutatások során az információsabadsággal összefüggő kötelezettségeket és azok teljesítési gyakorlatát mind a négy kutatás holisztikus megközelítésben vizsgálja, mely az alábbi három, egymással szorosan összefüggő szintet definiálva különíti el a kötelezettségeket, figyelemmel a hatályos jogi szabályozásra:

- Az első szintet a közfeladatot ellátó szervek önkéntes, általános tájékoztatása képezi. Ez a szint a jó kormányzás elvének megfelelően azon alapul, hogy a közzétételre kötelezett szervek transzparens módon tegyék nyilvánossá a közérdeklődésre számot tartó adatokat.
- A második szintet a közfeladatot ellátó szervek kötelező, proaktív közzététele képezi, amelyhez kötelezettségként általános, különös és egyedi közzétételi listák is tartoznak.
- A harmadik szintet az egyedi adatigénylések teljesítése, a kérelemre történő közzététel jelenti.

A holisztikus szemlélet szerint az egyes szintek egymással szoros összefüggésben és összhangban állnak, mivel a három szint egymásra épül. Ebből következően az egyes szintek teljesítési mértéke és minősége szorosan hat egymásra: amennyiben például egy közfeladatot ellátó szerv önkéntesen és a közzététel többféle módját, eszközét használva eleget tesz az általános tájékoztatási elvárásnak, akkor nem, vagy a jelenlegi mértéknél jelentősebben korlátozottan lenne szükség a korrekciós mechanizmusokkal is megtámogatott pro-aktív 2. és 3. szintekre.

A holisztikus megközelítésű kutatások összességében alapvetően e három szinthez, a közérdekű adatok megismeréséhez kapcsolódó folyamatokat tárják fel: az adat keletkezésétől vizsgálják azt, hogy hogyan növelhető a közadatok megismerése, transzparenciája, illetve végső soron milyen módon tudják elősegíteni a korrekciós mechanizmusok az adatok megismerését. E szemléletben történik meg a hatályos jogi szabályozás, a teljesítési gyakorlat és a problématerkép bemutatása is mind a jelen helyzetelemzésben, mind a későbbi kutatási dokumentumokban.

A kutatás vonatkozásában kiemelendő, hogy a harmadik szintet az egyedi adatigénylés, a kérelemre történő közzététel jelenti, amely szempontjából a NAIH, a bíróságok és az Alkotmánybíróság gyakorlata a leginkább releváns. A holisztikus szemlélet alapján, illetve amiatt korrekciós mechanizmus lehet

például az is, ha kevesebb az adatigénylés, mert egyes adatok a korrekciók által megismerhetővé válnak, így nem kell adatigényléssel fordulni a közfeladatot ellátó szervhez. Ehhez hasonlóan a holisztikus szemléletből fakad az is, hogy az egyes civil szervezetek tevékenységüknél fogva, tájékoztatási anyagaik által szintén korrekciós mechanizmus szerepet töltenek be. Ebből fakadóan nemcsak a jogsérelem orvoslását jelenti a korrekció, hanem a jogsérelem megelőzését nagyobb mértékben elősegítő eszközök és megoldások alkalmazását is.

Az egyes kutatási szintek egymással szoros összefüggésben és összhangban állnak, amely abból fakad, hogy a három szint egymásra épül. Ezért a kutatás alapvetően e három szinthez, a közérdekű adatok megismeréséhez kapcsolódó **folyamatot** tárja fel. E folyamat az adat keletkezésétől az adat megismerését végső soron lehetővé tevő korrekciós mechanizmusig terjed. A holisztikus szemlélet ezzel a folyamatjelleggel modellezhető a legjobban, így egységesen ez jelenik meg a hatályos jogi szabályozás bemutatásán és a problématerképen is. Ezek a későbbi, részletes kutatási hipotézisek megfogalmazásához is segítségül szolgálhatnak.

A kutatás olyan bemeneti pontokat próbál azonosítani és képezni az adat megismerésének a folyamatában, melyek esetén valamilyen eljárási, korrekciós vagy szankciós mechanizmus beillesztése, megváltoztatása vagy konkretizálása szükséges lehet. E bemeneti pontokhoz kapcsolódóan határozhatóak meg azok a problémák, amelyek a hatályos szabályozást, a bírói gyakorlatot érintik, és amely problémákhoz kapcsolódóan hipotézisek állíthatók fel a részletes kutatási tervben.

2. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk

Forrás: Saját szerkesztés

A kutatást alapvetően a **jogszabáyelemzés** jellemzi. A jogszabáyelemzés az egyes célcsoportok mint korrekciós mechanizmusok jogszabályértelmezését veszi alapul. A kutatás jelentős részében a korrekciós mechanizmusokat 'desk research' keretében vizsgálja. Ennek eredményeként születik meg a részletes kutatási terv, a helyzetelemzés, a szervezetelemzés, az esettanulmány és az összefoglaló kutatási jelentés. Annak érdekében, hogy a jogszabáyelemzéshez kapcsolódó jogalkalmazási és jogalkotási bemeneti pontok és problémák azonosíthatóak legyenek a kutatás további kutatási eszközöket vesz igénybe, felmértvén ezzel azon metajurisztikus eszközöket, amelyek a helyes korrekciós és szankciós mechanizmusok tekintetében iránymutatásul szolgálhatnak. Ide sorolhatjuk a kérdőíves adatfelvételt, a mélyinterjúkat, illetve a fókuszcsoporthoz tartozó interjúkat is. E kutatási módszerek nem különülnek el az előbb felsoroltaktól, hanem – a jogszabáyelemzés mellett – támogatják ezeket és az ebben foglalt eredményeket.

4.3.2 A helyzetelemzés fő kutatási kérdései

A kutatás keretében készülő helyzetelemzés az alábbi kutatási kérdések megválaszolását szolgálja:

- Milyen tapasztalatok fogalmazhatók meg a NAIH állásfoglalásai és vizsgálatai alapján a korrekciós mechanizmusok tekintetében?
- Milyen tapasztalatok tárhatók fel a bírói gyakorlatot illetően?

- Milyen módon javíthatók a korrekciós mechanizmusok és a szankcionálási gyakorlat?

4.3.3 A helyzetelemzés során alkalmazott módszerek és a felhasznált adatforrások

A részletes kutatási tervet megalapozó Helyzetelemzés c. dokumentum készítése során a Vállalkozó elsődlegesen "desk research" jellegű vizsgálatokra épített, így:

- Jogszábyelemzés segítségével vizsgáltuk a jogszábyi kötelezettségeket. A kutatás szerint vizsgált jogszábyok listáját a 11.1.2 melléklet tartalmazza.
- Célcsoportokhoz tartozó gyakorlatok és problémák vizsgálata során vizsgáltuk a releváns, aktuális előzménykutatásokat. A feldolgozott irodalmak listáját a 9.1.1 melléklet tartalmazza.
- A helyzetelemzés során előzetes statisztikai adatelemzést végeztük elsődlegesen a NAIH-nál fellelhető, illetve az általa rendelkezésre bocsátott adatok célzott gyűjtésére építve. A kutatás ezen túl felhasználta a Bírósági Határozatok Gyűjteményének adatbázisát, illetve az Alkotmánybíróság weboldalán elérhető nyilvános adatbázis is az adatok gyűjtésére és rendszerezésére. Az előzetes adatgyűjtés eredményei az alábbi területen kerültek felhasználásra a Helyzetelemzés c. dokumentumban:

- Téma irányultságú statisztikák készültek az egyes célcsoportok esetében a gyakorlatok és a tendenciák előzetes vizsgálhatósága érdekében. (Az összeállított statisztikai elemzések eredményeit lásd a 6., 7., 8., és 9. fejezetben.)

Az idősoros adatok esetén a teljes rendelkezésre álló időintervallum megjelenítése volt a cél, azonban adatkörönként eltér, hogy ez az elmúlt 10, 5, vagy ennél kevesebb évet fedli le.

- A szekunder adatforrások között a számszerű statisztikai adatok mellett a kvalitatív jellegű források is értékes információval szolgálhatnak. Ezek beépítése érdekében megtörtént az információszabadsághoz kapcsolódó hivatalos dokumentumok szöveganalitikai és tartalmi feldolgozása is. A szöveges dokumentumok feldolgozása kevert módszertan szerint zajlott: az információtartalom kvantifikálása mellett annak kvalitatív jellegű elemzése, értelmezése is megvalósult. Az eredendően kvalitatív, szöveges információforrások tartalmának kvantifikálásához, azaz számszerűsítéséhez a kvantitatív tartalomelemzés módszerének alkalmazására került sor. A módszer jelen helyzetelemzés során kifejezetten bizonyos szavak, kifejezések, szövegrészek gyakoriságának azonosítása céljából került alkalmazásra. Az elemzés során a NAIH által közzétett, információszabadsággal kapcsolatos állásfoglalások és jelentések teljeskörű vizsgálatára került sor, mintavétel nem történt. Az elemzés az alábbi lépésekből állt:

- a) lépés: a vizsgálandó – kutatások szempontjából releváns – szavak, kifejezések, szövegrészek (továbbiakban: kategóriák) előzetes egyeztetése, tehát a számszerűsíteni kívánt kategóriák előzetes meghatározása;
- b) lépés: az előre egyeztetett kategóriák kódolása NVivo11 szoftverrel a PDF formátumú dokumentumokban;
- c) lépés: a kódolt kategóriák önálló és/vagy együttes előfordulási gyakoriságának azonosítása a szoftverrel;
- d) lépés: az abszolút gyakorisági értékek átfordítása relatív gyakorisági értékekké a következő szempont szerint: adott kategória a dokumentumok milyen arányában fordul elő minimum egyszer;
- e) lépés: feldolgozás, értelmezés, relatív gyakorisági értékek ábrázolása diagramokon.

Ahogy fent említésre került, a kvantitatív megközelítés mellett az információszabadsághoz kapcsolódó hivatalos dokumentumok részleteiben történő tartalmi áttekintése, értelmezése, feldolgozása is megvalósult. A feldolgozott további dokumentumok listáját a 9.1.3 melléklet tartalmazza.

A Helyzetelemzésbe ezen kívül beépítettük a NAIH adott kutatási munkacsoportja ülésein történt egyeztetések eredményeit a végleges munkacsoportülések emlékeztetői alapján. Az időszak során tartott munkacsoporti ülések listáját a 11.6. melléklet tartalmazza.

Témában elérhető adatforrások

A kutatás során az egyes célcsoportok honlapján elérhető, ott közzétett információk: elsősorban határozatok, állásfoglalások, jelentések, illetve esetileg kimutatások, beszámolók kerültek felhasználásra. Ezen túlmenően a bírói gyakorlat feldolgozása tekintetében segítséget nyújtott a Bírósági Határozatok Gyűjteménye,¹ az Alkotmánybírósági határozatok esetében az Alkotmánybíróság honlapjának részletes kereső felülete,² az Európai Unió Bíróságának döntései tekintetében *Komanovics Adrienne* disszertációja,³ illetve az újabb joggyakorlat tekintetében a *dejure.org* német jogi adatbázis keresőmotorja biztosított támaszt. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga tekintetében az Európai Bizottság által kiadott döntvénytárak kerültek felhasználásra.⁴

A szakirodalom feltárása körében elsődleges adatforrást a Magyar Tudományos Művek Tárának online keresőfelülete adta, az *mtmt.hu*. Külföldi, nemzetközi jellegű kutatások tekintetében elsősorban az *ssrn.com* keresőmotorja nyújtott segítséget.

További adatforrást képeztek az egyes szervek által szolgáltatott adatgyűjtemények, statisztikák és kimutatások.

¹ <https://birosag.hu/birosagi-hatarozatok-gyujtemeny>

² <https://www.alkotmanybirosag.hu/ugykereso>

³ Komanovics, A. (2009).

⁴ Freedom of expression in Europe Case-law concerning Article 10 of the European Convention on Human Rights, 2007. Elérhető: [https://www.echr.coe.int/librarydocs/dg2/hrfiles/dg2-en-hrfiles-18\(2007\).pdf](https://www.echr.coe.int/librarydocs/dg2/hrfiles/dg2-en-hrfiles-18(2007).pdf); Freedom of expression, the Media and Journalists Case-law of the European Court of Human Rights, 2020. Elérhető: <https://rm.coe.int/freedom-of-expression-the-media-and-journalists-iris-themes-vol-iii-de/16807c1181>

5 AZ INFORMÁCIÓSZABADSÁG HAZAI JOGI SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZETÉNEK ÉS HELYZETÉNEK ÁTFOGÓ ÁTTEKINTÉSE

5.1 Az információszabadság hazai jogi szabályozásának áttekintő bemutatása

5.1.1 Az információszabadság hazai jogi szabályozásának alakulása, fejlődése

Az információszabadság hazai megteremtésében, hasonlóan más alapjogok érvényre juttatásában nagy szerepe volt a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 1989-es módosításának, az 1989. évi XXXI. törvénynek. A demokratikus átmenet során kialakított **alpjogi katalógusban** a közérdekű adatok nyilvánosságát a véleménynyilvánításhoz való joggal közös rendelkezésben szabályozta az alkotmányozó. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése kimondta, hogy a Magyar Köztársaságban *mindenkinek joga van arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.*

Az alapjog deklarálásával egyidejűleg azonban **nem született olyan törvényi szabályozás**, amely a közérdekű adatok megismerhetőségének és terjesztésének lényeges tartalmát meghatározta volna. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a híres személyi szám-döntésében az alábbiakra mutatott rá: „A törvényhozó kötelessége, hogy megalkossa az Alkotmány 59. és 61. §-ának megfelelő törvényt a személyes adatok védelméről és a közérdekű információk hozzáférhetőségéről, továbbá, hogy az abban lefektetett alapelveket ún. *területspecifikus törvényekben konkretizálja.*”⁵

A jogalkotó e kötelezettségének az **1992. évi LXIII. törvénnyel** (Avtv.) tett eleget, amely a *személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról* címet viselte, ezzel megszületett az első információszabadsággal kapcsolatos magyar törvény.

A közérdekű adatokkal kapcsolatos jogorvoslati rendszerben a bírói út mellett megjelent az ún. **adattvédelmi biztos** intézménye, amely egy ombudsmani jellegű védelmet jelentett. Az adattvédelmi biztost, hasonlóan a többi országgyűlési biztoshoz, az Országgyűlés választotta meg a köztársasági elnök javaslatára.⁶ Az adattvédelmi biztos figyelemmel kísérte a közérdekű adatok nyilvánossága érvényesülésének feltételeit, valamint javaslatot tett a közérdekű adatok nyilvánosságát érintő jogszabályok megalkotására, módosítására, illetve véleményezte az ilyen jogszabályok tervezetét.⁷ A Biztos eljárását bárki kezdeményezhette akkor, ha véleménye szerint a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogainak gyakorlásával kapcsolatban jogsérelem érte, vagy ennek közvetlen veszélye fennállt; kivéve azt az esetet, ha bírósági eljárás volt folyamatban az adott ügyben.⁸

A Magyar Köztársaság 1993-ban törvényben hirdeti ki *az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt (Emberi Jogok Európai Egyezménye, EJEE)*. Az 1993. évi XXXI. törvény elfogadásával Magyarország részévé vált egy európai, regionális emberi jogi védelmi rendszernek. Az EJEE mellett korábban működő Bizottság, illetve jelenleg működő Bíróság (Emberi Jogok Európai Bírósága, EJEB) döntései a részes államok önkényével szemben nyújtanak jogsegélyt az állampolgároknak, amelynek módja lehet a jogsértés megállapítása, a vagyoni, illetve nem vagyoni kár megtérítésére kötelezés. Az EJEE ugyan nem tartalmazza a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó jog védelmét, a Bíróság azt azonban levezette az Egyezményből (10. cikk, véleménynyilvánítás szabadsága), annak hatóköre alá vonta azt.

2001-ben az Országgyűlés törvényben hirdeti ki a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló 2001. évi LXXXI. törvényt (**Aarhusi Egyezmény**).

⁵ 15/1991. (IV. 13.) AB határozat

⁶ Alkotmány 32/B. § (3) bekezdés

⁷ Avtv. 25. § (1) bekezdés

⁸ Avtv. 27. § (1) bekezdés

A Törvény 1. cikke szerint az Egyezmény célja, hogy a jelen és jövő generációkban élő minden egyén azon jogának védelme érdekében, hogy egészségének és jólétének megfelelő környezetben éljen, Magyarország garantálja a nyilvánosság számára a jogot az információk hozzáférhetőségéhez, a döntéshozatalban való részvételhez és az igazságszolgáltatás igénybevételéhez a környezetvédelmi ügyekben. Ezzel kapcsolatosan megjegyzendő, hogy az Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi (uniós) intézményekre és szervekre való alkalmazásáról az Európai Parlament és Tanács 2006-ban rendeletet bocsátott ki.⁹

A hazai szabályozással közvetett kapcsolatban áll az is, hogy 2001-ben meghozza az Európai Parlament és a Tanács a **1049/2001/EK rendeletet**, amely az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférés részletes szabályairól rendelkezik.

2005-ben módosításra került a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény, tekintettel az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelvére. A törvény módosításának miniszteri indokolása az alábbiakat emeli ki: „A Kvt. 12. §-ának a törvény 1. §-a szerinti módosítását egyfelől annak deklarálása indokolja, hogy a környezetre vonatkozó adatok közérdekű adatnak minősülnek, másrészt a környezeti információ fogalmának, illetve a környezeti információ szolgáltatására kötelezettek körének a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2003/4/EK irányelv (a továbbiakban: irányelv) szerinti pontosítása is szükségessé teszi.”¹⁰

A közpénzek és a köztulajdon törvényes és ésszerű módon történő felhasználásának és működtetésének garanciarendszere megerősítése érdekében az Országgyűlés megalkotta a 2003. évi XXIV. törvényt (**Üvegseb-törvény**). A Törvény többek között módosította az Állami Számvevőszékről szóló törvény egyes szabályait, a közhasznú szervezetekről szóló törvényt, a gazdasági társaságokról szóló törvényt, a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló törvényt és az Avtv.-t is. Az Üvegseb-törvény az akkori Polgári Törvénykönyvet (1959. évi IV. törvény, régi Ptk.) is módosította, és kiegészítette egy olyan rendelkezéssel, hogy a közérdekű adatokkal összefüggésben milyen adatok nem tekinthetők üzleti titoknak, illetve ehhez kapcsolódóan tájékoztatási kötelezettséget is előírt.¹¹

2003. évi XXIV. törvény 16. §

A Ptk. 81. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„81. § (1) Személyhez fűződő jogokat sért, aki a levéltitkot megsérti, továbbá aki a magántitok vagy üzleti titok birtokába jut, és azt jogosulatlanul nyilvánosságra hozza vagy azzal egyéb módon visszaél.

(2) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtette.

(3) Nem minősül üzleti titoknak az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményvel, az állami és önkormányzati vagyron kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.

(4) Az, aki az államháztartás valamely alrendszerével pénzügyi, illetve üzleti kapcsolatot létesít, kérésre köteles a jogviszonnyal összefüggő és a (3) bekezdés alapján közérdekből nyilvános

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 1367/2006. sz rendelete

¹⁰ 2005. évi CXXVII. törvény miniszteri indokolása

¹¹ 2003. évi XXIV. törvény 16. §

adatokra vonatkozóan tájékoztatást adni. A felvilágosítás oly módon is történhet, hogy az adatokat a honlapon vagy a hirdetményi lapban teszik közzé. A felvilágosítás megtagadása esetén, vagy ha a felvilágosítást kérő szerint a tájékoztatás nem kielégítő, a törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárása kezdeményezhető.”

Ezt a megoldást vette át a hatályba nem lépett Polgári Törvénykönyv, a 2009. évi CXX. törvény is.

A 2004. január 1-jén hatályba lépett 2003. évi XLVIII. törvény által bekerült az Avtv.-be a közérdekből nyilvános adatok terminus technicus. A törvény indokolása szerint: „a közérdekből nyilvános adat fogalmának bevezetésével egyértelműen el lehet határolni a közszféra főszabályként és természeténél fogva nyilvános adatait és a magánszféra kivételesen, valamely az adatok bizalmas kezelésénél fontosabb közérdekből nyilvánossá tett adatainak kezelését.”¹²

2005-ben fogadták el az **elektronikus információszabadságról** szóló 2005. évi XC. törvényt. A törvény azt kívánta lehetővé tenni és biztosítani, hogy a közvélemény pontos és gyors tájékoztatása érdekében a közérdekű adatok meghatározott körét elektronikus úton bárki számára személyazonosítás és adatigénylési eljárás nélkül, folyamatosan és díjmentesen közzé tegyék. A közzététel módja internetes honlapon, elektronikus formában valósult meg. Az internetes elérés lehetővé tette, hogy bárki, anélkül, hogy közérdekű adatigényléssel az érintett közfeladatot ellátó szervhez kellene fordulnia, megismerhesse a közérdekű adatok meghatározott körét. A közérdekű adatok, és a törvény kiterjesztése alapján a közérdekből nyilvános adatok úgynevezett **közzétételi listák** elkészítésével és közzétételével valósultak meg.

Az Avtv. módosításáról rendelkező 2005. évi XIX. törvény módosította a közérdekű adat fogalmát és a közérdekből nyilvános adat fogalmát.

2005. évi XIX. törvény 16. §

1. § (1) A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 4. és 5. pontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„4. közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől;

5. közérdekből nyilvános adat: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;”

Az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény 5. §-a értelmében „Közérdekből nyilvános minden, az állami vagyonnal való gazdálkodásra és az azzal való rendelkezésre vonatkozó, közérdekű adatnak nem minősülő adat. Külön törvény az adat megismerhetőségét korlátozhatja. Az állami vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező szerv vagy személy a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény szerinti közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek minősül.”

2009-ben hatályba lép a 2007-ben aláírt Lisszaboni Szerződés, amely új alapra helyezi az európai integrációt. Az **Európai Unió Alapjogi Chartája** kötelező jogi aktussá válik, így a 42. cikkében megjelenő, az Európai Unió intézményeivel, szerveivel szemben az uniós polgárokat megillető, a dokumentumokhoz való hozzáféréseire vonatkozó jog is. Ezzel megjelenik az átláthatóság és az információszabadság európai dimenziója.

Az Országgyűlés kihirdeti az ún. **Tromsø-i Egyezményt**, azaz az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáféréséről szóló Egyezményét a 2009. évi CXXXI. törvénnyel. Az Egyezmény 2020. december 1-jén lépett életbe.

2009-ben elfogadják a köztulajdonban álló gazdasági társaságokról szóló 2009. évi CXXII. törvényt, amely meghatározott – elsősorban szerződésekkel összefüggő – adatok közzétételét rendeli el.

¹² 2003. évi XLVIII. törvény miniszteri indokolás

2010-ben a jogalkotó a **nemzeti adatvagyon** körébe tartozó állami nyilvántartások fokozottabb védelméről döntött, ezért elfogadta a 2010. évi CLVII. törvényt, amely szerint adatvagyon alatt a közfeladatot ellátó szervek által kezelt közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok összességét értjük.

Az Infotv. közérdekből nyilvános adat fogalmának meghatározása megfordította a korábbi – többek között az Alkotmánybíróság 2010-es határozata¹³ nyomán kialakult – szabályozás logikáját azzal, hogy az Infotv. 26. § (2) bekezdése meghatározza a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy azon személyes adatait, amelyek mindenképp bárki számára megismerhetők.¹⁴

A köztársasági elnök 2011. április 25-én aláírta és kihirdette Magyarország **Alaptörvényét**, és 2012. január 1-jén lépett hatályba, felváltva a korábbi Alkotmányt. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy *mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.* Az alapjogi katalóguson kívül is találhatóak a közérdekű adatokkal és információszabadsággal kapcsolatos rendelkezések. A 38. cikk (1) bekezdése szerint *az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon.* A 39. cikk (1) bekezdése szerint *a központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható.* E cikk (2) bekezdése szerint pedig *a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.*

Az Alaptörvény kimondja azt is, hogy a személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi. [Alaptörvény VI. cikk (4) bek]. Ez a törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.), amely ezt a független hatóságot **Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak** (NAIH) nevezi, amely az adatvédelemmel és információszabadsággal kapcsolatos hatósági feladatokat a mai napig ellátja. A Hatóság a működését az Alaptörvény hatálybalépésével egyidejűleg, 2012. január 1-jén kezdte meg. Ezzel a korábbi adatvédelmi biztos intézménye megszűnt, azt a NAIH váltotta fel.

A jogalkotó a korábbi partikuláris információszabadsággal kapcsolatos törvények szabályait az Infotv.-be integrálta és hatályon kívül helyezte az Üvegseb-törvényt és az elektronikus információszabadságról szóló törvényt is. Az üzleti titok közérdekű adatokkal összefüggő szabályairól szóló rendelkezéseket szintén integrálta, azokat az új Polgári Törvénykönyv, a 2013. évi V. törvény már nem is tartalmazta, csupán az üzleti titok fogalmát definiálta. Az Infotv. ezirányú módosításának hatálybalépésére az új Ptk. hatálybalépésével egyidejűleg, 2014. március 15-én került sor.¹⁵ A kivételi szabály infotörvényi szabályozásán nem változtatott a 2016/943/EU európai parlament és tanácsi irányelv implementálásaként született, az üzleti titokról szóló 2018. évi LIV. törvény sem.

A 2013. évi XCI. törvény, amely az Infotv.-t az üzleti titok tekintetében is módosította (a korábban a polgári törvénykönyvben szereplő szabályok Infotv.-be integrálása), rendelkezett azon természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek közérdekű adatokat érintő tájékoztatási kötelezettségéről is, aki vagy amely az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesített.

2016-ban a Kormány rendeletet hozott a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről,¹⁶ amely 2016. október 15-én lépett hatályba. A **Költségrendelet** meghatározza, hogy a közérdekű adatigénylés során felmerült költségek közül mely költségek és milyen mértékben számolhatók el, illetve érvényesíthetők. A kormányrendelet megalkotására az Infotv. 72. § (1) bekezdésének, a 2015-ben módosított, b) pontjába foglalt felhatalmazó rendelkezés alapján, az Infotv. 2015. október 1-jei hatállyal részben módosított, részben újonnan beiktatott 29. § (3)-(6) bekezdéseire tekintettel került sor. Korábban nem volt végrehajtási rendelet, a NAIH gyakorlata

¹³ 408/B/2008. AB határozat

¹⁴ NAIH beszámoló 2012 február. 30.

¹⁵ 2013. évi XCI. törvény 2. § (1) bek.

¹⁶ 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet

alakította ki a figyelembe vehető költségelemeket, majd a Kormány a rendeletében lényegében ezt kodifikálta.

A SARS-COV-2 vírus (koronavírus, COVID-19) által bekövetkezett **járványhelyzet** következtében a magyar Kormány veszélyhelyzetet rendelt el 2020. március 11-én, majd 2020. június 17-én kihirdette a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvényt, amely az Infotv. szabályait a veszélyhelyzet fennállásának időtartama alatt akként módosította, hogy a közérdekű adat igénylését – ha az igény beérkezésétől számított 15 nap már eltelt – a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb az igény beérkezését követő 45. napon teljesíteni kell.¹⁷ A törvény hatályba lépése napján a 179/2020. (V. 4.) Korm. rendelet szabályozásának a helyébe lépett. Novemberben új kormányrendelet született, a 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet, amely a veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről rendelkezik.¹⁸

2020. december 1-jén hatályba lépett a **Tromsø-i Egyezmény**, amelyet az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezményének kihirdetéséről szóló 2009. évi CXXXI. törvény hirdetett ki.

Az **Alaptörvény kilencedik módosítása**, amely 2020. december 23. napjától hatályos, az információszabadsággal kapcsolatos módosításokat is tartalmazott. Az Alaptörvény korábban idézett 39. cikke egy (3) bekezdéssel bővült, amely kimondja, hogy a *közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése*. A 38. cikk pedig egy hatodik bekezdéssel egészült ki, amely akként rendelkezik, hogy a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány létrehozásáról, működéséről, megszüntetéséről, valamint közfeladata ellátásáról sarkalatos törvény rendelkezik. Ez a törvény a 2020. évi CXLVIII. törvénnyel módosított, a vagyonkezelő alapítványokról szóló 2019. évi XIII. törvényt.

1. táblázat: Az információszabadságot érintő jelentősebb jogszabályi változások

Dátum	Változás
1989	Megjelenik az Alkotmányban a közérdekű adatok hozzáférhetősége mint alapjog, védelmét az adatvédelmi ombudsman látja el.
1991	Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy nem született olyan törvényi szabályozás, amely a közérdekű adatok megismerhetőségének és terjesztésének lényeges tartalmát meghatározta volna.
1992	Megszületik a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény (Avtv.).
1993	Kihirdetik az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Római Egyezményt (EJEE).
2001	Kihirdetik az Aarhusi Egyezményt.
	Uniós rendelet születik az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférés részletes szabályairól.
2003	Elfogadják az Üvegseb törvényt.
	Megteremtik az állami tulajdonú gazdasági társaságok, illetve állami kötődésű alapítványok tájékoztatási kötelezettségét.
	Megszületik az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről.
	Megjelenik a közérdekből nyilvános adatok fogalma az Avtv.-ben.

¹⁷ 2020. évi LVIII. törvény 266. § (1) bekezdés b) pont

¹⁸ 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet

Dátum	Változás
2005	Az elektronikus információszabadság és a közzétételi listák megjelennek a szabályozásban.
	A 2005. évi CXXVII. törvény módosítja a Kvtv.-t a 2003/4/EK irányelvvel kapcsolatosan.
2009	Az Európai Unió Alapjogi Chartája az élő jog részévé válik.
	Az Országgyűlés kihirdeti az ún. Tromsø-i Egyezményt.
2010	Törvény születik a nemzeti adatvagyonról.
2012	Hatályba lép az Alaptörvény, amely közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjogon túl a közpénzek felhasználásáról is rendelkezik.
	Megkezdí a működését a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH); megszűnik az adatvédelmi ombudsman tisztsége.
2016	Kormányrendelet születik a közérdekű adatigényléssel összefüggő költségek rendezésére, számítására.
2020	A COVID-19 járványhelyzet miatt és alatt az adatigénylés határidejének felső határa 15 napról 45 napra változik.
	Hatályba lép a Tromsø-i Egyezmény.
	Az Alaptörvény 9. módosítása meghatározza a közpénz fogalmát.

Forrás: Saját szerkesztés

5.1.2 Az információszabadság hazai jogi szabályozásának jelenlegi helyzete

3. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk (Szabályozás)

Forrás: Saját szerkesztés

Az Alaptörvény rögzíti a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot.

Alaptörvény

VI. cikk (3) Mindenkinnek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

A közfeladatok ellátásával kapcsolatosan alaptörvényi követelmény az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A közfeladatok ellátásával, a közpénzek felhasználásával kapcsolatos adatok megismerése kiemelt fontosságú alapjog.

A közérdekű adatok kiadása iránti jogosultság szoros összefüggésben van az információszabadsággal, amely az állam közadataihoz való hozzáférés jogát jelenti, az államszervezet gazdálkodásával, működésével kapcsolatos adatok nyilvánosságának az érvényre juttatását foglalja magában. Ezáltal

biztosított a közpénzekkel való gazdálkodás ellenőrzése, a korrupció elleni harc elősegítése, a demokratikus közvélemény-formálásnak és a megalapozott vélemény-nyilvánításnak mint a felelősségteljes döntéshozatal alapjának megteremtése, valamint a sajtó és a kutatási élet szabadságának biztosítása.

Az Alaptörvény szerint a főszabály az, hogy mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez, vagyis minden közérdekű adat nyilvános. A közérdekű adatokat illetően a nyilvánosság-elv főszabálykénti érvényesüléséhez szükséges, hogy az arra köteles adatkezelő a közérdekű adatok megismerését - proaktív módon, illetve adatigénylés alapján - biztosítsa.

Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése által garantált közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot az Alkotmánybíróság gyakorlata összefoglalóan információszabadságként kezeli. Az Alkotmánybíróság szerint az információszabadság információkhoz való hozzáférhetőség, az információk szabad áramlása különösen a közhatalom és az állam szervei tevékenységének átláthatósága körében alapvető jelentőségű.

A közérdekű adatok megismeréséhez való alapjog érvényesülését jelenleg elsősorban az Infotv. biztosítja.

Infotv.

Preambulum

Az Országgyűlés az információs önrendelkezési jog és az információszabadság biztosítása érdekében, a személyes adatok védelmét, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülését szolgáló alapvető szabályokról, valamint az ezen szabályok ellenőrzésére hivatott hatóságról az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény VI. cikke alapján a következő törvényt alkotja:

Magyarország esetén elsősorban az Alaptörvény és az Infotv. előírásai alapján értékelendő, hogy a hazai szabályozás eleget tesz-e a Tromsø-i Egyezményben vállaltaknak. Az Egyezmény releváns rendelkezései a 9.6. pontban jelennek meg.

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének folyamata, a folyamat egyes gyakorlati és szabályozási csomópontjai az alábbiakban foglalható össze:

2. táblázat: Az információszabadság szintjei és főbb elemei

1. Általános tájékoztatási szint
1.1. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről
1.2. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete az adatkezelők részéről
2. Közzétételi kötelezettség
2.1. Egyes közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének kötelezettsége
2.2. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei
2.3. Egyedi közzétételi listák
2.4. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok
3. Egyedi adatigénylés
3.1. Az adatigénylés
3.1.1. Az adatigénylő személye, anonimitása

<p>3.1.2. Az adatigénylés formai követelményei</p> <p>3.1.3. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen (közérdekű) adatot kíván megismerni</p> <p>3.1.4. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a közérdekűnek minősülő adatok körét</p> <p>3.1.5. Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen közérdekű adatot kíván megismerni, de nem tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő</p> <p>3.1.6. Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv közérdekű adatokkal rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen közérdekű adatok vannak az adott szervnél</p> <p>3.1.7. Az adatkezelő nem érti az adatigénylést</p> <p>3.1.8. Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre</p> <p>3.1.9. Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér</p>
<p>3.2. Az adatigénylés teljesítése</p>
<p>3.2.1. A teljesítés határideje</p> <p>3.2.2. A teljesítés módja</p>
<p>3.3. Az adatigénylés elutasítása</p>
<p>3.3.1. Az adatigény elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén</p> <p>3.3.2. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosíthatatlansága esetén</p> <p>3.3.3. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén</p> <p>3.3.4. A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény</p> <p>3.3.5. Az adatigény elutasítása jogszabályi rendelkezés alapján</p> <p>3.3.6. Az adatigény elutasítása mérlegelés alapján</p> <p>3.3.7. Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása</p> <p>3.3.8. A szükségtelennek és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága</p> <p>3.3.9. A visszaélésrűnek ítélt adatigény elutasíthatósága</p> <p>3.3.10. A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása</p> <p>3.3.11. Az adatigény elutasításának határideje</p> <p>3.3.12. Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról</p> <p>3.3.13. Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei</p> <p>3.3.14. Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigénylésekről</p> <p>3.3.15. A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről</p>
<p>3.4. Korrekciós mechanizmusok a nem teljesült egyedi adatigénylések esetén</p>
<p>4. Büntetőeljárás</p>

Forrás: Saját szerkesztés

A büntetőeljárás 4. pontként került beépítésre, mivel az a hagyományos adatigénylés folyamatába teljes egészében nem beilleszthető. A fejezet szintén tartalmazza az egyes releváns részek vonatkozásában, illetve a fejezet végén összesítve azokat az ágazati szabályokat, amelyek szintén relevanciával bírnak az információszabadság szempontjából.

5.1.2.1 Általános tájékoztatási szint

5.1.2.1.1 A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről

A közérdekű adatok megismerése iránti igény adatkezelők felé történő megfogalmazása feltételezi az ezen adatok megismerése jogának ismeretét a potenciális adatigénylők részéről. Részben ezt is szolgálják (közvetetten) a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó rendelkezések (Infotv. 32-37. §), ugyanakkor a jelenlegi jogszabályi környezet kevésbé ösztönzi a közérdekű adatok megismeréséhez való jog tartalmának és e jog részleteinek széles körben történő ismertté válását. A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet ugyan az állampolgári ismeretek (Nemzeti Alaptanterv II.3.4.2. pont) keretében a 9-12. évfolyam esetében a fő témakörök között rögzíti a jogok és kötelezettségek témakörét, célként határozva meg az aktív társadalmi cselekvés és felelős állampolgári magatartás megalapozását. Ennek keretében ismertetik az Alaptörvény legfontosabb részeit, azonban a megszerzendő ismeretek között maga az információszabadság, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog nevesítetten nem jelenik meg (míg például a pénzügyi ismeretek megszerzése, a pénzügyi tudatosság többször is megjelenik a Nemzeti Alaptantervben).

Az 5-8. évfolyam esetében „Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek” keretében megjelennek az alapjogok, az esélyegyenlőség, a hivatalos ügyek és az ügyintézés, valamint a média és a nyilvánosság szerepe is. A 9-12. évfolyam esetében az etika oktatásán belül témaként jelenik meg az erkölcs és a politika; a magánérdek és a közjó; a közéletben való részvétel; a közélet tisztasága; a szólásszabadság és a nyilvános beszéd felelőssége az információs társadalomban.¹⁹

A közérdekű adatok megismerésének jogáról a potenciális adatigénylők korlátozottan juthatnak általános jellegű információkhoz, így például:

- a NAIH honlapján;²⁰
- a birosag.hu oldalon, ahol rövid tájékoztató érhető el a közérdekű adatokról;²¹
- egyes civil szervezetektől, amelyek közül több honlapján ad tájékoztatást az információszabadságról.²²

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog tekintetében a jogtudatosság általános növelése egyfajta sajátos korrekciós mechanizmusként is funkcionál, az adatigénylői tudatosság szintjének emelkedése és feltételezhetően azzal párhuzamosan az adatigénylések számának növekedése nyomást gyakorolhat az adatigénylőkre, a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó előírások betartása mellett általánosságban is fokozottabb figyelmet generálva az információszabadság, a közérdekű adatok megismerésének joga vonatkozásában az adatkezelői oldalon is.

5.1.2.1.2 A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatkezelők részéről

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog maradéktalan érvényülése feltételezi, hogy e jog, illetve az adatkezelőket az ezen joggal összefüggésben terhelő kötelezettségek kellő mélységben ismertek az adatkezelők előtt. Ennek eszköze lehet az edukáció, de ezt szolgálja például az Infotv. 30. §-ának (6) bekezdése, amely előírja, hogy a közfeladatot ellátó szervnek a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjét rögzítő szabályzatot kell készítenie. E szabályzat szintén közzéteendő, ugyanis az általános közzétételi lista szerint közzé kell tenni

- a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények intézésének rendjét;
- az illetékes szervezeti egység nevét, elérhetőségét;

¹⁹ 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet

²⁰ <https://naih.hu/informacioszabadsag/kozerdeku-adatigenyles-menete>

²¹ <https://birosag.hu/kozerdeku-adatokrol-roviden>

²² lásd pl. <https://tasz.hu/cikkek/informacioszabadsag-1x1>

- az információs jogokkal foglalkozó személy nevét.²³

5.1.2.2 Proaktív közzététel (a közérdekű adatok adatkezelő általi közzététele)

5.1.2.2.1 Egyes közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételeinek kötelezettsége

Az Infotv. általános jelleggel rögzíti, hogy a közfeladatot ellátó szervek kötelesek elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

Infotv.

32. § A közfeladatot ellátó szerv a feladatkörébe tartozó ügyekben - így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

E kötelezettség egyik nevesített esete az elektronikus közzététel kötelezettsége.

Infotv.

33. § (1) Az e törvény alapján kötelezően közzéteendő közérdekű adatokat internetes honlapon, digitális formában, bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, kinyomtatható és részleteiben is adatvesztés és -torzulás nélkül kimásolható módon, a betekintés, a letöltés, a nyomtatás, a kimásolás és a hálózati adatátvitel szempontjából is díjmentesen kell hozzáférhetővé tenni (a továbbiakban: elektronikus közzététel). A közzétett adatok megismerése személyes adatok közléséhez nem köthető.

A közzétételre kötelezett szervek²⁴ kötelesek közzétenni az Infotv.-ben meghatározott adatokat,²⁵ illetve jogszabály egyes ágazatokra, a közfeladatot ellátó szervtípusra vonatkozóan meghatározhat egyéb közzéteendő adatokat.²⁶

Infotv.

33. § (2) A 37. § szerinti közzétételi listákon meghatározott adatait saját honlapján - ha törvény másként nem rendelkezik - közzéteszi

a) a Köztársasági Elnök Hivatala, az Országgyűlés Hivatala, az Alkotmánybíróság Hivatala, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, az Állami Számvevőszék, a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Művészeti Akadémia, az Országos Bírósági Hivatal, a Legfőbb Ügyészség,

b)

c) a központi államigazgatási szerv a kormánybizottság kivételével, továbbá az országos kamara, valamint

d) a fővárosi és megyei kormányhivatal.

(3) A (2) bekezdésben nem szereplő közfeladatot ellátó szervek a 37. § szerinti elektronikus közzétételi kötelezettségüknek választásuk szerint saját vagy társulásaik által közösen működtetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzététellel is eleget tehetnek.

²³ Infotv. 1. sz. melléklet II. pont 13. alpont

²⁴ Infotv. 33. § (2)-(4) bekezdés

²⁵ Infotv. 37. § (1) bekezdés

²⁶ Különös közzétételi lista, Infotv. 37. § (2) bekezdés

(4) A köznevelési intézmény és a szakképző intézmény az e törvény szerinti elektronikus közzétételi kötelezettségének az ágazati jogszabályokban meghatározott információs rendszerhez történő adatszolgáltatás teljesítésével eleget tesz.

37. § (1) A 33. § (2)-(4) bekezdésében meghatározott szervek (a továbbiakban együtt: közzétételre kötelezett szerv) - a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel - tevékenységükhöz kapcsolódóan az 1. melléklet szerinti általános közzétételi listában meghatározott adatokat az 1. mellékletben foglaltak szerint közzéteszik.

(2) Jogszabály egyes ágazatokra, a közfeladatot ellátó szervtípusra vonatkozóan meghatározhat egyéb közzeendő adatokat (a továbbiakban: különös közzétételi lista).

(3) A közzétételre kötelezett szerv vezetője - a Hatóság véleményének kikérésével -, valamint jogszabály a közfeladatot ellátó szervre, azok irányítása, felügyelete alá tartozó szervekre vagy azok egy részére kiterjedő hatállyal további kötelezően közzeendő adatkört határozhat meg (a továbbiakban: egyedi közzétételi lista).

(4) A nemzetbiztonsági szolgálatok által közzeendő adatok körét a Kormány - a Hatóság véleményének kikérésével - rendeletben állapítja meg.

(5) Testületi szervként működő közzétételre kötelezett szerv esetén az egyedi közzétételi lista megállapítása és módosítása - a Hatóság véleményének kikérésével - a testület hatáskörébe tartozik.

(6) A közzétételre kötelezett szerv vezetője a közzétételi listában nem szereplő közérdekű adatokra vonatkozó adatigénylések adatai alapján legalább évente felülvizsgálja az általa a (3) bekezdés szerint kiadott közzétételi listát, és a jelentős arányban vagy mennyiségben felmerült adatigénylések alapján azt kiegészíti.

(7) A közzétételi listában - a közzeendő adat jellegétől függően - a közzététel gyakorisága is megállapítható.

(8) A különös és egyedi közzétételi listák elkészítésére, illetve kiegészítésére a Hatóság is javaslatot tehet.

Az Infotv. 1. számú melléklete tartalmazza azokat az adatokat, amelyeket a fent említett közfeladatot ellátó szervezeteknek közzé kell tenniük (**általános közzétételi lista**). Ezek az adatok három nagy részre oszthatók: (1) Szervezeti, személyzeti adatokra, (2) a szerv tevékenységére és működésére vonatkozó adatokra, illetve (3) gazdálkodási adatokra.

3. táblázat: Az általános közzétételi lista elemei 1.

Szervezeti és személyzeti adatok
A közfeladatot ellátó szerv hivatalos neve, székhelye, postai címe, telefon- és telefonszáma, elektronikus levélcíme, honlapja, ügyfélszolgálatának elérhetőségei
A közfeladatot ellátó szerv szervezeti felépítése a szervezeti egységek megjelölésével, az egyes szervezeti egységek feladatai
A közfeladatot ellátó szerv vezetőinek és az egyes szervezeti egységek vezetőinek neve, beosztása, elérhetősége (telefon- és telefonszáma, elektronikus levélcíme)
A szervezeten belül illetékes ügyfélkapcsolati vezető neve, elérhetősége (telefon- és telefonszáma, elektronikus levélcíme) és az ügyfélfogadási rend
Testületi szerv esetén a testület létszáma, összetétele, tagjainak neve, beosztása, elérhetősége
A közfeladatot ellátó szerv irányítása, felügyelete vagy ellenőrzése alatt álló vagy alárendeltségében működő más közfeladatot ellátó szervek megnevezése és adatai
A közfeladatot ellátó szerv többségi tulajdonában álló, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezet neve, székhelye, elérhetősége (postai címe, telefon- és telefonszáma, elektronikus levélcíme), tevékenységi köre, képviselőjének neve, a közfeladatot ellátó szerv részesedésének mértéke

Szervezeti és személyzeti adatok
A közfeladatot ellátó szerv által alapított közalapítványok neve, székhelye, elérhetősége (postai címe, telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme), alapító okirata, kezelő szervének tagjai
A közfeladatot ellátó szerv által alapított költségvetési szerv neve, székhelye, a költségvetési szervet alapító jogszabály megjelölése, illetve az azt alapító határozat, a költségvetési szerv alapító okirata, vezetője, honlapjának elérhetősége, működési engedélye
A közfeladatot ellátó szerv által alapított lapok neve, a szerkesztőség és kiadó neve és címe, valamint a főszerkesztő neve
A közfeladatot ellátó szerv felettes, illetve felügyeleti szervének, hatósági döntései tekintetében a fellebbezés elbírálására jogosult szervnek, ennek hiányában a közfeladatot ellátó szerv felett törvényességi ellenőrzést gyakorló szervnek az 1. pontban meghatározott adatai

Forrás: Infotv. Saját szerkesztés

4. táblázat: Az általános közzétételi lista elemei 2.

Tevékenységre és működésre vonatkozó adatok
A közfeladatot ellátó szerv feladatát, hatáskörét és alaptevékenységét meghatározó, a szervezetre vonatkozó alapvető jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök, valamint a szervezeti és működési szabályzat vagy ügyrend, az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat hatályos és teljes szövege
Az országos illetékeségű szervek, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal esetében a közfeladatot ellátó szerv feladatáról, tevékenységéről szóló tájékoztató magyar és angol nyelven
A helyi önkormányzat önként vállalt feladatai
Államigazgatási, önkormányzati, és egyéb hatósági ügyekben ügyfajtanként és eljárástípusonként a hatáskörrel rendelkező szerv megnevezése, hatáskör gyakorlásának átruházása esetén a ténylegesen eljáró szerv megnevezése, illetékeségi területe, az ügyintézéshez szükséges dokumentumok, okmányok, eljárási illetékek (igazgatási szolgáltatási díjak) meghatározása, alapvető eljárási szabályok, az eljárást megindító irat benyújtásának módja (helye, ideje), ügyfelfogadás ideje, az ügyintézés határideje (elintézési, fellebbezési határidő), az ügyek intézését segítő útmutatók, az ügymenetre vonatkozó tájékoztatás és az ügyintézéshez használt letölthető formanyomtatványok, az igénybe vehető elektronikus programok elérése, időpontfoglalás, az ügytípusokhoz kapcsolódó jogszabályok jegyzéke, tájékoztatás az ügyfelet megillető jogokról és az ügyfelet terhelő kötelezettségekről
A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott vagy költségvetéséből finanszírozott közszolgáltatások megnevezése, tartalma, a közszolgáltatások igénybevételeinek rendje, a közszolgáltatásért fizetendő díj mértéke, az abból adott kedvezmények
A közfeladatot ellátó szerv által fenntartott adatbázisok, illetve nyilvántartások leíró adatai (név, formátum, az adatkezelés célja, jogalapja, időtartama, az érintettek köre, az adatok forrása, kérdőíves adatfelvétel esetén a kitöltendő kérdőív), az adatvédelmi nyilvántartásba bejelentendő nyilvántartásoknak az e törvény szerinti azonosító adatai; a közfeladatot ellátó szerv által - alaptevékenysége keretében - gyűjtött és feldolgozott adatok fajtái, a hozzáférés módja, a másolatkészítés költségei
A közfeladatot ellátó szerv nyilvános kiadványainak címe, témája, a hozzáférés módja, a kiadvány ingyenessége, illetve a költségtérítés mértéke
A testületi szerv döntései előkészítésének rendje, az állampolgári közreműködés (véleményezés) módja, eljárási szabályai, a testületi szerv üléseinek helye, ideje, továbbá nyilvánossága, döntései, ülésének jegyzőkönyvei, illetve összefoglalói; a testületi szerv szavazásának adatai, ha ezt jogszabály nem korlátozza

Tevékenységre és működésre vonatkozó adatok
A törvény alapján közzeendő jogszabálytervezetek és kapcsolódó dokumentumok; a helyi önkormányzat képviselő-testületének nyilvános ülésére benyújtott előterjesztések a benyújtás időpontjától
A közfeladatot ellátó szerv által közzétett hirdetmények, közlemények
A közfeladatot ellátó szerv által kiírt pályázatok szakmai leírása, azok eredményei és indokolásuk
A közfeladatot ellátó szervnél végzett alaptevékenységgel kapcsolatos vizsgálatok, ellenőrzések nyilvános megállapításai
A közérdekű adatok megismerésére irányuló igények intézésének rendje, az illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, az információs jogokkal foglalkozó személy neve
A közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó, jogszabályon alapuló statisztikai adatgyűjtés eredményei, időbeli változásuk
A közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelező statisztikai adatszolgáltatás adott szervre vonatkozó adatai
Azon közérdekű adatok hasznosítására irányuló szerződések listája, amelyekben a közfeladatot ellátó szerv az egyik szerződő fél
A közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő közérdekű adatok felhasználására, hasznosítására vonatkozó általános szerződési feltételek
A közfeladatot ellátó szervre vonatkozó különös és egyedi közzétételi lista
A közfeladatot ellátó szerv kezelésében levő, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint újrahasznosítás céljára elérhető kulturális közadatok listája a rendelkezésre álló formátumok megjelölésével, valamint a közfeladatot ellátó szerv kezelésében levő, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint újrahasznosítható közadat típusokról való tájékoztatás, a rendelkezésre álló formátumok megjelölésével
A közadatok és kulturális közadatok újrahasznosítására vonatkozó általános szerződési feltételek elektronikusan szerkeszthető változata
A közadatok és kulturális közadatok újrahasznosítás céljából történő rendelkezésre bocsátásáért fizetendő díjak általános jegyzéke, a díjszámítás alapját képező tényezőkkel együttesen
A közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerinti jogorvoslati tájékoztatás
A közfeladatot ellátó szerv által megkötött, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint kötött kizárólagos jogot biztosító megállapodások szerződő feleinek megjelölése, a kizárólagosság időtartamának, tárgyának, valamint a megállapodás egyéb lényeges elemeinek megjelölése
A közfeladatot ellátó szerv által kötött, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint a kulturális közadatok digitalizálására kizárólagos jogot biztosító megállapodások szövege
A közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerinti azon jogszabály, közjogi szervezetszabályozó eszköz, közszolgáltatási szerződés vagy más kötelező erővel bíró dokumentum (vagy az annak elérhetőségére mutató hivatkozás), amely az újrahasznosítás céljából rendelkezésre bocsátható közadat gyűjtésével, előállításával, feldolgozásával és terjesztésével összefüggő költségek jelentős részének saját bevételből való fedezését írja elő a közfeladatot ellátó szerv részére

Forrás: Infotv. Saját szerkesztés

5. táblázat: Az általános közzétételi lista elemei 3.

Gazdálkodási adatok
A közfeladatot ellátó szerv éves költségvetése, számviteli törvény szerint beszámolója vagy éves költségvetés beszámolója
A közfeladatot ellátó szervnél foglalkoztatottak létszámára és személyi juttatásaira vonatkozó összesített adatok, illetve összesítve a vezetők és vezető tisztségviselők illetménye, munkabére és rendszeres juttatásai, valamint költségterítése, az egyéb alkalmazottaknak nyújtott juttatások fajtája és mértéke összesítve
A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott, az államháztartásról szóló törvény szerinti költségvetési támogatások kedvezményezettjeinek nevére, a támogatás céljára, összegére, továbbá a támogatási program megvalósítási helyére vonatkozó adatok, kivéve, ha a közzététel előtt a költségvetési támogatást visszavonják vagy arról a kedvezményezett lemond
Az államháztartás pénzeszközei felhasználásával, az államháztartáshoz tartozó vagyonnal történő gazdálkodással összefüggő, ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű árubeszerezésre, építési beruházásra, szolgáltatás megrendelésre, vagyonértékesítésre, vagyonhasznosításra, vagyon vagy vagyoni értékű jog átadására, valamint koncesszióba adásra vonatkozó szerződések megnevezése (típusa), tárgya, a szerződést kötő felek neve, a szerződés értéke, határozott időre kötött szerződés esetében annak időtartama, valamint az említett adatok változásai, a védelmi és biztonsági célú beszerzések adatai és a minősített adatok, továbbá a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény 9. § (1) bekezdés b) pontja szerinti beszerzések és az azok eredményeként kötött szerződések adatai kivételével. A szerződés értéke alatt a szerződés tárgyáért kikötött - általános forgalmi adó nélkül számított - ellenszolgáltatást kell érteni, ingyenes ügylet esetén a vagyon piaci vagy könyv szerinti értéke közül a magasabb összeget kell figyelembe venni. Az időszakonként visszatérő - egy évnél hosszabb időtartamra kötött - szerződéseknel az érték kiszámításakor az ellenszolgáltatás egy évre számított összegét kell alapul venni. Az egy költségvetési évben ugyanazon szerződő féllel kötött azonos tárgyú szerződések értékét egybe kell számítani
A koncesszióról szóló törvényben meghatározott nyilvános adatok (pályázati kiírások, pályázók adatai, az elbírálásról készített emlékeztetők, pályázat eredménye)
A közfeladatot ellátó szerv által nem alapadatai ellátására (így különösen egyesület támogatására, foglalkoztatottjai szakmai és munkavállalói érdek-képviselői szervei számára, foglalkoztatottjai, ellátottjai oktatási, kulturális, szociális és sporttevékenységet segítő szervezet támogatására, alapítványok által ellátott feladatokkal összefüggő kifizetésre) fordított, ötmillió forintot meghaladó kifizetések
Az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztések leírása, az azokra vonatkozó szerződések
Közbeszerzési információk (éves terv, összegzés az ajánlatok elbírálásáról, a megkötött szerződésekről)

Forrás: Infotv. Saját szerkesztés

5.1.2.2.2 A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei

A közzétételi kötelezettség teljesítése akkor töltheti be rendeltetését, ha a közzétételre kötelezett szerv a közérdekű adatokat nem elrejtve, nem homályos, érthetetlen, félreérthető vagy időszerűtlen módon teszi közzé.

A közzététel formai követelményeit illetően az Infotv. előírja, hogy

- annak saját internetes honlapon, illetőleg az egységes közadatkereső rendszerben, digitális formában kell megtörténnie;
- mindenki számára hozzáférhetően;
- kinyomtatható és részleteiben is adatvesztés és -torzulás nélkül kimásolható módon;

- díjmentes betekintést, letöltést, nyomtatást, kimásolást és a hálózati adatátvitel szempontjából is díjmentes hozzáférhetővé tételt biztosítva;
- a közzétett adatok megismerését személyes adatok közléséhez nem lehet kötni.²⁷

A közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról szóló 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet mindezt kiegészíti azzal, hogy

- a közzétételre szolgáló honlapot úgy kell kialakítani, hogy az a széles körben elterjedt, valamint a vakok és gyengénlátók által széles körben használt eszközökkel is olvasható legyen;²⁸
- az Infotv. vagy más jogszabály alapján a szerv honlapján közzeendő közérdekű adatokat és közérdekből nyilvános adatokat a szerv honlapjának nyitólapjáról közvetlenül, a közérdekű adatok hivatkozás alatt elérhető oldalon kell közzétenni.²⁹

A közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet határozza meg a közzétételi listák szerinti adatok közzétételének szerkezetére és az összefüggő tárgyú közzétett adatokat egybefoglaló tartalmi egységekre vonatkozó előírásokat. A rendelet értelmében

- az adatközlő a közzétételre szolgáló honlap megnyitásakor megjelenő oldalon köteles elhelyezni a közzétételi listák által előírt adatokat tartalmazó jegyzékre vagy felületre mutató hivatkozást;
- a hivatkozást jól látható módon kell elhelyezni, „Közérdekű adatok” elnevezéssel;
- fel kell tüntetni az egységes közadatkereső rendszerre, a központi elektronikus jegyzékre mutató hivatkozást is.³⁰

Közzététellel kapcsolatos ágazati szabályok találhatóak az alábbi jogszabályokban:

1. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (50. §, 51/A. §);
2. A köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény (1. §, 2. §, 7/I. §);
3. Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (14. §);
4. A nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről szóló 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (3-7. §).

5.1.2.2.3 Egyedi közzétételi listák

A közfeladatot ellátó szerv önként közzétehet olyan adatokat, amelyek vonatkozásában törvényi kötelezettség nem áll fent az adatok közzétételére. Ezzel megelőzheti azt, hogy bizonyos, általa fontosnak vélt közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adat vonatkozásában egyedi adatigényléssel éljenek felé. Az egyedi közzétételi listák lényege tehát az, hogy az állampolgárok, a potenciális adatigénylők megtalálják azon közadatokat, amelyek őket érdeklik anélkül, hogy adatigénylést kelljen benyújtaniuk a szervhez.

A közzétételre kötelezett szerv vezetője a közzétételi listában nem szereplő közérdekű adatokra vonatkozó adatigénylések adatai alapján legalább évente felülvizsgálja az általa kiadott egyedi közzétételi listát, és a jelentős arányban vagy mennyiségben felmerült adatigénylések alapján azt kiegészíti.³¹

²⁷ Infotv. 33. § (1) bekezdés

²⁸ 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdés

²⁹ 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (6) bekezdés

³⁰ 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet 2. § (1) bekezdés

³¹ Infotv. 37. § (6) bekezdés

5.1.2.2.4 A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok

A ténylegesen létező közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének (teljes vagy részleges) elmaradása esetén

1. bármely személy, szerv figyelemfelhívással élhet az adatkezelő irányában, melynek eredményeként módosulhat annak gyakorlata, önkéntes teljesítés valósulhat meg;
2. a mulasztó szervhez vagy a közérdekű bejelentéssel összefüggő tárgykörben eljárásra jogosult szervhez közérdekű bejelentést nyújthat be akár magánszemély, akár valamely civil szervezet;
3. a kötelezettség teljesítése érdekében felléphet a mulasztó szerv felett törvényességi felügyeletet gyakorló;
4. a mulasztás sajtóérdeklődés, -megjelenés tárgya lehet;
5. a NAIH felléphet.

a) A közzététel adatkezelő általi önkéntes teljesítése figyelemfelhívást követően

Valamely magánszemély civilszervezet vagy bármely más személy (nem egy formalizált eljárási renden) jelzéssel élhet a közérdekű adatok közzétételére köteles szerv felé, felhívva figyelmét a kötelezettség teljesítésének elmulasztására, amely lehetőséget teremt az adatkezelő számára, hogy eleget tegyen a jogszabályi előírásoknak.

Jogszabályi előírás nincs azzal kapcsolatban, hogy az adatkezelő szervezeten belül ki, illetve mely szervezeti egység jogosult és köteles döntést hozni a közérdekű adatok közzétételével kapcsolatban, ideértve az ezzel összefüggésben beérkezett jelzések, panaszok kezelését is. Az ezzel kapcsolatos feladatokat elláthatja például a compliance (megfelelési) feladatokat ellátó szervezeti egység, személy, de a hiányosságok feltárásában szerepet kaphat a belső ellenőrzési feladatokat ellátó szervezeti egység, személy is.

b) Közérdekű bejelentés megtétele

A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása esetén lehetőség van közérdekű bejelentés megtételére is.

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény szerint a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. Közérdekű bejelentéssel bárki fordulhat a közérdekű bejelentéssel összefüggő tárgykörben eljárásra jogosult szervhez, azaz magánszemély vagy civilszervezet is.³² A közérdekű bejelentést főszabály szerint az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni, illetve, ha az elbírálást megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a közérdekű bejelentőt - az elintézés várható időpontjának és a vizsgálat meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével - tájékoztatni kell.³³ A törvény értelmében a közérdekű bejelentés alapján - ha alaposnak bizonyul - gondoskodni kell a jogszerű vagy a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról, illetve az egyébként szükséges intézkedések megtételéről, a feltárt hibák okainak megszüntetéséről, és indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről.³⁴

A közérdekű bejelentést a közérdekű bejelentések védett, az alapvető jogok biztosa által működtetett elektronikus rendszerében is meg lehet tenni.

³² 2013. évi CLXV. törvény 1. § (3) és (4) bekezdés

³³ 2013. évi CLXV. törvény 2. § (1) és (2) bekezdés

³⁴ 2013. évi CLXV. törvény 3. § (1) bekezdés a), b) és d) pont

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény

4. § (1) A közérdekű bejelentést a közérdekű bejelentések védett elektronikus rendszerében (a továbbiakban: elektronikus rendszer) is meg lehet tenni. A közérdekű bejelentések megtételére és nyilvántartására szolgáló elektronikus rendszer üzemeltetéséről az alapvető jogok biztosa gondoskodik.

A bejelentést és mellékleteit – erre irányuló kérelem esetén annak személyes adatok nélküli kivonatát – az alapvető jogok biztosa 8 napon belül továbbítja az annak vizsgálatára hatáskörrel rendelkező szervhez (eljáró szerv). Az eljáró szerv a vizsgálat során tett intézkedéseiről szóló tájékoztatását az elektronikus rendszerben rögzíti, melyről - kérelem esetén - az alapvető jogok biztosának hivatala postai úton is tájékoztatja a bejelentőt. A közérdekű bejelentés – arra jogosult által történt – kivizsgálását követően a bejelentő – az általa vélelmezett visszásság orvoslása érdekében – beadvánnyal fordulhat az alapvető jogok biztosához, (i) ha véleménye szerint bejelentését az eljáró szerv nem vizsgálta ki teljeskörűen, (ii) ha a vizsgálat eredményével nem ért egyet, vagy (iii) ha a bejelentését megalapozatlannak tartották. A kérelem alapján az alapvető jogok biztosa vizsgálja a közérdekű bejelentés megfelelő intézését. Ha a lefolytatott vizsgálat alapján visszásságot tapasztal, annak orvoslására ajánlást tehet az érintett, illetve annak felettes szervéhez.³⁵

c) A törvényességi felügyeletet gyakorló fellépése

A törvényességi felügyeletet gyakorlónak lehetősége van a közérdekű adat megjelentetésére köteles, de a kötelezettség teljesítését elmulasztó szerv irányában történő fellépésre, így például a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény értelmében a kormányhivatal a helyi önkormányzatok törvényességi felügyelete körében törvényességi felhívással élhet.³⁶ A NAIH tapasztalata szerint ezzel a jogosultságukkal nem élnek a kormányhivatalok.

A NAIH és a sajtó szerepét a Helyzetelemzés 7. pontja mutatja be.

5.1.2.3 Egyedi adatigénylés

Az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez, vagyis minden közérdekű adat nyilvános. Ha a közérdekű adatok proaktív közzétételére nem kerül sor, az Alaptörvényben rögzített alapvető jognak a közérdekű adatok megismerésére irányuló adatigénylés útján lehet érvényt szerezni. Az alapvető jog biztosításával elválaszthatatlanul összefonódik az adatigénylés lehetőségének, illetve az adatigény teljesítésének megfelelő biztosítása.

5.1.2.3.1 Az adatigénylés

Az adatigénylési eljárás szabályai az Alaptörvényben is rögzített alapjog garanciája, amely nélkül az értelmét vesztené.

³⁵ <https://www.ajbh.hu/kozerdeku-bejelentes-benyujtasa>

³⁶ 2011. évi CLXXXIX. törvény 132. § (1) bekezdés a) pont

5.1.2.3.1.1 Az adatigénylő személye, anonimitása

A jelenlegi hazai szabályozás az adatkezelődöntésére bízta, hogy teljesíti-e az adatigénylést, ha az adatigénylő

- nem adja meg a nevét (nem természetes személy igénylő esetén megnevezését);
- azt az elérhetőséget, amelyen számára az adatigényléssel kapcsolatos bármely tájékoztatás és értesítés megadható.

Infotv.

29. § (1b) Az adatigénylésnek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles eleget tenni, ha az igénylő nem adja meg nevét, nem természetes személy igénylő esetén megnevezését, valamint azt az elérhetőséget, amelyen számára az adatigényléssel kapcsolatos bármely tájékoztatás és értesítés megadható.

5.1.2.3.1.2 Az adatigénylés formai követelményei

A hazai szabályozásban a közérdekű adat megismerése iránti igény vonatkozásában formai követelmények nem kerülnek meghatározásra, azt szóban, írásban vagy elektronikus úton benyújtható.³⁷

Az adatigénylés nyelve vonatkozásában figyelembe veendő, hogy a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítése nem tagadható meg azért, mert a nem magyar anyanyelvű igénylő az igényét anyanyelvén vagy az általa értett más nyelven fogalmazza meg.³⁸ A jogi szabályozás ugyanakkor nem rendezi azt, hogy a megtagadható-e az adatigény teljesítésére arra történő hivatkozással, hogy a magyar anyanyelvű igénylő az igényét nem magyar nyelven fogalmazza meg, illetve nem rendezi az anyanyelv bizonyításának a kérdését.

5.1.2.3.1.3 Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen (közérdekű) adatot kíván megismerni

A hazai szabályozásban

- az Infotv. - a közérdekű adatok közzétételével összefüggésben - rögzíti, hogy a közfeladatot ellátó szerv a feladatkörébe tartozó ügyekben - így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan - köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását,³⁹
- ha az adatigénylés nem egyértelmű, az adatkezelőnek fel kell hívnia az igénylőt az igény pontosítására.⁴⁰

A környezet védelmének általános szabályairól törvény szerint „*a környezeti információval rendelkező szerv az információ megismerésre vonatkozó igény beérkezésétől számított 5 napon belül felhívja az*

³⁷ Infotv. 28. § (1) bekezdés

³⁸ Infotv. 30. § (4) bekezdés

³⁹ Infotv. 32. §

⁴⁰ Infotv. 28. § (3) bekezdés

igénylőt az igénye pontosítására, ha az túlzottan általános vagy tartalma alapján a megismerni kívánt környezeti információ nem állapítható meg.”⁴¹

5.1.2.3.1.4 Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a közérdekűnek minősülő adatok körét

Ha az adatigénylő meg is tudja határozni a megismerni kívánt adatot, nehézségekbe ütközhet a részéről annak tisztázása, hogy az adott adat közérdekű adatnak minősül-e vagy sem.

Az Infotv. meghatározza a **közérdekű adat fogalmát**,⁴² amely értelmében közérdekű adatnak minősül az állam működésére, tevékenységére, gazdálkodására vonatkozó, nem személyes adat. A közérdekű adat tartalmába ugyanakkor a bírói gyakorlat beleérti nemcsak a közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, hanem mindazon adatot, amely nem esik a személyes adat fogalmi körébe és amely a közfeladatot ellátó szerv vagy személy tevékenységére vonatkozik vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, de közérdekű adatok például azok az adatok is, amelyek a közfeladatot ellátó szerv kezelésében vannak és azok a közfeladat ellátása során ezzel összefüggésben tevékenységére vonatkozóan keletkeztek.

A közérdekű adat fogalmához kapcsolódó egyes ágazati szabályok:

1. A közbeszerzésekről szóló 1995. évi LIII. törvény (12. §, 51. §);
2. A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (2. §);
3. A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény (54. §);
4. A honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvény (90. §);
5. A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (23. §);
6. Egyes házsabályi rendelkezésekről (az Országgyűlés Házsabálya) szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (1. sz. melléklet).

A közérdekű adatokkal összefüggésben ki kell térni az ún. **környezeti információkra**. A 1995. évi LIII. törvény 12. § (2) bekezdése kimondja azt, hogy mindenkinek joga van a külön jogszabályban meghatározott környezeti információkat - mint közérdekű adatokat⁴³ - megismerni. A környezeti információk részletes körét a 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. §-a tartalmazza. A környezeti információ fogalmát az Aarhusi Egyezmény is meghatározza a 2. cikk 3. pontjában.

Az Infotv. meghatározza a **közérdekből nyilvános adat** fogalmát is. Közérdekből nyilvános adatnak minősül a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.⁴⁴ Közérdekből nyilvános adatnak minősül ennél fogva a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja.⁴⁵ Ide sorolja az Infotv. továbbá a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében lévő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adatokat is.⁴⁶

A kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervekre vagy személyekre vonatkozóan az Infotv. 26. § (3) bek. a releváns, ugyanakkor többek között például a

⁴¹ 1995. évi LIII. törvény 12. § (7) bek.

⁴² Infotv. 3. § 5. pont

⁴³ Az Alkotmánybíróság egy friss határozata azonban már nem fogalmaz ilyen egyértelműen: 4/2021. (I. 22.) AB határozat [107] „[...] Ebből a szempontból tehát a Projekttörvény főszabály szerint nem hozható kapcsolatba az Aarhusi Egyezményben foglaltakat, mivel eleve nem is alkalmazható a környezeti információkkal - mint közérdekből nyilvános adatokkal - összefüggésben”.

⁴⁴ Infotv. 3. § 6. pont

⁴⁵ Infotv. 26. § (2) bekezdés

⁴⁶ Infotv. 26. § (3) bekezdés

családi pótlék is az államháztartás alrendszeréből nyújtott támogatás. Ennek a leszűkítését nem az Infotv. végzi el, hanem erre vonatkozó rendelkezéseket ágazati szabályokban találhatunk.⁴⁷

A közérdekből nyilvános adat fogalmát, az ide tartozó adatok körét további ágazati szabályok részletezik.

A közérdekből nyilvános adat fogalmához kapcsolódó egyes ágazati szabályok:

1. A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény (3. §);
2. Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (5. §);
3. Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (32. §);
4. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (9. §, 56/D. §);
5. Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (14. §);
6. Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény (107. §);
7. A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény (54. §);
8. A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (101/A. §);
9. A honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvény (90. §).

A közadatok újrahasznosításáról szóló törvény a **közadat** fogalmát említi.⁴⁸ Eszerint közadat az Infotv.-ben meghatározott közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat.⁴⁹ A Törvény tartalmazza a **kulturális közadat** fogalmát is, amelybe beletartozik a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló, a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló, a kulturális örökség védelméről szóló, az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló, valamint a mozgóképről szóló törvény hatálya alá tartozó közfeladatot ellátó szerv jogszabály alapján vezetett nyilvántartásában szereplő adat, továbbá a nyilvántartásában levő kulturális javakról, könyvtári dokumentumokról és köziratokról készült, digitális tartalomként feldolgozható elektronikus másolat.⁵⁰

Idekapcsolódik továbbá a **nemzeti adatvagyon** fogalma is.⁵¹ Ezt a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások fokozottabb védelméről szóló törvény akként határozza meg, hogy beletartozik a közfeladatot ellátó szervek által kezelt közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok összessége.⁵²

5.1.2.3.1.5 Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen közérdekű adatot kíván megismerni, de nem tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő

Ha az adatigénylő meg tudja határozni, hogy mely közérdekű adatot kívánja megismerni, nem szükségszerűen tudja azt is, hogy mely szerv az adott közérdekű adat adatkezelője: azaz az adatigénylő tudja, mit akar megismerni, de azt nem tudja, hogy kitől, mely szervtől kérheti az adatot.

Ebben az esetben is figyelembe veendő az együttműködéssel kapcsolatos előírások. Az Infotv. a közérdekű adatok közzétételével összefüggésben tér ki az együttműködési kötelezettségre.

⁴⁷ Pl. 2007. évi CLXXXI. törvény; 67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet.

⁴⁸ 2012. évi LXIII. törvény

⁴⁹ 2012. évi LXIII. törvény 4. § 4. pont

⁵⁰ 2012. évi LXIII. törvény 4. § 6. pont

⁵¹ Az erről rendelkező törvény hamarosan hatályát veszti, az azonos tárgyú törvényjavaslat megtartja a definíciót. Lásd T/14949. 2. § a) pont.

⁵² 2010. évi CLVII. törvény 1. § 1. pont

Infotv.

32. § A közfeladatot ellátó szerv a feladatkörébe tartozó ügyekben - így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és – személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan – köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

Ha az igénylés olyan adatra vonatkozik, amelyet a megkeresett szerv által ismerten az Európai Unió valamely intézménye vagy tagállama állított elő, akkor a megkeresett szerv köteles haladéktalanul megkeresi az Európai Unió érintett intézményét vagy tagállamát és erről az igénylőt tájékoztatja.⁵³

A Kvt. 12. § (6) bekezdése szerint, *„ha a megkeresett szerv nem rendelkezik a kért környezeti információval, az információ megismerésre vonatkozó igényt köteles a környezeti információval rendelkező szervnek megküldeni és erről az igénylőt értesíteni vagy tájékoztatni, hogy a kért információt mely környezeti információval rendelkező szervtől igényelheti”*.

Nagyon gyakran előfordul, hogy több megkeresett szerv közül egy sem rendelkezik a kért adattal, de nem nyújt információt az adatigénylőnek arról, hogy mely szerv rendelkezik a kért adattal. Ilyen esetekben a NAIH nyilatkoztatta a szerveket, hogy tudomásuk szerint mely szerv rendelkezik a kért adattal, és erről tájékoztatja a bejelentőt is.

5.1.2.3.1.6 Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv közérdekű adatokkal rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen közérdekű adatok vannak az adott szervnél

A gyors és hatékony adatigénylés akadályos lehet az adatigénylői oldalon, ha az adatigénylő előtt ugyan ismert, hogy az adott szerv rendelkezik közérdekű adatokkal, azonban nem tudja pontosan meghatározni, hogy milyen közérdekű adatokkal rendelkezik a szerv.

Ebben az esetben is az együttműködési kötelezettségre irányadó, a fentiekben ismertetett rendelkezések veendőek figyelembe.

A bírói gyakorlat szerint *„a bíróságok ilyenkor az adatigénylő irányába jóhiszeműen járnak el, utalva arra, hogy éppen az információk hiánya miatt nem tudják gyakran pontosabban megjelölni az igénylők a kért adatok körét”*⁵⁴.

5.1.2.3.1.7 Az adatkezelő nem érti az adatigénylést

A joggyakorlat szerint az adatigénylésnek kellően egyértelműnek, határozottaknak kell lennie. Az adatkérésnek olyan szintű konkrétumot kell tartalmaznia, hogy a kiadás esetén a döntés ténylegesen végrehajtható legyen.

Az adatigénylés egyértelműségének hiánya ugyanakkor önmagában nem eredményezheti a kérelem megtagadását. A közérdekű adatok megismerésének biztosítása az adatkezelők egyik alapvető, alkotmányos feladata, és az alapjog védelmére irányuló intézményvédelmi kötelezettségük alapján a közérdekű adatokat kezelő szervezeteknek aktív magatartást kell tanúsítaniuk, kötelesek a közérdekű adatokhoz való hozzáférést garantálni. Az adatkezelő szerv az alapjog biztosítása érdekében éppenséggel tevőleges magatartásra kötelezett, így például, ha a kérelem az igényelt adat konkrét beazonosításához szükséges minimális követelményeknek megfelel, érdemben kell vizsgálni, majd teljesíteni, vagy a teljesítés okának megjelölésével elutasítani. A bírói gyakorlat elvárja, hogyha a kérelemben foglaltakkal kapcsolatban értelmezési kérdése merül fel az adatkezelőnek, akkor hívja fel az igénylőt igényének pontosítására.

⁵³ Infotv. 29. § (2a) bekezdés

⁵⁴ JGYE [34]

5.1.2.3.1.8 Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre

A joggyakorlat szerint az adatkezelő kizárólag a létező, bármilyen módon rögzített és ténylegesen a kezelésében lévő közérdekű/közérdekből nyilvános adato(ka)t köteles kiadni.⁵⁵ Adat-előállítási kötelezettség nem következik az Alaptörvényből. Ha tehát a kiadni kért - közérdekűnek vagy közérdekből nyilvánosnak minősülő - adat kérelmezett általi kezelése nem állapítható meg, ez a közérdekű adatok megismerésére irányuló igény teljesítésének akadályát képezi.

„Annak mérlegelésekor azonban, hogy az adatigénylés nem egyébként rögzített adatok kiadására, hanem valóban új, a kezelt adatoktól minőségileg eltérő adat(ok) előállítására irányul-e, a legnagyobb gondossággal kell eljárni”.⁵⁶

Ha az adatkezelő arra hivatkozik, hogy a kért formában az adatok nem léteznek, új adat (adatsor) létrehozására pedig nem kötelezhető – mivel az adatkezelő nem köteles adatgyűjtésre, illetve az általa kezelt adatok összevetése útján új, minőségileg más adat, adatsor előállítására –, akkor érdemben bizonyítania kell, hogy ténylegesen milyen adatokkal rendelkezik, és ehhez képest valóban számottevő nehézséget jelentene-e a kért adatok szolgáltatása (pl. egyszerű összeadásról, egymás mellé rendezésről, vagy több személyes kutatómunkáról lenne szó). Ha a kért adat nincs rögzített információ formájában az adatkezelő birtokában, az adatkezelő annak előállítására csak akkor kötelezhető, ha az számottevő nehézséget nem jelent.

„A kezelt (például tárolt) adatok kikeresésétől elkülönítendő az az eset, amikor az adatigénylés már nem egy konkrét, egyszerűen vagy többletmunkával kikereshető, a közfeladathoz kapcsolódó adatra vagy adatsorra irányul, hanem arra, hogy az adatkezelő a rögzítetteken kívül új adatokat szerezzen be, gyűjtsön, vagy az általa egyébként kezelt adatok összevetése útján új, minőségileg más adatot (statisztikát, kimutatást), esetleg az adatokat magyarázó anyagokat állítson elő, vagy az adatokból következtetéseket vonjon le. Ehhez hasonlóan az egyébként megismerhető, hozzáférhető vagy közzétett adatokból történő, meghatározott szempont vagy szempontok szerint szűrt, új adatsor létrehozására sem köteles az adatkezelő. Az adatigénylő nem formálhat jogot arra, hogy helyette más végezze el a hozzáférhető adatok leválogatását”.⁵⁷

5.1.2.3.1.9 Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér

Az adatigénylés teljesítése bizonyos mértékű munkaerő-ráfordítást szükségképpen igényel, de ez a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog intézményi biztosításának velejárója. A közfeladatot ellátó szervezeteknek ugyanis készen kell állniuk arra, hogy bármely tevékenységüket illetően érkezhessen hozzájuk közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok megismerésére vonatkozó igény.

Ha az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, az az egyébként irányadó 15 napos teljesítési határidő meghosszabbíthatóságát eredményezi.⁵⁸

Az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylés teljesítéséért - az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedően - költségtérítést állapíthat meg, amelynek összegéről az igénylőt az igény teljesítését megelőzően tájékoztatni kell.⁵⁹

A joggyakorlat szerint a közfeladatot ellátó szervezeteknek a közérdekű adatigénylések teljesítésekor alapesetben a normál napi működés keretében ingyenesen kell az igényelt adatokat az állampolgárok rendelkezésére bocsátaniuk. Az adatigénylés teljesítése bizonyos mértékű munkaerő-ráfordítást

⁵⁵ JGYE [71]-[73]

⁵⁶ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [61]

⁵⁷ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [59]

⁵⁸ Infotv. 29. § (2) bekezdés

⁵⁹ Infotv. 29. § (3) bekezdés

szükségképpen igényel, amely a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog intézményi biztosításának a velejárója.⁶⁰ Csak a négy munkaórát meghaladó munkaerő-ráfordítás költsége számítható fel az adatigénylővel szemben, az is csak akkor, ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv tevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével járna.⁶¹ Ennek megítélése minden esetben az összes körülmény körütekintő mérlegelésével állapítható meg.

A költségtérítés mértékének meghatározása során figyelembe vehető költségelemek: adathordozó költsége, kézbesítési költsége, valamint, ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás költsége. Ezen költségelemek megállapítható mértékét jogszabály határozza meg, a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet.

A költségtérítés megfizetésének követelése egyfajta sajátos megtagadási okként jelenik meg a közérdekű adatok megismerése iránti igény teljesítésének folyamatában.

5.1.2.3.2 Az adatigénylés teljesítése

5.1.2.3.2.1 A teljesítés határideje

A hazai szabályozás szerint a közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget.⁶² A határidő egy alkalommal 15 nappal meghosszabbítható, ha

- az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik; vagy
- az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár.

A határidő meghosszabbításáról az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

Az a jogszabályi rendelkezés, amely az adatkezelő számára 15 napos határidőt szab az adatigénylés teljesítésére, nem azt jelenti, hogy a válasznak ezen határidőn belül meg is kell érkeznie az adatigénylőhöz. A 15 napos válaszadási határidő nem minősül anyagi jogi határidőnek, mivel a jogszabály nem mondja ki azt, hogy ezen a határidőn belül a válasznak meg kell érkeznie a kérelmezőhöz. Az adatkezelőtől az várható el, hogy a 15 napon belül válaszát elkészítse és azt postára adja.

A határidő kezdő időpontja az az időpont, amikor az adatigénylés (adott esetben pl. az e-mail) megérkezett a közfeladatot ellátó szervhez (annak postafiókjába), illetőleg a költségtérítés megfizetésének napja, függetlenül attól, hogy az például munkaszüneti napra vagy az igazgatási, törvénykezési szünet időpontjára esik,

5.1.2.3.2.2 A teljesítés módja

Az Infotv. ugyancsak szabályozza az adatigény teljesítésének módját.

⁶⁰ Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.420/2019/5.

⁶¹ Költségrendelet 3. § (1) bek.

⁶² Infotv. 29. § (1) bekezdés

Infotv.

30. § (2) Az adatigénylésnek közérthető formában és - amennyiben ezt az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv aránytalan nehézség nélkül teljesíteni képes - az igénylő által kívánt formában, illetve módon kell eleget tenni. Ha a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is. Az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni.

A joggyakorlat szerint a betekintés felajánlása érdemben akkor minősül joghatályos teljesítésnek, ha az igénylő az eredetileg kért közlési mód helyett azt kifejezetten elfogadja.⁶³

A teljesítés körében veendő figyelembe az a szabály is, amely szerint, ha a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni.⁶⁴

Kiemelendő továbbá, hogy a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre külön törvények rendelkezései irányadók. Erre való hivatkozással az adatkezelő az adatigénylést az igénylés tárgyát képező irat másolata helyett a jogviszony alanyainak, a jogviszony típusának, a jogviszony tárgyának, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás mértékének és teljesítése időpontjának megjelölésével is teljesítheti.⁶⁵

Adatok megismerhetőségéről, illetve hozzáférhetőségéről az alábbi ágazatok tartalmazzak további rendelkezéseket:

1. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (15/A. §, 106/A. §);
2. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (96. §);
3. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (52. §);
4. A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (24. §).

5.1.2.3.3 Az adatigénylés elutasítása

Amint arra az Alkotmánybíróság rámutatott, a közérdekű adatok megismerése jogának kellő szigorúsággal - időlegesen - elfogadható nyilvánosságkorlátozása csak megfelelő adatkezelői eljárással, az adatkezelőt terhelő bizonyítási teher érvényesítésével, valamint az adatkezelőnek az adatkérést megtagadó döntése ellen kezdeményezhető - a jogalapra és az indokoltságra is kiterjedő - tartalmi bírósági felülvizsgálat garantálása mellett lehetséges.⁶⁶

Az információszabadság korlátozhatóságának kereteit - az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére figyelemmel - az Infotv. pontosítja.

5.1.2.3.3.1 Az adatigénylés elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén

Az adatigénylésnek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles eleget tenni, ha az igénylő nem adja meg

- a nevét, nem természetes személy igénylő esetén a megnevezését; valamint
- azt az elérhetőséget, amelyen számára az adatigényléssel kapcsolatos bármely tájékoztatás és értesítés megadható.⁶⁷

⁶³ NAIH/2018/436/V.; NAIH beszámoló 2019. 106.

⁶⁴ Infotv. 30. § (2) bekezdés

⁶⁵ Infotv. 30. § (7) bekezdés

⁶⁶ 4/2021. (I. 22.) AB határozat [44] pont

⁶⁷ Infotv. 29. § (1b) bekezdés esetén

5.1.2.3.3.2 Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén

Az Infotv. nem tartalmaz tiltó rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a közérdekű adat kiadása iránti kérelem elutasítását követően ugyanaz az igénylő azonos adatkezelőhöz címzett, azonos adatkörre vonatkozó, ismételt adatigénylést ne terjeszthetne elő. Ugyanakkor, ebben az esetben az adatigénylőnek számolnia kell azzal, hogy az adatigénylésnek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles eleget tenni abban a részben, amely az azonos igénylő által egy éven belül benyújtott, azonos adatkörre irányuló adatigényléssel megegyezik, feltéve, hogy az azonos adatkörbe tartozó adatokban változás nem állt be.⁶⁸

Az adatigény teljes egészében elutasítható, ha teljesen megegyezik az azonos igénylő által egy éven belül benyújtott, azonos adatkörre irányuló adatigényléssel (feltéve, hogy az azonos adatkörbe tartozó adatokban változás nem állt be).

Hangsúlyozandó, hogy az Infotv. 29. § (1a) bekezdése azokra az egy éven belüli azonos adatigénylésekre fogalmaz meg tilalmat, amelyet az adatgazdák már teljesítettek, azaz a kért adatot kiadták az adatigénylőknek. Korábbi, nem teljesített adatkérés egy éven belüli megismétlése esetében nem áll fenn olyan alkotmányos érdek, ami a nyilvánosság korlátozását kényszerítően indokolná.

5.1.2.3.3.3 A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény

Az Infotv. nem tartalmaz tiltó rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a közérdekű adat kiadása iránti kérelem elutasítását követően ugyanaz az igénylő azonos adatkezelőhöz címzett, azonos adatkörre vonatkozó, ismételt adatigénylést ne terjeszthetne elő. Ennek a jogorvoslat szempontjából is jelentősége van, hiszen ebben az esetben az Infotv. 31. § (3) bekezdésében biztosított perindítási határidő számítása attól függ, hogy a korábbi kérelem elutasítását követően az igénylő a jogorvoslati jogát kimerítette-e. Amennyiben az igénylő a korábbi kérelem elutasítását követően az adatkezelő ellen pert indított, függetlenül attól, hogy az adatigény a perben érdemben elbírálásra került-e, az azonos adatkörre vonatkozó, korábban elutasított kérelemben szereplő közérdekű adatok kiadása iránt ismételten előterjesztett adatmegismerési igény olyan új kérelemnek minősül, amelynek megtagadása esetén az igénylő ismét bírósághoz fordulhat az Infotv. 31. § (3) bekezdése alapján.

5.1.2.3.3.4 Az adatigény elutasítása jogszabályi rendelkezés alapján

Egy demokratikus társadalomban a közérdekű adatok nyilvánossága a főszabály, a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozását kivételnek kell tekinteni.⁶⁹

A közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő alapjog ugyanakkor nem abszolút jog, törvény általi korlátozása nem eleve kizárt.⁷⁰ Az alapjog jogszabály általi korlátozása akkor alkotmányos, ha az megfelel az Alaptörvényben I. cikk (3) bekezdésében írt testnek. Alkotmányellenes a korlátozás, ha nem elkerülhetetlen, vagyis, ha kényszerítő ok nélkül történik; továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan. Elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy a szabályozással összefüggésben van-e olyan alkotmányosan elfogadható cél, amely az alapjog-korlátozást igazolhatja, azaz, hogy az alapjog-korlátozás szükséges-e. A korlátozás szükségessége két elemből áll: az alapjog korlátozásának alkotmányos célt kell követnie és alkalmasnak kell lennie e cél

⁶⁸ Infotv. 29. § (1a) bekezdés esetén

⁶⁹ 21/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [39]; 5/2014. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [33]; 29/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [13]; 4/2015. (II. 13.) AB határozat, -Indokolás [28]; 6/2016. (III. 11.) AB határozat, Indokolás [44]; 8/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [42]; 13/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [34] és legutóbb megerősítette: 4/2021. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [35]

⁷⁰ 4/2021. (I. 22.) AB határozat Indokolás [42] és [70]

elérésére.⁷¹ Mindez azt is eredményezi, hogy az információszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni,⁷² vagyis a közérdekű adatok vonatkozásában a nyilvánosság korlátozása csak akkor fogadható el, ha azt más alapjog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme kényszerítően indokolja, illetve elkerülhetetlenül szükségessé teszi.

Az Infotv. 27. §-a szabályozza azokat az eseteket, amikor a közérdekű adatok, illetve a közérdekből nyilvános adatok megismerése kizárt, illetve korlátozott. Egyrészt rögzíti, hogy a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat nem ismerhető meg, ha az a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat,⁷³ másrészt kimerítően (taxatíve) meghatározza, hogy mely célokból lehet külön törvénnyel a közérdekű adatok nyilvánosságát korlátozni.

Infotv.

27. § (1) A közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat nem ismerhető meg, ha az a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat.

(2) A közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot - az adatfajták meghatározásával - törvény

- a) honvédelmi érdekből;
- b) nemzetbiztonsági érdekből;
- c) bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében;
- d) környezet- vagy természetvédelmi érdekből;
- e) központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdekből;
- f) külügyi kapcsolatokra, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokra tekintettel;
- g) bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel;
- h) a szellemi tulajdonhoz fűződő jogra tekintettel

korlátozhatja.

(3) Közérdekből nyilvános adatként nem minősül üzleti titoknak a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a védett ismerethez - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.

(3a) Az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesít, köteles e jogviszonnyal összefüggő és a (3) bekezdés alapján közérdekből nyilvános adatra vonatkozóan - erre irányuló igény esetén - bárki számára tájékoztatást adni. A tájékoztatási kötelezettség a közérdekből nyilvános adatok nyilvánosságra hozatalával vagy a korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozott adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is teljesíthető.

(3b) Ha a (3a) bekezdés alapján tájékoztatásra kötelezett a tájékoztatást megtagadja, a tájékoztatást igénylő a tájékoztatásra kötelezett felett törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárását kezdeményezheti.

(4) A közérdekű adatok megismerése korlátozható uniós jogi aktus alapján az Európai Unió jelentős pénzügy- vagy gazdaságpolitikai érdekére tekintettel, beleértve a monetáris, a költségvetési és az adópolitikai érdeket is.

⁷¹ Kiss B. (2018). 40-42.

⁷² Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9. számú ítélete; 3069/2019. (IV. 10.) AB határozat

⁷³ Infotv. 27. § (1) bekezdés

(5) A közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését - az adat megismeréséhez és a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdek súlyának mérlegelésével - az azt kezelő szerv vezetője engedélyezheti.

(6) A döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény - az (5) bekezdésben meghatározott időtartamon belül - a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja, vagy az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.

(7) Jogszabály a döntés megalapozását szolgáló egyes adatok megismerhetőségének korlátozására az (5) bekezdésben meghatározottnál rövidebb időtartamot állapíthat meg.

(8) E fejezet rendelkezései nem alkalmazhatók a közhitelű nyilvántartásból történő - külön törvényben szabályozott – adatszolgáltatásra.

Kiemelendő, hogy az információs szabadságot korlátozó rendelkezéseket megszorítóan kell értelmezni, különös tekintettel arra, hogy az információs szabadság, a közhatalom gyakorlásának nyilvánossága, az állam és a végrehajtó hatalom tevékenységének átláthatósága és ellenőrizhetősége feltétele a bírálat jogának, a kritika szabadságának, tágabb értelemben a szabad véleménynyilvánításnak.

6. táblázat: Az adatok megismerhetőségének tilalmával, illetve korlátozásával kapcsolatos ágazati részletszabályok

Korlátozási, tilalmi ok	Az Infotv. vonatkozó rendelkezése	Ágazati szabály
Minősített adat	27. § (1) bekezdés.	2009. évi CLV. törvény 2. §, 3. § 2011. évi LXVI. törvény 32. § 2012. évi XXXVI. törvény 58. § 2015. évi CXLIII. törvény 9. §
Nemzetbiztonsági érdek	27. § (2) bekezdés b) pont	1994. évi XXXIV. törvény 80/A. § 2015. évi CXLIII. törvény 9. § 2016. évi LXXIII. törvény 57/A. §
Külügyi kapcsolatokhoz, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokhoz fűződő érdek	27. § (2) bek.f) pont	2016. évi LXXIII. törvény 57/A. § 2020. évi XXIX. törvény 2. §
Központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdek	27. § (2) bek.e) pont	2011. évi CXCV. törvény 14/A. §
Bűncselekmények megelőzéséhez fűződő érdek	27. § (2) bekezdés c) pont	1994. évi XXXIV. törvény 80/A. § 2010. évi CXXII. törvény 74. § 2020. évi CXXX. törvény 220. §
Szellemi tulajdonhoz fűződő jog	27. § (2) bekezdés h) pont	1999. évi LXXVI. törvény 15/A. §, 106/A. § 2001. évi CXX. törvény 371. § 2012. évi XXXVI. törvény 58. § 2013. évi CCXXXV. törvény 64. § 2013. évi CCXXXVII. törvény 165. §, 166. § 2014. évi XVI. törvény 197. § 2014. évi LXXXVIII. törvény 147. § 2015. évi CXLIII. törvény 162. §

		2018. évi LIV. törvény 1. §
Banktitok	-	2013. évi CCXXXVII. törvény 161. §, 165. §
Értékpapírtitok	-	2001. évi CXX. törvény 371. §
Fizetési titok	-	2013. évi CCXXXC. törvény 59-63. §
Biztosítási titok	-	2013. évi CCXXXV. törvény 4. §, 135-143. §
Pénztáritok	-	1993. évi XCVI. törvény 40/A-40/B. § 1997. évi LXXXII. törvény 78-79. §
Foglalkoztatói nyugdíjtitok	-	2007. évi CXVII. törvény 25. §
Döntés-előkészítés	27. § (5)-(7) bekezdés	2007. évi CI. törvény (teljes) 2012. évi XXXVI. törvény 13/A. § 335/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet (teljes) 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 119. §, 139. §

Forrás: Saját szerkesztés

5.1.2.3.3.5 Az adatigény elutasítása mérlegelés alapján

Az adatkiadást az adatkezelők gyakorta tagadják meg például az üzleti titok, bank- és adótitok védelmére, döntés-előkészítésre való hivatkozással.

Általános szabályként kiemelendő, hogy a lehetséges megtagadás okait mindig megszorítóan kell értelmezni: amint azt az Infotv. 30. §-ának (5) bekezdése rögzíti, ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, a megtagadás alapját szűken kell értelmezni, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél. Mérlegelni szükséges tehát azt, hogy az adat megismeréséhez való jog élvez-e elsőbbséget vagy például a az adatkezelő és/vagy szerződéses partnere esetleges üzleti érdekei.

Önmagában az adatigény teljesítésének nehézsége az adatigény elutasításának nem lehet elfogadható jogszerű indoka. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozásának a pusztán adminisztratív jellegű megfontolások nem képezhetik indokát. A közfeladatot ellátó szervek és személyek kényelmi szempontjai nem élvezhetnek elsőbbséget egy alapvető joggal szemben. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog, mint alapjog, nem korlátozható az adatkezelő szerv többletfeladatára való hivatkozással.

„Az, hogy az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, nem elutasítási ok.”⁷⁴

„Az adatigény nem tagadható meg arra hivatkozással, hogy a kért adat közvetlenül (pl. elektronikusan) nem áll rendelkezésre, és az egyébként rögzített adat hozzáférhetővé tételéhez idővel és/vagy költséggel járó többletmunkára van szükség”.⁷⁵

„Amennyiben az adatigénylés létező és kezelt (rögzített) adatok kigyűjtésére, meghatározott szempont szerinti kiválogatására és például táblázatba rendezésére vonatkozik, a kérelem alapvetően nem tagadható meg. A kérelmet a rögzítés formájától és attól függetlenül, hogy az adatot esetleg az

⁷⁴ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [54]

⁷⁵ Uo.

adatkezelő nyilvántartásainak és/vagy az adatkezelő által tárolt iratoknak az áttekintése útján ki kell keresni, főszabály szerint teljesíteni kell”.⁷⁶

Az átfogó, számlaszintű tételes ellenőrzésre irányuló adatigénylés kapcsán a joggyakorlat szerint jelentőséggel bír, hogy az egyedi adatigénylésektől meg kell különböztetni a közfeladatot ellátó szervek gazdálkodásának célszerűségét, eredményességét, valamint törvényességét érintő ellenőrzés lefolytatására külön törvényben feljogosított szervek eljárásait. A közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre külön törvények rendelkezései irányadók. Erre való hivatkozással az adatkezelő az adatigénylést az igénylés tárgyát képező dokumentum másolata helyett a jogviszony alanyainak, a típusának, tárgyának, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás mértékének és a teljesítés időpontjának a megjelölésével is teljesítheti. Az adatigénylés nem terjedhet és nem is terjedt addig, hogy átvegye az ellenőrző szervek feladatát. A szakértő szervek feladata a törvényességi, számviteli ellenőrzés, az egyes számlák bizonylati megfelelőségének vizsgálata, egy könyvelési tétel jogszerűségének megítélése, nem ez az alapjog funkciója. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy önmagában az igényelt, esetlegesen jelentős számú adat nagy mennyisége még nem jelent számlaszintű elszámolási kötelezettséget (például a szerződések és a hozzátartozó iratok kiadására kötelezés nem jelenti az adatkezelő teljes gazdasági tevékenységének átfogó számlaszintű ellenőrzését, csupán a közpénz-felhasználás áttekintésének lehetőségét teremti meg).⁷⁷

5.1.2.3.3.6 Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása

Az adatigény elutasításáról szóló döntést az Infotv. egyes vonatkozásokban korlátozza:

- az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni;⁷⁸
- a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítése nem tagadható meg azért, mert a nem magyar anyanyelvű igénylő az igényét anyanyelvén vagy az általa értett más nyelven fogalmazza meg.⁷⁹

5.1.2.3.3.7 A szükségtelennek és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága

Az adatkezelő nem kutathatja az adatkérés okát, az adatok kiadhatósága szempontjából az közömbös; miként az is, hogy az adatigénylő azt mire és miként kívánja felhasználni, illetve, hogy arra a kért adatok objektíve alkalmasak vagy sem.

5.1.2.3.3.8 A visszaélészerűnek ítélt adatigény elutasíthatósága

Mivel az adatkezelő nem kutathatja az adatkérés okát és célját, ezek az adatok kiadhatósága szempontjából közömbösek, így ezekre alapítottan nem is tekinthető egy adatigény visszaélészerű joggyakorlásnak, szükségtelen és indokolatlan adatigénylésnek.

Visszaélészerű vagy rendeltetésellenes joggyakorlás tekintetében a többségi bírói gyakorlat szerint érdemben nem lehet vizsgálni az adatigénylést előterjesztő fél szubjektív szándékait. Csak kivételesen az minősülhet joggal való visszaélésnek, amikor például vélt konfliktus miatt retorzióként igényeltek speciális, érdemi közérdekű adattartalommal alig bíró közérdekű adatokat (a Kúria egy korábbi

⁷⁶ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [55]

⁷⁷ JGYE [74]; Kúria Pfv.IV.21.732/2018/8.; NAIH-2604/2014/V.

⁷⁸ Infotv. 30. § (2) bekezdés

⁷⁹ Infotv. 30. § (4) bekezdés

döntésében kivételes esetben lehetőséget látott a polgári jogi jellegű jogviszonyra tekintettel az igénylő oldalán joggal való visszaélés megállapítására).⁸⁰

5.1.2.3.3.9 A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása

A közfeladatot ellátó szervezetnek a közérdekű adatigénylések teljesítésekor alapesetben a normál napi működés keretében ingyenesen kell az igényelt adatokat rendelkezésére bocsátaniuk. Az adatigénylés teljesítése bizonyos mértékű munkaerő-ráfordítást szükségképpen igényel, amely a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog intézményi biztosításának a velejárója. A közfeladatot ellátó szervezetnek készen kell állniuk arra, hogy bármely tevékenységüket illetően érkezhessen hozzájuk közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok megismerésére vonatkozó igény.

Az Infotv. szabályozza az adatigény teljesítésével összefüggésben felmerülő költségek megtérítésének a kérdését.⁸¹

Az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylés teljesítéséért - az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedően - költségtérítést állapíthat meg, amelynek összegéről az igénylőt az igény teljesítését megelőzően tájékoztatni kell. Az igénylő a tájékoztatás kézhezvételét követő 30 napon belül nyilatkozik arról, hogy az igénylését fenntartja-e. A tájékoztatás megtételétől az igénylő nyilatkozatának az adatkezelőhöz való beérkezéséig terjedő időtartam az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidőbe nem számít bele. Ha az igénylő az igényét fenntartja, a költségtérítést az adatkezelő által megállapított, legalább 15 napos határidőben köteles az adatkezelő részére megfizetni.

Ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, vagy az a dokumentum vagy dokumentumrész, amelyről az igénylő másolatot igényelt, jelentős terjedelmű, illetve a költségtérítés mértéke meghaladja a kormányrendeletben meghatározott összeget, az adatigénylést a költségtérítésnek az igénylő általi megfizetését követő 15 napon belül kell teljesíteni. Arról, hogy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, illetve a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, továbbá a költségtérítés mértékéről, valamint az adatigénylés teljesítésének a másolatkészítést nem igénylő lehetőségeiről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

A költségtérítés mértékének meghatározása során az alábbi költségelemek vehetők figyelembe:

1. az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó költsége (a joggyakorlat szerint, ha adathordozó postai úton történő megküldésére kerül sor, akkor a postai borítékba helyezett papír, amelyen a válasz szerepel, ugyancsak adathordozónak minősül),
2. az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó az igénylő részére történő kézbesítésének költsége, valamint,
3. ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás költsége.

A fenti költségelemek megállapítható mértékét a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet határozza meg.

A költségtérítés összege megalapozottságának a bizonyítására az adatkezelőnek kell készen állnia, így például jogvita esetén a közfeladatot ellátó szervezetnek bizonyítania kell, hogy hány órát töltött az adatigénylés teljesítésével, illetőleg szükséges lehet részletes költségelszámolást készíteni a munkaerő-ráfordításról, melyet az adatigénylő is megismerhet.

⁸⁰ Kúria Pfv. IV. 20.137/2013. = 16/2013.számú polgári elvi határozat

⁸¹ Infotv. 29. § (3)-(6) bekezdés

A költségviseléssel kapcsolatos speciális ágazati szabályt képez a környezeti információkkal összefüggésben a 1995. évi LIII. törvény 49. §-a.

5.1.2.3.3.10 Az adatigény elutasításának határideje

Az igény teljesítésének megtagadásáról az igény beérkezését követő 15 napon belül kell értesíteni az igénylőt.⁸² A határidő nem jogvesztő.

5.1.2.3.3.11 Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról

Az igény elutasításáról írásban vagy - ha az igényben elektronikus levelezési címét közölte - elektronikus levélben kell értesíteni kell az igénylőt.⁸³

5.1.2.3.3.12 Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei

A hazai szabályozás szerint az igénylőt tájékoztatni kell

- az adatigény teljesítésének megtagadásáról,
- a megtagadás indokairól, valamint
- az igénylőt az Infotv. alapján megillető jogorvoslati lehetőségekről.⁸⁴

Az adatigény teljesítésének megtagadása esetén megtagadás alapjául szolgáló konkrétumokat meg kell jelölni, figyelemmel arra, hogy

- a megtagadás okaként nem lehet csupán konkrétumok nélküli általánosságokra hivatkozni;
- a lehetséges megtagadás okait mindig megszorítóan kell értelmezni;
- az alapjogi igény elutasításához feltételezések nem elegendőek,
- a közérdekű adat megismerése iránti igény megtagadásának jogszerűségét és a megtagadás indokait az adatkezelőnek tudni kell bizonyítania.

5.1.2.3.3.13 Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigényekről

Az elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól az adatkezelő köteles nyilvántartást vezetni.⁸⁵

5.1.2.3.3.14 A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről

Az elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól vezetett nyilvántartásban foglaltakról az adatkezelő köteles minden évben január 31-ig tájékoztatni a NAIH-ot.⁸⁶

⁸² Infotv. 30. § (3) bekezdés

⁸³ Infotv. 30. § (3) bekezdés

⁸⁴ Infotv. 30. § (3) bekezdés

⁸⁵ Infotv. 30. § (3) bekezdés

⁸⁶ Infotv. 30. § (3) bekezdés

5.1.2.4 Korrekciós mechanizmusok

Az Infotv. értelmében, ha

- a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítására kerül sor, vagy
- a teljesítésre nyitva álló (adott esetben az adatkezelő által meghosszabbított határidő) eredménytelenül telt el, vagy
- az adatigénylés teljesítéséért költségtérítést állapított meg az adatkezelő,

akkor az adatigénylő

- bíróságokhoz fordulhat,
- bejelentést tehet a NAIH-hoz.
- Ha az adatigénylő adatigénylésének teljesítését (részben vagy egészben) elutasították, részére jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani, amint azt a Tromsø-i Egyezmény is rögzíti.

Infotv.

31. § (1) Az igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása vagy a teljesítésre nyitva álló, vagy az adatkezelő által a 29. § (2) bekezdése szerint meghosszabbított határidő eredménytelen elteltése esetén, valamint az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegének felülvizsgálata érdekében bírósághoz fordulhat.

52. § (1) A Hatóságnál bejelentéssel bárki vizsgálatot kezdeményezhet arra hivatkozással, hogy személyes adatok kezelésével, illetve a közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jogok gyakorlásával kapcsolatban jogsérelem következett be, vagy annak közvetlen veszélye fennáll.

(1a) A Hatóság vizsgálata a 31. § (1) bekezdésében meghatározott indokok valamelyikén alapuló bejelentés esetén az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltésétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított egy éven belül kezdeményezhető.

A NAIH és az adatigénylő által kezdeményezett bírósági eljárást lefolytató bíróság mellett még két (szűkebb értelemben vett) korrekciós mechanizmus jelenik meg, a büntetőeljárást lefolytató bíróság és az Alkotmánybíróság. A korrekciós mechanizmusok szabályozását a Helyzetelemzés 7. pontja tartalmazza.

5.1.2.5 Büntetőeljárás

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) tartalmazza a közérdekű adattal visszaélés bűncselekményének tényállását.

Btk. 220. §

(1) Aki a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényi rendelkezések megszegésével

- a) közérdekű adatot az adatigénylő elől eltitkol, vagy azt követően, hogy a bíróság jogerősen a közérdekű adat közzétételére kötelezte, tájékoztatási kötelezettségének nem tesz eleget,
- b) közérdekű adatot hozzáférhetlenné tesz vagy meghamisít, illetve
- c) hamis vagy hamisított közérdekű adatot hozzáférhetővé vagy közzé tesz,

vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a közérdekű adattal visszaélést jogtalan haszonszerzés végett követik el.

A kerettényállás rendelkezéseit az Infotv. rendelkezései töltik ki tartalommal.

Az elkövetési magatartás a tájékoztatási kötelezettség megszegése, a közérdekű adat hozzáférhetetlenné tétele vagy meghamisítása, valamint a hamis vagy hamisított közérdekű adat hozzáférhetővé tétele, illetve közzététele.

A közérdekű adattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség megszegése akkor minősül bűncselekménynek, ha az elkövető a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítése során vagy annak elutasításakor a közérdekű adatot az igénylő elől eltitkolja, vagy a tájékoztatási kötelezettségének azt követően nem tesz eleget, hogy a bíróság jogerősen a közérdekű adat közlésére kötelezte. Az Infotv. 31. § (1) bekezdése alapján ugyanis az igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása vagy a teljesítésre nyitva álló, illetve az adatkezelő által a 29. § (2) bekezdése szerint meghosszabbított határidő eredménytelen eltelte esetén a bírósághoz fordulhat. Az Infotv. 31. § (7) bekezdése értelmében, ha a bíróság a közérdekű adat igénylésére irányuló kérelemnek helyt ad, határozatában az adatkezelőt a kért közérdekű adat közlésére kötelezi. Az Infotv.-ben szabályozott bírósági eljárás megfelelőbb eszköze a tájékoztatási kötelezettség kikényszerítésének, mint a kötelezettség elmulasztásának büntetőjogi szankcionálása, főként, hogy számos esetben a felek között az adatok közérdekű mivolta vitatott. Ha a bíróság határozata ellenére nem teljesítik a tájékoztatási kötelezettséget, az már oly mértékben sérti a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő érdeket, amihez szükséges büntetőjogi jogkövetkezményt fűzni.

A hozzáférhetetlenné tétel és a meghamisítás tevékenységgel valósítható meg. Ebben az esetben az elkövető tudatának ki kell terjednie arra, hogy az általa hozzáférhetővé, illetve közzé tett adat egészében vagy részben nem felel meg a valóságnak.

A közérdekű adattal visszaélés akár egyenes, akár eshetőleges szándékkal elkövethető. A jogtalan haszonszerzési célzat miatt a minősített eset csak egyenes szándékkal valósítható meg.

A Btk. tartalmazza a gazdasági titok megsértése bűncselekményének tényállását is, amelyet az a bank-, értékpapír-, pénztár-, biztosítási vagy foglalkoztatói nyugdíjtitok megtartására köteles személy követ el, aki bank-, értékpapír-, pénztár-, biztosítási vagy foglalkoztatói nyugdíjtitoknak minősülő adatot jogtalan előnyszerzés végett vagy másnak vagyoni hátrányt okozva, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé tesz. Ez a bűncselekmény ugyanakkor nem valósul meg, ha az adott személy a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adataira vonatkozó törvényben meghatározott kötelezettségének tesz eleget.⁸⁷

5.1.2.6 Kapcsolódó ágazati szabályozás

Több olyan törvény, más jogszabály, jogi aktus található, amelyek tartalmaznak az információs szabadságra vonatkozó rendelkezéseket, tipikusan közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak minősítenek bizonyos adatokat, illetve azok csoportját. Más rendelkezések a közérdekű adatigénylés megtagadási okaihoz kapcsolódóan állapítanak meg kivételeket, illetve alkivételeket, elsősorban a banktitokkal, az üzleti titokkal vagy a minősített adatokkal összefüggésben. Az ebből a szempontból leginkább releváns jogszabályhelyeket az alábbi táblázat tartalmazza:

7. táblázat: A kapcsolódó legfontosabb ágazati szabályok releváns jogszabályhelyei

Jogszabály száma	Jogszabály elnevezése	Releváns szakaszhelyek
1994. évi XXXIV. törvény	a Rendőrségről	80/A. §
1995. évi LIII. törvény	a környezet védelmének általános szabályairól	12. §, 49. §, 50. §, 51. §, 51/A. §
1999. évi LXXVI. törvény	a szerzői jogról	15/A. §, 106/A. §
2001. évi CXX. törvény	a tőkepiacról	371. §

⁸⁷ Btk. 413. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont

Jogszabály száma	Jogszabály elnevezése	Releváns szakaszhelyek
2007. évi CI. törvény	a döntéselőkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról	Egész jogszabály
2007. évi CLXXXI. törvény	a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról	3. §
2009. évi CLV. törvény	a minősített adat védelméről	Preambulum, 2. §, 3. §, 20. §
2011. évi LXVI. törvény	az Állami Számvevőszékről	32. §
2011. évi CXCV. törvény	az államháztartásról	9. §, 56/D. §
2011. évi CLXXV. törvény	az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról	14. §
2011. évi CLXXIX. törvény	a nemzetiségek jogairól	96. §
2011. évi CLXXXIX. törvény	Magyarország helyi önkormányzatairól	52. §
2012. évi XXXVI. törvény	az Országgyűlésről	13/A. §, 107. §, 58. §
2012. évi LXIII. törvény	a közadatok újrahasznosításáról	Egész jogszabály
2013. évi CII. törvény	a halgazdálkodásról és a hal védelméről	54. §
2013. évi CXXXIX. törvény	a Magyar Nemzeti Bankról	101/A. §
2013. évi CCXXXV. törvény	az egyes fizetési szolgáltatókról	64. §
2013. évi CCXXXVII. törvény	törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról	161. §, 165. §, 166. §
2014. évi XVI. törvény	a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról	197. §
2014. évi LXXXVIII. törvény	a biztosítási tevékenységről	147. §
2015. évi CXLIII. törvény	a közbeszerzésekről	9. §, 162. §
2018. évi LIV. törvény	az üzleti titok védelméről	1. §
2018. évi CXIV. törvény	a honvédelmi alkalmazottak jogállásáról	90. §
311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet	a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről	Egész jogszabály
314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet	a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról	23. §, 24. §
335/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet	a döntéselőkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról szóló 2007. évi CI. törvény végrehajtásáról	Egész jogszabály
10/2014. (II. 24.) OGY határozat	egyes házsabályi rendelkezésekről	119. §, 139. §, 1. sz. melléklet

Forrás: Saját szerkesztés

E jogszabályok részletesebb bemutatására a Helyzetelemzés 7. pontjában, a rendelkezésre álló korrekciós mechanizmusok hazai szabályozásának keretében kerül sor.

5.2 Az információszabadsághoz kapcsolódó korrekciós mechanizmusok hazai helyzete nemzetközi összehasonlításban

2004-ben David Banisar közzétette a *freedominfo.org* nemzetközi kérdőívét, amely a világ országainak jelentős részében vizsgálja az információszabadság érvényesülését. Az egyes országok tekintetében azokat a jogszabályokat és intézményeket sorolják fel, illetve mutatják be, amelyek a közérdekű adatok megismerése szempontjából fontosak. Banisar 2006-ban szintén kiadott egy, az egyes országok szabályozási rezsimét tartalmazó összeállítást, illetve a *www.freedominfo.org* oldalon országokra bontva információk és hírek érhetőek el az információszabadság helyzetéről. Magyarország tekintetében sajnálatos módon továbbra is az Avtv-t, illetve az Alkotmányt jelölik meg. Banisar összeállítása a nemzetközi jó gyakorlatok szempontjából hasznos forrás lehet, ugyanakkor jelen fejezet keretében nem értékelhető előzménykutatásként, hiszen nem tartalmaz tartami összehasonlítást.

Ennél mélyebben strukturált és naprakészebb információkat tartalmaz az RTI értékelés, amely a <https://www.rti-rating.org/> oldalon érhető el. Az információk hozzáférésehez való nemzetközi jogi értékelés (RTI értékelés) egy olyan módszertan, amelynek keretében világszinten felméri a közérdekű adatokhoz történő hozzáféréshoz való jog jogszabályi környezetének erősségét. Az RTI értékelés 61-féle indikátort használ, amelyek mindegyike megfeleltethető az információszabadság egy-egy szegmense hatékony szabályozásának. Minden egyes indikátor esetében külön értékeli az egyes országokat, amelyek indikátoronként jellemzően 0-2-ig terjedő pontot kaphatnak attól függően, hogy az adott indikátor által támasztott jogi követelményeknek mennyire felel meg az adott jogrendszer, illetve, hogy milyen részletességgel szabályozza ezeket. A 61 indikátor által elérhető maximális pont 150.

Az egyes indikátorok hét nagy kategóriába vannak besorolva, ezek: a hozzáférhetőség és megismerhetőség (*Right of access*); a hozzáférés mértéke (*Scope*); az adatigénylés menete (*Requesting procedures*); kivételek és megtagadási okok (*Exceptions & refusal*); jogorvoslatok (*Appeals*); jogkövetkezmények és garanciák (*Sanctions & protections*); valamint a megismerést támogató eszközök (*Promotional measures*).

128 ország szerepel az RTI értékelés adatbázisában. Az elérhető 150 pontból a legjobban teljesítő országnak, Afganisztánnak is csak 139-et sikerült elérnie.

8. táblázat: Az öt legrosszabbul és az öt legjobban teljesítő ország az RTI értékelés alapján

Legrosszabbul teljesítő országok	Legjobban teljesítő országok
128. Palau (33 pont)	1. Afganisztán (139 pont)
127. Ausztria (33 pont)	2. Mexikó (136 pont)
126. Liechtenstein (37 pont)	3. Szerbia (135 pont)
125. Monaco (43 pont)	4. Sri Lanka (131 pont)
124. Fülöp-szigetek (46 pont)	5. Szlovénia (129 pont)

Adatok forrása: <https://www.rti-rating.org/>. Saját szerkesztés

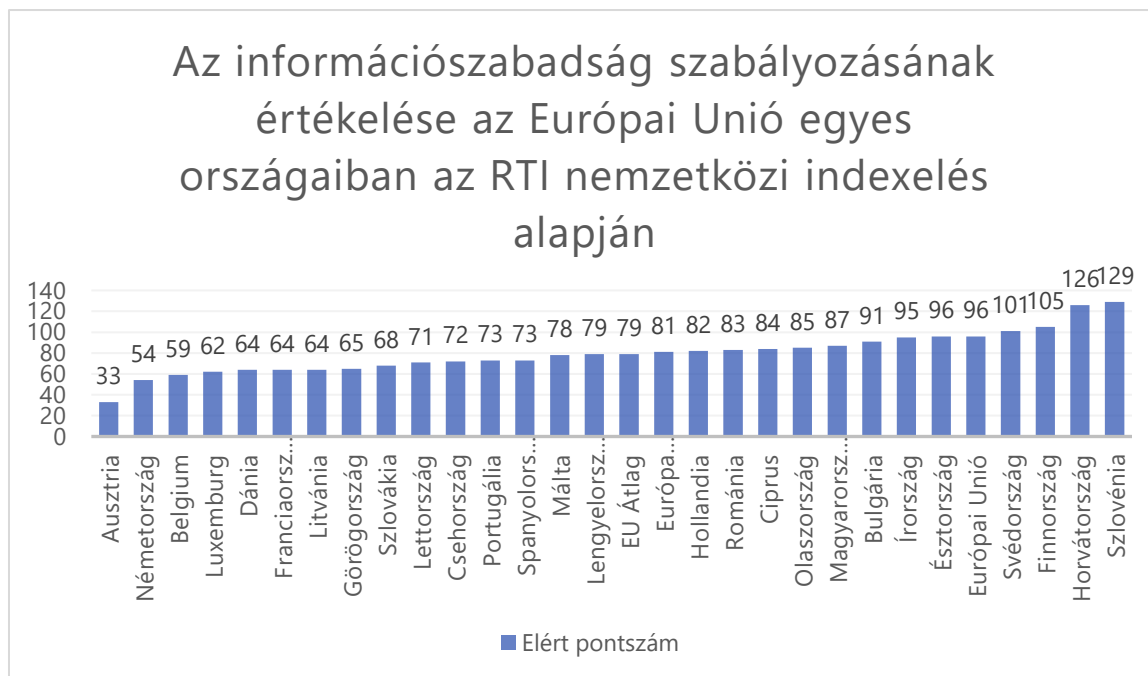
A táblázatból látható, hogy a legjobban teljesítő országok között csak egy európai uniós ország, Szlovénia ért el helyezést. Megjegyzendő, hogy Horvátország 126 ponttal a nyolcadik helyen végzett az összesítésben. Az is különösen érdekes adat, hogy három európai ország is a legrosszabbul szereplők között található, ráadásul Ausztria, az Európai Unió tagállama holtversenyben utolsó helyen szerepel Palauval, 33-33 ponttal, majd őket követi Liechtenstein EGT tagállam 37 ponttal.

Az RTI értékelés valamennyi országra vonatkoztatottan mérőszámok segítségével minősíti az információszabadság szabályozását. Érdekes lehet ezért megnézni azt, hogy az Európai Unió országaihoz viszonyítva Magyarország milyen helyen áll a közérdekű adatok hozzáférése terén. Az

alábbi diagram az Unió egyes tagországainak pontszáma mellett tartalmazza az európai uniós átlagot is (79 pont), illetve az Európai Unió saját intézményei vonatkozásában érvényesülő, valamint az Európa Tanács dokumentumok megismerésére vonatkozó szabályait és gyakorlatát.

4. ábra: Az információszabadság szabályozásának értékelése az Európai Unió egyes országaiban az RTI nemzetközi indexelés alapján

Adatok forrása: <https://www.rti-rating.org/>. Saját szerkesztés

A diagram alapján látható, hogy csak négy olyan tagállam van, aki a 150 pontból legalább 100-at elért, tehát a feltételek kétharmadát teljesíti. Megállapítható az is, hogy Magyarország az uniós átlagon felül teljesít, és a 8. helyet foglalja el a 27 tagállam rangsorában.

Az információszabadság magyarországi szabályozását az RTI értékelés összeállítói a következőképpen foglalták össze 2011 augusztusában:

„Az információszabadságra vonatkozó magyar szabályozás erőssége átlagos. A legnagyobb erőssége a kiterjedtsége, amellyel kapcsolatosan majdnem maximum pontszámot szerzett. Egy viszonylag erős jogorvoslati rendszerrel is bír, ugyanakkor a közigazgatási felügyeleti szerve nem túl független. A gyenge jellegű eljárások, mint például az, hogy túl sok információt kérnek egy adatigényléshez, nem létezik kötelezettség az adatigénylők támogatására, aláássák a jog hatékonyságát. A kivételek rendszere megengedi, hogy a nyilvánosságra hozatal más jogszabályok alapján is megtagadható; sok kivétel használható visszaélésszerűen, és nincs fékje a közérdekűségnek. Úgyszint egyáltalán nincsen jogkövetkezménye a hozzáférés megakadályozásának, illetve a jóhiszemű közzététel védelmének sem.”

Forrás: <https://www.rti-rating.org/country-data/Hungary/>

Érdeemes a magyar értékelést közelebbről is szemügyre venni. Ezzel kapcsolatosan először a hét fő kategória alapján megszerzett pontszámokból nyert tapasztalatokat célszerű kiemelni.

9. táblázat: Magyarország értékelése kategóriánként a kapott pontszámok alapján

Kategória	Kapott pontszám
Hozzáférhetőség és megismerhetőség (<i>Right of access</i>)	2 pont a 6-ból
A hozzáférés mértéke (<i>Scope</i>)	29 pont a 30-ból
Az adatigénylés menete (<i>Requesting procedures</i>)	15 pont a 30-ból
Kivételek és megtagadási okok (<i>Exceptions & refusal</i>)	12 pont a 30-ból
Jogorvoslatok (<i>Appeals</i>)	20 pont a 30-ból
Jogkövetkezmények és garanciák (<i>Sanctions & protections</i>)	0 pont a 8-ból
Megismerést támogató eszközök (<i>Promotional measures</i>)	9 pont a 16-ból

Adatok forrása: <https://www.rti-rating.org/country-data/Hungary/>. Saját szerkesztés

Látható, hogy Magyarország egy kategóriában teljesít majdnem hibátlanul, a hozzáférés mértékére vonatkozó szabályozásban. Azon közérdekű és közérdekből nyilvános adatok köre tehát igen tág, amelyekhez a nemzeti jogalkotó hozzáférést enged. A kategóriák nagy részében a magyar szabályozás a középmezőnyben van. A hozzáférhetőség és megismerés tekintetében a pontok egyharmadát éri el az Infotv., míg a jogkövetkezmények és garanciák kategóriában egyetlen pontot sem sikerült elérni.

Az RTI értékelés alapul szolgálhat azoknak az országoknak a meghatározására, amelyek információszabadságot érintő jogi szabályozását, joggyakorlatát és jó gyakorlatait a kutatás vizsgálja.

6 A KUTATÁS TÁRGYÁT KÉPEZŐ KORREKCIÓS MECHANIZMUSOK ÉRTELMEZÉSE, A KUTATÁSI TERÜLET ÉRINTETTJEINEK DEFINIÁLÁSA ÉS ELEMZÉSE

6.1 Az adatigénylésben részt vevő felek

Adatigénylő bárki lehet. Magánszemélyeken túl tipikusan ilyenek, ahogy azt a Kúria joggyakorlatalemző csoportja is megállapította, a társadalmi (civil) szervezetek, a sajtó, illetve a politikai pártok.⁸⁸

Közérdekű adatot kezelő szervnek (adatkezelő, adatgazda, adatot kezelő szerv) a közfeladatot ellátó szervek minősülnek, így az államigazgatás és az önkormányzati igazgatás szervei, tipikusan ilyenek a központi államigazgatási szervek, a minisztériumok, a kormányhivatalok, az önálló szabályozó szervek, illetve a helyi és megyei önkormányzatok. Tájékoztatási kötelezettséget keletkeztet továbbá az Infotv. az állami tulajdonú vállalatok, valamint az állami alapítású alapítványok azon adatai vonatkozásában, amelyek közpénzfelhasználással kapcsolatosak.

6.2 A célcsoport meghatározása, definiálása

A Műszaki leírás alapján a 4. Kutatás **célcsoportja** egyrészt maga a NAIH, illetve a NAIH személyi állománya, továbbá a bírói gyakorlat terén tapasztalattal rendelkező igazságszolgáltatási szereplők köre, valamint az információszabadság hazai érvényesülésének kontrolljában és monitorozásában aktív civil szervezetek. Nem részei ugyanakkor a célcsoportnak az adatigénylők és az adatkezelők.

6.2.1 Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Az Infotv. alapján a Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése.⁸⁹ A Hatóság független, csak a törvénynek van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, a feladatát más szervektől elkülönülten, befolyásolástól mentesen látja el.⁹⁰ Kiemelendő, hogy a NAIH számára feladatot csak törvény állapíthat meg, ami egyben azt is jelenti, hogy a Hatóság hatásköreit az Infotv. nem szükségszerűen tartalmazza teljeskörűen.

A NAIH elnöke:

Péterfalvi Attila (2012-)

Péterfalvi Attilát megbízatásának megszűnését követően a Köztársasági Elnök újra kinevezte kilenc évre a NAIH elnökének.

⁸⁸ Kúria 2017. El.II.J.GY.P.3. számú összefoglaló vélemény [29]

⁸⁹ Infotv. 38. § (1) bekezdés

⁹⁰ Infotv. 38. § (5) bekezdés

6.2.2 Az Adatvédelmi Biztos

A NAIH elődje az adatvédelmi biztos, amely egy ombudsmani szerepet betöltő országgyűlési biztos volt az Infotv. hatálybalépéséig. Az Infotv. a biztos intézményét megszüntette, és egy független hatóság formájában rendelkezett az adatvédelem és adatnyilvánosság felett örökös szervről.

Adatvédelmi biztosok:

1. Majtényi László (1995–2001)
2. Péterfalvi Attila (2001–2007)
3. Jóri András (2008–2011)

6.2.3 Bíróságok

A bíróságok közül a járásbíróságok, a Törvényszékek, Ítéletábrák és a Kúria is relevanciával bír, ideértve a polgári mellett a büntetőbíróságokat is, hiszen a közérdekű adattal visszaélés vétségét ők állapítják meg és alkalmaznak megfelelő szankciót vagy intézkedést.

6.2.4 Alkotmánybíróság

Az Alkotmánybíróság több hatásköre révén is jelentős korrekciós mechanizmusnak minősül: ilyen az előzetes és utólagos normakontroll, az alkotmányjogi panasz és a bírói kezdeményezés. Az Alkotmánybíróság korrekciós szerepe jellemzően két másik korrekciós mechanizmuson keresztül érvényesül: egyik a mindenkire kötelező jellegű jogszabályok, azok közül is elsősorban az Infotv. és a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatosan felmerülő költségekről rendelkező kormányrendelet alkotmányossága feletti örökös; másik pedig a bírósági ítéletek, illetve az azok során alkalmazott jogszabályok feletti kontroll.

Az Alkotmánybíróság 2012-ig rendelkezett egy harmadik hatáskörrel is, amelyet az ún. *actio popularis* intézménye jelentett. Ennek lényege a korrekciós mechanizmusok szempontjából az volt, hogy bárki bírósági eljárás – tehát egy másik korrekciós mechanizmus igénybevétele – nélkül is kezdeményezhette az Alkotmánybíróság eljárását törvények és más jogszabályok alkotmányellenességének megállapítására. Kiemelendő, hogy az egyes alkotmánybírók a többségi határozathoz különvéleményt, illetve párhuzamos indokolást fűzhetnek; az ebben található vélemények, álláspontok, jogértelmezések szintén felhasználhatók a kutatás során (pl.: a NAIH és az Alkotmánybíróság viszonya).

6.2.5 Európai Unió Bírósága

Az Európai Unióról szóló szerződés értelmében az Európai Unió Bírósága (EUB) biztosítja a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során.⁹¹ Az EUB dönt a tagállamok vagy az intézmények valamelyike, illetve valamely természetes vagy jogi személy által hozzá benyújtott keresetekkel elé terjesztett ügyekben; valamint a nemzeti bíróságok kérelmére előzetes döntést hoz az uniós jog értelmezésére vagy az intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére vonatkozó kérdésekről.

⁹¹ EUSZ 19. cikk (1) bekezdés.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 42. cikke rendelkezik a dokumentumokhoz való hozzáférés jogáról. Eszerint *bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától.* Ebből kifolyólag a Bíróság az Európai Unió Intézményei, szervei és hivatalai esetében dönt a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos vitás kérdésekről. A Charta ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések (az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió Működéséről szóló szerződés).⁹²

Az Alapjogi Chartának ebből fakadóan közvetlenül a magyar jogra nincsen olyan hatása, mint például az általános adatvédelmi rendeletnek, azonban az uniókonform értelmezés miatt a magyar jogalkalmazóknak, különösen a bíróságoknak és az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kell lennie az Európai Unió Bíróságának a jogértelmezésére. Korrekciós mechanizmus szerepe tehát elsősorban abban jelentkezik, hogy hatással van más korrekciós mechanizmusokra: a bíróságokra és az Alkotmánybíróságra, ezáltal közvetve más korrekciós mechanizmusokra, és magára az adatigénylésre, az önkéntes jogkövetésre is.

6.2.6 Emberi Jogok Európai Bírósága

Magyarország 1992-ben csatlakozott az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez. Az Egyezményt az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki, amely így a magyar jogrendszer részévé vált. Az EJEB joghatósága az Egyezmény és az ahhoz csatlakozó jegyzőkönyvek értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos minden olyan ügyre kiterjed, amelyet elé terjesztettek. Az Egyezmény az abban meghatározott egyes szabadságok értelmezésének autentikus forrása. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az EJEB jogértelmezése és az ezen alapuló jogvédelem az Alaptörvényben meghatározott alapvető jog alkotmányos tartalmaként, a kialakított alapjogvédelem minimális szintjeként jelenik meg.⁹³

6.2.7 Civil szervezetek

Civil szervezet alatt a 2011. évi CLXXV. törvény a jogi személyiséggel nem bíró, polgári jogi társaság formájában működő civil társaságokat, az egyesületeket és az alapítványokat érti. A civil szervezetek közül elsősorban azok az egyesületek, alapítványok bírnak relevanciájával, amelyek fő tevékenysége a demokrácia érvényesülése, az állam és a közélet átláthatóságának előmozdítása, az állampolgárok jogtudatának elősegítése, és különösen az információszabadság érvényre juttatása, a közérdekű adatokhoz való hozzáférés, illetve azok megismerése.

A civil szervezetek két irányból épülnek be a kutatásba: egyrészt abból a szempontból, hogy hogyan tájékoztatják a magánszemélyeket az adatigénylésekről, hogyan segítenek az egyes adatigénylésekben, milyen adatbázisokat, tudástárat, és más általános jelleggel hasznosítható információt hoztak létre; másrészt pedig azzal összefüggésben, hogy az információszabadság érvényesülésében és az adatigénylések teljesítésében olyan szervezett, állandó tényezőként vannak jelen, mely által a többi korrekciós mechanizmus működését tartósan és rendszeresen befolyásolni tudják (ún. watchdog vagy 'házőrző kutya' szerep), jelentősen előmozdítva ezáltal az információszabadság későbbi érvényesülését.

A Műszaki leírásnak megfelelően a Kutatási munkacsoport és a NAIH együtt határozta meg a releváns civil szervezeteket.

⁹² EUSZ 6. cikk (1) bekezdés.

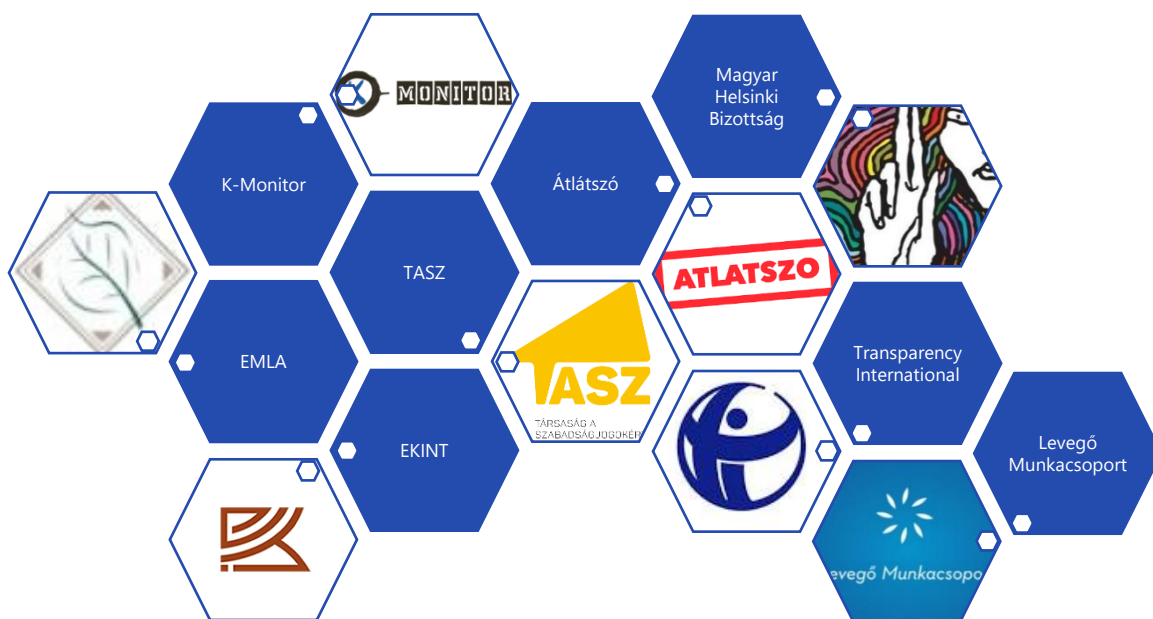
⁹³ 30/2014. (X. 30.) AB határozat; 21/2018. (XI. 14.) AB határozat

A kutatás során vizsgált civil szervezetek listája:

1. Átlátszó;
2. EMLA – Környezeti Management és Jog Egyesület;
3. Eötvös Károly Közpolitikai Intézet (EKINT);
4. K-Monitor;
5. Levegő Munkacsoport;
6. Magyar Helsinki Bizottság;
7. Társaság a Szabadságjogokért;
8. Transparency International.

5. ábra: A kutatás során vizsgálni javasolt civil szervezetek és logójuk

Képek forrása: Az érintett civil szervezetek honlapja

Átlátszó

A 2011-ben alapított Átlátszó egy olyan független, online újság, amely oknyomozó tevékenységet folytat. Az Átlátszó célja a közélet tisztaságának elősegítése, a közpénzekkel való felelős gazdálkodás kikényszerítése, melyekhez kapcsolódóan tényfeltáró újságírást végez. Az Átlátszó.hu közérdekű bejelentéseket fogad, közérdekű adatokat igényel és publikál, oknyomozó riportokat készít, de szükség esetén akár bírósághoz is fordul a közérdekű adatok nyilvánosságának kikényszerítése érdekében.⁹⁴

EMLA

Az EMLA a Környezeti Management és Jog Egyesület angol fordításának (*Environmental Management and Law Association*) rövidítése. A szervezet célja közreműködés a környezeti management, a környezetvédelmi jog, a környezetgazdaság és a környezetvédelem igazgatási kérdései területén a szakmai színvonal, valamint a tevékenység eredményességének és hatékonyságának növelésében; továbbá a környezetvédelmi és más társadalmi szervezetekkel kapcsolatos tudományos, oktatási és

⁹⁴ <https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81tl%C3%A1tsz%C3%B3.hu>

ismeretterjesztési feladatok ellátása, illetve a fenti területeken az általános és szakmai ismeretek elmélyítése, képviselése és terjesztése.

Eötvös Károly Közpolitikai Intézet

Az Eötvös Károly Közpolitikai Intézetet a Soros Alapítvány hozta létre 2003 januárjában, azért, hogy a hagyományostól eltérő, újszerű intézményi formát teremtsen a demokratikus magyar közélet formálására. Az intézet másokkal (jogvédőkkel, civil szervezetekkel vagy más intézményekkel) együtt fellépve kíván hozzájárulni a szakmai és a szélesebb közvélemény tájékoztatásához, a politikai napirend formálásához azokban az ügyekben, amelyek hatással vannak az állampolgárok és a közhatalom közötti kapcsolat minőségére.

Az Eötvös Károly Intézet elkötelezett az alkotmányosság, a demokratikus jogállam és az egyéni jogok szabadelvű felfogása mellett, munkálkodni kíván a szolidaritás szellemén alapuló honpolgári politikai kultúra megteremtését célzó kezdeményezések támogatásáért.

Az Eötvös Károly Intézet háromféle alaptervekenységet folytat, és ennek megfelelően háromféle közönséghez kíván szólni:

- Az Intézet fontos politikai kérdésekben tett állásfoglalások, nyilvános rendezvények (konferenciák, felhívások, kiadványok stb.) révén közvetlenül a nagyközönséghez, a demokratikus politikai közösség egészéhez kíván fordulni, hogy felhívja a társadalom és a kormányzat figyelmét egyes fontos kérdésekre. Ez segítheti a jogtudatos közvélemény kialakulását, illetve befolyásolhatja a közhatalmat gyakorlókat.
- Konkrét közpolitikai javaslatokkal, koncepciókkal, háttér tanulmányokkal közvetlenül a politikai döntéshozókhoz fordul, hogy a felmerülő szabályozási kérdésekben jogállami, liberális szellemű javaslatokat tegyen, és ilyen szellemű intézkedési tervek mellett hozzon érveket és szempontokat.
- Hosszabb távú kutatásokat, felméréseket végez a demokratikus köztársaság egyes intézményeinek (pl. bíróságok, önkormányzatok, rendőrségek) vagy közszolgáltatásainak (oktatás, egészségügy, kultúrafinanszírozás stb.) állapotáról, amely kutatások az egyes szakmai közvéleményeket célozzák, az ezekhez kapcsolódó politikai és szakmai viták látókörét igyekeznek tágítani, illetve a későbbi közhatalmi döntésekhez próbálnak megbízható információkat és szempontokat adni.

K-Monitor

A K-Monitor Irodát 2007-ben alapították, azóta küzd a közpénzek átlátható felhasználásáért, valamint a korrupció visszaszorításáért. Célja egy olyan politikai, gazdasági és társadalmi környezet megteremtése, amelyben a hatóságok hatékonyan feltárják és szankcionálják a korrupciót, az állampolgárok pedig elutasítják azt.⁹⁵

Levegő Munkacsoport

A Levegő Munkacsoport Alapszabálya⁹⁶ által meghatározott fő célja az, hogy fenntartások nélkül elősegítse az élethez és az egészséghez való jog mint a legalapvetőbb emberi jog alapelveként való megvalósulását, mivel csak ezen jog tiszteletben tartásával érvényesíthető minden további emberi jog. A Levegő Munkacsoport ezzel kapcsolatosan elősegíti mindazon törekvéseket, amelyek célja, hogy az emberi tevékenységek hatásai a természet teherbíró képességének határain belül maradjanak, illetve arra a szintre szoruljanak vissza.

Ezzel kapcsolatosan kiemelkedően fontos, hogy a szervezet törekszik a környezetvédelem területén az állampolgári részvétel lehetőségeinek bővítésére, a nyilvánosság, a közvetlen demokrácia

⁹⁵ <https://k-monitor.hu/rolunk>

⁹⁶ http://levego.hu/sites/default/files/alapszabaly_0.pdf

megerősítésére, a tájékoztatás és a tájékozódás szabadságának minél szélesebb körű megteremtésére.

Magyar Helsinki Bizottság

A Magyar Helsinki Bizottság civil jogvédő szervezet, közhasznú egyesület, amely az emberi méltóságot védelmezi a jog és nyilvánosság eszközével. A Helsinki Bizottságot 1989-ben alapították, hivatásszerű jogvédelmet 1994 óta lát el.⁹⁷ Az alapításkor mindössze néhány fős szervezetben mára több mint húszan – jogászok mellett orvosok, közgazdászok, szociológusok és újságírók – dolgoznak. Kezdetben elsősorban ingyenes jogi tanácsadással és képvisellel foglalkozott, ma már több területre kiterjedő, sokrétű, a kutatást és a szakmai képzést is magába foglaló jogvédő tevékenységet folytat. Fő tevékenységi köréhez tartozik a menekülők jogvédelme, a rendőri tevékenység ellenőrzése és a fogvatartottak jogainak védelme mellett a jogállam védelme is.⁹⁸

Az információszabadsággal összefüggésben többek között pert nyert a Magyar Állammal szemben az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt, részt vett az Európai Bizottság jogállamiságról szóló jelentésének elkészítésében. Jogvédelmi tevékenysége körében a jogi segítségnyújtások és tájékoztatáson túl tanácsot ad és tájékoztat a közérdekű adatokkal összefüggő aktuális hazai gyakorlatról és eljárásokról.

Társaság a Szabadságjogokért

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) emberi jogi jogvédő egyesület 1994-es megalakulása óta azért dolgozik, hogy Magyarországon bárki megismerhesse alapvető emberi jogait, és érvényesíthesse azokat a hatalom indokolatlan beavatkozásaival és mulasztásaival szemben. Ennek érdekében nyomon követi a jogalkotást és jogfejlesztő tevékenységet végez, stratégiaileg fontos perekben képviselést biztosít és évi ezer ügyben jogsegélyt nyújt, képzéseket tart és médiakampányokkal mozgósítja a nyilvánosságot. A TASZ figyelmet fordít számos politikai szabadságjog, az önrendelkezési jog és bizonyos sérülékeny csoporthoz tartozók jogainak védelmére. Tevékenysége kiterjed többek között a közérdekű adatokhoz való hozzáférés és az állam átlátható működése követelésére is.⁹⁹

Transparency International

A Transparency International (TI) Magyarország független, szakmai szervezetként elősegíti a korrupció megfékezését, ösztönzi az átláthatóságot és számonkérhetőséget a közhatalmi döntéshozatalban és a közpénzeket érintő folyamatokban, valamint javítja a közérdekű információk elérhetőségét.

A Transparency International Magyarország Alapítványt 2006 októberében jegyezték be, és 2007 májusában kapta meg a TI „alakuló szekció” (*Chapter in formation*) státuszát, majd 2009-ben vált a szervezet a Transparency International teljes jogú tagozatává. Munkája során azonban jelentős mértékben támaszkodik a TI nemzetközi hálózatának tapasztalataira, az általuk alkalmazott módszerekre és kutatási eredményeikre.¹⁰⁰

A szervezet víziója szerint a korrupciómentes közélet nyomán a közpénzek átlátható módon kerülnek felhasználásra, az állami pályázati rendszerek áttekinthetőek. A közérdekű információk könnyen elérhetőek vagy beszerezhetőek. A közhatalmi döntéshozatal és az ahhoz kapcsolódó érdekérvényesítés (érdekképviselés, lobbizás) jól szabályozott környezetben és átlátható módon működik.¹⁰¹

A TI Antikorrupciós kisokosa, mint általános tájékoztató anyag kiter az információkhoz való hozzáférésre is,¹⁰² a szervezet blogot tart fenn a korrupciós, átláthatósági hírek számára. Különböző indexeket és

⁹⁷ <https://www.helsinki.hu/kik-vagyunk/>

⁹⁸ <https://www.helsinki.hu/kik-vagyunk/>

⁹⁹ Amicus curiae vélemény az Alkotmánybíróság 8/2016. (IV. 6.) AB határozatához. Elérhető: [http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/0e2be7972d40ca0dc1257f710051f921/\\$FILE/TASZ_amicus_I_494_2016.pdf](http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/0e2be7972d40ca0dc1257f710051f921/$FILE/TASZ_amicus_I_494_2016.pdf)

¹⁰⁰ <https://transparency.hu/rolunk/misszio/>

¹⁰¹ <https://transparency.hu/rolunk/misszio/>

¹⁰² <https://transparency.hu/antikorrupcios-kisokosok/informaciokhoz-valo-hozzaferesinformaciokhoz-valo-jog/>

méréseket végez a korrupció és az átláthatóság magyarországi helyzetét illetően, illetve nemzetközileg is.

6.2.8 A sajtó résztvevői

A 2010. évi CIV. törvény értelmében sajtóterméknek minősül a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A sajtó, mint korábban említésre került, 'házórzó' szerepénél fogva kiemelt védelemben részesül az információs jogokkal összefüggésben, hiszen egy demokratikus társadalomban a véleményképzéshez és a közvélemény tájékoztatásához a sajtó szervei, szervezetei járulnak hozzá az egyik legjelentősebb mértékben. A sajtó szerepe éppen ezért összekapcsolódik a véleménynyilvánítás szabadságával, a közvélemény tájékoztatásához fűződő érdekeket egészítik ki, amely az adatokról és közpénzekről való tudósításban, tájékoztatásban és az oknyomozásban jelenik meg. Az információs szabadság érvényre juttatását elsősorban ezzel összefüggésben segítik elő, céljuk nem a magánszemélyek adatigénylésének támogatása, vagy más (magán)személyek alapjogai érvényesülésének segítése az egyes esetekben, hanem sokkal szorosabban kapcsolódik a kommunikációs jogok információs szabadságon túli vetületeihez, annak ellenére, hogy a civil szervezetek is watchdog szereppel bírnak. Az Alkotmánybíróság a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatban kiemelte, hogy „a sajtó ezen minőségében ellenőrzi a közélet szereplőinek, intézményeinek tevékenységét, a döntéshozatal folyamatát, tájékoztatja arról a politikai közösséget, a demokratikus nyilvánosságot (a 'házórzó kutya' szerepe).”

A sajtó adatigénylései tehát erősen kapcsolódnak fenti szerepükhöz, amelyből fakadóan a közvéleményt tájékoztatni tudják a közpénzek felhasználásáról, valamint más közérdekű és közérdekből nyilvános adatokról, amely nyilvánosság szintén korrekciós hatással bír az információs szabadság egészét illetően, és általános jelleggel, a jövőre vonatkozóan fejt ki a hatását, elősegítheti a közfeladatot ellátó szervek adatszolgáltatásának hajlandóságát és hatékonyságát.

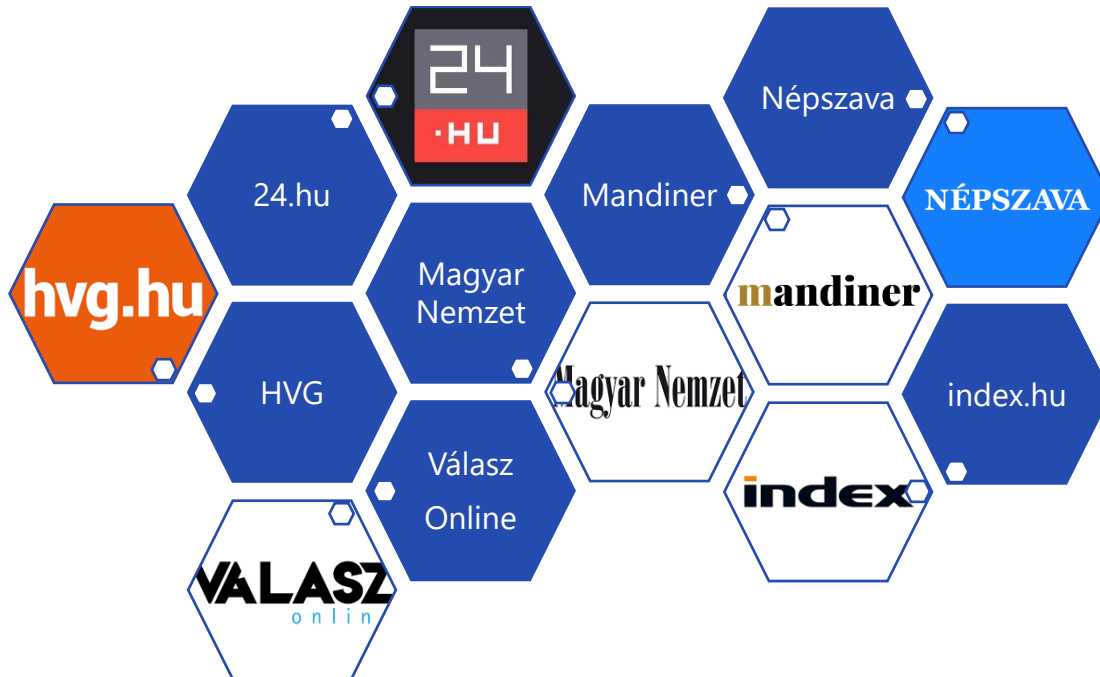
A kutatás során vizsgált, országos, nagy olvasószámú, online elérhetőségű sajtótermékek listájának a kiválasztására a NAIH-hal történő előzetes egyeztetést követően került sor.

A kutatás során vizsgált szervezetek listája:

1. 24.hu (webcím: <https://24.hu/>);
2. HVG (webcím: <https://hvg.hu/>);
3. Index (webcím: <https://index.hu/>);
4. Magyar Nemzet (webcím: <https://magyarnemzet.hu/>);
5. Mandiner (webcím: <https://mandiner.hu/>);
6. Népszava (webcím: <https://nepszava.hu/>);
7. Válasz Online (webcím: <https://www.valaszonline.hu/>).

6. ábra: A kutatás során vizsgálni javasolt sajtóorgánumok és logójuk

Képek forrása: Az érintett sajtótermékek honlapjai

6.2.9 Ügyészség

Az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként érvényesíti az állam büntetőigényét, felügyeli és végzi az előkészítő eljárást, irányítja, felügyeli, illetve végzi a nyomozást, képviseli a közvádat a bírósági eljárásban.¹⁰³ Az állam büntetőigényének érvényesítése keretében az ügyészek, az ügyészség a közérdekű adatokkal visszaélés vétségével szemben is fellép.

6.2.10 Önálló bírósági végrehajtók

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 1. §-a szerint a bíróságok és a jogvitát eldöntő más szervek határozatait, továbbá egyes okiratokon alapuló követeléseket bírósági végrehajtás útján kell végrehajtani. Az 5. § értelmében a bírósági végrehajtás során állami kényszerrel is el kell érni, hogy a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett adós a kötelezettségét teljesítse.

Amennyiben a bíróság a közérdekű adat igénylésére irányuló kérelemnek helyt ad, határozatában az adatkezelőt - az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidő meghatározásával - a kért közérdekű adat közlésére kötelezi.¹⁰⁴ Ennél fogva a végrehajtás abban áll, hogy a közfeladatot ellátó szerv az ítéletben megállapított adatokat, az ott meghatározott módon (amennyiben van ilyen) adja ki, közölje.

¹⁰³ 2011. évi CLXIII. törvény 1. §

¹⁰⁴ Infotv. 31. § (7) bekezdés

6.2.11 Országgyűlési, európai parlamenti és önkormányzati képviselők

Az országos, a helyi (települési, megyei), illetve az európai érdekképviseleti grémiumok, parlamentek és önkormányzatok képviselői – hatásköreiknél és legitimitációjuknál fogva – speciális, az átlag állampolgárokat meg nem illető jogokkal is rendelkeznek. E jogokból fakadóan az információs szabadság érvényesülését is előrébb tudják lendíteni anélkül, hogy közérdekű adatigényléssel kellene egy közfeladatot ellátó szervhez fordulniuk.

Ilyen eszköz az **országgyűlési képviselők** kezében a kérdés és az interpelláció. Az Alaptörvény 7. cikke szerint az országgyűlési képviselő kérdést intézhet az alapvető jogok biztosához, az Állami Számvevőszék elnökéhez, a legfőbb ügyészhez és a Magyar Nemzeti Bank elnökéhez olyan ügyekben, ami a feladatkörükbe tartozik. Az országgyűlési képviselők arra is jogosultak, hogy interpellációt és kérdést intézzenek a Kormányhoz és a Kormány tagjához a feladatkörükbe tartozó bármely ügyben. Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. §-a értelmében az a személy, akihez az Alaptörvény szerint interpelláció vagy kérdés intéznek, köteles azt személyesen, kivételesen helyettese útján megválaszolni. Abban az esetben, ha az interpelláció vagy kérdés az egész Kormány működését érinti, a miniszterelnök válaszol, ha több minisztert érint vagy az érintett miniszter személye kérdéses, a miniszterelnök jelöli ki a válaszadó minisztert. Fontos szabály, hogy minden interpellációra az Országgyűlés ülésén kell választ adni. Az interpellált megindokolt kérésére azonban az Országgyűlés engedélyezheti, hogy 30 napon belül írásban válaszoljon. Mivel az Alaptörvény 5. cikk (1) bekezdése szerint az Országgyűlés ülései nyilvánosak, így az így megkapott, közérdekű adatokat is tartalmazó válaszokhoz mindenki hozzáférhet, jellemzően azonban itt is a sajtó tájékoztatási, közvetítő szerepe útján történik ez.

Az országgyűlési képviselő szintén igénybe veheti az Országgyűlés Hivatala által működtetett elemző, információs és dokumentációs szolgáltatásokat.¹⁰⁵

Az országgyűlési képviselők hozzáférhetnek európai uniós tervezetekhez. Ilyennek minősül minden uniós jogi aktus-tervezet, javaslat és dokumentum, amely az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményeinek döntéshozatali eljárásában napirenden szerepel.

Az országgyűlési képviselők segítségére van továbbá a Képviselői Információs Szolgálat (Infoszolg). Az Infoszolg információs és kutatási szolgáltatásokat biztosít az országgyűlési képviselők és munkatársaik részére. Az Infoszolg az egyéni kérdések megválaszolása mellett előre elkészített háttéranyagokkal is támogatja az országgyűlési képviselők munkáját.

Amennyiben semmilyen, az országgyűlési képviselői tisztséggel járó többletjogosítványok nem válnak az adatok hozzáférhetővé, a képviselő, magánszemélyekhez hasonlóan, közérdekű adatigényléssel is élhet.

A helyi önkormányzati képviselők a képviselő-testület ülésén a polgármestertől (alpolgármestertől), a jegyzőtől, a bizottság elnökétől önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen - vagy legkésőbb harminc napon belül írásban - érdemi választ kell adni.¹⁰⁶

Az állami szervek kötelesek az **Európai Parlament képviselői** részére a munkájukhoz szükséges felvilágosítást megadni.¹⁰⁷ Az európai parlamenti képviselő a feladatai ellátásához szükséges minősített adatot - a minősített adat védelméről szóló törvényben foglaltaktól eltérően - személyi biztonsági tanúsítvány és titoktartási nyilatkozat nélkül, felhasználói engedély alapján használhatja fel, és köteles a minősített adat védelmére vonatkozó követelményeket megtartani.¹⁰⁸

¹⁰⁵ 2012. évi XXXVI. törvény 111. § (5) bekezdés

¹⁰⁶ 2011. évi CLXXXIX. törvény 32. § (2) bekezdés b) pont

¹⁰⁷ 2004. évi LVII. törvény 17. §

¹⁰⁸ 2004. évi LVII. törvény 17/A. §

6.2.12 Állami Számvevőszék

Az Alaptörvény értelmében az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, ami ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését.¹⁰⁹

Az Állami Számvevőszék végzi a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás ellenőrzését. Az ÁSZ az általa végzett ellenőrzésekről jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat, következtetéseket.¹¹⁰

Az ÁSZ jelentése nyilvános, kivéve, ha a nyilvánosság a minősített adatok védelme érdekében korlátozásra kerül. A nyilvánosságra hozott jelentésekben nem szerepelhetnek minősített adatok vagy üzleti vagy más szektorális titkok.¹¹¹ Az Állami Számvevőszékről szóló törvény értelmében a vizsgált magánszemély, illetve a jogi személy vezetőjének neve, valamint az ellenőrzés során vizsgált tevékenységgel kapcsolatba hozható személyes adata közérdekből nyilvános adatnak minősül a különleges adatok kivételével. Ezek az adatok ennél fogva a jelentésben nyilvánosságra hozhatók, illetőleg egyéb módon hozzáférhetővé tehetők.¹¹²

Az ÁSZ elemzést készített a közadatkereső rendszer szerepéről, amelyben megállapítja többek között, hogy „a közadatkereső rendszer a működésében feltárt hiányosságok miatt nem eredményes és emiatt nem is lehet célszerű. A közadatkereső rendszerbe a közfeladatellátó szervezeteknek csak töredéke (egyötöde) regisztrált és közölt adatokat a rendszert működtető Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. felé. A közölt adatok számos esetben hiányosak és nem aktualizáltak, továbbá nem biztosított az adatok megbízhatósága és hitelessége sem. A közadatkeresőben lévő komoly adathiány miatt a közadatok elérhetősége, mint cél nem teljesül. A nem teljes körű és nem aktualizált adatállomány megteveszti a felhasználókat, ezért a közadatkereső nem alkalmas a céljának megvalósítására, a közadatok elérhetőségének biztosítására. [...] A közadatkereső rendszer által az a téves kép alakul ki hazánkkal kapcsolatban, hogy a közérdekű adatok megismerése és az átláthatóság alacsony szinten biztosított Magyarországon.”¹¹³

6.2.13 Aarhus Compliance Committee

Az Aarhusi Egyezmény is rendelkezik korrekciós mechanizmusról. Az Egyezmény 15. cikke alapján jött létre a Compliance Committee, amelyhez bárki fordulhat, ha azt gondolja, hogy a nemzeti szabályozás nem felel meg az Egyezménynek. A Compliance Committee javaslata alapján a Résztes Felek Találkozója dönt.¹¹⁴

2001. évi LXXXI. törvény 15. cikk

A Felek találkozójuk alkalmával konszenzusos alapon megállapítják az Egyezmény rendelkezéseinek betartásával kapcsolatos nem konfrontációs, nem bírósági jellegű, konzultatív természetű választható eljárásokat. Ezeknek az eljárásoknak megfelelő közösségi részvételt kell engedniük, és tartalmazhatnak olyan választási lehetőségeket is, amelyekben megfontolják a nyilvánosság tagjaival való kommunikációt a jelen Egyezménnyel kapcsolatos ügyekben.

¹⁰⁹ Alaptörvény 43. cikk

¹¹⁰ 2011. évi LXVI. törvény 32. § (1) bek.

¹¹¹ 2011. évi LXVI. törvény 32. § (3) bek.

¹¹² 2011. évi LXVI. törvény 32. § (4) bek.

¹¹³ https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2021/kozadatkereso_20210422.pdf

¹¹⁴ A Compliance Committee esetjoga elérhető: https://unece.org/sites/default/files/2021-02/Compilation_of_CC_findings_05.02.2021_eng.pdf; illetve https://unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/CC_Publication/ACCC_Case_Law_3rd_edition_eng.pdf

6.3 A korrekciós mechanizmus fogalom jogi értelmezése, behatárolása

Jelen kutatás az eljárási, a korrekciós és a szankcionálási gyakorlatot vizsgálja, ezek együttesen a korrekciós mechanizmusok. **Korrekciós mechanizmus**nak minősül minden olyan tevékenység, amely azt célozza vagy arra alkalmas, hogy az önkéntes teljesítést elutasító közérdekű adatkezelőket rákényszerítse az információszabadság biztosítására.

A korrekciós mechanizmusok a jogforrás anyagi és alaki tipizálása alapján két részre oszthatók. Az alaki jogforrás szempontjából korrekciósnek minősül minden olyan kötelező magatartási szabály, jogszabály, amely az információszabadsághoz kapcsolódik, és célja, hogy az adatkezelőt (a közfeladatot ellátó szervezet) rákényszerítse az adatok közzétételére vagy az adatigénylés teljesítésére. Más jogrendszerek jogszabályi rendelkezései ebből fakadóan nem sorolhatóak ebbe a csoportba, azok akkor válnak, válhatnak korrekciós mechanizmussá, ha az ott megfogalmazott jogelvek, tételes jogi rendelkezések a magyar jogrend részévé válnak, magyar jogszabályokban jelennek meg. Hasonló a megítélésük az Európai Unió jogi aktusainak is, hiszen az információszabadság területén ezeknek nincsen kötelező érvénye sem a magyar, sem más tagállam jogában sem, ezekre ugyanakkor a bíróságok – az uniókonform értelmezésre tekintettel – hivatkozhatnak, hiszen a magyar jog értelmezése során, ha több lehetséges értelmezés közül kell választani, azt kell előnyben részesíteni, amely az uniós jogi szabályozásnak megfelelő.¹¹⁵

Az egyes jogszabályok tekintetében eljárási, korrekciós és szankcionálási mechanizmusként működnek különösen azok a rendelkezések, amelyek

- kötelezettséget telepítenek az adatkezelőre;
- jogosultságot keletkeztetnek az adatigénylő oldalán;
- a korrekciós mechanizmusként működő szerv vagy személy hatáskörét határozzák meg;
- megszabják a jogkövetkezményeket, különösen a szankciókat;
- eljárási szabályokat tartalmaznak;
- tartami, anyagi jogi oldalról határolják körbe az adatigénylést.

Ide sorolhatóak az Alkotmánybíróság határozatai is, amelyek mindenkire nézve kötelező erővel bírnak, az abban lefektetett jogelvek, általános megfontolások az információszabadság érvényesülése során figyelembe veendő.

A korrekciós mechanizmusoknak ebbe a csoportjába sorolhatóak azok az egyedi aktusok, döntések, amelyeknek nincsen általános hatálya, azonban jogszabályokat konkretizálnak, értelmeznek. Ide sorolhatóak ez alapján a NAIH állásfoglalásai, ajánlásai, határozatai, a bíróságok egyedi ügyben hozott határozatai, valamint a Kúria jogegységesítő tevékenységéhez kapcsolódó más, korábbi aktusok, különösen a joggyakorlat-elemző állásfoglalások. Hasonló jelentősége van az EJEB döntéseinek is.

Ezek a korrekciós mechanizmusok egyrészt a konkrét esetben, az adatkezelő és az adatigénylő közötti konkrét, egyedi jogvitában működnek; ugyanakkor szerepük ezen túlnyúlik, hiszen ezek a jövőbeni adatszolgáltatások menetét is meghatározzák: az adatkezelők is figyelembe veszik ezeket – megfelelő feltételek és körülmények teljesülése esetén – annak érdekében, hogy jogkövető magatartást tudjanak tanúsítani, elkerüljék az esetleges elmarasztalást vagy más szankciókat, amennyiben ilyentől tartaniuk kell.

A továbbiakban a korrekciós mechanizmusok alanyaira is korrekciós mechanizmusként hivatkozunk, mivel ezek a szervek azok, melyek az információszabadság biztosítására alkalmasak eszközökkel rendelkeznek. Ezeknek a szervezeteknek egy része állami, tipikusan jogalkalmazói-jogértelmezői intézmény. Ide sorolható a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, a korábbi adatvédelmi biztos, a közérdekű adatok megismerhetőségét tárgyaló bíróságok köre, az Alkotmánybíróság mint az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve; illetve az Alkotmánybíróság

¹¹⁵ Az uniós felső szintű domain bevezetésére és funkcióira vonatkozó általános szabályokról, valamint a bejegyzésre irányadó elvekről szóló 874/2004/EK rendelet ilyen módon történő alkalmazására I. IH 2009. 111.

jogértelmezésén keresztül az Emberi Jogok Európai Bírósága és az Európai Unió Bírósága. Ide sorolható továbbá az ügyészségi szervezetrendszer és az önálló bírósági végrehajtók is.

Korrekciós mechanizmusként működnek továbbá egyes civil szervezetek is, illetve a sajtó. Mindkét korrekciós mechanizmus több ponton kapcsolódik az adatmegismerés, az adatigénylés folyamatába. A civil szervezetek egyik szerepükben maguk járnak el az adatigénylés során: 'kikérik az adatokat' a magánszemélyek helyett, hiszen szakértelmüknél fogva pontosabb, sikeresebb igénylést tudnak benyújtani. Másik szerepükben a sajtóhoz hasonlóan olyan általános, közérdeklődés tárgyát képező, jellemzően aktuálpolitikai, illetve a nemzet vagy egy szűkebb közösség érdekeit érintő kérdésben fordulnak adatigényléssel közfeladatot ellátó szervekhez, hogy ez a politikai közbeszéd tárgyává váljon, azaz az állam átláthatóságát 'házörzökutya' szerepüknel fogva juttatják érvényre. A sajtó amiatt, hogy a közvéleményt támogatja, nagyfokú publicitással bír, így szintén gyakran elősegíti az adatigénylés teljesítését egyes konkrét esetekben. Ezek azonban nem általánosíthatóak: az adatmegismerés folyamatának bármely pontján ilyen hatást válthatnak ki azáltal, hogy ráirányítják a figyelmet a megtagadásra.

A korrekciós mechanizmusok vizsgálata kétirányú:

1. Egyrészt vizsgálja a kutatás e szervek, személyek minden olyan, **az adatigénylőket közvetlenül célzó tevékenységét**, amely azt célozza vagy arra alkalmas, hogy az önkéntes teljesítést elutasító közérdekű adatkezelőket rákényszerítse az információszabadság biztosítására.
2. Másrészt vizsgálni kívánja **az egyes korrekciós mechanizmusok közötti** korrekciós kontrollokat (elsősorban a bírósági rendszeren belül, az Alkotmánybíróság bíróságok feletti korrekciós szerepét, az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar ügyekre gyakorolt hatását), hiszen a korrekciós mechanizmusok nemcsak az adatigénylők, hanem egymás vonatkozásában is korrekciós mechanizmusokat alkalmaznak.

Korrekciós mechanizmus:

1. Képzés, tájékoztatás és ezekhez kapcsolódó szakmai anyagok;
2. Az állami szervek releváns feladat- és hatáskörei, különösen a NAIH állásfoglalásai;
3. A releváns jogszabályi környezet (hatáskörök, alkalmazható szankciók, jogkövetkezmények, eljárásjogi és anyagi jogi kérdések);
4. Az Alkotmánybíróság határozatai, az azokban foglalt jogelvek;
5. A bíróságok megállapításai, jogértelmezése egyedi ügyekben;
6. Nemzetközi kötelezettségekből fakadó jogértelmezések és azok hatása;
7. Az Országgyűlési képviselők olyan jogkörei, amelyek az információszabadság érvényesülésével összefüggenek;
8. A civil szervezetek tevékenysége;
9. A sajtó tájékoztatási gyakorlata.
10. Érintettek.

6.4 Érintettek (korrekciós mechanizmusok) csoportosítása

Az érintettek két olyan szempont alapján is csoportosíthatók, melyek a kutatás szempontjából is relevanciával bírnak.

Az alapján, hogy *mire irányul a korrekció*, különbséget tehetünk egyrészt

1. a proaktív adatkezelői tevékenység, illetve ennek teljesülése; illetve
2. a kérelemre történő adatigénylések esetén érvényesülő korrekciós mechanizmusok (pl. NAIH, bíróságok, EUB., EJEB., ügyészség, végrehajtók) között.

Különbséget lehet tenni a korrekciós mechanizmusok között a *hatásuk* szempontjából is:

1. Egyes mechanizmusok direkt hatással bírnak, mint amilyen a szankció vagy a kényszer (NAIH, bíróságok, EUB., EJEB., ügyészség, végrehajtók); illetve
2. az indirekt hatású, úgynevezett puha eszközök között, mint amilyen a nyilvánosságra hozatal is. A puha eszközök jellemzően a társadalmi szervezetek, a sajtó, az országgyűlési képviselők vonatkozásában releváns.

6.5 A korrekciós mechanizmusok egymáshoz való viszonya

A korrekciós mechanizmusok célja alapvetően az, hogy rákényszerítsék a közfeladatot ellátó szervet az adat kiadására, ha ezt magától nem teszi meg.

1. Értelemszerűen nincsen szükség a korrekciós mechanizmusokra akkor, ha az adatigénylő eleve hozzáfér az adatokhoz, ezáltal meg tud valósulni az önkéntes jogkövetés. Ez az információszabadság érvényesülésének ideális állapota. Erre két módon van lehetőség:
 - a) az adat hozzáférhető, azt az adatigénylő megtalálja; ennek hiányában
 - b) adatigényléssel fordul a közfeladatot ellátó szervhez, amely a kért adatokat kiadja neki.
2. Ha erre nem kerülne sor, úgy az adatigénylő több lehetőség közül választhat:
 - a) feljelentést tesz közérdekű adattal visszaéléssel kapcsolatosan;
 - b) kezdeményezi a NAIH eljárását;
 - c) bírósághoz fordul az adatok kiadását illetően.
3. Az adatkezelő a NAIH eljárását követően is bírósághoz fordulhat.
4. Az adatigénylő a bírósági döntéssel szemben fellebbezhet, felülvizsgálati kérelmet terjeszthet elő.
5. A bírósági eljárással összefüggésben az adatigénylő, illetve az ügyben eljáró bíró kezdeményezheti az Alkotmánybíróság eljárását.
6. Amennyiben az Alkotmánybíróság nem állapítja meg a kérdéses aktus alkotmányellenességét, úgy az adatigénylő az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordulhat.
7. Amennyiben a bírósági eljárás ugyan sikeres volt, az adatkezelő azonban továbbra sem adja ki az adatokat, úgy kérheti a jogerős bírósági ítélet végrehajtását, illetve feljelentést tehet.

6.6 Az érintettek (pl. civil szervezetek) számosságára vonatkozó statisztikai adatok elemzése

A 4. Kutatás körébe azok a civil szervezetek tartoznak, amelyek általános, országos jelentőségüknél fogva számottevő korrekciós mechanizmusokat fejtenek ki a további korrekciós mechanizmusok irányában is. A partikuláris, regionális, városi stb. civil szervezetek, illetve a jelen kutatás által vizsgált civil szervezetek más kutatások célcsoportjait érintően ott kerülnek vizsgálatra, míg itt korrekciós mechanizmus hatásuk, illetve az általános tájékoztatással kapcsolatos tevékenységeik vonatkozásában kerülnek vizsgálatra.

7 A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ KORREKCIÓS MECHANIZMUSOK HAZAI SZABÁLYOZÁSA

A fejezet bemutatja egyrészt az egyes korrekciós mechanizmusok információszabadságra gyakorolt hatókörét, azok hatásköreit, illetve ezen kívül az ezekhez kapcsolt szankciós mechanizmusokat, tehát azokat a jogkövetkezményeket, amelyekkel az adatigénylés teljesülése, megvalósulása nagyobb valószínűséggel be tud következni. Ide sorolható: a NAIH; a bíróságok, ideértve a büntetőbíróságokat; az Alkotmánybíróság; valamint a sajtó és a civil szervezetek.

Külön alfejezetben került elhelyezésre a jogalkotás mint korrekciós mechanizmus, hiszen az egyes korrekciós mechanizmusok hatókörét a mindenkor hatályos jog szabályai határozzák meg, annak változása kihat az egyéni adatigénylésre, de az önkéntes jogkövetést is nagymértékben befolyásolja.

Külön alfejezetben kerülnek bemutatásra az egyes, információszabadság vonatkozásában releváns ágazati szabályok is, amelyek csoportosítására aszerint került sor, hogy a közérdekű adatok megismerése szempontjából mely releváns fogalom, tényállási elem körében értékelhetőek, illetve az Infotv.-t milyen vonatkozásban egészítik ki.

7.1 Alapvető jogforrások

Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy *mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez*. A 38. cikk (1) bekezdése szerint *az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon*. A 39. cikk (1) bekezdése szerint *a központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható*. E cikk (2) bekezdése szerint pedig *a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok*.

A közzétételi listákra, közzétételre vonatkozó szabályokat, illetve az egyedi adatigénylés menetét, az igénylés feltételeit, megtagadásának, korlátozhatóságának okait, az ezek esetén vizsgálandó feltételeket az Infotv. tartalmazza. Ugyanígy az Infotv. tartalmazza a NAIH-ra vonatkozó alapvető szervezeti és eljárási szabályokat is, így a közérdekű adatigényléssel összefüggő hatásköröket is.

Az adatigénylés során felmerülő költségek részletes szabályozását a 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet tartalmazza.

7.2 Korrekciós mechanizmusok hatáskörei és szankciós mechanizmusai

7.2.1 Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

7.2.1.1 Közzététellel kapcsolatos jogosítványok

A NAIH közzététellel kapcsolatos jogosítványai kapcsán megjegyzendő, hogy

- a NAIH javaslatot tehet a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok megismerését érintő jogszabályok megalkotására, illetve módosítására, véleményezi a feladatkörét érintő

jogszabályok tervezetét, illetve a közfeladatot ellátó szerv tevékenységével kapcsolatosan az Infotv. szerint közzéteendő adatokra vonatkozó különös, illetve egyedi közzétételi listákat;¹¹⁶

- javaslatot tehet a különös és egyedi közzétételi listák elkészítésére, illetve kiegészítésére;¹¹⁷
- vizsgálatot folytathat bejelentés alapján vagy hivatalból;¹¹⁸
- a NAIH tájékoztatókat, tematikus szakmai iránymutatásokat tesz közzé, amelyek a közzétételi kötelezettséget is érintik, így például az önkormányzati testületek működésének nyilvánosságáról szóló 2019. évi tájékoztató.

7.2.1.2 Egyedi adatigénylés

Ha az egyedi adatigénylés sikertelen, mert annak teljesítését az adatkezelő elutasította, a teljesítésre az adatkezelő rendelkezésére álló határidő eredménytelenül telt el; vagy az adatkezelő költségtérítés megfizetéséhez köti a teljesítést, ám az adatigénylő nem ért egyet a költségtérítés mértékével, ezért bejelentéssel él. A NAIH eljárásának szabályait az Infotv. szabályozza.

Infotv.

52. § (1a) A Hatóság vizsgálata a 31. § (1) bekezdésében meghatározott indokok valamelyikén alapuló bejelentés esetén az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított egy éven belül kezdeményezhető.

(2) A Hatóság vizsgálata nem minősül közigazgatási hatósági eljárásnak.

(3) A Hatósághoz tett bejelentése miatt senkit sem érhet hátrány. A bejelentő kilétét a Hatóság csak akkor fedheti fel, ha ennek hiányában a vizsgálat nem lenne lefolytatható. Ha a bejelentő kéri, kilétét a Hatóság akkor sem fedheti fel, ha ennek hiányában a vizsgálat nem folytatható le. Erről a következményről a Hatóság a bejelentőt köteles tájékoztatni.

(4) A Hatóság vizsgálata ingyenes, a vizsgálat költségeit a Hatóság előlegezi és viseli.

53. § (1) A Hatóság - a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivételekkel - a bejelentést köteles érdemben megvizsgálni.

(2) A Hatóság a bejelentést érdemi vizsgálat nélkül elutasíthatja, ha

- a) a bejelentésben megjelölt jogsérelem csekély jelentőségű, vagy
- b) a bejelentés névtelen.

(3) A Hatóság a bejelentést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, ha

- a) az adott ügyben bírósági eljárás van folyamatban, vagy az ügyben korábban jogerős bírósági határozat született,
- b) az 52. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatás ellenére a bejelentő továbbra is kéri, hogy a kilétét ne fedjék fel,
- c) a bejelentés nyilvánvalóan alaptalan,
- d) az ismételten előterjesztett bejelentés érdemben új tényt, adatot nem tartalmaz,
- e) a bejelentést az 52. § (1a) bekezdésében meghatározott határidőn túl nyújtották be,
- f) a bejelentés az 51/A. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek nem felel meg,
- g) a bejelentés tárgyában hatósági ellenőrzést végez vagy hatósági eljárást folytat, vagy
- h) a bejelentés tárgya nem tartozik a hatáskörébe és a rendelkezésre álló adatok alapján a bejelentés tárgya tekintetében hatáskörrel rendelkező szerv kiléte nem állapítható meg.

¹¹⁶ Infotv. 38. § (4) bekezdés a) és d) pont

¹¹⁷ Infotv. 37. § (8) bek.

¹¹⁸ Infotv. 38. § (2)-(3) bek.

(4) Ha a bejelentést az alapvető jogok biztosa tette, a Hatóság a bejelentést érdemi vizsgálat nélkül csak abban az esetben utasíthatja el, ha az adott ügyben bírósági eljárás van folyamatban, vagy az ügyben korábban jogerős bírósági határozat született.

(5) A Hatóság a vizsgálatot megszünteti, ha

a) a (3)-(4) bekezdés alapján a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának lett volna helye, az elutasítási ok azonban a vizsgálat megindítását követően jutott a hatóság tudomására,

b) a vizsgálat folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn.

(6) A Hatóság a bejelentés érdemi vizsgálatának elutasításáról, a vizsgálat megszüntetéséről és az elutasítás, illetve a megszüntetés indokairól értesíti a bejelentőt.

(7) A Hatóság a hatáskörébe nem tartozó ügyre vonatkozó bejelentést - a bejelentő egyidejű értesítése mellett - a bejelentésben foglaltak tekintetében eljárásra hatáskörrel rendelkező szervhez átteszi, ha a rendelkezésre álló adatok alapján a hatáskörrel rendelkező szerv kiléte megállapítható. Ha a Hatóság hatáskörébe nem tartozó ügyre vonatkozó bejelentés alapján a Hatóság azt állapítja meg, hogy az ügyben bírósági eljárás kezdeményezésének van helye, erről a bejelentőt értesíti.

(8) Ha a vizsgálatban részt vett, a Hatóság az áttételről a vizsgált adatkezelőt, illetve adatfeldolgozót is értesíti.

A NAIH vizsgálata többféle intézkedést eredményezhet:

- az adatkezelőt felszólíthatja a jogsérelem orvoslására, illetve annak közvetlen veszélye megszüntetésére;¹¹⁹
- a felügyeleti szervvel rendelkező adatkezelő hatóság esetében a felügyeleti szerv felé ajánlást tehet, ha
 - az adatkezelő felszólítása nem vezetett eredményre, vagy
 - a jogsérelem orvoslása, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyének megszüntetése a NAIH szerint ilyen módon hatékonyabban megtörténhet;¹²⁰
- ha a felszólítás vagy ajánlás alapján a jogsérelem orvoslására, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyének megszüntetésére nem került sor:
 - bírósági eljárást indíthat;¹²¹
 - jelentést készíthet és azt nyilvánosságra hozhatja;¹²²
- a NAIH ajánlást tehet jogszabályalkotásra (módosításra, hatályon kívül helyezésre, új jogszabály megalkotására);¹²³
- büntetőeljárást, szabálysértési, illetve fegyelmi eljárást kezdeményezhet, ha az eljárása során bűncselekmény, szabálysértés vagy fegyelmi vétség gyanúját észleli.¹²⁴

Amint azt az Infotv. indokolása is rögzíti, a közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jogokkal kapcsolatban - ha az nem függ össze a nemzeti minősített adat jogellenes minősítésével – a NAIH hatósági eljárást nem folytathat le. Ezekben az ügyekben csak ombudsmani típusú vizsgálódásra van lehetősége, illetve annak sikertelensége esetén, végső soron bírósághoz fordulhat a Hatóság. Emellett a közérdekű (és közérdekből nyilvános) adatok megismeréséhez fűződő jogait az igénylő közvetlenül bíróságnál is érvényesítheti.

Ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítését az adatkezelő az adat minősített jellegére hivatkozással tagadja meg, és az adatot igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása felülvizsgálatának érdekében bírósághoz fordul, a bíróság a NAIH titokfelügyeleti hatósági

¹¹⁹ Infotv. 56. § (1) bekezdés

¹²⁰ Infotv. 56. § (3) bekezdés

¹²¹ Infotv. 58. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pont

¹²² Infotv. 58. § (1) bekezdés és (2) bekezdés d) pont, 59. §

¹²³ Infotv. 57. §

¹²⁴ Infotv. 70. § (1) bekezdés

eljárását kezdeményezi, egyidejűleg a peres eljárást felfüggeszti.¹²⁵ Ha a bíróság a NAIH titokfelügyeleti hatósági eljárását kezdeményezi, a NAIH titokfelügyeleti hatósági eljárást indít.¹²⁶

7.2.1.3 Titokfelügyeleti eljárás

Az információszabadság egyik korlátjaként kerül rögzítésre, hogy a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat nem ismerhető meg, ha az a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat.¹²⁷

A NAIH a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülése ellenőrzésének és elősegítésének feladatkörében egyebek között hivatalból titokfelügyeleti hatósági eljárást folytat.¹²⁸

A NAIH

- titokfelügyeleti hatósági eljárást indíthat, ha vizsgálata alapján vagy egyébként valószínűsíthető, hogy a nemzeti minősített adat minősítése jogellenes,¹²⁹
- titokfelügyeleti hatósági eljárást indít, ha a bíróság a NAIH titokfelügyeleti hatósági eljárását kezdeményezi abban a perben, amelyet az adatot igénylő azért indított az adatkezelővel szemben, mert a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítését az adatkezelő az adat minősített jellegére hivatkozással tagadja meg.¹³⁰

A NAIH titokfelügyeleti hatósági eljárásban hozott határozatának bíróság általi korrekciója kapcsán kiemelendő, hogy a minősítő a közlésétől számított hatvan napon belül támadhatja meg a NAIH-nak a nemzeti minősített adat minősítésére vonatkozó jogszabályok megsértését megállapító határozatát. A keresetlevél benyújtásának a határozat hatályosulására halasztó hatálya van. Ha a minősítő a határozat közlésétől számított hatvan napon belül nem fordul bírósághoz, a nemzeti minősített adat minősítése a határozat közlésétől számított hatvanegyedik napon a határozatban foglaltak szerint megszűnik, illetve minősítési szintje vagy érvényességi ideje a határozatban foglaltak szerint megváltozik. A perben a bíróság zárt tárgyalást tart, s csak olyan bíró járhat el, akinek a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény szerinti nemzetbiztonsági ellenőrzését elvégezték. A per során a bírón, a felperesen és az alperesen kívüli személyek a minősített adatot csak akkor ismerhetik meg, ha az adat minősítési szintjének megfelelő személyi biztonsági tanúsítvánnyal rendelkeznek.¹³¹

Az Infotv. 71. §-ának (3) bekezdése értelmében a NAIH az Infotv.-ben meghatározott eljárásai során az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbtv.) 23. § (1) bekezdés a)-f) és i) pontjában, (2) bekezdésében, (3) bekezdés c)-f) pontjában, (4) bekezdés c)-g) pontjában, valamint (5) bekezdés d) pontjában meghatározott adatokat az Ajbtv. 23. § (7) bekezdésében meghatározottak szerint ismerheti meg. A szabályozás azt eredményezi, hogy egyes esetekben lényegében kizárásra kerül az adatok NAIH általi megismerése.

Az Ajbtv. Infotv. által hivatkozott szabályai azokat az iratfajtákat és dokumentumokat sorolják fel, amelyekbe az alapvető jogok biztosja nem tekinthet be a Magyar Honvédséget, nemzetbiztonsági szolgálatokat, rendőrséget, Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámhatósági feladatokat ellátó szerveit és bünyügyi főigazgatóságát, valamint az ügyészség nyomozást végző szervét érintő vizsgálata során. Az Ajbtv.-ben felsoroltak közül huszonnégy iratféleség megismerése a NAIH számára is tilos.

Az Ajbtv. 23. § (7) bekezdése ezen adatok esetében úgy rendelkezik, hogy ha az alapvető jogok biztosja az ügy teljes körű feltárása érdekében a felsorolt iratok megvizsgálását is szükségesnek tartja, a feladatkörrel rendelkező minisztertől kérheti azok megvizsgálását. A feladatkörrel rendelkező miniszter köteles az alapvető jogok biztosja által megkívánt vizsgálatot elvégezni vagy elvégeztetni, és a vizsgálat

¹²⁵ Infotv. 31. § (6a) bekezdés

¹²⁶ Infotv. 62. § (1a) bekezdés

¹²⁷ Infotv. 27. § (1) bekezdés

¹²⁸ Infotv. 38. § (3) bekezdés c) pont

¹²⁹ Infotv. 62. § (1) bekezdés

¹³⁰ Infotv. 62. § (1a) bekezdés

¹³¹ Infotv. 63. §

eredményéről az alapvető jogok biztosát az általa megállapított határidőn belül tájékoztatni. A határidő nem lehet rövidebb harminc napnál.

Amint azt a NAIH a 2019. évi beszámolójában hangsúlyozta, az előbbieken felvázolt rendelkezések több olyan jogi problémát is felvetnek, amelyek összességükben kérdésessé teszik e szabályok alkotmányosságát és alkalmazhatóságát. A fő problémák a következők:

1. Az ismertetett jogi konstrukció az Ajbtv.-ben felsorolt iratok, illetve adatok esetében nem teszi lehetővé az adatkezelés jogszerűségének független, külső ellenőrzését, hiszen a független külső ellenőrző szerv meg sem ismerheti azok tartalmát, hanem kizárólag a feladatkörrel rendelkező miniszter, vagyis olyasvalaki véleményére kell hagyatkoznia, aki közvetlenül érdekelt lehet a minősítés fenntartásában.
2. Ha a NAIH-nak a miniszter által minősített, a fentebb ismertetett korlátozás alá eső adat minősítésének jogszerűségét kellene ellenőriznie, úgy e szabályozási konstrukció alapján végső soron a miniszter saját maga döntené el, hogy jogszerűen minősítette-e az adatot, és ebbe a NAIH-nak érdemben nem lehetne beleszólása.
3. A 4/2015. (II. 13.) AB határozatban az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség állt fenn annak következtében, hogy a közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adat minősítése esetén a jogalkotó nem biztosította, hogy e nyilvánosságkorlátozással szemben a közérdekű adatok megismeréséhez való alapvető jogot közvetlenül, az adatminősítés tartalmi felülvizsgálatát jelentő eljárás útján érvényesíteni lehessen. Az AB határozat indokolása szerint az adatminősítés feletti érdemi kontroll nélkül a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozásának szükségessége és arányossága nem biztosítható. Amennyiben a jogrendben nincs olyan hatékony eljárás, amely alkalmas a minősítő nyilvánosságot korlátozó döntését érdemben felülvizsgálni és felülbírálni, úgy nem garantálható, hogy az adatminősítés a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok közül csak azokra vonatkozzon, amelyek esetében az valóban elkerülhetetlen. Nem garantálható továbbá az sem, hogy a minősítő indokolási kötelezettségének megfelelően eleget tegyen, s mérlegelése során kellő súllyal vegye figyelembe a nyilvánossághoz fűződő közérdeket. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog alapján tehát az adatminősítés felett olyan közvetlenül kezdeményezhető érdemi kontrollt kell biztosítani, amely alkalmas arra, hogy annak során ne csupán a minősítés formai és eljárási követelményeinek megtartását ellenőrizzék, hanem arra is, hogy a minősítés tartalmi indokoltságát, megalapozottságát, a nyilvánosságkorlátozás szükségességét és arányosságát érdemben felülvizsgálják. Az Alkotmánybíróság felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2015. május hó 31. napjáig tegyen eleget. Ennek nyomán került sor az Infotv. kiegészítésére azzal, hogy ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítését az adatkezelő az adatok minősített volta miatt tagadja meg, és az adatot igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása felülvizsgálatának érdekében a bírósághoz fordul, a bíróság köteles a NAIH titokfelügyeleti hatósági eljárását kezdeményezni, egyidejűleg a peres eljárást felfüggeszti – vagyis az AB határozat és törvényszöveg értelmében a NAIH titokfelügyeleti hatósági eljárásának kell betöltenie az adatminősítés tartalmi felülvizsgálatát jelentő érdemi kontroll szerepét. Amint azt a 2019. évi beszámolójában a NAIH kiemelte, e követelménnyel nem egyeztethető össze az, ha úgy kerül szabályozásra a NAIH eljárásának rendjét, hogy bizonyos adatkörök esetében ténylegesen egy miniszter mondhatja ki a végső szót arról, hogy jogszerű-e az adat minősítése.
4. A jogi konstrukció keretei között a NAIH-nak a titokfelügyeleti hatósági eljárásban egyetlen eszköze van a tényállás tisztázására, mégpedig az, hogy a minisztertől kérje az olyan iratoknak a megvizsgálását, amelyek tartalmát nem ismerheti meg. A bizonyítás ezen eszközének kizárólagossá tétele nincs összhangban az általános közigazgatási rendtartás szabad bizonyítási rendszerével.
5. Ha egy adatigénylő jogorvoslatot keres a bíróság előtt amiatt, mert az adatkezelő megtagadta a közérdekű adat megismerésére vonatkozó kérésének teljesítését és a bíróság az emiatt indult perben az Infotv. 31. § (6a) bekezdésének megfelelően a NAIH titokfelügyeleti eljárását kezdeményezi, majd a titokfelügyeleti hatósági eljárásban a NAIH-nak kizárólag az adat tekintetében feladatkörrel rendelkező miniszter (aki adott esetben lehet maga a minősítő, vagy

a minősítő felettese, vagy egyébként a minősítés fenntartásban érdekelt személy) véleményére hagyatkozva kell a határozatában megállapítania azt, hogy az adat minősítése jogszerű volt, az megalapozottan veheti fel az adatigénylő tisztességes eljáráshoz való jogának szükségtelen és aránytalan korlátozását is.

Speciális ágazati szabályok:

1. A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény;
2. A Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III. 26.) Korm. rendelet.

7.2.2 Bíróságok

7.2.2.1 Egyedi adatigényléssel kapcsolatos jogvédelem

Bírósághoz fordulhat az adatigénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása vagy a teljesítésre nyitva álló (adott esetben meghosszabbított) határidő eredménytelen eltelte esetén, valamint az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegének felülvizsgálata érdekében.¹³² A NAIH az igénylő pernyertessége érdekében beavatkozhat.¹³³

Infotv.

31. § (1) Az igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása vagy a teljesítésre nyitva álló, vagy az adatkezelő által a 29. § (2) bekezdése szerint meghosszabbított határidő eredménytelen eltelte esetén, valamint az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegének felülvizsgálata érdekében bírósághoz fordulhat.

(2) A megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait, illetve az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegének megalapozottságát az adatkezelőnek kell bizonyítania.

(3) A pert az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított harminc napon belül kell megindítani az igényt elutasító közfeladatot ellátó szerv ellen. Ha az igény elutasítása, nem teljesítése vagy az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összege miatt az igénylő a Hatóság vizsgálatának kezdeményezése érdekében a Hatóságnál bejelentést tesz, a pert a bejelentés érdemi vizsgálatának elutasításáról, a vizsgálat megszüntetéséről, az 55. § (1) bekezdés b) pontja szerinti lezárásáról szóló vagy az 58. § (3) bekezdése szerinti értesítés kézhezvételét követő harminc napon belül lehet megindítani. A perindításra rendelkezésre álló határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye.

(4) A perben fél lehet az is, akinek egyébként nincs perbeli jogképessége. A perbe a Hatóság az igénylő pernyertessége érdekében beavatkozhat.

(5) Az országos illetékességű közfeladatot ellátó szerv ellen indult per kivételével a per a járásbíróság hatáskörébe tartozik, és arra a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékes. A bíróság illetékességét az alperes közfeladatot ellátó szerv székhelye alapítja meg.

(6) A bíróság soron kívül jár el.

(6a) Ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítését az adatkezelő a 27. § (1) bekezdése alapján tagadja meg, és az adatot igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása felülvizsgálatának érdekében az (1) bekezdésben meghatározottak alapján bírósághoz

¹³² Infotv. 31. § (1) bekezdés

¹³³ Infotv. 31. § (4) bekezdés

fordul, a bíróság a Hatóság titokfelügyeleti hatósági eljárását kezdeményezi, egyidejűleg a peres eljárást felfüggeszti. A titokfelügyeleti hatósági eljárást kezdeményező és az eljárást felfüggesztő végzés ellen nincs helye külön fellebbezésnek.

(7) Ha a bíróság a közérdekű adat igénylésére irányuló kérelemnek helyt ad, határozatában az adatkezelőt - az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidő meghatározásával - a kért közérdekű adat közzétételére kötelezi. A bíróság az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegét megváltoztathatja, vagy a közfeladatot ellátó szervezet a költségtérítés összegének megállapítása tekintetében új eljárásra kötelezheti.

Ki kell emelni, hogy amennyiben az adatigénylő az adatigénylés teljesítésével összefüggő költség előlegezését érintő igényt vitatja, úgy keresetében meg kell jelölnie, hogy az adatkezelő (az alperes) kimutatása a költségigény tekintetében mennyiben és miért téves, és kérnie kell a költségtérítés összegének bíróság általi felülvizsgálatát. Ha a felperes az igényelt költségtérítés megjelölt összegétől függetlenül úgy nyilatkozik, hogy költségtérítést nem hajlandó fizetni, a költség vizsgálata szükségtelen. Ha az adatkezelő által felszámított költség nagyságát az adatigénylő vitatja, akkor erre nézve az adatigénylőnek kell a peres eljárást kezdeményezni, vagy a már megindult eljárás kapcsán erre nézve kereseti kérelmet előterjesztenie.

Bírósághoz fordulhat a NAIH is (amely az adatigénylő által indított perben beavatkozóként jelenhet meg), ha az adatkezelőhöz intézett felszólítás vagy a felügyeleti szerv felé megfogalmazott ajánlás alapján a jogsérelem orvoslására, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyének megszüntetésére nem került sor.¹³⁴

Infotv.

64. § (1) Ha az adatkezelő az 56. § (1) bekezdésében foglalt felszólításnak nem tesz eleget, a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos jogsértés miatt a Hatóság az 56. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra vonatkozó határidő lejártát követő harminc napon belül keresettel kérheti a bíróságtól az adatkezelőnek a Hatóság felszólítása szerinti magatartásra való kötelezését.

(2) A bíróság hatáskörének és illetékességének megállapítására a 31. § (5) bekezdését kell alkalmazni.

(3) Azt, hogy az adatkezelés a jogszabályban foglaltaknak megfelel, az adatkezelő köteles bizonyítani.

(4) A perben fél lehet az is, akinek egyébként nincs perbeli jogképessége.

(5) A bíróság kérelemre elrendelheti ítéletének - az adatkezelő azonosító adatainak közzétételével történő - nyilvánosságra hozatalát, ha azt az adatvédelem, illetve az információs szabadság érdekeinek és nagyobb számú érintett e törvényben védett jogainak védelme megköveteli.

7.2.2.2 Büntetőbíróságok

Büntetőeljárás (illetve szabálysértési és fegyelmi eljárás) a NAIH kezdeményezésére is indulhat.

Infotv.

70. § (1) Ha a Hatóság az eljárása során bűncselekmény gyanúját észleli, büntetőeljárást kezdeményez az annak megindítására jogosult szervnél. Ha a Hatóság az eljárása során szabálysértés vagy fegyelmi vétség gyanúját észleli, szabálysértési, illetve fegyelmi eljárást kezdeményez a szabálysértési, illetve a fegyelmi eljárás lefolytatására jogosult szervnél.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szerv az eljárás megindításával kapcsolatos álláspontjáról - törvény eltérő rendelkezése hiányában - harminc napon belül, az eljárás eredményéről pedig az annak befejezését követő harminc napon belül tájékoztatja a Hatóságot.

¹³⁴ Infotv. 38. § (3) bekezdés d) pont és 58. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pont

7.2.3 Alkotmánybíróság

Az Alkotmánybíróság mint korrekciós mechanizmus szerepe kettős:

1. egyrészt a közérdekű adat megismerése tárgyában indított perben hozott bírósági döntés vonatkozásban korrekciós mechanizmusként funkcionál az alkotmányjogi panasz intézménye;
2. másrészt az Alkotmánybíróság a közérdekű adatok megismerésével kapcsolatos, a jog érvényesülését elősegítő vagy éppen azt korlátozó jogszabályok vonatkozásában is betölti a korrekciós mechanizmus szerepét, méghozzá négy vonatkozásában is:
 - a) előzetes normakontroll eljárás;
 - b) utólagos normakontroll eljárás;
 - c) egyedi normakontroll eljárás bírói kezdeményezésre;
 - d) jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata.

a) *Alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának bírósági döntéshozatal során történő megsértése miatt*

Az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének d) pontja rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.¹³⁵

A bíróság előtti per érdemi vagy más eljárás befejező határozattal történő befejezése után esetlegesen megindítandó alkotmánybírósági eljárás rendelkezhet reparációs funkcióval: az alaptörvényi és más jogszabályi rendelkezések szerinti törvényi feltételek fennállása esetén az esetleges alaptörvény-ellenesség megállapítása, a vonatkozó jogszabályi rendelkezés - akár visszamenőleges hatályú - megsemmisítésének elvi lehetősége fennáll, és az kihatással lehet az érintettekre.

Az alkotmányjogi panasz benyújtásának egyik törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben, így például a VI. cikk (3) bekezdésében biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Egy alaptörvény-ellenesnek tartott bírói döntéssel szemben tehát akkor lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni, „ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés” sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát és a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványnak olyan elemet kell tartalmaznia, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehet értékelni, vagy amely felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

Az Alkotmánybíróság tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. Az Alkotmánybíróságnak az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára.¹³⁶

¹³⁵ Abtv. 27. § (1) bekezdés

¹³⁶ Ehhez lásd különösen: 3/2017. (II. 25.) AB határozat

b) *Jogszabály Alaptörvénnyel és nemzetközi szerződéssel való összhangjának vizsgálata*

10. táblázat: Az Alkotmánybíróság releváns hatáskörei

Hatáskör elnevezése	Hatáskör tartalma
<i>Előzetes normakontroll eljárás:</i>	az Alkotmánybíróság az elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény indítványban meghatározott rendelkezéseinek az Alaptörvénnyel való összhangját az Alaptörvényben meghatározott indítványozásra jogosult által benyújtott, határozott kérelmet tartalmazó indítvány alapján megvizsgálja (Alaptörvény 24. cikk az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 23. §).
<i>Utólagos normakontroll eljárás:</i>	az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját [Alaptörvény 24. cikk, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 24. és 24/A. §).
<i>Egyedi normakontroll eljárás bírói kezdeményezésre:</i>	ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását (Alaptörvény 24. cikk, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §).
<i>Egyedi normakontroll eljárás alkotmányjogi panasz nyomán:</i>	alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva; illetőleg kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alkotmánybíróság eljárása, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette (Alaptörvény 24. cikk, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. §).
<i>Jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata:</i>	az Alkotmánybíróság a jogszabályok nemzetközi szerződéssel való összhangjának vizsgálatát az erre jogosult indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi (Alaptörvény 24. cikk, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 32. §).

Forrás: Saját szerkesztés

7.2.4 A sajtó

A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása esetén a közzététel kikényszerítésének eszköze lehet a sajtó fellépése.

A sajtó és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog, illetve az adatkezelők ezzel összefüggő kötelezettségei közötti kapcsolatrendszer többoldalú:

1. A közérdekű adatok megismerhetősége, ennek tényleges érvényesülése a sajtószabadság megvalósulásának, a sajtó feladata teljesítésének egyik feltétele.

Az Alkotmánybíróság már az 1990-es évek elején aláhúzta, hogy a sajtószabadság feltétele az információk megszerzéséhez való jog.¹³⁷ A sajtószabadsághoz viszonyítva az információszabadság nemcsak az állam tűrési kötelezettségét írja elő, hanem pozitív kötelezettséget is az állam terhére ró.¹³⁸

Az EJEB szerint a sajtó feladata a közérdekű kérdésekben az információk és eszmék – a sajtó kötelezettségeivel és feladataival összhangban történő – közlése.¹³⁹ Nemcsak az információk és eszmék közlése a sajtó feladata, a nagyközönségnek is joga van azokat megismerni. Ha nem így lenne, a sajtó nem tudná betölteni a „társadalmi kontroll” gyakorlásának létfontosságú szerepét.¹⁴⁰ Az információhoz való jog tehát nemcsak a polgár, de a sajtó joga is arra, hogy a társadalmat kifejezetten érintő kérdésekről, a közügyekről, így például a közpénzek felhasználásáról információt kapjon, hogy ezáltal eleget tehessen tájékoztatási kötelezettségének. Az EJEB a Dammann-ítéletben megállapította, hogy az információgyűjtés az újságírás elengedhetetlen előkészítő lépése, egyben a sajtószabadság elválaszthatatlan, védett része is. Az EJEB gyakorlatában elismeri a demokratikus társadalomban a sajtó alapvető szerepét.¹⁴¹

2. A sajtó egyfajta nyomásgyakorló szerepet is betölt az adatkezelők irányában. A közérdekű adatok közzétételére sarkallhatja az adatkezelőt önmagában egy sajtómegkeresés, amely révén tudomást szerez a mulasztásról, de ezt eredményezheti a sajtóban történő (kedvezőtlen színezetű) megjelenés elkerülésére törekvés szándéka is.

7.2.5 Civil szervezetek

A civil szervezetek több vonatkozásban is ellátnak fontos korrekciós funkciókat:

- mint közvetlen adatigénylők;
- mint a közérdekű adatok megismerését igénylő természetes személyek, szervezetek támogatói az adatigénylés során;
- mint a potenciális adatigénylők általános tájékozottsági szintjének, jogtudatossága növelésének generálói;
- kritikai megnyilvánulás, illetve általában a közvélemény tájékoztatása a magyar, az európai és a helyi közélet eseményeiről.

A civil szervezetek mint társadalmi kontrollt gyakorló szervezetek jelentőségét különösen az Emberi Jogok Európai Bírósága emelte ki ítéleteiben. Az EJEB szerint az információt kérő személy szerepe az információ „megismerésében és a nagyközönséggel való közlésében” különleges jelentőséggel bír, s így különleges fontosságot tulajdonít a Bíróság annak, ha a kérelmező olyan civil szervezet, amelynek tevékenysége közérdekű kérdésekhez kapcsolódik. Az EJEB nemcsak a sajtót ismeri el a nyilvános vita egyfajta platformjaként, hanem úgy ítéli meg, ebben azon civil szervezetek is részt vesznek, amelyek tevékenysége a tájékozott nyilvános vita egyik alapvető elemét jelenti. Az EJEB szerint amikor egy civil szervezet felhívja a figyelmet közérdekű kérdésekre, akkor a sajtóéhoz hasonló társadalmi kontrollfunkciót gyakorol, és ebben a minőségében hasonló védelemre tarthat igényt.

A civil szervezetek korrekciós mechanizmusok kapcsán betöltött szerepét a Helyzetelemzés 6. és 8. pontja is tárgyalja.

¹³⁷ 36/1992. (VI. 10.) AB határozat

¹³⁸ 36/1992. (VI. 10.) AB határozat

¹³⁹ Bladet Tromsø and Stensaas kontra Norvégia [GC] (21980/93), 1999. május 20.; Observer and Guardian kontra Egyesült Királyság (13585/88), 1991. november 26.

¹⁴⁰ Lásd Bladet Tromsø és Stensaas kontra Norvégia ítéletet

¹⁴¹ Lásd De Haes és Gijssels kontra Belgium, 1997. február 24-i ítélet

7.3 Jogalkotás

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülésében, az ezen jog érvényre jutása előtt álló esetleges akadályok megszüntetésében kiemelkedő szerepet tölt be a jogalkotás.

Az Alaptörvény T) cikke szerint:

- általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg;
- jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel;
- a sarkalatos törvény olyan törvény, amelynek elfogadásához és módosításához a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.¹⁴²

Törvényt a köztársasági elnök, a Kormány, országgyűlési bizottság vagy országgyűlési képviselő kezdeményezhet.¹⁴³

A törvény megalkotása során az Alaptörvény mellett figyelemmel kell lenni a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény és a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény rendelkezéseire is.

A NAIH több vonatkozásban is szerepet játszik a jogalkotásban:

- javaslatot tehet a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok megismerését érintő jogszabályok megalkotására, illetve módosítására;¹⁴⁴
- véleményezi a feladatkörét (így a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok megismerését) érintő jogszabályok tervezetét;¹⁴⁵
- az általa lefolytatott vizsgálat megállapításaira tekintettel ajánlást tehet a jogszabályalkotásra, illetve a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnek, illetve a jogszabály előkészítőjének.¹⁴⁶

Infotv.

57. § Ha a Hatóság a vizsgálata alapján azt állapítja meg, hogy a jogsérelem, illetve annak közvetlen veszélye valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz fölösleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adatkezeléssel összefüggő kérdések jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a jogsérelem, illetve annak közvetlen veszélye jövőbeni elkerülésének érdekében ajánlást tehet a jogszabályalkotásra, illetve a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnek, illetve a jogszabály előkészítőjének. Az ajánlásban a Hatóság javasolhatja a jogszabály, illetve a közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy megalkotását. A megkeresett szerv az álláspontjáról, illetve az ajánlásban foglaltak szerint megtett intézkedéséről hatvan napon belül értesíti a Hatóságot.

2010. évi CXXXI. törvény

Preambulum: Annak előmozdítása érdekében, hogy a jó kormányzás keretében a társadalom legszélesebb rétegei kapcsolódhassanak be a jogszabályok előkészítésébe, elősegítve ezzel a közjó érdekében a jogi szabályozás sokoldalú megalapozását, ezzel pedig a jogszabályok minőségének és végrehajthatóságának javítását [...]

¹⁴² Alaptörvény T) cikk (1), (3) és (4) bekezdés

¹⁴³ Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdés

¹⁴⁴ Infotv. 38. § (4) bekezdés a) pont

¹⁴⁵ Infotv. 38. § (4) bekezdés a) pont

¹⁴⁶ Infotv. 57. §

2. § (1) A társadalmi egyeztetés során biztosítani kell, hogy a véleményezési folyamatban a véleményeknek - különös tekintettel a hátrányos helyzetű, társadalmi-gazdasági szempontból marginalizált csoportok véleményére - a lehető legszélesebb köre jelenjen meg.

(2) A jogszabályok előkészítése során biztosítani kell az egyeztetések átláthatóságát, azok minél teljesebb körű nyilvánosságát.

(3) A társadalmi egyeztetés során az abban részt vevők kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni.

7.4 Az információs szabadság szabályozására vonatkozó ágazati jogszabályok

Az Infotv. nem tartalmazza teljeskörűen azokat a rendelkezéseket, amelyek kifejezetten összefüggnek az adatigénylések teljesítésével. Az Alaptörvény egyes korábban idézett rendelkezései, illetve a Költségrendelet szintén tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyeket minden egyes adatigénylés esetében figyelembe kell venni. Egyes törvények rendelkezései ugyanakkor az Infotv. egyes, az adatigényhez kapcsolt rendelkezéseit, fogalmait pontosítják, konkretizálják.

Az alábbi táblázatban kerültek összegyűjtésre azok a jogszabályhelyek, amelyek ilyen konkretizációt jelentenek, mellettük megjelölve azt, hogy az Infotv. melyik rendelkezését és melyik fogalmát pontosítják.

11. táblázat: Az Infotv. egyes fogalmait tartalmazó ágazati szabályok

Hatáskör	Az Infotv. releváns rendelkezése	Alkalmazható jogkövetkezmény
Közérdekű adat fogalma	3. § 5. pont	1995. évi LIII. törvény 12. §, 51. § 2009. évi CLV. törvény 2. § 2013. évi CII. törvény 54. § 2018. évi CXIV. törvény 90. § 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 23. § 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 1. sz. melléklet
Közérdekből nyilvános adat fogalma	3. § 6. pont	2007. évi CLXXXI. törvény 3. § 2011. évi LXVI. törvény 32. § 2011. évi CXCV. törvény 9. §, 56/D. § 2011. évi CLXXV. törvény 14. § 2012. évi XXXVI. törvény 107. § 2013. évi CII. törvény 54. § 2013. évi CXXXIX. törvény 101/A. § 2018. évi CXIV. törvény 90. §
Környezeti információ	-	1995. évi LIII. törvény 12. § 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. §
Adatok megismerhetősége, hozzáférhetősége	26. § (1) bekezdés	1999. évi LXXVI. törvény 15/A. §, 106/A. § 2011. évi CLXXIX. törvény 96. § 2011. évi CLXXXIX. törvény 52. § 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 24. §

Hatáskör	Az Infotv. releváns rendelkezése	Alkalmazható jogkövetkezmény
Minősített adat	27. § (1) bekezdés	2009. évi CLV. törvény 2. §, 3. § 2011. évi LXVI. törvény 32. § 2012. évi XXXVI. törvény 58. § 2015. évi CXLIII. törvény 9. §
Nemzetbiztonsági érdek	27. § (2) bekezdés b) pont	1994. évi XXXIV. törvény 80/A. § 2015. évi CXLIII. törvény 9. §
Bűncselekmények megelőzéséhez fűződő érdek	27. § (2) bekezdés c) pont	1994. évi XXXIV. törvény 80/A. §
Szellemi tulajdonhoz fűződő jog (szerzői jog, üzleti titok)	27. § (2) bekezdés h) pont	1999. évi LXXVI. törvény 15/A. §, 106/A. § 2001. évi CXX. törvény 371. § 2012. évi XXXVI. törvény 58. § 2013. évi CCXXXV. törvény 64. § 2013. évi CCXXXVII. törvény 165. §, 166. § 2014. évi XVI. törvény 197. § 2014. évi LXXXVIII. törvény 147. § 2015. évi CXLIII. törvény 162. § 2018. évi LIV. törvény 1. §
Banktitok	-	2013. évi CCXXXVII. törvény 161. §, 165. §
Értékpapírtitok	-	2001. évi CXX. törvény 371. §
Fizetési titok	-	2013. évi CCXXXC. törvény 59-63. §
Biztosítási titok	-	2013. évi CCXXXV. törvény 4. §, 135-143. §
Pénztártitok	-	1993. évi XCVI. törvény 40/A-40/B. § 1997. évi LXXXII. törvény 78-79. §
Foglalkoztatói nyugdíjtitok	-	2007. évi CXVII. törvény 25. §
Döntés-előkészítés	27. § (5)-(7) bekezdés	2007. évi CI. törvény (teljes) 2012. évi XXXVI. törvény 13/A. § 335/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet (teljes) 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 119. §, 139. §
Költségviselés	29. § (3) bekezdés	1995. évi LIII. törvény 49. §
Kötelező közzététel	37. § (1) bekezdés	1995. évi LIII. törvény 50. §, 51/A. § 2011. évi CLXXV. törvény 14. § 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 3-7. §
NAIH-hal való együttműködés	38. § (4) bekezdés d) pont	2009. évi CLV. törvény 20. § 2013. évi CCXXXVII. törvény 161. §

Forrás: Saját szerkesztés

A táblázatban hivatkozott jogszabályok a Helyzetelemzés mellékletében érhetők el.

8 A CIVIL SZERVEZETEK, SZEMÉLYEK SZEREPE A KORREKCIÓS MECHANIZMUSOK HAZAI MŰKÖDÉSÉBEN

A civil szervezetek bemutatására a Helyzetelemzés 6. pontja és 9.5. pontja szolgál. Ezekben a pontokban kerül bemutatásra az, hogy az adatigénylés folyamatának különböző szintjeibe hogyan csatornázódnak be a civil szervezetek, mi a szerepük az információszabadsággal összefüggésben. Az általános tájékoztatási szinttel összefüggésben különösen a tájékoztató anyagok, a tanácsadás bír kiemelkedő jelentőséggel. Az egyedi adatigénylésekkel összefüggésben egyrészt maguk a civil szervezetek járnak el 'házőrzőkutya' funkciójukkal összefüggésben: azaz adatigényléssel fordulnak közfeladatot ellátó szervekhez általános, közérdeklődésre számot tartó kérdésekkel, hogy ezekhez kapcsolódó dokumentumokhoz, a bennük szereplő adatokhoz hozzáférjenek. Másrészt, az is előfordul, hogy másokat – pl. magánszemélyeket – segítenek, szakmai-jogi iránymutatást nyújtanak az adatigényléssel összefüggésben, ami kiterjed a perbeli eljárásra is. Ezen túl számos más szerepük is fellelhető.

Amit a korrekciós mechanizmusokkal összefüggésben ezen túl szükséges kiemelni, az a civil szervezetek viszonya az Alkotmánybírósághoz, illetve az Emberi jogok Európai Bíróságához.

8.1 Alkotmánybíróság

A civil szervezetek jogosultak arra, hogy alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárásokhoz ún. amicus curiae véleményt, állásfoglalást csatoljanak. Erre van is példa az Alkotmánybíróság gyakorlatában. Az MNB törvénnyel és az MNB alapítványaival foglalkozó 8/2016. (IV. 6.) AB határozathoz három jelentős civil szervezet (*Társaság a Szabadságjogokért, Átlátszó és Transparency International*) küldött az Alkotmánybíróság elnökének ilyen állásfoglalást.

A Paks II-üggyel [4/2021. (I. 22.) AB határozat] összefüggésben szintén több civil szervezet fordult az Alkotmánybírósághoz (*Energiaklub, K-Monitor, Társaság a Szabadságjogokért, Átlátszó és Transparency International*). Itt az érintett szervezetek együttesen, egy amicus curiae beadványt fogalmaztak meg.¹⁴⁷

8.2 Emberi Jogok Európai Bírósága

Az Emberi Jogok Európai Bírósága eddig négy olyan magyar ügyel foglalkozott, amely az információszabadsággal kapcsolatos:

1. Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország [GC] (18030/11), 2016. november 8.;
2. Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország (37374/05), 2009. április 14.;
3. Kenedi v. Hungary No. 31475/05 26/05/2009;
4. Szurovecz v. Hungary No. 15428/16 08/10 /2019.

Ahogy látható, két ügyet maga a civil szervezet indított a Magyar Állammal szemben, míg a Szurovecz-ügyben a panaszos magánszemélyt a TASZ képviselte.¹⁴⁸

Kiemelendő még, hogy a TASZ-nak az Elios-üggyel kapcsolatosan folyamatban van eljárása az EJEB előtt.¹⁴⁹

¹⁴⁷ Az állásfoglalás elérhető: <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2016/03/Amicus-Curiae-Paks-II.pdf>

¹⁴⁸ <https://tasz.hu/folyamatban-levo-ugyeink-az-emberi-jogok-europai-birosaga-elott>

¹⁴⁹ <https://tasz.hu/cikkek/az-elios-ugy-miatt-beperelte-az-europai-bizottsagot-a-tasz-es-az-eleven-nyal>

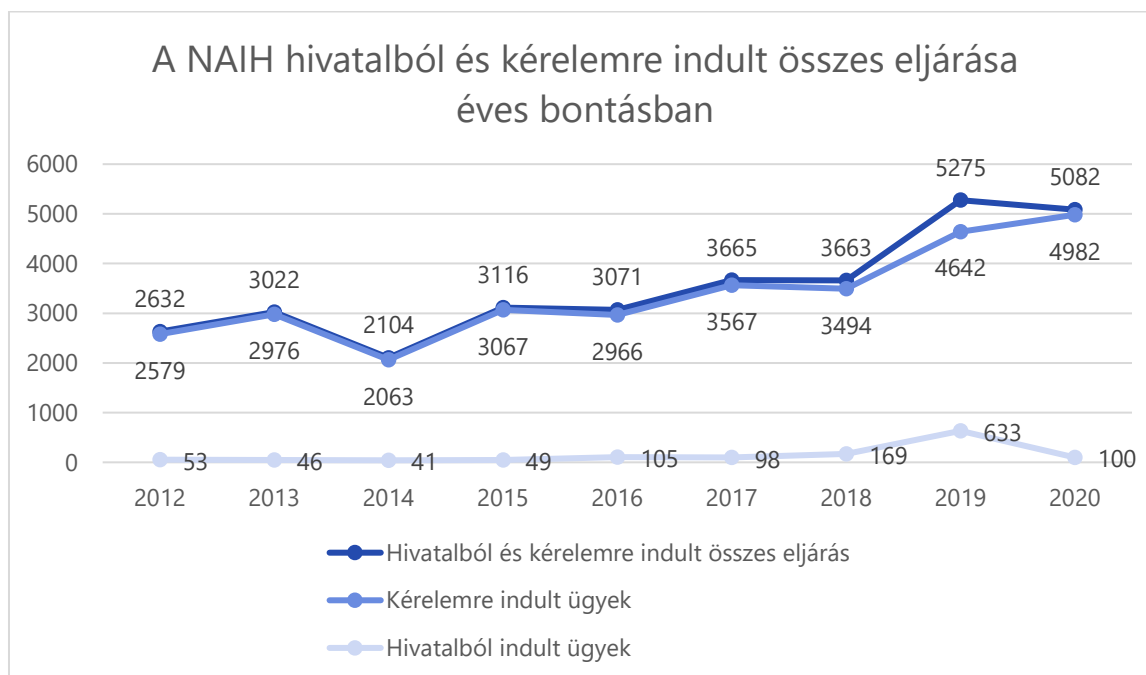
9 A KORREKCIÓS MECHANIZMUSOKKAL KAPCSOLATOS HAZAI GYAKORLAT ELŐZETES ELEMZÉSE

9.1 A NAIH eljárásainak és működésének gyakorlati tapasztalatai

9.1.1 A Hatóság működésének általános statisztikai jellemzői

Általános tendencia a Hatóság gyakorlatában, hogy az adatvédelmi és információszabadsággal kapcsolatos ügyeket együttesen figyelembe véve, a kérelemre indult eljárások aránya az összes ügghöz viszonyítva kiemelkedően magas, míg a hivatalból indult eljárások száma kifejezetten alacsony. Ebben törést jelent a 2019-es év, amikor mind a kérelemre, mind a hivatalból indult ügyek száma emelkedik: azonban míg a kérelmes ügycsoportot tekintve az emelkedés körülbelül másfél százalékos, addig a hivatalból indult ügyek esetében háromszoros az emelkedés; tehát a kérelemből indult eljárásokhoz viszonyítva a hivatalból indult ügyek esetén az emelkedés a duplája. 2019 és 2020 között a kérelemre indított ügyek száma – mérsékeltébb volumenben, de – tovább emelkedett, a hivatalból indult ügyek száma azonban jelentősen csökkent.

7. ábra: A NAIH hivatalból és kérelemre indult eljárásai

Adatok forrása: NAIH. Saját szerkesztés

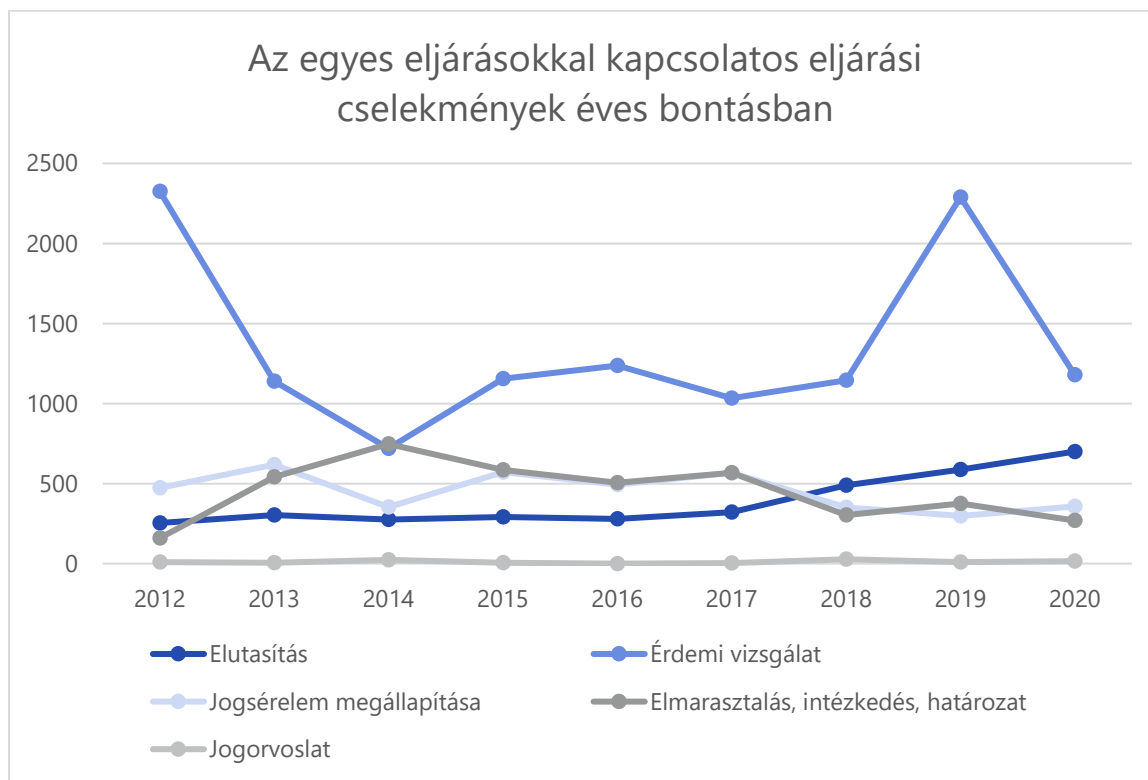
Az egyes eljárások vizsgálhatóak abból a szempontból, hogy milyen módon zárultak le, illetve milyen konkrét eljárási cselekmény történt. Ez alapján a következő csoportosítás tehető:

- olyan eljárások, amelyben érdemi vizsgálatot folytatott a NAIH;
- elutasítással zárult ügyek;
- elmarasztalással, intézkedéssel, határozattal zárult ügyek;
- a Hatóság megállapítja a jogsértést;

- jogorvoslati eljárás.

8. ábra: Az egyes eljárásokkal kapcsolatos eljárási cselekmények éves bontásában

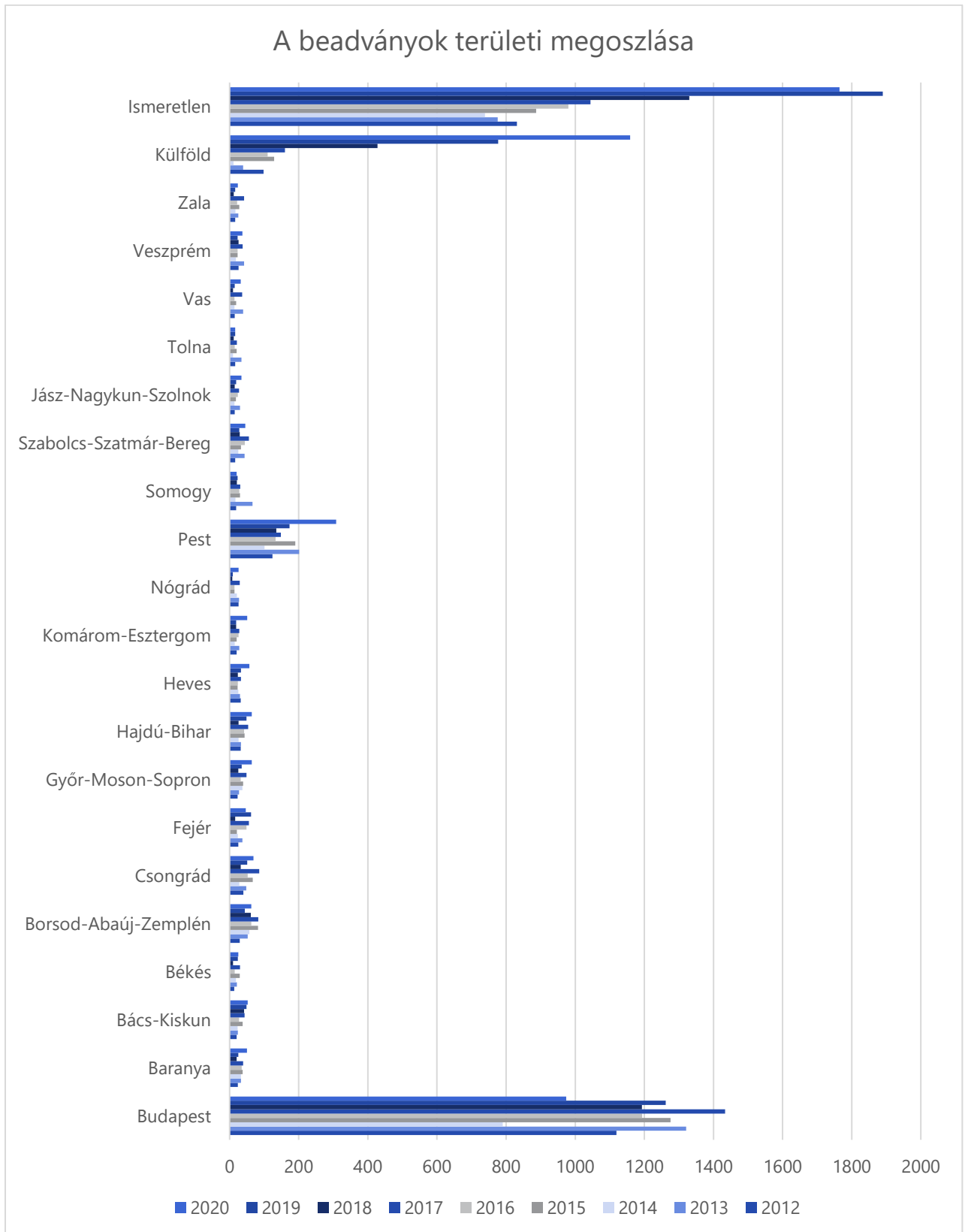

Adatok forrása: NAIH. Saját szerkesztés

Éves bontásban a legtöbb tényező viszonylagos stabilitást, csupán kisebb kilengéseket mutat. Az érdemi vizsgálatok aránya viszont kifejezetten érdekesen alakul: 2012-ben, illetve 2019-ben a többi évhez viszonyítva meglepően magas – kétszeres, illetve közel két és félszeres – az érdemi vizsgálatok aránya, ami számszerűsítve ezen években több mint 1000 érdemi vizsgálatot jelent. A többi évben – leszámítva a kilengő 2012-es és 2019-es éveket – az érdemi vizsgálatok aránya kétszerese az elmarasztalással, intézkedéssel és határozattal zárult ügyekéhez képest.

Amennyiben a Hatóság adatvédelmi és információszabadsággal kapcsolatos ügyeit együttesen nézzük, úgy azt láthatjuk, hogy a legtöbb ügy Budapestre, illetve Budapesten összpontosul, ezt követik a külföldi ügyek, majd Pest megye. Az ismeretlen területi hovatartozású ügyek aránya eléri, többször meg is haladja a budapesti számokat, ami a kimutatást jelentős mértékben torzítja, így nem alkotható kép a valós állapotról.

9. ábra: A beadványok területi megoszlása

Adatok forrása: NAIH. Saját szerkesztés

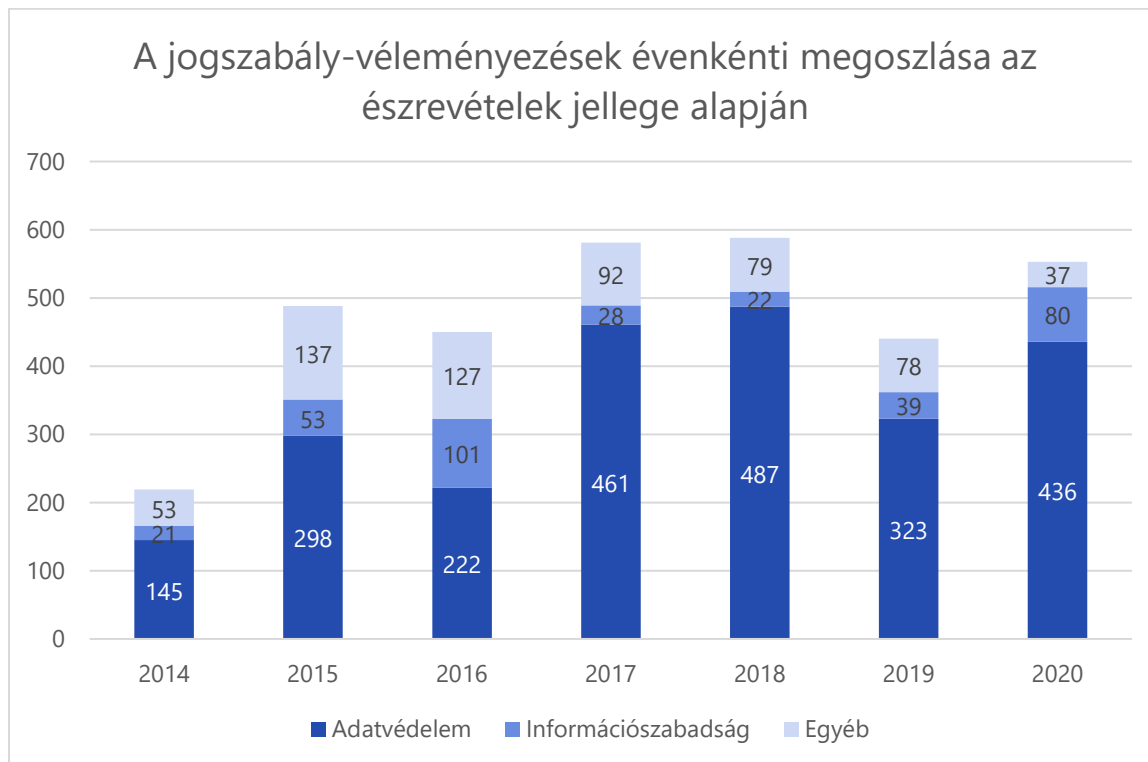
12. táblázat: A beadványok területi megoszlása

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budapest	1119	1321	790	1276	1194	1434	1193	1262	974
Baranya	24	33	33	38	35	39	20	25	50
Bács-Kiskun	20	24	23	38	27	43	42	49	52
Békés	13	21	18	29	15	30	10	24	25
Borsod-Abaúj-Zemplén	29	52	57	82	63	83	61	44	63
Csongrád	40	48	28	67	52	86	32	51	69
Fejér	25	37	24	21	49	56	16	62	47
Győr-Moson-Sopron	23	27	37	39	32	49	25	35	64
Hajdú-Bihar	32	33	26	43	42	54	26	49	64
Heves	32	30	25	23	24	33	24	33	57
Komárom-Esztergom	20	28	15	20	26	28	19	19	51
Nógrád	26	27	21	14	14	29	8	9	26
Pest	124	201	101	190	133	148	135	173	308
Somogy	19	66	17	30	28	31	21	23	20
Szabolcs-Szatmár-Bereg	16	43	25	33	44	56	29	28	45
Jász-Nagykun-Szolnok	15	30	14	18	24	27	15	19	34
Tolna	16	34	10	20	15	21	12	16	16
Vas	15	39	14	19	14	36	10	15	32
Veszprém	26	42	18	23	23	38	26	23	37
Zala	16	25	17	28	22	42	12	16	24
Külföld	98	39	11	129	110	160	428	777	1159
Ismeretlen	831	776	739	887	980	1044	1330	1890	1765

Adatok forrása: NAIH. Saját szerkesztés

10. ábra: A jogszabály-véleményezések évenkénti megoszlása

Adatok forrása: NAIH. Saját szerkesztés

9.1.2 Az információszabadsággal kapcsolatos ügyek

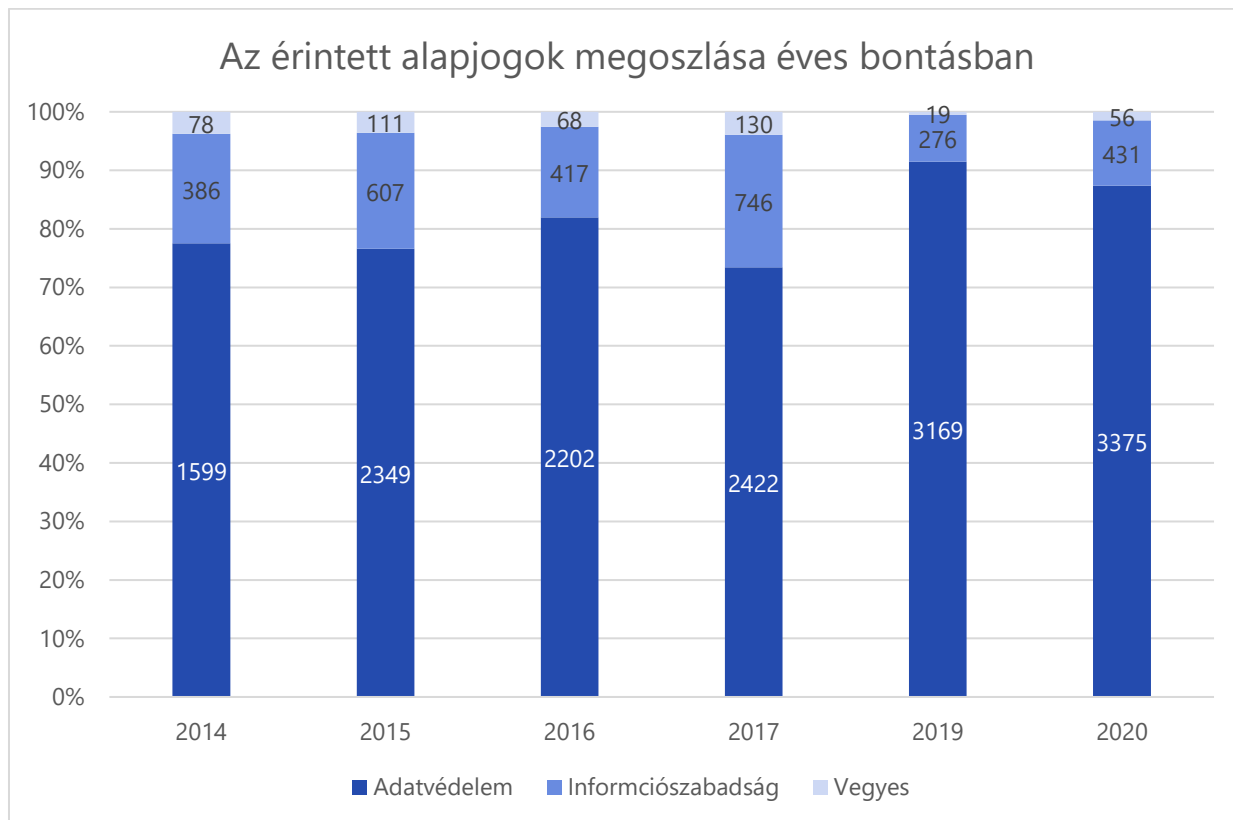
A következő táblázat és a kapcsolódó diagram alapját a NAIH által átadott AJBH statisztikai adattáblák képezték. Az adattáblákban megtalálhatók az ügystatisztikák érintett jogok szerinti bontásában.

13. táblázat: Az érintett alapjogok megoszlása éves bontásban

	Adatvédelem	Információszabadság	Vegyes
2014	1599	386	78
2015	2349	607	111
2016	2202	417	68
2017	2422	746	130
2018	NA	NA	NA
2019	3169	276	19
2020	3375	431	56

Adatok forrása: NAIH – AJBH statisztikai adattáblák. Saját szerkesztés

11. ábra: Az érintett alapjogok megoszlása éves bontásban

Adatok forrása: NAIH – AJBH statisztikai adattáblák. Saját szerkesztés

9.1.3 A NAIH közzétételi gyakorlata

A Hatóság közérdekű adatai a menüsáv első, „A Hatóságról” nevet viselő főmenüjében található első helyen „Közérdekű adatok” megnevezéssel. Az oldalra kattintva hat esetszoportot különít el a NAIH:

1. Szervezeti, személyzeti adatok;
2. Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok;
3. Gazdasági adatok;
4. Szervezeti és Működési Szabályzat;
5. Önéletrajzok;
6. Vagyonnyilatkozatok.

A Szervezeti és Működési Szabályzat korábbi változatai, dátum szerinti sorrendben szintén elérhetőek. Az önéletrajz és vagyonnyilatkozat menüpont alatt az elnök és az elnökhelyettes vonatkozó adatai találhatóak meg, a vagyonnyilatkozatok éves bontásban szerepelnek. A fájlok szkennelt pdf kiterjesztésű, kézírással bevitt adatokat tartalmaznak, ezért nem kereshetőek.

A Szervezeti, személyzeti adatok, a tevékenységre és működésre vonatkozó adatok, valamint a gazdasági adatok tekintetében további alkategóriák jelennek meg lenyíló menüpontok formájában.

14. táblázat: A NAIH egyes közérdekű adataival kapcsolatos osztályozása

Szervezeti, személyzeti adatok	Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok	Gazdasági adatok
1.1. Kapcsolat, elérhetőség 1.2. Szervezeti felépítés 1.3. Szervezet vezetői 1.4. Ügyfélszolgálati adatok 1.5. Testületi szerv adatok 1.6. Irányított szervek 1.7. Gazdasági társaságok 1.8. Közalapítványok 1.9. Alapított szervek 1.10. Lapok 1.11. Felettes, felügyeleti, törvényességi ellenőrzést gyakorló szervek	2.1 A szerv alaptevékenysége, feladat- és hatásköre 2.2 Tevékenység tájékoztató 2.3 Helyi önkormányzat feladatai 2.4 A hatósági ügyek intézésének a rendje 2.5 közszolgáltatások 2.6 A szerv nyilvántartásai 2.7 Nyilvános kiadványok 2.8 Testületi szerv döntéshozatal, ülések 2.9 A szerv döntései, koncepciók, tervezetek, javaslatok 2.10 Hirdetmények 2.11 Pályázatok 2.12 Alaptevékenységgel kapcsolatos vizsgálatok 2.13 Közérdekű adatok igénylésének rendje 2.14 Statisztikák jogszabály alapján 2.15 Statisztikák közérdekű adatokról 2.16 Közérdekű adatok hasznosítási szerződésai 2.17 Közérdekű adatok felhasználási feltételei 2.18 Egyedi közzétételi listák 2.19 Közadat újrahaznosítás tájékoztatás 2.20 Közadat újrahaznosítási szerződési feltételek 2.21 Közadat újrahaznosítási díjszabás 2.22 Közadat újrahaznosítási jogorvoslat 2.23 Közadat újrahaznosítási szerződések 2.24 Közadat digitalizálási megállapodások 2.25 Közadatra vonatkozó szervezeti szabályozók	3.1 Éves költségvetések, beszámolók 3.2 Személyi juttatások 3.3 Szerv által nyújtott támogatások 3.4 Ötmillió forint feletti szerződések 3.5 Koncessziós adatok 3.6 Nem alapfeladattal összefüggő kifizetések 3.7 EU támogatással megvalósult projektek 3.8 Közbeszerzési információk

Forrás: <https://www.naih.hu/kozerdeku-adatok>. Saját szerkesztés

A Hatóság minden évben közzéteszi honlapján éves beszámolóját. Ez az Infotv.-ből fakadó kötelezettsége. Az Infotv. 38. § (4) bekezdés b) pontja szerint a NAIH a tevékenységéről minden évben március 31-éig beszámolót hoz nyilvánosságra és a beszámolót benyújtja az Országgyűlésnek.¹⁵⁰

¹⁵⁰ Az éves beszámolók az alábbi linken érhetőek el: <https://www.naih.hu/eves-beszamolok>.

9.1.4 A NAIH elnökének és az adatvédelmi biztosok főbb célkitűzései és az általuk azonosított rendszerszintű problémák, kihívások

9.1.4.1 Majtényi László (1995-1999)

- A biztos az 1995-ös és 1996-os beszámolójában a következő megállapításokat, észrevételeket tette:
 - A társadalom adatvédelemmel és információs önrendelkezési joggal kapcsolatos érzékenysége magasabb fokú a vártnál.
 - A közérdekű adatok nyilvánosságára irányuló igény intenzitásában jelentősen elmarad az adatvédelemtől.
 - A sajtó információéhsége, érzékenysége a közigazgatás információkorlátozó reflexeivel szemben meglehetősen visszafogott.
 - Az állam és a gazdaság működésének visznylag hatékony öre a szabad sajtó.
 - Feltűnően erős az állammal szembeni társadalmi ellenőrzés és bizalmatlanság.¹⁵¹
- A biztos az 1997-es beszámolóban kiemeli, hogy ha arra kéri a panaszost, hogy a vizsgálat eredményessége érdekében fedje fel személyazonosságát, azt a panaszos félelem nélkül megteszi.¹⁵²

9.1.4.2 Péterfalvi Attila (2001-2007)

- Az adatvédelmi biztos jogkörét 2001-ben három biztos gyakorolta.¹⁵³
- Az adatvédelmi biztos tisztségének betöltetlensége drasztikus változást eredményezett az Adatvédelmi Biztos Irodája ügyforgalmában. Az átlagot jelentősen meghaladóan csökkent a véleményezésre megküldött jogszabálytervezetek, illetve a konzultációs ügyek aránya.¹⁵⁴
- Miként időről időre megjelennek az állam részéről adatcentralizálásra irányuló törekvések, éppúgy tetten érhető a titkolózás a közérdekű adatok tekintetében.¹⁵⁵
- Péterfalvi Attila 2003-ban akként nyilatkozott, hogy az adatvédelmi biztosi intézmény elmúlt nyolc éves működésének tapasztalataiból levonható azt a következtetés, hogy kiállta az idő próbáját, és nagy hazai és nemzetközi elismerésre tett szert.¹⁵⁶
- A biztos 2003-ban felhívja a figyelmet továbbá arra is, hogy az adatvédelmi biztos hatósági jogköröket kapott, amelyre az uniós joggal kapcsolatos harmonizáció (adatvédelmi irányelv) miatt volt szükség, és hogy az az ombudsmani jellegű jogvédelemhez nem igazodik kifejezetten.¹⁵⁷ A módosítás 2004.01.01-én lépett hatályba.
- 2004-ben a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos ügyek száma rekordot döntött (kb. 14 %).¹⁵⁸
- A 2005-ös beszámoló az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény szerepét hangsúlyozza, illetve kiemeli, hogy az információszabadsággal kapcsolatos visszatérő problémák közé tartozik az önkormányzati adatkezelések nyilvánossága, a ún. „homályos üvegzsombok”, illetve az országgyűlési képviselők informálódáshoz való jogának korlátai.¹⁵⁹

¹⁵¹ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 1995-1996. 5-6.

¹⁵² Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 1997.

¹⁵³ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2001.

¹⁵⁴ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2001.

¹⁵⁵ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2002.

¹⁵⁶ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2003.

¹⁵⁷ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2003.

¹⁵⁸ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2004.

¹⁵⁹ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2005.

- A 2006-os beszámoló hangsúlyozza, hogy a biztos tevékenységének meghatározó tényezőjévé vált a jogalkotásban való részvétel, amely nem csupán az előkészítő szakra korlátozódik, hanem számos esetben már elfogadott jogszabály megváltoztatását is kezdeményezte a jogalkotónál.¹⁶⁰
- 2006-ban a beszámoló szerint érezhetően növekszik az állampolgári tudatosság az információszabadság terén: „*Ha tudni akarnak valamit, nem félnek kérdezni a választ birtokló szervtől, ha elutasítják őket, akár harcolnak is azért, hogy tájékoztassák őket arról, amihez közik van.*”¹⁶¹
- A biztos az elektronikus információszabadsággal is összefüggésben pozitívként emeli ki, hogy egyre több állami szerv honlapján megtalálható a szervezeti felépítés leírása, az egyes vezetők, tisztviselők elérhetőségei, a szerv munkáját meghatározó vagy annak eredményeként megjelenő dokumentumok.¹⁶²
- Az adatvédelmi biztos rámutatott, hogy az újszerű feladatok természetesen új szemléletet is kívánnak, és ezzel összefüggésben egyre inkább lehetetlen kizárólagosan jogász szemlélettel választ találni a felmerülő kérdésekre. Ez azt feltételezi, hogy az adatvédőknek mindig érteni kell a vizsgált terület általános jellemzőihez, sőt, immár elengedhetetlen bizonyos szintű „informatikai műveltség” is.¹⁶³
- 2007-ben lejárt a második adatvédelmi biztos megbízatása, azonban az Országgyűlés nem tudott új biztost választani, így a 2007-es beszámoló is Péterfalvi Attila nevéhez volt köthető.¹⁶⁴
- A biztos arra is rámutatott 2007-es jelentésében, hogy a 2001 óta tartó fokozatos ügyszámnövekedés mögött valószínűsíthetően nem áll konkrét tényező vagy kiváltó ok, mivel szinte valamennyi területen viszonylag azonos ütemű a növekedés.¹⁶⁵
- Péterfalvi rámutatott, hogy az Uniónak közvetlen hatása van az információszabadságra is, hiszen az uniós intézmények is kezelnek közérdekű adatokat, illetve az uniós jogalkotás az információszabadságot sem hagyta érintetlenül.¹⁶⁶
- A biztos rámutatott, hogy nagy jelentőségű kérdésként 2007-ben is sokat foglalkozott a hivatal a bíróságok működésének nyilvánosságával, illetve a közpénzek átláthatóságával.¹⁶⁷

9.1.4.3 Jóri András (2008-2010)

- Az új biztos, Jóri András nagy célkitűzése volt 2008-ban, hogy szűnjön meg az Adatvédelmi Biztos Irodáján belül a személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos ügyek elkülönített kezelése, és együttesen és egymásra tekintettel kerüljön ez a két jog kezelésre.¹⁶⁸
- A biztos e cél elérése érdekében hivatalba lépésének első heteiben a korábbi, a főosztályok tevékenységét az adatvédelem és az információszabadság elkülönítésére építő struktúra helyébe létrehozta a stratégiai és a vizsgálati főosztályt.¹⁶⁹
- A 2009-es év legfontosabb fejleménye, hogy elemi erővel nyilvánult meg a magyar társadalomban a transzparencia iránti igény. Ezzel összefüggésben a biztos rámutatott, hogy az adatnyilvánosság fontos eszköz az ország egyik legnagyobb problémája, a korrupció elleni küzdelemben.¹⁷⁰
- *Jóri András* 2009. évi beszámolójában meghirdeti az **Új Egyensúlyt**, melyben az adatvédelem és az információszabadság közötti viszony újragondolását tűzte zászlajára. A gondolat alapja

¹⁶⁰ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2006.

¹⁶¹ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2006.

¹⁶² Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2006.

¹⁶³ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2006.

¹⁶⁴ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2007.

¹⁶⁵ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2007.

¹⁶⁶ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2007.

¹⁶⁷ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2007.

¹⁶⁸ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2008.

¹⁶⁹ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2008.

¹⁷⁰ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2009.

Jóri szerint a következő: „Az új egyensúly lényege, hogy az adatvédelem – a törvényhozó eredeti szándékának megfelelően – mindenkor mint a magánszféravédelem fontos, az információs társadalom körülményei között hatékony eszköze érvényesüljön; ám ne váljon öncéllá, s különösen ne akadályozza az adatnyilvánossághoz fűződő legitím érdekeket.”¹⁷¹ Az adatvédelmi biztos rámutatott arra is, hogy a magyar társadalomban 2009-ben nagyon erős igény mutatkozott a transzparenciára, az adatnyilvánosságra és az ország legnagyobb problémáját képező korrupcióra és az az elleni küzdelemre. Azért kellett új egyensúlyt vinni a szabályozásba, mert az adatvédelem mintegy az információszabadság kárára érvényesült, így annak nem jutott elegendő – megfelelő – tér. Az adatvédelmi biztos szerint „az adatvédelem és az adatnyilvánosság között az egyensúly részben jogalkotási, részben jogalkalmazási hibákból adódóan megbomlott: sok esetben az adatvédelem az adatnyilvánosság, a transzparencia kárára érvényesült; az átláthatóság megteremtését, közvetve fontos alkotmányos érdekek érvényre juttatását akadályozták (sokszor vélt) adatvédelmi akadályok.”¹⁷²

- A 2009-es évben elfogadott, a minősített adat védelméről szóló törvénnyel tovább erősödtek az adatvédelmi biztos hatáskörei.¹⁷³
- A 2009-es beszámolóban a biztos rámutatott, hogy az ügyszám további 30%-kal emelkedett, azonban az Adatvédelmi Biztos Irodája számára rendelkezésére álló pénzügyi és emberi erőforrások igen szűkösek mondhatók európai összehasonlításban.¹⁷⁴
- A 2010-es ében végzett tevékenységét a biztos három fő témával jellemzi:
 - adatvédelem és adatnyilvánosság új egyensúlyának keresése;
 - a rendelkezésekre álló keretek között a „keményebb”, illetőleg kötelező erejű eszközök alkalmazása, az intézmény történetében több esetben;
 - alkotmányozásban történő részvétel.¹⁷⁵
- Jóri Magyarországon elsőként veti fel egy jogirodalmi munkájában, hogy az adatvédelmi biztosi intézmény ombudsmani jellegű működésén túlmutató hatósági eszközrendszerre is szükség van a hatékony jogérvényesítés érdekében.¹⁷⁶
- Az Országgyűlés Alkotmányelőkészítő Eseti Bizottságának megküldött javaslatában a következőket javasolta:
 - Jó és fenntartandó szabályozási megoldás az, amely az adatvédelmi (magánszféravédelmi) felügyelő szervre bízva az adatnyilvánossággal (információszabadsággal) kapcsolatos szabályok feletti felügyeletet is.
 - Az adatnyilvánossággal kapcsolatos hatásköröket bővíteni kell, és a korrupcióellenes harchoz elengedhetetlen adatnyilvánosság témáját oly módon is ki kell emelni, hogy az egyik védett jogot egyoldalúan kiemelő „adatvédelmi biztos” megnevezést a törvényhozó felváltja a nemzetközi gyakorlatban elterjedt „információs biztos” megnevezéssel.
 - Az információs biztosnak mind az adatvédelem, mind az adatnyilvánosság terén hatékony hatósági eszközrendszerrel kell rendelkeznie, amelyre ugyanakkor az Alaptörvény által előírányzott független hatóság modellje álláspontja szerint nem alkalmas, mivel elavult az a rendszer, amely a közigazgatás részeként kezeli az adatvédelmi hatóságokat.¹⁷⁷
- A biztos szerint a jelenlegi szabályozásnak két nagy problémája van:
 - Az ombudsmani modellben csak korlátozottan tud kötelező erejű határozatokat hozni és nem tud bírságot, ezért nem hatékony a jogvédelem.

¹⁷¹ Az Adatvédelmi Biztos Beszámolója 2009. 11.

¹⁷² Az Adatvédelmi Biztos Beszámolója 2009. 12.

¹⁷³ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2009.

¹⁷⁴ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2009.

¹⁷⁵ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2010.

¹⁷⁶ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2010.

¹⁷⁷ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2010.

- Az adatvédelmi biztosi intézménynek az ombudsmanokkal közös költségvetése van, amely az uniós jogot sérti.¹⁷⁸
- Kiemeli ugyanakkor azt is, hogy a nem hatósági, hanem ombudsmani, jogvédő hatáskörök különösen az információszabadság terén fontosak és hangsúlyosak.¹⁷⁹

9.1.4.4 Átmeneti időszak, a Hatóság létrejötte

- Az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseinek 16. cikke értelmében a hivatalban lévő adatvédelmi biztos, Jóri András megbízatása az Alaptörvény hatályba lépésével, vagyis 2012. január 1-jével megszűnt.
- Szakmai vélemények között már évekkel ezelőtt felmerült az igény az adatvédelem területén a jogosítványok erősítése, szélesítése iránt.
- Az Infotv. értelmében a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzését és elősegítését a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság látja el.
- A Hatóság nem jogutódja az adatvédelmi biztosnak, ugyanakkor az információs jogok érvényesülésének biztosítása a folyamatban lévő ügyek továbbvitelével és az adatvédelmi biztos által kezelt adatok, ügyek átvétele folytán alapjogvédelmi értelemben vett jogfolytonosságról lehet beszélni.
- A Hatóság a 2012 februári beszámolóban arra is rámutatott, hogy hasznosítani kívánja az ombudsmani időszak során szerzett tapasztalatokat.
- Az Infotv. értelmében a Hatóság a korábbi, ombudsmani mozgástéren túlmenően a bírságot is magába foglaló hatósági jogkörrel is rendelkezik adatvédelmi ügyekben.
- A kifejezetten a súlyos jogsértésekre megfelelő választ adó, erős hatósági jog- és hatáskörök mellett (például bírságot, határozathozatal stb.) ugyanis megmaradtak az ombudsmani típusú vizsgálati és fellépési lehetőségek is, az információszabadság területén ráadásul kizárólagos jelleggel.¹⁸⁰
- A Hatóságot az elnök vezeti. 2011. november 15-én a Miniszterelnök a Hatóság elnökének Dr. Péterfalvi Attilát javasolta, akit a Köztársasági Elnök november végén nevezett ki, kilenc éves mandátummal.

¹⁷⁸ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2010.

¹⁷⁹ Az Adatvédelmi Biztos beszámolója 2010.

¹⁸⁰ NAIH beszámoló 2012. 4.

9.1.4.5 Péterfalvi Attila (2011-)

- A Hatóság elnöke szerint az állampolgároknak az újonnan alakult Hatóságba vetett bizalma töretlen, melyet a 2012-ben NAIH-hoz beérkezett 2929 panasz és egyéb ügy magas száma, illetve az adatvédelmi felelősök részéről megnyilvánuló fokozott figyelem igazol.¹⁸¹
- 2012-ben számos európai és uniós vizsgálóbizottság (schengeni szakértő csoport, LIBE, Velencei Bizottság) vette górcső alá a Hatóság működését, az Infotv.-t. A vizsgálatok eredménye minden esetben pozitív volt. Az intézmény pénzügyi függetlensége és az erős hatósági jogosítványok külön méltatást is kaptak.¹⁸²
- A 2012-es év középpontjában az alapokról való építkezés, a kimagaslóan sok munka és a szigorú nemzetközi elvárásoknak való megfelelés jegyében telt.¹⁸³
- Az elnök szerint a NAIH hatósági jogállásából fakadó erős jogosítványok jól érvényesíthetők a személyes adatok védelméhez fűződő alkotmányos jog érdekében.¹⁸⁴
- A NAIH első, a „Kulcs a net világához!” című projektje eredményeként elkészült egy felnőtteknek szóló, a kutatás eredményeit összegző tanulmánykötet és egy színes, gyerekeknek szóló tájékoztató kiadvány.¹⁸⁵
- Az információszabadsággal kapcsolatban az elnök a következő fontos kérdésekre és problémákra hívta fel a figyelmet 2013-ban:
 - Megalapozott állampolgári panasz esetén az állami és önkormányzati szerveket a tevékenységükre vonatkozó adatok kiadására kötelezte a Hatóság.
 - A közzétételi kötelezettség hiányos vagy késedelmes teljesítésének észlelésekor méltányolta a Hatóság, hogy a közigazgatási résztvevőkre megnövekedett feladatok hárulnak.
 - Foglalkozott továbbá a közsféra dolgozói magánszférájának védelme és a nyilvánosság érdekei között jogi érdekek megfelelő mérlegelésével (pl. a pedagógus kar listázásával kapcsolatos ügyek).¹⁸⁶
- A Hatóság elnöke 2014-es jelentésében is hangsúlyozta, hogy a Hatóság eljárása a közérdekű adatok védelme területén még mindig nagyon hasonló az eredeti (adatvédelmi biztos) megoldásokhoz.¹⁸⁷
- 2018. november 22-én jelent meg az a kormányhatározat, mely nevesíti a KÖFOP 2.2.6.-VEKOP-18 „Jogsabályban rögzített közzétételi kötelezettségek alá eső adatok körének felülvizsgálata” című kiemelt projektet. Célja a magyar jogsabályokban rögzített közzétételi kötelezettségek alá eső adatok körének felülvizsgálata, felmérése és ez alapján az átláthatóság növelése érdekében további adatkörök hozzáférhetőségnek biztosítása tudományos kutatások, felmérések alapján.¹⁸⁸
- A Hatóság 2019-ben is igyekezett az információszabadsággal összefüggésben olyan területeket „felderíteni”, átfogó tájékoztatást adni, ahol szükség van a felügyeleti szerv iránymutatására.¹⁸⁹
- A 2019-es beszámoló rámutat, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő alkotmányos alapjog szabályozási rendszere – a közérdekből nyilvános személyes adat fogalmának bevezetése óta hosszú ideje változatlan, és a jogalkalmazás folyamatosan különféle régi-új problémákkal küzd.¹⁹⁰

¹⁸¹ NAIH beszámoló 2012. 4.

¹⁸² NAIH beszámoló 2012. 4.

¹⁸³ NAIH beszámoló 2012. 4.

¹⁸⁴ NAIH beszámoló 2013. 3.

¹⁸⁵ NAIH beszámoló 2013. 3.

¹⁸⁶ NAIH beszámoló 2013. 4.

¹⁸⁷ NAIH beszámoló 2014. 5.

¹⁸⁸ NAIH beszámoló 2018. 4.

¹⁸⁹ NAIH beszámoló 2019. 4.

¹⁹⁰ NAIH beszámoló 2019. 4.

- A Hatóság elnöke kiemelte, hogy álláspontja szerint másfajta megközelítést igényel a közhatalom gyakorlásának nyilvánossága és a közpénzekkel való gazdálkodás nyilvánossága.
- A digitális környezet és kihívásai feszegetik a régi jogelvek kereteit, hiszen az adatkezelések minősége, gyorsasága, mennyisége megváltozott. Ezzel összefüggésben az elnök rámutat, hogy a digitalizáció következtében a közérdekű adatok kereshetősége és elérhetősége könnyebb lett, ami akár néhány másodpercre is leszűkítheti a munkaidőt, ami papíralapú akták százainak átnézésével napokba vagy hetekbe tellett.¹⁹¹
- Az elnök szerint a rendelkezésre álló digitális eszközöket és megoldásokat az alkotmányos alapjogok szolgálatába kellene állítani.¹⁹²

9.2 Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatának vizsgálata

9.2.1 Az alkotmánybírósági határozatok statisztikai elemzése

Az Alkotmánybíróság összesen 40 olyan döntést (határozatot és végzést) hozott az Alaptörvény 2012-es hatálybalépését követően, amelyben tárgyszóként szerepel a „közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog”. Az Alaptörvény hatálybalépését követő első határozat szerint az Alkotmánybíróság tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, illetve idézheti a korábbi határozataiban, kiváltképpen a 32/1992. (V. 29.) AB határozatban, a 34/1994. (VI.24.) AB határozatban és a 12/2004. (IV. 7.) AB határozatban kidolgozott érveket, jogelveket.¹⁹³ Mint látható lesz, a korábbi joggyakorlatban ténylegesen ezeknek a döntéseknek a hivatkozása látható frekvencián. Célszerű statisztikai elemzéssel bemutatni azt előzménykutatások hiányában, hogy milyen tendenciák, összefüggések jelennek meg az Alkotmánybíróság joggyakorlatában. Így különösen, hogy a saját tevékenysége során mely határozatait tartja kiemelkedően fontosnak az Alkotmánybíróság. A korrekciós mechanizmusok közötti hatás szempontjából az is kiemelkedő, hogy a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett eseti döntések milyen arányban, melyik AB határozatot hivatkozzák.

Az Alkotmánybíróság határozatai átlagosan 5 másik alkotmánybírósági határozatra hivatkoznak. A vizsgált 31 db alkotmánybírósági határozatból mindössze 3 határozat (9,7%) nem hivatkozik korábbi alkotmánybírósági határozatra; az Alkotmánybíróság határozatainak 90,3%-a hivatkozik legalább 1 AB határozatra. A lenti táblázat (14. táblázat) ismerteti, hogy melyik az az 5 alkotmánybírósági határozat, amely az Alkotmánybíróság legtöbb korábbi határozatára hivatkozik.

15. táblázat: Az 5 legtöbb AB határozatot hivatkozó AB határozat

AB határozat száma	Hivatkozott, releváns AB határozatok száma	Hivatkozott, releváns AB határozatok
13/2019. (IV. 8.) AB hat.	17	30/1992. (V. 26.) AB határozat; 34/1994. (VI. 24.) AB határozat; 50/2003. (XI. 5.) AB határozat; 21/2013. (VII. 19.) AB határozat; 2/2014. (I. 21.) AB határozat; 5/2014. (II. 14.) AB határozat; 3038/2014. (III. 13.) AB határozat; 25/2014. (VII. 22.) AB határozat; 29/2014. (IX. 30.) AB határozat; 3026/2015. (II. 9.) AB határozat; 3056/2015. (III. 31.) AB határozat; 4/2015. (II. 13.) AB határozat; 6/2016. (III. 11.) AB határozat; 8/2016. (IV. 6.) AB határozat; 3252/2016. (XII. 6.) AB határozat; 3077/2017. (IV. 28.) AB határozat; 3171/2017. (VII. 14.) AB határozat

¹⁹¹ NAIH beszámoló 2019. 4.

¹⁹² NAIH beszámoló 2019. 4.

¹⁹³ 21/2013. (VII. 19.) AB határozat

AB határozat száma	Hivatkozott, releváns AB határozatok száma	Hivatkozott, releváns AB határozatok
3252/2016. (XII. 6.) AB hat.	12	12/2004. (IV. 7.) AB határozat; 21/2013. (VII. 19.) AB határozat; 2/2014. (I. 21.) AB határozat; 5/2014. (II. 14.) AB határozat; 3038/2014. (III. 13.) AB határozat; 5/2014. (II. 14.) AB határozat; 25/2014. (VII. 22.) AB határozat; 29/2014. (IX. 30.) AB határozat; 3026/2015. (II. 9.) AB határozat; 4/2015. (II. 13.) AB határozat; 6/2016. (III. 11.) AB határozat; 8/2016. (IV. 6.) AB határozat
3077/2017. (IV. 28.) AB hat.	11	21/2013. (VII. 19.) AB határozat; 2/2014. (I. 21.) AB határozat; 5/2014. (II. 14.) AB határozat; 3038/2014. (III. 13.) AB határozat; 25/2014. (VII. 22.) AB határozat; 29/2014. (IX. 30.) AB határozat; 3026/2015. (II. 9.) AB határozat; 4/2015. (II. 13.) AB határozat; 6/2016. (III. 11.) AB határozat; 8/2016. (IV. 6.) AB határozat; 3252/2016. (XII. 6.) AB határozat
3016/2016. (II. 2.) AB hat.	11	32/1992. (V. 29.) AB határozat; 34/1994. (VI. 24.) AB határozat; 12/2004. (IV. 7.) AB határozat; 21/2013. (VII. 19.) AB határozat; 2/2014. (I. 21.) AB határozat; 5/2014. (II. 14.) AB határozat; 3038/2014. (III. 13.) AB határozat; 25/2014. (VII. 22.) AB határozat; 29/2014. (IX. 30.) AB határozat; 3026/2015. (II. 9.) AB határozat; 4/2015. (II. 13.) AB határozat
3069/2019. (IV. 10.) AB hat.	10	34/1994. (VI. 24.) AB határozat; 19/1995. (III. 28.) AB határozat; 83/2008. (VI. 13.) AB határozat; 21/2013. (VII. 19.) AB határozat; 2/2014. (I. 21.) AB határozat; 5/2014. (II. 14.) AB határozat; 3056/2015. (III. 31.) AB határozat; 6/2016. (III. 11.) AB határozat; 3077/2017. (IV. 28.) AB határozat; 3254/2018. (VII. 17.) AB határozat

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

Fordított irányból vizsgálva 12 alkotmánybírósági határozat számlálható, amelyekre egyetlen későbbi alkotmánybírósági határozat sem hivatkozik, amely a 2013-2020 között elérhető AB határozatok 38,7%-a. Átlagosan 4 alkotmánybírósági határozat hivatkozik 1 döntésre. Megvizsgálásra került továbbá, hogy melyik 5 alkotmánybírósági határozatra hivatkozik a legtöbb alkotmánybírósági határozat. A 15. táblázatban az ennek megfeleltethető 6 határozat szerepel, ugyanis a 3026/2015. (II. 9.) AB határozatra és a 12/2004. (IV. 7.) AB határozatra is 9-9 határozat hivatkozott.

16. táblázat: Az 5 legtöbb AB határozat által hivatkozott AB határozat

Hivatkozott AB határozat száma	Hivatkozó határozatok száma	Hivatkozó határozat
21/2013. (VII. 19.) AB hat.	23	5/2014. (II. 14.) AB hat.; 25/2014. (VII. 22.); AB h; 29/2014. (IX. 30.); 4/2015. (II. 13.) AB hat.; AB hat.at.; 3026/2015. (II. 9.) AB hat.; 3056/2015. (III. 31.) AB hat.; 3016/2016. (II. 2.) AB hat.; 6/2016. (III. 11.) AB hat.; 8/2016. (IV. 6.) AB hat.; 3252/2016. (XII. 6.) AB hat.; 3077/2017. (IV. 28.) AB hat.; 3133/2018. (IV. 19.) AB hat.; 3/2018. (IV. 20.) AB hat.; 3049/2016. (III. 22.) AB hat.; 3254/2018. (VII. 17.) AB hat.; 13/2019. (IV. 8.) AB hat.; 3070/2019. (IV. 10.) AB hat.; 3069/2019. (IV. 10.) AB hat.; 3147/2019. (VI. 26.) AB hat.; 3190/2019. (VII. 16.) AB hat.; 3299/2019. (XI. 18.) AB hat.; 7/2020. (V. 13.) AB hat.; 3468/2020. (XII. 22.) AB hat.

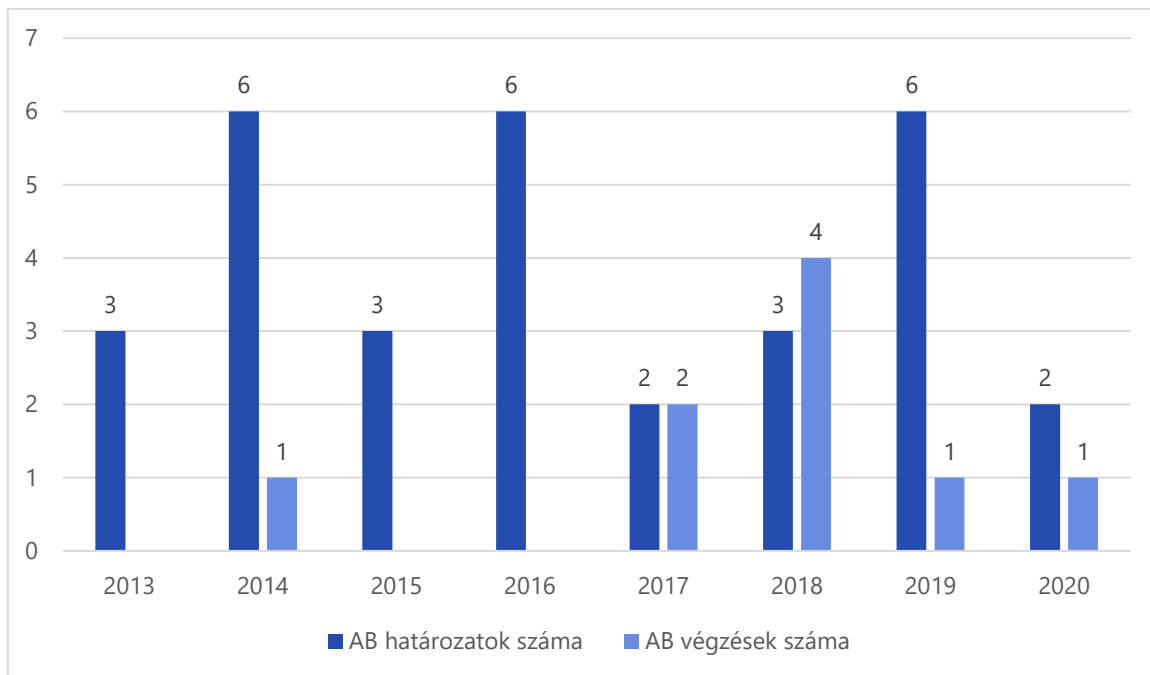
Hivatkozott AB határozat száma	Hivatkozó határozatok száma	Hivatkozó határozat
34/1994. (VI. 24.) AB hat.	18	21/2013. (VII. 19.) AB hat.; 2/2014. (I. 21.) AB hat.; 5/2014. (II. 14.) AB hat.; 25/2014. (VII. 22.) AB hat.; 29/2014. (IX. 30.) AB hat.; 3026/2015. (II. 9.) AB hat.; 4/2015. (II. 13.) AB hat.; 3056/2015. (III. 31.) AB hat.; 3016/2016. (II. 2.) AB hat.; 8/2016. (IV. 6.) AB hat.; 3133/2018. (IV. 19.) AB hat.; 3049/2016. (III. 22.) AB hat.; 13/2019. (IV. 8.) AB hat.; 3070/2019. (IV. 10.) AB hat.; 3069/2019. (IV. 10.) AB hat.; 3299/2019. (XI. 18.) AB hat.; 7/2020. (V. 13.) AB hat.; 3468/2020. (XII. 22.) AB hat.
2/2014. (I. 21.) AB hat.	18	3038/2014. (III. 13.) AB hat.; 25/2014. (VII. 22.) AB hat.; 29/2014. (IX. 30.) AB hat.; 3026/2015. (II. 9.) AB hat.; 4/2015. (II. 13.) AB hat.; 3016/2016. (II. 2.) AB hat.; 6/2016. (III. 11.) AB hat.; 8/2016. (IV. 6.) AB hat.; 3252/2016. (XII. 6.) AB hat.; 3077/2017. (IV. 28.) AB hat.; 12/2017. (VI. 19.) AB hat.; 3/2018. (IV. 20.) AB hat.; 3254/2018. (VII. 17.) AB hat.; 13/2019. (IV. 8.) AB hat.; 3070/2019. (IV. 10.) AB hat.; 3069/2019. (IV. 10.) AB hat.; 3147/2019. (VI. 26.) AB hat.; 7/2020. (V. 13.) AB hat.
5/2014. (II. 14.) AB hat.	11	4/2015. (II. 13.) AB hat.; 3026/2015. (II. 9.) AB hat.; 3016/2016. (II. 2.) AB hat.; 6/2016. (III. 11.) AB hat.; 3252/2016. (XII. 6.) AB hat.; 3252/2016. (XII. 6.) AB hat.; 13/2019. (IV. 8.) AB hat.; 3049/2016. (III. 22.) AB hat.; 3077/2017. (IV. 28.) AB hat.; 3133/2018. (IV. 19.) AB hat.; 3070/2019. (IV. 10.) AB hat.; 3069/2019. (IV. 10.) AB hat.
3026/2015. (II. 9.) AB hat.	9	3016/2016. (II. 2.) AB hat.; 6/2016. (III. 11.) AB hat.; 8/2016. (IV. 6.) AB hat.; 3252/2016. (XII. 6.) AB hat.; 3077/2017. (IV. 28.) AB hat.; 7/2020. (V. 13.) AB hat.; 3147/2019. (VI. 26.) AB hat.; 13/2019. (IV. 8.) AB hat.; 3/2018. (IV. 20.) AB hat.
12/2004. (IV. 7.) AB hat.	9	21/2013. (VII. 19.) AB hat.; 2/2014. (I. 21.) AB hat.; 5/2014. (II. 14.) AB hat.; 29/2014. (IX. 30.) AB hat.; 4/2015. (II. 13.) AB hat.; 3016/2016. (II. 2.) AB hat.; 6/2016. (III. 11.) AB hat.; 3252/2016. (XII. 6.) AB hat.; 3049/2016. (III. 22.) AB hat.

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

A 2013-2020 közti időszakban a legtöbb alkotmánybírósági határozat 2014-ben, 2016-ban és 2019-ben született, egyaránt 6-6 határozat. A végzések száma pedig 2018-ban volt kiemelkedő, ekkor 4 alkotmánybírósági végzés született (12. ábra).

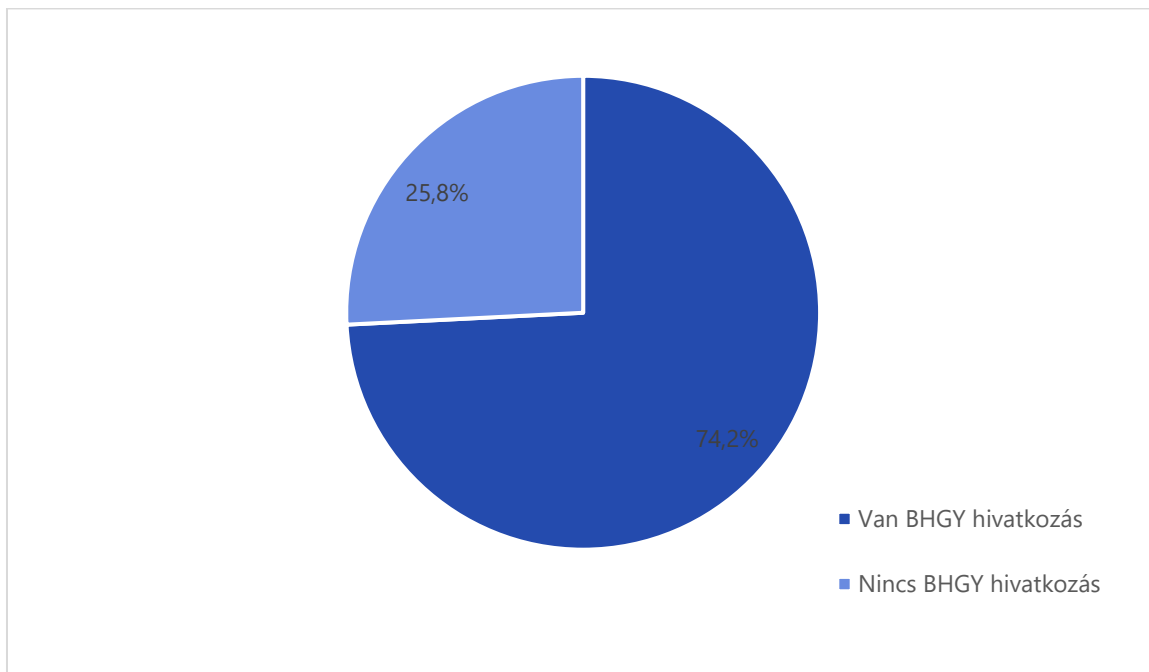
12. ábra: AB határozatok és végzések száma

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

Az Alkotmánybíróság által közzétett 31 határozatból 23 határozatot (74,2%) hivatkozik a BHGY-ban közzétett eseti döntés (13. ábra). A 23 alkotmánybírósági határozat esetében összesítve 534 BHGY hivatkozás számlálható.

13. ábra: BHGY hivatkozások előfordulása az AB határozatok esetében (N=31)

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

A lenti táblázat (16. táblázat) a BHGY hivatkozások mennyisége szempontjából ismerteti az 5 kiemelkedő alkotmánybírósági határozatot.

17. táblázat: BHGY hivatkozások tekintetében kiemelkedő 5 AB határozat

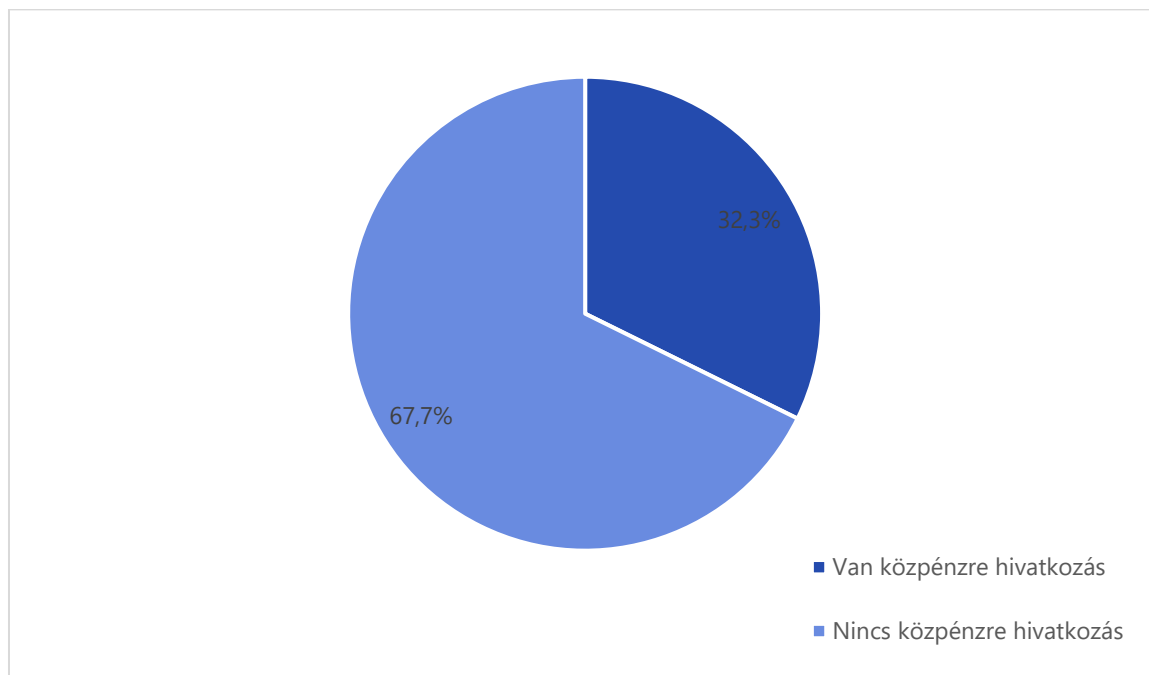
Alkotmánybírósági határozat száma	BHGY hivatkozás
28/2014. (IX. 29.) AB hat.	117
21/2013. (VII. 19.) AB hat.	93
25/2014. (VII. 22.) AB hat.	51
6/2016. (III. 11.) AB hat.	50
5/2014. (II. 14.) AB hat.	48

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

Két alkotmánybírósági határozat az AB határozatok hivatkozásai, valamint a BHGY hivatkozásai szempontjából is a kiemelkedő 5-5 határozat között szerepel, ezek: a 21/2013. (VII. 19.) AB határozat, valamint az 5/2014. (II. 14.) AB határozat.

A lenti ábra (14. ábra) azoknak az alkotmánybírósági határozatoknak az arányát szemlélteti, amelyekben azonosítható közpénzre történő hivatkozás: ez a vizsgált 31 határozat 32,3%-a, összesen 10 db határozat.

14. ábra: Közpénzre való hivatkozást tartalmazó AB határozatok aránya (N=31)

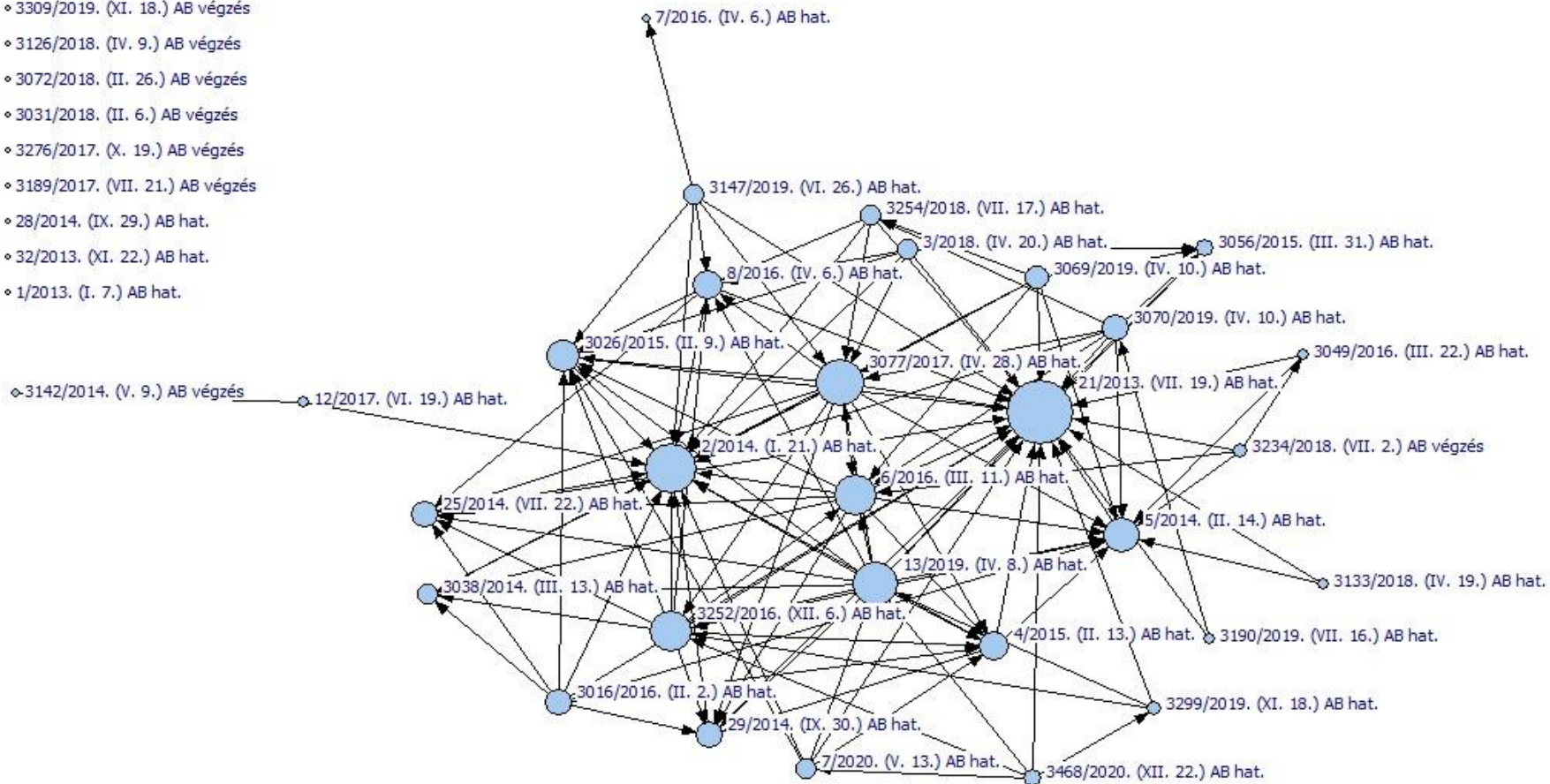
Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

A következő ábra (15. ábra) a 2013-2020 közti időintervallumban vizsgált alkotmánybírósági határozatok és végzések egymásra hivatkozásait szemlélteti.¹⁹⁴ A pontok mérete a fokszámot, tehát a kapcsolatok számát tükrözi, azok irányától függetlenül: annál nagyobbak a pontok, minél többet hivatkozik és/vagy minél többet hivatkoznak az adott AB határozatra/végzésre. Az ábra bal felső részében azok a határozatok és végzések láthatóak, amelyekre nem hivatkozott egyetlen másik határozat/végzés sem; valamint amelyek egyetlen másik határozatra/végzésre sem hivatkoztak.

¹⁹⁴ A vizsgált hivatkozások kizárólag a döntés érdemére kiható hivatkozások.

15. ábra: AB határozatok és végzések hivatkozásainak hálózata

- 3298/2020. (VII. 17.) AB végzés
- 3309/2019. (XI. 18.) AB végzés
- 3126/2018. (IV. 9.) AB végzés
- 3072/2018. (II. 26.) AB végzés
- 3031/2018. (II. 6.) AB végzés
- 3276/2017. (X. 19.) AB végzés
- 3189/2017. (VII. 21.) AB végzés
- 28/2014. (IX. 29.) AB hat.
- 32/2013. (XI. 22.) AB hat.
- 1/2013. (I. 7.) AB hat.

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

9.2.2 Az Alkotmánybíróság alapvető jelentőségű megállapításai

9.2.2.1 A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog tartalma

A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog (az információs szabadság) az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített gyakorlata szerint az informáltsághoz való jogot, az információk megszerzésének szabadságát és állami elismerését, továbbá biztosítását jelenti, ami azért lényeges, mert az információkhoz való hozzáférhetőség, az információk szabad áramlása különösen a közhatalom és az állam szervei tevékenységének átláthatósága körében alapvető jelentőségű.¹⁹⁵

Az Alkotmánybíróság rögzítette, az információs szabadság és az azon alapuló alapjogi jogviszony tartalma kötelezettséget teremt a közfeladatot ellátó szervek és személyek számára, hogy bizonyos, a közfeladataikkal összefüggésbe hozható, illetve azt jellemző adatokat proaktív módon nyilvánosságra hozzanak, vagy igény esetén hozzáférhetővé tegyenek. Másrészt pedig a közösség minden tagját megilleti a jog ezen adatok megismerésére és terjesztésére. Mindezek mögött alapvetően két, egymással összefüggő indok áll: egyrészt a közhatalom működéséről való tájékozott véleményformálás feltételeinek a megteremtése, másrészt a demokratikus és hatékony működés külső kontrollja és ösztönzése.¹⁹⁶

Alkotmányjogi értelemben a véleménynyilvánítás szabadsága tekinthető az ún. kommunikációs jogok „anyajogának”, az információs szabadság pedig a kommunikációs alapjogok egyik nevesített joga. A két jog kapcsolata magától értetődő: a tájékozott véleménynyilvánítás feltételezi a közérdekű információkhoz való hozzáférést, az információs szabadság gyakran előkérdése és feltétele a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorolhatóságának,¹⁹⁷ hiszen a kellő informáltság, a tények ismerete a szólásszabadság egyik feltétele.¹⁹⁸ Pontosabban írható le a két jog kapcsolata, ha az információs szabadság két elemét – az információhoz való hozzáférést és annak terjesztését – külön kezeljük. Az információhoz való hozzáférés, a közérdekű információ megismerésének joga alapvetően megelőzi és elősegíti a véleményalkotást, a közérdekű adat terjesztésének a joga azonban lényegében már a véleménynyilvánítási jog részeként értékelhető. Az információs szabadság nem az érintett szervek hatékony működésének a kárára érvényesül, hanem elvileg éppen ellenkezőleg: bár a transzparencia biztosítása adott esetben idővel, munkaerőforrás igénybevételével és költséggel járhat, ugyanakkor ez valójában a demokratikus és hatékony működés egyik biztosítéka. Az ugyanis, hogy a közfeladat ellátásával kapcsolatos adatok eleve nyilvánosak vagy igény esetén hozzáférhetőek, a működés társadalmi ellenőrzésének egyik eszköze, és ezáltal a hatékony(abb) működés egyik garanciája is.¹⁹⁹

Az információs szabadság az egyik nevesített kommunikációs alapjog, amelynek az alapjogok rendszerében a véleménynyilvánítási joggal való összefüggése miatt kitüntetett szerepe van, és ahogy a véleménynyilvánítási jognak, úgy az információs szabadsághoz való jognak is kevés más joggal szemben kell engednie.²⁰⁰ Ennek a követelménynek pedig az Alkotmánybíróság szerint mind a jogi szabályozásban, mind a gyakorlatban tükröződnie kell, és az Alkotmánybíróság is ennek figyelembevételével alakítja a gyakorlatát.²⁰¹

9.2.2.2 A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog jelentősége

Az Alkotmánybíróság szerint az állam működéséről való tájékozott véleményformálás elengedhetetlen a hatalomgyakorlók tevékenységének megítéléséhez és számonkéréséhez, a közhatalmi

¹⁹⁵ 34/1994. (VI. 24.) AB határozat, 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [27]

¹⁹⁶ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [28]-[29]

¹⁹⁷ 34/1994. (VI. 24.) AB határozat

¹⁹⁸ 4/2015. (II. 13.) AB határozat; 13/2019. (IV. 8.) AB határozat

¹⁹⁹ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [31]-[32]

²⁰⁰ 30/1992. (V. 26.) AB határozat

²⁰¹ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [33]

döntésalkotásra, a közügyek intézésére gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás gyakorlásához, tágabb értelemben a közügyekhez kapcsolódó nyilvános, tényeken alapuló diskurzus kialakulásához.²⁰²

Az Infotv.-nek a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerhetőségére vonatkozó szabályai – amint arra az igazságügyi miniszter is utalt válaszában – a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságát hivatottak biztosítani. A törvényalkotó ennek érdekében a közfeladatot ellátó személyek és az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítő személyek/szervezetek számára is egyaránt kötelezettségeket fogalmaz meg.²⁰³

9.2.2.3 A nyilvánosság-elv

Az Alkotmánybíróság elvi értelemben szögezte le, hogy a közérdekű adatokra főszabályként a nyilvánosság-elv vonatkozik. Ennek érvényesüléséhez szükséges, hogy az arra köteles adatkezelő a közérdekű adatok megismerését – proaktív módon, illetve adatigénylés alapján – biztosítsa. Kötelezettek az alapjog céljára figyelemmel általában – és elsődlegesen – az állami vagy helyi önkormányzati feladatot ellátó szervek és személyek. Figyelembe véve azonban azt, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerint a nyilvánosság előtti elszámolásra a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet” köteles, az általuk kezelt közérdekű adatokhoz való hozzáférést – különösen erre irányuló igény esetén – a közfeladatot ellátó szerveken kívüli szervezetnek is biztosítani kell.²⁰⁴

9.2.2.4 A közérdekű adat fogalma

Az Alkotmánybíróság tisztázta, hogy a közérdekű adat tartalmába a bírói gyakorlat – egyezően az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti megfogalmazással – beleérti nem csak a közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, hanem mindazon adatot, amely nem esik a személyes adat fogalmi körébe és amely a közfeladatot ellátó szerv vagy személy tevékenységére vonatkozik vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett. Ez a megközelítés párhuzamba állítható az Alkotmánybíróság fentiekben részletezett gyakorlatával: az információszabadság jogának lényege, funkciója a közfeladatot ellátó szerv vagy személy közfeladatai teljesítésének az ebbe a körbe tartozó adatok nyilvánosságán keresztül kontrollja. Ezen adatok ismeretében lehetséges egyrészt a közhatalom működéséről való tájékozott véleményformálás megteremtése, másrészt a demokratikus és hatékony működés külső kontrollja és ösztönzése.²⁰⁵

9.2.2.5 A közérdekű adat szolgáltatására kötelezettek

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta: az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdéséből – különösen annak utolsó mondatából – egyértelműen következik, hogy a közérdekű adatszolgáltatás kötelezettsége nem függvénye annak, hogy közérdekű adatot birtokló szervezet milyen szervtípusba tartozik, milyen tulajdonban van, milyen tevékenységet folytat, a közérdekű adatszolgáltatásra irányuló kötelezettséget önmagában megteremti az a tény, hogy a szervezet közérdekű adatot birtokol.²⁰⁶

Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy az állami támogatásban részesülő vagy más módon az államháztartással – a közpénzek felhasználásával – kapcsolatba kerülő szervezetek (például cégek, civil szervezetek) esetében a vonatkozó adatok nyilvánosságának a követelménye közvetlenül visszavezethető az Alaptörvény 39. cikk (1) bekezdésének a támogatás felhasználására irányuló

²⁰² 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [29]-[30]

²⁰³ 7/2020. (V. 13.) AB határozat [15]

²⁰⁴ 21/2013. (VII. 19.) AB határozat [35]

²⁰⁵ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [42]

²⁰⁶ 3026/2015. (II. 9.) AB határozat [19]

tevékenység átláthatóságát előíró szabályára, továbbá a (2) bekezdés első mondatára, amely szerint a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával.²⁰⁷

Az Alkotmánybíróság szerint az a jogértelmezés áll az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével és 39. cikk (2) bekezdésével összhangban, amely az adatnyilvánosság biztosítására irányuló alaptörvényi kötelezettség kapcsán figyelembe veszi, hogy az érintett személy vagy szervezet közpénzekkel gazdálkodik-e. Ezért egyrészt a közfeladatot ellátó szervek körét az Infotv. alkalmazásában tágan kell értelmezni, másrészt pedig a közérdekből nyilvános adatok tekintetében a közfeladatot ellátó szervek mellett az Infotv. 27. § (3) bekezdése szerinti adatok tekintetében az Infotv. 27. § (3a) bekezdése alapján a nem közfeladatot ellátó szervezeteket és személyeket is tájékoztatási kötelezettség terheli. Mivel az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében elismert alapjog elsődleges célja az állami működés átláthatósága, ezért az adatigénylésnek alapjogi nézőpontból elsődlegesen a közfeladatot ellátó szervek felé kell irányulnia. Az Infotv. 27. § (3a) bekezdésében írt esetben – tehát ha valamely természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesít – a közérdekből nyilvános adatoknak jellemzően a jogviszony mindkét alanya a birtokában van. Ezért a pénzügyi vagy üzleti kapcsolat másik alanyának – legyen az személy vagy szervezet – tájékoztatási kötelezettsége ebben az értelemben kiegészítő jellegű, és a közpénzekkel való gazdálkodás transzparenciájának mintegy végső – ugyanakkor az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével összhangban álló – biztosítéka arra az esetre, ha a közfeladatot ellátó szerv bármely okból nem tud eleget tenni az adatigénylésnek. Ebben az összefüggésben tehát annak a természetes személynek, jogi személynek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnek, aki/amely szerződéses ügyletei révén közpénzt használ fel, vagy állami vagyonnal gazdálkodik, az adatnyilvánosságért viselt felelőssége „mögöttes” felelősséget jelent csupán.²⁰⁸

9.2.2.6 A bírósági jogorvoslat jelentősége

Az Alkotmánybíróság szerint az információszabadság mint alapjog érvényesülése érdekében biztosítani kell a nyilvánosságkorlátozás feletti érdemi és hatékony bírói jogorvoslati lehetőséget.²⁰⁹ Az információszabadság immanens eleme a hatékony bírói jogvédelem biztosítása, amely magában foglalja azt a követelményt, hogy az alapvető jog gyakorlására visszavezethető adatigény megalapozottságáról döntő – lényegében közvetlenül egy alapjog védelmében eljáró – bírói fórum adott esetben az adatigény teljesítését is ki tudja kényszeríteni: kötelező döntésével az adatkezelőt az adat kiadására rá tudja bírni. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével és 39. cikk (2) bekezdésével az a jogi szabályozás áll összhangban, amely garantálja a teljes körű²¹⁰ és hatékony (az adatkiadásra való kötelezés lehetőségét is tartalmazó) bírói jogvédelmet.²¹¹

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog védelme – összhangban az Alaptörvény 39. cikkének a közpénzek nyilvánosságára vonatkozó egyértelmű szabályával – megköveteli, hogy az adatigény minden tájékoztatásra kötelezettet illetően bíróság előtt érvényesíthető és kikényszeríthető legyen. Ennek hiányában ugyanis az Alaptörvényből levezethető és az Infotv.-ben szabályozott adatkiadási, tájékoztatási kötelezettség lex imperfecta-vá válhat. Ez pedig nem összeegyeztethető az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében elismert alapjoggal és az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével sem. Megállapítható azonban, hogy a törvényességi felügyeletet gyakorló szervhez fordulásnak az Infotv. 27. § (3b) bekezdésébe foglalt lehetősége – tekintettel arra, hogy a törvényességi felügyelettel érintettek köre nem egyezik meg az Infotv. 27. § (3a) bekezdése szerint adatkiadásra kötelezettek körével, illetve hogy a törvényességi felügyeleti eljárásban

²⁰⁷ 7/2020. (V. 13.) AB határozat [27]

²⁰⁸ 7/2020. (V. 13.) AB határozat [29]-[30]

²⁰⁹ 4/2015. (II. 13.) AB határozat [28]

²¹⁰ Az Infotv. 27. § (3)-(3a) bekezdése alapján tájékoztatási kötelezettséggel terhelt személyekre és szervezetekre is kiterjedő.

²¹¹ 3026/2015. (II. 9.) AB határozat [29]; 7/2020. (V. 13.) AB határozat [34]

nincs helye az adat kiadására való kötelezésnek – nem tesz eleget ezen követelményeknek. Más jogérvényesítési lehetőség viszont jelenleg nem áll az adatigénylők rendelkezésére.²¹²

9.2.2.7 Az adatigénylés szerepe

Az Alaptörvényben rögzített alapvető jognak a közérdekű adatok megismerésére irányuló adatigénylés útján lehet érvényt szerezni (már amennyiben a közérdekű adatok proaktív közzétételére nem kerül sor). Az adatigénylés jogosítványa nélkül a közérdekű adatok megismeréséhez való jog valódi alanyi jogot nem is tudna jelenteni. Az alapvető jog biztosításával ezért elválaszthatatlanul összefonódik az adatigénylés lehetőségének, illetve az adatigény teljesítésének megfelelő biztosítása.²¹³

9.2.2.8 Az információs szabadság érvényesülése a bíróságok vonatkozásában

A bírói igazságszolgáltatás mint különálló hatalmi ág szervei tevékenységének a nyilvánossága alapvetően nem különbözik más, közpénzből finanszírozott szervezet működésének a nyilvánosságától.²¹⁴ A bírói ítélkezés kapcsán figyelembe kell venni, hogy a döntések természetes és más személyek jogait és kötelezettségeit, egymással való viszonyát rendezik, tehát a döntések egyszerre tartalmaz(hat)nak személyes adatokat, valamint közérdekű (közérdekből nyilvános) adatokat. Ezzel összefüggésben rögzíteni kell, hogy ebben a körben lényegesen különbözőek azok a szempontok, amelyek a hozzáférés jogosultságának szabályozását és értelmezését meghatározzák. A bírósági eljárások alanyai és érintettjei egy zárt kört jelentenek, amelynek következtében a személyes adatvédelemnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogával szembeni korlátozó funkciója megnövekedett, adott esetben – így különösen egyes polgári eljárásokban, elsősorban a személyállapoti perekben – azt kizáró szerephez jut. Ugyancsak fokozott jelentősége lehet a bírósági eljárásokat illetően annak a követelménynek, hogy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogosultságának visszaélésszerű gyakorlása ne eredményezhessen olyan helyzetet, amely a bíróságok alaptevékenységének ellátását veszélyeztetheti, vagy jelentősen elnehezíti.²¹⁵

9.2.2.9 A költségtérítés alkalmazhatósága

Az Alkotmánybíróság a munkaterhet jelentő adatigénylésekkel kapcsolatban hangsúlyozta: az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése megköveteli, hogy az e cikkben biztosított jog gyakorlatilag érvényesíthető legyen, és az adatkezelő ne gördítsen akadályokat a közérdekű adatok megismerése elé. A közérdekű adatok megismerésének a biztosítása az adatkezelők egyik alapvető, alkotmányos feladata, és az alapjog védelmére irányuló intézményvédelmi köteleességük alapján a közérdekű adatokat kezelő szervezeteknek aktív magatartást kell tanúsítaniuk, kötelesek a közérdekű adatokhoz való hozzáférést garantálni, tehát az adatkezelő szerv az alapjog biztosítása érdekében éppenséggel tevőleges magatartásra kötelezett. Másodrészt az alapjogból eredő adatigény teljesítésére vonatkozó kötelezettség, illetve az adatigénylő oldalán az adathozzáférési jogosultság szempontjából irreleváns, hogy a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezelő szerv által létrehozott adatbázisban (adattárban, nyilvántartó rendszerben, lajstromban, kartotékban stb.) is szerepelnek-e az általa kezelt adatok. Következésképpen az adatigény nem tagadható meg arra hivatkozással, hogy a kért adat közvetlenül – pl. elektronikusan – nem áll rendelkezésre, és az egyébként rögzített adat hozzáférhetővé tételéhez idővel és/vagy költséggel járó többletmunkára van szükség. Az, hogy „az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó

²¹² 7/2020. (V. 13.) AB határozat [36]

²¹³ 3252/2016. (XII. 6.) AB határozat [25]

²¹⁴ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [36]

²¹⁵ 3056/2015. (III. 31.) AB határozat [14]; 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [37]

szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár”, a hatályos Infotv. szabályai szerint sem elutasítási ok,²¹⁶ csak az adatigénylés teljesítésének módját, valamint a költségszámítást befolyásoló tényező.²¹⁷ Ezt támasztja alá a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése is, amely szerint az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordításként egyebek mellett az igényelt adat felkutatásához, összesítéséhez és rendszerezéséhez szükséges időtartam vehető figyelembe. Amennyiben tehát az adatigénylés létező és kezelt (rögzített) adatok kigyűjtésére, meghatározott szempont szerinti kiválogatására és például táblázatba rendezésére vonatkozik, a kérelem alapvetően nem tagadható meg. A kérelmet a rögzítés formájától és attól függetlenül, hogy az adatot esetleg az adatkezelő nyilvántartásainak és/vagy az adatkezelő által tárolt iratoknak az áttekintése útján ki kell keresni, főszabály szerint teljesíteni kell. (Hasonlóan ahhoz, hogy az adatkezelő nem tagadhatja meg az adatigény teljesítését azon az alapon, hogy „az az általa kezelt dokumentum átvizsgálását, s a benne található nyilvános adatoknak a nem nyilvános adatoktól való elkülönítését igényelné). Harmadrészt a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozása akkor fogadható el alkotmányosan indokoltan, ha azt más alapjog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme kényszerítően indokolja, illetve elkerülhetetlenül szükségessé teszi.²¹⁸ Az állami szervek zavartalan működésének, a feladat-ellátás feltételeinek a biztosítása ilyen alkotmányos érték lehet. A közfeladatot ellátó szerv közfeladatainak ellátását azonban csak szélsőséges esetben veszélyeztetheti, béníthatja meg egy, a közfeladatainak ellátásával összefüggő adatokra vonatkozó adatigénylés teljesítése. Következetes az alkotmánybírói gyakorlat abban a tekintetben, hogy alapjog-sértő az olyan szabály, amely bármilyen megkötés nélkül, általános jelleggel az adatkezelő diszkrecionális döntési jogkörébe utalja a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadásáról szóló döntést.²¹⁹ A számottevő, észszerűtlen munkateherre történő utalás ezért nem válhat önkényes döntéssé, üres hivatkozássá.²²⁰

9.2.2.10 Minősített adatok és titokfelügyelet

A diszkrecionális döntési jogkörbe utalt nyilvánosságkorlátozás alkotmányellenes. Az információszabadság lényeges korlátozását valósítja meg az olyan szabályozás, amely lehetővé teszi, hogy az információ megismerése elől elvont adat korlátlan ideig megőrizze „titkos” minőségét, ugyanakkor e kérdésben egyedül a titkossá minősítő jogosult diszkrecionális jogkörében dönteni.²²¹

A nem titkos adatoknál a nyilvánosságkorlátozás nem lehet erősebb, mint a titokszabályozásnál, ahol minden esetben meghatározzák a minősítés időtartamát. Minősített adatnál titokfelügyeleti hatósági eljárásban tartalmi szempontból vizsgálható a minősítés jogellenessége.²²²

9.3 A vonatkozó bírói joggyakorlatok, ügyek és statisztikák vizsgálata

A bírósági ügyek körében a Helyzetelemzésnek ez a pontja vizsgálja (1) az Alkotmánybíróság eljárásával érintett eseti döntéseket, (2) a kúriai joggyakorlatelemző csoport állásfoglalásait, jogértelmezését, (3) a bírósági határozatok uniókonform értelmezését, illetve (4) a büntetőüggyel kapcsolatos határozatokat. A bírósági ítéletekkel kapcsolatos további megállapításokat tartalmaz a Helyzetelemzés következő, 9.4. pontja is.

²¹⁶ A lehetséges elutasítási okok tekintetében lásd elsősorban Infotv. 27. és 30. §§.

²¹⁷ Infotv. 29. § (2)-(5) bek.

²¹⁸ Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés

²¹⁹ 34/1994. (VI. 24.) AB határozat

²²⁰ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [50]-[56] és az ott hivatkozott joggyakorlat

²²¹ 32/1992. (V. 29.) AB határozat

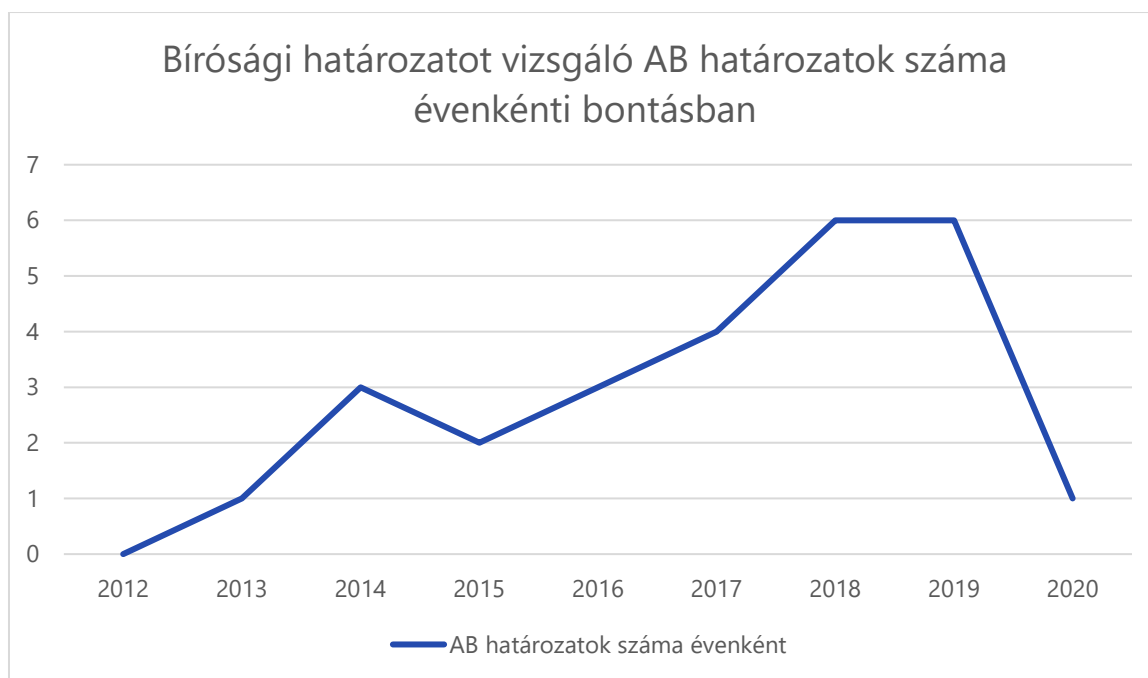
²²² 2/2014. (I. 21.) AB határozat [45]

9.3.1 A bírói határozatok számossága az Alkotmánybíróság eljárásával összefüggésben

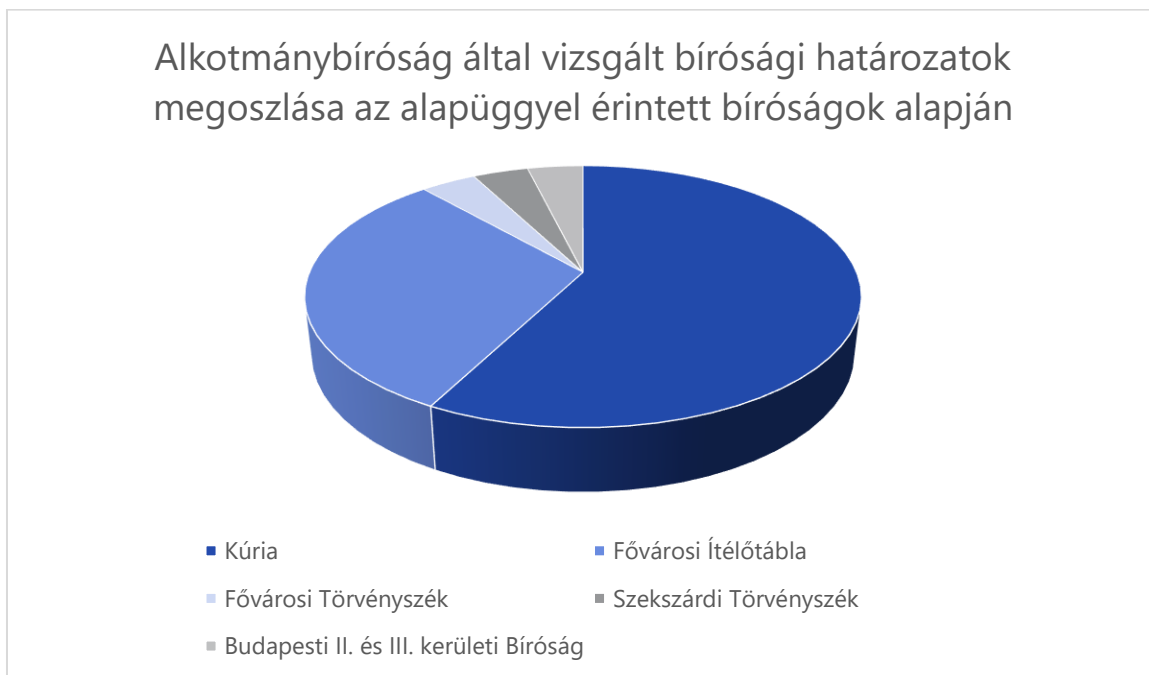
A kiemelt sajtóvilvánosságot kapó, és fontos elvi kérdéssel foglalkozó eseti döntések szűrésére alkalmas az, hogy az Alkotmánybíróság milyen gyakorisággal, mely bíróság ítéletével foglalkozik bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz formájában. Az egyes ügyszámok összegyűjtésén túl relevanciával bírhat az, hogy éves bontásban hány bírói döntést vizsgál az Alkotmánybíróság, és mely bíróság előtti eljárás esetében kezdeményezik a taláros testület eljárását.

16. ábra: Bírósági határozatot vizsgáló AB határozatok száma évenkénti bontásban

Adatok forrása: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

17. ábra: Alkotmánybíróság által vizsgált bírósági határozatok megoszlása az alapüggel érintett bíróságok alapján

Forrás: Alkotmánybíróság honlapja. Saját szerkesztés

18. táblázat: Az Alkotmánybíróság határozatai alapjául szolgáló alapeljárások ügyszámai

Bírósági határozat	Hivatkozó alkotmánybírósági határozat
Kúria Pfv.IV.21.190/2018/6. sz.	3298/2020. (VII. 17.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.20.798/2017/7. sz.	3309/2019. (XI. 18.) AB végzés
Szekszárdi Törvényszék 13.Pf.20.706/2014/6. sz	3190/2019. (VII. 16.) AB hat.
Kúria Pfv.20.229/2016/7. sz	3147/2019. (VI. 26.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9. sz	3069/2019. (IV. 10.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.683/2017/4/II. sz.	3070/2019. (IV. 10.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6. sz.	13/2019. (IV. 8.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.20.561/2016/4. sz.	3254/2018. (VII. 17.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.20.197/2017/7. sz.	3234/2018. (VII. 2.) AB végzés
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.123/2016/6/II. sz.	3/2018. (IV. 20.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.537/2016/4. sz.	3133/2018. (IV. 19.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.963/2016/6. sz.	3126/2018. (IV. 9.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.21.475/2016/4. sz.	3031/2018. (II. 6.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.21.470/2016/4. sz.	3276/2017. (X. 19.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.20.863/ 2016/7. sz.	3189/2017. (VII. 21.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.21.976/2014/9. sz	3077/2017. (IV. 28.) AB hat.
Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 17.P.III.21.648/2016. sz.	3171/2017. (VII. 14.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.906/2014/4. sz	3252/2016. (XII. 6.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.594/2014/6. sz	6/2016. (III. 11.) AB hat.

Bírósági határozat	Hivatkozó alkotmánybírósági határozat
Fővárosi Törvényszék 33.P.22.723/2014. sz.	3049/2016. (III. 22.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.394/2012/4. sz.	4/2015. (II. 13.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.711/2011/5. sz.	3026/2015. (II. 9.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20.656/2012/7. sz.	28/2014. (IX. 29.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.20.015/2012/4. sz.	25/2014. (VII. 22.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. sz.	5/2014. (II. 14.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.22.200/2011/3. sz.	21/2013. (VII. 19.) AB hat.

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

9.3.2 A Kúria joggyakorlatelemzése mint előzménykutatás

A kutatás szempontjából releváns bírói gyakorlatot 2018 decemberéig terjedő időtartamban a Kúria joggyakorlatelemző csoportja vizsgálta.²²³ Célja a közérdekű adatok kiadása iránt indított perek bírói gyakorlatának általános áttekintése, az eltérő jogértelmezés és joggyakorlatok, illetve az ehhez kapcsolódó jogi bizonytalanságok feltárása, állásfoglalás a helyes gyakorlat, értelmezés tekintetében, illetve valamely joggyakorlat egységesítő eszköz kúriai megalkotásának szükségessége volt.²²⁴ Mivel a Kúria a 2018-as joggyakorlatot teljes terjedelmében átnézte, ezzel kapcsolatosan megkereste a törvényszékek és ítéltáblák elnökeit is, akik a jogerősen befejezett ügyeket a Kúriának megküldték,²²⁵ ezért a 2018-ig terjedő bírósági döntések feldolgozása ez alapján történt. Ezt követően a BHGY által elérhető és ott közzétett döntések voltak a relevánsak, ezek tekintetében nem találhatóak előzménykutatások, átfogó összegzések.

A joggyakorlatelemzés főbb céljai a következők voltak:

1. A közérdekű adatok kiadása iránt indított perek bírói gyakorlatának az egész országra kiterjedő áttekintése;
2. Az esetlegesen ellentétes gyakorlat, és a jogszabályok értelmezésével kapcsolatos bizonytalanságok feltárása,
3. Annak megítélése, hogy melyik a helyes gyakorlat és álláspont, és nem utolsó sorban
4. Annak meghatározása, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések egységes értelmezése és alkalmazása érdekében indokolt-e PK vélemény vagy elvi iránymutatás megalkotása.

A joggyakorlatelemzés vizsgálata a következőkre irányult:

1. A perekben sor került-e az adatkezelő előzetes megkeresésére, és az milyen eredménnyel zárult;
2. Az adatkezelők és az adatigénylők személyének körére;
3. A közérdekű adat kiadása iránt előterjesztett kérelmek tartalmára;
4. A keresetindítási határidő megtartására;
5. A hatáskör kérdésére;
6. A perindításra rendelkezésre álló határidő elmulasztásának jogkövetkezményeire;
7. Az egy éven belül azonos adatokkal benyújtott adatigénylések eseteire;
8. A peres eljárás folyamatban léte alatt történő adatkiadások eseteire;
9. A bizonyítással kapcsolatos problémákra;

²²³ Kúria 2017.EI.II.J.GY.P.3. számú összefoglaló véleménye, a továbbiakban: JGYE

²²⁴ Kúria 2017.EI.II.J.GY.P.3. sz. 12. pont

²²⁵ Kúria 2017.EI.II.J.GY.P.3. sz. 14. pont

10. A költségtérítéssel kapcsolatos problémákra.

Általános megállapítások:

- Meglehetősen nagy számban, legalább az esetek egyharmadában már vagy az első tárgyalás előtt, vagy ezt megelőzően a keresetlevél kézhezvételét követően megtörtént az igényelt adatok kiadása {JGYE [48] pont};
- Több esetben előfordult, hogy az eljárás során (későbbi szakaszban) csatolták az adatkezelők az igényelt adatokat {JGYE [48] pont};
- Néhány esetben került sor egyezségkötésre a peres felek között. Ennek indoka vélhetően az, hogy a legtöbb ügy pernyertességgel zárul, vagy a kért adatokat az adatkezelő időközben kiadja, ezért egyezségkötésre nem kerülhet sor. {JGYE [55] pont};
- Minősített adatokra való hivatkozás mindössze egyetlen esetben történt a vizsgált ügyek esetében, következésképpen ez a hivatkozás a gyakorlatban meglehetősen ritkának mondható {JGYE [61] pont};
- A kereseteknek való helyt adás, illetve kereseti igények elutasításának aránya összességében a vizsgált ítéletek esetében 70-30 % volt a kiadás javára kedvezően {JGYE [92] pont};
- Több ügyben a per előtt akár a felperes, akár az alperes a NAIH-tól állásfoglalást kért az adatok kiadásával kapcsolatban, majd azt a perben hivatkozási alapként használta {JGYE [135] pont};
- A jogalkalmazás – a vizsgált ügyek tanúsága szerint – kiemelt figyelmet fordít az Alkotmánybíróság által meghatározott kritériumok megfelelő érvényesülésére, különös tekintettel a közérdekű adat fogalmára, a kötelezettek körére, valamint a közérdekű adatok kiadásához fűződő jog korlátaira {JGYE [148] pont};
- A joggyakorlat-elemző csoport nem tartja szükségesnek kollégiumi véleményt, illetve egyéb, a jogegységet biztosító eszköz megalkotását vagy jogalkotás kezdeményezését {JGYE [149] pont}.

Egyes jogszabályhelyhez kapcsolódó megjegyzések:

- Az adatigénylések egyik tipikus problémája az, hogy az adatigénylő nem tudja kellő konkrétsággal meghatározni az igényelt adatok körét. {JGYE [34] pont}
- Az adatigénylő kérelmében nem adta indokát az adatok kiadásának. A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint ilyen követelményt az alkalmazandó szabályok nem támasztanak. {JGYE [35] pont}
- A pert megelőzően korábban már érvényesített adatigényléssel azonos adatigénylés előterjesztésére olyan esetekben került sor, amikor az adatigénylő nem indított pert a korábbi kérelmet követően vagy benyújtotta a keresetlevelet, de az elkésett, ezért a bíróság a pert megszüntette a keresetindítási határidő elmulasztása miatt. {JGYE [38] pont}
- A felperes nem jelölte meg elektronikus elérhetőségét az adatigénylés iránti kérelmében, a válasz postai és nem elektronikus úton való kézbesítésétől számítandó a keresetindítási határidő. {JGYE [40] pont}
- A határidők számítására – anyagi jogi határidőről lévén szó – nem az eljárásjogi törvény szabályai, hanem a Ptk. 8:3. §-ának előírásai irányadók {JGYE [41] pont}
- A keresetindítási határidő elévülési jellegű {JGYE [41] pont}
- Az újabb kérelem előterjesztése a keresetindításra megszabott határidőt nem hosszabbítja meg. {JGYE [42] pont}
- Ha az adatkezelő válasza a 15 napos határidőn belül nem érkezik meg az igénylőhöz, a keresetindítási határidő a 15 napos határidő lejártát követő napon megindul. {JGYE [43] pont}
- Ha az adatigénylés elutasításáról szóló választ az igénylő a 15 napos határidő lejártát megelőzően veszi kézhez, az elutasítás megérkezését követő napon a keresetindítási határidő megindul. {JGYE [43] pont}
- Ha az adatkiadást megtagadó válasz az igénylőhöz a 15 napos határidő lejártát követően érkezik, ez a keresetindítási határidőt nem indítja újra. {JGYE [43] pont}

- Az adatigénylő akkor is a törvényben előírt keresetindítási határidőben kell, hogy előterjessze keresetét, ha az adatkezelő egyáltalán nem válaszol az adatigénylésre. {JGYE [44] pont}
- A perorvoslati lehetőségekről való tájékoztatás hiánya nem befolyásolja a keresetindítási határidőt. {JGYE [44] pont}
- Az egyetlen országos hatáskörű szerv, figyelemmel arra, hogy bár székhelye egy meghatározott településen van, képzéseire az ország minden területéről jelentkezhetnek, oktatási tevékenységét országos szinten végzi. {JGYE [46] pont}
- Államigazgatási szerv alatt minden adatkezelő szervezet érteni kell, a hatásköri szabály jellegadó része az országos hatáskör (kiterjedés), az adott ügyben a lapkiadó mint adatkezelő az egész országra kiterjedően végzi a tevékenységét, ezért a per a törvényszék hatáskörébe tartozik. {JGYE [47] pont}
- A bíróság elutasította a szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt, mert annak megítélése, hogy az adatkezelőre aránytalan sérelmet jelent-e a felperes által kért adatok nyilvánosságra kerülése, nem indokol szakértői bizonyítást, az arányosság megítélése ugyanis jogkérdés. {JGYE [52] pont}
- A kért adat hiányára mint nemleges tényre történő hivatkozással kapcsolatosan bizonyítás nem folytatható le. {JGYE [53] pont}
- Az adatkezelők csupán általánosságban hivatkoznak az üzleti titok fennállására, nem tárják fel felhívás ellenére sem a bíróságok előtt, hogy konkrétan milyen üzleti érdekek sérelméről van szó. Márpedig a pusztán általános hivatkozás ebben a körben nem fogadható el. Ebben szerepet játszhat az is, hogy ilyen módon sem kívánják az adatigénylők elé tárni konkrét üzleti megfontolásait az alperesek. {JGYE [62] pont}
- A közpénzekkel összefüggő, annak felhasználására vonatkozó adatokat főszabály szerint nem lehet üzleti titokként kezelni, és a kiadásuk iránti kérelem teljesítését megtagadni. KIVÉTEL: azok az adatok képeznek kivételt, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, úgy mint a technológiai eljárások, műszaki megoldások, gyártási folyamatok, munkaszervezési és logisztikai módszerek, know-how-ra vonatkozó adatok. ALKIVÉTEL: Amennyiben azonban ezen adatok kiadása a közérdekből nyilvános adatok megismerésének akadályát képezi, abban az esetben ezek az adatok sem tartoznak az adatnyilvánosság alóli kivételek közé. {JGYE [63] pont}
- Az alperes azonban, amint arra a felperes is helyesen hivatkozott, nem nevesítette az üzleti tevékenység végzése szempontjából lehetséges hátrányokat, még előadást sem tett arra vonatkozóan, milyen érdeksérelem érné a nyertes pályázókat, ha gazdálkodási tervük egy részét a nyilvánosság megismerné. {JGYE [64] pont}
- Önmagában az adótitok az Info tv. 27. § alapján nem külön nevesített megtagadási ok {JGYE [66] pont}
- Ha jogszabály szerint, vagy bármilyen ráutaló adat, információ szerint a kért adattal az adatkezelő rendelkezik, vagy rendelkeznie kell, akkor ilyen hivatkozás mellett is adat kiadására kötelező határozat születik az egyéb feltételek megléte esetén. {JGYE [67] pont}
- Az alperes érdemben nem bizonyította, de még csak nem is adta elő, hogy ténylegesen milyen adatokkal rendelkezik és ehhez képest valóban számottevő nehézséget jelentene-e a kért adatok szolgáltatása (egyszerű összeadásról, egymás mellé rendezésről, vagy több személyes kutatómunkáról lenne szó), így az alperes ezen hivatkozása nem állja meg a helyét. {JGYE [69] pont}
- Ha a kért adat nincs rögzített információ formájában az adatkezelő birtokában, az adatkezelő annak előállítására csak akkor kötelezhető, ha az számottevő nehézséget nem jelent. {JGYE [70] pont}
- A kért formában az adatokat nem kezeli, nem csoportosítja, annak előállításra bírósági úton sem kötelezhető. Az adatkezelő csak a rögzített és ténylegesen a kezelésében lévő információt, ismeretet, adatot köteles kiadni. {JGYE [72] pont}
- Önmagában a büntetőeljárás ténye az adatkiadás megtagadását nem alapozhatja meg {JGYE [76] pont}

- Az a tény, hogy a kereseti kérelem tárgyát képező közérdekű adat egy büntetőeljárásban felhasználásra kerül, nem vezet oda, hogy az adat elveszteni közérdekű jellegét. {JGYE [76] pont}
- Az, hogy a kért adatok nyilvánossága bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében szükséges vagy sem, az egyes konkrét esetre vonatkoztatva ítéltető meg; miként az is, hogy bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel indokolt-e a korlátozás. {JGYE [77] pont}
- Az alperesnek akár a nyomozó hatóság állásfoglalását kikérve vagy ezen kikérésnek az indítványozásával a bíróság irányában lehetett volna bizonyítania azt, hogy a konkrét esetben, a konkrét adatoknak a büntetőeljárás során olyan jelentősége van, amely az adat kiadását alappal korlátozná. {JGYE [77] pont}
- Nem fogadta el az alperesnek azt a védekezését, hogy a felperes által kért adat, a felmondás indoka személyes jellegű adatokat tartalmaz, ezért a felmondás oka személyes adatnak minősül. A bíróság indokolása szerint az Info tv. 30. § (2) bekezdése alapján az alperes, mint adatkezelő a felmondás indoklásából csak az Info tv.-ben meghatározott, a személyes adat fogalma alá eső adatokat takarhatja ki, nem lehet a teljes tartalmat személyes adatnak tekinteni. {JGYE [81] pont}
- A közérdekű adat megismerése iránti igény tárgyában eljáró perben ugyanakkor a zárt ülés elrendelésének jogszerűsége, az, hogy az az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően történt-e, nem vizsgálható {JGYE [85] pont}
- A szakértői belépők jogosultjai a képviselők és az Országgyűlés szervei, illetve tisztségviselői feladatkörében eljáró személyek, akik különleges szakértelmet igénylő feladat megoldása érdekében működnek közre és a képviselők a közfeladat ellátásához veszik őket igénybe, melyből nem következik, hogy a szakértők az Országgyűlés feladat- és hatáskörében eljáró személyek, és ez az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján sem vélelmezhető {JGYE [86] pont};
- Az adatkiadás feltételeinek a fennállását annak teljesítése időpontjában fennálló állapot szerint kell vizsgálni {JGYE [90] pont}
- Az alperes által vezetett cégnyilvántartás, mint közhitelű nyilvántartás vonatkozásában ilyen speciális szabályokat tartalmazó külön törvénynek minősül a Kv. Valamennyi cégadatot és cégiratot mindenki az e törvényben előírtak szerint jogosult megismerni. {JGYE [94] pont}
- A felperes által kiadni kért adatok részben az alperes tevékenységére vonatkoznak, azonban döntő jelentősége annak van, hogy a kért információk nem az intézmény közfeladatát, hanem az üzleti megfontolásból elvállalt vállalkozási, piaci tevékenységét érintik. {JGYE [95] pont}
- A doktoranduszok nevéen kívül a többi kért adat önmagában közérdekből nyilvános adatnak minősül, névvel összekapcsolva azonban a doktoranduszok nevével összekapcsolható módon személyes adat keletkezik. {JGYE [96] pont}
- A felperes közérdekű adatot tartalmazó adathordozó kiadását kérte, azonban az Infotv. 28. § (1) bekezdése a közérdekű adat megismerése iránti igényt teszi teljesíthetővé, így kizárólag közérdekű adat kiadását lehet kérni, azaz adathordozó kiadására vonatkozó igénynek nincs jogalapja. {JGYE [97] pont}
- „A szerződő fél méltányolható érdeke” elnevezésű megtagadási okot a jogszabály nem ismeri. Aki közfeladatot ellátó szervezettel köt szerződést állami műtárgy bérlésére, annak számolnia kell azzal, hogy a szerződés adatai – az elhelyezés helyszínére is kiterjedően – nyilvánosak lehetnek. {JGYE [99] pont}
- Az Alkotmánybíróság a 3026/2015. (II. 9.) AB határozatában külön is megállapította, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdéséből – különösen annak utolsó mondatából – egyértelműen következik, hogy a közérdekű adatszolgáltatás kötelezettsége nem függvénye annak, hogy a közérdekű adatot birtokló szervezet milyen szervtípusba tartozik, milyen tulajdonban van, milyen tevékenységet folytat. A közérdekű adatszolgáltatásra irányuló kötelezettséget önmagában megteremti az a tény, hogy a szervezet közérdekű adatot birtokol. {JGYE [100] pont}

- A kampánypénz felhasználása során a jelöltekkel és a jelölteket állító pártokkal termék értékesítése vagy szolgáltatás nyújtása során kapcsolatba kerülő természetes személyek nem tekinthetők a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személynek. {JGYE [101] pont}
- A közfeladatot ellátó szervek jellemzően nem kizárólag a jogszabályban meghatározott közfeladatot látják el, működésük során más tevékenységet is végeznek, ugyanakkor e tevékenységükre vonatkozó adatok a köztulajdonlás tényénél fogva az Infotv. szerinti közérdekű adatok, amelyek kiadására kötelesek. {JGYE [104] pont}
- EJEB: Az információhoz való jog a polgár, és megkülönböztetetten a sajtó joga arra, hogy a társadalmat kifejezetten érintő kérdésekről, a közügyekről, így a közpénzek felhasználásáról információt kapjon, hogy ezáltal eleget tehessen tájékoztatási kötelezettségének. Ez a jog csak kivételesen korlátozható, ugyanakkor a korlátozásokat egyrészt szűken kell értelmezni, másrészt az esetleges korlátozásokat meggyőzően kell indokolni. A korlátozások vonatkozásában az államnak különösen szűk mozgásteret van akkor, amikor az a korlátozás politikai kérdéseket vagy a közérdeklődésre számot tartó témákra, kérdésekre vonatkozik, beleértve a közpénzek ésszerű, takarékos felhasználását is. {JGYE [108] pont}
- Az alperesi alapítványok magánjogilag ugyan valóban elkülönülnek az MNB-től, de ez a részükre juttatott közpénz jellegét nem veszti el, a felhasznált vagyont nem vonja ki a részletesen ismertetett, Alaptörvényben rögzített, átláthatósági szabály alól. {JGYE [110] pont}
- Nem vitatható, hogy a bíróságok közfeladatot látják el, miként az sem, hogy a kiadni kért adatok az alperes igazságszolgáltatási tevékenysége során keletkeztek, továbbá az sem, hogy ezeket az alperes ténylegesen kezeli, azonban mindez nem jelenti automatikusan az alperes közlési kötelezettségét, az egyedi polgári eljárások adatainak automatikus közérdekű jellegét. Jelen esetben a Kúria szerint a Pp. iratmegismerésre vonatkozó rendelkezései az Info tv. 27. § (2) bekezdés g) pontja szerinti korlátnak minősülnek. {JGYE [115] pont}
- A polgári peres ügyekre vonatkozó adatokat kizárólag a bíróság kezelheti, a kért adatok kiadásával a felperes is adatkezelővé válna, amire nincs jogi lehetősége, ezért a jogi személyek neve nem közérdekű adat, így kiadása nem követelhető. {JGYE [119] pont}
- Egy konkrét jogi személyre vonatkozó saját peres adata, neve, pernyertessége nem tartozik a közérdekű adat fogalmi körébe. A bíróság szakmai tevékenységének, gyakorlatának megismerése is az anonimizált határozatokból lehetséges, tehát nem tartalmazza a peres fél azonosítására alkalmas adatokat. {JGYE [122] pont}
- Megállapítási igény ebben a pertípusban nem terjeszthető elő. {JGYE [124] pont}
- Több esetben fordult elő az, hogy hiányzik a konkrét teljesítési mód meghatározása, csupán az „adja ki” kötelezés (kifejezés) szerepel az ítéletek rendelkező részében. {JGYE [126] pont}
- Előfordult az is, hogy a bíróság nem rendelkezett az adatkiadás formájáról (elektronikusan vagy papír alapon). Elektronikus kiadás esetén a bíróságok döntése több esetben az volt, hogy az adatkezelő adathordozón DOC, Excel vagy PDF kiterjesztésű fájlban közölje a közérdekű adatokat. Volt olyan döntés is, amikor a bíróság CD vagy pendrive adathordozón kötelezte az adatkiadásra az alperest. {JGYE [126] pont}
- Egyetemesen kötelezte az alpereseket (önkormányzatot és a közös önkormányzati hivatalt), hogy engedjenek betekintést az iratokba az alperesnek. {JGYE [127] pont}
- Néhány esetben előfordult az is, hogy az ítélet rendelkező részéből ténylegesen nem lehetett megállapítani, hogy pontosan milyen adatot vagy adathalmazt kell az alperesnek a meghatározott határidőn belül kiadnia; ez a körülmény az ítélet végrehajthatósága miatt bír kiemelt jelentőséggel. {JGYE [128] pont}
- A meg nem ismerhető adatokról úgy rendelkezett, hogy a kitarandó oldalszámokat jelölje meg. Más esetben a „személyes adatok kivételével” rendelték el a közzétételt, de fellelhető volt olyan döntés is, amelynek rendelkező része – a döntés előkészítését megalapozó adat esetében – a jogszabály szövegét tartalmazta. {JGYE [130] pont}

9.3.3 Fontosabb bírósági döntések a joggyakorlatelemző csoport állásfoglalása óta

9.3.3.1 Közérdekű adat fogalma

Egy perben a büntetés-végrehajtás országos parancsnokságának meghatározott szakutasításainak megismerhetősége volt vitatott. A felek nem vitatták, hogy a keresettel kiadni kért adatok közérdekű adatok, és nem minősülnek minősített adatnak sem. A bíróság rámutatott, hogy a szakutasításokat nem valamely konkrét alperesi döntés meghozatala során készítették, hanem a feladat ellátására vonatkozó általános rendelkezéseket tartalmazzák, így nem minősülnek döntést megalapozó adatnak sem, amellyel összefüggésben az alperes nem tudta bizonyítani a nyilvánosságra kerüléssel járó „biztonsági kockázatot” sem. Ennél fogva a bíróság a szakutasítások kiadására kötelezte az alperest.²²⁶

A bírói gyakorlat több döntésében kifejtette azt is, hogy a peres eljárás tárgyalásának nyilvánossága nem azonos a periratok nyilvánosságával. A tárgyaláson az érdeklődők megjelenhetnek és a szóbeli eljárást figyelemmel kísérhetik, e jog azonban nem foglalja magában az iratok nyilvánosságát. A peres eljárás iratai – ideértve a tárgyalási jegyzőkönyveket is – nem hozhatók nyilvánosságra a bennük foglalt személyes adatok miatt általában akkor sem, ha egyébként az az eljárási cselekmény, amelyről készültek, nyilvánosan zajlott.²²⁷

9.3.3.2 Az adatigénylés tartalma

A Pécsi Ítéltábla kimondta, hogy a kérelemmel érdemben kell foglalkozni és szükség esetén az adatigénylőt az igénylés pontosítására is fel kell hívni, amennyiben a kérelem az igényelt adat konkrét beazonosításához szükséges minimális követelményeknek megfelel.²²⁸

9.3.3.3 A megkeresett szerv nem adatkezelő

Egy országgyűlési bizottság volt jogosult dönteni meghatározott honvédelmi és rendészeti tárgyú beszerzések közbeszerzés alóli mentesítéséről. Az erre vonatkozó adatigénylést a minisztérium azzal utasította el, hogy a kért adatoknak nem kezelője. A bíróság megállapította, hogy az adatigénylések az adott tárcák beruházásaira irányultak, és a tárca fejlesztései alatt nem kizárólag az alperes személyében megkötött ügyleteket lehet és kell érteni, amely az igény kérdéseinek tartalmi értékelése során is egyértelműen kiderül. A bíróság rámutatott emellett arra is, hogy az adatkezelői minőség akkor is megállapítható, ha a beruházásoknál nem az adott minisztérium a szerződő partner.²²⁹

9.3.3.4 Az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel fennálló pénzügyi vagy üzleti kapcsolat

A Pécsi Ítéltábla kimondta, hogy az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel vagy szervezettel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítő piaci szereplőnek számolni kell a nagyobb nyilvánossággal.²³⁰

²²⁶ Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.105/2020/7.

²²⁷ BDT2005. 1277., Győri Ítéltábla Pf.I.20.238/2016/7., Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.336/2017/7., Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.182/2017/14.

²²⁸ Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.036/2019/4.

²²⁹ P.21.053/2019/30. (A döntés a BHGY-ban nem elérhető)

²³⁰ Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.036/2019/4.

Elvi éllel szögezte le a Fővárosi Ítéltábla, hogy az Infotv. 27. § (3a) bekezdésének hatálya alá tartozó alperes és az alvállalkozói közötti szerződések nem állnak összefüggésben az államháztartás alrendszerével, azokra az Infotv. 27. § (3a) bekezdése szerinti adatkiadási kötelezettség nem értelmezhető.²³¹ Ezzel kapcsolatosan leszögezte, hogy ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy az alperes és beszállítói közötti jogviszony keretében keletkezett adatok és a forrásként szolgáló közpénz (Európai Unió forrásból finanszírozott beruházás) közötti kapcsolat túl távoli és közvetett ahhoz, hogy annak részleteiről az alperes az Infotv. 27. § (3a) bekezdésének szabályai szerinti közérdekből nyilvános adatként tájékoztatást adjon.²³²

A Kúria egy döntésében megerősítette az állandó bírói gyakorlatot, miszerint a közpénz felhasználására vonatkozó adatok az Alaptörvény értelmében közérdekű adatnak minősülnek, függetlenül az azt kezelő szerv szervezeti felépítésétől és elnevezésétől.²³³

A Kúria ugyanebben az ügyben kiemelte továbbá azt a szintén követett gyakorlatot, hogy az országos jelentőségű és hatókörű gazdálkodó szervezetek vagy intézmények esetében ezek székhelye szerinti törvényszék rendelkezik az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel.²³⁴

9.3.3.5 Minősített adat

Az adatigénylő az Európa Tanácson belül működő Korruptió Elleni Államok Csoportjának (GRECO) 2017. évi jelentését szerette volna megismerni. Ez a GRECO Alapszabályának 15. cikke szerint bizalmasan kezelendő. A bíróság megállapította, hogy a kért adat ugyan közérdekű, de egyben minősített adat is, így az nem megismerhető. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Kormány időközben közzétette a jelentést.²³⁵

9.3.3.6 Döntések előkészítése

Egy, a Pécsi Ítéltábla által tárgyalt ügyben az adatigény a kormány egy meghatározott tárgyaláson követendő szavazási magatartására vonatkozó dokumentumokra, valamint a kapcsolódó társadalmi egyeztetés keretében beérkezett véleményekre, a civil és szakmai szervezetekkel történt egyeztetések jegyzőkönyveire és megvalósíthatósági tanulmányokra irányult. A bíróság rámutatott, hogy a kiadni kért adatok közérdekű adatok, ugyanakkor a kiadásuk ellehetetlenítené a befolyástól mentes hivatali munkát, hátráltatná a köztisztviselők feladatának teljesítését.²³⁶

A Fővárosi Ítéltábla kimondta, hogy a nyilvánosságkorlátozásra nem lehet alap egy jövőben, bizonytalan időpontban elkészülő vélemény lehetősége. Abban az esetben, ha az adatkezelő a közérdekű adatok megismerése iránti perben nem tud olyan döntéshozattal végződő eljárást bizonyítani, amelyben a megismerni kívánt adatokat felhasználják, eredménnyel nem hivatkozhat az adatok döntést megalapozó jellegére, illetve arra, hogy ezek megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen, külső befolyástól mentes ellátását veszélyeztetné.²³⁷

A Fővárosi ítéltábla egy másik, hasonló ügyben kötelezte a minisztériumi logisztikai és vagyonkezelő céget, hogy adja ki a felperes részére, hogy az igazgatósági elnök hivatalos külföldi útjai során milyen tartalmi kérdésekről, üzleti ügyről, együttműködési kérdésekről tárgyalt, milyen státuszú, tisztségű tárgyalópartnerrel folytatott megbeszélést. A közfeladatot ellátó szerv nem bizonyította, hogy az adatok pontosan melyik szerv mely döntése meghozatalának előkészítését szolgálják, és hogy az adatok

²³¹ Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.031/2019/5.

²³² Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.031/2019/5.

²³³ Kúria Pfv.IV.20.148/2019/8.

²³⁴ Kúria Pfv.IV.20.148/2019/8.

²³⁵ 8.Pf.21.166/2019/5. (A döntés a BHGY-ban nem elérhető)

²³⁶ Pécsi Ítéltábla 2.Pf.20.048/2020/4.

²³⁷ Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.913/2018/4-II.

megismerése mennyiben és hogyan befolyásolja a döntés végrehajtását, illetve azt sem, hogy a kiadni kért dokumentumok mely részei érintettek a nyilvánosságkorlátozási indokkal.²³⁸

9.3.3.7 Üzleti titok

A Kúria egy eseti döntésében rámutatott, hogy az egyetemes postai szolgáltató által kötött szerződések tekintetében nem ismerhető meg az az üzleti titok, amelynek közlése egy versenytársat indokolatlan előnyhöz juttatna. Kiemelte ugyanakkor azt is, hogy a konkrét esetben a szerződő feleknek tisztában kellett lennie azzal, hogy a kérdéses szerződésekhez fokozott nyilvánosság társul, mivel azok az állami vagyonhoz kapcsolódnak.²³⁹

Elvi éllel szögezte le a Kúria ezzel összefüggésben azt is, hogy az üzleti titokra való hivatkozás nem jelent automatikusan mentesülést a nyilvánosságra vonatkozó szabályok alkalmazása alól. Az állami vagyonnal való rendelkezés tényéből mindenképpen az következik, hogy a köztulajdonban álló szervezet „egyéb közfeladatot ellátó szervnek” minősül, függetlenül attól, hogy ténylegesen ellát-e közfeladatot, illetve, hogy tevékenységét versenykörülmények között végzi-e.²⁴⁰

Egy másik ügy tényállása szerint az állami tulajdonban álló energiatermeléssel és gazdálkodással foglalkozó, egyszemélyes állami tulajdonú és kizárólag közpénzből működő Zrt. önként támogatott az energiaszektorban különböző magánszemélyek vagy cégek mint ötletgazdák által feltalált, kidolgozott projekteket. A projektekkel kapcsolatosan igényelt adatokat az adatkezelő üzleti titokra hivatkozással nem adta ki és ragaszkodott igazságügyi energetikai, műszaki szakértő kirendeléséhez, hangsúlyozva, hogy jelen perben sajátos területről, kutatás-fejlesztésről van szó.²⁴¹

A Kúria szerint alperes a start-up projektek támogatásával önként vállalt közfeladatot, amellyel kapcsolatos tevékenység nem vonható ki az Infotv. hatálya alól. A kérdéses adatok nem tekinthetők üzleti titoknak, mert a befektetett összeg nagyságára és a befektetők személyére vonatkozó adatok nyilvános forrásból elérhetőek, a projektbe fektetett összeg nagyságára vonatkozó adatok közérdekből nyilvános adatok, míg a projektleírás olyan általánosságokat tartalmaz, amelyek nyilvánosságra kerülése nem okoz az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan érdeksérelmet.²⁴²

9.3.3.8 Számlaszintű ellenőrzés

Egy másik ügyben a Miniszterelnöki Kabinetiroda költségtérítés mellett csak az adatigényléssel érintett miniszterelnöki főtanácsadó reprezentációs és protokoll kiadásainak felhasználásáról szóló utasítást, és egy arra vonatkozó tájékoztatást küldött el, hogy a főtanácsadó az adatigénylés időpontjáig összesen milyen mértékben használta fel a rendelkezésére álló költségkeretet.²⁴³

A Kúria rámutatott, hogy az adatigénylés nem a gazdálkodás átfogó, számlaszintű ellenőrzésére irányult, mivel az a Miniszterelnöki Kabinetiroda tevékenységének ellátásához szükséges költségeknek csupán egy kis részére vonatkozott.²⁴⁴

²³⁸ Fővárosi Ítéletábra 2.Pf.20.049/2020/8.

²³⁹ Kúria Pfv.IV.21.519/2018/15.

²⁴⁰ Kúria Pfv.IV.21.519/2018/15.

²⁴¹ Kúria Pfv.IV.20.305/2019/8.

²⁴² Kúria Pfv.IV.20.305/2019/8.

²⁴³ Kúria Pfv.IV.21.732/2018/8.

²⁴⁴ Kúria Pfv.IV.21.732/2018/8.

9.3.3.9 Személyes adatok

A bírói gyakorlat több döntésben rámutatott arra az elvi jelentőségű megállapításra, hogy a bírósági eljárás során nyilvánosságra került személyes és különleges adatok nem osztják a közérdekből nyilvános vagy közérdekű adatok jogi sorsát.²⁴⁵

A vonatkozó törvényi előírások szerint a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjának szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni a kifogástalan életvitel követelményének megszegése miatti alkalmatlanság okán. Ettől a belügyminiszter eltekinthet, ha a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását a bíróság felfüggesztette és az elmarasztalás alapjául szolgáló magatartás a további szolgálat ellátását feltehetően nem befolyásolja hátrányosan. Az ilyen miniszteri döntés alapjául szolgáló ítéletek a személyügyi nyilvántartás részei. A Kúria álláspontja szerint a konkrét érintettek adatai alapvetően olyan személyes adatok, melyek nyilvánosságát semmilyen törvényi rendelkezés nem rendeli el, sőt, a felismerhetőség közvetett módon is megvalósulhat a bírósági ítéletekben foglalt adatok, ott mérlegelt körülmények alapján, így önmagában az anonimizálással nem valósul meg a személyes adatok megismerhetetlenné tétele.²⁴⁶

9.3.3.10 Költségtérítés

A közfeladatot ellátó szervezetek a közérdekű adatigénylések teljesítésekor alapesetben a normál napi működés keretében ingyenesen kell az igényelt adatokat az állampolgárok rendelkezésére bocsátaniuk. A bíróság rámutatott, hogy az adatigénylés teljesítése bizonyos mértékű munkaerő-ráfordítást szükségképpen igényel, ez azonban a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog intézményi biztosításának a velejárója. Csak a négy munkaórát meghaladó munkaerő-ráfordítás költsége számítható fel az adatigénylővel szemben, az is csak akkor, ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv tevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével járna. Ennek megítélése minden esetben az összes körülmény körütekintő mérlegelésével állapítható meg.²⁴⁷

9.3.3.11 Véleménynyilvánítás szabadsága

A Fővárosi Ítéltábla kötelezte az MTVA-t, hogy adja ki a vezető hírolvasó alkalmazottjának munkaszerződését, annak mellékleteit és módosításait a munkahelyre, munkakörre, alapbérre, bérpótlékokra, valamint a béren kívüli juttatásokra vonatkozó adatok közlésével.

A bíróság álláspontja szerint abból a tényből, hogy az MTVA közfeladatot lát el, és tevékenységét közpénzből finanszírozzák, arra lehet következtetni, hogy munkavállalója hírolvasás közben is közfeladatának ellátásával összefüggésben jár el, ebből fakadóan a műsorvezető munkaszerződésének meghatározott adatai – elsősorban díjazása – közérdekből nyilvános adatok. Rámutatott továbbá arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága érvényesüléséhez elengedhetetlen, hogy a polgárok megismerhessék a közfeladatot ellátó munkavállalók munkafeltételeit.²⁴⁸

²⁴⁵ BDT2005. 1277., Győri Ítéltábla Pf.I.20.238/2016/7., Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.336/2017/7., Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.182/2017/14.

²⁴⁶ Kúria Pfv.IV.21.778/2018/8.

²⁴⁷ Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.420/2019/5.

²⁴⁸ Fővárosi Törvényszék 25.P.20.421/2020/12. és Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.556/2020/5.

9.3.4 Uniókonform értelmezést végző bírósági döntések

Viszonylag kevés olyan közzétett eseti döntést lehetett találni, amelyek figyelembe vették az Európai Unió saját, uniós intézményeikkel kapcsolatos, közérdekű adatok megismerhetőségére vonatkozó rendeletét, az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendeletet. Ezek kivétel nélkül a fővárosban található bíróságokra szűkülnek.

19. táblázat: Az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendeletére hivatkozó bírósági döntések

Ügyszám
Fővárosi Ítéltábla Pf.20104/2020/7.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20569/2018/12.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20381/2016/3.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20935/2017/4.
Fővárosi Törvényszék P.21256/2017/19.
Fővárosi Törvényszék P.21501/2019/11.
Fővárosi Törvényszék P.23225/2015/12.
Fővárosi Törvényszék P.21427/2017/10.
Kúria Pfv.20867/2019/6.
Kúria Pfv.20448/2018/6.
Kúria Pfv.22344/2016/4.
Kúria Pfv.21261/2018/4.
Pesti Központi Kerületi Bíróság P.91438/2006/16.

Forrás: Bírósági Határozatok Gyűjteménye. Saját szerkesztés

20. táblázat: A 2003/4/EK irányelvre hivatkozó bírósági döntések

Ügyszám
Kúria Pfv.21486/2013/6.
Kúria Pfv.22344/2016/4.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20381/2016/3.
Fővárosi Törvényszék P.23225/2015/12.
Fővárosi Bíróság K.30647/2006/20.
Szekszárdi Törvényszék Gf.40031/2013/3.

Forrás: Bírósági Határozatok Gyűjteménye. Saját szerkesztés

9.3.5 Büntetőjog

A Bírósági Határozatok Gyűjteményében a Btk. 220.§-ára keresve egyetlen találatot sem ad ki a kereső. A Wolters Kluwer jogtár (*Új Jogtár*) egy eseti döntést tartalmaz a Btk. 220.§-ával összefüggésben.²⁴⁹

9.4 A bírósági ítéletek és NAIH állásfoglalások elemzése

9.4.1 Bírósági ítéletek

A bírósági ítéleteket több szempont alapján is rendezni lehet: az egyik ilyen a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjai által vizsgált és hivatkozott bírósági eseti döntések; míg a másik adatkört azok a határozatok képezik, amelyek alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáltak. Ezek azok az ügyek, amelyekben alapvető elvi kérdés eldöntése, megválaszolása volt a bíróságok feladata, és amelyek alapjogi felülvizsgálatát is elvégezte az Alkotmánybíróság.

A Kúriai joggyakorlat-elemző csoport az összefoglaló vélemény 1. sz. mellékletében kiemelte azokat az ügyeket, amelyeket fontosnak ítélt az Infotv. egyes rendelkezéseinek értelmezése során. Az egy cellában szereplő ügyek összetartoznak. Az itt szerepeltetett ügyek köre nem teljes: a Kúria súlypontozott és a legfontosabb, sokszor sajtónyilvánosságot is kapott ügyeket emelte ki.

21. táblázat: A Kúria joggyakorlat-elemző csoportja által kiemelt, hivatkozott döntések

Értelmezett fogalom, tényállás	Ügyszám
Közérdekű adat fogalma	Kúria Pfv.IV.21.579/2015/4. sz.
Közérdekből nyilvános adat	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.772/2016/4/II.
	Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.752/2015/4. Kúria Pfv.IV.20.561/2016/4.
	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf. 22.372/2013/4.
	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.123/2016/6/II.
Közfeladatot ellátó szerv	Fővárosi Törvényszék 70.P.23.269/2013/7.
	Kúria Pfv.IV.21.567/2016/3.
Az adat megismerésének módja	EBH 2006. 1417.
Kezelésében lévő adat	Kúria Pfv. IV. 20.150/2016/4.
	Kúria Pfv.IV.20.543/2016/4.
Proaktív közzététel	Fővárosi Törvényszék 19.P.21.414/2012/4. Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.394/2012/4.
Üzleti titok	Kúria Pfv. IV.20.343/2014/5.
Döntés-előkészítés	Fővárosi Ítéltábla 8 Pf. 20.594/2014/6.
	Fővárosi Ítéltábla Pf.20.086/2015/3/II.
	Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.510/2016/6/II. Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9.

²⁴⁹ Fővárosi Törvényszék P. 23.013/2017/16.

Értelmezett fogalom, tényálláselem	Ügyszám
	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20683/2017.
Élethez való jog mint az információszabadság korlátja	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.192/2015/4/II.
Szerzői jog	Fővárosi Törvényszék 5.P.20.378/2013, Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.086/2015/3/II., Kúria Pfv.IV. 21.535/2015/6.
Banktitok	Kúria Pfv.IV.20.320/2011/4. Kúria Pfv.IV.20.184/2012/4.
	Fővárosi Törvényszék 70.Pf.23.267/2015/4. Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.001/2016/5/I.
Adótitok	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.187/2017/7/1.
	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.869/2014/3.
Értékpapírtitok	Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.423/2017/4/II.
	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf. 20.776/2017/5/II.
Költségtérítés	Fővárosi Törvényszék 25.P.23.985/2017/6. Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.283/2018/6/II.
Jogorvoslat	Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.050/2016/3/II.
	BH 2009.81.
	Fővárosi Ítéltábla Pkf.27.340/2015/2.
Joggal való visszaélés	Kúria Pfv. IV. 20.137/2013. 16/2013.számú polgári elvi határozat
	Kúria Pfv.IV.21.579/2015/4.
	Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.510/2016/6/II.
	Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9.

Forrás: Kúria 2017.EI.II.J.GY.P.3. számú összefoglaló vélemény. 1. sz. melléklet. Saját szerkesztés

Az Alkotmánybírósági ügyek szinte kizárólagosan a Fővárosi Törvényszék, a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria ügyei közül kerültek ki. Ezek az ügyek olyan alkotmányos szempontokhoz kapcsolódnak, amelyek jelentősen alakították az elmúlt években az információszabadság alapjogához kapcsolódó alapjogi dogmatikát és ezáltal a rendesbírói gyakorlatot is.

22. táblázat: Az Alkotmánybíróság határozatai alapjául szolgáló alapeljárások ügyszámai

Bírósági határozat	Hivatkozó alkotmánybírósági határozat
Kúria Pfv.IV.21.190/2018/6. sz.	3298/2020. (VII. 17.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.20.798/2017/7. sz.	3309/2019. (XI. 18.) AB végzés
Szekszárdi Törvényszék 13.Pf.20.706/2014/6. sz	3190/2019. (VII. 16.) AB hat.
Kúria Pfv.20.229/2016/7. sz	3147/2019. (VI. 26.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9. sz	3069/2019. (IV. 10.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.683/2017/4/II. sz.	3070/2019. (IV. 10.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6. sz.	13/2019. (IV. 8.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.20.561/2016/4. sz.	3254/2018. (VII. 17.) AB hat.

Kúria Pfv.IV.20.197/2017/7. sz.	3234/2018. (VII. 2.) AB végzés
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.123/2016/6/II. sz.	3/2018. (IV. 20.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.537/2016/4. sz.	3133/2018. (IV. 19.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.963/2016/6. sz.	3126/2018. (IV. 9.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.21.475/2016/4. sz.	3031/2018. (II. 6.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.21.470/2016/4. sz.	3276/2017. (X. 19.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.20.863/ 2016/7. sz.	3189/2017. (VII. 21.) AB végzés
Kúria Pfv.IV.21.976/2014/9. sz.	3077/2017. (IV. 28.) AB hat.
Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 17.P.III.21.648/2016. sz.	3171/2017. (VII. 14.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.906/2014/4. sz.	3252/2016. (XII. 6.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.594/2014/6. sz.	6/2016. (III. 11.) AB hat.
Fővárosi Törvényszék 33.P.22.723/2014. sz.	3049/2016. (III. 22.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.394/2012/4. sz.	4/2015. (II. 13.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.711/2011/5. sz.	3026/2015. (II. 9.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20.656/2012/7. sz.	28/2014. (IX. 29.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.20.015/2012/4. sz.	25/2014. (VII. 22.) AB hat.
Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. sz.	5/2014. (II. 14.) AB hat.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.22.200/2011/3. sz.	21/2013. (VII. 19.) AB hat.

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

9.4.2 A NAIH joggyakorlata és jogértelmezése

9.4.2.1 Elektronikus közzétételi kötelezettség

A NAIH 2018-as beszámolója kifejti, hogy az elektronikus információszabadság, azaz a széleskörű nyilvánosság megteremtése a XXI. században, digitális formában, az internetes közzététellel valósulhat meg a legköltséghatékonyabban és leginkább polgárbarát módon.²⁵⁰ A beszámoló ezzel kapcsolatosan arra is rámutat, hogy az „analóg”, hagyományos közzétételi formák, mint a hirdetőtábla, hivatalos lap, helyi televízió stb. közlési módjai mellett párhuzamossá vált az internetes közzététel, amely a NAIH szerint néhány évtizeden belül szinte kizárólagossá válik majd.²⁵¹

A NAIH tapasztalatai alapján 2012-ben sok közfeladatot ellátó szerv a Hatóság többszöri felszólítása ellenére nem tett eleget közzétételi kötelezettségének. A NAIH szerint a Hatóság jogkörének bővítése lenne szükséges.²⁵²

A 2013-as beszámoló szerint a Hatóság, amikor anomáliát észlel a közzététellel kapcsolatosan, felhívja a figyelmet az egységes közadatkereső rendszerre, ennek ellenére többszöri felszólítás ellenére sem szűnik meg a jogsértő állapot, és a közérdekű adatok elektronikus közzététele sem a saját honlapon, sem pedig a közadatkereső rendszerben nem történik meg.²⁵³ A 2020-as beszámoló már

²⁵⁰ NAIH beszámoló 2018. 115.

²⁵¹ NAIH beszámoló 2018. 115.

²⁵² NAIH beszámoló 2012. 97.

²⁵³ NAIH beszámoló 2013. 114.

akként nyilatkozik, hogy a NAIH intézkedései sikeresek és az önkormányzatok igyekeznek eleget tenni a felszólításban foglaltaknak.²⁵⁴

A NAIH többször felhívta a figyelmet arra is, hogy az általános közzétételi listán túl a közfeladatot ellátó szervek vezetőinek lehetőségük van arra, hogy további közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat tegyenek közzé honlapjukon vagy az egységes közadatkereső rendszerben.²⁵⁵ Ezzel összefüggésben a NAIH 2015-ben támogató véleményt adott azon szervezeteknek, akik az általános közzétételi listában közzéteendő ötmillió forintos értékhatárt elérő szerződések adatain túl, akár már a százezer forintot elérő szerződések adatait is közzé kívánták tenni honlapjukon.²⁵⁶

A Hatóság számos esetben rámutatott arra is, hogy minden évben számos bejelentés érkezik az önkormányzatok, illetve az önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok közzétételi kötelezettségének hiányosságaival. Ezek elsősorban a képviselő-testületi ülések dokumentumaival (jegyzőkönyvek, előterjesztések, határozatok, rendeletek), illetve a gazdálkodásra vonatkozó adatokkal (szerződések, pályázatok) kapcsolatban merülnek fel.²⁵⁷

A közzététel leginkább a kis önkormányzatoknak jelent nehézséget annak ellenére, hogy bár arra törvényi kötelezettségük nincsen, a legtöbben már rendelkeznek saját honlappal. A Hatóság tapasztalatai szerint nem frissítik a honlapjukra feltöltött közérdekű adatokat, tipikusan személyi és technikai erőforráshiányra hivatkozva. A feltöltött adatok sokszor teljesen átláthatatlanok. A probléma forrása a Hatóság szerint az, hogy nincs olyan személy, aki a honlapok informatikai támogatását, frissítését rendszeresen elvégezné.²⁵⁸ Megoldásként a NAIH azt javasolja, hogy a közfeladatot ellátó szervek a közérdekű adataikat a különösebb informatikai szaktudást nem igénylő, könnyen kezelhető egységes közadatkereső rendszerbe (www.kozadat.hu) töltsék fel, amely egyébként kötelezettség is e szervek számára.²⁵⁹

Az Állami Számvevőszék „Az önkormányzatok gazdasági társaságai – Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése” program keretében több alkalommal is bejelentéssel fordult a Hatósághoz egyes önkormányzatok, illetve önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok elektronikus közzétételi kötelezettségének hiányos teljesítése miatt, hiszen a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény értelmében közérdekből nyilvános adatok a vezető tisztségviselők, felügyelő bizottsági tagok, valamint az önálló cégjegyzésre vagy a bankszámla feletti rendelkezésre jogosult munkavállalók adatai. Az önkormányzati társaságok a NAIH felszólításának megfelelően kivétel nélkül pótolták a mulasztást.²⁶⁰

A honlapon történő közzététellel kapcsolatos fontosabb megállapítások:

- Tekintettel arra, hogy az Infotv. a községi önkormányzat számára nem teremt kötelezettséget önálló honlap fenntartására, így választásuk szerint saját vagy társulásaik által közösen működtetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon (<http://www.kozadattar.hu/>) való közzététellel is eleget tehetnek közzétételi kötelezettségüknek.²⁶¹
- Ezen rendelkezések lehetőséget biztosítanak tehát az önkormányzatoknak arra, hogy akár saját honlapjukon, akár az illetékes Kormányhivatal honlapján (például a központilag létrehozott www.kormanyhivatal.hu oldalon), akár önkormányzati társulás által közösen működtetett honlapon hozzák nyilvánosságra a kötelezően közzéteendő közérdekű adatokat. A közös fenntartású honlapon a közérdekű adatoknak, a szervezeteknek megfelelően elkülöníthetőeknek kell lenniük.

²⁵⁴ NAIH beszámoló 2020. 136.

²⁵⁵ www.kozadat.hu

²⁵⁶ NAIH beszámoló 2015. 58.

²⁵⁷ NAIH beszámoló 2020. 136.; NAIH/2018/2124/V.

²⁵⁸ NAIH beszámoló 2013. 114.

²⁵⁹ NAIH beszámoló 2013. 114.

²⁶⁰ NAIH/2018/1224/V.; NAIH/2018/1394/V.; NAIH/2018/1597/V.; NAIH/2018/1644/V.

²⁶¹ Infotv. 33. § (1)-(3) bekezdés

- Az Infotv. 1. számú melléklete szerinti közzétételi lista összeállításához, továbbá a Közadattár adattartalmának összeállításához segítséget nyújt a 305/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet és a 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet.

Példák az e kötelezettséget nem teljesítő önkormányzatokra a NAIH gyakorlatában:

- Baks Község Önkormányzata,²⁶²
- Ecseg Község Önkormányzata,²⁶³
- Felsőnána Község Önkormányzata,²⁶⁴
- Hejőszalonta Község Önkormányzata,²⁶⁵
- Monorierdő Község Önkormányzata,²⁶⁶
- Nemesbikk Közös Önkormányzati Hivatal,²⁶⁷
- Parádsasvár Község Önkormányzata,²⁶⁸
- Somogyhatvan Község Önkormányzata,²⁶⁹
- Tapsony Község Önkormányzata,²⁷⁰
- Und Község Önkormányzata.²⁷¹

A Nemzeti Jogszabálytár Önkormányzati Rendeletára:

- A Nemzeti Jogszabálytár Önkormányzati Rendeletára lehetővé teszi az egyes önkormányzatok rendeleteinek keresését 2013. június 30-át követően. Ennek jogszabályi háttérét a Nemzeti Jogszabálytárról szóló 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 4. §-a jelenti. Ez a kormányhivatalok számára jelöli ki a feladatot, hogy a részükre megküldött önkormányzati rendeleteket továbbítsák a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter felé.²⁷²
- A Rendeletár megalkotásával mindenki számára ingyenesen elérhetővé vált az önkormányzati rendeletek nagy részéhez való hozzáférés, ezáltal a közzétételi kötelezettség egy külön, erre a célra létrehozott, átlátható, és a könnyű keresést lehetővé tevő fórumon valósulhat meg.²⁷³

9.4.2.2 Közérdekből nyilvános adatok

A 2013-as beszámoló felhívja a figyelmet, hogy meg kell válaszolni azt a kérdést, hogy az Infotv. 26. § (2) bekezdését valamennyi közérdekből nyilvános adat vonatkozásában kell-e alkalmazni, vagy leszűkítően kell értelmezni ezt a rendelkezést, és csak a közfeladatot ellátó szervek vonatkozásában érvényesül.²⁷⁴ A NAIH jogértelmezése alapján az Infotv. 26. § (2) bekezdése a nyelvtani és logikai értelmezés alapján kizárólag a közfeladatot ellátó szerveknél foglalkoztatott érintetteknek vonatkozik. Más személyekre, akiknek egyes személyes adatait törvény minősíti közérdekből nyilvános adatoknak, a rendelkezés nem alkalmazható.²⁷⁵ A Hatóság ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy az Infotv. 28. § (1) bekezdése szerint a közérdekből nyilvános adatok megismerésére a közérdekű adatok

²⁶² NAIH-683-20/2013/V.

²⁶³ NAIH-308-5/2013/V.

²⁶⁴ NAIH-4006-2/2012/V.

²⁶⁵ NAIH/2015/5219/V.

²⁶⁶ NAIH-1921-12/2013/V.

²⁶⁷ NAIH-1255/2013/V.

²⁶⁸ NAIH/2015/1160/9/V.

²⁶⁹ NAIH-614-15/2014/V.

²⁷⁰ https://www.naih.hu/files/Infoszab_jelentes_NAIH-2015-1816-4-V.pdf

²⁷¹ https://www.naih.hu/files/Infoszab_jelentes_NAIH-2020-1241-6.pdf

²⁷² NAIH-419-2/2014/V.

²⁷³ NAIH-419-2/2014/V.

²⁷⁴ NAIH beszámoló 2013. 121.

²⁷⁵ NAIH beszámoló 2013. 121.

megismerésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Ez pedig a fent említett törvényi rendelkezés vonatkozásában értelmezési zavarokhoz vezethet.

A Hatóság által közérdekből nyilvános adatnak minősített adatok:

- Azoknak a cégeknek a lajstroma, amelyek a kormányzati delegáció által folytatott tárgyalásokban részt vettek.²⁷⁶
- A munkavállalói juttatások összesített formában közérdekből nyilvános adatnak minősülnek.²⁷⁷
- A közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény 179. §-ában meghatározott adatkör közérdekből nyilvános adatnak minősül akkor is, ha nem létezik a nyilvánosságot előíró konkrét rendelkezés.²⁷⁸
- A jutalomra vonatkozó adat közérdekből nyilvános, mivel az összefügg többek között a munkavégzés minőségével és mennyiségével, illetve a közfeladat ellátását jellemző szempontokkal is.²⁷⁹
- A közfeladatot ellátó személy közszolgálati jogviszonya megszűnése oka és ideje a közfeladat ellátásával összefüggő adat, ezért közérdekből nyilvános adat, ha a jogviszonya a közfeladata ellátásával összefüggő okból szűnt meg.²⁸⁰
- A szociális intézmény vezetőjének nyertes pályázati anyaga, amennyiben már kinevezték, közérdekből nyilvános adat.²⁸¹
- Egy közalkalmazott részletes munkaköri leírása közérdekből nyilvános adat külön törvényi rendelkezés hiányában is, hiszen tartalmazza a munkafolyamatait és tevékenységeit, feladatait, funkció- és kapcsolatrendszerét, a célokat, a főbb felelősségi területeket és azokat a feltételeket is, amelyek között a munkáját végzi, továbbá az általa gyakorolható hatásköröket.²⁸²
- Az önkormányzati tulajdonban álló nonprofit kft. nem vezető beosztású munkavállalójával kötött munkaszerződése annyiban közérdekből nyilvános adat, amennyiben ezek az adatok közfeladatok ellátásával összefüggenek.²⁸³

A Hatóság nem tekinti közérdekből nyilvános adatoknak a következő esetköröket:

- Egy polgármester legmagasabb iskolai végzettségét igazoló okirat nem minősül közérdekből nyilvános adatnak, mivel jogszabály nem írja elő, hogy a polgármesteri tisztség betöltésének feltétele meghatározott iskolai végzettség.²⁸⁴
- A név szerinti bontásban megadott munkavállalói juttatások nem minősülnek közérdekből nyilvános adatnak, mivel az Infotv. 26. § (3) bekezdése a személyes adatokat kivéve ebből a körből, így a foglalkoztatottakra vonatkozóan csak összesített adatokat lehet közzétenni.²⁸⁵

9.4.2.3 Környezeti információk

A Hatóság a környezeti információkat jelentőségüknek megfelelően „minősítetten” közérdekű adatokként kezeli, hiszen a környezeti információkhoz való hozzáférés nélkül az állampolgárok nem tudják megfelelően érvényesíteni az egészséges környezethez fűződő jogukat.²⁸⁶

²⁷⁶ NAIH-4017/2012/V.

²⁷⁷ NAIH-6383/2012/V.

²⁷⁸ NAIH/2020/1305.

²⁷⁹ NAIH/2020/1496.

²⁸⁰ NAIH/2020/2365.

²⁸¹ NAIH/2020/8803.

²⁸² NAIH/2020/6526.

²⁸³ NAIH/2020/2948.

²⁸⁴ NAIH/2020/5627.

²⁸⁵ NAIH-6383/2012/V.

²⁸⁶ NAIH beszámoló 2019. 120.

A Hatóság 2019-es beszámolójában rámutatott, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény alapján a környezetterheléssel, környezet-igénybevétellel, környezetveszélyeztetéssel összefüggő adatokat nem csak a közfeladatot ellátó vagy közpénzből gazdálkodó szervezeteknek, hanem minden szervezetnek, gazdasági társaságnak ki kell adnia.²⁸⁷

A NAIH egy 2020-es döntésében rámutatott, hogy egy Natura 2000 védettségű természetvédelmi területen tervezett beruházásról folytatott megbeszélés ténye, illetve a beruházással kapcsolatban elhangzott információk környezeti információnak tekintendők, melynek privilegizált, széles körű nyilvánosságot kell biztosítani. A fenti, egyedi méltánylást érdemlő körülmények miatt kivételesen a Hatóság még úgy is elfogadta az adatkezelés jogszerűségét, hogy a hangfelvétel leplezett módon, titokban készült, és annak nyilvánosságra hozataláról a készítő nem tájékoztatta az érintetteket.²⁸⁸

23. táblázat: A NAIH környezeti információkkal kapcsolatos egyes döntései

Tényállás	A Hatóság megállapításai
Azért nem teljesítették a zajmérési adatokra vonatkozó adatigénylést, mert azok még nem voltak kiértékelve.	Előfordulhat, hogy a nyers adatok kiértékelése, validálása az eredeti adatoktól eltérő eredményre vezet, de a nyers adatok is környezeti információk, melyek kiadásakor az adatigénylőt tájékoztatni kell a feldolgozás hiányáról. ²⁸⁹
Az önkormányzat azért nem bocsátotta az önkormányzati képviselők rendelkezésére az Országos Meteorológiai Szolgálatól megrendelt légszennyezettségi vizsgálati jegyzőkönyvet, mert „megállapításaiból nem lehet messzemenő következtetéseket levonni”. A jegyzőkönyv megállapította, hogy „az erősen rákkeltő benzo-(a)-pirén koncentrációja 4 napon is meghaladja a napi határértéket, a legszennyezettebb napon elérte ennek közel négyszeresét is.	Figyelembe kell venni, hogy messzemenő következtetéseket nem szabad levonni ilyen rövid mérési programból, a szennyező források megbízható meghatározásához hosszú távú mérésre, esetleg további komponensek vizsgálatára lenne szükség. A Hatóság hangsúlyozta, hogy az adatkiadásnak nem feltétele, hogy az adat alkalmas legyen következtetések levonására. ²⁹⁰
Egy megyei jogú város önkormányzata nem akart kiadni egy környezeti adatokat tartalmazó megvalósíthatósági tanulmányt és költség-haszon elemzést. A Megvalósíthatósági Tanulmány az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program „Fenntartható városi közlekedés fejlesztése és elővárosi vasúti elérhetőség javítása a kevésbé fejlett régiókban” című pályázati felhívás kapcsán készült és egyértelműen környezeti információkat is tartalmazott, mert a környezettel összefüggő intézkedések és programok, valamint a környezeti elemekre, környezetterhelésre valószínűleg hatással lévő tevékenységek és költséghatékonysági, valamint más gazdasági elemzések is ilyenek minősülnek a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről szóló 311/2005 (XII.25.) Korm. rendelet 2. § e) pontja alapján.	Egy olyan projekt, amely akár évtizedekre meghatározza egy város közösségi közlekedésének fejlesztési irányait, jelentősen kihat a városban élők környezetére, a levegő minőségére, a zajszintre. Fontos környezeti információ, hogy megfelelően „árazzák-e be” a környezeti értékeket és hogyan építik be a környezetterhelés okozta költségeket a környezetre hatást gyakorló döntésekhez felhasznált költség-haszon elemzésekbe. A költség-haszon elemzések, megvalósíthatósági tanulmányok nyilvánossága tehát biztosítja annak átláthatóságát, hogy egy projektről való döntéshozatal során figyelembe vették-e a környezeti költségeket és értékeket. A Megvalósíthatósági Tanulmány számos kibocsátási adatot is tartalmaz, amelyek nyilvánosságára még a környezeti információkra alkalmazandó általános szabályoktól is szigorúbb szabályok vonatkoznak, megelőzve a személyes adatok, üzleti titok, adótitkok védelméhez fűződő érdekeket is. ²⁹¹
Probléma a környezeti információkra vonatkozó adatigénylések terén, hogy az adatkezelők betekintési kérelemként értelmezik a közérdekű adatigénylést és ügyféli jogálláshoz kötik annak teljesítését. Az ügyféli jogállás hiányára hivatkozott	A fejlesztéssel érintett terület védett természeti és Natura 2000 oltalom alatt áll, ezért a NAIH megállapította, hogy a kért adatok környezeti információnak, így közérdekű adatnak minősülnek. A

²⁸⁷ NAIH beszámoló 2019. 120.

²⁸⁸ NAIH/2020/4014.

²⁸⁹ NAIH/2019/5627.

²⁹⁰ NAIH/2019/7779.

²⁹¹ NAIH/2019/1016.

Tényállás	A Hatóság megállapításai
egy kormányhivatal, amikor a bejelentő építési engedélyeket és az annak alapjául szolgáló építési tervdokumentációt kívánta megismerni.	NAIH felszólításának eleget tett a kormányhivatal, és teljesítette az adatigénylést. ²⁹²

Forrás: *naih.hu*. Saját szerkesztés.

9.4.2.3.1 Mátrai Erőmű Zrt.

A Mátrai Erőmű Zrt. 2019. nyári és 2020. január 15-én jelentett környezetszennyezésére vonatkozó határozatok kiadására irányuló adatigényt a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatala arra hivatkozva utasította el, hogy a kért adatok nincsenek a kezelésében, ugyanakkor a bejelentő további tájékoztatást nem kapott.

A NAIH 2020-as döntésében felhívta a Járási Hivatal figyelmét a Kvt. 12. § (6) bekezdésére: „*Ha a megkeresett szerv nem rendelkezik a kért környezeti információval, az információ megismerésre vonatkozó igényt köteles a környezeti információval rendelkező szervnek megküldeni és erről az igénylőt értesíteni vagy tájékoztatni, hogy a kért információt mely környezeti információval rendelkező szervtől igényelheti.*” A Hatóság arra is rámutatott, hogy a bejelentő által kért adatok környezeti információknak minősültek a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről szóló 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. § c) pontja alapján.

A bejelentő a Járási Hivatal után még számos szervet megkeresett és a NAIH-hoz is több bejelentést tett. A NAIH kiemelte, hogy ez elkerülhető lett volna, ha a Járási Hivatal eleget tesz tájékoztatási kötelezettségének.²⁹³

A bejelentő a Mátrai Erőmű Zrt.-hez is nyújtott be közérdekű adatigénylést a Mátrai Erőmű Zrt. által üzemeltetett Őzse-völgyi ipari víztározóból 2019.07.22. és 2020.08.28. között kibocsátott szennyvíz által okozott rendkívüli vízszennyezés miatt bírságot megállapító határozat megismerésével kapcsolatosan.

A Zrt. szerint azonban az igényelt határozat nem tartalmaz közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatokat, mivel az adatigénylés időpontjában a Zrt. közpénzekkel nem gazdálkodott, nem volt közfeladatot ellátó szerv és a tulajdonosai között a magyar állam sem közvetlenül, sem közvetve többségi vagy meghatározó befolyással nem rendelkezett, továbbá az adatigénylés időpontjában nem minősült olyan állami szervnek, a környezethez kapcsolódó kötelezettséget, feladatot teljesítő vagy közszolgáltatást nyújtó, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervnek, amelynek a Kvt. 12. § (3) bekezdése alapján igény esetén a rendelkezésére álló környezeti információt hozzáférhetővé kellett tennie.

A NAIH e döntésében megállapította, hogy a Zrt. figyelmen kívül hagyta a környezethasználóknak a Kvt. 12. § (9) bekezdésében lefektetett azon kötelezettségét, amely szerint „*A környezethasználó köteles az általa okozott környezetterheléssel, környezet igénybevétellel, valamint környezetveszélyeztetéssel összefüggő adatokról kérelemre bárkinek tájékoztatást adni*”. A törvényi indoklás egyértelműen kifejti, hogy „*nem csak a közfeladatot ellátók, hanem a környezetet használók is kötelesek a tájékoztatásra, az adatvédelmi és közigazgatási eljárás szabályaira figyelemmel*”. A Zrt. egyértelműen a környezetet igénybe vevő, a környezetet terhelő, illetve a környezetet szennyező tevékenységet folytató környezethasználónak minősül, ezért a NAIH véleménye szerint az igényelt határozatban foglalt adatok közérdekből nyilvános adatok. A Zrt. álláspontja szerint a bejelentő kérésének teljesítése ellentétes lenne a Zrt. azon méltányolható érdekével, hogy „*a társaság esetleges büntetőjogi felelősségét ne a közvélemény előtt vitassuk meg, azt ne a beadványozók részére a büntetőeljárás alatt általunk kiadott adatok alapján állapítsák meg*”, a Zrt. tájékoztatása szerint ugyanis az ügyben környezetkárosítás büntette miatt rendőrségi szakban büntetőeljárás volt folyamatban az adatigény előterjesztésekor. Az Infotv. 27. § (2) bekezdés c) pontja ugyan lehetőséget biztosít arra, hogy a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot – az adatfajták

²⁹² NAIH/2020/6703.

²⁹³ NAIH/2020/4606.

meghatározásával – törvény bűncselekmények üldözése érdekében korlátozza (amennyiben a bűnüldöző szerv ezt a konkrét ügyben nyilatkozatával is megerősíti), de a Zrt. által hivatkozott „méltányolható érdekeket” nem tartalmazza.²⁹⁴

9.4.2.3.2 A Paksi Atomerőmű bővítésével kapcsolatos vizsgálat és jogszabály-véleményezés

A NAIH 2014-es jogszabály-véleményezésében rámutatott, hogy a Paksi Atomerőmű fejlesztésével kapcsolatos adatok nyilvánosságát korlátozó rendelkezések megalkotásakor kiemelt figyelmet kell fordítani a nemzetközi és uniós jogforrásokra:

- az Aarhusi Egyezményre, valamint
- az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelvére a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről.

A Hatóság ezzel összefüggésben aláhúzta, hogy az Európai Unió 2003/4/EK irányelve preambuluma (24) bekezdése, valamint az Aarhusi Egyezmény 3. cikk 6. pontja támogatja, hogy a nemzeti jogalkotás az információhoz való hozzáférés szabályozásakor szélesebb jogokat határozzon meg. A törvényjavaslat ezzel szemben a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való alkotmányos alapjogot, az ország jövőjét, a környezetet jelentősen befolyásoló adatok tekintetében szűkíti, anélkül, hogy konkrét közérdekre vagy valamely alapjogra hivatkozna.²⁹⁵

A NAIH azt is kiemelte, hogy a kérdéses törvényjavaslat 5. § (2) bekezdése egyrészt ellentétes az Infotv. 27. § (5) bekezdésével, amely nem enged eltérést az ott meghatározott rendelkezésektől, másrészt figyelmen kívül hagyja az Aarhusi Egyezményt is. A NAIH álláspontja szerint ezért a törvényjavaslatot több ponton is módosítani szükséges az Aarhusi Egyezmény érvényesülése érdekében.²⁹⁶

A NAIH arra is felhívta a figyelmet, hogy a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelv értelmében a tagállamoknak 2017-ig implementációs kötelezettsége van annak biztosítására, hogy a lakosság megfelelő lehetőségeket kapjon a nukleáris létesítmények engedélyezésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatban való tényleges részvételre. A NAIH ezért jelezte, hogy az implementációs kötelezettség teljesítése érdekében a javaslatban differenciálni kellene az adatok megismerésére vonatkozó szabályokat, hogy a nyilvánosság tájékoztatására, bevonására az Aarhusi Egyezmény és az irányelvek által kijelölt szabályozási kereteknek megfelelően sor kerülhessen.²⁹⁷

A Hatóság azt is hangsúlyozta, hogy a környezeti információkra a döntés megalapozását szolgáló adatok megismerhetőségét korlátozó előírások nem vonatkoztathatók, mert a döntés-előkészítő jelleg nem csupán formai szempontokon nyugszik, hanem tartalmi szempontokon is.²⁹⁸ A NAIH kiemelte, hogy a nyilvánosság korlátozására irányuló törvényalkotás során a korlátozás szükségességét különös gonddal kell mérlegelni, és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 17. § (9), (10) és (11) bekezdéseit módosító rendelkezések nem támasztják alá a közpénzekkel való gazdálkodás nyilvánosságkorlátozásának szükségességét. A befektetői érdekek tiszteletben tartása – a Hatóság álláspontja szerint – a környezeti adatok megismeréséhez való jog, a közpénzekkel való gazdálkodás során, tehát az információszabadság alapjogának korlátozásához nem elegendő.²⁹⁹

A demokrácia alapköveként érvényesítendő információszabadság korlátainak törvényi szabályozása során a NAIH tehát azt javasolta, hogy a jogalkotás kövesse az Alaptörvény alapjog-korlátozásra vonatkozó rendelkezéseit, és vegye figyelembe az uniós és nemzetközi kötelezettségvállalásokat is, amelyek a környezeti döntéshozatalban való tényleges részvétel, valamint a környezeti adatokhoz való hozzáférés biztosítását szolgálják.³⁰⁰

²⁹⁴ NAIH/2020/1819.

²⁹⁵ NAIH-2782/2014/J.

²⁹⁶ NAIH-2782/2014/J.

²⁹⁷ NAIH-2782/2014/J.

²⁹⁸ NAIH-2782/2014/J.

²⁹⁹ NAIH-2782/2014/J.

³⁰⁰ NAIH-2782/2014/J.

9.4.2.4 Közfeladatot ellátó szervezetek

9.4.2.4.1 Adatkezelő és adatfeldolgozó fogalma

A Hatóság 2015-ben foglalkozott az adatkezelő Infotv.-beli legáldefiníciójának alkalmazásával információszabadsággal kapcsolatos ügyekben, amellyel kapcsolatosan a Hatóság állásfoglalást bocsátott ki.³⁰¹ A NAIH megállapította, hogy a közérdekű adatigénylések esetén a közfeladatot ellátó szerv adatkezelői minősége nem függ az Infotv. 3. § 9. pontjában meghatározott adatkezelő fogalma feltételeinek teljesítésétől, tehát nem szükséges, hogy a szerv döntsön az adatok sorsáról, illetve meghatározza az adatkezelés célját.³⁰² A Hatóság kiemelte azt is, hogy az adatkezelő és adatfeldolgozó fogalmának megkülönböztetése kizárólag a személyes adatok kezelése tekintetében releváns, mivel e fogalmak az adatvédelem területére tartoznak.³⁰³ A 2016-os KEHI-ügyben a NAIH megerősítette ezt a jogértelmezést, és megállapította, hogy a közfeladatot ellátó szerv nem hivatkozhat az adatkezelői minőségének hiányára.³⁰⁴

Ezt követően kitért a Hatóság a közfeladatot ellátó szerv fogalmának értelmezésére is az Infotv. 3. § 5. pontjával összefüggésben, és rámutatott, hogy az e rendelkezés szerinti közérdekű adatok tekintetében a „közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő” fordulat kizárólag azt jelenti, hogy a kért adatokat tartalmazó dokumentumok az adott szerv adatbázisában, illetve nyilvántartásában fizikailag rendelkezésre állnak.³⁰⁵

9.4.2.4.2 Az igazságügyi adatkezelés és tájékoztatás

A Hatóság 2013-ban csatlakozott az Országos Bírósági Hivatal azon kezdeményezéséhez és előkészítő munkájához, amely az igazságügyi szervezetek személyes adatok kezelésére, és az igazságszolgáltatás és a nyilvánosság kérdésének átfogó, valamint koherens kódexjellegű szabályozására irányul.³⁰⁶ A Hatóság ennek keretében kifejtette, hogy egyetért azzal, miszerint a bírósági adatkezelésre vonatkozó szabályozás hiányos, és nem létezik olyan jogszabály, amely megfelelően rendezné a bírósági eljárásban keletkezett, felhasznált adatok kezelésének, megismerésének és eljáráson kívüli felhasználásának a feltételeit.³⁰⁷

Az eddigi állásfoglalások összegzéseként keletkezett koncepció főbb kérdései közé tartoznak:

- a tárgyalást megelőző nyilvánosság,
- a nyilvánosság értesülése a tárgyalóteremben történekről,
- a határozatok közzététele és anonimizálása,
- a tárgyalásban részt nem vevő személyek személyes adatainak kezelése, így a bíróságnak benyújtott dokumentumok részbeni anonimizálása, továbbá
- az ún. szektorális titkok kezelése az eljárás során.³⁰⁸

³⁰¹ www.naih.hu/files/Infoszab_allasfoglalas_NAIH-2015-6986-2-V.pdf

³⁰² NAIH/2015/6986/2/V.

³⁰³ NAIH/2015/6986/2/V.

³⁰⁴ NAIH beszámoló 2016. 79.

³⁰⁵ NAIH/2015/6986/2/V.

³⁰⁶ NAIH beszámoló 2013. 126.

³⁰⁷ NAIH beszámoló 2013. 126.

³⁰⁸ NAIH beszámoló 2013. 126.

9.4.2.4.2.1 A tárgyalás nyilvánossága és annak határai

A NAIH 2013-as beszámolójában arra is rámutatott, hogy a tárgyalótermi nyilvánosság, az ítéletek nyilvánossága, közzététele után a jelenlegi társadalmi igények eljutottak az online, teljes nyilvánosság szintjéig, és jellemzően újságírókban merült fel az a kérdés, hogy miért ne lehetne élő online közvetítést adni a nyilvánosságot foglalkoztató ügyekről.³⁰⁹ A Hatóság rámutatott, hogy a problémát elsősorban a hallgatóság „szivárogtatása” jelenti, mivel az ő felelősségre vonásuk sokkal nehezebb, szinte lehetetlen. Az új igényekre a NAIH szerint úgy kell reagálni, hogy azokat az adatvédelmi szempontok ne hátráltassák.³¹⁰

A Hatóság egy korábbi állásfoglalásában már kifejtette, hogy a sajtónyilvánosság, a tárgyalótermi, valamint a teljes aktanyilvánosság között különbséget kell tenni, hiszen a 873/B/2008. AB határozat alapján is e két „nyilvánosság” rendeltetése eltérő.³¹¹ A tárgyalás nyilvánossága elsődlegesen a bírósági eljárásban résztvevő személyek joga, amely garanciát jelent számukra a tisztességtelen, részrehajló eljárásokkal szemben. Ebből viszont az is következik, hogy a „tárgyalás nyilvánossága” mind időben, mind térben csak addig tart, amíg a tárgyalás. Az eljárás végleges befejezését követően ez a jog nem érvényesíthető.³¹² Ezt támasztja alá az adatvédelmi biztos ABI-1910-2/2010/K. számú állásfoglalásában tett alábbi megállapítása is: „*a jogszerűen nyilvánosságra kerülő adat is élvezi a személyes adatokra vonatkozó szabályok védelmét.*”³¹³ A személyes adatok oltalmán keresztül a magánszféra védelemben részesül még akkor is, ha az adat a nyilvánosság elé került, vagy közelebről meg nem határozható számú személy számára ismertté vált vagy válhatott.”³¹⁴

A NAIH aláhúzta, hogy a nyilvános tárgyalás nem jelenti automatikusan azt, hogy a sajtó, vagy a hallgatóság tagjai arról az érintettek hozzájárulása nélkül, teljes részletességgel beszámolhatnak, így különösen nem jelenti azt, hogy pusztán abból fakadóan, hogy a tárgyalás során valamelyik peres fél, a vádlott teljes neve elhangzik, ez felhatalmazást jelent a sajtó számára arra, hogy nevüket nyilvánosságra hozza.³¹⁵

A Hatóság álláspontja szerint a tárgyalást vezető bírónak olyan tartalmú jognyilatkozat megtételét célszerű kérni az érintettől, amellyel az érintett egyértelmű hozzájárulását adja mind a sajtó, mind pedig a bíróság számára ahhoz, hogy a médiatartalomban vagy a közleményben az adott peres fél teljes nevét feltüntessék. Ennek hiányában kétséges ugyanis az, hogy az érintett hozzájárult-e ahhoz, hogy a bíróság is nyilvánosságra hozhatja a sajtóközleményében a teljes nevét.³¹⁶ A jogellenes nyilvánosságra hozatallal összefüggésben fontosnak tartotta kiemelni a Hatóság, hogy a sajtónak önálló, a bíróságtól elkülönült felelőssége van az általa előállított médiatartalmakkal kapcsolatban. Az Smtv. 4. § (3) bekezdése kimondja, hogy „a sajtószabadság gyakorlása (...) nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.”³¹⁷

A zárt tárgyalás megtartásának szabályozásával kapcsolatban a Hatóság elfogadhatónak tartja azon megoldást is, amely szerint az egyes „titkokat” érintő eljárások nyilvános tárgyalása során elegendő a tárgyaláson a hallgatóságnak az adat tárgyát megismernie, annak tartalmát nem szükséges ismertetni. A Hatóság álláspontja szerint továbbá egyértelmű szabályozást kell tartalmaznia a törvénynek arra vonatkozóan is, hogy csak a „titkokat” érintő esetben szükséges zárt tárgyalás elrendelése.³¹⁸

³⁰⁹ NAIH beszámoló 2013. 126-127.

³¹⁰ NAIH beszámoló 2013. 127.

³¹¹ NAIH beszámoló 2013. 127.

³¹² NAIH beszámoló 2013. 127.

³¹³ Tietosuojavaltuutettu v. Satakunnan Markkinapörssi Oy, Satamedia Oy, C-73/07.

³¹⁴ NAIH beszámoló 2013. 127.

³¹⁵ NAIH beszámoló 2013. 127.

³¹⁶ NAIH beszámoló 2013. 128.

³¹⁷ NAIH beszámoló 2013. 128.

³¹⁸ NAIH beszámoló 2013. 128.

9.4.2.4.2.2 Anonimizálás

A Hatóság egy állásfoglalásában az anonimizálással összefüggésben kifejtette, hogy „az adatvédelmi szabályozás tükrében kétségtelen, hogy az anonimizálást nem csupán a névadatok tekintetében kell megvalósítani, hanem annak azt kell eredményeznie, hogy az érintetteket ne lehessen egyáltalán kapcsolatba hozni az ügygel. Az adott személyt azonosítani lehet tehát olyan jellegzetes kritériumok kombinációja révén, amelyek alapján a jellemző csoportismérvek (kor, foglalkozás, lakóhely stb.) miatt fel lehet őt ismerni, azaz minden olyan tényt, körülményt figyelembe kell venni, amely az azonosíthatóságot lehetővé teszi.”³¹⁹

9.4.2.4.2.3 A közfeladatot ellátó személyek eljárásai

A Hatóság fontosnak tartotta annak hangsúlyozását a nyilvánosságot korlátozó jövőbeni jogszabályi rendelkezésekben, hogy amennyiben közfeladatot ellátó szerv az érintett valamely eljárás során, úgy a nyilvánosság korlátozása rendkívül szűk körűen értelmezendő. Hasonló rendelkezést javasolt a Hatóság megalkotni a közfeladatot ellátó személyek közfeladatával összefüggő eljárásainak nyilvánosságával összefüggésben is.

9.4.2.4.2.4 A bírósági iratok kutathatósága

A NAIH ugyancsak a 2013-as beszámolóban hívta fel a figyelmet, hogy fontos, azonban egyelőre megoldatlan kérdés a bírósági iratok kutathatósága. A Hatóság álláspontja szerint elengedhetetlen a nem levéltári anyagok kutathatóságát szabályozni az igazságügyi adatkezelésről szóló törvényben, különös tekintettel a kutató fogalmának meghatározására.

9.4.2.4.2.5 A bíróság előtt felhasznált iratokon a személyes adatok részbeni kitakarása

A NAIH kiemelte, hogy az új törvényi szabályozásnak hangsúlyoznia kell, hogy a bíróság által beszerzett személyes adatok vonatkozásában érvényesülnie kell a célhoz kötöttség elvének. Ezzel kapcsolatosan felhívta a figyelmet, hogy az adatvédelmi biztos gyakorlata során számos ügyben felmerült azon kérdés rendezésének igénye, hogy a bizonyítékként becsatolt iratokat a másik fél ne, illetve csak részben ismerhesse meg, és a Hatóság és az adatvédelmi biztos álláspontja is az, hogy a természetes személyazonosító adatokon túlmenő személyes adatok kitakarhatóak, kivéve ha azok kezelését törvény elrendeli. Ilyen törvény által elrendelt adatkezelés például az adóazonosító jel kezelése a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 141. § (1) bekezdése alapján, valamint a keresetlevél kötelező alaki kellékei: a felek neve, lakóhelye, a felperes telefonszáma, faxeszáma, illetőleg e-mail címe.

9.4.2.4.3 Önkormányzatok

9.4.2.4.3.1 Helyi közügyek

A NAIH tapasztalatai szerint az önkormányzatok információszabadsághoz való viszonya nagyon változatos képet mutat:

³¹⁹ NAIH beszámoló 2013. 129.

- egyes települések hivatalai naprakészen, alapjogi szemlélettel viszonyulnak az adatigénylésekhez,
- sok helyen nem kellően felkészültek, és egyes önkormányzatok mintegy zaklatásként élik meg az állampolgári adatigényléseket.³²⁰

A NAIH arra is felhívta a figyelmet a 2018-as beszámolójában, hogy igyekszik egyfajta mediátorként is eljárni a felek között, illetve számos esetben segíti a polgármesterek, helyi képviselők, jegyzők, igazgatási ügyintézők, önkormányzati tulajdonú társaságok tisztségviselőinek munkáját a jogszabályok helyes értelmezésével összefüggésben.³²¹

A Hatóság a problémák kiküszöbölése érdekében tájékoztatót bocsátott ki az önkormányzati testületek működésének nyilvánossága témájában.³²² A tájékoztató az alábbi főbb témákkal foglalkozik:

- az adatelv érvényesülése az iratelvvel szemben;
- a zárt ülés feltétele;
- az önkormányzati képviselő adatmegismerési joga;
- a szociális ügyek nyilvánossága;
- az önkormányzati bérlakásokról kiadható információk; és
- eligazítást nyújt a kötelezően közzéteendő adatokról, valamint az anonimizálás kötelezettségéről.³²³

Az állásfoglalás hangsúlyozza azt is, hogy az önkormányzati képviselő nem rendelkezik önálló feladat- és hatáskörrel, hanem képviselői munkája elsősorban a képviselő-testület és bizottságai döntési kompetenciájába tartozó egyes ügyek döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében való részvételt jelenti.³²⁴ Ebből fakadóan egy 2019-es döntés értelmében a képviselő a képviselői mandátumot megelőző időpontban született zárt ülések jegyzőkönyveit, illetve a jegyző által vezetett szociális nyilvántartás adatait kizárólag konkrét ügyben, a feladata ellátásához szükséges mértékben ismerheti meg.³²⁵ A 2019-es beszámoló arra is rámutat ezzel összefüggésben, hogy a képviselők, illetve a bizottsági tagok a feladataikhoz kapcsolódóan megismert védett adatokról harmadik személynek nem adhatnak felvilágosítást, és nem továbbíthatják azokat.³²⁶

9.4.2.4.3.2 A képviselő-testületi ülések nyilvánossága, közvetítése

Egy 2018-as döntésében hangsúlyozta a Hatóság, hogy a képviselő-testületi és bizottsági ülések meghívói, előterjesztései, napirendje, a jegyzőkönyvek és határozatok kötelezően közzéteendő adatoknak minősülnek. Kiemelte azt is, hogy a képviselő-testületi ülés főszabályként nyilvános, azon bárki megfigyelőként jelen lehet.³²⁷ Fontos körülmény továbbá, hogy a Hatóság álláspontja szerint a zárt ülésen hozott képviselő-testületi döntés is nyilvános és az Infotv. alapján elektronikusan, az interneten közzéteendő adat.³²⁸

A Hatóság rámutatott, hogy a nyilvános ülésekről készített felvételeknek a nyilvánosság széleskörű tájékoztatásának céljából történő közzététele nem jogellenes, de a korábban már kifejtettek szerint a felvételen szereplő közérdekből nyilvános személyes adatokat nem jogszerű a célhoz kötöttség és adattakarékosság elvének megsértésével terjesztetni.³²⁹

³²⁰ NAIH beszámoló 2018. 111.

³²¹ NAIH beszámoló 2018. 111.

³²² https://www.naih.hu/files/NAIH-2019-6273-3--taj_onkormanyzati_testuletek_mukodesenek_nyilvanossagarol.pdf

³²³ NAIH beszámoló 2019. 110.

³²⁴ NAIH beszámoló 2019. 111.

³²⁵ NAIH/2019/8161.

³²⁶ NAIH beszámoló 2019. 111.

³²⁷ NAIH/2018/6137/2/V.

³²⁸ NAIH/2018/7429/2/V.

³²⁹ NAIH/2018/6137/2/V.

9.4.2.4.3.3 A közösségi média és a helyi közügyek

Egy 2018-as ügyben a Hatóság megállapította, hogy a városi (és polgármesteri) hivatalos Facebook oldal szerkesztőjének, adminisztrátorának, moderátorának neve az Infotv. 26. § (2) bekezdése értelmében közérdekből nyilvános adatnak minősül és felszólította a polgármesteri hivatalt, hogy küldje meg az adatigénylőnek a kért adatokat.³³⁰

Egy másik 2018-as ügyben egy város polgármestere a saját Facebook oldalán közzétette az egyik önkormányzati képviselő képviselői megbízatásáról lemondó levelét. A levélíró kérésére a bejegyzés ideiglenesen eltávolításra, majd az érintett képviselő adatainak kitakarásával ismét közzétételre került. A vizsgálat megállapítása szerint a választott önkormányzati képviselő közfeladatot ellátó személynek, a képviselői tisztségről való lemondás ténye közérdekű adatnak, a képviselő neve pedig közérdekből nyilvános adatnak minősül, de a személyazonosító adatok (születési hely, idő, anyja neve) mindenképpen felismerhetetlenné tételre szoruló személyes adatok.³³¹

9.4.2.4.3.4 Az önkormányzati vagyonhasznosítás

2020-ban új kérdésként merült fel, hogy ún. „közszereplő lakásbérlet” esetében mely adatok ismerhetők meg közérdekű adatigénylés keretében. A Hatóság a következő lényeges megállapításokat tette:

- Amennyiben köztudomású tény vagy érintetti nyilatkozat alapján a közszereplő természetes személy önkormányzati tulajdonú ingatlan bérletje, úgy a bérlet neve, a bérlemény címe, a bérleti jogviszony léte és jogcíme, időtartama, a megállapított bérleti díj mértéke bárki által megismerhető, közérdekből nyilvános adat.
- Az ún. kivételes közszereplők esetében az adatkezelő (jegyző) feladata annak megítélése, hogy mely adatok nyilvánosságra hozatala segíti elő az önkormányzat vagyongazdálkodásának átláthatóságát úgy, hogy ez ne okozza az érintett magánszférájának aránytalan sérelmét.³³²

Egy másik, ugyancsak 2020-as állásfoglalásban a Hatóság elkülönítette az önkormányzattal szerződéses viszonyban álló természetes személyek közérdekből nyilvános adatainak nyilvánosságát a szociális alapon bérbe adott önkormányzati ingatlanok bérleti név- és egyéb személyes adatainak megismerhetőségétől.³³³ Ezzel kapcsolatosan kifejtette a Hatóság, hogy az önkormányzattal bérleti jogviszonyban álló természetes személy neve és a bérleti jogviszony fennállására vonatkozó személyes adata, a bérelt ingatlan címe, a bérleti jogviszony időtartama közérdekből nyilvános adatnak minősül akkor is, ha a bérlet szociális alapon bérelt az önkormányzati tulajdonú ingatlant. A NAIH ezzel összefüggésben elvi érveléssel szögezte le azonban azt, hogy a szociális alapon bérbe adott önkormányzati ingatlanok bérletit nem lehet név szerint, lista formájában nyilvánosságra hozni.³³⁴ Ugyanebben az ügyben a Hatóság arra is felhívta a figyelmet, hogy a helyi képviselő-testület által megállapított szociális alapú bérleti díj közérdekű adat, bárki számára megismerhető.³³⁵

A fentiekhez kapcsolódik egy harmadik, szintén 2020-as ügy, amelynek tényállása alapján az adatigénylő egy városi önkormányzat zárt ülésén önkormányzati vagyonhasznosítás (bérletkijelölés, önkormányzati ingatlan bérbeadás, értékesítés, értékesítésre kijelölés) körében hozott döntéseket, illetve a döntési folyamat részeként elvégzett értébecslői szakvéleményeket, a versenyeztetéssel kapcsolatos adatokat kért ki. A Hatóság megállapította, hogy az adatkezelői nyilatkozattal ellentétben a képviselő-testület rendszeresen zárt ülésen dönt a vagyonhasznosítási kérdésekben, és emellett a zárt ülésen hozott döntések megismerhető adatai sem elérhetőek nyilvános felületen az állampolgárok számára.³³⁶

³³⁰ NAIH/2018/7338/V

³³¹ NAIH/2018/3394/2/V.

³³² NAIH/2020/6790.

³³³ NAIH/2020/5043.

³³⁴ NAIH/2020/5043.

³³⁵ NAIH/2020/5043.

³³⁶ NAIH/2020/7971.

9.4.2.4.3.5 Nemzetiségi önkormányzati ügyek

2020-ban sorozatosan érkeztek panaszbeadványok nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatosan. Az eljárások során a Hatóság kiemelt figyelmet fordított a helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat közötti, a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80. § (3) bekezdése szerinti megállapodás tartalmára. Ennek kapcsán a Hatóság javaslatára a vizsgált települési önkormányzat kezdeményezte a már hatályban lévő megállapodás felülvizsgálatát, az együttműködési területek kiegészítését annak érdekében, hogy a nemzetiségi önkormányzatok közérdekű és közérdekből nyilvános adatai az Infotv. szerinti módokon megismerhetővé váljanak.³³⁷

9.4.2.4.3.6 Ebnyilvántartás

A NAIH számos 2020-as döntésében rámutatott, hogy az önkormányzatok nem tudnak hiteles adatokat szolgáltatni a kerületekben található kutyák számáról, illetve fajtájukról, ezért elfogadható, hogy egyes önkormányzatok a közérdekű adatigénylés teljesítésekor a NÉBIH-hez irányítják az adatigénylőket.³³⁸

9.4.2.4.4 Magyar Bírósági Végrehajtói Kar

A NAIH 2016-ban megállapította a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar közfeladatot ellátó szervei minőségét is, ezért a végrehajtáshoz kapcsolódó közfeladatok ellátásával összefüggő információk közérdekű adatoknak minősülnek.³³⁹

9.4.2.4.5 Felsőoktatási publikálási és nyilvánossági ügyek

A Hatóság 2015-ös, illetve 2018-as döntései értelmében az állami felsőoktatási intézmények mindenképp közfeladatot ellátó szervek.³⁴⁰ E döntéseiben a NAIH rámutatott arra is, hogy a nem állami felsőoktatási intézmények a közpénzekkel való gazdálkodásra vonatkozóan kötelesek a nyilvánosság előtt az adatigények teljesítésével és a külön törvényi rendelkezések szerint a közzététellel számot adni.³⁴¹

9.4.2.4.6 Labdarúgó akadémiák

A NAIH egy 2019-es döntésében felhívta a figyelmet, hogy az MLSZ mint törvényben meghatározott feladatokat ellátó és különleges jogosítványokat gyakorló országos sportági szakszövetség, valamint a BMSK Zrt. is közfeladatot ellátó szervnek minősül, így a kezelésükben lévő és tevékenységükkel összefüggésben keletkezett adatok főszabály szerint közérdekű és közérdekből nyilvános adatok.³⁴²

Az érintett sportklubok, labdarúgó akadémiák mint kedvezményezettek az MLSZ-nek, mint támogatónak tartoznak beszámolási és elszámolási kötelezettséggel, de az MLSZ nevében a (rész)beszámolókat és

³³⁷ NAIH/2020/8134.

³³⁸ NAIH/2020/233.; NAIH/2020/234.; NAIH/2020/239.; NAIH/2020/581.; NAIH/2020/583.; NAIH/2020/584.; NAIH/2020/1057.

³³⁹ NAIH beszámoló 2016. 79-80.

³⁴⁰ NAIH/2015/6179/V.; NAIH/2018/2301/V.

³⁴¹ NAIH/2015/6179/V.; NAIH/2018/2301/V.

³⁴² NAIH/2019/1111.

elszámolásokat a BMSK Zrt. mint lebonyolító fogadja, ellenőrzi és őrzi meg. Így az MLSZ adatkezelőnek, a BMSK Zrt. pedig az MLSZ által megbízott és irányított adatfeldolgozónak minősül.³⁴³

Az MLSZ a Hatóság felszólításának eleget téve négy akadémia esetében az adatigénylők részére elérhetővé tette (kiadta) a BMSK Zrt. részére benyújtott valamennyi elszámolási iratot, a további öt akadémia vonatkozásában azonban azt a tájékoztatást adta, hogy lezárt, kiadható részbeszámoló nem áll rendelkezésére, mivel a részbeszámolók ellenőrzése vagy még folyamatban van, vagy a kedvezményezett a BMSK Zrt. többszöri felhívása ellenére sem nyújtotta be a beszámolót vagy pótolta annak hiányait.³⁴⁴

Egy másik 2019-es ügyben a bejelentő egy labdarúgó akadémia beruházási koncepciója másolatának kiadására irányuló adatigénylés EMMI általi elutasítását kifogásolta, amely szerint az igényelt adat jövőbeli döntések megalapozását szolgálta.³⁴⁵ A Hatóság álláspontja szerint azonban a Kormány által jóváhagyott beruházási koncepciót e későbbi döntések nem érintik, következésképpen a beruházási koncepció nem döntés megalapozását szolgáló adat, így e közérdekű adat nyilvánosságát az Infotv. alapján nem lehet korlátozni. A NAIH rámutatott, hogy döntés megalapozására az EMMI kizárólag addig az időpontig hivatkozhatott volna, amíg a beruházási koncepció elkészült, tekintettel arra, hogy a koncepció végleges, jóváhagyott formája maga a döntés. A Hatóság rámutatott arra is, hogy az a körülmény, hogy a koncepció jóváhagyását követően a beruházás végrehajtása folyamatban van, már nem korlátozza az adat nyilvánosságát, feltéve, hogy a végrehajtás sikerét az adatok kiadása meghiúsítaná, ám az ügy tárgyát képező adatigénylés vizsgálata során erre utaló körülmény nem merült fel.³⁴⁶

9.4.2.4.7 Hallgatói Önkormányzatok

Az egyik 2016-os ügyben a NAIH-nak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) Választmányának jegyzőkönyvei megismerhetőek-e közérdekű adatigénylés keretében.³⁴⁷

A Hatóság szerint a HÖÖK az országos hallgatói érdekképviselői szerepe révén olyan jelentős, a felsőoktatási intézményrendszer demokratikus működésével együtt járó feladatokat lát el, amelyek közvetlenül és elválaszthatatlanul kapcsolódnak a felsőoktatás, mint állami közfeladat elvégzéséhez.³⁴⁸ Ezt erősíti az a tény, hogy a tagszervezetei sui generis közfeladatot ellátó szervezetek minősülnek, amelyek aktív részvétele a szervezet működésében tovább erősíti annak közfeladat ellátó jellegét.³⁴⁹ A Hatóság ezért kimondta, hogy a HÖÖK közfeladatot ellátó szervezet minősül.³⁵⁰

³⁴³ NAIH beszámoló 2019. 118.

³⁴⁴ NAIH/2019/1111.

³⁴⁵ NAIH/2019/4445.

³⁴⁶ NAIH/2019/4445.

³⁴⁷ NAIH beszámoló 2016. 80.

³⁴⁸ NAIH beszámoló 2016. 81.

³⁴⁹ NAIH beszámoló 2016. 81.

³⁵⁰ NAIH beszámoló 2016. 81.

9.4.2.5 Gazdasági társaságok, alapítványok

24. táblázat: A NAIH joggyakorlatában megjelenő gazdasági társaságok és alapítványok

Érintett jogalany elnevezése	Tényállás és a Hatóság megállapításai
A.K.S.D. Kft. A.S.A. Kröpffel-Spreitzer	Az A.K.S.D. Kft., az A.S.A. Kröpffel-Spreitzer és a Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala tulajdonában lévő cég esetében a közfeladatot ellátó szerv jelleget az alapozta meg, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata önkormányzati rendeletben jelölte ki a hulladékkezelési közszolgáltatásra, valamint a köztemetők üzemeltetésére. A Kft. a Hatóság megkeresését követően kiadta az adatigénylésben kért adatokat. ³⁵¹
Antenna Hungária Zrt.	<p>A NAIH hasonló álláspontot fogalmazott meg egy, az Antenna Hungária Zrt. által jogellenesen megtagadott közérdekű adatigényléssel kapcsolatosan folytatott vizsgálat kapcsán is.³⁵² Az ügyben a társaság arra hivatkozott a NAIH első felszólítására küldött válaszelevelében, hogy a saját piaci tevékenységéből származó bevételek nem tartoznak a közpénzek fogalmi körébe, amellet, hogy tagadta közfeladatot ellátó szervei minőségét.³⁵³</p> <p>A Hatóság állásfoglalásában felhívta a társaság figyelmét arra, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok közfeladatot ellátó szervei minőségét több tényező is megalapozza. Egyrészt ezek az entitások állami és önkormányzati tevékenységek, feladatok széles körét ellátják, illetve maguk a jogszabályok nevesítik azokat a konkrét gazdasági társaságokat, amelyek kiemelt közfeladatokat látnak el. Másrészt az állami vagy önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok rendelkezésére álló eszközök az állami vagy a nemzeti vagyon körébe tartoznak.³⁵⁴ E vállalkozások így annak kezelésével, felhasználásával összefüggésben hoznak döntéseket.</p> <p>A Hatóság hangsúlyozta, hogy a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése kizárólag közfeladatok ellátásának biztosítása lehet. Az állami vagyonnal gazdálkodó szervek pedig az Ávtv. 5. § (2) bekezdése értelmében közfeladatot ellátó szerveknek minősülnek.³⁵⁵</p> <p>A fentiekből következően a NAIH álláspontja szerint egy állami vagy önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaság „jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervként az általa kezelt közérdekű [és közérdekből nyilvános] adatok megismerhetővé tételére köteles”.³⁵⁶ Márpedig az Infotv. 3. § 5. pontja alapján a közérdekű adatok körébe minden olyan információ beletartozik, amely az adott közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozik vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett. A Hatóság hangsúlyozta, hogy a jogszabályok nem tartalmaznak kivételt közfeladatot ellátó szerv „gazdálkodása” tekintetében, így ebbe a körbe mind az állami vagy önkormányzati, mind pedig a piaci forrásból szerzett pénzeszközök beletartoznak.³⁵⁷</p>
Balatoni Hajózási Zrt.	2011 áprilisában annak okán, hogy a Balatoni Hajózási Zrt. nem minősült közfeladatot ellátó szervnek, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény alapján nem volt kötelezhető az ingatlannal kapcsolatos adatok kiadására. A Hatóság rámutatott, hogy 2012. január 1-jével hatályba lépett nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény alapján a Zrt. köteles az igényelt adatokat kiadni, 2011 áprilisában ugyanis nem volt hatályban olyan jogszabály, amely kimondta volna, hogy a nem közfeladatot ellátó, de önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok adatai közérdekből nyilvános adatnak minősülnek. ³⁵⁸
Bp2017 Nonprofit Kft.	A NAIH hangsúlyozta, hogy a társaság mint nemzeti vagyonnal rendelkező szerv nem utasíthatja volna el az általa megkötött egyes szerződések rendelkezésére bocsátására irányuló adatigénylést az Infotv. 27. § (3) és (3a) bekezdései alapján

³⁵¹ NAIH-4392/2012/V.³⁵² NAIH/2017/5250/V.³⁵³ NAIH beszámoló 2017. 110.³⁵⁴ 8/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [22]³⁵⁵ NAIH beszámoló 2017. 110-111.³⁵⁶ 25/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [46]³⁵⁷ NAIH beszámoló 2017. 111.³⁵⁸ NAIH-2607/2012/V.

Érintett jogalany elnevezése	Tényállás és a Hatóság megállapításai
	<p>arra hivatkozással sem, hogy az abban foglalt egyes adatok egy része nem megismerhető. A Hatóság hangsúlyozta, hogy az adat-elv értelmében az adott dokumentumban nyilvánosságkorlátozás hatálya alá eső adatokat felismerhetetlenné kell tenni, míg a megismerhető adatokat az igénylő által kívánt formában, illetve módon rendelkezésre kell bocsátani.³⁵⁹</p>
Cívibusz Kft.	<p>A Hatóság vizsgálatot indított a Cívibusz Kft. és az INTER TAN-KER Tanácsadó és Kereskedelmi Zrt. között megkötött szerződések és módosításaik másolatának kiadására irányuló közérdekű adatigénylésének megtagadása ügyében. A Cívibusz Kft. azon indokkal tagadta meg a közérdekű adatigénylés teljesítését, hogy sem a Cívibusz Kft., sem az INTER TAN-KER Zrt. nem minősül közfeladatot ellátó szervnek az Infotv., illetve az Nvtv. értelmében, ezért nem köteles a közérdekű adatigénylést teljesíteni.</p> <p>A Hatóság megállapította, hogy a Cívibusz Kft., amely Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának többségi közvetett tulajdonában áll (Nvtv. 3. § 8. pont), és amellyel az önkormányzat közszolgáltatási szerződést kötött a helyi autóbusszal végzett, menetrendszerinti személyszállítási közszolgáltatás ellátására, az Infotv. szerinti közfeladatot ellátó szervnek minősül, és a vagyonára vonatkozó minden adat közérdekű adatnak minősül.³⁶⁰</p>
DKV Debreceni Közlekedési Zrt.	<p>A debreceni 2-es villamos ügy középpontjában a projekttel összefüggésben keletkezett döntnöki határozat, illetve az önkormányzat által megkötött szerződések nyilvánossága állt. A „Debrecen városi villamoshálózat fejlesztése (2-es vonal) tárgyú nagyprojekt – Debrecen városi villamosvasút 2-es vonalának kiépítése” tárgyában kiírt közbeszerzési eljáráson az ATK-Debrecen Konzorcium (Arcadom Építőipari Zrt., Tóth T. D. Kft., Keviép Építőipari és Kereskedelmi Zrt.) nyert. A beruházási folyamat során Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata és a DKV Debrecen Közlekedési Zrt. mint megrendelők és a kivitelezők közötti vita rendezésére a Magyar Tanácsadó Mérnökök és Építészek Szövetsége által kiadott FIDIC (Fédération des Ingénieurs Conseils) Sárga Könyve alapján – amelyet a vállalkozási szerződésben alkalmazni rendeltek – döntnököt bíztak meg a vita rendezésére. A döntnök közbeni döntésével szemben az Önkormányzat elégedetlenségét fejezte ki, ezért megnyílt a választott bírósághoz fordulás lehetősége.</p> <p>A Hatóság megállapította, hogy mind a közfeladatot ellátó szerv, így akár az önkormányzat, akár a DKV Debreceni Közlekedési Zrt., illetve azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek az állammal, az önkormányzatokkal bármiféle üzleti kapcsolatba kerülnek, kötelesek gazdasági tevékenységük adatainak nyilvánosságra kerülését eltűrni, mégpedig olyan mértékig, hogy a közvagyonnal való gazdálkodás, a közpénzek felhasználása ellenőrizhető legyen.³⁶¹</p>
Erzsébetvárosi Média Nonprofit Kft.	<p>Egy önkormányzati képviselő fordult a Hatósághoz tájékoztatásért, hogy jogszerűen tagadhatja-e meg az Erzsébetvárosi Média Nonprofit Kft. a közérdekű adatigénylését, amelyben a Kft. által 2011. január 1-je után kötött megbízási és vállalkozási szerződések másolatát kérte ki.</p> <p>A Hatóság megállapította, hogy tekintettel arra, hogy az Erzsébetvárosi Média Nonprofit Kft. 100%-ban az erzsébetvárosi önkormányzat tulajdonában áll, így a vagyonára vonatkozó minden adat, így a megbízási és vállalkozási szerződések is közérdekű adatnak minősülnek.³⁶²</p>
Erzsébet Üzemeltető Kft.	<p>A NAIH azt vizsgálta, hogy az Erzsébet Üzemeltető Kft. jogszerűen tagadta-e meg a hozzá érkezett adatigénylést azon az alapon, hogy a társaság nem kezel közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat, illetve hogy nem tartozik az Infotv. hatálya alá.</p> <p>A Hatóság megállapította, hogy a cégnyilvántartás adatai alapján a Kft.-nek a HUNGUEST Vagyonkezelő Zrt. a tulajdonosa, mely esetében a szavazati jog több mint 50 %-át a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány gyakorolja. A Kft. ráadásul azzal a céllal jött létre, hogy az Erzsébet programban résztvevő, elsősorban szociálisan rászorultak, gyermekek üdültetésének, táboroztatásának háttérbázisául szolgáló ingatlanegyüttest üzemeltesse, karbantartsa. A társaság</p>

³⁵⁹ NAIH/2017/2725/V.

³⁶⁰ NAIH-6297/2012/V.

³⁶¹ NAIH-5732/2012/V.

³⁶² NAIH beszámoló 2012. 83.

Érintett jogalany elnevezése	Tényállás és a Hatóság megállapításai
	<p>tehát ténylegesen közfeladatot lát el, ezért az Infotv. szerinti közfeladatot ellátó szervnek minősül. Következésképpen köteles az Erzsébet-táborok üzemeltetésével kapcsolatos, 5 millió forintot meghaladó összegű szerződések megismerésére vonatkozó adatigénylés teljesítésére.³⁶³</p>
Euro-Régió Ház Közhasznú Nonprofit Kft.	<p>A debreceni Euro-Régió Ház Közhasznú Nonprofit Kft.-től a bejelentő a Hajdú-Bihar-Bihar Interregionális Digitális Hírügynökséget létrehozó projekt végleges pénzügyi elszámolását, a Hírügynökség szervezeti felépítését, valamint a Hírügynökség által kötött valamennyi szerződés másolatát kérte megküldeni. A Kft. arra hivatkozva tagadta meg az adatigénylést, hogy nem közfeladatot ellátó szerv, illetve a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény hatálya alá sem tartozik a projekt.</p> <p>A Hatóság megállapította, hogy az Euro-Régió Ház mint többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerése szempontjából közfeladatot ellátó szervnek minősül, ezért a vagyonára vonatkozó minden adat közérdekű adatnak minősül, így köteles az adatigénylést teljesíteni.³⁶⁴</p>
Heves Megyei Vállalkozás- és Területfejlesztési Alapítvány	<p>A NAIH vizsgálta a Heves Megyei Vállalkozás- és Területfejlesztési Alapítvány eljárását is azzal kapcsolatban, hogy megtagadta egy olyan közérdekű adatigénylés teljesítését, amely álláspontja szerint sértette volna ügyfeleinek személyes – titoktartással összefüggő – érdekeit.</p> <p>A Hatóság az eljárás során megállapította, hogy az Alapítvány alapítói között megtalálható többek között Heves Megye Önkormányzata, Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata, Hatvan Város Önkormányzata, valamint a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány is. A NAIH a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás átláthatóságára vonatkozó szabályokra is tekintettel nem tartotta elfogadhatónak, hogy a közfeladatot ellátó szerv titoktartási megállapodást kössön ügyfeleivel a kezelésében lévő közérdekű és közérdekből nyilvános adatok nyilvánosságának korlátozása céljából. Az Alapítvány átlátható és elszámoltatható működéséhez így szorosan kapcsolódik, hogy az egyébként közpénzekkel gazdálkodó szervezet részleteiben is bemutassa az adatigénylő részére az általa kért adatokat.³⁶⁵</p>
Magyar Edzők Társasága	<p>A NAIH vizsgálatot indított azzal kapcsolatban, hogy közérdekből nyilvános adatnak minősül-e az, hogy a Magyar Edzők Társasága (MET) milyen havi juttatásban részesíti Shane Tusupot, Hosszú Katinka edzőjét a Kiemelt Edzői Program (KEP) keretében.³⁶⁶</p> <p>A Hatóság az eljárás során egyrészt megállapította, hogy a KEP működtetésének és finanszírozásának pénzügyi forrását a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény kiemelt sportágak fejlesztésének sportszakmai támogatását szolgáló fejezeti kezelésű előirányzata biztosítja. Ebből következően a KEP keretében kezelt pénzek közpénznek minősülnek, így az azokra vonatkozó információk az Alaptörvény értelmében közérdekű adatok. A hatályos törvényi rendelkezések másrészt előírják, hogy az a természetes személy, aki az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesít, köteles e jogviszonnyal összefüggő közérdekből nyilvános adatokra vonatkozóan bárki számára tájékoztatást adni. Ebbe a körbe tartozik az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a MET között kötött támogatási szerződés összegének Shane Tusupra eső részösszege is.³⁶⁷</p> <p>Végezetül a NAIH figyelembe vette, hogy Shane Tusup részére a MET-tel fennálló munkaviszonya keretében juttatott munkabér az Infotv. szerint közérdekből nyilvános adatnak minősül. Amennyiben ugyanis nem biztosított annak megismerése, hogy a KEP-ben résztvevő szakemberek milyen juttatásra jogosultak, nem biztosított a közpénzek felhasználásának Alaptörvény által lehetővé tett ellenőrzése sem.³⁶⁸</p>

³⁶³ NAIH beszámoló 2016. 79.

³⁶⁴ NAIH-4681/2012/V.

³⁶⁵ NAIH/2017/1368/V.

³⁶⁶ NAIH beszámoló 2017. 112.

³⁶⁷ NAIH beszámoló 2017. 113.

³⁶⁸ NAIH beszámoló 2017. 113.

Érintett jogalany elnevezése	Tényállás és a Hatóság megállapításai
MVM Magyar Villamos Művek Zrt.	<p>Egy adatigénylő a NAIH vizsgálatát kérte egy, az MVM Magyar Villamos Művek Zrt. (MVM) által nem teljesített közérdekű adatigényléssel kapcsolatban. Az adatigénylés tárgya a Civil Összefogás Közhasznú Alapítvány (CÖKA) részére nyújtott támogatással kapcsolatos dokumentumok másolataira irányult. Az MVM megtagadta az adatigénylés teljesítését, mivel szerinte a támogatásait nem közpénzből, hanem saját forrásból fedezi, így az azokkal kapcsolatos információk nem esnek az Infotv. 26. § (1) bekezdésének hatálya alá.</p> <p>A NAIH a vizsgálat során megállapította, hogy – a nyilvánosan elérhető cégadatok értelmében – az MVM egyedüli részvényese a Magyar Állam, amely a tulajdonosi jogait a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-n keresztül gyakorolja a társaságban. Az MVM tehát – tekintettel az Nvtv. és az Ávtv. vonatkozó rendelkezéseire – a nemzeti, illetőleg az állami vagyon körébe tartozik. Ebből következően az MVM közfeladatot ellátó szervnek minősül, amely köteles a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jog érvényre juttatására.</p> <p>A NAIH az ügyben hozott állásfoglalásában kimondta továbbá, hogy az MVM közpénzt kezel, ezért a gazdálkodására, a társaság által kezelt pénzeszközök felhasználására vonatkozó információk közérdekű adatoknak minősülnek.³⁶⁹</p>
Nemzeti Eszkögzdálkodási Zrt.	<p>A NAIH a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában álló Nemzeti Eszkögzdálkodási Zrt. vonatkozásában is megállapította, hogy a társaság közfeladatot ellátó szervnek minősül, amelynek vagyonára és annak felhasználására vonatkozó minden információ közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat. Ezen adatok megismerhetővé tétele tekintetében a társaság az Infotv.-ben foglaltak szerint köteles eljárni. Következésképpen bárki számára megismerhető a Zrt. által az Adriatic Island Group átvilágítására kiírt közbeszerzés eredményeként megkötött szerződés tartalma, feltételezve, hogy az nem tartalmaz védett adatokat.³⁷⁰</p>
Pallas Athéné Alapítványok	<p>Az egyik ügyben a NAIH-hoz konzultációs beadvány érkezett, melyben a beadványozó azzal kapcsolatban kért állásfoglalást, hogy a Pallas Athéné Alapítványoknál, valamint egy általuk alapított gazdasági társaságnál munkavállalók munkabére és az őket megillető egyéb juttatások nyilvános adatok-e.³⁷¹</p> <p>A NAIH az állásfoglalásában figyelembe vette, hogy az MNBtv. 162. § (2) bekezdése értelmében a MNB feladataival és elsődleges céljával összhangban, többségi tulajdonában álló gazdasági társaságot alapíthat vagy alapítványt hozhat létre. Az Alkotmánybíróság a 8/2016. (IV. 6.) AB határozatban ezzel összefüggésben kifejtette, hogy „[a]mennyiben az állami tulajdonban álló MNB gazdasági társaságot vagy alapítványt hoz létre, akkor az alapítás során nyújtott vagyoni hozzájárulás, illetve az alapítványnak juttatott, a működéshez szükséges vagyon (induló vagyon és később nyújtott támogatás) forrása szükségképpen közpénz”. Az Alkotmánybíróság az említett döntés indokolásában megállapította, hogy „az MNB által alapított, és többségi vagy kizárólagos tulajdonában – tehát az irányítása alatt – álló gazdasági társaságok, valamint az MNB által létrehozott alapítványok közpénzt kezelnek, ebből következően pedig – tekintettel az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésére – az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése és a vonatkozó törvények megfelelő előírásai szerint az általuk kezelt közérdekű és közérdekből nyilvános adatok vonatkozásában az adatnyilvánosság biztosítására kötelesek”. Következésképpen, mind a Pallas Athéné Alapítványok, mind pedig az általuk alapított gazdasági társaság közfeladatot ellátó szervnek minősül az Infotv. rendelkezései értelmében.</p> <p>Ezt követően a NAIH azt vizsgálta meg, hogy az e szerveknél a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény alapján foglalkoztatott munkavállalók munkabére és egyéb juttatásai az Infotv. és más jogszabályok értelmében közérdekből nyilvános adatok-e. A Hatóság ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az alapítványok, valamint a gazdasági társaság munkavállalói, mint a közfeladatot ellátó szerv a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személyek vonatkozásában is megállapítható egy bizonyos adatkör, amely tekintetében a nyilvánosságnak kell érvényt szerezni. Az érintett munkavállalók azok, akiknek tevékenysége az adott közfeladatot ellátó szerv jogszabályban</p>

³⁶⁹ NAIH beszámoló 2017. 110.

³⁷⁰ NAIH beszámoló 2016. 80.

³⁷¹ NAIH/2017/871/V.

Érintett jogalany elnevezése	Tényállás és a Hatóság megállapításai
	<p>nevesített feladatkörébe tartozik. Esetükben elsősorban az Infotv. 26. § (2) bekezdésében felsorolt információk lesznek bárki számára megismerhetőek: a munkavállaló neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása.</p> <p>A fenti adatkörön túl azonban a munkavállalók más, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata is közérdekből nyilvánosnak minősülhet az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján. Mivel közpénzek felhasználásáról van szó, az átláthatóság és ellenőrizhetőség mint közérdek kiemelt fontosságú, emiatt pedig az érintett munkavállalók részére kifizetett munkabér, valamint a rendszeres, eseti, pénzbeli és természetbeni juttatások, így a szabadságmegváltás, jutalom, helyettesítési díj, keresetkiegészítés, céljuttatás összege a közfeladat ellátásával összefüggésben keletkezett személyes adatnak minősülnek, azokat bárki megismerheti.</p> <p>A NAIH álláspontja szerint azokra az alkalmazottakra vonatkozó információk, akiknek a tevékenysége nem kapcsolódik közvetlenül az adott szerv közhatalmi feladatainak ellátásához, nem ismerhető meg. Ebbe a körbe tartoznak többek között azon munkavállalók, akik nem vesznek részt a döntések meghozatalában, sem mint a döntések előkészítői, sem mint döntéshozók (pl.: a gépkocsivezetők, takarító személyzet).</p>
N/A	<p>A NAIH vizsgálta egy, a www.gyal.hu honlapon közzétett közvilágítás korszerűsítésével kapcsolatos vállalkozási szerződés mellékletének nyilvánossága kérdését is. Gyál város polgármesteri hivatala ugyanis csak részben teljesítette a vonatkozó adatigénylést, mivel az – álláspontja szerint – üzleti információkat is érintett volna.</p> <p>A NAIH megállapította, hogy a dokumentumok egyes részeiben szereplő adatok nyilvánossága a törvény erejénél fogva közérdekből nyilvános (személyes) adatok (kamarai nyilvántartás, cégnyilvántartás) kivételével jogszerűen korlátozhatóak méltányolható üzleti érdekből. Az állásfoglalásban meg nem jelölt adatok megismerése ugyanakkor nem okozhat az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet, így azokat az adatigénylő rendelkezésére kellett volna bocsátani, amely a vizsgálat nyomán meg is történt.³⁷²</p>

Forrás: naih.hu. Saját szerkesztés

9.4.2.6 Egyedi adatigénylés

9.4.2.6.1 Adatigénylő személye

A közérdekű adat megismerésére irányuló igény bárki által benyújtható, ideértve valamennyi természetes, illetve jogi személyt vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet is.³⁷³ A Hatóság 2019-ben rámutatott arra is, hogy a közérdekű adatigénylés benyújtása nem függ attól, hogy az igénylő a közigazgatási eljárásbeli ügyfélnek minősül-e.³⁷⁴ Annak sincsen relevanciája, hogy egy egyesület szerepel-e közhiteles nyilvántartásban, vagy hogy valóban létező szervezet-e.³⁷⁵

A NAIH a 2018-as és a 2020-as beszámolójában ezzel kapcsolatosan arra is rámutatott, hogy az (önkormányzati) képviselőkre – amennyiben nem az önkormányzati törvény szerinti képviselői tájékoztatáshoz fűződő jogukkal élnek – ugyanúgy az Infotv. szabályai vonatkoznak, mint minden más állampolgárra.³⁷⁶

A NAIH elvi élel szögezte le 2015-ös döntésében, hogy az adatigénylés benyújtásához általánosságban nem szükséges az adatigénylő személyazonosságának igazolása, így az jogellenes adatkezelésnek

³⁷² NAIH beszámoló 2017. 111.

³⁷³ NAIH beszámoló 2014. 14.; NAIH beszámoló 2019. 127

³⁷⁴ NAIH/2019/78.

³⁷⁵ NAIH beszámoló 2014. 93.

³⁷⁶ NAIH beszámoló 2018. 112-113.; NAIH beszámoló 2020. 134.

minősül.³⁷⁷ Az adatkezelő nem jogosult a személyazonosság ellenőrzésére és nem kérhet nyilatkozatot sem az adatkérés céljáról, sem az igénylő motivációjáról.³⁷⁸

Amennyiben a személyazonosságot meg kell adni a költségtérítéssel összefüggésben, úgy az igénylőnek olyan elérhetőségi adatot kell megadnia, amelyen keresztül igénylése érdemben megválaszolható.³⁷⁹ A Hatóság 2012-ben akként foglalt állást, hogy az igénylő nevével kapcsolatos adatkezelési cél egy év elteltével megszűnik.³⁸⁰ A NAIH egy szintén 2015-ös döntésében a KiMitTud portál megkeresésére adott válaszában akként foglalt állást, hogy az adatigénylő rendszeren keresztül benyújtott adatigénylések teljesítéséhez általában elegendő a KiMitTudos automatikus e-mail cím és a regisztráció során megadott név.³⁸¹

9.4.2.6.2 Adatigénylés és a teljesítés módja

A NAIH elvi élel szögezte le 2012-ben, hogy az adatkezelőnek törekednie kell arra, hogy a rendelkezésre álló adatokat közérthető módon, felhasználásra alkalmas formában közölje a kérelmezővel.³⁸²

A Hatóság foglalkozott a közösségi oldalakon, különösen a Facebookon leadott adatigénylésekkel is. A NAIH rámutatott, hogy nem áll fenn jogszabályi kötelezettség a közfeladatot ellátó szervek (adott esetben önkormányzatok) vonatkozásában arra, hogy jelen legyenek közösségi oldalakon, így a Hatóság álláspontja szerint az is esetleges, hogy az ott beérkező, valamint olvasott üzeneteket vagy kérdéseket megválaszolják-e. A NAIH általános jelleggel szögezte le, hogy a közösségi oldalon keresztül intézett kérdések nem keletkeztetnek jogi kötelezettséget.³⁸³

A NAIH több döntésében foglalt állást akként, hogy akkor nem az igénylő által kért módon kell teljesíteni az adatigénylést, ha az a közfeladatot ellátó szerv számára aránytalan nehézséget jelent, így például, ha nem rendelkezik infrastruktúrával. A Hatóság szerint ilyen esetben az adatigénylővel kell kompromisszumra jutnia a szervnek a teljesítés érdekében.³⁸⁴

A NAIH a Magyar Bírósági Végrehajtói Karral kapcsolatos 2016-os állásfoglalásában azt is hangsúlyozta, hogy az Infotv. az aránytalan nehézség vagy munkateher fogalmát nem elutasítási okként definiálja, hanem az adatigénylés teljesítésének módját, valamint a költségszámítást befolyásoló tényezőként.³⁸⁵

9.4.2.6.3 Igények teljesítése

9.4.2.6.3.1 Új adat előállítása

A NAIH már 2012-ben leszögezte, hogy a közfeladatot ellátó szerv kizárólag a kezelésében lévő adatokat köteles kiadni, azonban új adat előállítására nem köteles.³⁸⁶ Ebből pedig az következik, hogy ha a kért adatot nem állították elő, akkor az adatkezelő az adatkérés teljesítésére nem kötelezhető.³⁸⁷ Nem minősül új adat előállításának az egyszerű matematikai vagy informatikai művelettel előállítható

³⁷⁷ NAIH/ 2015/4710/2/V.

³⁷⁸ NAIH beszámoló 2019. 127.

³⁷⁹ NAIH/ 2015/4710/2/V.

³⁸⁰ NAIH beszámoló 2015. 62.

³⁸¹ NAIH/2015/4710/2/V.

³⁸² NAIH-4205/2012/V.

³⁸³ NAIH/2020/8491.

³⁸⁴ NAIH-4973/2012/V.; NAIH-5811/2012/V.

³⁸⁵ NAIH beszámoló 2016. 80.

³⁸⁶ NAIH-4205/2012/V.

³⁸⁷ NAIH-4205/2012/V.

adat.³⁸⁸ A Hatóság szerint abban az esetben kell elvégezni az adatgyűjtést és -feldolgozást, ha ez nem jelent aránytalan erőfeszítést, aránytalan többletmunkát.³⁸⁹

Egy másik, szintén 2012-es ügyben azonban akként nyilatkozott a Hatóság, hogy ha a kért adatok előállítása szükséges, úgy erről meg kell állapodni az adatkérővel, amelynek során figyelembe kell venni többek között a közfeladatot ellátó szervnél rendelkezésre álló emberi ügyintézési kapacitást, valamint az előállításhoz szükséges szoftver összetettségét.³⁹⁰

9.4.2.6.3.2 Az adatigénylések intézésének rendjéről szóló szabályzat hiánya

A 2012-es beszámoló tanúsága szerint a Hatóság számos vizsgálata során megállapította, hogy az adatigénylések határidőn túli teljesítése az adatigénylések teljesítésére vonatkozó szabályzat hiányosságára volt visszavezethető.³⁹¹ A szabályzat hiánya azt eredményezi a Hatóság tapasztalatai alapján, hogy gyakran a szerveken belül is tisztázatlan, hogy ki, mely szervezeti egység felelős a közérdekű adatigénylések teljesítéséért.³⁹² Ezzel kapcsolatosan a 2013-as beszámoló arra is rámutat, hogy valamennyi, egy önkormányzathoz, polgármesteri hivatalhoz érkező adatigénylést a jegyző köteles teljesíteni, kivéve azt az esetet, amikor a polgármester kizárólagos jogkörével kapcsolatos az adatigénylés.³⁹³ Ezt egészítette ki 2018-ban a NAIH, amikor felhívta a figyelmet, hogy a képviselő-testület szervei egységet alkotnak, azok nem önálló közfeladatot ellátó szervezetek, ezért nem hivatkozhatnak arra, hogy az adatigénylést nem hozzájuk kellett volna benyújtani.³⁹⁴

A NAIH szerint a szabályzat közzétételének elmaradása azért problémás, mert azt eredményezi, hogy az adatkérő az adatigénylésének benyújtását megelőzően nem kaphat eligazítást arról, hogy milyen tárgyú adatigényléssel, vagy általában véve hova, kihez, milyen tisztséget betöltő személyhez, melyik szervhez, milyen címre kell eljuttatnia az igényt, és nem lehet biztos abban, hogy adatigénylésének intézése a megfelelő rendben történik-e, nem tudja, hogy pontosan kivel kellene felvennie a kapcsolatot.³⁹⁵

A 2012-es beszámoló rámutat arra a problémára is, hogy amennyiben volt szabályzat a közfeladatot ellátó szervnél, az a legtöbb esetben az Infotv. szövegét idézte, és a szervezeten belüli ügymenetet egyáltalán nem rendezte.³⁹⁶

9.4.2.6.3.3 Egy éven belül azonos adatokra vonatkozó második adatigénylés

A 2015-ös beszámoló felhívja a figyelmet, hogy ha valaki már megismerte az adatokat, és azokban változás nem történt, akkor az adminisztratív teher csökkentése érdekében azt nem kell ismételttel teljesíteni.³⁹⁷ A NAIH a 2015-ös beszámolójában ezzel kapcsolatosan azt is kiemelte, hogy továbbra is arra buzdítja a közfeladatot ellátó szervezeteket, hogy ugyanazon adatkörre sorozatosan több adatigénylés érkezése esetén célszerű az információkat a honlapon közzétenni és a későbbi esetleges adatigényléseket a link megjelölésével teljesíteni.³⁹⁸

³⁸⁸ NAIH-4205/2012/V.

³⁸⁹ NAIH-4205/2012/V.

³⁹⁰ NAIH-4927/2012/V.

³⁹¹ NAIH beszámoló 2012. 94.

³⁹² NAIH beszámoló 2013. 113.

³⁹³ NAIH beszámoló 2013. 113.

³⁹⁴ NAIH beszámoló 2018. 112.

³⁹⁵ NAIH beszámoló 2013. 113.

³⁹⁶ NAIH beszámoló 2012. 95.

³⁹⁷ NAIH beszámoló 2015. 62.

³⁹⁸ NAIH beszámoló 2015. 62.

9.4.2.6.4 Határidők

Az Infotv. 2015. július 16-ától hatályos 29. § (1) bekezdése objektivizálta az adatigénylések teljesítésére nyitva álló határidő kezdetét. A korábban hatályos megfogalmazás szerint az igény teljesítésére nyitva álló határidő attól az időponttól kezdődött, mikor a közfeladatot ellátó szerv arról tudomást szerzett, az új rendelkezések alapján az igény beérkezéstől számított legrövidebb időn belül, de legfeljebb 15 napon belül kell teljesíteni az adatok megismerhetővé tételét.³⁹⁹

A NAIH 2015-ben felhívta a figyelmet, hogy az e-mailen leadott adatigénylések esetében a határidő kezdő időpontja az az időpont, amikor az e-mail megérkezett a közfeladatot ellátó szerv e-mail fiókjába, függetlenül attól, hogy az milyen napra (akár munkaszüneti napra vagy igazgatási szünetre is) esik.⁴⁰⁰ A Hatóság ezért azt javasolta, hogy az igazgatási szünet ideje alatt érkezett adatigénylések teljesítését úgy lehet határidőn belül teljesíteni, ha olyan e-mail címet nevez meg a közfeladatot ellátó szerv, amelyet az igazgatási szünet alatt is figyel az arra kijelölt személy.⁴⁰¹

9.4.2.6.5 A választási eljárás

A NAIH a 2014-es választási évben felhívta a figyelmet, hogy az információszabadság érvényre juttatása a választási eljárás során kiemelkedően fontos követelmény, mivel a transzparencia a választások és a választási procedúra egyik legalapvetőbb feltétele.⁴⁰² Ezzel kapcsolatosan a NAIH felhívja a figyelmet annak a törvényi szabálynak a fontosságára, miszerint a választási szervek rendelkezésére álló adatok nyilvánosak.⁴⁰³ A Hatóság szerint átláthatóság hiányában a választások eredménye megkérdőjelezhetővé válik, az állampolgároknak az eljárás tisztaságába vetett hite erodálódik.⁴⁰⁴

A NAIH rámutatott, hogy a Ve. 2. § (4) bekezdése alapján a választás kitűzése és a választás eredményének jogerőre emelkedése közötti időszakban a közérdekű adatigénylésnek haladéktalanul, legfeljebb azonban 5 napon belül eleget kell tenniük.⁴⁰⁵ A NAIH arra is felhívta a figyelmet, hogy a jogalkotó kifejezetten a választási eljárás rövidségére tekintettel csökkentette le a közérdekű adatigénylések megválaszolására szolgáló időkeretet.⁴⁰⁶ Ezzel kapcsolatosan a Hatóság azt is kiemelte, hogy az Infotv. általános, a Ve. pedig speciális szabálynak minősül, ezért a Ve. 2. § (4) bekezdése szerinti határidő is az Infotv. 29. §-ában foglaltakhoz képest speciális szabálynak minősül.⁴⁰⁷

9.4.2.7 Költségtérítés

9.4.2.7.1 A Költségrendeletet megelőző joggyakorlat

A Hatóság, ugyancsak a 2013-as beszámolóban elvi élel szögezte le, hogy a kis terjedelmű másolatok igénylésénél el kell tekinteni a költségtérítés megállapításától,⁴⁰⁸ mivel a Hatóság szerint ez szolgálja legjobban az információszabadság érvényesülését.⁴⁰⁹

³⁹⁹ NAIH beszámoló 2015. 63.

⁴⁰⁰ NAIH beszámoló 2015. 63.

⁴⁰¹ NAIH beszámoló 2015. 63.

⁴⁰² NAIH beszámoló 2014. 79.

⁴⁰³ NAIH beszámoló 2014. 79.

⁴⁰⁴ NAIH beszámoló 2014. 79.

⁴⁰⁵ NAIH beszámoló 2014. 79.

⁴⁰⁶ NAIH-2125/2014/V.

⁴⁰⁷ NAIH-2125/2014/V.

⁴⁰⁸ NAIH beszámoló 2013. 109.

⁴⁰⁹ NAIH beszámoló 2013. 109.

A Hatóság, többnyire az önkormányzatok részéről, már 2013-ban észlelte azt a tendenciát, hogy az egyedi közérdekű adatigényléseknek sok esetben úgy próbáltak gátat szabni, hogy indokolatlanul magas, több száz forintos másolási költséget határoztak meg.⁴¹⁰

A Hatóság a 2013-as beszámolóban arra is rámutatott, hogy az Infotv. a költségtérítés megállapítása szempontjából nem tesz különbséget papír alapú és elektronikus másolat között.⁴¹¹

9.4.2.7.1.1 Indokolt és indokolatlan költségelemek

A Hatóság 2013-ban kifejtette, hogy költségtérítés címén kizárólag a másoláshoz szorosan kapcsolódó anyagköltségek számolhatók fel, ideértve az anonimizálást is.⁴¹² Az adathordozó anyagköltsége, illetve a postaköltség a Hatóság szerint olyan szükségképpen előálló költségek, amelyeknek a megállapítására a közfeladatot ellátó szerv jogosult.⁴¹³

A NAIH 2013-ban arra is rámutatott, hogy nem lehet költségként felszámolni az ügyintéző munkabérét, a felhasznált energiát, az amortizációs költségeket,⁴¹⁴ valamint az áfát sem.⁴¹⁵

A Hatóság jogértelmezése szerint az általános forgalmi adó azért nem számolható el, mert a közfeladatot ellátó szerv a közérdekű adatok teljesítésekor nem szolgáltatást nyújt, hanem egy alapvető joggal kapcsolatos kérelmet teljesíti, valamint nem gazdasági tevékenysége körében, üzletszerűen értékesíti a másolatokat, hanem lehetősége van a felmerült anyagköltségek megtérítését kérni az adatigénylőtől.⁴¹⁶

A Hatóság több ügygel kapcsolatosan foglalkozott a szkenneléssel kapcsolatos költségekkel 2012-ben, amelyekért a Hatóság álláspontja szerint nem állapítható meg költségtérítés.⁴¹⁷ A 2013-as beszámoló szerint ugyanakkor előfordulhat, hogy az érintett szerv nem rendelkezik a megfelelő infrastruktúrával a jelentős terjedelmű dokumentumok beszkenelésére, ezért ezzel a feladattal meg kell bízni egy céget, amely díjazás fejében vállalja el a munkát, amelynek díja költségként megjelenhet.⁴¹⁸

9.4.2.7.1.2 Anonimizálás

A NAIH több állásfoglalásában is rámutatott arra, hogy a közfeladatot ellátó szerv köteles a közérdekű adatokat tartalmazó dokumentumokban szereplő személyes adatokat felismerhetetlenné tenni.⁴¹⁹ A Hatóság jogértelmezésében az anonimizálás a másolással kapcsolatban felmerült költségnek minősül,⁴²⁰ és az ilyen költségek szűken értelmezendők.⁴²¹

9.4.2.7.1.3 Másolási költségek

A Hatóság elvi élel szögezte le 2013-ban, hogy a másolás költsége a piaci árnál értelemszerűen csak alacsonyabb lehet, mert sem általános forgalmi adót, sem munkadíjat, sem energiaköltséget, sem amortizációs elemeket nem tartalmazhat.⁴²²

⁴¹⁰ NAIH beszámoló 2013. 109.

⁴¹¹ NAIH beszámoló 2013. 112.

⁴¹² NAIH beszámoló 2013. 109.

⁴¹³ NAIH beszámoló 2013. 112.

⁴¹⁴ NAIH beszámoló 2013. 109.

⁴¹⁵ NAIH beszámoló 2013. 109.

⁴¹⁶ NAIH beszámoló 2013. 111.

⁴¹⁷ NAIH-4973/2012/V.; NAIH-5811/2012/V.

⁴¹⁸ NAIH beszámoló 2013. 112.

⁴¹⁹ NAIH-4205-2/2012/V.; NAIH-1660-11/2013/V.; NAIH/2015/4376/7/V.

⁴²⁰ NAIH-4205-2/2012/V.; NAIH-1660-11/2013/V.; NAIH/2015/4376/7/V.

⁴²¹ NAIH beszámoló 2012. 97.; NAIH-1660-11/2013/V.; NAIH/2015/1410/4/V.

⁴²² NAIH beszámoló 2013. 111.

A 2013-as beszámoló más pontján arra is rámutat a Hatóság, hogy a bírói gyakorlatban megjelenő álláspont szerint az általános piaci ár tekinthető irányadónak,⁴²³ erre a NAIH szerint akkor van lehetőség, ha az adatigénylés jelentős terjedelmű, így mind papír alapú, mind elektronikus másolat készítéséért díj számolható fel.⁴²⁴ A Hatóság idézi a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.P.87.319/2012/4. ügyiratszámú ítéletét, amely oldalanként 9 Ft-ban állapította meg a szkennelési költséget jelentős terjedelmű adatigénylés esetén.⁴²⁵

A NAIH gyakorlata szerint túlzó és jogellenes egy A/4-es méretű oldal fekete-fehér másolatának 50,- Ft/oldal díjban való megállapítása.⁴²⁶ Ugyanígy túlzónak találta egy 100 oldalas, ezért nem jelentős terjedelmű dokumentum esetén a 160,- Ft/oldal-ban megállapított költségtérítést.⁴²⁷

9.4.2.7.2 Költségrendelet alkalmazása

9.4.2.7.2.1 A Költségrendelet hatálybalépése

A Kormány 2016-ban fogadta el a Költségrendeletet, amely 2016. október 15-én lépett hatályba. A közfeladatot ellátó szervezetek 2015. október 1-től, az Infotv. módosítás hatályba lépésétől lehetőségük volt arra, hogy meghatározott esetekben költségtérítést állapítsanak meg a közérdekű adatigénylések teljesítéséért.⁴²⁸

A Költségrendelet hatálybalépése előtt az Infotv. nem határozta meg a felszámítható költségelemeket, sem azok pontos mértékét. Ez a jogalkotási hiányosság számos visszaélésre adott lehetőséget. A joghézag kiküszöbölése a jogalkalmazói gyakorlatra, a NAIH-ra és a bíróságokra hárult.⁴²⁹

Az Infotv. 2015. évi módosításának egyik jelentős újítása volt, hogy a közfeladatot ellátó szervezetek lehetőséget kaptak az adatigénylések teljesítéséhez szükséges munkaerőforrás-ráfordítás költségének megtérítésére.⁴³⁰ A Rendelet összesen háromfajta költségelem felszámolását teszi lehetővé:

1. a felhasznált adathordozóét,
2. a kézbesítését, valamint
3. a munkaerőforrás ráfordításét.⁴³¹

9.4.2.7.2.2 A Költségrendelet alkalmazásával kapcsolatos általános tapasztalatok

2018-ban az információs szabadsággal kapcsolatos ügyek jelentős részét tették ki a költségtérítés jogalapját, illetve összegszerűségét vitató panaszok (39 db).⁴³² 2019-ben 32⁴³³, 2020-ban pedig 23 db állampolgári panasz érkezett.⁴³⁴

A 2019-es beszámoló tanúsága szerint a megállapított költségtérítés összegei tág határok között mozogtak: a pár tízezer forintos tétel volt a leggyakoribb, de előfordult több százezer forintos összeg, illetve néhány kirívó esetben milliós nagyságrendek is. Ezzel ellentétben 2020-ban már azt említi a beszámoló, hogy a költségelemek összegszerűsége csökken, és a NAIH vizsgálatának eredményeképp

⁴²³ NAIH beszámoló 2013. 112.

⁴²⁴ NAIH beszámoló 2013. 112.

⁴²⁵ NAIH beszámoló 2013. 112.

⁴²⁶ NAIH beszámoló 2013. 110.

⁴²⁷ NAIH beszámoló 2013. 110.

⁴²⁸ NAIH beszámoló 2016. 87.

⁴²⁹ NAIH beszámoló 2016. 87.

⁴³⁰ NAIH beszámoló 2016. 88.

⁴³¹ NAIH beszámoló 2016. 87-88.

⁴³² NAIH beszámoló 2018. 120.

⁴³³ NAIH beszámoló 2019. 104.

⁴³⁴ NAIH beszámoló 2020.

a közfeladatot ellátó szervek gyakran költségtérítés nélkül bocsátják az igénylő rendelkezésére az adatokat.⁴³⁵

A Hatóság által lezárt ügyek jelentős hányadában az adatigénylést az adatkezelő költségtérítés megfizetése nélkül teljesítette, vagy a téves kalkuláción alapuló költségtérítés összegét mérsékelte, illetve a már befizetett költségtérítést az adatkezelő az igénylők részére visszautalta.⁴³⁶ A 2020-as beszámoló kiemeli, hogy folyamatosan fejlődik a költségtérítés alkalmazhatósága, valamint számítási metodikája a gyakorlatban, amely azt eredményezi, hogy egyre inkább letisztul a költségek számítása.

A NAIH 2018-ban tájékoztatót tett közzé a honlapján, amely a költségtérítésről is hasznos információkat tartalmaz⁴³⁷, továbbá megállapította, hogy a lezárt ügyek jelentős hányadában a vizsgálat következtében

- az adatigénylést az adatkezelő végül költségtérítés megfizetése nélkül teljesítette, vagy
- a hibás kalkuláción alapuló költségtérítés összegét mérsékelte, illetve
- a már befizetett költségtérítést az adatkezelő az igénylő részére visszautalta.⁴³⁸

Kiemelkedően magas költségtérítés-megállapítások a Hatóság gyakorlatában:

1. XIX. kerületi Rendőrkapitányság: 11.482.319 Ft.
2. Magyar Tenisz Szövetség: közel 9.000.000 Ft.
3. Magyar Államkincstár: 5.414.856 Ft.
4. Pécsi Sport Nonprofit Zrt.: 4.841.000 Ft.
5. Magyar Honvédség Egészségügyi Központ: 3.805.000 Ft.

25. táblázat: Konkrét ügyek a Hatóság gyakorlatában a Költségrendelet alkalmazásával összefüggésben

Tényállás	A Hatóság megállapításai
Az igénylő egy felzárkóztató programokat koordináló egyesülettel kért ki szerződéseket és egyéb adatokat nagy mennyiségben. Az egyesület a teljesítésért 69.000.- Ft-os költségtérítést állapított meg arra való hivatkozással, hogy a szervezetnél nem dolgoznak alkalmazottak.	A Hatóság közvetítése eredményeképp az egyesület végül betekintés útján ingyenesen tudta biztosítani az adatok megismerhetőségét. ⁴³⁹
Az igénylő egy online hírújság nevében fordult a Hatósághoz. 5 év első 9 hónapjában kommunikáció, marketing és média témakörökben kötött szerződéseket kérték ki egy polgármesteri hivataltól, mely 103.820.- Ft-ot állapított meg költségtérítésként a 42 órányi munkaerő-ráfordításért és az összesen 383 oldal elektronikus másolatként igényelt dokumentumért.	A vizsgálat során a Hatóság több alkalommal is felszólította az adatkezelőt a mérséklésre, így végül az eredeti igényt 10.759.- Ft-ra csökkentették. A Hatóság a költségcsökkentést a dokumentumok számára tekintettel lényegesnek, így elfogadhatónak tartotta. ⁴⁴⁰ Az elégtelen tájékoztatással összefüggő ügyben végül az adatkezelő önkormányzat a Hatóság felszólítását követően az igényelt adatokat ingyenesen kiadta. ⁴⁴¹
Egy pénzügyi-számvitelt tanuló hallgatónak tanulmányaihoz egy EU-s projektről kellett esettanulmányt készítenie, és kiválasztott egy alapítványt, melyet többször is – eredménytelenül – elektronikus úton megkeresett közérdekű adatigényléssel. Végül az alapítvány elnöke arról tájékoztatta, hogy kiadja a kért adatokat, ha az	A költségtérítés részletezettsége nem volt megfelelő, ráadásul az alapítvány állítása szerint alapfeladatainak ellátását az igény teljesítése nem korlátozta. A Hatóság felszólítását követően az alapítvány ingyenesen kiadta a kért adatokat. ⁴⁴²

⁴³⁵ NAIH beszámoló 2020.

⁴³⁶ NAIH beszámoló 2019. 104.

⁴³⁷ http://www.naih.hu/files/Infoszab_tajekoztato_2018_06_30.pdf

⁴³⁸ NAIH beszámoló 2018. 120.

⁴³⁹ NAIH/2020/56.

⁴⁴⁰ NAIH/2020/420.

⁴⁴¹ NAIH/2020/4173.

⁴⁴² NAIH/2020/4267.

Tényállás	A Hatóság megállapításai
általában kikalkulált 72.000.- Ft költségtérítést (3 teljes nap/24 óra, óránként 3.000.- Ft munkadíj) kifizeti.	
A Pénzügyminisztérium 33.033.- Ft összegű költségtérítést állapított meg az adatigénylés teljesítésével összefüggő 17 munkaóráért, illetve 36.510.- Ft költségtérítést 19 munkaóráért.	A Hatóság úgy ítélte meg, hogy az adatigénylés összeállítása egy ilyen nagyságrendű szervezet esetében egyik esetben sem minősült aránytalan mértékű igénybevételnek. ⁴⁴³
Az ORFK arról tájékoztatta az igénylőt, hogy a létszám- és a leszerelésre vonatkozó adatokat minden év január 1-jei állapotnak megfelelően kezeli a rendőrség a teljes rendőrségi hivatásos állományra kiterjedően. Így a szervenként és azon belül is havi bontású adatokat tartalmazó kimutatás összeállításához valamennyi érintett, munkáltatói jogkörrel rendelkező rendőri szerv bevonásával végrehajtható országos adatgyűjtés elvégzésére lenne szükség.	Az ORFK ezzel pontosan megjelölte azt a körülményt, amely miatt az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptervekenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével járt volna. ⁴⁴⁴
Egy másik ügyben a közfeladatot ellátó szerv jelentős mértékű (355.600 Ft) költségtérítést helyezett kilátásba pusztán azzal az indokkal, hogy a szerződések adatvédelmi szempontból való ellenőrzéséhez adatvédelmi tisztviselő bevonására van szükség.	A Hatóság szerint önmagában az a tény, hogy a szerződésekben szereplő egyes személyes adatokat anonimizálni kell, és ezt a feladatot az adatvédelmi tisztviselő ellenőrzi, nem alapozza meg a költségtérítési igény jogosságát. ⁴⁴⁵

Forrás: *naih.hu*. Saját szerkesztés.

9.4.2.7.2.3 Munkaerő-ráfordítás

A NAIH 2017-ben kidolgozta azokat a szempontokat, módszertani elveket, melyek annak vizsgálatát tették lehetővé, hogy mi minősül a munkaerő-ráfordítás aránytalan mértékű igénybevételének a költségtérítés mértékének meghatározása során.⁴⁴⁶ A NAIH a 2017-es-es beszámolóban olyan információk alapján mérlegelt, mint hogy

- hány fő dolgozik a közfeladatot ellátó szervnél;
- az adatigénylés teljesítésében résztvevő alkalmazottak milyen munkakörben dolgoznak; illetve
- az adatigénylés teljesítésében résztvevő alkalmazottak munkaköre hogyan viszonyul a közfeladatot ellátó szerv alaptervekenységéhez; és
- mely alaptervekenységét nem tudná vagy tudta ellátni a szerv az adatigénylés teljesítése miatt;⁴⁴⁷
- milyenek a technikai feltételek (hány nyomtató és szkennert működik az adott intézményben, és ezeket milyen időtartamban kellett az adatigénylés teljesítéséhez igénybe vennie);
- az igényelt adatok az általa kívánt formában rendelkezésre állnak-e;
- az igényelt adatok szerepelnek-e az általános közzétételi listában.⁴⁴⁸

A NAIH meglátása szerint 2018-ban legtöbb probléma az adatigénylések teljesítéséhez szükséges munkaerőforrás-ráfordítás költségének megtérítésével kapcsolatban merült fel, különösen azért, mert az adatigénylőkkel kifizetendő összegnek általában ez a legnagyobb hányada.⁴⁴⁹ Az is bizonytalanságot

⁴⁴³ NAIH/2019/944.; NAIH/2019/982.

⁴⁴⁴ NAIH/2019/4306.

⁴⁴⁵ NAIH/2019/5915.

⁴⁴⁶ NAIH beszámoló 2017. 115.

⁴⁴⁷ NAIH beszámoló 2017. 115.

⁴⁴⁸ NAIH beszámoló 2017. 115.

⁴⁴⁹ NAIH beszámoló 2018. 121.

okoz sok esetben, hogy nincs feltüntetve a költségkalkulációban, hogy a költségtérítéssel nem érintett 4 munkaóra már levonásra került-e.⁴⁵⁰

Munkaerő-ráfordításra tekintettel igényelt költségtérítés esetében a NAIH kimutatást is kért az adatkezelőktől arra vonatkozóan, hogy

- hány fő, hány munkaórát számolták el; és
- munkakörhöz kapcsolódó személyenkénti bontásban munkaóránként mekkora összeget vettek figyelembe; továbbá, hogy
- melyek azok a munkafolyamatok, amelyek szükségessé váltak; illetve
- mennyire komplex feladat az adatigénylés teljesítése (pl.: hány szervezeti egység bevonására van szükség).⁴⁵¹

9.4.2.7.2.4 Szociális hozzájárulási adó

A Hatóság egy 2019-es ügyben úgy foglalt állást, hogy a szociális hozzájárulási adó mint a munkáltatói oldalon jelentkező közteher összege nem terhelhető át az adatigénylőre.⁴⁵²

9.4.2.7.2.5 Új adat előállítása

Amennyiben az adatigénylő által igényelt adatok nem állnak rendelkezésre az általa kívánt formában, akkor azt kell megvizsgálni, hogy a kívánt formátum előállításának mekkora a becsült munkaóra igénye, ideértve a már meglévő adatok migrálását szerkeszthető excel táblázatba is, illetve hogy mennyire nehézkes az adatokhoz való hozzáférés (pl.: archivált adatok esetén).⁴⁵³

9.4.2.7.2.6 Áttérés más megismerési módra

A NAIH egy 2018-as döntésében azon az állásponton volt, hogy abban az esetben, ha a közfeladatot ellátó szerv az adatigénylés időpontjában sem humán erőforrással, sem technikai eszközökkel nem rendelkezik ahhoz, hogy az adatigényléssel érintett nagymennyiségű dokumentumot elő tudja készíteni, úgy az adatok megismerését beteketés, jegyzet és képfelvétel-készítés biztosításával is teljesíteni lehet.⁴⁵⁴ A 2019-es beszámolóban a Hatóság szintén rámutatott, hogy az adatigénylők az adatkezelővel történt egyeztetést követően bármikor dönthetnek úgy, hogy módosítják azt a formát, illetve módot, ahogyan a közérdekű adatokat meg szeretnék kapni, ami által jelentősen csökkenthető vagy ki is iktatható az adatigénylés költségvonzata.⁴⁵⁵

9.4.2.7.2.7 Költségek megelőlegezése

A Hatóság álláspontja 2017-ben az volt, hogy az adatigénylés költségeinek megelőlegezése két esetben lehetséges:

⁴⁵⁰ NAIH/2019/2202.

⁴⁵¹ NAIH beszámoló 2018. 122.

⁴⁵² NAIH/2019/5705.

⁴⁵³ NAIH beszámoló 2018. 122.

⁴⁵⁴ NAIH/2018/436/V.

⁴⁵⁵ NAIH beszámoló 2019. 106.

- ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptervékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, és a költségtérítés mértéke meghaladja a Költségrendeletben meghatározott összeget; vagy
- ha az a dokumentum vagy dokumentumrész, amelyről az igénylő másolatot igényelt, jelentős terjedelmű, és a költségtérítés mértéke meghaladja a Költségrendeletben meghatározott 5000 forintos összeget.⁴⁵⁶

9.4.2.7.2.8 Határidők számítása

A Hatóság álláspontja 2018-ban az volt, hogy az Infotv. 29. § (4) bekezdésében foglalt 15 napos tájékoztatási határidő független attól, hogy az adott szerv meghosszabbította-e a teljesítésre nyitva álló határidőt vagy sem, ugyanis a tájékoztatási kötelezettség nem a meghosszabbított teljesítési határidőhöz kapcsolódik.⁴⁵⁷ Ehhez azt is hozzátette, hogy amennyiben a jogvita lezárásakor akár a NAIH, akár bíróság megállapítja, hogy a kért adatot ki kell adni, úgy a 15 napos, költségtérítés megállapítására szolgáló határidő a döntésről való tudomásszerzéstől újraindul.⁴⁵⁸

9.4.2.7.2.9 Tájékoztatás a költségekről

A Hatóság több beszámolójában is hangsúlyozza a költségekkel kapcsolatos tájékoztatás fontosságát, mivel az nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az igénylő valóban tisztában legyen, és megértse, hogy miért, milyen költségtérítést kell megfizetnie ahhoz, hogy a megismerni kívánt adatok birtokába jusson.⁴⁵⁹ A NAIH már 2016-ban, a rendelet hatálybalépésének évében hangsúlyozta, hogy a közfeladatot ellátó szervek azon kötelessége, hogy kötelesek az adatigénylőket tájékoztatni a költségtérítés összegéről, nem merülhet ki pusztán abban, hogy egyszerűen közlik a költségelemek után elszámolt térítési díjat.⁴⁶⁰ A közfeladatot ellátó szervek kötelesek feltüntetni minden olyan indokot, illetőleg költségelemet is, amelyek a megállapított összeg megalapozottságát támasztják alá.⁴⁶¹ A 2017-es beszámoló szerint közölni kell az adatigénylővel az adatigénylés teljesítésének a másolatkészítést nem igénylő lehetőségeit is.⁴⁶²

Munkaerő-ráfordítás esetében ki kell mutatni azt, hogy

- hány fő, hány munkaórát számolták el; és
- munkakörhöz kapcsolódó személyenkénti bontásban munkaóránként mekkora összeget vettek figyelembe.

Jelentős terjedelmű másolat készítésénél a tájékoztatásnak az erre vonatkozó információkra is ki kell terjednie, például az adatigénylés mekkora iratmennyiséget ölel fel.

Az adatkezelő köteles a költségtérítés tényéről, indokáról, valamint mértékéről az adatigénylőt az igény beérkezésétől számított 15 napon belül tájékoztatni. Minden olyan esetben, ahol a szerv túllépte a fenti határidőt, a NAIH felszólította az adatkezelőt az adatigénylés költségtérítés megfizetése nélküli teljesítésére.⁴⁶³

⁴⁵⁶ NAIH beszámoló 2017. 116.

⁴⁵⁷ NAIH beszámoló 2018. 124.

⁴⁵⁸ NAIH beszámoló 2018. 123.

⁴⁵⁹ NAIH beszámoló 2016. 89.

⁴⁶⁰ NAIH beszámoló 2016. 89.

⁴⁶¹ NAIH beszámoló 2016. 89.

⁴⁶² NAIH beszámoló 2017. 118.

⁴⁶³ NAIH beszámoló 2017. 116.

9.4.2.7.2.10 A TASZ átfogó adatigénylési ügye

A Társaság a Szabadságjogokért 2019 folyamán közérdekű adatigényléssel fordult az összes kormányhivatalhoz a Ptk. azon rendelkezéseinek végrehajtásával összefüggésben, amely kötelezővé tette a 2013 előtti cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyező határozatok bírósági felülvizsgálatát. Az adatigénylést elbíráló kormányhivatalok mindegyike költségtérítést állapított meg arra való hivatkozással, hogy az adatigénylés teljesítése aránytalanul venné igénybe a rendelkezésre álló munkaerőforrást, melynek a mértéke megyénként nagymértékben eltért. A legalacsonyabb összeget Vas megye kérte: 27.275 Ft-ot, a legmagasabb összeget pedig Hajdú-Bihar megye: 624.340 Ft-ot.

A TASZ ezért egy második, módosított adatigénylést nyújtott be, amelyben az akták átvizsgálását igénylő kérdés megválaszolásától eltekintettek. Az igénylő hivatkozott az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program kötelező adatszolgáltatásairól szóló 388/2017. (XII. 13.) Korm. rendeletre, amely adatszolgáltatási kötelezettséget határoz meg a járási hivatalok számára a gondnokság alá helyezés felülvizsgálatának adatairól. A módosított adatigénylésre 7 megye és Budapest költségtérítés igénylése nélkül teljesítette az adatigénylést, azonban 12 kormányhivaltól nem érkezett válasz.

Az adatigénylő ezért egy harmadik adatigényléssel kereste meg a kormányhivatalokat. Ebben kizárólag azt kérdezte, hogy

1. hány gondnokoltnak indult meg a felülvizsgálata összesen;
2. közülük hány személynek a törvényben előírt időben;
3. és hány személynek késedelmesen.

A Hatóság megkeresésére valamennyi kormányhivatal érdemi választ adott: két kormányhivatal (Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye) költségtérítés megállapítása nélkül teljesítette a 2. és 3. adatigénylést.

A válaszok tartalmától, illetve az Infotv. megsértésének tényétől és a jogsértés súlyától függően a többi kormányhivatallal szemben a Hatóság a vizsgálatot tovább folytatta és az alábbiakra hívta fel az egyes kormányhivatalok figyelmét:

- az Infotv. 29. § (1a) bekezdése a közfeladatot ellátó szervezet az adatigénylés megválaszolása alól nem mentesíti, csupán az adatok újbóli kiadása alól, másrészt csak arra az esetre alkalmazható, ha az adatigénylést korábban teljesítették;
- az Infotv. 29. § (3) bekezdése alapján közölt költségtérítés a törvény értelmében nem előzetes kalkuláció, hanem a költségtérítés tényleges megállapítása, erre utal az is, hogy ha az igénylő a közölt összeget elfogadja, akkor attól a közfeladatot ellátó szerv a Költségrendelet értelmében csak lefelé térhet el – a tényleges költségek alapján és visszatérítési kötelezettsége is van, továbbá az adatigénylő nem csak a költségtérítés összegét, hanem annak megalapozottságát is vitathatja akár a bíróság, akár a Hatóság előtt;
- a kormány megbízott a kormányhivatal vezetőjeként felelős az információszabadsággal kapcsolatos feladatok végrehajtásáért,
- a vizsgált esetekben az adatok összegyűjtése járási hivatalok szervezeti egységeiben, illetve a megyei kormányhivatalnál dolgozó kormánytisztviselők által történt, szervezeti egységenként 1-2 fő 1-6 órányi munkaidejét vette igénybe, amely az adott szervezeti egységnél nyilvánvalóan nem minősül az alapfeladatok ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan igénybevételének akkor sem, ha egyébként természetesen elfogadjuk a kormányhivatalok leterheltségének tényét.

A Hatóság felhívására a kormányhivatalok szinte kivétel nélkül teljesítették az adatigényléseket. Három esetben került sor ismételt megkeresésre a szolgáltatott adatok pontosítása miatt, mivel egy megye kormányhivatala a 3. adatigénylést továbbra is költségtérítés megfizetéséhez kötötte, egy pedig nem közölte az előállított adatokat az adatigénylővel.⁴⁶⁴

⁴⁶⁴ NAIH/2020/1405.

9.4.2.8 A közpénzek átláthatósága

A NAIH 2013-ban kiemelte, hogy a közérdekű adatigénylések középpontjában a közpénzek felhasználása áll.⁴⁶⁵ A Hatóság arra is felhívta a figyelmet 2016-ban, hogy az információszabadság kiemelt szerepet tölt be a korrupció megelőzésében és üldözésében, ezért a korrupciós bűncselekmények elkövetéséért való felelősségre vonáshoz elengedhetetlenül szükséges a transzparencia követelményének érvényesülése.⁴⁶⁶

A 2013-as beszámoló rámutat, hogy az egyedi adatigényléseknek az Infotv. 28-30. §-aiban meghatározott rend szerint kell az állami, valamint az önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságoknak eleget tenniük, mivel az Nvtv. értelmében elsődlegesen közfeladatot látnak el.⁴⁶⁷

A Hatóság felhívta a figyelmet arra, hogy ez nemcsak az egyedi adatigénylésekre, hanem az elektronikus közzétételre is kiterjed, ami azt jelenti, hogy a közfeladat ellátásával összefüggő tevékenységéhez kapcsolódóan az Infotv. 1. melléklete szerinti általános közzétételi listában meghatározott adatokat közzé kell tenni.⁴⁶⁸ A Hatóság felhívta a cégek figyelmét, hogy az elektronikus közzétételi kötelezettségnek vagy saját, vagy társulásaik által közösen működtetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat vagy a működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzététellel is eleget tehetnek.⁴⁶⁹

A NAIH egy 2018-as döntésében aláhúzta, hogy a közpénzből finanszírozott megbízási szerződések, költségvetési támogatások átláthatóságát szolgálja az Infotv. 27. § (3) bekezdése, amely közérdekből nyilvános adatnak minősíti a költségvetési, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, az önkormányzati vagyon kezelésével kapcsolatos adatokat. Ez a gyakorlatban a Hatóság álláspontja szerint azt jelenti, hogy az ilyen jogviszonyba belépő másik, nem állami szerződő felet a törvény alapján bárki felé tájékoztatási kötelezettség terheli.⁴⁷⁰

A Hatóság gyakorlatában a következő adatok közérdekből nyilvánosnak minősülnek:

- a költségvetési támogatások kedvezményezettjeinek a nevére;
- a támogatási program megvalósítási helyére vonatkozó adatok; illetve
- az államháztartás pénzeszközei felhasználásával, az államháztartáshoz tartozó vagyonnal történő gazdálkodással összefüggő, ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű árubeszerezésre, építési beruházásra, szolgáltatás megrendelésre vonatkozó szerződések megnevezése (típusa), tárgya, a szerződést kötő felek neve és az ott felsorolt további adatok;
- a természetes személyek neve a fenti jogviszonyok tekintetében.

A NAIH ugyanakkor aláhúzta azt is, hogy a költségvetési támogatásnak nem minősülő adatok esetében a természetes személyre vonatkozó adatok védelmet élveznek.⁴⁷¹

9.4.2.8.1 Dohány-kiskereskedelmi koncessziós pályázatok

2013-ban a Hatóság vizsgálta a dohány-kiskereskedelmi koncessziós pályázatok elbírásának nyilvánosságát. A K-Monitor Közhasznú Egyesület fordult a Hatósághoz,⁴⁷² hogy állásfoglalást kérjen a

⁴⁶⁵ NAIH beszámoló 2013. 116.

⁴⁶⁶ NAIH beszámoló 2016. 89.

⁴⁶⁷ NAIH beszámoló 2013. 117.

⁴⁶⁸ NAIH beszámoló 2013. 117.

⁴⁶⁹ NAIH beszámoló 2013. 117.

⁴⁷⁰ NAIH/2018/3091/2/V.

⁴⁷¹ NAIH/2018/3091/2/V.

⁴⁷² NAIH-1169- 2/2013/V.

dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultság megszerzésére kiírt pályázatok megismerhetőségéről és közzétételéről.

A Hatóság a döntésében rámutatott, hogy a fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény, valamint a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény rendelkezései bárki számára megismerhetővé teszik az emlékeztetőben foglaltakat.⁴⁷³ A pályázatonként, értékesítendő koncessziós jogonként elkészített emlékeztetők közzétételekor fel kell tüntetni többek között a konkrét beérkezett pályázatok adatainak összefoglalását, illetve a legkedvezőbb pályázat elfogadásának részletes indokait.⁴⁷⁴ A Hatóság álláspontja szerint az NDN Zrt. honlapján közzétett emlékeztetők, amelyek kizárólag a minden pályázatnál alkalmazandó általános bírálati szempontokat tartalmazzák, és amelyekből nem derül ki, hogy az egyes pályázatok miért kapták a jelzett pontszámokat, ellentétesek azon jogalkotói szándékkal, amely nyilvánossá, mindenki számára megismerhetővé kívánja tenni az emlékeztetőben szereplő konkrét adatokat is.⁴⁷⁵

A közpénzek felhasználásának nyilvánosság általi ellenőrizhetőségét tovább erősíti az a szabály, amely szerint nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az adatokat a közérdekű és a közérdekből nyilvános adat megismerésére irányuló adatigénylés esetén. A koncessziós szerződések megkötését követően tehát azok másolatai is megismerhetőek az Infotv. 28. §-30. §-ai szerint.⁴⁷⁶

A Hatóság arra is rámutatott, hogy a pályázatok részletes indoklását, a nyilvános pályázatok elbírálásáról készített emlékeztetőket a közvélemény pontos és gyors tájékoztatása érdekében közzé kell tenni.⁴⁷⁷

Kapcsolódó döntés: Fővárosi Törvényszék 70.P.23.269/2013/7.

9.4.2.8.2 Kampányfinanszírozás

26. táblázat: A NAIH kampányfinanszírozással kapcsolatos egyes döntései

Tényállás	A Hatóság megállapításai
A Magyar Államkincstár (MÁK) konzultációs beadvánnyal fordult a NAIH-hoz, amelyben azzal kapcsolatban kért állásfoglalást, hogy kiadható-e az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény alapján igénybe vett támogatások kapcsán visszafizetésre kötelezett jelöltek és jelölőszervezetek névsora.	A NAIH az ügyben megállapította, hogy az Infotv. 27. § (3) bekezdése értelmében főszabály szerint a központi költségvetés felhasználásával, a költségvetést érintő juttatással összefüggő adatok közérdekből nyilvános adatnak minősülnek. Ebből következően a 2013. évi LXXXVII. törvény alapján igénybe vett támogatások visszafizetésre kötelezett jelöltek és jelölőszervezetek neve mellett az általuk visszafizetendő összeg is bárki számára korlátozás nélkül megismerhető adatnak minősül. ⁴⁷⁸
Egy újságíró fordult beadvánnyal a NAIH-hoz, amelyben arról kért állásfoglalást, hogy az országgyűlési képviselő-választásokon jelöltként induló szervezetek és személyek számára kifizetett támogatással összefüggő adatok, így különösen a támogatás felhasználásáról benyújtott elszámolás, illetve a bizonylatok nyilvánosak-e.	A NAIH kijelentette, hogy a kampánytámogatásokkal összefüggő adatok egyértelműen közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatoknak minősülnek. Az a tény, hogy az adatigénylés számlák másolatának megismerésére irányul, még nem teszi jogszerűvé az Infotv. 30. § (7) bekezdésének automatikus alkalmazását, hiszen ezen megtagadási ok esetében is alkalmazni kell az Infotv. 30. § (5) bekezdését, amelynek értelmében, ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, a megtagadás alapját szűken kell értelmezni, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény

⁴⁷³ NAIH-1169- 2/2013/V.

⁴⁷⁴ NAIH-1700-7/2013/V.

⁴⁷⁵ NAIH-1700-7/2013/V.

⁴⁷⁶ NAIH-1169- 2/2013/V.

⁴⁷⁷ NAIH-1700-7/2013/V.

⁴⁷⁸ NAIH-1153/2014/V.

Tényállás	A Hatóság megállapításai
	teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél. ⁴⁷⁹

Forrás: *naih.hu*. Saját szerkesztés.

9.4.2.8.3 TAO támogatások

A Hatósághoz 2019-ben több olyan beadvány is érkezett, amely a TAO törvény⁴⁸⁰ 22/C. §-a alapján nyújtott juttatások (TAO támogatások) területét érintik. A Kúria kimondta, hogy a TAO támogatások közpénznek, és a velük való gazdálkodásra vonatkozó adatok közérdekű adatnak minősülnek.⁴⁸¹

A 2019-es beszámoló rámutat, hogy a TAO támogatást adó gazdálkodó szervezetek jogszabály alapján a társasági adójuk egy meghatározott részét nem fizetik be a költségvetésbe, ezáltal az állam adóbevételről mond le, így azt közvetett módon, általa meghatározott célok finanszírozására, állami illetve sportági szakszövetségi ellenőrzés mellett átírányítja.⁴⁸² A NAIH ezzel kapcsolatosan elvi élel szögezte le, hogy a TAO támogatás felhasználásával kapcsolatos adatok akkor is közpénzre vonatkoznak, ha ezek az összegek ténylegesen nem kerülnek be a költségvetésbe, hanem az állam által meghatározottan más módon kerülnek felhasználásra.⁴⁸³ A NAIH rámutatott ezzel összefüggésben, hogy a TAO támogatások közpénz jellegét támasztja alá az Európai Bizottság C (2011) 7287. számú határozatának 20., 58., 65., és 82. bekezdése is,⁴⁸⁴ valamint az a tény is, hogy a jogszabályi rendelkezés alapján az állam részére kell visszafizetni a támogatást, ha a támogatott azt nem vagy nem az adókedvezményt biztosító célra használja fel.⁴⁸⁵

Kapcsolódó döntés: Kúria Pfv. IV. 21.175/2017.

9.4.2.8.4 Önkormányzati vagyonyilatkozatok

A NAIH 2020-ban honlapján közzétett egy összefoglaló tájékoztatót a vagyonyilatkozatok megismerhetőségéről,⁴⁸⁶ amivel kapcsolatosan rámutatott, hogy az Infotv., valamint az Mötv. rendelkezései alapján a polgármester, az alpolgármester és a képviselők vagyonyilatkozatai közérdekből nyilvános adatnak minősülnek.⁴⁸⁷ A Hatóság több ügyben rámutatott arra a hiányosságra, hogy az Infotv. 1. számú melléklete nem rendelkezik arról, hogy az önkormányzati képviselők vagyonyilatkozatát kötelezően közzé kell tenni.⁴⁸⁸ Megoldás a NAIH szerint az egyedi közzétételi lista útján történő közzététel lehet.⁴⁸⁹

A Hatóság ezzel kapcsolatosan megállapította, hogy a bizottságok képviselő tagját az Mötv. 39. §-ának speciális szabályai alapján nyilvános, a külsős bizottsági tagokat pedig nem nyilvános vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség terheli. A NAIH szerint, mivel az Mötv. erről a kérdéstről nem tartalmaz szabályt, így az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló 2007. évi CLII. törvény 3. §. (3) bekezdésében foglaltak irányadók. Ez azt írja elő, hogy a közélet tisztasága szempontjából különös jelentőséggel bíró tisztségek betöltéséhez és feladatok ellátásához, a közszférában való foglalkoztatás hiányában nem nyilvános vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség terheli

⁴⁷⁹ NAIH-1448/2014/V.

⁴⁸⁰ A társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény.

⁴⁸¹ Alaptörvény 39. Cikk (2) bekezdés; Kúria Pfv.IV.21.175/2017/14.; Kúria Pfv.IV.21.135/2017/10.

⁴⁸² NAIH beszámoló 2019. 116-117.

⁴⁸³ NAIH beszámoló 2019. 117.

⁴⁸⁴ NAIH beszámoló 2019. 117.

⁴⁸⁵ NAIH beszámoló 2019. 117.

⁴⁸⁶ NAIH beszámoló 2020. 136.

⁴⁸⁷ NAIH beszámoló 2020. 136.

⁴⁸⁸ NAIH/2020/755.; NAIH/2020/1435.; NAIH/2020/2813.; NAIH/2020/7681.

⁴⁸⁹ NAIH/2020/755.; NAIH/2020/1435.; NAIH/2020/2813.; NAIH/2020/7681.

azokat, akik külön jogszabály alapján vagyonynyilatkozat-tételre egyébként nem lennének kötelezettek.⁴⁹⁰

9.4.2.8.5 A közbeszerzési adatok nyilvánossága

A NAIH a 2019-es beszámolójában kiemelte, hogy a közpénzek hatékony felhasználásának átláthatósága és nyilvános ellenőrizhetőségének biztosítása a közbeszerzési eljárás egyik kiemelt alapelve, mivel a közbeszerzési eljárásokat közpénzekből gazdálkodó szervezetek, illetve egyes nem versenyszférabeli vállalkozások (pl. energia- vagy vízszolgáltatók, tömegközlekedési vállalatok, postai szolgáltatók) indítják meghatározott értékhatáron felüli szolgáltatások, áruk vagy építési munkák beszerzésére.⁴⁹¹ A NAIH szerint a nyilvánosság és átláthatóság elérhető kötelező közzététellel, iratbetekintéssel, illetve közérdekű adatigények teljesítésével is.⁴⁹² A döntéssel lezárt közbeszerzési eljárások esetében főszabály a nyilvánosság, amely tekintetében az Infotv. általános szabályai mellett a külön törvény speciális rendelkezéseit is alkalmazni kell.⁴⁹³

A Hatóság egy 2019-es ügyben kifejtett álláspontja szerint a közbeszerzési eljárásokban mind az ajánlatkérő cselekményei, mind az ajánlattevők által benyújtott iratok alapvetően közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat tartalmaznak.⁴⁹⁴ Önmagában az a tény, hogy a megismerni kívánt adatokat egyébként közbeszerzési eljárásban felhasználják, illetve annak során keletkeznek, nem fosztja meg azokat közérdekű adat jellegüktől, sőt, ezen adatok éppenséggel ettől válnak közérdekűvé.⁴⁹⁵ Rámutatott ezzel összefüggésben a NAIH arra is, hogy a nyertes ajánlattevő kiválasztásáról szóló döntést és a vele való szerződés kötést követően a közbeszerzési eljárás adatai már nem minősülnek döntést megalapozó adatoknak.

A Hatóság a döntésben arra is felhívta a figyelmet, hogy a törvény pontosan meghatározza, hogy kinek, mikor és milyen adatokat kell közzétenni az EKR-ben és a Közbeszerzési Hatóság honlapján:⁴⁹⁶

- a közbeszerzési tervet;
- a szerződő felek megnevezését;
- a megkötött szerződéseket;
- a szerződésmódosításokat;
- a teljesítésre vonatkozó adatot.⁴⁹⁷

A közbeszerzési eljárásra és a Közbeszerzési Döntőbizottság jogorvoslati eljárására az általános közigazgatási rendtartás szabályai alkalmazandóak, így az ajánlattevők és más ügyfelek indokolt esetben, konkrétan megjelölt terjedelemben iratbetekintési jogukat (korlátozások mellett) ez alapján gyakorolhatják.⁴⁹⁸ A Hatóság gyakorlata értelmében a közérdekű adat megismeréséhez való jog szélesebb körű jogosultság, mint a közigazgatási eljárási jellegű iratbetekintési jog.⁴⁹⁹

A Hatóság hangsúlyozta, hogy az üzleti titok ebben a körben nem feltétlenül jelenti a nyilvánosság korlátját, ugyanakkor a törvény szűk körben lehetőséget ad a gazdálkodás eredményessége szempontjából fontos védett ismeretek (például technológiai eljárások, know-how, üzleti stratégiák stb.) titkosítására.⁵⁰⁰ Ezzel kapcsolatosan a Hatóság azt is kiemelte, hogy a gazdasági szereplők jogos pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdeke felülírhatja az információk megismerhetőségéhez fűződő közérdeket, ezt azonban mindig egyedileg, szigorú mérlegelés útján kell eldönteni.⁵⁰¹

⁴⁹⁰ NAIH beszámoló 2020. 136.

⁴⁹¹ NAIH beszámoló 2019. 113.

⁴⁹² NAIH/2019/5557/3.

⁴⁹³ NAIH/2019/5557/3.

⁴⁹⁴ NAIH/2019/5557/3.

⁴⁹⁵ NAIH/2019/5557/3.

⁴⁹⁶ A közzétett adatok elérési helye: <https://ekr.gov.hu/portal/kezdolap>.

⁴⁹⁷ NAIH/2019/5557/3.

⁴⁹⁸ NAIH/2019/5557/3.

⁴⁹⁹ NAIH/2019/5557/3.

⁵⁰⁰ NAIH/2019/5557/3.

⁵⁰¹ NAIH/2019/5557/3.

9.4.2.9 Az információszabadság korlátai

9.4.2.9.1 Visszaélésszerűség

A visszaélésszerű adatigénylésekkel összefüggésben a NAIH 2014-ben felhívta a figyelmet, hogy a néhány főt foglalkoztató polgármesteri hivataloknak hetente olyan adatigényléseket kell teljesíteniük, amelyek az önkormányzat teljes, több évre visszamenő gazdálkodására vonatkozó dokumentumokra vonatkoznak. A Hatóság álláspontja szerint, ha a közfeladatot ellátó szerv nem rendelkezik olyan infrastruktúrával, amellyel az adatigénylő által kért módon tudná teljesíteni az adatigénylést, elfogadható, hogy a közfeladatot ellátó szerv és az adatigénylő közötti együttműködés eredményeként betekintést engedve ismerhesse meg az adatokat az adatigénylő.⁵⁰²

A NAIH nem értett egyet azzal, hogy a bírói gyakorlatban megjelent a rendeltetésszerű joggyakorlás polgári jogi elvének alkalmazása az információszabadsággal összefüggésben.⁵⁰³

A Hatóság 2020-ban több döntésben kifejtette, hogy ha a csoportos adatigénylés nem irányul a közügyek átláthatóvá tételére, azok megvitatására, nem segíti elő közvetlenül az adott intézmény közfeladatainak ellátására vonatkozó érdemi információk megismerését, akkor nem felel meg az alapvető alanyi jog társadalmi rendeltetésének.⁵⁰⁴

Egy másik panaszos eltérő adatokra vonatkozóan, de ugyanazon önkormányzatnál terjesztette elő a kérelmeit jelentős számban. A Hatóságnál 2020-ban 22 panaszt nyújtott be, azonban a közfeladatot ellátó szervnek ennél jóval több adatigénylést kellett teljesítenie rövid idő alatt.⁵⁰⁵ A kérelmek egy része megalapozott volt, melynek megfelelően felszólítottuk az önkormányzatot az adatok kiadására, ugyanakkor a Hatóság a határidők meghosszabbítása kapcsán elfogadta a szerv érvelését, hogy a nagyszámú adatigénylés viszonylag rövid időn belüli teljesítése a szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár és a kis létszámú hivatal működését jelentősen megnehezíti.⁵⁰⁶

9.4.2.9.2 Számlaszintű ellenőrzés

A Hatóság 2014-es beszámolója szerint a központi közigazgatási szervek mint közfeladatot ellátó szervek hajlamosak a gazdálkodásukkal összefüggő alapvető adatok megismerésére irányuló adatigénylést számlaszintű ellenőrzésként értelmezni.⁵⁰⁷ A közzétételt elősegítendő, a NAIH az Infotv. 30. § (7) bekezdésének alkalmazásával kapcsolatban ajánlást bocsátott ki.⁵⁰⁸

A NAIH 2014-ben több felszólításában is megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy az adatigénylés számlák másolatának megismerésére irányul, nem teszi jogszerűvé az Infotv. 30. § (7) bekezdésének alkalmazását. Az igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél.⁵⁰⁹ A NAIH egy ügyben azt is megállapította, hogy a KEHI által megkötött szerződések listája semmiképpen sem éri el a számlaszintű ellenőrzés kategóriáját, így a megtagadási ok alkalmazása jogellenes volt.⁵¹⁰

⁵⁰² NAIH beszámoló 2014. 91.

⁵⁰³ NAIH beszámoló 2014. 91.

⁵⁰⁴ NAIH/2020/6118.; NAIH/2020/6119.; NAIH/2020/6120.; NAIH/2020/6121.

⁵⁰⁵ NAIH/2020/5857.; NAIH/2020/6587.; NAIH/2020/6299.; NAIH/2020/6584.

⁵⁰⁶ NAIH/2020/5857.; NAIH/2020/6587.; NAIH/2020/6299.; NAIH/2020/6584.

⁵⁰⁷ NAIH beszámoló 2014. 91.

⁵⁰⁸ http://naih.hu/files/Ajanlas30--7-_V2.pdf

⁵⁰⁹ NAIH beszámoló 2014. 91.

⁵¹⁰ NAIH-2604/2014/V.

9.4.2.9.3 Szerzői jog

A NAIH egy 2019-es döntésében rámutatott, hogy az Szjt. nem korlátozza a szerzői jogi védelem alatt álló művek közérdekű adatként való megismeréséhez fűződő jogot, hanem csupán az igény teljesítésének módjára enged meg az Infotv.-ben foglaltaktól szigorúbb szabályokat.⁵¹¹

A Hatóság megállapította, hogy a konkrét esetben a közfeladatot ellátó szerv megsértette a bejelentő közérdekű adatok megismerésére vonatkozó jogát, amikor nem engedett betekintést a bejelentő által igényelt akusztikai szakvéleményeknek a mérési eredményekre és zajtérképekre vonatkozó részeibe.⁵¹²

A Hatóság a 2018-as beszámolójában rámutatott, hogy a közpénzekből finanszírozott egyetemi publikációk tartalma tekintetében is érvényesülnek a szerzői jogi oltalomra vonatkozó szabályok, ezért amíg egy egyetemi kéziratot a szerzője nem hoz nyilvánosságra, nem alkalmazhatóak a műre a szabad felhasználás szabályai, az alkotás továbbra is szerzői jogi oltalom alatt áll, annak tartalma nyilvánosságra hozataláról kizárólag a szerző dönthet.⁵¹³

A NAIH kitért munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott művek kérdéskörére is. A Hatóság aláhúzta, hogy amennyiben a mű elkészítése a szerzőnek munkaviszonyból fakadó kötelessége, a mű átadása a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulásnak minősül. A mű visszavonására irányuló szerzői nyilatkozat esetén a munkáltató köteles a szerző nevének feltüntetését mellőzni. Ugyancsak mellőzni kell a szerző kérésére nevének feltüntetését akkor is, ha a művön a munkáltató a munkaviszonyból eredő jogaival élve változtat, de a változtatással a szerző nem ért egyet.⁵¹⁴

Az egyetemi hallgatók által hallgatói jogviszonyuk alatt készített szakdolgozatok, disszertációk vagy más egyéb egyéni, eredeti szellemi alkotások. Erre vonatkozó eltérő megállapodás hiányában az egyetemi könyvtár gyűjteményének részét képező művek tartalma az egyetem könyvtárában üzembe állított számítógépek képernyőjén a tudományos kutatás vagy az egyéni tanulás céljából az egyetemi hallgatók, illetve egyéb könyvtárlátogatók számára szabadon megjeleníthetők, illetve a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tehetők, feltéve, hogy a művek tartalmát ez utóbbi személyek nem jövedelemszerzési céllal kívánják megismerni, illetve felhasználni, hiszen a hallgatók tanulását, tudományos kutatását, szakmai fejlődését gátolná az, ha az egyetemi könyvtári állomány részét képező, illetve a jövőben abba bekerülő tudományos szellemi termékek nem lennének legalább helyben, a könyvtárban – minél szélesebb körben – kutathatóak és megismerhetőek. A szerző által már nyilvánosságra hozott egyetemi publikációkkal kapcsolatban pedig alapvetően a szabad felhasználásra vonatkozó szabályok érvényesülnek.⁵¹⁵

A közfinanszírozású, nyilvánosságra hozott egyetemi publikációk vonatkozásában további kérdésként merül fel a Hatóság gyakorlatában a közpénzek felhasználásával készült, nyílt hozzáférésű kutatási közadatok további felhasználásának, illetve újrahasznosításának kérdése is. A közadatok újrahasznosításáról szóló 2012. évi LXIII. törvény 3. § (1) bekezdés e) pontja alapján azonban nem bocsátható rendelkezésre újrahasznosítás céljából és jogszabályban sem határozható meg kötelezően rendelkezésre bocsátandó közadatként vagy kulturális közadatként az oktatási és kutató intézmények, iskolák, felsőoktatási intézmények, valamint kutatási eredmények továbbítására létrehozott szervezetek kezelésében lévő közadat. A fentiek alapján a NAIH megállapította, hogy az egyetemek kezelésében lévő közadatok a jelenleg hatályos magyar jogszabályok szerint kivételt képeznek az újrahasznosításra vonatkozó szabályok alól.⁵¹⁶

⁵¹¹ NAIH/2019/2549.

⁵¹² NAIH/2019/2549.

⁵¹³ NAIH beszámoló 2018. 125.

⁵¹⁴ NAIH beszámoló 2018. 125.

⁵¹⁵ NAIH beszámoló 2018. 125.

⁵¹⁶ NAIH beszámoló 2018. 125-126.

9.4.2.9.4 Üzleti titok

A Hatóság több alkalommal, különösen a jogszabály-veleményezés során már 2012. március 30-án kelt levelében felhívta a figyelmet arra, hogy a nyilvánosságot szolgáló egységes szabályozás érdekében elengedhetetlen, hogy az üzleti titok alóli kivételeket vagy a Ptk. rendelkezései között szükséges szabályozni továbbra is, vagy az Infotv.-be illesztve. A jogalkotó végül e szabályokat az Infotv. 27. § (3) bekezdésébe integrálta, amely rendelkezés 2014. március 15. óta hatályos.⁵¹⁷

A Hatóság 2016-ban ajánlás formájában jogértelmezési iránymutatást adott a jogalkalmazók számára abból a célból, hogy az információs szabadság ne lehetetlenítse el a közvagyonnal gazdálkodó, egyben piaci szereplő cégeket.⁵¹⁸ Az üzleti titok és az információs szabadság ütközését a Hatóság 2019-es álláspontja szerint feloldja az Infotv. 27. § (3) bekezdése, mely közpénzek felhasználása esetén közérdekből nyilvános adatoknak minősíti a „kvázi” üzleti titkokat. Ez a NAIH szerint azzal érhető el, ha a titokgazda kifejezetten megjelöli az üzleti titokra vonatkozó részeket és részletesen kifejti a védelem indokát, akkor az önkormányzat mint szerződéses partner azt nem hozhatja nyilvánosságra.⁵¹⁹

A NAIH egy 2020-as döntésében megállapította, hogy nem minősülhet üzleti titoknak olyan adat, amely nyilvánosan elérhető (a konkrét ügyben az Egységes Hulladékgazdálkodási Információs Rendszerből).⁵²⁰

A NAIH elvi élel szögezte le egy 2012-es döntésében, hogy a nyilvánosságot korlátozó rendelkezéseket megszorítóan kell értelmezni, és mindig az eset körülményeinek mérlegelésével dönthető el, hogy a nemzeti vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező, piaci szereplő gazdasági társaságok üzleti titokká minősített adatainak megismerhetősége korlátozható-e.⁵²¹

A NAIH ugyancsak 2012-ben rámutatott arra is, hogy a cégnevek kiadásának nem lehet korlátja az üzleti titokra hivatkozás, mivel az 1959-es Ptk. 81. §-ában foglalt, üzleti titok alóli kivételek azt a célt szolgálják, hogy a nyilvánosság főszabályként érvényesüljön az állam működésével összefüggésben.⁵²²

A NAIH a 2012-es beszámolóban rámutatott, hogy a piaci verseny keretei között működő gazdasági társaságok számára kiemelkedő jelentőséggel bírnak azok az üzleti titoknak minősülő tények, információk, amelyekre vállalati, gazdasági terveit, stratégiáját építik, hiszen ezekre az információkra alapozva hozzák meg döntéseiket.⁵²³ Az ilyen ismeretek, adatok biztosítják a társaság piacon elfoglalt helyét, így az ilyen információk nyilvánosságra kerülése a piacról való kiszorulását eredményezheti,⁵²⁴ ezért egy cég üzleti érdekeit aránytalanul sértené és piaci érvényesülési esélyeit lehetetlenítené el, ha a megvalósíthatósági tanulmányának azon része is nyilvánossá válna, amely az üzleti stratégiát, a tervezett piaci lépéseket taglalja.⁵²⁵

9.4.2.9.5 Ágazati titkok

Az üzleti titkon túli, úgynevezett szektorális titkok esetében a Hatóság javasolta akár alapelvi szinten, akár más módon rögzíteni a jogalkotás során, hogy a bírósági eljárás során figyelemmel kell lenni arra, amikor az ágazati törvények által védett titkok egyben közérdekű adatnak minősülnek.⁵²⁶ A NAIH rámutatott, hogy az ágazati titkok mint információk megismerését nem vagy csak nagyon szűk körben lehet korlátozni.⁵²⁷ A NAIH a 2013-as beszámolóban kifejtette, hogy a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény 165. § (2) bekezdése kifejezetten tiltja, hogy üzleti titokra

⁵¹⁷ 2013. évi XCI. törvény 2. § (1) bek.

⁵¹⁸ A nemzeti vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező, piaci szereplő gazdasági társaságok üzleti adatainak nyilvánosságáról szóló ajánlás elérhető: <http://naih.hu/ajanlasok.html> címen.

⁵¹⁹ NAIH beszámoló 2019. 112.

⁵²⁰ NAIH/2020/434.

⁵²¹ NAIH-5706/2012/B.

⁵²² NAIH-4017/2012/V.

⁵²³ NAIH beszámoló 2012. 86.

⁵²⁴ 165/2011. (XII. 20.) AB határozat

⁵²⁵ NAIH-4203/2012/V.

⁵²⁶ NAIH beszámoló 2013. 130.

⁵²⁷ NAIH beszámoló 2013. 130.

vagy biztosítási titokra hivatkozással vissza lehessen tartani információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben, így az Infotv.-ben meghatározott adatszolgáltatási kötelezettség esetén.⁵²⁸

A Hatóság 2012-ben⁵²⁹ és 2016-ban⁵³⁰ ajánlásban foglalkozott az üzleti érdek mint a nyilvánosságot esetlegesen korlátozó érdekekkel. Az üzleti érdek körébe tartozó adatok olyan adatok, amik nem minősülnek üzleti titoknak, azonban azok nyilvánosságra hozatala veszélyeztetheti az érintett gazdasági szereplő jogszerű gazdasági érdekét.

9.4.2.9.6 Adótitok

A Hatósághoz egy 2020-as döntése szerint egy települési önkormányzat polgármestere a helyi adóval és adózókkal összefüggő adatokat kívánta megismerni.⁵³¹ A NAIH rámutatott, hogy a polgármester és a képviselő-testület tagjai nem jogosultak az adótitok megismerésére és kezelésére, de a helyi adók tekintetében az egyes adónemekre és a hátralékok összegére vonatkozó adatokat személyazonosításra alkalmatlan módon megismerhetik.⁵³²

Az Infotv. 31. § (2) bekezdése szerint a megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait az adatkezelőnek kell bizonyítania. Hangsúlyozandó, hogy az Art. az adójogi jogviszonyokban a támogatás „felajánlásának” folyamatával kapcsolatban határoz meg adótitoknak minősülő adatokat. Amennyiben a közérdekű adatigénylés nem a (TAO) támogatást nyújtó adózókkal összefüggésbe hozható adatok megismerésére irányul, hanem a támogatás felhasználására, az adatigénylés adótitokra való hivatkozással jogszerűen nem utasítható el.⁵³³

9.4.2.9.7 A döntés megalapozásául szolgáló adatok

A NAIH 2012-es beszámolójában megállapítja, hogy a közfeladatot ellátó szervek nagy gyakorisággal terjesztik ki az Infotv. 27. § (5)-(6) bekezdéseit minden olyan dokumentumra teljes egészében, amelyeket a közfeladatot ellátó szerv felhasznál a döntéshez anélkül, hogy részletes indokolást fűznének hozzá.⁵³⁴

A NAIH a 2016-os beszámolójában rámutatott, hogy a közfeladatok illetéktelen befolyástól mentes ellátását szolgálja az, hogy a döntést megalapozó adatok, illetve az azokat tartalmazó dokumentumok legfeljebb tíz évig elzárhatók a nyilvánosság elől.⁵³⁵ Ez nem vezethet azonban a döntési folyamat átláthatatlanná tételéhez.⁵³⁶ Ugyanígy indokolt egyes dokumentumok, adatok döntést megalapozó adatként való elzárása, amelyek ténylegesen a döntési folyamat részét képezik, és nyilvánosságra hozataluk veszélyeztetné a végrehajtás sikerét, vagy például egyes piaci szereplőket indokolatlan előnyökhöz juttatna.⁵³⁷ A Hatóság kiemelte, hogy ez a védelem a döntés meghozatala után is megilleti azokat az adatokat, amelyeknek a megismerése veszélyeztetné az érintett szerv törvényes működési rendjét, vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, vagy ha az adat további jövőbeli döntés megalapozását kiszolgálja. Kiemelte ugyanakkor a NAIH, hogy egy információ gyakorlatilag számtalan további tevékenység vagy döntés alapjául szolgálhat, az információszabadság korlátozásának ilyen tág értelmezése azonban alaptörvény-ellenes lenne.⁵³⁸

⁵²⁸ NAIH beszámoló 2013. 130.

⁵²⁹ https://naih.hu/files/Uzleti-titok_kontra_nyilvanossag_AJANLAS.pdf

⁵³⁰ NAIH/2016/1911/V.

⁵³¹ NAIH/2020/7554/2.

⁵³² NAIH/2020/7554/2.

⁵³³ Kúria Pfv. IV. 21.175/2017.

⁵³⁴ NAIH beszámoló 2012. 89.

⁵³⁵ NAIH beszámoló 2016. 83.

⁵³⁶ NAIH beszámoló 2016. 83.

⁵³⁷ NAIH beszámoló 2016. 83-84.

⁵³⁸ NAIH beszámoló 2016. 84.

A 2016-os beszámoló arról is tájékoztat, hogy a közfeladatot ellátó szervezeteknek mérlegelniük kell, hogy a döntés meghozatalát követően az egyes adatok tekintetében fennáll-e olyan közérdek, amely a nyilvánosság korlátozását indokolná. A Hatóság szerint, ha ilyen érdek nem azonosítható, úgy a döntés megalapozását szolgáló adatok megismerhetőségét biztosítani kell.⁵³⁹

9.4.2.9.7.1 Századvég

A Hatóság a Századvég-ügyben⁵⁴⁰ azt vizsgálta, hogy megismerhetőek-e a Századvég Politikai Iskola Alapítvány, a Strategopolis Stratégiai Elemző és Kommunikációs Tanácsadó Kft., valamint a Századvég Gazdaságkutató Zrt. által vállalkozási szerződések keretében készített tanulmányok, elemzések és szakvélemények.⁵⁴¹ A Hatóság a következő fontos megállapításokat tette:

- A megismerni kívánt dokumentumok közpénzből, közfeladatot ellátó szervezetek részére készültek, közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatoknak minősülnek.⁵⁴²
- Nem a klasszikus értelemben vett munkaanyagokról van szó, hanem azokról a nem köztisztviselők által készített tanulmányok teljes szövegéről, amelyeket egészében mástól átvesznek, használnak saját döntéseik meghozatalához, ezért a tanulmányokról folyó köztisztviselői vita dokumentumai lehetnek döntés-előkészítő adatokat tartalmazó dokumentumok.⁵⁴³
- A dokumentumok eseti mérlegelés nélküli teljes döntés-előkészítő irattá minősítése nem megengedett.
- A döntés-előkészítő adatok nyilvánosságának korlátozása nem irányulhat a döntés-előkészítés átláthatatlanná tételére, hanem az a célja, hogy a közfeladatot ellátó szerv belső döntés-előkészítő tevékenységét illetéktelen befolyástól mentesen láthassa el.
- A dokumentum egésze nem minősíthető döntés-előkészítő iratnak, csak az abban szereplő egyes adatok.
- A dokumentumokban szerepelhetnek olyan adatok is, amelyek esetében az átmeneti nyilvánosságkorlátozás sem elfogadható.
- A tartalomjegyzék titokban tartásához nem fűződhet a közfeladatot ellátó szervnek jogszerű érdeke.
- A közfeladatot ellátó szerv akkor jár el jogszerűen, ha részletes indokolást, felvilágosítást ad az adatigénylő részére, hogy a dokumentum mely részét és milyen okból kívánja elzárni a megismerés elől.⁵⁴⁴

9.4.2.9.7.2 Népszavazási aláírások ellenőrzése

A bejelentő azt kifogásolta, hogy az NVI megtagadta a népszavazási kezdeményezések során összegyűjtött aláírások ellenőrzésével kapcsolatos útmutató rendelkezésre bocsátását. Az NVI azon az alapon utasította el az adatigénylés teljesítését, hogy a megismerni kívánt dokumentum döntés megalapozását szolgáló adatokat tartalmaz.⁵⁴⁵

A NAIH kimondta, hogy

⁵³⁹ NAIH beszámoló 2016. 84.

⁵⁴⁰ Kapcsolódó bírósági döntések: Fővárosi Törvényszék 5.P.20.378/2013; BDT2015. 3392. = Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.086/2015/3/II.; Kúria Pfv.IV. 21.535/2015/6.

⁵⁴¹ NAIH beszámoló 2012. 89.

⁵⁴² NAIH-4442/2012/V – Századvég.

⁵⁴³ NAIH-4442/2012/V – Századvég.

⁵⁴⁴ NAIH-4442/2012/V – Századvég.

⁵⁴⁵ NAIH beszámoló 2016. 84.

- a döntés-előkészítő adatok nyilvánossága korlátozható ugyan, de nem diszkrecionális jelleggel, hanem kizárólag a vonatkozó döntésekben lefektetett szigorú követelmények figyelembevételével.
- Az NVI nem indokolta meg kellőképpen a bejelentő által megismerni kívánt dokumentum nyilvánosságának korlátozását.
- Önmagában „az aláírás-ellenőrzés befolyástól mentes elvégzése” még nem minősül megfelelő indoknak.
- Az NVI nem vizsgálta azt, hogy a nyilvánosság milyen módon befolyásolná az érintett munkavállalók munkavégzését.⁵⁴⁶
- Az NVI nem jelölte meg azt a konkrét adatkört, amely esetében a döntés megalapozását szolgáló adatok nyilvánosság előli elzárása megalapozott lenne, hanem az egész dokumentumot tekintette ilyennek, amely alapjogsértő.⁵⁴⁷

9.4.2.9.7.3 ASP81 rendszer

Egy másik ügyben a NAIH egy konzultációs beadvány nyomán vizsgálta az önkormányzati ASP81 rendszerről szóló kormányrendelet⁵⁴⁸ azon rendelkezését, amely szerint „*az önkormányzati adattárház adattartalma a kormányzati és önkormányzati döntések előkészítését szolgálja*”.⁵⁴⁹

A NAIH megállapította, hogy

- az adattárház teljes adattartalma nem minősülhet döntés-előkészítő iratnak;
- Az egyes információk ugyanis bármely jövőbeli döntés megalapozását szolgálhatják. Egy bizonytalan döntéssel való absztrakt viszony ugyanakkor nem szolgálhat az információszabadság korlátozásának indokaként.⁵⁵⁰

9.4.2.9.7.4 CSOK

A NAIH vizsgálatot indított, mert a NGM megtagadta a CSOK-kal kapcsolatos jogszabályokat előkészítő hatástanulmányok megismerésére irányuló adatigénylés teljesítését. Az NGM álláspontja szerint az említett dokumentumok nyilvánosságának korlátozását azok az információk indokolják, amelyek döntés megalapozását szolgáló adatoknak minősülnek.⁵⁵¹

A NAIH az állásfoglalásában kiemelte, hogy

- a vonatkozó jogszabályok alapján⁵⁵² az NGM-nek közzé kellett tennie a társadalmi egyeztetésre bocsátott tervezettel kapcsolatos előzetes hatásvizsgálat összefoglalóját.
- A kötelezően közzéteendő adatok esetében azonban nem lehet azok döntés megalapozásául szolgáló jellegére hivatkozni, hiszen azok proaktív, internetes nyilvánosságát törvény rendeli el.
- A hatástanulmányok e részét tehát mindenképpen köteles lett volna az NGM megküldeni az adatigénylőnek, akár úgy, hogy az ezeket tartalmazó oldalakra mutató pontos elérési utat ad meg válaszában.⁵⁵³

⁵⁴⁶ Különösen arra tekintettel, hogy az NVI az adatigénylés elutasítása után nyilvánosságra hozta a dokumentumot, válaszul a sajtóban megjelent „valótlan állításokra”.

⁵⁴⁷ NAIH beszámoló 2016. 84.

⁵⁴⁸ 257/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelet 9. § (1) bek.

⁵⁴⁹ NAIH beszámoló 2016. 85.

⁵⁵⁰ NAIH beszámoló 2016. 85.

⁵⁵¹ NAIH beszámoló 2016. 86.

⁵⁵² A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény, az előzetes és utólagos hatásvizsgálatról szóló 24/2011. (VIII. 9.) KIM rendelet, valamint a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló 2010. évi CXXXI. törvény.

⁵⁵³ NAIH beszámoló 2016. 86.

- A döntés meghozatala, azaz a tanulmányok alapján született jogszabályok megalkotása szerint is különbséget kell tenni a dokumentumok megismerhetőségében. A jogszabályokat megalapozó elemzések, tanulmányok eltitkolásához a Hatóság szerint nem fűződhet érdek.
- A dokumentumok azon részének nyilvánossá tétele lehet megfontolandó, amelyek ellentétesek az elkészült jogszabállyal, avagy amely részeket a jogszabály megalkotásához nem használtak fel a tanulmányokból.⁵⁵⁴

9.4.2.9.7.5 Rendőrök Budapestre vezénylése

Egy panaszos azt kérdezte az ORFK-tól, hogy 2018. december 12-től milyen rendőrségi mozgások történtek a tüntetések miatt, és összesen hány rendőr vett részt a rendfenntartási műveletekben és ők milyen „fokozattal” rendelkeztek.⁵⁵⁵ Az adatigénylő napi bontásban kérte, hogy mely településekről vezényeltek fel Budapestre rendőröket, hány rendőrt vezényeltek fel településenkénti bontásban.⁵⁵⁶ A NAIH rámutatott, hogy az adatkezelő jogosan tagadta meg a közérdekű adatigénylés teljesítését.

9.4.2.9.7.6 Vörös kód

Egy civil szervezet kereste meg az EMMI-t, és kérte, hogy küldje meg számára azt a minisztériumi választ, melyet az Alapvető Jogok Biztosának a különösen veszélyeztető időjárési viszonyokra („Vörös Kód”) alkalmazott hajléktalanellátással kapcsolatos vizsgálata során tett ajánlására adott. Az EMMI szerint ez a minisztériumi válaszlevél nem minősül közérdekűnek, így nem tárgya a közérdekű adatigénylésnek. A vizsgálat során az EMMI arra is hivatkozott, hogy a dokumentum döntés megalapozását szolgáló adatokat is tartalmaz, és mivel az adatigénylő a teljes dokumentum rendelkezésre bocsátását kérte, nem volt lehetőség az adatigénylés teljesítésére.⁵⁵⁷

Egy újabb megkeresésre, amely a döntés-előkészítő adatok e minőségének alátámasztását kérte, az EMMI kifejtette, hogy álláspontjuk szerint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény alapján az ombudsmani ajánlásokra a vizsgált hatóság által adott válasz mindaddig nem minősül közérdekű adatnak, amíg az alapvető jogok biztosa a jelentésben feltárt alapvető jogokkal kapcsolatos visszasság megszűnéséről tájékoztatást nem ad, ezt megelőzően közbülső munkaanyagokról beszélhetünk csak, melyek a konkrét esetben egy jelenleg is előkészítő szakaszban lévő, a hajléktalanellátással kapcsolatos, jogszabály-tervezet anyagához kapcsolódnak, ezért a minisztériumi álláspont megismerése a jogszabály-tervezet előkészítői álláspontjának a későbbi döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.⁵⁵⁸

A Hatóság állásfoglalásában rámutatott, hogy az EMMI levele nem tartalmazott olyan tényeket, illetve adatokat, melyek nyilvánosságra hozatala az EMMI törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztette volna. Ugyanakkor tartalmazott olyan megállapításokat, amelyek megismerhetőségére széles körben nagy érdeklődés mutatkozna a hajléktalanok védelme érdekében.⁵⁵⁹

⁵⁵⁴ NAIH beszámoló 2016. 86.

⁵⁵⁵ NAIH/2019/1824.

⁵⁵⁶ NAIH/2019/1824.

⁵⁵⁷ NAIH/2019/1626.

⁵⁵⁸ NAIH/2019/1626.

⁵⁵⁹ NAIH/2019/1626.

9.4.2.9.7.7 KEHI

Az Alkotmánybíróság megkereste a NAIH-ot a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI) jelentéseinek nyilvánosságával kapcsolatban.⁵⁶⁰

A KEHI-jelentések nyilvánosságával kapcsolatos vizsgálati ügyben⁵⁶¹ a KEHI azzal érvelt, hogy az elrendelt vizsgálatok tekintetében az adatkezelés célját a Kormány, a miniszterelnök, vagy a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter⁵⁶² döntése alapján határozható meg, ezért a KEHI nem adatkezelő az Infotv. 3. § 9. pontja értelmében. Emellett a Hivatal ellenőrzési jelentései döntés-előkészítő adatnak minősülnek.

A NAIH az ügyben az alábbiak szerint érvelt:

- Az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti közérdekű adatok tekintetében a Hatóság gyakorlatában a „közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő” fordulat kizárólag azt jelenti, hogy a kért adatokat tartalmazó dokumentumok az adott szerv adatbázisában, illetve nyilvántartásában fizikailag rendelkezésre állnak.
- A közérdekű adatigénylések teljesítése kapcsán a közfeladatot ellátó szerv adatkezelői minősége nem függ az Infotv. 3. § 9. pontja szerinti feltételek teljesítésétől.
- A közfeladatot ellátó szerv számára rendelkezésre álló, birtokában lévő közérdekű adatok tekintetében tehát a szerv az adatokat kezelő közfeladatot ellátó szervnek minősül és az Infotv. 26. § (1) bekezdés kötelezettjének tekintendő akkor is, ha esetleg az adott dokumentum megalkotására, illetve az annak alapjául szolgáló eljárás lefolytatására más szerv vagy személy adott utasítást.⁵⁶³
- Adatkezelő és adatfeldolgozó közötti különbségtétel az információszabadság tekintetében nem értelmezhető.⁵⁶⁴
- A közfeladatot ellátó szerv saját feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárásán belül beszélhetünk döntés megalapozását szolgáló adatokról.
- Az információszabadság indokolatlan és aránytalan mértékű korlátozását jelentené azonban, ha utóbbi szerv döntését megelőző eljárásának eredményét általánosan ne lehetne bárki által megismerni az Infotv. 27. § (5) bekezdésére hivatkozva.
- Az adat „belső használatra szánt” jellege elválaszthatatlan annak döntés-előkészítéssel kapcsolatos voltától.
- A közfeladatot ellátó szerv részletesen indokolni köteles, hogy a közérdekű adat kiadása mennyiben befolyásolja a szóban forgó döntés meghozatalát, vagyis, hogy az megghiúsítaná-e a döntés hatékony végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony közzszolgálati tisztviselői munkát.⁵⁶⁵
- A KEHI eljárásában azok az adatok minősülhetnek döntés megalapozását szolgáló adatoknak, amelyek a KEHI ellenőrzésének lefolytatása során a KEHI készít vagy rögzít, és amelyek a KEHI alkalmazottainak befolyástól mentes köztisztviselői munkájának ellátásához szükségesek.

Kapcsolódó döntések: Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.594/2014/6.; 6/2016 (III. 11.) AB határozat

⁵⁶⁰ NAIH beszámoló 2015. 65.

⁵⁶¹ NAIH/ 2015/235/5/V.; előzmény: NAIH-2439-5/2014/V.

⁵⁶² A Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról szóló 355/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) és (3) bek.

⁵⁶³ NAIH/ 2015/235/5/V.; előzmény: NAIH-2439-5/2014/V.

⁵⁶⁴ Az adatkezelő fogalmával kapcsolatban tett megállapításokat a NAIH a honlapon megismerhető teljes állásfoglalása tartalmazza: naih.hu/files/Infoszab_allasfoglalas_NAIH-2015-6986-2-V.pdf

⁵⁶⁵ 12/2004. (IV. 7.) AB határozat

9.4.2.9.7.8 Bárányhimlő elleni védőoltás

Az adatigénylő az Emberi Erőforrások Minisztériumától (a továbbiakban: EMMI) a bárányhimlő elleni védőoltás vakcináival kapcsolatos információkat kívánt megismerni, amelyek jellegüket tekintve elsősorban üzleti információk voltak. Az EMMI az adatokat döntés-előkészítő adatnak minősítette és arra hivatkozott, hogy a vakcinát gyártó cég üzleti érdekeit sértené, ha a versenytársak megtudhatnák, pontosan milyen áron kínálja fel termékét az állami egészségügynek.⁵⁶⁶

A Hatóság az érvelést megalapozottnak találta.⁵⁶⁷

9.4.2.10 A NAIH perbeavatkozása

A NAIH beszámolóik tanúsága alapján két olyan jelentős, kiemelt eset volt, amikor a NAIH az adatigénylő oldalán a perbe beavatkozott.

9.4.2.10.1 Hallgatói Önkormányzatok-ügy

Állampolgári bejelentés alapján a Hatóság vizsgálatot indított, mert a bejelentő közérdekű adat megismerése iránti igénnyel fordult az Eötvös Loránd Tudományegyetem Rektorához, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának Dékánjához, az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Hallgatói Önkormányzatának elnökéhez, valamint az ELTE Egyetemi Hallgatói Önkormányzatának elnökéhez, amelyre azonban részben elutasító választ kapott. A közérdekű adatok megismerése iránti igény az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Hallgatói Önkormányzatának gazdálkodására, illetve a tisztségviselők juttatásaira vonatkozó adatokra irányult.⁵⁶⁸

Tekintettel arra, hogy a Hatóság felszólításának az ELTE nem tett eleget, a bejelentő bírósághoz fordult, a Hatóság pedig a bejelentő oldalán beavatkozott a perbe.

Kapcsolódó döntés: Pesti Központi Kerületi Bíróság 29.P.85.166/2013.

9.4.2.10.2 Gyöngyöspata-ügy

A Hatóság a TASZ oldalán avatkozott be a Gyöngyöspata Önkormányzat Polgármesteri Hivatala ellen indult eljárásba. A TASZ elektronikus úton közérdekű adatigényléssel fordult a polgármesteri hivatalhoz, amelyben egyrészt a 2011. augusztus 1-jétől az adatigénylés időpontjáig terjedő időszakban a közmunkaprogramok keretében megvalósult fakitermeléssel és a kitermelt fa felhasználásával kapcsolatos kérdéseket tett fel, másrészt a hatályos önkormányzati rendeletek és a 2011. augusztus 1. és az adatigénylés időpontja között hatályukat veszített rendeletek elektronikus másolatát kérte megküldeni.

Gyöngyöspata Község Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala a hatósági eljárásban alkalmazandó eljárási szabályokról szóló rendelete alapján, arra hivatkozva tagadta meg az adatigénylést, hogy az elektronikus kapcsolattartási mód hatósági ügyekben kizárt.

Az Egri Városi Bíróság 19.P.20.194/2012. számon indult eljárása során az alperes teljesítette az adatigénylést.

⁵⁶⁶ NAIH/2018/3256/V.

⁵⁶⁷ NAIH/2018/3256/V.

⁵⁶⁸ NAIH beszámoló 2012. 98.

9.4.2.11 NAIH és EJEB kapcsolata

Az Igazságügyi Minisztérium is állásfoglalást kért a NAIH-tól az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt folyamatban lévő Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary (no. 18030/11) ügyben, amely a Magyar Helsinki Bizottság 2009. augusztus 18-i adatigénylésével kapcsolatban jutott el Strasbourgig.

A Magyar Helsinki Bizottság adatigényléssel fordult a Hajdú-Bihar Megyei Rendőrkapitánysághoz és a Debreceni Városi Rendőrkapitánysághoz, amelyben kikérte azon ügyvédek nevét, akiket 2008-ban kirendeltek, továbbá név szerinti bontásban a kirendelések számát is.⁵⁶⁹

A NAIH kiemelte, hogy a közérdekből nyilvános személyes adatokkal kapcsolatban mind a mai napig vitás helyzeteket szokott okozni a jogalkalmazók számára a személyi kör, a közfeladatot ellátó szervek feladat- és hatáskörben eljáró személyek körének meghatározása, így ezen állásfoglalás tartalmát tekintve irányadó lehet a Infotv. tekintetében is. A Hatóság az alábbi lényeges megállapításokat tette:

- Állami, önkormányzati feladat, jogszabályban írt egyéb közfeladat ellátása során az Avtv. 19. § (4) bekezdésében meghatározott személyek, mint az állam képviselői lépnek fel, tevékenységük révén az állam, a közhatalom cselekszik, nyilvánul meg. Az erre vonatkozó ismeretek, adatok tehát alapvetően nem tekinthetők a közfeladatot ellátó személyek magánszféréjéhez tartozó, védendő adatoknak, így e személyeknek az adott jogviszony létesítésével összefüggésben számolniuk kell azzal, hogy a közfeladataikkal összefüggő személyes adataik nyilvánosságra kerülhetnek.
- Az Avtv. 19. § (4) bekezdésében érintett alanyi kör: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervek feladat- és hatáskörében eljáró személy, és az egyéb, közfeladatot ellátó személy. (...)
- Az „egyéb, közfeladatot ellátó személy” fogalma alá egyértelműen az önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező, egyszemélyes intézményként működő állami, önkormányzati tisztségviselők (például a köztársasági elnök, az Országgyűlés elnöke, az Alkotmánybíróság elnöke, a Kúria elnöke, az Állami Számvevőszék elnöke, a Magyar Nemzeti Bank elnöke, a miniszterelnök, a miniszterek, a legfőbb ügyész, az alapvető jogok biztosa és helyettesei, polgármester, jegyző stb.) tartoznak. Az e funkciót betöltő személyek a címzettjei az állami, helyi önkormányzati feladatoknak, illetve hatásköröknek; és személyükben kötelesek helytállni a rájuk vonatkozó adatok kiszolgáltatásáért.
- Számos konkrét esetben azonban korántsem egyértelmű, hogy valamely adat az érintett közfeladatával összefüggő adata-e, vagy sem, illetve ha egy személy tevékenységei összessége nem is tartozik az állam, önkormányzat, más közfeladatot ellátó szerv nevében cselekvésnek, lehet olyan megbízása, feladata, amely kiválik ily módon az általános tevékenységek közül.
- A kirendelt védő – akinek neve nyilvánosságát az akkor hatályos ügyvédekről szóló törvény is elrendelte – a védelemhez való jog érvényesülése érdekében egy közfeladatot ellátó szerv képviseletében jár el, így nevének és az állam által ráruházott feladataival kapcsolatos adatoknak a nyilvánossága nem sértheti magánszféréjét.
- A kirendelések számának nyilvánossága kapcsán az üzleti titok sérelme nem merülhet fel, hiszen a központi költségvetés terhére kifizetett támogatások, juttatások közérdekből nyilvános adatoknak minősülnek még akkor is, ha természetes személy a kifizetés jogosultja.

9.4.2.12 Közigazgatási eljárási szabályok és az Infotv.

2018-ban több olyan ügyet is vizsgált a NAIH, amelyek során folyamatban lévő közigazgatósági hatósági eljárások iratanyagát kívánták a betekintők megismerni.⁵⁷⁰ Az ügyek jellemzően helyi rádiós

⁵⁶⁹ NAIH beszámoló 2015. 70.

⁵⁷⁰ NAIH/2018/291/V.; NAIH/2018/819/V.; NAIH/2018/1646/V.

médiaszolgáltatási jogosultság hasznosítására irányuló pályázati eljárások irataival voltak kapcsolatosak.

A Hatóság rámutatott, hogy az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő lineáris mediaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos pályázati ajánlatban szereplő adatokról a Médiatanács harmadik személynek csak a szerződés megkötését követően adhat tájékoztatást. Ha a hatósági eljárás lezárult, akkor annak iratanyaga megismerhető, mivel az Infotv. 27. § g) pontja szerinti korlátozás nem a már lezárult közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik.⁵⁷¹

A NAIH a következő fontosabb megállapításokat tette az ügyben:

- A közfeladatot ellátó szerv álláspontja szerint a hatósági eljárás közérdekű adatainak (eljárési iratok és az abban született döntések) megismerhetőségére, nyilvánosságára lex specialis-ként az Ákr. és az Mttv. irányadó, ezért alkalmazható az Infotv. 27. § (2) bekezdésének g) pontjában szereplő korlátozás, amelynek értelmében a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot törvény bírósági vagy közigazgatási eljárásra tekintettel korlátozhatja.
- Az Ákr. eljárási, iratbetekintési szabályainak értelmezése, illetve az ezzel kapcsolatos kérdések megválaszolása csak annyiban tartozik a Hatóság hatáskörébe, amennyiben az a két információs alapjogot érinti, a közérdekű adatok megismerésével kapcsolatos alapjog-korlátozás lehetőségét azonban minden esetben megszorítóan kell értelmezni.
- Önmagában az a tény, hogy a kiadni kért közérdekű adatokat egyébként közigazgatási hatósági eljárásban felhasználják, ezen adatokat nem fosztja meg közérdekű adat jellegüktől.
- Az, hogy a közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel indokolt-e a nyilvánosságkorlátozás, kizárólag a konkrét esetre vonatkoztatva ítélni lehet meg.
- Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában betekinthez az eljárás során keletkezett iratba, és ez a jog akkor is megilleti, ha nem vett részt az eljárásban.
- Ügyféli minőség hiányában a kérelmezőnek a személyes adatot tartalmazó irat megtekintéséhez fűződő jogalapját megfelelően igazolnia kell, így harmadik személy csak akkor tekinthez be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettsége teljesítéséhez szükséges.
- Az Ákr. csak azon adattípusokat jelöli meg, amelyek megismerhetősége feltételhez kötött. A NAIH álláspontja alapján a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok tekintetében ezen szakasz nem tartalmaz korlátozást, annak értelmezése során egyedül a személyes adatok, vagy egyéb védett adatok felismerhetlenné tétele az, amit a jogszabály előír.
- A már jogerőssé vált döntés megismerhetősége ugyanakkor a Hatóság álláspontja szerint nem zárható el a panaszostól arra hivatkozással, hogy a személyes adatok felismerhetlenné tétele mellett kiadott határozat kivonatából következtetések vonhatóak le az ügyfél személyére nézve.

9.4.2.13 A koronavírussal kapcsolatos adatok nyilvánossága

„A koronavírus járvány hatása soha nem látott kihívást jelent a társadalom számára, nemzeti és globális szinten egyaránt. Az állami hatóságoknak a közegészséget, az állampolgárok jogait és az emberek jólétét befolyásoló jelentős döntéseket kell hozniuk. Létfontosságú, hogy a nyilvánosság a járványról hozott döntésekre vonatkozó információkhoz hozzáférhessen.”⁵⁷²

A NAIH rámutatott, hogy az állami szervezetek erőforrásaitak pandémiás időszakban a közegészség védelmére kell, hogy összpontosítsák,⁵⁷³ ezért a járványügyi védekezésben résztvevő szervek tehermentesítése érdekében az adatigényeket 15 nap helyett akár 45 nap alatt is teljesíthetik ilyenkor

⁵⁷¹ NAIH/2018/291/V.; NAIH/2018/819/V.; NAIH/2018/1646/V.

⁵⁷² Az Információs Biztosok Nemzetközi Konferenciájának Nyilatkozata (2020. április 14.) <https://www.informationcommissioners.org/covid-19>

⁵⁷³ NAIH beszámoló 2020. 115.

a védekezésben résztvevő szervek.⁵⁷⁴ Erre azonban csak akkor van lehetőség, ha valószínűsíthető, hogy a rendes határidőben történő teljesítés a szerv veszélyhelyzettel összefüggő feladatainak ellátását veszélyeztetné. A Hatóság felhívta a figyelmet, hogy minden esetben egyedileg kell az Infotv. szerinti határidőtől való eltérést indokolni. Méltányolható indok, ha a veszélyhelyzetben rövid határidővel történő önkormányzati döntéshozatal miatt egyébként is leterhelt önkormányzat alkalmazottainak távmunkavégzése miatt csak kevés alkalmazott fért hozzá fizikailag a dokumentumokhoz.⁵⁷⁵ Egy ügyben egy katasztrófavédelmi igazgatóság jelentős többletfadatairól számolt be, ami elfogadható indok volt.⁵⁷⁶

A NAIH álláspontja szerint nyilvánosságra hozandó adatok:

- Az egyes megbetegedett személyek földrajzi alapú csoportjainak egészségügyi statisztikai adatai nyilvános statisztikai adatnak minősülnek, melyek nyilvánosságát döntést megalapozó jellegük miatt csak akkor lehet korlátozni, ha a nyilvánosság a szerv eljárásának hatékonyságát veszélyeztetné. A döntés megszületése után az adatigénylés akkor utasítható el, ha az adat további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja, vagy az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes vagy zavartalan működését negatívan befolyásolná. Települési szinten a fertőzöttek, elhunyt betegek száma nyilvánosságra hozható statisztikai adat, ha nem beazonosíthatóak a betegek.⁵⁷⁷
- Az az információ, hogy a háziorvosnak adott-e engedélyt a kormányhivatal arra, hogy külföldi konferencia után munkába álljon, közérdekből nyilvános személyes adat.
- Az az információ, hogy egy közfeladatot ellátó személy teljesíti-e a közfeladata ellátásának jogszabályi feltételeit, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adatként közérdekből nyilvános személyes adat.⁵⁷⁸
- Közérdekű adanak minősül, hogy hány főnél mutattak ki koronavírus fertőzést a bentlakásos szociális intézményben.⁵⁷⁹
- Közérdekű adat a bentlakásos szociális intézményben rendelkezésre álló védőeszközök száma.⁵⁸⁰
- Közérdekű adat, hogy a bentlakásos szociális intézményben van-e kijelölt járványügyi felelős, és az tartott-e infekciókontroll képzést.⁵⁸¹
- Közérdekű adat, hogy küldtek-e vissza kórházból beteget úgy, hogy nem végeztek rajta koronavírustesztet.⁵⁸²
- A bentlakásos szociális intézményben lefolytatott szakmai ellenőrzésről szóló vizsgálati jelentés megállapításai közérdekű adatok. A jelentésnek azon megállapítása, hogy az intézményvezetők súlyosan veszélyeztették a veszélyhelyzet és a járványügyi készenlét idején az ellátottak egészségi állapotát, a közfeladatuk ellátásával szorosan összefügg, nyilvánosságához jelentős közérdek fűződik, így közérdekből nyilvános személyes adatnak minősül.⁵⁸³
- Az önkormányzatok járvánnyal összefüggő szerződései közérdekű adatok.⁵⁸⁴
- A gyorstesztekre fordított összeg, és a megrendelt mennyiségük közérdekű adatok.⁵⁸⁵

⁵⁷⁴ A veszélyhelyzet idején az egyes adatvédelmi és adatigénylési rendelkezésektől való eltéréstől 179/2020. (V. 4.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdése. Hatálytalan a vészhelyzet megszűnésének napjától, 2020. VI. 18-tól. A veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltéréstől szóló 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet 2021. február 8-án veszíti hatályát!

⁵⁷⁵ NAIH/2020/4147.

⁵⁷⁶ NAIH/2020/4603.

⁵⁷⁷ NAIH/2020/3506.; NAIH/2020/2838.; NAIH/2020/2904.

⁵⁷⁸ NAIH/2020/2963.

⁵⁷⁹ NAIH/2020/3752.

⁵⁸⁰ NAIH/2020/3752.

⁵⁸¹ NAIH/2020/3752.

⁵⁸² NAIH/2020/3752.

⁵⁸³ NAIH/2020/6631.

⁵⁸⁴ NAIH/2020/6190.

⁵⁸⁵ NAIH/2020/6299.

A NAIH álláspontja szerint nem minősülnek nyilvánosságra hozható adatnak, és ezért nem hozhatja nyilvánosságra az önkormányzat egy fertőzött önkormányzati képviselő nevét, mivel beazonosítható személy fertőzöttségének ténye nem hozható nyilvánosságra, mert mint egészségügyi adat a GDPR 9. cikke szerinti személyes adatok különleges kategóriái közé tartozik.⁵⁸⁶

27. táblázat: A NAIH járványhelyzethez kapcsolódó egyes ügyei

Tényállás	A Hatóság megállapításai
Egy újságíró nyújtott be adatigénylést az Országos Vérellátó Szolgálathoz (a továbbiakban: OVSz). Az adatigénylés tárgya a vérplazma értékesítéséről szóló szerződés és annak módosítása volt. Az OVSz-szel szerződő cég a teljes szerződést üzleti titkának tartotta, ezért csak az OVSz közzétételi listáján szereplő három adatot, a szerződés tárgyát, értékét és időtartamát akarták kiadni.	A NAIH a vizsgálat során hangsúlyozta, hogy a közérdekű adat és az üzleti titok összeütközése esetén a közérdekű adatok megismerése előnyt élvez. A Hatóság többek között feltétlenül indokoltnak tartotta annak nyilvánosságát, hogy a felek milyen kötelezettségeket vállaltak a szerződésben, mert ennek ismerete nélkül nem alakulhatna ki megalapozott társadalmi vita az értékesítési ár megfeleléséről. A cégnek számítnia kellett legalább a főkötelezettségek nyilvánosságára, amikor olyan szerződést kötött, melynek tárgya a nemzeti vagyon körébe tartozik. A Hatóság álláspontja szerint annak is átláthatónak kell lennie, hogy milyen jogkövetkezményt fűz a szerződés ahhoz, ha a szerződő fél elmulasztja a betegek hazai vérplazmán alapuló ellátását elősegítő kötelezettségét. ⁵⁸⁷
Budapest XIII. kerület jegyzője Budapest Főváros Kormányhivatalának V. kerületi hivatala népegészségügyi osztályától igényelte a XIII. kerület igazolt COVID-fertőzöttjeinek és a hatósági karantén hatálya alatt álló személyeknek a számát, napi bontásban. A Kormányhivatal az adatigénylést elutasította arra hivatkozva, hogy a 41/2020. (III.11.) Korm. rendelet tette lehetővé a kért adatok önkormányzatok részére történő továbbítását, a veszélyhelyzet megszűnésével azonban az adattovábbítás jogalapja megszűnt. ⁵⁸⁸	A Kormányhivatal rendelkezett a kért adatokkal és az OSZIR-ban (Országos Szociális Információs Rendszer) tárolt adatokból van lehetősége a csoportosított statisztikai adatok kinyerésére, melyek az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény (a járványügyi helyzetről megállapított adatok nyilvánosságáról rendelkező) 4. § (8) bekezdés első fordulata értelmében nyilvánosak. ⁵⁸⁹
Egy újságíró a Külgazdasági és Külügyminisztériumtól kérte ki a lélegeztető gépek beszerzésére vonatkozó szerződéseket, azonban a műszaki leírást tartalmazó mellékleteket nem küldték meg neki.	Miután a NAIH tájékoztatást kért a mellékletek nyilvánosságának korlátozásáról, a Minisztérium az újságíró rendelkezésére bocsátotta azokat, így a nyilvánosság tájékoztatására nagyon rövid időn belül sor kerülhetett. ⁵⁹⁰

Forrás: naih.hu. saját szerkesztés

9.4.2.14 Országgyűlési, európai parlamenti, önkormányzati képviselők és polgármesterek

9.4.2.14.1 Képviselők mint adatigénylők

A NAIH 2018-as beszámolójában felhívta a figyelmet arra, hogy amennyiben egy képviselő nem az önkormányzati törvény szerinti képviselői tájékoztatáshoz fűződő jogával, hanem a közérdekű vagy

⁵⁸⁶ NAIH/2020/2926.; NAIH/2020/6568.

⁵⁸⁷ NAIH/2020/1800.

⁵⁸⁸ NAIH/2020/7731.

⁵⁸⁹ NAIH/2020/7731.

⁵⁹⁰ NAIH/2020/7123.

közérdekből nyilvános adatok megismerésének jogával kíván élni, úgy az Infotv. szabályai alkalmazandóak ugyanúgy, mint minden más állampolgár esetében.⁵⁹¹

Az önkormányzati képviselőket megillető tájékoztatói jog kérdéskörével kapcsolatosan azt is kiemeli a beszámoló, hogy az azzal kapcsolatos helyes jogértelmezés csak az Mötvt., az Infotv. és a GDPR rendelkezéseinek együttes értelmezésével oldható fel. A Hatóság ezzel kapcsolatosan arra a megállapításra jut, hogy az önkormányzati képviselők önálló feladat- és hatáskörrel nem rendelkeznek, hanem a képviselő-testület és bizottságai döntési kompetenciájába tartozó egyes ügyek döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében vesznek részt.⁵⁹²

A képviselőket nem illeti meg többletjogosítvány más állampolgárhoz képest, így ők sem ismerhetnek meg adótítkot, a szociális nyilvántartás adatait, köztisztviselők, önkormányzati cégek munkavállalóinak személyi adatait vagy egyéb védett adatot. Kivételt képez az, ha külön törvényi rendelkezés ezeket az adatokat közérdekből nyilvánosnak minősíti vagy önkormányzati rendelet felhatalmazza a képviselőt valamely adatfajta megismerésére, illetve az önkormányzat képviselő-testülete megbízza valamely önkormányzati hatáskörbe tartozó feladat tervezésével, szervezésével, ellenőrzésével. A Hatóság a 2018-as beszámolójában rámutat, hogy ilyenkor a célhoz kötött adatkezelés és az adattakarékosság elvének betartásával szükségessé válhat, hogy személyes adatokat kezeljen a képviselő.⁵⁹³

9.4.2.14.2 Vagyonnyilatkozatok

A NAIH az egyik 2016-os ügyben megállapította, hogy sérti az információszabadságot az, ha az önkormányzati képviselő vagyonnyilatkozatáról az állampolgár nem kaphat másolatot.⁵⁹⁴ Azt a Hatóság már 2015-ben is kifejtette, hogy a polgármester, illetve az önkormányzati képviselők vagyonnyilatkozata közérdekből nyilvános.⁵⁹⁵

A NAIH egy másik, szintén 2016-os ügyben ugyancsak kimondta, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselők vagyonnyilatkozatai nyilvánosak, azonban a nemzetiségek jogairól szóló törvény nem írja elő a nyilvánosságra hozatalukat. A Hatóság felhívta a figyelmet, hogy ebből fakadóan a nemzetiségi önkormányzati képviselők vagyonnyilatkozatainak közzétételét a helyi önkormányzat nem rendelheti el kötelező jelleggel.⁵⁹⁶

9.4.2.14.3 Képviselők más adatai

A NAIH egy 2020-as ügyben rámutatott, hogy egy polgármester legmagasabb iskolai végzettségét igazoló okirat nem közérdekből nyilvános adat, mivel jogszabály nem írja elő, hogy a polgármesteri tisztség betöltésének feltétele meghatározott iskolai végzettség.⁵⁹⁷ Egy szintén 2020-as ügyben arra is felhívta a figyelmet a Hatóság, hogy egy fertőzött önkormányzati képviselő nevét jogszerűen nem adhatja ki az önkormányzat.⁵⁹⁸

9.4.2.14.4 Nem képviselő tag adatai

A NAIH 2020-ban rámutatott, hogy a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjaira vonatkozó törvényi szabályok megegyeznek az önkormányzati képviselőkre vonatkozó szabályokkal, mivel a bizottsági munka ellátása során részt vesznek a döntéshozatalban, és közel azonos felelősséggel járó

⁵⁹¹ NAIH beszámoló 2018. 112-113.; NAIH beszámoló 2020. 134.

⁵⁹² NAIH beszámoló 2018. 112.

⁵⁹³ NAIH beszámoló 2018. 112-113.

⁵⁹⁴ NAIH beszámoló 2016. 83.

⁵⁹⁵ NAIH beszámoló 2015. 59.; NAIH/2015/4145/V.

⁵⁹⁶ NAIH beszámoló 2016. 83.

⁵⁹⁷ NAIH/2020/5627.

⁵⁹⁸ NAIH/2020/2926.; NAIH/2020/6568.

funkciót tölthetnek be, mint a bizottság képviselő tagjai.⁵⁹⁹ A döntést hozó képviselők közfeladatuk ellátásával kapcsolatban keletkezett adataik, köztük a leadott szavazatuk is, közérdekből nyilvános adatnak minősül.⁶⁰⁰

A Hatóság álláspontját az Adatvédelmi Biztos ABI/1344/K/2006-3. számon kiadott állásfoglalásában foglaltakkal támasztotta alá, mely szerint „[...] a jogalkalmazóknak különös gonddal kell vizsgálni, fennállnak-e egyáltalán a zárt ülés elrendelésének és ezáltal a nyilvánosságkorlátozásnak a feltételei. [...] A zárt ülés tartásának indokaira figyelemmel tehát a zárt ülés jegyzőkönyvére nem vonatkozik a betekintési jog. Viszont, ha a zárt ülés jegyzőkönyvében egyébként nyilvános adat szerepel, ezekről tájékoztatást kell adni. Ilyen adat pl. maga a döntés vagy meghatározott államháztartási, szerződéses adatok. Álláspontom szerint közérdekből nyilvános adatnak tekintendők a zárt ülésen leadott képviselői szavazatok is, ha a szavazás nem titkos. A választópolgároknak joguk van arra, hogy figyelemmel kísérjék a képviselők, illetve a testület tevékenységét zárt ülés tartása esetén is annyiban, amennyiben ez nem jár az üzleti titok, illetve mások (de nem a képviselők) személyes adatai védelméhez fűződő jog sérelmével. [...]”⁶⁰¹

9.4.2.14.5 Önkormányzati nyilvánosság és zárt ülés

A Hatóság egy 2018-as döntésében több lényeges szempontot kiemelt az önkormányzati ülések nyilvánosságával összefüggésben:

- A képviselő-testületi és bizottsági ülések meghívói, előterjesztései, napirendje, a jegyzőkönyvek és határozatok kötelezően közzeendő adatok.
- A képviselő-testületi ülés főszabályként nyilvános, azon bárki megfigyelőként jelen lehet.
- A hazai adatvédelmi gyakorlat alapján a nyilvános ülést az SzMSz-ben meghatározottak szerint az önkormányzat vagy megbízottja a nyilvánosság felé közvetítheti, erre azonban minden esetben előzetesen az érintettek figyelmét fel kell hívni.
- Az ülésen megjelenteknek is joga van ahhoz, hogy a nyilvános ülést közvetítsék, arról kép- és hangfelvételt készítsenek a személyiségi jogot és az emberi méltóságot tiszteletben tartó módon.
- A nyilvános ülésekről készített felvételeket nem lehet a célhoz kötöttség és adattakarékosság elvének megsértésével terjeszteni.⁶⁰²

A NAIH egy 2018-as döntésében rámutatott, hogy a választópolgárok a zárt ülés kivételével betekinthetnek a képviselő-testület előterjesztésébe és ülésének jegyzőkönyvébe. Felhívta a figyelmet a Hatóság továbbá arra is, hogy a zárt ülésen hozott képviselő-testületi döntés is nyilvános és az Infotv. alapján elektronikusan, az interneten közzeendő adat. Rámutatott arra is, hogy a közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell.⁶⁰³

A Hatóság egy másik, 2020-as zárt ülésen leadott szavazatok nyilvánosságával kapcsolatos ügyben az eredetileg nyilvános ülés egyik napirendi pontja keretében történt egy új külsős bizottsági tag megválasztása, amely során az érintett kérésére zárt ülést rendeltek el. Az ügyben érkezett panasz szerint az ellenzéki képviselő közösségi oldalán jogellenesen hozta nyilvánosságra a zárt ülés keretében hozott döntés név szerinti szavazás útján történő meghozatalára vonatkozó adatait.⁶⁰⁴

A NAIH egy 2019-es döntése megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy a polgármesteri hivatal mint közfeladatot ellátó szerv munkaügyi perben állt egy volt köztisztviselőjével, a hivatal szempontjából közérdekű adatnak minősül, vagyis a munkaügyi per ténye a perlő volt köztisztviselő személye

⁵⁹⁹ NAIH/2020/5737.

⁶⁰⁰ NAIH/2020/5737.

⁶⁰¹ NAIH/2020/5737.

⁶⁰² NAIH/2018/6137/2/V.

⁶⁰³ NAIH/2018/7429/2/V.

⁶⁰⁴ NAIH/2020/5737.

megismerhetőségét lehetővé tevő adatok nélkül nyilvánosságra hozható, de az érintett személyes adatait felismerhetetlené kell tenni.⁶⁰⁵

9.4.2.14.6 Választásokkal kapcsolatos közérdekből nyilvános adatok

Egy jegyző beadvánnyal fordult a NAIH-hoz 2014-ben, amelyben azzal kapcsolatban kért állásfoglalást, hogy nyilvánosságra hozható-e a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásán indulni szándékozó jelöltek lakcíme a nyilvántartásba vételükről szóló határozatban.

A NAIH állásfoglalásában rámutatott, hogy a Ve. szerint az illetékes választási bizottság minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelöltet nyilvántartásba vesz, az erről szóló határozat pedig többek között tartalmazza a kérelmező nevét és lakcímét. Az érintetteknek ezen információi az NVI által vezetett központi elektronikus nyilvántartásnak is részét képezik.

A NAIH álláspontja szerint a jelöltekkel kapcsolatban bárki által megismerhető adatok körének meghatározása során figyelembe kell venni az egyéni szavazólapok tartalmát is. Az egyéni szavazólapon a törvény értelmében csak a jelölt nevét kell feltüntetni, a lakcímet már nem. A Ve. tehát egyértelműen a jelöltek nevében jelöli meg azt az adatkört, amely tekintetében a nyilvánosságnak mindenkor érvényesülnie kell.⁶⁰⁶

9.4.2.14.7 Közérdekből nyilvános adatok közzététele közösségi médián

Egy 2018-as ügyben egy város polgármestere a saját Facebook oldalán közzétette az egyik önkormányzati képviselő képviselői megbízatásáról lemondó levelét. A levélíró kérésére a bejegyzés ideiglenesen eltávolításra, majd az érintett képviselő adatainak kitakarásával ismét közzétételre került. A NAIH megállapította, hogy a választott önkormányzati képviselő közfeladatot ellátó személynek, a képviselői tisztségről való lemondás ténye közérdekű adatnak, a képviselő neve pedig közérdekből nyilvános adatnak minősül. A személyazonosító adatokat (születési hely, idő, anyja neve) felismerhetetlenné kell tenni, mivel azok személyes adatok.⁶⁰⁷

9.4.2.15 Titokfelügyeleti eljárás és minősített adatok

A titokfelügyeleti eljárással, illetve a minősített adatokkal kapcsolatosan a Hatóságot az alábbi téma- és kérdéskörök, ügyek foglalkoztatták az egyes években:

2012-es beszámoló:

1. Gripen-ügy (2012-ben még folyamatban)
2. Alkotmányvédelmi Hivatal adatkezelése

2013-as beszámoló:

Nem található erre vonatkozó fejezet a beszámolóban.

2014-es beszámoló:

1. A Gripen-ügy

⁶⁰⁵ https://www.naih.hu/files/NAIH_2019_3114_hatarozat.pdf

⁶⁰⁶ NAIH-2666/2014/V.

⁶⁰⁷ NAIH/2018/3394/2/V.

2. A közérdekből nyilvános adat minősítésének jogszerűsége
3. A kémprogramok nemzetbiztonsági célú alkalmazása
4. Az NSA magyarországi titkos információgyűjtő tevékenysége

2015-ös beszámoló:

1. Az Alkotmánybíróság 4/2015. (II. 13.) AB határozata
2. A bírósági eljárás és a titokfelügyeleti hatósági eljárás viszonya
3. A titokfelügyeleti hatósági eljárással kapcsolatos jogalkalmazási tapasztalatok
4. A titokfelügyeleti hatósági eljárás tárgya
5. Titokfelügyeleti hatósági eljárás folytatása megszűnt minősítésű nemzeti minősített adat esetén
6. A minősítő jogutódlása
7. A minősítési javaslat indoklására vonatkozó tartalmi követelmények
8. A minősített adat megjelölése a minősítési eljárás folyamán
9. Lehet-e egy adat egyszerre minősített adat és nem minősített adat?
10. A minősítés részletes indoklásának adattartalma

2016-os beszámoló:

1. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat adatvédelmi auditálása
2. A titokfelügyeleti eljárások tapasztalatai
3. A kétoldalú titokvédelmi egyezmények véleményezése
4. A Nemzeti Biztonsági Felügyelettel folytatott szakmai konzultáció

2017-es beszámoló:

1. A kémper adatainak minősítése
2. A Soros György által támogatott civil szervezetekkel kapcsolatban gyűjtött adatok
3. Az utólagos minősítés problematikája
4. A paksi atomerőmű-beruházás adatainak nyilvánossága
5. A TIBEK és az ügyészség adatkapcsolata
6. A TEK adatigénylési jogosultsága
7. A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet fenntartását szükségessé tevő információk nyilvánossága
8. A nemzetbiztonsági ellenőrzés során kezelt minősített adatok védelme

2018-as beszámoló:

1. A megismételt minősítésű adatok problematikája
2. A kémperben kezelt további adatok minősítése
3. A Paks II. beruházás végrehajtási megállapodásainak minősítése
4. A Paks II. Zrt. szerződéseinek megismerhetősége
5. Az országgyűlési képviselő minősített adatra vonatkozó adatmegismerési jogköre
6. „Szigorúan titkos!” minősítési szintre vonatkozó minősítői jogkör átruházás jogszerűségének ellenőrzése
7. Ingatlannal kapcsolatos jogvita adatainak minősítése

2019-es beszámoló:

1. A titkos megfigyelési feladatok ellátását és a személykörözést elősegítő informatikai rendszer
2. A rendőrségi informátorok adatainak megismerhetősége
3. A Hatóság adatmegismerési jogosultságának korlátai

2020-as beszámoló:

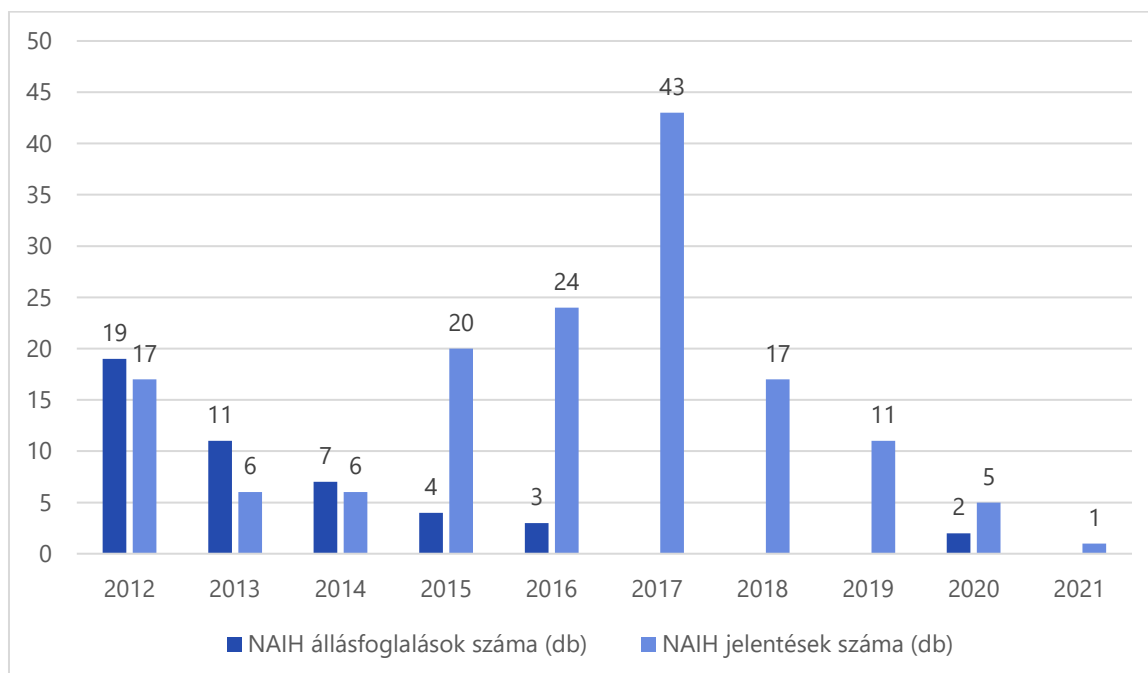
1. Titkos örökbefogadással kapcsolatos adatok megismerhetősége
2. IV/540/2019. ügyszámú alkotmányjogi panasz

9.4.3 Elérhető statisztikai adatok elemzése

9.4.3.1 A NAIH nyilvánosan elérhető állásfoglalásainak és jelentéseinek elemzése

A Helyzetelemzésnek ez a része a NAIH honlapján, nyilvánosan elérhető állásfoglalásokat elemezte, azaz nem ad teljes képet a NAIH információszabadsággal kapcsolatos gyakorlatáról, az adatok nem teljeskörűek. A NAIH honlapján nyilvánosan elérhető, információszabadsággal kapcsolatos 46 db állásfoglalás és 150 db jelentés elemzésének célja, hogy előre meghatározott szavak, kifejezések keresésével azonosíthatóvá váljon azok kutatási relevanciája, valamint lehetséges tartalmi iránya. A honlapon elérhető állásfoglalások 2012 és 2020 között, a jelentések 2012 és 2021 között datálhatók, a lenti ábra (18. ábra) szemlélteti, hogy melyik évben hány darab állásfoglalás született a nyilvánosan közzétett dokumentumok vonatkozásában.

18. ábra: A NAIH információszabadsághoz kapcsolódó állásfoglalásainak és jelentéseinek darabszáma, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

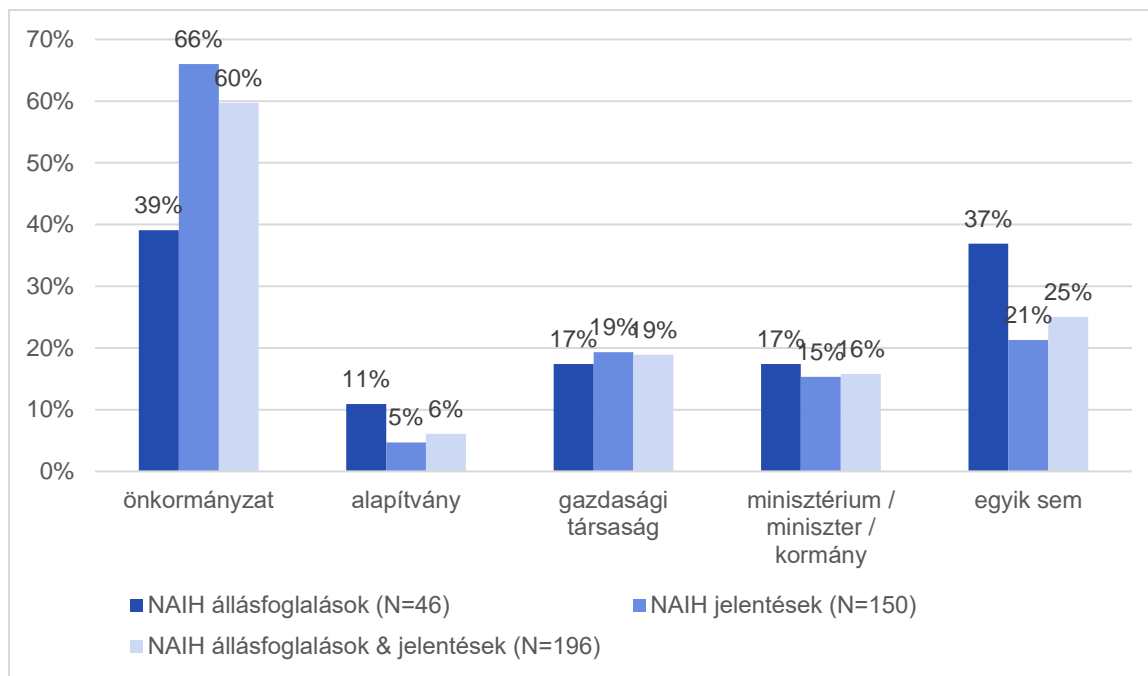

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A dokumentumok vizsgálatakor meghatározásra került azon dokumentumok összes dokumentum közti aránya, amelyek minimum egy alkalommal említik valamelyik, a lenti ábrán (19. ábra) bemutatott közfeladatot ellátó szervezet.

19. ábra: Közfeladatot ellátó szervek előfordulási aránya a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

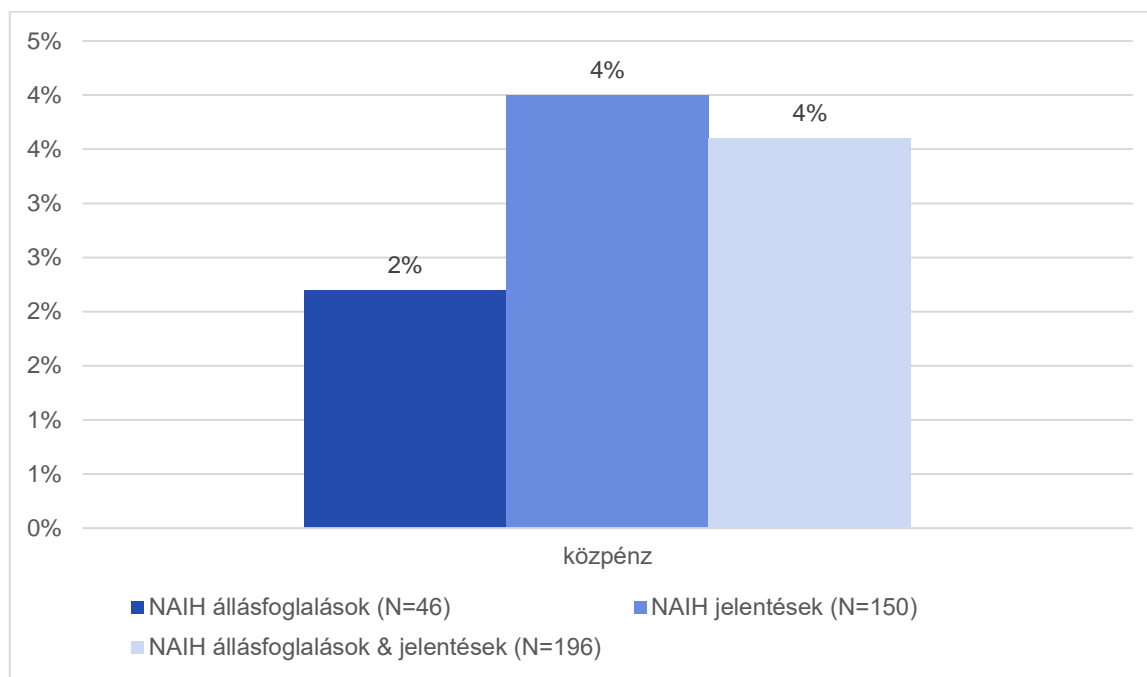
Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

Ahogy a fenti ábrán (19. ábra) látható, a vizsgált dokumentumok 60%-a említette legalább egyszer az „önkormányzat”; 6%-a az „alapítvány”; 19%-a a „gazdasági társaság”; 16%-a pedig a „minisztérium”, „miniszter” vagy „kormány” szót. A 46 db online elérhető, információszabadsághoz kapcsolódó állásfoglalásnak azonban a 37%-a, a jelentéseknek pedig a 21%-a egyik fentiekben felsorolt közfeladatot ellátó szervezet sem említette ilyen formában.

A lenti ábra (20. ábra) szemlélteti, hogy a „közpénz” szó a NAIH állásfoglalások mekkora arányában jelenik meg minimum egy alkalommal: az állásfoglalások 2,2%-ában (1 db); a jelentések 4%-ában (6 db) jelenik meg legalább egyszer.

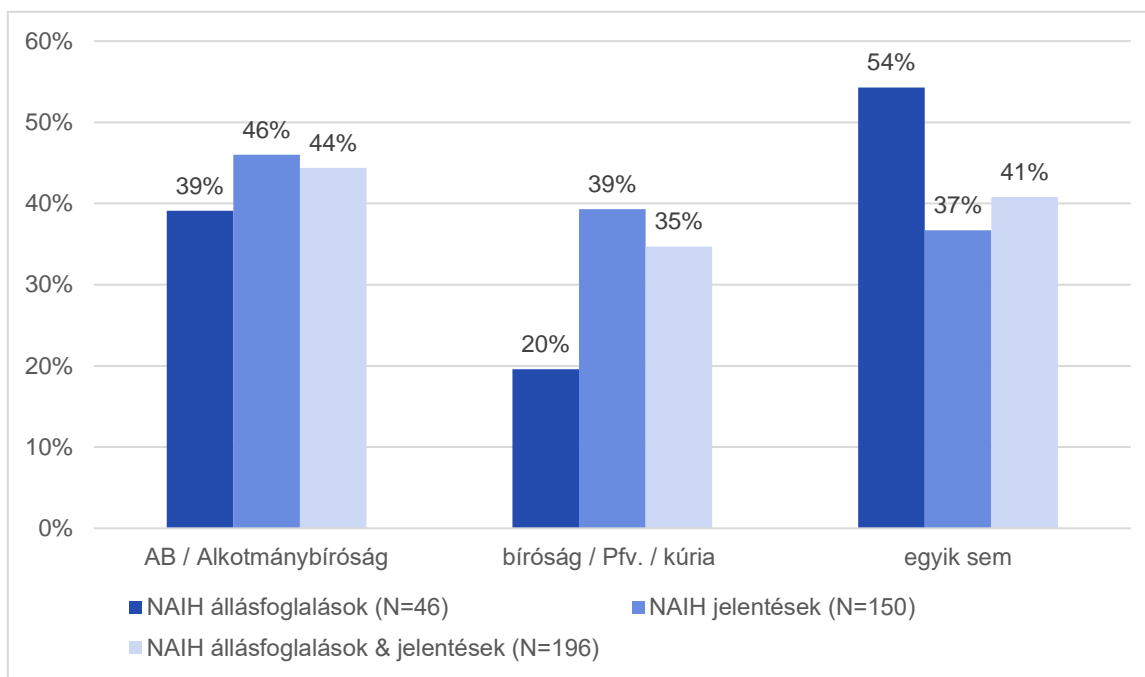
20. ábra: A „közpénz” szót említő NAIH állásfoglalások és jelentések aránya, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

Az elemzés során továbbá azonosításra került az „Alkotmánybíróság”; valamint a „bíróság”; „Pfv.”, illetve „kúria” kifejezések érintettsége (21. ábra).

21. ábra: Más eljárás érintettsége a NAIH állásfoglalásokban, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

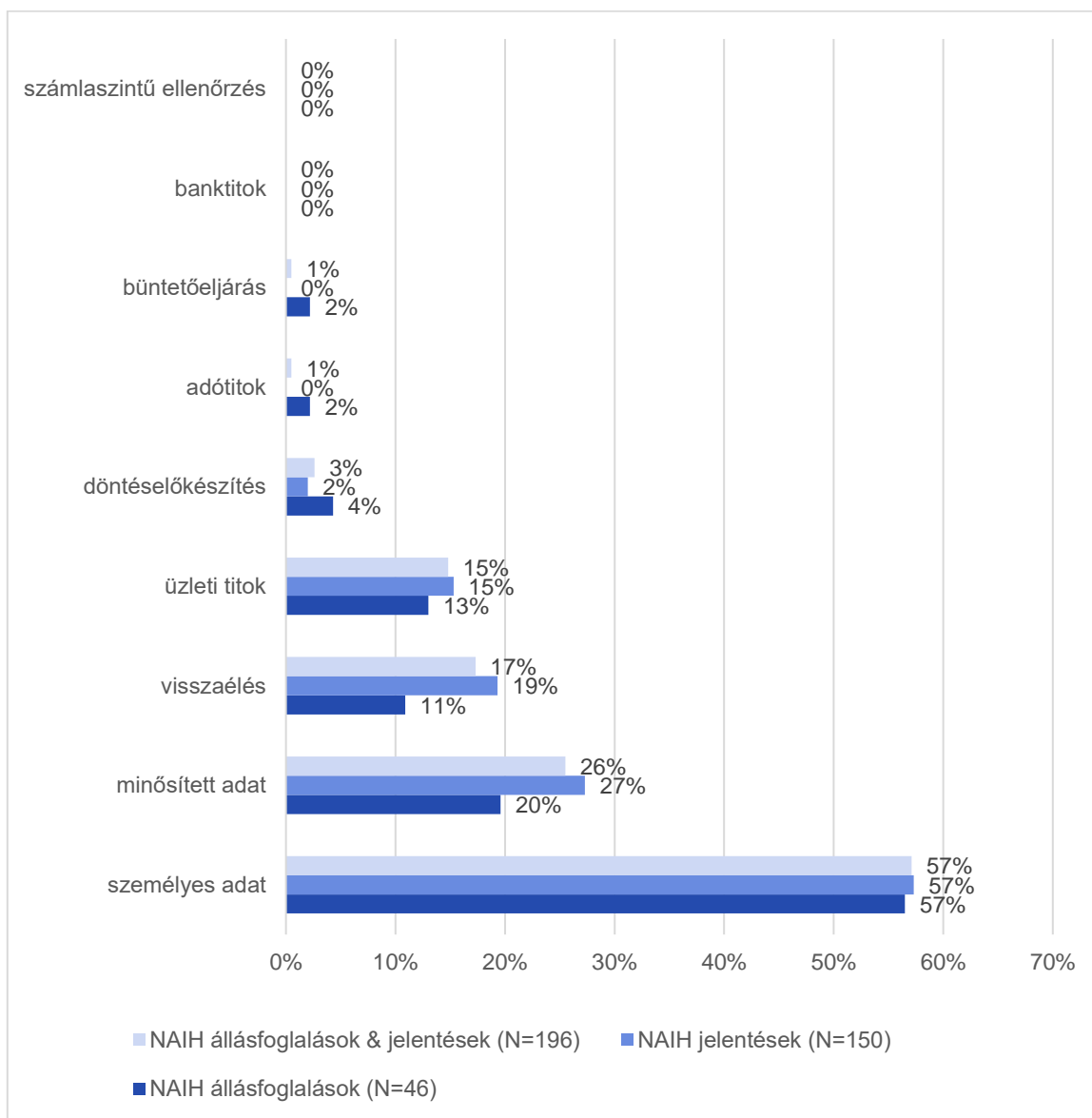

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A 21. ábra szemlélteti, hogy szó szerint az „Alkotmánybíróság” vagy az „AB” rövidítés a vizsgált 196 dokumentum 44%-ában szerepelt legalább egyszer. Önállóan a „bíróság” szó, vagy a „Pfv.”, vagy a „kúria” kifejezés valamelyike a dokumentumok 35%-ában olvasható minimum egy alkalommal. Az „Alkotmánybíróság”, „AB”, „bíróság”, „Pfv.”, „kúria” kifejezések egyike sem jelent meg az állásfoglalások 54%-ában, valamint a jelentések 37%-ában.

A lenti ábra (22. ábra) szemlélteti, hogy a visszautasítás, megtagadás szempontjából releváns okok a vizsgált dokumentumok mekkora arányában fordultak elő.

22. ábra: Megtagadási okok a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

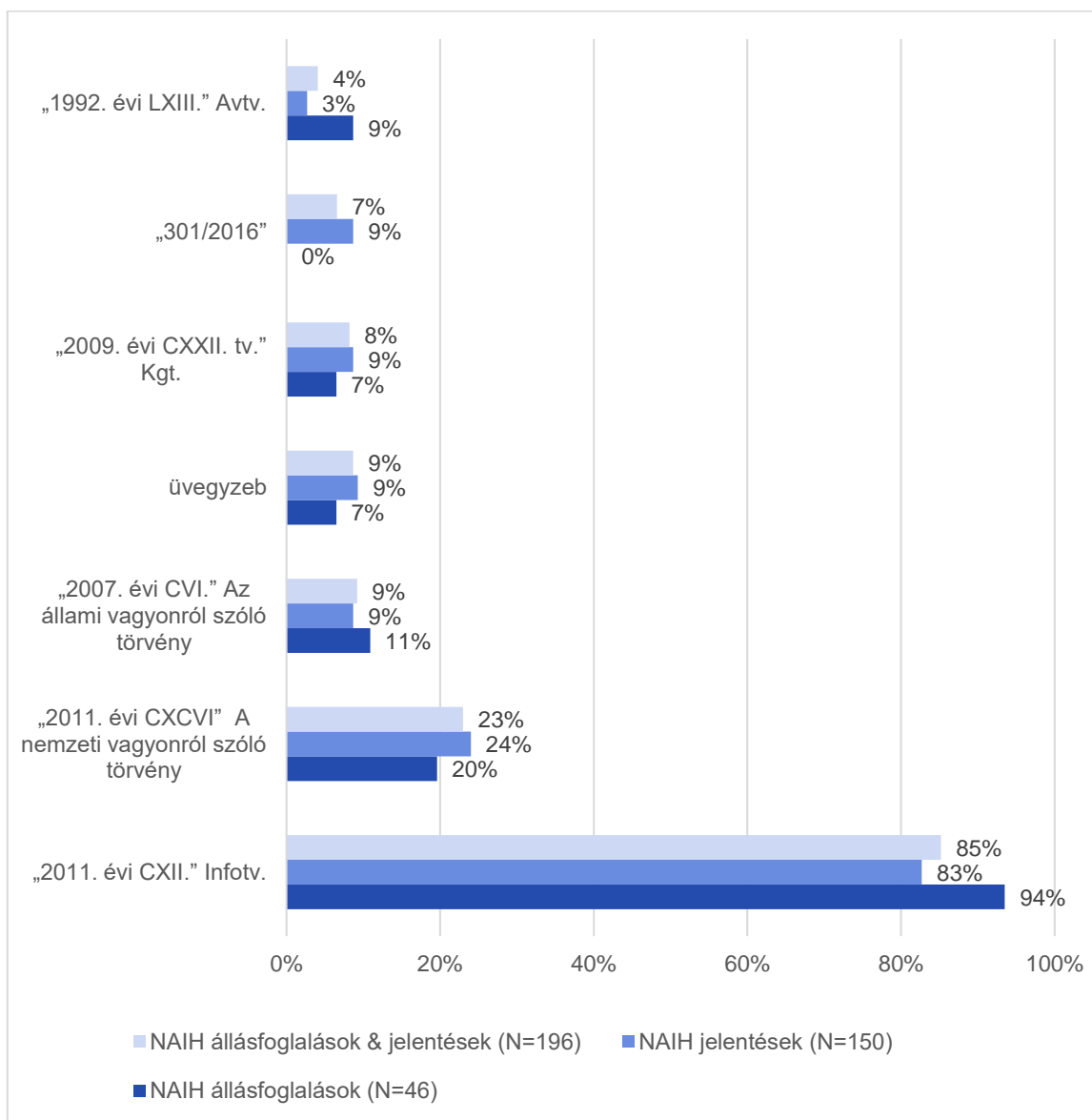

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

Az 22. ábra szerint „banktitok”-ra, illetve „számlaszintű ellenőrzés”-re történő hivatkozás egyetlen dokumentumban sem azonosítható. Ezzel szemben a „személyes adat” kifejezés a dokumentumok 57%-ában, a „minősített adat” kifejezés a dokumentumok 26%-ában megjelenik minimum egyszer.

A 2011. évi CXII. törvényre (Infotv.) 29 dokumentum kivételével mindegyik információszabadsághoz kapcsolódó állásfoglalás és jelentés hivatkozik. A lenti ábra (23. ábra) szemlélteti, hogy mely további jogszabályokra milyen aránya hivatkozik a dokumentumoknak.

23. ábra: Jogszabályokra hivatkozás a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

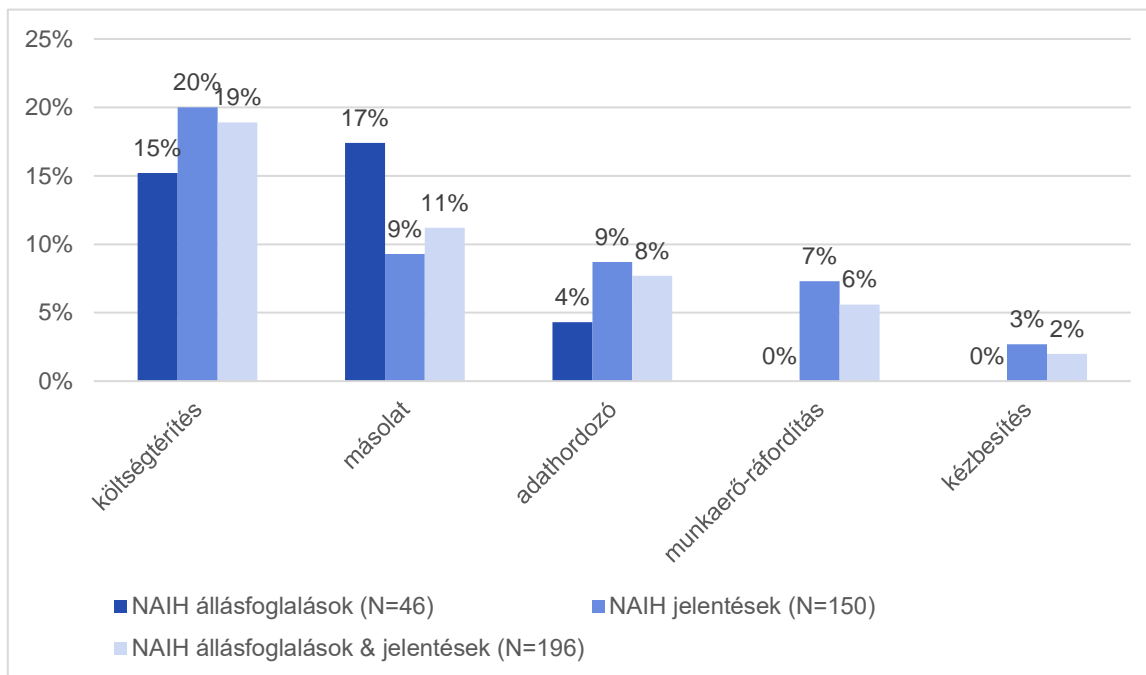

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A nemzeti vagyonról szóló törvényt a dokumentumok közel negyede említi, az állami vagyonról szóló törvényt pedig 9%-a (23. ábra).

A költségtérítés megjelenésének elemzése során első lépésben a releváns kifejezések önálló előfordulásának vizsgálatára került sor. A 24. ábra szemlélteti, hogy adott kifejezések az állásfoglalások mekkora részében jelennek meg minimum egyszer, függetlenül attól, hogy ugyanazon dokumentumban megjelenik-e párhuzamosan a költségtérítés vagy sem.

24. ábra: Költségek a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

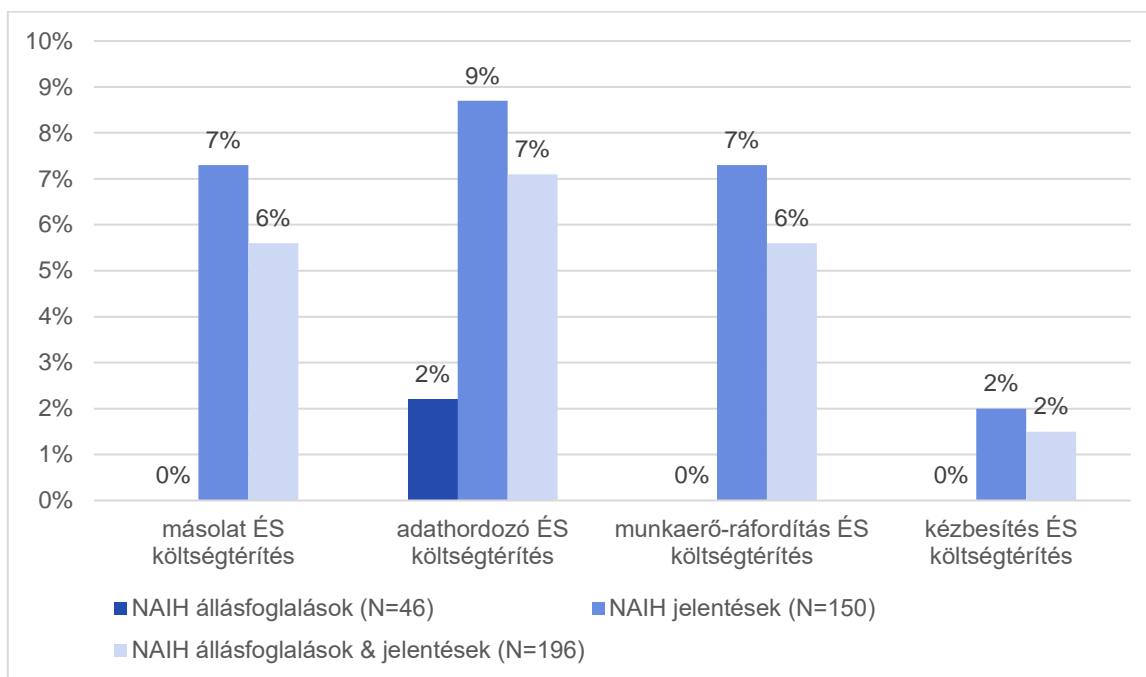

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

Ahogy a 24. ábra mutatja, a „költségterítés” szó a dokumentumok 19%-ában fordul elő legalább egyszer. A „munkaerő-ráfordítás” csupán a dokumentumok 6%-ában, a „kézbesítés” kifejezés a dokumentumok 2%-ában jelent meg. A kérdéskör vizsgálatának második lépéseként annak azonosítására került sor, hogy a dokumentumok mekkora részében jelennek meg a fenti kifejezések legalább egyszer úgy, hogy adott dokumentumban a „költségterítés” kifejezés is megjelenik legalább egyszer (25. ábra).

25. ábra: Költségek a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben 2., 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

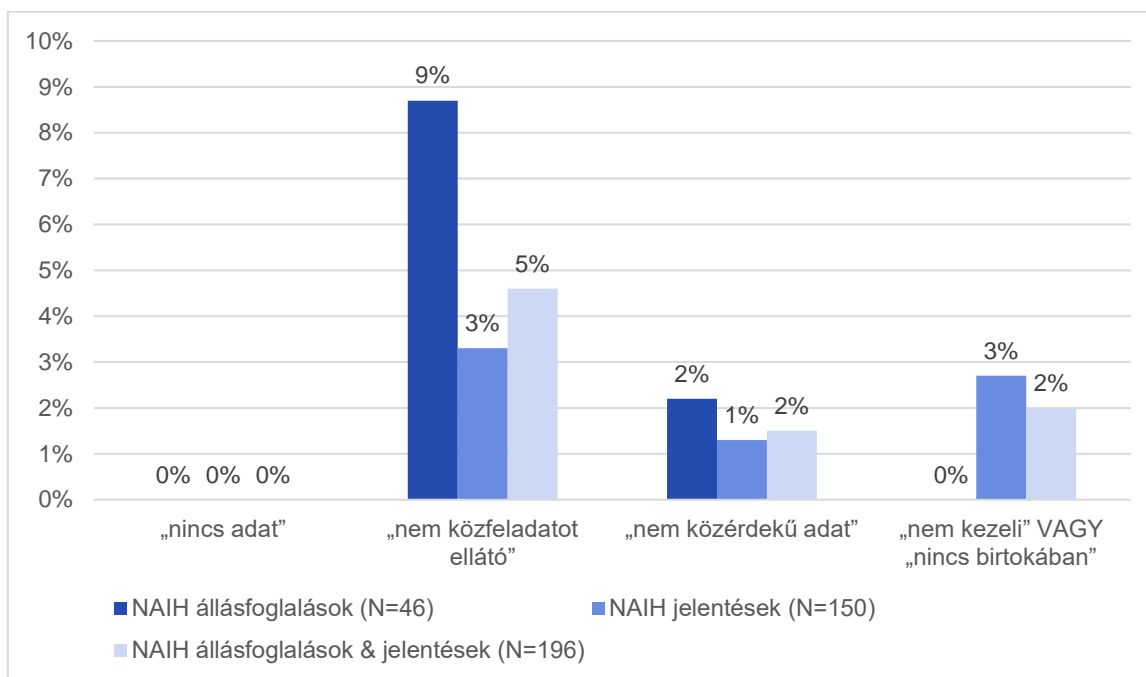

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A 25. ábra szemlélteti, hogy a „másolat” és a „költségtérítés” kifejezések egyetlen állásfoglalásban sem jelentek meg együttesen minimum egyszer, a jelentéseknek azonban a 7%-ában azonosíthatók. Az „adathordozó” és a „költségtérítés” kifejezések a dokumentumok 7%-ában, a „munkaerő-ráfordítás” és a „költségtérítés” 6%-ban, a „kézbesítés” és a „költségtérítés” 2%-ban jelentek meg legalább egyszer.

Az adatigénylés feltételeinek megvalósulásának vizsgálata céljából a „nincs adat”, „nem közfeladatot ellátó”, „nem közérdekű adat”, valamint „nem kezeli” vagy „nincs birtokában” kifejezések kerültek bevonásra az elemzésbe (26. ábra).

26. ábra: Adatigénylés feltételeinek megvalósulása a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

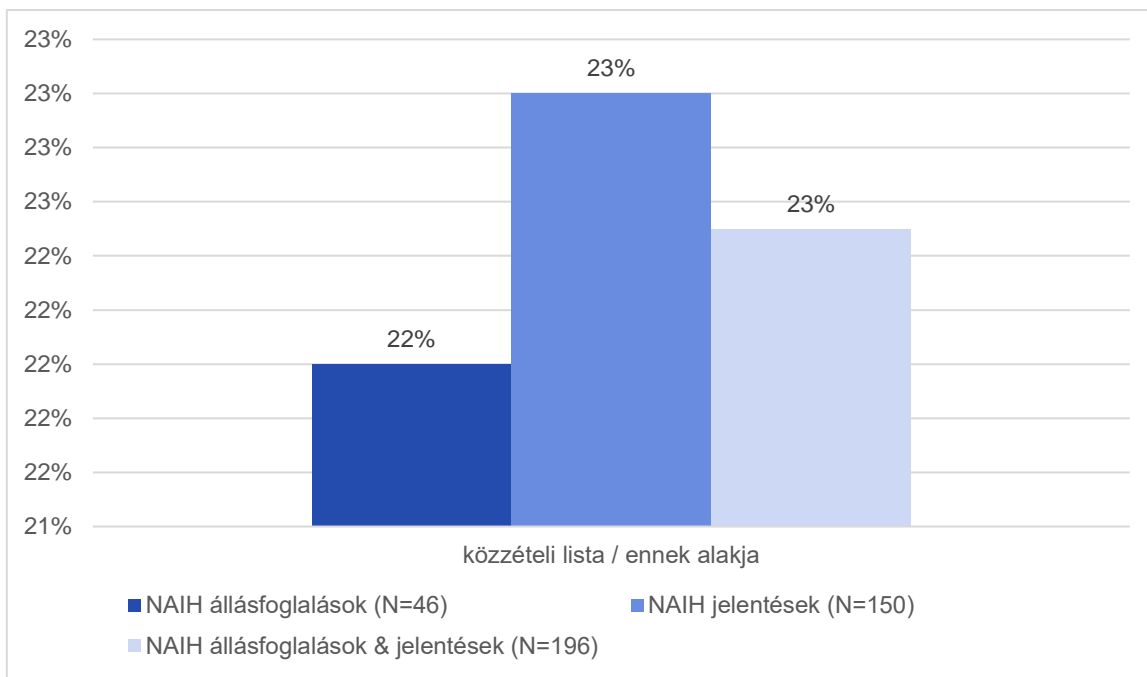

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A „nem közfeladatot ellátó” kifejezés a dokumentumok 5%-ában, a „nem közérdekű adat”, valamint a „nem kezeli” vagy „nincs birtokában” kifejezés pedig a dokumentumok 2-2%-ában jelenik meg legalább egyszer (26. ábra).

A „közzétételi lista” kifejezés előfordulásának vizsgálatakor a keresőszavak bővítésére került sor a „közzétételi listát”, valamint „közzétételi listának” formák bevonásával. A lenti ábra (27. ábra) szemlélteti, hogy az állásfoglalások 22%-ában, a jelentéseknek pedig a 23%-ában fordul elő az említett kifejezések valamelyike legalább egy alkalommal.

27. ábra: A „közzétételi lista” kifejezést – vagy annak valamilyen alakját – említő NAIH állásfoglalások és jelentések aránya, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

9.4.3.2 NAIH állásfoglalások és jelentések összehasonlító elemzése

Minden kutatáshoz kapcsolódóan szervezeti keresőszavak előzetes meghatározására került sor, amelyek előfordulása arra enged következtetni, hogy az adott dokumentum a kutatás, célcsoport szempontjából releváns tartalommal rendelkezik. A lenti táblázat (27. táblázat) ismerteti, hogy a szöveganalitikai elemzés alapján vélhetően az állásfoglalások és jelentések mekkora része (darabszáma és aránya) foglalkozik az egyes kutatásokhoz sorolható szervekkel. Tehát, a dokumentumok mekkora része említi legalább egy alkalommal valamelyik, az adott kutatáshoz sorolható szervezet jellemző keresőszót.

28. táblázat: Az egyes kutatásokhoz kapcsolódó szervezeti keresőszavakat tartalmazó NAIH állásfoglalások, jelentések száma és aránya, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

	NAIH állásfoglalások (N=46)	NAIH jelentések (N=150)	NAIH állásfoglalások és jelentések (N=196)
1. Kutatáshoz vélhetően kapcsolódó keresőszavakat tartalmazó dokumentumok száma (db)	18	99	117
1. Kutatáshoz vélhetően kapcsolódó keresőszavakat tartalmazó dokumentumok aránya (%)	39,1%	66%	59,7%
2. Kutatáshoz vélhetően kapcsolódó keresőszavakat tartalmazó dokumentumok száma (db)	26	67	93
2. Kutatáshoz vélhetően kapcsolódó keresőszavakat tartalmazó dokumentumok aránya (%)	56,5%	44,7%	47,4%
3. Kutatáshoz vélhetően kapcsolódó keresőszavakat tartalmazó dokumentumok száma (db)	29	103	132

3. Kutatáshoz vélhetően kapcsolódó keresőszavakat tartalmazó dokumentumok aránya (%)	63%	68,7%	67,3%
--	-----	-------	-------

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A 196 vizsgált állásfoglalás és jelentés 60%-ában került említésre az 1. Kutatáshoz; 47%-ában a 2. Kutatáshoz; 67%-ában pedig a 3. Kutatáshoz sorolható valamely szerv. Ugyanakkor ezen a ponton is fontos hangsúlyozni, hogy a dokumentumok pontos fókuszára, az adott célcsoportéhoz való kapcsolódás szorosságára jelen kvantitatív kimutatás nem enged következtetni. Továbbá, ahogy az arányszámok is mutatják, a kutatásoknál azonosított dokumentumok átfedésben vannak, egy dokumentumban különböző kutatásokhoz sorolható szervek vegyesen is megjelenhetnek. A fenti eredmények alapján a legkevésbé vélhetően a 2. Kutatáshoz sorolható szervezetet érintik az állásfoglalások és jelentések, míg leginkább a 3. Kutatáshoz sorolhatókat (27. táblázat).

A következőkben az 1., 2. és 3. Kutatások esetében definiált szervezeti keresőszavak NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben azonosított előfordulási arányának ismertetésére kerül sor. Az előfordulási számok (db) és arányok (%) is azoknak a dokumentumoknak a számát/arányát jelölik, amelyekben adott keresett szó/kifejezés minimum egy alkalommal megtalálható. A szervezeti keresőszavakat az összes dokumentumban mért előfordulási arány szerint csökkenő sorrendben ismertetik a táblázatok.

29. táblázat: Az 1. Kutatáshoz kapcsolódó szervezeti keresőszavak rangsora a NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

Szervezeti keresőszavak		NAIH állásfoglalások (N=46)		NAIH jelentések (N=150)		NAIH állásfoglalások és jelentések (N=196)	
		(db)	(%)	(db)	(%)	(db)	(%)
1.	önkormányzat	18	39,1%	99	66%	117	59,7%
2.	polgármester	4	8,7%	13	8,7%	17	8,7%
3.	nemzetiségi önkormányzat	1	2,2%	9	6%	10	5,1%

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

Az „önkormányzat” szó az állásfoglalások 39%-ában, a jelentések 66%-ában, az összes dokumentum 60%-ában jelenik meg legalább egyszer. Az önkormányzat típusára nem terjedt ki a szöveganalitikai vizsgálat. A „polgármester” szót a dokumentumok kb. 9%-a említi, a „nemzetiségi önkormányzat” kifejezés pedig az állásfoglalások és jelentések 5%-ában jelenik meg (28. táblázat).

30. táblázat: A 2. Kutatáshoz kapcsolódó szervezeti keresőszavak rangsora a NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

Szervezeti keresőszavak		NAIH állásfoglalások (N=46)		NAIH jelentések (N=150)		NAIH állásfoglalások és jelentések (N=196)	
		(db)	(%)	(db)	(%)	(db)	(%)
1.	hivatal	8	17,4%	37	24,7%	45	23%
2.	Kormány	3	6,5%	13	8,7%	16	8,2%
3.	minisztérium	4	8,7%	10	6,7%	14	7,1%

		NAIH állásfoglalások (N=46)		NAIH jelentések (N=150)		NAIH állásfoglalások és jelentések (N=196)	
Szervezeti keresőszavak		(db)	(%)	(db)	(%)	(db)	(%)
4.	törvényszék	1	2,2%	11	7,3%	12	6,1%
5.	miniszter	4	8,7%	6	4%	10	5,1%
6.	országgyűlés	7	15,2%	2	1,3%	9	4,6%
7.	kúria	1	2,2%	7	4,7%	8	4,1%
8.	Állami Számvevőszék	3	6,5%	5	3,3%	8	4,1%
9.	ítélőtábla	1	2,2%	4	2,7%	5	2,6%
10.	nemzetbiztonsági	1	2,2%	4	2,7%	5	2,6%
11.	nemzetbiztonság	2	4,3%	2	1,3%	4	2%
12.	Nemzeti Választási Iroda	3	6,5%	1	0,7%	4	2%
13.	akadémia	2	4,3%	1	0,7%	3	1,5%
14.	kórház	1	2,2%	2	1,3%	3	1,5%
15.	Magyar Államkincstár	1	2,2%	1	0,7%	2	1%
16.	ügyészség	0	0%	1	0,7%	1	0,5%
17.	főigazgatóság	0	0%	1	0,7%	1	0,5%
18.	Legfelsőbb Bíróság	1	2,2%	0	0%	1	0,5%
19.	rendőr	0	0%	1	0,7%	1	0,5%
20.	rendőri mozgósítás	1	2,2%	0	0%	1	0,5%
21.	büntetés-végrehajtás	1	2,2%	0	0%	1	0,5%
22.	egészség-biztosítási szerv	1	2,2%	0	0%	1	0,5%

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A 2. Kutatás szempontjából releváns szervezetek közül valamilyen „hivatal”-t (23%) említ az állásfoglalások és jelentések legnagyobb aránya. Továbbá a „Kormány”, „minisztérium”, „törvényszék”, „miniszter” kerülnek említésre legnagyobb arányban, fontos azonban megjegyezni, hogy ezeket a szereplőket az állásfoglalások és jelentések kevesebb mint 10%-a említi. A „rendőr”, „büntetés-végrehajtás”, illetve „egészségbiztosítási szerv” kifejezéseket csupán egy-egy dokumentum említi (29. táblázat).

A következő, 2. Kutatás szerveihez kapcsolódó keresőszavak ezen formájukban egyetlen elérhető állásfoglalásban vagy jelentésben sem fordultak elő: börtön; Egyenlő Bánásmód Hatóság; fegyház; idegenrendészet; katasztrófavédelem; katona; Klebelsberg Központ; Közbeszerzési Hatóság; külképviselet; Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet; Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat; Nemzeti Akkreditáló Hatóság; Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő; Nemzeti Földügyi Központ;

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság; Nemzeti Népegészségügyi Központ; Nemzeti Örökség Intézete; nemzeti park; nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter; Nemzeti Védelmi Szolgálat; Nemzetstratégiai Kutatóintézet; Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet; Országos Meteorológiai Szolgálat; Szerencsejáték Felügyelet; tankerületi központ; terrorelhárítás.

31. táblázat: A 3. Kutatáshoz kapcsolódó szervezeti keresőszavak rangsora a NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

Szervezeti keresőszavak		NAIH állásfoglalások (N=46)		NAIH jelentések (N=150)		NAIH állásfoglalások és jelentések (N=196)	
		(db)	(%)	(db)	(%)	(db)	(%)
1.	Zrt.	8	17,4%	42	28%	50	25,5%
2.	Kft.	3	6,5%	43	28,7%	46	23,5%
3.	gazdasági társaság	8	17,4%	29	19,3%	37	18,9%
4.	testület	9	19,6%	25	16,7%	34	17,3%
5.	tanács	6	13%	15	10%	21	10,7%
6.	bizottság	10	21,7%	6	4%	16	8,2%
7.	alapítvány	5	10,9%	7	4,7%	12	6,1%
8.	közalapítvány	1	2,2%	9	6%	10	5,1%
9.	egyetem	3	6,5%	5	3,3%	8	4,1%
10.	részvénytársaság	1	2,2%	6	4%	7	3,6%
11.	kamara	0	0%	4	2,7%	4	2%
12.	köztestület	0	0%	3	2%	3	1,5%
13.	nyilvánosan működő részvénytársaság	1	2,2%	1	0,7%	2	1%
14.	Kar	0	0%	2	1,3%	2	1%
15.	ügynökség	0	0%	2	1,3%	2	1%
16.	vállalati	1	2,2%	0	0%	1	0,5%
17.	szövetség	0	0%	1	0,7%	1	0,5%
18.	Rt. szövetkezet betéti társaság / Bt. közhasznú társaság / Kht. vállalat főiskola	0	0%	0	0%	0	0%

egyház érdekképviselő önkormányzati tűzoltóság polgárőr támogatáskezelő							
--	--	--	--	--	--	--	--

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

A 3. Kutatás szempontjából releváns szervezetek közül valamilyen „Zrt.”-t (25,5%), illetve „Kft.”-t (23,5%) említ az állásfoglalások és jelentések legnagyobb aránya. A „gazdasági társaság” kifejezés a dokumentumok megközelítőleg ötödében jelenik meg legalább egyszer. 8-18% között mozog azoknak a dokumentumoknak az aránya, amelyek valamilyen értelemben és mélységben érintik a „testület”, „tanács”, illetve „bizottság” szereplőket. „Alapítvány”-ról, „közalapítvány”-ról, „egyetem”-ről a dokumentumok 4-6%-a ejt szót. A többi vizsgált szervezeti keresőszó előfordulási aránya ennél is alacsonyabbnak bizonyult. A táblázat utolsó sora ismerteti azokat a szervezeti keresőszavakat, amelyek ezen formájukban egyetlen elérhető állásfoglalásban vagy jelentésben sem fordultak elő (306. táblázat).

Annak azonosítására is sor került, hogy az egyes kutatásokhoz sorolható szervek szempontjából releváns állásfoglalásokban és jelentésekben milyen tématerületi keresőszavak fordulnak elő nagyobb gyakorisággal. A lenti táblázat (31. táblázat) azoknak a tématerületi keresőszavaknak a rangsorát ismerteti, amelyek legalább egyszer előfordulnak bármely vizsgált dokumentumban. A rangsor alapját ezúttal is az képezte, hogy a NAIH honlapján elérhető, információszabadsághoz kapcsolódó állásfoglalások és jelentések összességének (N=196) mekkora arányában fordul elő adott keresőszó min. egyszer / dokumentum (lásd: kézzel keretezett és szedett értékek). A táblázatban világoskék kitöltés jelöli, hogy melyik kutatáshoz sorolható dokumentumokban a legmagasabb adott keresőszó említési aránya.

32. táblázat: Tématerületi keresőszavak rangsora a szervezeti alapon egyes kutatásokhoz kapcsolható NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)

Tématerületi keresőszavak	1. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=117)	2. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=93)	3. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=132)	Összes NAIH állásfoglalás és jelentés (N=196)
közérdekből nyilvános	88,9%	87,1%	90,2%	86,7%
2011. évi CXII.	84,6%	88,2%	82,6%	85,2%
személyes adat	65%	59,1%	59,8%	57,1%
nyilvánosság	53%	55,9%	61,4%	53,1%
közérdekből nyilvános adat	53,8%	49,5%	50,8%	46,4%
közfeladat	54,7%	41,9%	53%	45,4%
Alaptörvény	51,3%	47,3%	53%	44,4%
átláthatóság	40,2%	32,3%	40,2%	34,2%
közérdekű adatigénylés	31,6%	26,9%	33,3%	31,1%
nemzeti vagyon	39,3%	24,7%	37,9%	29,6%
határozat	23,9%	29%	33,3%	26,5%
közzététel	30,8%	31,2%	25%	25,5%
minősített adat	33,3%	23,7%	32,6%	25,5%
szerződés	26,5%	24,7%	34,1%	25%

Tématerületi keresőszavak	1. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=117)	2. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=93)	3. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=132)	Összes NAIH állásfoglalás és jelentés (N=196)
közhatalom	29,9%	23,7%	26,5%	24,5%
2011. évi CXCVI.	33,3%	14%	30,3%	23%
támogatás	23,9%	22,6%	25%	20,9%
közzétételi kötelezettség	26,5%	21,5%	22,7%	19,9%
költségtérítés	13,7%	18,3%	18,2%	18,9%
közzétételi lista	26,5%	20,4%	14,4%	18,9%
visszaélés	23,9%	18,3%	22%	17,3%
üzleti titok	17,1%	14%	19,7%	14,8%
másolat	7,7%	9,7%	9,8%	11,2%
2007. évi CVI.	11,1%	8,6%	12,9%	9,2%
uniós támogatás	11,1%	7,5%	12,9%	9,2%
Európai Unió	6,8%	6,5%	9,1%	8,7%
jegyzőkönyv	7,7%	10,8%	10,6%	8,7%
üvegseb	13,7%	5,4%	10,6%	8,7%
2009. évi CXXII.	12,8%	9,7%	12,1%	8,2%
adathordozó	6%	8,6%	6,8%	7,7%
közzétételi listát	11,1%	11,8%	6,1%	7,7%
301 per 2016	4,3%	6,5%	6,8%	6,6%
mukaerő-ráfordítás	2,6%	4,3%	4,5%	5,6%
adatvédelem	6%	6,5%	6,8%	4,6%
nem közfeladatot ellátó	4,3%	5,4%	6,1%	4,6%
1992. évi LXIII.	2,6%	4,3%	4,5%	4,1%
pályázat	1,7%	5,4%	5,3%	4,1%
közpénz	2,6%	6,5%	3,8%	3,6%
döntéselőkészítés	0%	5,4%	2,3%	2,6%
juttatás	2,6%	2,2%	2,3%	2%
kézbesítés	1,7%	2,2%	2,3%	2%
környezeti információ	0,9%	4,3%	1,5%	2%
nem kezeli vagy nincs birtokában	0%	3,2%	3%	2%
kép- és hangfelvétel	2,6%	0%	2,3%	1,5%
környezeti adat	1,7%	3,2%	1,5%	1,5%
nem közérdekű adat	0,9%	2,2%	1,5%	1,5%
vagyonnyilatkozat	1,7%	0%	2,3%	1,5%
díjazás	0%	0%	1,5%	1%
EU	0%	2,2%	1,5%	1%
illetmény	0%	1,1%	0%	1%
jogalkotás nyilvánossága	1,7%	2,2%	1,5%	1%
képviselő-testületi ülés	1,7%	0%	0,8%	1%

Tématerületi keresőszavak	1. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=117)	2. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=93)	3. Kutatáshoz kapcsolódó dokumentumok (N=132)	Összes NAIH állásfoglalás és jelentés (N=196)
koncesszió	0%	1,1%	1,5%	1%
közvetíteli listának	1,7%	2,2%	1,5%	1%
adóítók	0,9%	1,1%	0,8%	0,5%
büntetőeljárás	0%	1,1%	0,8%	0,5%
költségvetési támogatás	0,9%	2,2%	0%	0,5%
szerzői jog	0,9%	1,1%	0,8%	0,5%
uniós jog	0%	1,1%	0,8%	0,5%

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, saját szerkesztés

- 9.4.3.3 A közérdekű és a közérdekből nyilvános adatigénylésekről tett adatkezelői jelentések [Infotv. 30. § (3) bek.] vizsgálata

A lenti táblázat (32. táblázat) ismerteti, hogy a négy kutatást együtt kezelve a vizsgált időszakban hogyan alakult az elutasítási okok megoszlása. A táblázat értékei ezúttal azt jelölik, hogy mekkora számban, valamint a jelentésekben egyértelmű okokkal megjelölt elutasított adatigénylések számához viszonyítva mekkora arányban fordulnak elő az egyes okok.

33. táblázat: Az elutasítási okok megoszlása, 2017-2020

Elutasítási okok	2017		2018		2019		2020	
Infotv. 27. § (1) - minősített adat	0	0%	7	1%	5	0%	2	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerint honvédelmi érdekből korlátozott	0	0%	6	1%	5	0%	0	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés b) pontja szerint nemzetbiztonsági érdekből korlátozott	0	0%	8	1%	5	0%	2	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés c) pontja szerint bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében korlátozott	0	0%	10	1%	13	1%	14	1%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés d) pontja környezet- vagy természetvédelmi érdekből korlátozott	0	0%	0	0%	1	0%	0	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontja szerint központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdekből korlátozott	0	0%	0	0%	2	0%	0	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés f) pontja szerint a külügyi kapcsolatokra, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokra tekintettel korlátozott	0	0%	1	0%	3	0%	1	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja értelmében bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel korlátozott,	0	0%	12	1%	34	3%	4	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés h) pontja szerint a szellemi tulajdonhoz fűződő jogra tekintettel korlátozott	0	0%	1	0%	1	0%	3	0%
Üzleti titok	0	0%	19	2%	12	1%	3	0%
Banktitok	0	0%	1	0%	3	0%	1	0%
Adótitok	0	0%	4	0%	3	0%	8	1%
Egyéb titok	0	0%	1	0%	1	0%	2	0%
Nem közérdekből nyilvános (védendő) személyes adat	207	39%	112	12%	196	15%	173	18%
Az Infotv. 28. § (3) bekezdése szerinti igény pontosítására nem érkezett válasz	0	0%	36	4%	44	3%	28	3%
Az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör)	0	0%	27	3%	41	3%	44	4%
Az Infotv. 29. § (b) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (nem adta meg nevét, elérhetőségét)	0	0%	7	1%	6	0%	1	0%

Helyzetelemzés 4. Kutatás

Elutasítási okok	2017		2018		2019		2020	
	db	%	db	%	db	%	db	%
Az igényelt adat vonatkozásában a megkeresett szerv nem minősül adatkezelőnek	270	50%	396	42%	611	46%	549	56%
Az igényelt adatok az Infotv. 27. § (5) bekezdése alapján döntés megalapozását szolgáló adatnak minősülnek	59	11%	57	6%	72	5%	23	2%
Az igényelt adatok az Infotv. 27. § (6) bekezdése alapján további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálják	0	0%	12	1%	18	1%	24	2%
Az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg	0	0%	36	4%	93	7%	75	8%
Új adat előállítására nem kötelezhető az adatkezelő	0	0%	0	0%	0	0%	5	1%
Nem törvényes indok	0	0%	0	0%	5	0%	1	0%
Személyes adatot tartalmaz a kért adat	0	0%	0	0%	1	0%	0	0%
Számla szintű ellenőrzés	0	0%	0	0%	5	0%	2	0%
A kért struktúrában nem áll rendelkezésre adat	0	0%	0	0%	27	2%	11	1%
Egyéb ok	0	0%	181	19%	132	10%	10	1%
Összesen (ok ismert)	536	100%	934	100%	1339	100%	986	100%

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság. Saját szerkesztés

A legnagyobb arányban minden évben „az igényelt adat vonatkozásában a megkeresett szerv nem minősül adatkezelőnek” szerepelt a megtagadás okaként (42-56%), amit a „nem közérdekből nyilvános (védendő) személyes adat” ok (12-39%) követ (32. táblázat).

A 33. táblázat a fenti értékeket kutatások (K) szerinti bontásban ismerteti, ezáltal lehetőséget ad az egyes célcsoportok speciális jellemzőinek feltárására.

34. táblázat: Az elutasítási okok kutatások szerinti megoszlása, 2017-2020

Elutasítási ok	2017			2018			2019			2020		
	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K
Infotv. 27. § (1) - minősített adat	0%	0%	0%	0%	1%	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerint honvédelmi érdekből korlátozott	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés b) pontja szerint nemzetbiztonsági érdekből korlátozott	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%

Elutasítási ok	2017			2018			2019			2020		
	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés c) pontja szerint bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében korlátozott	0%	0%	0%	2%	1%	0%	0%	1%	0%	1%	2%	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés d) pontja környezet- vagy természetvédelmi érdekből korlátozott	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontja szerint központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdekből korlátozott	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Infotv. 27. § (2) bekezdés f) pontja szerint a külügyi kapcsolatokra, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokra tekintettel korlátozott	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja értelmében bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel korlátozott,	0%	0%	0%	2%	1%	2%	1%	3%	1%	1%	0%	1%
Az Infotv. 27. § (2) bekezdés h) pontja szerint a szellemi tulajdonhoz fűződő jogra tekintettel korlátozott	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	2%
Üzleti titok	0%	0%	0%	2%	0%	9%	1%	0%	6%	1%	0%	1%
Banktitok	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	2%	0%	0%	1%
Adótitok	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	3%	0%	0%
Egyéb titok	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nem közérdekből nyilvános (védendő) személyes adat	47 %	40 %	25 %	19 %	11 %	6%	8%	17 %	11 %	15 %	18 %	17 %
Az Infotv. 28. § (3) bekezdése szerinti igény pontosítására nem érkezett válasz	0%	0%	0%	5%	2%	10 %	4%	3%	5%	3%	2%	8%
A Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör)	0%	0%	0%	3%	2%	6%	1%	3%	5%	5%	5%	0%
Az Infotv. 29. § (b) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (nem adta meg nevét, elérhetőségét)	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Az igényelt adat vonatkozásában a megkeresett szerv nem minősül adatkezelőnek	50 %	47 %	64 %	44 %	47 %	23 %	50 %	46 %	37 %	55 %	56 %	56 %
Az igényelt adatok az Infotv. 27. § (5) bekezdése alapján döntés megalapozását szolgáló adatnak minősülnek	3%	13 %	11 %	4%	7%	6%	0%	7%	4%	6%	1%	1%

Elutasítási ok	2017			2018			2019			2020		
	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K	1-es K	2-es K	3-as K
Az igényelt adatok az Infotv. 27. § (6) bekezdése alapján további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálják	0%	0%	0%	0%	2%	1%	2%	1%	2%	1%	3%	3%
Az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg	0%	0%	0%	2%	4%	6%	8%	6%	10%	4%	9%	7%
Új adat előállítására nem kötelezhető az adatkezelő	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Nem törvényes indok	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Személyes adatot tartalmaz a kért adat	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Számla szintű ellenőrzés	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	1%	0%	0%	1%
A kért struktúrában nem áll rendelkezésre adat	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	2%	0%	1%	1%
Egyéb ok	0%	0%	0%	15%	18%	29%	22%	7%	9%	1%	1%	1%
Összesen (ok ismert)	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság. Saját szerkesztés

Jelentős eltérések az egyes kutatásokhoz sorolható szervek jelentéseiben nem tapasztalhatók, kisebb eltérések mutatkoznak, mint pl. az „üzleti titok” megtagadási ok jellemzőbb előfordulása a 3-as kutatáshoz sorolható szervek jelentéseiben (33. táblázat).

9.4.3.4 A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz benyújtott közérdekű adatigénylések teljesülésének vizsgálata

A NAIH-hoz 2019-ben 69 adatigénylés érkezett be, amelyből 10 db (14,5%) került elutasításra. 2020-ban az adatigénylők összesen 187 adatigénylést nyújtottak be a Hatósághoz, amelyből 43 db-ot (23%) utasítottak el.

35. táblázat: A NAIH-hoz benyújtott adatigénylések, 2019-2020

Tárgyév	Összes beérkezett adatigénylés (db)	Összes elutasított adatigénylés (db)	Összes elutasított adatigénylés (%)
2019	69	10	14,5%
2020	187	43	23%

Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság. Saját szerkesztés

2019-ben az elutasított adatigénylések között 1 db „az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja értelmében bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel korlátozott”; 1 db „nem közérdekből nyilvános (védendő) személyes adat”; 7 db „az igényelt adat vonatkozásában a megkeresett szerv nem minősül adatkezelőnek”; valamint 1 db „az igényelt adatok az Infotv. 27. § (5) bekezdése alapján döntés megalapozását szolgáló adatnak minősülnek” okkal került elutasításra.

2020-ban az elutasított adatigénylések között 2 db „az Infotv. 27. § (2) bekezdés c) pontja szerint bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében korlátozott”; 1 db „az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja értelmében bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel korlátozott”; 20 db „nem közérdekből nyilvános (védendő) személyes adat”; 12 db „az igényelt adat vonatkozásában a megkeresett szerv nem minősül adatkezelőnek”; 4 db „az igényelt adatok az Infotv. 27. § (5) bekezdése alapján döntés megalapozását szolgáló adatnak minősülnek”; további 4 db pedig egyéb okkal került elutasításra.

9.4.4 A NAIH és az Alkotmánybíróság kapcsolata

36. táblázat: Az Alkotmánybíróság által hivatkozott NAIH állásfoglalások, jelentések

NAIH aktus ügyszáma	Hivatkozó alkotmánybírósági határozat
NAIH/2015/2141/5/V.	3299/2019. (XI. 18.) AB hat.
NAIH/2015/4376/7/V.	3299/2019. (XI. 18.) AB hat.
NAIH/2016/1715/2/J.	8/2016. (IV. 6.) AB hat.
NAIH/2016/1288/2/J.	7/2016. (IV. 6.) AB hat.
NAIH/2015/2069/8/V.	3069/2019. (IV. 10.) AB hat.

Forrás: Alkotmánybíróság. Saját szerkesztés

Az Alkotmánybíróság különvéleményei, párhuzamos indokolásai körében mindösszesen egyszer hivatkozott alkotmánybíró a NAIH valamely aktusára. Nevezetesen, Czine Ágnes hivatkozta a NAIH/2016/1911/V. számú ajánlását a 7/2016. (IV. 6.) AB határozatban. Megemlíthető továbbá, hogy Pokol Béla a 21/2013. (VII. 19.) AB határozathoz fűzött különvéleményében a NAIH és az Alkotmánybíróság szorosabb együttműködését javasolja.

A Kúria összefoglaló véleménye egy NAIH jelentésre hivatkozik (NAIH /2016/1514/6N jelentés). A vélemény helytelenül (NAIH /2016/1514/ON) jelentésről beszél.

Relevánsak továbbá azok a NAIH állásfoglalások és jelentések, amelyeket a NAIH éves jelentésének közérdekű adatigényléssel kapcsolatos fejezetében közzétettek. NAIH beszámolóra (2018. évi) egy darab alkotmánybírói határozat hivatkozik, a 3299/2019. (XI. 18.) AB határozat.

9.5 A civil szervezetek, szereplők releváns kutatási eredményeinek vizsgálata

9.5.1 Tájékoztató anyagok

Az egyes civil szervezetek honlapján elérhetőek általános tájékoztatók magáról az információszabadságról, illetve az egyedi adatigénylés menetéről, céljáról is. A TASZ honlapján többféle tájékoztató is elérhető.⁶⁰⁸

A Transparency többféle tájékoztató anyaggal, „Kisokossal” rendelkezik. Ezek nagyrészt a korrupcióhoz kapcsolódnak, ezáltal érintve az információszabadság területét. Ugyan található a honlapon közérdekű adatigényléshez kapcsolódó tájékoztató,⁶⁰⁹ azonban nagyrészt a szervezet tevékenysége folytán ez a közpénzfelhasználáshoz kapcsolódik, arra koncentrálnak. A Transparency ehhez kapcsolódóan működtet például egy *Antikorrupciós Kisokost*,⁶¹⁰ illetve *Korrupció Értékelési Indexet*.⁶¹¹

A Levegő Munkacsoport oldalán található egy gyűjtemény az olyan külső weboldalakra vezető linkekről, amelyek környezeti információkat tartalmaznak.⁶¹²

Kiadványok:

- Az EKINT kiadványai;⁶¹³
- Az EMLA kiadványai;⁶¹⁴
- A K-Monitor kiadványai.⁶¹⁵

⁶⁰⁸ <https://tasz.hu/cikkek/informacioszabadsag-1x1>; <https://tasz.hu/cikkek/kisokos-kozerdeku-adatot-kero-levelek>;
<https://tasz.hu/tema/kozerdeku-adatigenyles>; <https://tasz.hu/cikkek/utmutato-az-adatok-kozzeteterol-es-adatkeresek>
megvalaszolasarol-civil-szervezeteknek

⁶⁰⁹ <https://transparency.hu/kozszektor/informacioszabadsag/>

⁶¹⁰ <http://transparency.hu/antikorrupcios-kisokosok/>

⁶¹¹ <https://transparency.hu/adatok-a-korrupcirol/korrupcio-erzekelesi-index/>

⁶¹² <http://levegő.hu/tanacsado-iroda/kornyezeti-adatok/>

⁶¹³ <http://www.ekint.org/konyv/az-elektronikus-informacioszabadsag>

⁶¹⁴ <https://emla.hu/hu/tags/kiadv%C3%A1nyok>

⁶¹⁵ <https://k-monitor.hu/tanacsadas>

9.5.2 Nemzetközi kutatásban, együttműködésben való részvétel

2021 májusában jelent meg a **Contributions of Hungarian NGOs to the European Commission's Rule of Law Report** című kiadvány, amelynek szerkesztésében részt vett az Amnesty International, a Társaság a Szabadságjogokért, a Magyar Helsinki Bizottság, a K-Monitor, a Mérték Média Monitor, a Political Capital, a Roma Versitas, illetve a Transparency International is. A jelentés négy nagy szempont alapján vizsgálja a magyar jogállamiság helyzetét:

1. az igazságügyi rendszer,
2. a korrupció megelőzés,
3. a médiapluralizmus, illetve
4. egyéb faktorok alapján, mint például a hatóságok pártatlansága, függetlensége, a jogalkotás vagy a választójog.

Az **RTI nemzetközi értékelési rendszer** magyar vonatkozású részeit, amely a Helyzetjelentés 5.2. pontjában bemutatásra került, a TASZ munkatársa, *dr. Hüttl Tivadar* véleményezte.

9.5.3 Adatbázisok

Az Átlátszó üzemelteti a **KiMitTud** elnevezésű online adatbázist. A felületen megtalálhatók azok a korábbi adatigénylések, amelyeket a rendszerbe feltöltöttek, illetve annak a segítségével, az Átlátszó közreműködésével adtak le. Külön lehet szűrni az adatgazdákra, az adatigénylésekre, mely utóbbiak esetén megtekinthetők az elutasított igénylések is.

A honlap a <https://kimittud.atlatszo.hu/> internetes címen érhető el. A honlap alapjául szolgáló keresőmotor (Alaveteli) szabad forráskódú és licencű, mindenkit biztatnak arra, hogy az országára vonatkozó hasonló rendszert vezessen be. Az Alaveteli a <https://alaveteli.org/> címen érhető el.

Az EMLA adatbázist vezet azon ügyekről, amelyekkel kapcsolatosan a tevékenységét kifejti. Az adatbázisban (Döntvénytárban) lehet szövegesen keresni, de térképen is megjeleníti az ügyeket, ahol a piros pontokra kattintva rövid összefoglaló, további linken pedig az ügy részletes körülményei, az ahhoz kapcsolódó információk és fájlok is elérhetőek.⁶¹⁶

Közpénzfelhasználással kapcsolatos adatbázis található a K-Monitor honlapján is,⁶¹⁷ ahol lehet név, hely, intézmény, akták, kulcsszavak szerint is keresni.

9.5.4 Civil szervezetek adatigénylései

A civil szervezetek honlapjaikon szerepeltetik a közérdekű adatigényléseiket, azok sikerességét, sikertelenségét egyaránt. Ezek egy része kiemelt közéleti ügy, amelynek során az ügy körülményeit is feltárják, bemutatják az állampolgároknak; míg más részük kevésbé kapcsolódik az aktuális közügyekhez, közpénzfelhasználáshoz vagy nem országos jelentőségű.

Egyes civil szervezetek tartalmazzák speciális **formanyomtatványokat** is a honlapjukon, így pl. a környezeti információs szabadsággal összefüggésben a Levegő Munkacsoport honlapja.⁶¹⁸ Arra is van példa, hogy online formában **tanácsot** lehet kérni az adott szervezettől a közadatok megismerésével összefüggésben.⁶¹⁹

⁶¹⁶ Az EMLA Döntvénytára a <http://emla.hu/ekd/> webcímen érhető el.

⁶¹⁷ <https://k-monitor.hu/adatbazis>

⁶¹⁸ <http://levego.hu/tanacsado-iroda/formanyomtatvan yok/>

⁶¹⁹ <http://levego.hu/tanacsado-iroda/tanacs keres/>

Számos civil szervezet mint hírt jeleníti meg az egyedi adatigényléseket, míg más esetben az ezekhez kapcsolódó ügyiratok stb. is elérhetőek a honlapon.⁶²⁰

A perrel érintett adatigénylések kiemelt jelentőséggel bírnak, hiszen ezekben az esetekben már zavar tapasztalható a konkrét ügy megvalósulásában, és a korrekciós mechanizmusok igénybevételére van szükség. Ezek tipikusan azok az esetek, amelyek sajtónyilvánosságot is kapnak. (Természetesen, a perrel nem érintett közérdekű adatigénylésekkel összefüggésben is felmerülhet ugyanez, azonban itt a sajtó korrekciós szerepe kettős: nem csupán tájékoztat a közérdekű adatokról, azokkal összefüggésben, hanem az adott közfeladatot ellátó szerv működésével összefüggésben aktivizálódik 'házörzökutya' szerepe is). Több civil szervezet ezért külön gyűjti, strukturálja a perrel érintett adatigényléseket.⁶²¹

9.5.5 Egyéb releváns információ

Korábban az Átlátszó honlapján⁶²² elérhető volt az Adatvédelmi Biztos honlapjának archivált változata az összes közleménnyel, tájékoztató anyaggal és állásfoglalással. A NAIH honlapján jelenleg is megtalálhatók a korábbi adatvédelmi biztos éves beszámolóit, illetve állásfoglalásai.⁶²³ A weboldal archív változata is elérhető online, azonban számos aloldala – így az információs szabadsággal összefüggő állásfoglalások egy része – már nem aktív.⁶²⁴

Egyes civil szervezetek együttműködnek a sajtóval is, és blog formájában könnyen érthető jogi, így információs szabadsággal kapcsolatos ügyeket, tényeket, elemzéseket is közzé tesznek. Példaként említhető ilyen blogok: a Helsinki Bizottságé,⁶²⁵ a TASZ-é,⁶²⁶ a K-Monitoré,⁶²⁷ a Levegő Munkacsoporté⁶²⁸ vagy a Transparency-é a HVG-n.⁶²⁹ Az EKINT a saját honlapján teszi közzé az információs szabadsággal kapcsolatos híreit, álláspontjait.⁶³⁰

9.6 A rendelkezésre álló szankcionálási lehetőségek és egyéb befolyásoló eszközök alkalmazási gyakorlatának vizsgálata, elemzése

A Helyzetelemzés a szankciós mechanizmusok körében az információs szabadság hatóság (NAIH) esetében különbséget tesz a puha és a kemény szankciók között. A szankciós mechanizmusokat (a szankciókat és jogkövetkezményeket) a Helyzetelemzés 7. pontja részletesen tartalmazza a NAIH, a bíróságok, az Alkotmánybíróság esetében, illetve a büntetőeljárással, valamint a bírósági végrehajtókkal kapcsolatosan a Helyzetelemzés 6. pontja; míg a civil szervezetek és sajtó a Helyzetelemzés több pontján is megjelennek.

⁶²⁰ <https://blog.atlatszo.hu/tag/kozerdeku-adatigenyles/>; Az EMLA a projektjeiről az alábbi linken számol be: https://emla.hu/hu/projekt_hun.

⁶²¹ pl.: <https://atlatszo.hu/category/cikkek/adatperek/> vagy <https://transparency.hu/hirek/pereink-a-kozerdeku-adatok-megismerese-erdekeben/>

⁶²² <https://abi.atlatszo.hu/>

⁶²³ <https://www.naih.hu/archiv-dontesek/abi-archivum>

⁶²⁴ Az archivált oldal az alábbi hiperlinken érhető el:

www.web.archive.org/web/20160626103530/http://abi.atlatszo.hu/index.php?menu=info_szabadsag

⁶²⁵ <https://helsinkifigyelo.444.hu/>

⁶²⁶ <https://ataszjelenti.444.hu/>

⁶²⁷ <https://k.blog.hu/>

⁶²⁸ <https://levegomunkacsoport.blog.hu/>

⁶²⁹ <https://korrupcio.hvgblog.hu/>

⁶³⁰ <http://www.ekint.org/tevekenyseg/az-allam-atlathatosaga-informacioszabadsag>

Jelen fejezet ennél fogva az egyéb befolyásoló eszközökre fókuszál. Ilyen különösen a nemzetközi keretrendszer:

1. az Aarhusi Egyezmény,
2. a Tromsø-i Egyezmény,
3. az EJEB joggyakorlata és
4. az EUB joggyakorlata.

Ezek a befolyásoló eszközök az adatigénylés bonyolult folyamatának több fázisában is jelentkeznek és korrekciós hatást fejtenek ki. A két nemzetközi egyezmény a jogalkotás korrekcióján keresztül fejt ki pozitív hatást. Olyan minimumkövetelményeket fogalmaznak meg, amelyeknek az információszabadság egésze, vagy az Aarhusi Egyezmény esetében a környezeti információkkal összefüggő szabályozás szempontjából meg kell felelni. A nemzeti szabályozásnak a nemzetközi keretrendszerhez igazítása már az egyes adatigénylések esetében is korrekciós hatást vált ki, de kihat az általános tájékoztatási szintre is (különösen a környezeti információkkal összefüggésben).

Az EJEB és az EUB joggyakorlatának különösen az állami jogalkalmazó szervek viszonyából van jelentősége. Ezek a befolyásoló tényezők elsődlegesen a bíróságok, illetve az Alkotmánybíróság jogértelmezési, jogalkalmazási tevékenysége során fejtenek ki korrekciót, és szintén a nemzetközi követelményeknek való megfelelést szolgálják. Az EJEB döntéseinek való megfelelés elmulasztásához korrekciós mechanizmus kapcsolódik, mely egy kemény szankcionálási eszköz: ugyanis az EJEB elmarasztalhatja Magyarországot az EJEE megsértése miatt. E körben Magyarországot kártérítés és kompenzáció megfizetésére kötelezheti. Az EUB döntéseinél az információszabadság területén ilyen kemény szankciós mechanizmus nem található, mivel az alapjogi szabályozás ezen a területen alapvetően nemzeti szinten marad, arra korlátozódik. Az EUB döntéseinek figyelembevétele tehát nem kikényszeríthető, az elsősorban a jogalkalmazó szervek önkorrekciójára, a jogértelmezés magasabb szintre emelésére, cizellálására alkalmas.

9.6.1 Aarhusi Egyezmény

Az Aarhusi-egyezményt a 2001. évi LXXXI. törvény hirdette ki, és a környezeti információk megismeréséhez, megismerhetőségéhez kapcsolódik kizárólagosan. Az Egyezmény célja a jelen és jövő generációkban élő minden egyén azon jogának védelme, hogy egészségének és jólétének megfelelő környezetben éljen. Ennél fogva Magyarország a törvényi kihirdetés és a nemzeti jogba való átültetés által garantálja a nyilvánosság számára *környezetvédelmi ügyekben* a jogot az információk hozzáférhetőségéhez, a döntéshozatalban való részvételhez és az igazságszolgáltatás igénybevételéhez.

A táblázatban hivatkozott jogszabályok a Helyzetelemzés mellékletében érhetők el.

37. táblázat: Az Aarhusi Egyezmény releváns rendelkezései

1. Általános tájékoztatási szint	
1.1. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről	3. cikk 3. 5. cikk 2. 6. cikk 2-11.
1.2. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete az adatkezelők részéről	-
2. Proaktív közzététel	
2.1. Egyes közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének kötelezettsége	-

2.2. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei	-
2.3. Egyedi közzétételi listák	-
2.4. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok	-
3. Egyedi adatigénylés	
3.1. Az adatigénylés	
3.1.1. Az adatigénylő személye, anonimitása	2. cikk 4-5. 3. cikk 9.
3.1.2. Az adatigénylés formai követelményei	-
3.1.3. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen (közérdekű) adatot kíván megismerni	5. cikk 2. a)
3.1.4. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a közérdekűnek minősülő adatok körét	-
3.1.5. Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen közérdekű adatot kíván megismerni, de nem tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő	4. cikk 5.
3.1.6. Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv közérdekű adatokkal rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen közérdekű adatok vannak az adott szervnél	5. cikk 2. a)
3.1.7. Az adatkezelő nem érti az adatigénylést	-
3.1.8. Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre	4. cikk 3., 5.
3.1.9. Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér	-
3.1.10. A közfeladatot ellátó szerv együttműködése	3. cikk 2.
3.2. Az adatigénylés teljesítése	
3.2.1. A teljesítés határideje	4. cikk 2.
3.2.2. A teljesítés módja	4. cikk 1.
3.3. Az adatigénylés elutasítása	
3.3.1. Az adatigény elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén	-
3.3.2. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosíthatatlansága esetén	4. cikk 3.
3.3.3. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén	-
3.3.4. A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény	-
3.3.5. Az adatigény elutasítása jogszabályi rendelkezés alapján	-
3.3.7. Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása	4. cikk 3.,4.,6.
3.3.8. A szükségtelennak és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága	-

3.3.9. A visszaélésszerűnek ítélt adatigény elutasíthatósága	-
3.3.10. A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása	4. cikk 8.
3.3.11. Az adatigény elutasításának határideje	4. cikk 7.
3.3.12. Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról	
3.3.13. Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei	
3.3.14. Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigénylésekről	-
3.3.15. A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről	-
4. Jogalkotás	
3. cikk 1., 5-8. 5. cikk 1.-10. 7. cikk 8. cikk	
5. Civil szervezetek	
3. cikk 4.	
6. Hatóság	
7. cikk	
7. Jogorvoslat	
9. cikk 1-5.	

Forrás: Saját szerkesztés

9.6.2 Tromsø-i Egyezmény

Ahogy azt már az 5.1.2. alfejezetben is jeleztük, vizsgálandó, hogy a hazai szabályozás eleget tesz-e a Tromsø-i Egyezményben vállaltaknak.

Tromsø-i Egyezmény

2. cikk 1. A Feleknek megkülönböztetés nélkül, bárki számára biztosítaniuk kell a jogot, hogy adatigénylés alapján hozzáférhessenek a közhatalmi szerv kezelésében lévő, közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz.

2. A Feleknek meg kell tenniük a szükséges belső jogi intézkedéseket annak érdekében, hogy a közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférés a jelen Egyezményben foglalt rendelkezések szerint érvényesülhessen.

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének folyamata, a folyamat egyes gyakorlati és szabályozási csomópontjai az alábbiakban foglalható össze, megjelenítve az Egyezmény azon rendelkezéseit, amelyek a folyamat egyes pontjain relevánsak. A táblázatban hivatkozott jogszabályok a Helyzetelemzés mellékletében érhetők el.

38. táblázat: A Tromsø-i Egyezmény releváns rendelkezései

1. Általános tájékoztatási szint	
1.1. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről	9. cikk 5.
1.2. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete az adatkezelők részéről	
2. Proaktív közzététel	
2.1. Egyes közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének kötelezettsége	-
2.2. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei	-
2.3. Egyedi közzétételi listák	-
2.4. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok	-
3. Egyedi adatigénylés	
3.1. Az adatigénylés	
3.1.1. Az adatigénylő személye, anonimitása	2. cikk 1. 4. cikk 2.
3.1.2. Az adatigénylés formai követelményei	4. cikk 3.
3.1.3. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen (közérdekű) adatot kíván megismerni	5. cikk 1., 5.
3.1.4. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a közérdekűnek minősülő adatok körét	-
3.1.5. Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen közérdekű adatot kíván megismerni, de nem tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő	5. cikk 2.
3.1.6. Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv közérdekű adatokkal rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen közérdekű adatok vannak az adott szervnél	-
3.1.7. Az adatkezelő nem érti az adatigénylést	-
3.1.8. Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre	-
3.1.9. Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér	7. cikk 1.
3.2. Az adatigénylés teljesítése	
3.2.1. A teljesítés határideje	5. cikk 4.
3.2.2. A teljesítés módja	6. cikk 1-3. 7. cikk 1.
3.3. Az adatigénylés elutasítása	
3.3.1. Az adatigény elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén	-
3.3.2. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosíthatatlansága esetén	5. cikk 5. i)

3.3.3. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén	-
3.3.4. A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény	-
3.3.5. Az adatigény elutasítása jogszabályi rendelkezés alapján	3. cikk 1-2.
3.3.7. Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása	-
3.3.7. Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása	-
3.3.8. A sürgősségellenek és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága	4. cikk 1.
3.3.9. A visszaélés szerűnek ítélt adatigény elutasíthatósága	5. cikk 5. ii)
3.3.10. A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása	7. cikk 1-2.
3.3.11. Az adatigény elutasításának határideje	-
3.3.12. Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról	-
3.3.13. Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei	5. cikk 6.
3.3.14. Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigénylésekről	-
3.3.15. A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről	-
4. Korrekciós mechanizmusok	
8. cikk 1-2.	

Forrás: Saját szerkesztés

9.6.3 Emberi Jogok Európai Bírósága

9.6.3.1 Az EJEK döntései az Alkotmánybíróság gyakorlatában

Az Alkotmánybíróság több korábbi határozatában rámutatott,⁶³¹ hogy az Egyezménynek az egyes alapvető szabadságokkal kapcsolatos jogértelmezését az Alaptörvényben nevesített alapvető jogok vonatkozásában nem hagyhatja figyelmen kívül akkor, ha az Alaptörvény ugyanúgy fogalmazza meg az alapvető jog lényegi tartalmát, mint az Egyezmény. Ilyen esetben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb, mint az EJEK által meghatározott védelem. Az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell az EJEK joggyakorlatát, és az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját korábbi határozataiból ez kényszerűen nem következne.⁶³²

39. táblázat: Az Emberi Jogok Európai Bíróságának releváns döntései az Alkotmánybíróság esetjogában

Emberi Jogok Európai Bíróságának döntése	Hivatkozó AB határozat
Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország [GC] (18030/11), 2016. november 8.	13/2019. (IV. 8.) AB hat.

⁶³¹ 4/2015. (II. 13.) AB határozat; 2/2017. (II. 10.) AB határozat; 21/2018. (XI. 14.) AB határozat; 13/2019. (IV. 8.) AB határozat

⁶³² 4/2015. (II. 13.) AB határozat; 2/2017. (II. 10.) AB határozat; 21/2018. (XI. 14.) AB határozat; 13/2019. (IV. 8.) AB határozat

Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország (37374/05.), 2009. április 14.	13/2019. (IV. 8.) AB hat. 4/2015. (II. 13.) AB hat.
Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes kontra Ausztria (39534/07), 2013. november 28.	13/2019. (IV. 8.) AB hat.
Bubon kontra Oroszország (63898/09), 2017. február 7.	13/2019. (IV. 8.) AB hat.
Leander kontra Svédország (9248/81), 1987. március 26.	4/2015. (II. 13.) AB hat.
Loiseau kontra Franciaország (46809/99), 2004. szeptember 28.	4/2015. (II. 13.) AB hat.
Observer and Guardian kontra Egyesült Királyság (13585/88), 1991. november 26.	4/2015. (II. 13.) AB hat.
Bladet Tromsø and Stensaas kontra Norvégia [GC] (21980/93), 1999. május 20.	4/2015. (II. 13.) AB hat.

Forrás: Saját szerkesztés

A táblázat alapján látható, hogy egy-egy EJEB határozat az Alkotmánybíróság teljes, információszabadsággal összefüggő gyakorlatában csupán egyszer kerül lehivatkozásra. Ez alól a TASZ kontra Magyarország-ügy a kivétel, amelyet kétszer hivatkozik az Alkotmánybíróság. Látható az is, hogy a másik két magyar vonatkozású ügy, a Kenedi-ügy,⁶³³ illetve a Szurovecz-ügy⁶³⁴ egyszer sem jelenik meg hivatkozási alapként a joggyakorlatban.

A vizsgált 40 alkotmánybírói döntésből 31 darab volt AB határozat, ezért a hivatkozó határozatok számszerűsége is sokatmondó, hiszen csupán két határozat hivatkozik EJEB-döntést.

Egyetlen információszabadságos döntésben hivatkozott alkotmánybíró EJEB döntést különvéleményében, párhuzamos indokolásában: Czine Ágnes a 12/2017. (VI. 19.) AB határozatban.

További, az információszabadsághoz lazábban kapcsolódó EJEB döntéseket is hivatkozik az Alkotmánybíróság információszabadsággal kapcsolatos ügyekben, így különösen a magánélethez való joggal összefüggésben,⁶³⁵ a titkos megfigyeléshez,⁶³⁶ valamint a választójoghoz⁶³⁷ kapcsolódóan.

Az Alkotmánybíróság által hivatkozott lényeges megállapítások és jogelvek:

- Az EJEB e területen fennálló esetjoga a sajtószabadsággal összefüggésben került kifejlesztésre, amely az ilyen ügyekkel kapcsolatos információk és eszmék terjesztését szolgálja [ld. Observer and Guardian kontra Egyesült Királyság (13585/88), 1991. november 26.]. Ezzel összefüggésben a legnagyobb gondossággal kell vizsgálódását lefolytatnia akkor, ha a nemzeti hatóságok által tett intézkedések – beleértve az olyan intézkedéseket is, amelyek csupán megnehezítik az információhoz való hozzáférést – alkalmasak arra, hogy elbátortalanítsák a sajtót, a társadalom egyik „házórzó kutyáját” („watchdog”) attól, hogy jogosan közérdekűnek tekintett ügyekről folytatott nyilvános vitában részt vegyen [ld. Bladet Tromsø and Stensaas kontra Norvégia [GC] (21980/93), 1999. május 20.].⁶³⁸
- Korábbi döntéseiben az EJEB a véleménynyilvánítás szabadságával (EJEE 10. cikk) összefüggésben még arra mutatott rá, hogy ez a jog „nem biztosítja az egyén számára a

⁶³³ Kenedi v. Hungary No. 31475/05 26/05/2009.

⁶³⁴ Szurovecz v. Hungary No. 15428/16 08/10 /2019.

⁶³⁵ 28/2014. (IX. 29.) AB hat.

⁶³⁶ 32/2013. (XI. 22.) AB hat.

⁶³⁷ 1/2013. (I. 7.) AB hat.

⁶³⁸ 4/2015. (II. 13.) AB határozat

személyes álláspontjával kapcsolatos információt tartalmazó nyilvántartáshoz való hozzáférés jogát, s nem rója a Kormányra azt a kötelezettséget, hogy ilyen információt közöljön az egyénnel” [Leander kontra Svédország (9248/81), 1987. március 26.] továbbá, hogy „az Egyezményből nehezen vezethető le egy általános hozzáférési jog az adminisztratív adatokhoz és iratokhoz” [Loiseau kontra Franciaország (46809/99), 2004. szeptember 28.].⁶³⁹

- Mindazonáltal szempont lehet az alapjog gyakorlásának alkotmányos korlátozásakor az is, hogy a kiadni kért információ tekintetében monopolhelyzetben van-e az adatkezelő, tehát hogy kizárólagos hozzáférése van-e bizonyos adatokhoz, és azok más forrásból egyáltalán nem elérhetők [vö. EJEB, Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes kontra Ausztria (39534/07), 2013. november 28., 47. bekezdés; vö. továbbá Bubon kontra Oroszország (63898/09), 2017. február 7., 42–45. bekezdés], avagy más forrásból nyilvánvalóan kisebb munkateher árán hozzáférhetők (pl. ugyanaz az adat egy másik adatkezelő elektronikus nyilvántartásából lekérdezhető).⁶⁴⁰
- Az egyébként kezelt (például tárolt) adatok kikeresésétől elkülönítendő az az eset, amikor az adatigénylés már nem egy konkrét, egyszerűen vagy többletmunkával kikereshető, a közfeladathoz kapcsolódó adatra vagy adatsorra irányul, hanem arra, hogy az adatkezelő a rögzítetteken kívül új adatokat szerezzen be, gyűjtsön, vagy az általa egyébként kezelt adatok összevetése útján új, minőségileg más adatot (statisztikát, kimutatást), esetleg az adatokat magyarázó anyagokat állítson elő, vagy az adatokból következtetéseket vonjon le {vö. EJEB, Bubon kontra Oroszország (63898/09), 2017. február 7., 40–45. bekezdés, Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország [GC] (18030/11), 2016. november 8., 157–170. bekezdés}.⁶⁴¹
- Amennyiben az információ létezik, közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatnak minősül (Infotv. 3. § 5. és 6. pont a fenti tartalommal) és a kérelmező azt kezeli (gyűjti, felveszi, rögzíti, rendszerezi, tárolja stb., lásd Infotv. 3. § 10. pont), továbbá az adat azonnal elérhető, „készen és rendelkezésre áll” [vö. EJEB, Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország (37374/05.), 2009. április 14., 36. bekezdés], az adatközlés kötelezettsége nyilvánvalóan fennáll és nem is vitatott.⁶⁴²
- Az utóbbi időben azonban az „információmegismerés szabadsága” fogalmának tágabb értelmezése, s ezáltal az információhoz való hozzáférés jogának elismerése felé mozdult el az EJEB gyakorlata [TASZ kontra Magyarország (37374/05), 2009. április 14.].⁶⁴³
- Ez az érvelés tükröződik egyebekben az EJEB gyakorlatában is, amikor azt hangsúlyozza, hogy a „közérdek olyan kérdésekre vonatkozik, amelyek olyan mértékben érintik a nagyközöniséget, hogy az jogosan érdeklődhet irántuk, megragadják a nyilvánosság figyelmét, vagy jelentős mértékben foglalkoztatják az embereket, különösen ha a polgárok jólétét vagy a közösség életét érintik” {Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország [GC] (18030/11), 2016. november 8., 161–162. bekezdés}.⁶⁴⁴

9.6.3.2 Az EJEB információs szabadsággal összefüggő fontosabb döntései

40. táblázat: Az EJEB információs szabadsággal összefüggő fontosabb döntései

Döntés száma	Döntés neve
No. 21980/93.	<i>Bladet Tromsø and Stensaas kontra Norvégia</i>
No. 63898/09.	<i>Bubon kontra Oroszország</i>

⁶³⁹ 4/2015. (II. 13.) AB határozat

⁶⁴⁰ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat

⁶⁴¹ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat

⁶⁴² 13/2019. (IV. 8.) AB határozat

⁶⁴³ 4/2015. (II. 13.) AB határozat

⁶⁴⁴ 13/2019. (IV. 8.) AB határozat

No. 19983/92.	<i>De Haes és Gijssels kontra Belgium</i>
No. 40984/07.	<i>Fatullayev kontra Azerbajdzsán</i>
No. 10454/83.	<i>Gaskin kontra Egyesült Királyság</i>
No. 31475/05.	<i>Kenedi kontra Magyarország</i>
No. 23883/06.	<i>Khurshid Mustafa és Tarzibachi kontra Svédország</i>
No. 9248/81.	<i>Leander kontra Svédország</i>
No. 46809/99.	<i>Loiseau kontra Franciaország</i>
No. 18030/11.	<i>Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország</i>
No. 13585/88.	<i>Observer and Guardian kontra Egyesült Királyság</i>
No. 39534/07.	<i>Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes kontra Ausztria</i>
No. 27329/06.	<i>Roşianu kontra Románia</i>
No. 19101/03.	<i>Sdružení Jihočeské Matky kontra Cseh Köztársaság</i>
Nos. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01, 73973/01.	<i>Sîrbu és mások kontra Moldova</i>
No. 15428/16.	<i>Szurovecz kontra Magyarország</i>
No. 37374/05.	<i>Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország</i>
No. 48135/06.	<i>Youth Initiative for Human Rights kontra Szerbia</i>

Forrás: <https://hudoc.echr.coe.int>. Saját szerkesztés

9.6.3.3 A Tromsø-i Egyezmény az EJEB joggyakorlatában

41. táblázat: A Tromsø-i Egyezmény az EJEB joggyakorlatában

Döntés száma	Döntés neve
No. 18030/11	<i>Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország</i>
No. 33509/04	<i>Guseva v. Bulgaria</i> <i>Wojtyczek bíró különvéleménye</i>
No. 63898/09	<i>Bubon v. Russia</i>
No. 48135/06	<i>Youth Initiative for Human Rights v. Serbia</i> <i>Sajó és Vučnić bírók párhuzamos indokolása</i>

Forrás: <https://hudoc.echr.coe.int>. Saját szerkesztés

9.6.4 Az Európai Unió Bíróságának az Alapjogi Charta 42. cikkéhez kapcsolódó esetjoga

Az Európai Unió vonatkozó jogi aktusai alapvetően nem érintik a tagállami, így a magyar jogot sem. Az uniós intézmények dokumentumaihoz való hozzáférésről az Európai Unió Alapjogi Chartájának 42. cikke hivatkozik. A magyar bíróságok jogértelmezésükben azonban kötelesek a jogszabályokat az uniós

joggal összhangban értelmezni (uniókonform értelmezés).⁶⁴⁵ Az alábbi táblázat azokat a legfontosabb határozatokat tartalmazza, amelyeket az Európai Unió Bírósága az Alapjogi Charta 42. cikkével összefüggésben hozott.

42. táblázat: Az Alapjogi Charta 42. cikke a joggyakorlatban (fontosabb döntések)

Döntés száma	Döntés neve
C-761/18.	<i>Leino-Sandberg kontra Parlament</i>
C-342/19.	<i>De Masi and Varoufakis kontra EKB</i>
C-178/18.	<i>MSD Animal Health Innovation és Intervet International kontra EMA</i>
C-175/18.	<i>PTC Therapeutics International kontra EMA</i>
C-560/18.	<i>Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych kontra Bizottság</i>
C-213/15.	<i>Bizottság kontra Breyer</i>
C-57/16.	<i>ClientEarth kontra Bizottság</i>
C-562/14.	<i>Svédország kontra Bizottság</i>
C-466/11.	<i>Currà és társai</i>
C-608/11.	<i>Land Wien kontra Bizottság</i>
C-584/10.	<i>Bizottság és mások kontra Kadi</i>
C-58/94.	<i>Holland Királyság kontra Európai Unió Tanácsa</i>
C-41/00.	<i>Interporc Im- und Export GmbH kontra Bizottság</i>
C-174/95.	<i>Mattei</i>
C-353/99.	<i>Tanács kontra Hautala</i>
C-353/01.	<i>Olli Mattila kontra Európai Unió Tanácsa és Európai Közösségek Bizottsága</i>
C-193/01.	<i>Pitsiorlas kontra Tanács és EKB</i>
C-260/01.	<i>Parlament kontra Tanács</i>
C-266/05.	<i>Sison kontra Tanács</i>
C-64/05.	<i>Svédország kontra Bizottság</i>
C-39/05.	<i>Svédország és Turco kontra Tanács</i>

Forrás: dejure.org. Saját szerkesztés

Az Európai Unió Bíróságának döntésére a 2012 után közzétett, az Alkotmánybíróság honlapján elérhető 40 db alkotmánybírói határozatból mindössze egy határozat hivatkozik: a 3056/2015. (III. 31.) AB határozat a C-73/07. számú ügyet⁶⁴⁶ hivatkozta. Mint látható, az Alkotmánybíróság által hivatkozott döntés nem szerepel a kinyert döntések között. Ennek az oka, hogy a döntés alapvetően a személyes adatok kezelésével kapcsolatos, és a 95/46/EK irányelv értelmezésével függ össze, jóllehet a közérdekű adatokkal kapcsolatos megállapításokat is tesz, de nem tartozik az Alapjogi Charta 42. cikkének szűk értelemben vett hatókörébe.

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló 1049/2001/EK rendeletére mindössze egy AB határozat hivatkozik, a 29/2014. (IX. 30.) AB határozat.

⁶⁴⁵ Jakab, A (2011), A bírói jogértelmezés az Alaptörvény tükrében. Jogesetek Magyarázata 2011/4. 92-93.

⁶⁴⁶ Tietosuo javaltuutettu v. Stakunnan Markkipörssi Oy. Satamedia Oy.

9.6.5 A 2003/4/EK irányelv joggyakorlatban

Az irányelvvel kapcsolatos elvi jellegű megállapításokat a következő döntések tartalmazzák:

43. táblázat: Az Európai Unió Bíróságának a 2003/4/EK irányelvvel kapcsolatos döntései

Döntés száma	Döntés neve
C-619/19.	<i>Land Baden-Württemberg</i>
C-470/19.	<i>Friends of the Irish Environment</i>
C-280/18.	<i>Flausch és társai</i>
C-442/14.	<i>Bayer CropScience és Stichting De Bijenstichting</i>
C-71/14.	<i>East Sussex County Council</i>
C-279/12.	<i>Fish Legal és Shirley</i>
C-515/11.	<i>Deutsche Umwelthilfe</i>
C-416/10.	<i>Križan és társai</i>
C-71/10.	<i>Office of Communications</i>
C-266/09.	<i>Stichting Natuur en Milieu és társai</i>
C-204/09.	<i>Flachglas Torgau</i>

Forrás: <https://curia.europa.eu/>. Saját szerkesztés

Itt említendő meg továbbá a Mecklenburg-ítélet (C-321/96), amely a környezeti információk fogalmát értelmezte a 90/313/EGK irányelvvel kapcsolatosan.

Az irányelv egyes cikkeihez⁶⁴⁷ kapcsolódó lényeges megállapítások, jogértelmezések a következők:

2003/4/EK irányelv 2. cikk

Fogalommeghatározás

Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

1. „Környezeti információ”: minden olyan írásbeli, vizuális, szóbeli, elektronikus vagy bármilyen más materiális formában lévő információ, amely az alábbiak valamelyikére vonatkozik:

a) a környezeti elemek állapota, mint például a levegő vagy a légkör, a víz, a talaj, a föld, a tájkép és a természetes környezet, beleértve a vizes élőhelyeket, a part menti és tengeri területeket, a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatást;

b) olyan tényezők, mint például a különböző anyagok, az energia, a zaj, a sugárzás vagy a hulladék, beleértve a radioaktív hulladékot, a környezetbe történő kibocsátás, bevezetés vagy egyéb módon való kijuttatás, amelyek hatással vannak, illetve hatással lehetnek a környezet a) pontban említett elemeire;

c) olyan intézkedések (beleértve a közigazgatási intézkedéseket is), mint például a politikák, jogszabályok, tervek, programok, a környezetre vonatkozó megállapodások, az a) és b) pontban említett elemekre és tényezőkre hatással lévő vagy valószínűleg hatással lévő tevékenységek, valamint az azoknak az elemeknek a védelmére hozott intézkedések és tevékenységek;

d) a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentések;

⁶⁴⁷ Az irányelvnek kizárólag azok a cikkei kerülnek bemutatásra, amelyekkel kapcsolatosan az Európai Unió Bírósága megállapításokat tett.

e) a c) pontban említett intézkedések és tevékenységek keretein belül használt, költséghatékonysági és más gazdasági elemzések és feltevések; és

f) az emberi egészség és biztonság állapota, ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, amennyiben ez lényeges, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket, amennyiben azokra az a) pontban említett környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül a b) vagy c) pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet.

2. „Hatóság”:

a) a kormányzat vagy más közigazgatási szerv, beleértve az országos, regionális vagy helyi szintű állami tanácsadó szerveket;

b) a nemzeti jog értelmében közigazgatási feladatokat – így a környezethez kapcsolódó egyedi feladatokat, tevékenységeket és szolgáltatásokat – ellátó bármely természetes vagy jogi személy; és

c) az a) vagy b) pont alá tartozó jogi vagy természetes személy ellenőrzése alatt a környezethez kapcsolódóan közfeladatokat és -funkciókat ellátó vagy közszolgáltatást nyújtó bármely természetes vagy jogi személy.

A tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy ez a meghatározás ne foglalja magában a bírói vagy jogalkotói minőségben eljáró szerveket vagy intézményeket. Ha alkotmányos rendelkezéseik ezen irányelv elfogadásának időpontjában nem rendelkeznek a 6. cikk értelmében történő felülvizsgálati eljárásról, a tagállamok e szerveket vagy intézményeket kivehetik a meghatározás köréből.

3. „Hatóság birtokában lévő információ”: a hatóság birtokában lévő, általa előállított vagy kézhez vett környezeti információ.

4. „Hatóság számára tárolt információ”: a hatóság részére ténylegesen valamely természetes vagy jogi személy által tárolt környezeti információ.

5. „Kérelmező”: a környezeti információt kérelmező bármely természetes vagy jogi személy.

6. „Nyilvánosság”: egy vagy több természetes vagy jogi személy, továbbá a nemzeti joggal vagy gyakorlattal összhangban azok szövetségei, szervezetei és csoportjai.

- A „környezeti információnak” az irányelv 2. cikkében foglalt fogalmát úgy kell értelmezni, hogy abba beletartoznak azok az információk is, amelyeket a növényvédő szer engedélyezése vagy engedélyének meghosszabbítása iránti nemzeti eljárás keretében valamely, az élelmiszerekben vagy italokban található peszticid, annak összetevője vagy bomlásterméke határértékének megállapítására tekintettel nyújtottak be.⁶⁴⁸
- Az irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés által a tagállamok számára biztosított azon lehetőség, hogy „a jogalkotói minőségben eljáró szerveket vagy intézményeket” ne tekintsék hatóságoknak, alkalmazható a minisztériumokra, amennyiben részt vesznek a jogalkotási eljárásban, főként törvénytervezetek vagy vélemények előterjesztése révén, és e lehetőség nincs kötve az ezen irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének második mondatában meghatározott feltételek teljesítéséhez.⁶⁴⁹
- A 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés által a tagállamoknak biztosított lehetőség, hogy a jogalkotói minőségben eljáró szerveket és intézményeket ne tekintsék hatóságnak, a szóban forgó jogalkotási folyamat lezárultával többé nem alkalmazható.⁶⁵⁰
- Az irányelv 2. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem szabályozza a bírósági ügyiratokban szereplő környezeti információkhoz való hozzáférést, mivel sem a bíróságok, sem a felügyeletük alatt álló és azokkal szoros kapcsolatban álló szervek vagy intézmények nem

⁶⁴⁸ C-266/09 - Stichting Natuur en Milieu és társai

⁶⁴⁹ C-204/09 - Flachglas Torgau

⁶⁵⁰ C-204/09 - Flachglas Torgau

minősülnek az e rendelkezés értelmében vett „hatóságoknak”, és így nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.⁶⁵¹

- Annak eldöntéséhez, hogy az olyan vállalkozások, mint a United Utilities Water plc, a Yorkshire Water Services Ltd és a Southern Water Services Ltd, olyan jogi személyeknek tekinthetők-e, amelyek a belső jog alapján a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke 2. pontjának b) alpontja értelmében vett „közigazgatási feladatokat” látnak el, azt kell megvizsgálni, hogy e vállalkozások a rájuk alkalmazandó nemzeti jog alapján a magánjogi személyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokhoz viszonyítva rendkívüli hatalommal vannak-e felruházva.⁶⁵²
- Az olyan vállalkozások, mint a United Utilities Water plc, a Yorkshire Water Services Ltd és a Southern Water Services Ltd, amelyek környezettel kapcsolatos közszolgáltatásokat nyújtanak, akkor állnak valamely szervnek vagy személynek a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontjának a) vagy b) alpontjában említett ellenőrzése alatt, és így akkor kell őket az ezen irányelv 2. cikke 2. pontjának c) alpontja értelmében vett „hatóságoknak” tekinteni, ha e vállalkozások valójában nem önállóan határozzák meg azt, hogy miként nyújtják e szolgáltatásokat, mivel az említett irányelv 2. cikke 2. pontjának a) vagy b) alpontja alá tartozó hatóság döntő módon képes befolyásolni e vállalkozások fellépését a környezeti ügyekben.⁶⁵³
- A 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontjának b) alpontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés hatálya alá tartozó személy csak a birtokában lévő valamennyi környezeti információ tekintetében minősül hatóságnak. Az olyan gazdasági társaságok, mint a United Utilities Water plc, a Yorkshire Water Services Ltd és a Southern Water Services Ltd, amelyek az említett irányelv 2. cikke 2. pontjának c) alpontja alapján csak akkor tekinthetők hatóságoknak, ha a környezettel kapcsolatos közszolgáltatások nyújtása során valamely szervnek vagy személynek ugyanezen irányelv 2. cikke 2. pontjának a) vagy b) alpontjában említett ellenőrzése alatt állnak, nem kötelesek környezeti információt szolgáltatni, ha nem vitás, hogy azok nem e szolgáltatások nyújtásával kapcsolatosak.⁶⁵⁴
- Az irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének első mondatát akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés által a tagállamoknak biztosított azon lehetőség, hogy ne tekintsék – a birtokukban lévő környezeti információkhoz való hozzáférést lehetővé tenni köteles – hatóságoknak a „jogalkotói minőségben eljáró szerveket vagy intézményeket”, nem vonatkozhat a minisztériumokra, amennyiben törvénynél alacsonyabb rangú normatív rendelkezéseket dolgoznak ki és fogadnak el.⁶⁵⁵

2003/4/EK irányelv 4. cikk

Kivételek

(1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a környezeti információhoz jutást visszautasítják, amennyiben:

a) a kért információ nincs azon hatóság birtokában vagy nem tárolják azon hatóság számára, amelyhez a kérelmet intézték. Ilyen esetben, ha a hatóságnak tudomása van arról, hogy az információ más hatóság birtokában van, illetve azt más hatóság számára tárolják, vagy a lehető leghamarabb továbbítja a kérést e másik hatósághoz, és erről tájékoztatja a kérelmezőt, vagy tájékoztatja a kérelmezőt arról, hogy tudomása szerint a kért információt mely hatóságtól igényelheti;

b) a kérés nyilvánvalóan ésszerűtlen;

c) a kérés megfogalmazása túlságosan általános jellegű, figyelemmel a 3. cikk (3) bekezdésére;

d) a kérés befejezetlen anyagot vagy lezáratlan dokumentumot, illetve feldolgozatlan adatokat érint;

⁶⁵¹ C-470/19 - Friends of the Irish Environment

⁶⁵² C-279/12 - Fish Legal és Shirley

⁶⁵³ C-279/12 - Fish Legal és Shirley

⁶⁵⁴ C-279/12 - Fish Legal és Shirley

⁶⁵⁵ C-515/11 - Deutsche Umwelthilfe

e) a kérés belső közleményeket érint, figyelemmel a közzététel által szolgált közérdekre.

Amennyiben a kérést azon az alapon utasítják vissza, hogy az befejezetlen anyagot érint, a hatóság megnevezi az anyagot készítő hatóságot és az anyag befejezésének előrelátható időpontját.

(2) A tagállamok előírhatják a környezeti információ kérésének visszautasítását, ha az információ közzététele hátrányosan befolyásolná a következőket:

a) a hatóságok tanácskozásainak titkos jellege, amennyiben e titkos jelleget jogszabály írja elő;

b) nemzetközi kapcsolatok, közbiztonság vagy honvédelem;

c) folyamatban lévő bírósági eljárások, bármely személy jogosultsága ügyének tisztességes tárgyalására, vagy hatóság azon jogosultsága, hogy bűnügyi vagy fegyelmi vizsgálatot folytasson;

d) üzleti titok vagy üzemi titok, amennyiben e jelleget nemzeti vagy közösségi jogszabály írja elő a jogos gazdasági érdekek védelme céljából, beleértve a statisztikai titok és az adótitok megőrzéséhez fűződő közérdeket;

e) a szellemi tulajdonjogok;

f) a személyi adatok és/vagy természetes személyre vonatkozó akták bizalmas jellege, amennyiben az érintett személy nem járult hozzá az információk nyilvánosságra hozatalához, és amennyiben a bizalmas jelleget nemzeti vagy Közösségi jog írja elő;

g) bármely olyan személy érdeke vagy védelme, aki a kért információt önként szolgáltatta, anélkül, hogy erre törvény kötelezné, illetve törvény által kötelezheték volna, kivéve, ha ez a személy az érintett információk kiszolgáltatásához hozzájárult;

h) azon környezet védelme, amelyre ezen információ vonatkozik, mint például a ritka fajok lelőhelye.

Az (1) és (2) bekezdésben említett megtagadás alapját szűken kell értelmezni, minden egyes esetben figyelembe véve a közzététel által szolgált közérdeket. Az egyes esetekben a közzététel által szolgált közérdeket mérlegelni kell a megtagadás által szolgált érdekekkel szemben. A tagállamok nem rendelhetik el a kérés megtagadását a (2) bekezdés a), d), f), g) és h) pontja alapján, ha az a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információt érint.

Ebben a keretben és az f) pont alkalmazásában a tagállamok biztosítják a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseinek betartását.

(3) Amennyiben valamely tagállam kivételeket ír elő, nyilvánosan hozzáférhető jegyzéket készíthet azon ismérvekről, amelyek alapján az illetékes hatóság határozhat a kérések kezeléséről.

(4) A kérelmező által igényelt és a hatóságok birtokában lévő vagy a hatóságok számára tárolt környezeti információt részben kell rendelkezésre bocsátani, amennyiben lehetőség nyílik az (1) bekezdés d) és e) pontjának vagy a (2) bekezdés hatálya alá tartozó információknak a kért információ többi részétől történő elkülönítésére.

(5) A kért információ része vagy egésze rendelkezésre bocsátásának megtagadásáról a kérelmezőt írásban vagy elektronikus úton tájékoztatni kell, ha a kérést írásban nyújtották be, vagy ha a kérelmező ezt kéri, a 3. cikk (2) bekezdésének a) vagy – esettől függően – b) pontjában említett határideig. Az értesítésnek tartalmaznia kell a megtagadás indoklását, valamint a 6. cikkel összhangban biztosított felülvizsgálati eljárásról szóló tájékoztatást.

- Az irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy a „belső közlemények” fogalma valamennyi olyan dokumentumra kiterjed, amely az adott hatóságon belül kering, és amely a hozzáférés iránti kérelem időpontjában még nem hagyta el annak belső szervezetét, adott esetben az említett hatóság általi kézhezvételét követően, amennyiben e kézhezvételt megelőzően azt nem hozták nyilvánosságra, vagy azt nem kellett volna nyilvánosságra hozni.⁶⁵⁶
- A 2003/4 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy a környezeti információkhoz való hozzáféréshez való jog alóli, egy adott hatóság belső

⁶⁵⁶ C-619/19 - Land Baden-Württemberg

közleményei tekintetében e rendelkezésben előírt kivétel időbeli korlátozás nélkül érvényesül. E kivétel azonban csak azon időtartam alatt alkalmazható, amely alatt a kért információ védelme indokolt.⁶⁵⁷

- A 2003/4 irányelv 4. cikke (2) bekezdése első albekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az általa előírt azon feltételt, miszerint a hatóságok tanácskozásainak titkosságát jogszabálynak kell előírnia, teljesültnek lehet tekinteni azon tény folytán, hogy az érintett tagállam nemzeti jogában van olyan szabály, amely általánosan úgy rendelkezik, hogy a hatóságok tanácskozásainak titkossága az e hatóság birtokában lévő környezeti információkhoz való hozzáférésre irányuló kérelem elutasítási okának tekinthető, amennyiben a nemzeti jog egyértelműen meghatározza a tanácskozás fogalmát, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.⁶⁵⁸
- Az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a körülmény, hogy valamely növényvédő szerre vagy biocid termékre vonatkozó forgalombahozatali engedély kérelmezője az ezen engedély megszerzésére előírt eljárás során nem kérte az ezen eljárásban benyújtott információk bizalmas kezelését, nem akadályozza meg, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság, amelyhez az említett eljárás befejezését követően nyújt be valamely harmadik személy a 2003/4 irányelv alapján az ezen információkhoz való hozzáférés iránti kérelmet, megvizsgálja az említett kérelmező által az e kérelemmel szemben emelt kifogást, és adott esetben ezen irányelv 4. cikke (2) bekezdése első albekezdésének d) pontja alapján elutasítsa e kérelmet azon az alapon, hogy az említett információk hozzáférhetővé tétele kereskedelmi vagy ipari információk bizalmas jellegét sértené.⁶⁵⁹
- A 2003/4 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy
 - az e rendelkezés értelmében vett „környezetbe történő kibocsátás” fogalmi körébe tartozik az olyan termékek vagy anyagok környezetbe való kibocsátása, mint amilyenek a növényvédő szerek vagy biocid termékek és az ezekben található anyagok, feltéve, hogy e kibocsátás ténylegesen vagy előre láthatóan, rendes vagy reális felhasználási feltételek mellett valósul meg;
 - az e rendelkezés értelmében vett „a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információk” fogalmi körébe tartoznak a termékek vagy anyagok „környezetbe történő kibocsátásának” jellegére, összetételére, mennyiségére, időpontjára és helyszínére vonatkozó adatok, valamint e kibocsátás többé-kevésbé hosszú távú környezeti következményeivel kapcsolatos adatok, különösen a környezetben a szóban forgó termék használatát követően jelen lévő maradékanyagokra vonatkozó információk és az ezen használat során történő anyagsodródás mértékére vonatkozó tanulmányok, függetlenül attól, hogy ezen adatok részben vagy egészben helyszíni vizsgálatokból, laboratóriumi vizsgálatokból vagy áthelyeződési tanulmányokból származnak.⁶⁶⁰
- A 2003/4 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos olyan információkhoz való hozzáférés iránti kérelem esetén, amelyek hozzáférhetővé tétele sértené az ezen irányelv 4. cikke (2) bekezdése első albekezdésének a), d), f)–h) pontjában említett valamely érdeket, kizárólag az információforrásból kigyűjthető, a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos releváns adatokat kell hozzáférhetővé tenni, amennyiben lehetőség van ezen adatoknak az említett forrásban szereplő más adatoktól való elválasztására, aminek megvizsgálása a kérdést előterjesztő bíróság feladata.⁶⁶¹
- Az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely hatóság, amennyiben környezeti információkat birtokol, vagy a részére ilyen információt tárolnak, az ezen információknak a valamely természetes vagy jogi személy számára történő hozzáférhetővé tétele iránti kérelem elbírálásakor, a hozzáférhetővé tétel által szolgáltat közérdeknek a hozzáférhetővé tétel megtagadása által szolgáltat érdekekkel szemben történő mérlegelése

⁶⁵⁷ C-619/19 - Land Baden-Württemberg

⁶⁵⁸ C-204/09 - Flachglas Torgau

⁶⁵⁹ C-442/14 - Bayer CropScience és Stichting De Bijenstichting

⁶⁶⁰ C-442/14 - Bayer CropScience és Stichting De Bijenstichting

⁶⁶¹ C-442/14 - Bayer CropScience és Stichting De Bijenstichting

során figyelembe vehet halmozottan az e rendelkezésben meghatározott megtagadási indokok közül többet is.⁶⁶²

2003/4/EK irányelv 5. cikk

Díjak

(1) A 3. cikk (5) bekezdése szerint létrehozott és fenntartott közhiteles nyilvántartásokhoz vagy jegyzékekhez történő hozzáférés és a kért információ helyszínen végzett tanulmányozása díjmentes.

(2) A hatóságok bármely környezeti információ szolgáltatásáért díjat számolhatnak fel, azonban ez a díj nem haladhatja meg az észszerű határt.

(3) Díj felszámolása esetén a hatóságok díjjegyzéket tesznek közzé és bocsátanak a kérelmezők rendelkezésére, valamint tájékoztatást adnak arról, hogy a díjakat milyen feltételek alapján róják ki, illetve, hogy lehet-e azok alól mentesülni.

- A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a meghatározott fajtájú környezeti információ szolgáltatásáért felszámolt díj nem foglalhatja magában a hatóság által erre a célra használt, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló adatbázis fenntartási költségeinek semmilyen részét, tartalmazhatja azonban az e díj megállapításához megfelelően figyelembe vett azon általános költségeket, amelyek az e hatóság személyzete által az egyéni információkérések megválaszolására fordított időre esnek, feltéve, hogy az említett díj teljes összege nem haladja meg az észszerű határt.⁶⁶³

2003/4/EK irányelv 6. cikk

Igazságszolgáltatáshoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják bármely kérelmezőnek, aki úgy ítéli meg, hogy információkérésével nem foglalkoztak, azt (részben vagy egészben) alaptalanul utasították el, nem kielégítő módon válaszolták meg, vagy azzal más módon nem a 3., 4. vagy 5. cikknek megfelelően foglalkoztak, olyan eljárás lehetőségét, amelynek során az érintett hatóság intézkedését, illetve mulasztását e hatóság, illetve egy másik hatóság, vagy jogszabály által létrehozott független és pártatlan testület közigazgatási eljárásban felülvizsgálhatja. Ezt az eljárást gyorsan kell lefolytatni, és vagy díjmentesnek, vagy alacsony költségűnek kell lennie.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett felülvizsgálati eljáráson kívül a kérelmezőnek lehetősége legyen olyan felülvizsgálati eljárásra, amelynek során az érintett hatóság intézkedéseit vagy mulasztásait felülvizsgálják, és amely felülvizsgálatot bíróság vagy jogszabály által létrehozott, más, független és pártatlan testület folytat le, és amelynek határozatai végső határozatokká válhatnak. A tagállamok továbbá azt is elrendelhetik, hogy azon harmadik felek is jogorvoslati eljárást vehessenek igénybe, akikre nézve a közzétett információ terhelő.

(3) A (2) bekezdés szerinti végső határozatok az információt birtokló hatóságra nézve kötelezőek. Írásos indokolást kell adni legalább azokban az esetekben, amikor az információhoz jutást e cikk értelmében tagadják meg.

Az irányelv 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a meghatározott fajtájú környezeti információ szolgáltatásáért felszámolt díj észszerű jellege csak olyan korlátozott közigazgatási és bírósági felülvizsgálat tárgya lehet, amelyet az angol jog előír, feltéve, hogy ez a felülvizsgálat objektív tényezők alapján történik, valamint az egyenértékűség és a

⁶⁶² C-71/10 - Office of Communications

⁶⁶³ C-71/14 - East Sussex County Council

tényleges érvényesülés elvének megfelelően arra a kérdésre vonatkozik, hogy az e díjat felszámoló hatóság tiszteletben tartotta-e az ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt feltételeket, aminek az ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.⁶⁶⁴

44. táblázat: A 2003/4/EK irányelv releváns rendelkezései

1. Általános tájékoztatási szint	
1.1. A környezeti információk megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről	Pb. (1)
1.2. A környezeti információk megismeréséhez való jog ismerete az adatkezelők részéről	-
2. Proaktív közzététel	
2.1. Egyes környezeti információk adatkezelő általi közzétételének kötelezettsége	Pb. (9) 7. cikk
2.2. A környezeti információk adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei	Pb. (14); (21)
2.3. Egyedi közzétételi listák	-
2.4. A környezeti információk adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok	-
3. Egyedi adatigénylés	
3.1. Az adatigénylés	
3.1.1. Az adatigénylő személye, anonimitása	2. cikk 5. és 6. pont
3.1.2. Az adatigénylés formai követelményei	-
3.1.3. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen környezeti információk kíván megismerni	Pb. (10) 2. cikk 1. pont
3.1.4. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a környezeti információk körét	-
3.1.5. Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen környezeti információt kíván megismerni, de nem tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő	Pb. (11); (12); 2. cikk 2., 3. és 4. pont
3.1.6. Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv környezeti információval rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen környezeti információk vannak az adott szervnél	3. cikk (3) bek. 4. cikk (1) bek. c) pont
3.1.7. Az adatkezelő nem érti az adatigénylést	-
3.1.8. Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre	(4) cikk (1) bek. a) pont
3.1.9. Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér	-
3.1.10. A közfeladatot ellátó szerv együttműködése	-
3.2. Az adatigénylés teljesítése	
3.2.1. A teljesítés határideje	Pb. (13); 3. cikk (2) bek.
3.2.2. A teljesítés módja	Pb. (14); (20); 3. cikk (4) bek.

⁶⁶⁴ C-71/14 - East Sussex County Council

	4. cikk (4) bek. 8. cikk
3.3. Az adatigénylés elutasítása	
3.3.1. Az adatigény elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén	-
3.3.2. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása az igényelt környezeti információt tartalmazó irat azonosíthatatlansága esetén	-
3.3.3. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén	-
3.3.4. A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény	-
3.3.5. Az adatigény elutasítása döntés-előkészítésre hivatkozással	4. cikk (1) bek. d)-e) pont 4. cikk (1) bek. 2. m.
3.3.7. Az elutasíthatóság jogszabály. általi korlátozása	4. cikk (2) bek. 4. cikk (4) bek.
3.3.8. A szükségtelennek és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága	4. cikk (1) bek. b) pont
3.3.9. A visszaélésszerűnek ítélt adatigény elutasíthatósága	-
3.3.10. A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása	Pb. (18) 5. cikk
3.3.11. Az adatigény elutasításának határideje	Pb. (16); (17) 3. cikk (4) bek. 3. m.
3.3.12. Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról	
3.3.13. Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei	
3.3.14. Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigénylésekről	-
3.3.15. A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről	4. cikk (5) bek.
3.4. Környezeti információk tárolása	
3.4.1. Környezeti információk tárolásának módja	3. cikk (4) bek. 2. m.
4. Jogalkotás	
Pb. (5); (7); (15) 3. cikk (5) bek. 7. cikk (1) bek. 1-2. m.	
5. Civil szervezetek	
-	
6. Hatóság	
Pb. (3); 3. cikk (1) bek.	
7. Jogorvoslat	
Pb. (19); 6. cikk	

Forrás: Saját szerkesztés

9.6.6 A 1367/2006/EK rendelet a joggyakorlatban

45. táblázat: A 1367/2006/EK rendelet a joggyakorlatban

Döntés száma	Döntés neve
C-619/19.	<i>Land Baden-Württemberg</i>
C-82/17.	<i>TestBioTech és társai kontra Bizottság</i>
C-57/16.	<i>ClientEarth kontra Bizottság</i>
C-60/15.	<i>Saint-Gobain Glass Deutschland kontra Bizottság</i>
C-673/13.	<i>Bizottság kontra Stichting Greenpeace Nederland és PAN Europe</i>
C-612/13.	<i>ClientEarth kontra Bizottság</i>
C-404/12.	<i>Tanács és Bizottság kontra Stichting Natuur en Milieu és Pesticide Action Network Europe</i>
C-401/12.	<i>Tanács és társai kontra Vereniging Milieudefensie és Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht</i>
C-514/11.	<i>LPN és Finnország kontra Bizottság</i>
C-240/09.	<i>Lesoochránárske zoskupenie</i>

Forrás: <https://curia.europa.eu/>. Saját szerkesztés

9.6.7 Az 1049/2001/EK rendelet a joggyakorlatban

Az Európai Unió Bíróságának hivatalos keresője⁶⁶⁵ összesen 444 olyan ügyet tartalmaz, amely a rendeletre hivatkozik. Az Európai Unió Bírósága előtt összesen 83 olyan ügy volt, amelyben a Rendeletet megemlítik. Ezek közül több nem elérhető, illetve relevanciája csekély (pl.: mert a bíróság a jogértelmezésben egyszer sem hivatkozik a Rendeletre). Ez alapján 40 olyan ügy azonosítható, amelyek a Rendelettel kapcsolatos érdemi megállapítást tartalmaznak.

46. táblázat: Az 1049/2001/EK rendelet a joggyakorlatban

Döntés száma	Döntés neve
C-619/19	Land Baden-Württemberg
C-576/19 P	Intercept Pharma és Intercept Pharmaceuticals kontra EMA
C-342/19 P	De Masi és Varoufakis kontra EKB
C-761/18 P	Leino-Sandberg kontra Parlament
C-560/18 P	Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych kontra Bizottság
C-457/18	Szlovénia kontra Horvátország
C-178/18 P	MSD Animal Health Innovation és Intervet International kontra EMA
C-175/18 P	PTC Therapeutics International kontra EMA
C-128/17	Lengyelország kontra Parlament és Tanács
C-57/16 P	ClientEarth kontra Bizottság
C-15/16	Baumeister

⁶⁶⁵ <https://curia.europa.eu/>

Döntés száma	Döntés neve
C-491/15 P	Typke kontra Bizottság
C-331/15 P	Franciaország kontra Schlyter
C-213/15 P	Bizottság kontra Breyer
C-162/15 P	Evonik Degussa kontra Bizottság
C-72/15	Rosneft
C-60/15 P	Saint-Gobain Glass Deutschland kontra Bizottság
C-562/14 P	Svédország kontra Bizottság
C-673/13 P	Bizottság kontra Stichting Greenpeace Nederland és PAN Europe
C-612/13 P	ClientEarth kontra Bizottság
C-127/13 P	Strack kontra Bizottság
C-576/12 P	Jurašinović kontra Tanács
C-365/12 P	Bizottság kontra EnBW
C-350/12 P	Tanács kontra in 't Veld
C-141/12	YS és társai
C-514/11 P	LPN és Finnország kontra Bizottság
C-280/11 P	Tanács kontra Access Info Europe
C-135/11 P	IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds kontra Bizottság
C-477/10 P	Bizottság kontra Agrofert Holding
C-404/10 P	Bizottság kontra Éditions Odile Jacob
C-506/08 P	Svédország kontra MyTravel és Bizottság
C-362/08 P	Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság
C-28/08 P	Bizottság kontra Bavarian Lager
C-514/07 P	Svédország és társai kontra API és Bizottság
C-512/07 P(R)	Occhetto és Parlament kontra Donnici
C-139/07 P	Bizottság kontra Technische Glaswerke Ilmenau
C-345/06	Heinrich
C-266/05 P	Sison kontra Tanács
C-64/05 P	Svédország kontra Bizottság
C-39/05 P	Svédország és Turco kontra Tanács

Forrás: <https://curia.europa.eu/>. Saját szerkesztés

10 A HELYZETELEMZÉS SORÁN FELTÁRT ANOMÁLIÁK ÖSSZEFOGLALÁSA – PROBLÉMATERKÉP

A problématerkép követi a Helyzetelemzés 4.3. pontjában meghatározott módszertant, emiatt csatlakozik az 5.1.1. pontban bemutatott szabályozáshoz. Az ott azonosított vagy azonosítható bemeneti pontokhoz kapcsolódnak a problémák (*Szabályozás*). A problématerkép ezért a korábbi holisztikus szemléletet és folyamatjellegét figyelembe véve mutatja be az információszabadsággal összefüggő szabályozási, jogértelmezési és más jellegű anomáliákat, amelyek esetén további korrekció kialakítása lehet releváns. A problématerkép így csatlakozik a Részletes Kutatási Tervben meghatározott előzetes hipotézisekhez és kutatási kérdésekhez (*Kérdések és hipotézisek*).

Az alább bemutatott problémák a Helyzetelemzés korábbi részei, illetve a kutatást végzők saját korábbi jogi tapasztalatai alapján készültek, ezt egészítették ki a NAIH munkatársai által felvetett problémák.

A hipotézisek, amelyek kijelentő módban kerültek megfogalmazásra, olyan feltételezések, illetve sejtések, amelyek nem tényekre vonatkoznak, hanem egy lehetséges jogi szabályozásra a sok közül. Az egyazon életviszonyra vonatkozó jogi szabályok között nincsen jobb vagy rosszabb abban az értelemben, hogy egy másik szabályozás közelebb lenne egy végső igazsághoz vagy a fizikai világ tényeihez. A jogtudomány általánosan elfogadottan kettős binaritással rendelkezik: egyrészt a politikai jogos-jogtalan értékduállal, másrészt az igazságos-igazságtalan értékduállal.⁶⁶⁶ A jogi szabályozás megfelelőségének legfőbb fokmérője az, hogy megfelelő módon képes a különböző személyek, társadalmi csoportok érdekei között mérlegelni komplex élethelyzetekben is.

Az egyes problémákat az alapján választotta ki és mutatja be a Helyzetelemzés, hogy a problémákhoz kapcsolódó jogi szabályozás (bemeneti pont) által elvégzett érdekmérlegelés – amelynek az időpontja az az időpont, amikor a jogalkotó elfogadja a jogszabályt és azt kihirdetik – valamilyen oknál fogva nem alkalmas a felek érdekeinek megfelelő ütköztetésére, és így érvényre juttatására. A problémák azonosítása ezért mindenképpen szubjektív folyamat, mert egyrészt eleve nem objektív körülmények azonosítása a cél; másrészt függ a problémát azonosító személy belső értékrendszerétől, az általa képviselt belső-morális értékektől is (ún. hermeneutikai puffer).

A jogi érdekek mind jogalkalmazói, mind jogalkotói szempontból figyelembevételre kerültek a Kutatás jellege miatt, így a gyakorlati szempontú jogértelmezés mellett egyfajta absztrakt érdek-újrarendezés is vizsgálendő ott, ahol ez szükséges, de lege ferenda javaslat formájában.

28. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk (*Problémák – Kérdések és hipotézisek*)

Forrás: Saját szerkesztés

⁶⁶⁶ Pokol, B (2001), A jog elmélete. Budapest, Rejtjel. 22-40.

47. táblázat: Előzetesen feltárt problémák, kutatási kérdések és hipotézisek

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
1. Általános tájékoztatási szint	
1.1. Általános tájékoztatás	
<p>Az információszabadsággal kapcsolatos jogtudatosság szintje alacsony. Ez hátrányosan hat az önkéntes jogkövetés szintjére. Ennek hátterében számos körülmény állhat, így különösen az, ha (i) a NAIH az ezzel kapcsolatos általános tájékoztatást, ismeretterjesztést nem megfelelő mértékben valósítja meg; (ii) ha elégtelen a kérdéskör megjelenése az oktatásban (elsősorban középiskolai szinten); (iii) az elérhető tájékoztató anyagok, brosrák, folyamatábrák stb., amelyek a NAIH, a közfeladatot ellátó szervek vagy a civil szervezetek honlapján vagy az általuk alkalmazott más csatornán elérhetőek.</p>	<p>A jogtudatosság növelésével javulhat az önkéntes jogkövetés szintje: egyrészt közvetlenül, az adatkezelők ismereteinek növelése révén; másrészt közvetett úton, az adatigénylői tudatosság szintjének emelkedése által.</p>
	<p>Az információszabadsággal kapcsolatos általános, illetve adatkezelői tájékozottság szintjének növelésében fontos szerepet tölthet be (i) a NAIH, (ii) a közoktatás, (ii) a civilszervezetek ezzel kapcsolatos tevékenysége.</p>
	<p>Az adatkezelők ismereteit jelentősen növelhetné egy információs tisztviselő kinevezése és képzése.</p>
<p>A hatékony adatigénylés akadálya, ha az adatigénylő előtt nem ismert, miként élhet jogával. Ez közvetetten a korrekciós mechanizmusok indokolatlan terhelését eredményezheti.</p>	<p>A jogtudatosság emelése hozzájárul az adatigénylések eredményességének növeléséhez, amely révén csökken a korrekciós mechanizmusok terhelése.</p>
1.2. Együttműködési kötelezettség	
	<p>Az adatigénylő és az adatkezelő közötti együttműködés szintje az érintettek között javítható.</p>
<p>A közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülése vonatkozásában kardinális kérdés az adatigénylő és a közfeladatot ellátó szervek közötti együttműködés.</p>	<p>Erősíteni szükséges az adatigénylők és az adatkezelők közötti együttműködési hajlandóságot, amely elérhető a törvényi szabályozásba beépíthető, a közfeladatot ellátó szervek számára együttműködési kötelezettséget előíró általános és különös szabályokkal.</p>
	<p>Kibékíthető-e az állam, illetve közfeladatot ellátó szervek, valamint az adatigénylők közti ellentét:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az adatigénylés céljának megjelölésével; - az igényelhető adat mennyiség korlátozásával (felső határ megállapíthatóságával).
<p>Az együttműködési kötelezettség jelen van ugyan a szabályozásban (pl. az igényelt adatok körének pontosítása kapcsán), de ez nem megfelelően szerepel az Infotv.-ben.</p>	<p>A felek közötti együttműködés szintjét javítja az együttműködésre vonatkozó előírások koncentrált megjelenítése a szabályozásban.</p>
<p>Az együttműködési kötelezettség mellett a joggal való visszaélés, illetve általánosságban a polgári jogi. alapelvek alkalmazása is megjelenik a bírói gyakorlatban mint korrekciós mechanizmusban, ugyanakkor nem tisztázott egyértelműen, hogy az információszabadság polgári jogi jogviszonynak minősül-e. Ezzel párhuzamosan nem tisztázott az sem, hogy mennyiben relevánsak a közigazgatási eljárási alapelvek, különösen egy, az ügyfél jóhiszeműségére vonatkozó általános szabályozás elhelyezése az Infotv. rendszerében.</p>	<p>A felek közötti együttműködés szintjét javítja, ha a törvény egyértelműen előírja (i) a polgári jog alapelveinek alkalmazását; vagy (ii) a közigazgatási eljárási alapelvek alkalmazását; vagy (iii) ha az Infotv.-ben a közérdekű adatok megismerésével összefüggésben rögzít sui generis alapelveket.</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>Az adatkezelők oldalán az együttműködés melletti elköteleződés jellemzően nem történik meg vezetői szinten.</p>	<p>Növeli az adatigénylések hatékonyságát az adatkezelők oldalán az együttműködés, illetve a közérdekű adatok megismerése iránti igények teljesítése melletti elköteleződés vezetői szinten történő kifejeződése és ennek egyértelmű megjelenítése a nyilvánosság felé (lásd a skót modellt).</p>
<p>A sajtóval és a civil szervezetekkel szemben a közfeladatot ellátó szervek válaszába számos esetben nem elégíti ki az adatigénylők azon elvárásait, amelyek teljesítéséhez új adattartalom előállítása is szükséges.</p>	<p>A sajtó és a civil szervezetek részéről megfogalmazódó adatigények kielégítését, az információs szabadság teljesebb érvényesülését szolgálja, ha az adatkezelők kötelesek lennének új adattartalom előállítására a kezelésükben levő adatokból (gyűjteményes listák létrehozására való kötelezettség), vagy ez már az adatkezelők túlzott leterhelését eredményezné.</p>
1.3. Közfeladatot ellátó szervek feladat- és hatáskörei	
<p>Sok esetben nem egyértelmű melyik közfeladatot ellátó szervnél található meg egy-egy adat, adatot tartalmazó dokumentum, adatbázis, továbbá az sem, hogy az adott szerv kizárólag a döntéshozatalban vesz-e részt.</p> <p>Az adatkezelők egyre gyakrabban hivatkoznak arra, hogy nem minősülnek az Infotv. 3. § 9. pontja szerinti adatkezelőnek, jóllehet ez az egyedi adatigénylés – és általában az információs szabadság szempontjából általában – irreleváns.</p>	<p>Célszerű lehet a Kvt. 12. § (6) bekezdésének mintájára egy olyan szabályt elhelyezni, miszerint „ha a megkeresett szerv nem rendelkezik a kért környezeti információval, az információ megismerésére vonatkozó igényt köteles a környezeti információval rendelkező szervnek megküldeni és erről az igénylőt értesíteni; vagy tájékoztatni őt arról, hogy a kért információt mely környezeti információval rendelkező szervtől igényelheti.”</p> <p>Az adatigénylés hatékonyságát növeli (illetve szükségtelenné tesz újabb adatigénylést) és a korrekciós mechanizmusok terhelését csökkenti, ha az adatkezelő az adatigénylés keretein belül olyan általa kezelt adatot is megad, amelyre ugyan nem vonatkozik az adatigénylés, de amely esetén – az adatigénylés alapján – alappal valószínűsíthető, hogy annak megismerésére kiterjed az adatigénylő szándéka.</p>
1.4. Versengő jogalapok az adatigénylés mellett	
<p>Nem egyértelmű az, hogyan határolhatja el egymástól a közfeladatot ellátó szerv az iratbetekintés, a közérdekű adatigénylés, a közérdekű bejelentés iránti, illetve a hozzáférési jog gyakorlására irányuló kérelmeket, valamint az adatigénylésnek nem minősülő sajtómegkereséseket. Az sem egyértelmű, mi ezeknek a viszonya egymáshoz, és hogy az adatkezelő a különböző jogalapokon benyújtott azonos adat megismerésére vonatkozó igény esetén megtagadhatja-e az adatszolgáltatást, ha az egyiket teljesítette.</p> <p>Az sem egyértelmű, hogy a párhuzamos jogalapokon nyugvó, ugyanazon adat megismerésére vonatkozó igények teljesítése megtagadható-e.</p>	<p>Amennyiben az adatok megismerését a magánszemély (igénylő) több jogalapon is kéri, kérte, úgy ez esetben célszerű olyan korrekciós mechanizmust beépíteni, amely az ilyen esetekben biztosítja a megfelelő jogalap azonosítását, a kérelmek elhatárolását, csak az adat egyszeri kiadását teszi lehetségessé.</p>
1.5. A közfeladatot ellátó szerv önreflexiója mint korrekciós mechanizmus	
<p>Az önkéntes közzététel esetén a visszacsatolás szervezeti kerete hiányzik, így az is, hogy a közfeladatot ellátó szervnél értékeli-e a megkereséseket. A közfeladatot ellátó szervek</p>	<p>A skót önértékelési mátrix szempontrendszerének egyes elemeit és szempontrendszerét bizonyos tekintetben célszerű alkalmazni a magyar közfeladatot ellátó szervek vonatkozásában is.</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>nem mérik – és nincsen megfelelő önértékelési mechanizmus sem ezeken a szerveken belül –, ezért arra vonatkozóan nincs összesítés, kimutatás sem, hogy melyik szerv emelkedik ki a teljesítésben, illetve melyik szerv nem teljesíti kifejezetten nagy arányban ezeket.</p>	<p>Az információszabadságot az is javítani tudja, ha az egyes közfeladatot ellátó szerveken belül tudatosan kezelik az adatigényléseket: azokat az összehasonlítást és elemzést lehetővé tevő módon nyilvántartják és statisztikát vezetnek róluk.</p>
	<p>Puha szankcióként szolgálhat az, ha a közfeladatot ellátó szervek meghatározott csoportjai szerinti bontásban statisztikát tesznek erről közzé, amelyből látható, melyik szerv magaslik ki vagy marad le az adatigénylések teljesítésében.</p>
	<p>A közfeladatot ellátó szervhez érkező megkeresések értékelése szintén hozzájárulhat ahhoz, hogy a szerv javítsa saját gyakorlatát, illetve az adott szervbe vetett bizalmat.</p>
	<p>A közfeladatot ellátó szervek rávehetőek arra hosszútávon, hogy a közzététel a befektetett munka és ráfordított idő ellenére számukra is előnyös.</p>
1.6. A sajtó, a civil szervezetek, országgyűlési és más képviselők szerepe	
<p>A sajtó, a civil szervezetek és a képviselők hatása, közreműködése és korrekciója több módon csatornázódik be az adatigénylés folyamatába. E szereplők speciális szerepet töltenek be a demokratikus társadalomban, illetve speciális többletjogosítványokkal rendelkeznek.</p> <p>Az általános tájékoztatással összefüggésben problémát jelent az, ha az egyszerű állampolgárokhoz hasonlóan kezelik őket az adatok megismerésével, nyilvánosságával összefüggésben, ugyanis jellemzően ők azok a szereplők, akik a demokratikus társadalomban ezeket az információkat a társadalom tagjaival, az állampolgárokkal közlik.</p> <p>Problémás az is továbbá, amikor az igénylő sajtószerv vagy civil szervezet nem adatokat kér, hanem arra kérdez rá, hogyan lehetett volna a közérdekű adatokkal kapcsolatos, a szerv hatáskörébe tartozó tevékenységet, feladatot jobban megvalósítani, elvégezni.</p> <p>Mindez összefügg a közadatok megismerésével, az azokhoz kapcsolódó döntés-előkészítéssel is, ugyanakkor, sok esetben kényes területet képez ez, mely miatt a közfeladatot ellátó szervek az elszámoltathatóság elkerülése érdekében csökkentik az átláthatóságukat a közérdekű adatok megismerésén túli, de esetlegesen az Infotv. 32. §-a alá vonható egyes magatartásokkal összefüggésben.</p> <p>Vizsgálandó, hogy van-e többlettartalma ennek a rendelkezésnek. Amennyiben nincs, az problémát eredményez, hiszen az EJEB gyakorlatával összefüggésben, illetve a magyar társadalomban és jogrendben elfoglalt helyüknél fogva ezeket a szereplőket többletjogosítványok illetik; ezen keresztül érvényesül közvetett módon a</p>	<p>Az Infotv. 32. §-a szerinti közvélemény pontos és gyors tájékoztatására irányuló kötelezettség tartalmában többet jelent, mint a közzététel és az adatigénylések teljesítése, ezért a sajtó, a civil szervezetek és a képviselők tevékenysége ezáltal is erősítheti a közfeladatot ellátó szervek proaktív közzétételi magatartását.</p> <p>Az Infotv. 32. §-ából fakadó, a sajtót, a civil szervezeteket megillető többletjogok javítják az információhoz jutás hatékonyságát.</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>társadalom többi tagjának általános tájékoztatása is.</p> <p>Ezzel kapcsolatos információval az érintett célcsoportok rendelkeznek, a tényleges problémákat ők ismerik.</p>	
2. Közzétételi kötelezettség	
2.1. Önkéntes közzététel	
<p>Kevés szerv él az önkéntes közzététel lehetőségével, amelynek oka lehet, hogy a közfeladatot ellátó szervek ehhez nem rendelkeznek megfelelő kapacitással.</p> <p>Az Infotv. 37. § (6) bekezdése értelmében „A közzétételre kötelezett szerv vezetője a közzétételi listában nem szereplő közérdekű adatokra vonatkozó adatigénylések adatai alapján legalább évente felülvizsgálja az általa a (3) bekezdés szerint kiadott közzétételi listát, és a jelentős arányban vagy mennyiségben felmerült adatigénylések alapján azt kiegészíti.”</p> <p>Az egyedi közzétételi lista kötelező éves felülvizsgálatára vonatkozó Infotv. 37. § (6) bekezdés nem határozza meg pontosan, hogy mit jelent a „jelentős arányban” és „jelentős mennyiségben”.</p>	<p>Van olyan szerv, aki a NAIH mellett még képes lehet az önkéntes közzétételt elősegíteni, mint az Állami Számvevőszék, a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, az irányítási jogokat gyakorló, illetve a felügyeleti szerv, belső ellenőrök, vagy akár az információs jogok tisztviselője.</p> <p>Az adatok közzétételi hatékonysága növelhető azáltal, ha a NAIH az egyedi közzétételi listák elfogadását támogató magatartást vesz fel, mint amilyen pl. a képzés, a tájékoztatás.</p> <p>Azért él kevés szerv az önkéntes közzététel lehetőségével, mert ez többletterhet, plusz munkát jelent a szervezeten belül, amelynek a személyi, tárgyi feltételei hiányozhatnak. Az önkéntes közzététel esetén a visszacsatolás szervezeti kerete is hiányzik. Megoldást kínálhat erre az, hogy (i) az adott szervnél értékeli a megkereséseket; illetve (ii) ha külön személy, információs biztos vagy átláthatósági felelős foglalkozik ezekkel a feladatokkal.</p> <p>Az önkéntes közzététel esetén vizsgálható az önérdék fontossága, amellyel kapcsolatban meghatározhatóak olyan szempontok és körülmények, amelyek a közfeladatot ellátó szervezet arra sarkallják, hogy javítson közzétételi gyakorlatán (lásd például a skót önértékelési mátrixban szereplő szempontokat).</p>
2.2. Kötelező közzététel	
<p>Problémát jelent, hogy a közzétételi kötelezettségüknek nem tesznek megfelelően eleget a közfeladatot ellátó szervek, melynek következtében korrekciós mechanizmus igénybevétele válik szükségessé.</p> <p>További probléma, hogy a közzététellel kapcsolatos szabályozás egyfelől túl részletes, másfelől ugyanakkor elnagyolt: míg egyes adatköröket részletesen szabályoz a jog, más adatkörök esetén hiányos, illetve hiányzik a szabályozás, a szabályozásban történő megjelenés.</p> <p>A Kgtv. alapú közzétételi kötelezettség eltérő az általánostól, és rosszul megfogalmazott rendelkezéseket tartalmaz.</p>	<p>A közzétételi kötelezettséget, a közzétett adatok frissítését proaktívabbá lehet tenni, azáltal, ha ahhoz szankció járul.</p> <p>A proaktivitás fokozásához a puha és kemény jogkövetkezmények együttes alkalmazása szükséges. A korrekciós mechanizmusok hatékonyságát növelheti az, ha a NAIH (a) közigazgatási határozatot hozhat; (b) bírságot szabhat ki; (c) jogosult határozatot hozni arról, hogy a NAIH hozza nyilvánosságra a közérdekű adatokat, amely döntés bíróság előtt megtámadható.</p> <p>A közzétett adatok azért áttekinthetetlenek, mert (i) a közfeladatot ellátó szervek nem kapnak megfelelő iránymutatást, tájékoztatást arra vonatkozóan, hogyan lenne célszerű közzétenni az adatokat; vagy, (ii) nincsen megfelelő szankció a közzététel elmulasztása esetére.</p> <p>Ha a közzététellel kapcsolatos szabályozás az indokolthoz képest elnagyolt és részletesebb előírások mutatkoznak szükségesnek, a szabályozás módosítása által a</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
	<p>korrekciós mechanizmusokra kisebb mértékben lenne szükség.</p> <p>Az adatigénylést jelentősen nehezítheti, hogy sem az Infotv., sem a költségrendelet szabályozása nem áttekinthető az egyszerű (az információszabadság körében mélyebb ismeretekkel nem rendelkező) adatigénylők (jellemzően, de nem kizárólagosan az állampolgárok) számára.</p> <p>A kötelező közzétételben megnyilvánuló mulasztás sajtóérdeklődés, -megjelenés tárgya lehet, amely kiválthatja a közzétételi kötelezettség teljesítését.</p> <p>A NAIH fellépése a közzététel elmaradása esetén hatékony eszköz lehet.</p> <p>A közzétételi kötelezettség teljesítési szintjének emelkedéséhez vezethet a jogszabályváltoztatáson túl az, ha (i) megfelelő instrukciókat, támogatást kapnak az adatkezelők az adatok közzétételét illetően; (ii) ha megfelelő szakmai ismeretekkel és jogosítványokkal rendelkező személyi állomány (pl. információs tisztviselő formájában) áll rendelkezésre az adott közfeladatot ellátó szervnél; (iii) ha nő a tudatosság arra vonatkozóan, hogy ennek a kötelezettségnek hogyan tud megfelelni az adott szerv; (iv) a NAIH vagy a törvényességi felügyelet gyakorló szerv határozott fellépése bírsággal; (v) ha megvalósul a közzétett adatok lejelentése, felöltése egy egységes online felületre, és az ennek való megfelelés nyomon követhető.</p>
3. Egyedi adatigénylés	
3.1. Az adatigénylés magánjogi jellege	
<p>A magánjogi szabályok alkalmazása több ponton kapcsolatba kerül, kerülhet a közérdekű adatigényléssel (pl.: határidők számítása, joggal való visszaélés elvének alkalmazása). Tisztázandó kérdés, hogy része-e a magánjognak az információszabadság, illetve maga az adatigénylés akár olyan módon, hogy az a személyiségi jogok keretrendszerében értelmezhető, akár azáltal, hogy analogikusan alkalmazhatók a magánjogi szabályok. Amennyiben a válasz igenlő, úgy célszerű erre vonatkozóan konkretizálást végezni utaló szabály formájában az Infotv.-ben. Amennyiben a válasz nemleges, úgy ettől eltérő korrekcióra van szükség.</p>	<p>A felek között nem jön létre magánjogi jogviszony, ezért a Ptk. alapelvei sem alkalmazhatóak, így a joggal való visszaélés sem.</p>
3.2. Az adatigénylés tartalma	
<p>A közérdekű adatok, a közérdekből nyilvános adatok fogalmáraszámos ágazati szabály vonatkozik, amelyek e fogalmakat specifikálják, tartalommal töltik ki. Ismert emellett a közadat fogalma is, amely a kettőt egyesíti. Ezt a megoldást az Infotv. nem alkalmazza, helyette kiterjesztő normát használ a közérdekből</p>	<p>Amennyiben az adatigénylő nem megfelelően határozza meg a közérdekű adatok körét az igénylésben, de meghatározható, milyen adatokat szeretne megismerni, úgy egy, az együttműködési kötelezettséghez kapcsolódó speciális szabály hozzájárulhat a sikeres adatigényléshez. Ez alapján a közfeladatot ellátó szerv köteles lenne közölni, milyen, az igényléshez kapcsolódó adatok vannak a</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>nyilvános adatok vonatkozásában. További kérdést vet fel az, hogy mi minősül közérdekű adatnak, illetve közérdekből nyilvános adatnak, és mi nem tartozik már ebbe a körbe.</p> <p>A közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat fogalmának törvényi szintű meghatározása mellett (helyett) felmerülhet az Alaptörvényben történő szabályozás szükségességének kérdése.</p> <p>Az adatigénylő bizalmatlanságból, hogy ne fedje fel, mely adatra kíváncsi valójában, nagy mennyiségű adatot igényel, ezáltal jelentős munkaterhet okozva a közfeladatot ellátó szervnek.</p>	<p>kezelésében, illetve más módon segítene pontosítani az igénylést.</p> <p>Közérdekű adat fogalma, közérdekből nyilvános adat fogalmának egyértelműsítése, elhatárolása szükséges (i) az Infotv.-ben; esetleg (ii) Alaptörvényi szintű szabályozás szükséges.</p> <p>A közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat fogalma nem terjed ki minden adatra, amelyet a közfeladatot ellátó szerv kezel.</p> <p>Amikor jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik az adatigénylés, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptervekenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevitelével jár, úgy (i) a közfeladatot ellátó szerv felhívhatja az igénylőt az adatkör pontosítására, szűkítésére; (ii) a közfeladatot ellátó szerv jogosult más megismerési módra áttérni (pl. betekintés); vagy (iii) korlátozni lehetne az igényelt adatmennyiséget.</p>
3.3. Az adatkezelő válasza, teljesítés megtagadása	
<p>Ha az adatkezelő nem tudja, hogyan teljesítse a kapott adatigénylést, megfelelő eszköz lehet az adatigénylő és az adatkezelő együttműködésének erősítése.</p> <p>Az igényelt formában az adatigénylő rendelkezésére nem álló adatok esetén nem egyértelműen szabályozott, ilyen esetekben szükséges-e előállítani az adatokat, az adatok körét; illetőleg megtagadható-e, és ha igen, milyen feltételek teljesülése esetén az adatigénylés teljesítése.</p> <p>Az adatigénylés teljesítésének akadálya lehet, ha az azért nem teljesíthető, mert egy korábbi, információszabadsággal alapvetően össze nem függő kötelezettség teljesítése maradt el.</p> <p>A személyes adatok védelme (az adatvédelem) sokkal hangsúlyosabban van jelen a közfeladatot ellátó szervek belső szabályozásában, intézményrendszerében, mint a közérdekű adatok megismerhetősége, az információszabadság, amely megmutatkozik a személyi, tárgyi, belső szabályozási feltételekben is.</p> <p>Aggályos, ha az adatkezelő nem a kérelem szerint, hanem más módon teljesíti az adatigénylést.</p>	<p>Ha az adatigénylést az adatkezelő nem érti, akkor (i) mellőzhető a válaszadás, ha az általános tájékoztatás megfelelő; (ii) ha együttműködési kötelezettség terheli a közfeladatot ellátó szervet, az adatkezelőnek vissza kell kérnie a fontos kérdésekre (pl. határidők, hogyan kéri, hogyan lehetséges, költséghatékony); (iii) az adatkezelő szabadon értelmezi, és megválaszolja az igénylést.</p> <p>Ha az adat közvetlenül nem áll rendelkezésre (pl. gyűjteményes listák esetén), vagy ha nincs adat, csak akkor kell előállítani, ha az aránytalan nehézség és munkaráfordítás nélkül megtehető.</p> <p>Nem az információszabadság területére tartoznak azok az esetek, amikor azért nincsenek meg az adatok az adott közfeladatot ellátó szervnél, mert az adatok létrehozása egy korábbi tevékenység, kötelezettség elmulasztása miatt maradt el, ezért ezzel összefüggésben nem alkalmazható szankciós mechanizmus. Ilyen esetekben tipikusan más, az információszabadságtól független jogi szankcionálási mechanizmusok vehetők igénybe, illetve alkalmazhatók.</p> <p>Az adatigénylés megtagadásának minősül, ha a közfeladatot ellátó szerv az adatokba való betekintés lehetőségét biztosítja, jöllehet az igénylő nem ezt kérte, és ahhoz később sem járult hozzá. Ilyen lehet az is, ha e-mailen kérte az igénylő, de postán kapja meg. Célszerű itt is korrekciót bevezetni: (i) akár együttműködési kötelezettség formájában, akár az (ii) adatigénylő választásán alapuló vagy (iii) törvény által meghatározott, teljesítési módok közötti áttérés formájában.</p> <p>Nagyobb, fontosabb közfeladatot ellátó szerveknél növelné az adatszolgáltatás hatékonyságát és a proaktív közzétételt is az, ha az adatvédelmi tisztviselő mintájára információs tisztviselőt (átláthatósági felelőst) neveznének ki, mely által a szerv más kapacitásainak leterhelődése is csökkenthető (például Bács-Kiskun megyében bevezették</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
	<p>az ún. kanadai modellt, amelyben az adott munkatárs mindkét alapvető jog felügyeletét ellátta; illetve a környezetvédelmi törvény ismeri az információs tisztviselői feladatkört).</p>
3.4. Költségtérítés	
<p>Akadályozza a közérdekű adatok megismerését, ha a közfeladatot ellátó szervek magas összegű díjakat számolnak fel az adatigénylés teljesítéséért. Nincs törvény adta lehetőség arra vonatkozóan, hogy az adatigénylő csökkentse az igényelt adatok körét vagy más módon kérje az adatszolgáltatást.</p>	<p>A költségtérítés jelenlegi szabályozása lassítja az adatok megismerhetőségét, és visszaélésszerűen értelmezhető a munkaező-ráfordításra vonatkozó rendelkezések (vannak országok, ahol munkadíjat egyáltalán nem szabad, hogy megállapítsanak az adatkezelők). A költségtérítés meghatározása nem egyértelmű: túl nagy az adatkezelő diszkréciója, amiatt az adatigénylések elbírálásának egységessége, és ezáltal a jogbiztonság sérül. A munkadíj meghatározása tekintetében korrekcióként szolgálhat az ezzel kapcsolatos jogszabályváltoztatás.</p> <p>A költségtérítés és a részleges teljesítés kapcsolata nincsen megfelelően rendezve a törvényben, ami jogszabályi korrekciót igényel.</p> <p>Amennyiben az igénylő a költségtérítés megfizetését megtagadja, úgy célszerű lehetőséget biztosítani arra, hogy (i) más, költségvonzattal nem járó módon ismerje meg az adatokat; (ii) az adatigénylő szűkítse az adatigénylést, így csökkentve annak költségét.</p>
3.5. Adatigénylő neve, személye	
<p>Bárki anonim módon jogosult közadatokat megismerni, az anonimitás azonban jelentősen torzul azáltal, hogy minden esetben, amikor az adatteljesítéshez költségtérítés járul, meg kell adni az adatigénylő nevét is a közfeladatot ellátó szervnek.</p> <p>Nem egyértelmű, visszaélésszerűnek minősíthető-e egy adatigénylés pusztán azért, mert egyértelműen megállapítható, hogy a megadott azonosító adat nem felel meg a valóságnak (pl. ugyanarról az e-mail címről különböző neveken igényelnek).</p> <p>Nem egyértelműen szabályozott a más nevében benyújtott igénylés megítélése (ez akár magánszemélyek között, akár civil szervezetek vonatkozásában is felmerülhet).</p>	<p>Az adatigénylés anonimitásának határa a perindítás, amely esetén szükségszerűen meg kell adni az adatkérő nevét, míg az adatigénylés során azonban nagyobb mértékben kell biztosítani az anonimitás lehetőségét.</p> <p>Nem minősül visszaélésszerűnek, ezért válaszolni kell az adatigénylésre akkor is, ha nyilvánvalóan valótlan a megadott azonosító adat.</p> <p>Az adatigénylő nevének megadása a költségtérítéssel összefüggésben az alapjog lényegi tartalmának nem szükséges korlátozása, ezért az erre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül kell helyezni.</p> <p>Az ugyanazon adatigénylő által egy éven belül, azonos tárgykörben beadott adatigénylés esetén az adatok már rendelkezésre állnak, ha azok nem bővültek, azok kiadása, megismerhetővé tétele a közfeladatot ellátó szerv számára ugyanúgy nem jelent többletterhet (vagy többletmunkát), mintha azt a korábbi adatigénylőtől eltérő más személy igényelte volna; ezért nem szükséges megkövetelni az adatigénylő nevének megadását.</p> <p>Egyes személyek (pl. sajtó, politikusok, képviselők) nevének felfedése esetén a közfeladatot ellátó szervek elutasító magatartást vehetnek fel, amely az átláthatóság ellenében hat, ezért az anonimitást célszerű fokozni, arra is tekintettel, hogy az anonim adatigénylést támogatják a nemzetközi kötelezettségek is.</p>
3.6. Adatkiadás határideje	

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>Az adatkiadás határideje a jelenlegi jogi rendelkezések alapján ugyan meghosszabbítható, azonban viszonylag egységesen szabályozott: nem rugalmas, nem enged teret az egyedi mérlegelésnek, és nem is specifikál különböző eseteket, élethelyzeteket, adatigényléseket. Bizonyos esetekben akkora az adatmennyiség, hogy nagyon nehezen teljesíthető az adatigénylés, különös tekintettel arra is, hogy a megküldött adatokkal további utómunkák is vannak, mint amilyen az anonimizáció, a személyes adatok, minősített adatok stb. kitakarása, megismerhetetlenné tétele.</p>	<p>Az adatigénylés teljesítése bizonyos esetekben a közfeladatot ellátó szerv alaptervékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, valamint ha a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, illetve ha a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tétele jelentős idővel jár, úgy a határidő egyszeri meghosszabbításán túl lehetőséget kell biztosítani arra, hogy (i) betekintéssel kerüljön sor az adatszolgáltatásra; (ii) az eljárási határidő arányosan igazodjon az igényelt adatmennyiséghez (pl. 1000 oldalanként 15 nap), a rendelkezésre álló adat tárolási módjához és kitakarási kötelezettséghez; (iii) az igénylő leszűkítse az adatigénylést; vagy (iv) nem szükséges változtatni a jogi szabályozáson, azaz a jelenlegi törvényi határidőn belül kell teljesíteni az igénylést. Vizsgálható v) az ex lege adatmennyiségi korlát bevezetése is.</p>
3.7. Adatszolgáltatás módja	
<p>Az adatszolgáltatás módja és mikéntje tekintetében két érdek ütközik: (i) az igénylő alapjoga az adatok megismerésére; illetve (ii) a közfeladatot ellátó szerv azon érdeke, hogy alaptervékenységét megfelelően el tudja látni.</p> <p>Kérdéses, mennyiben térhet el az adatigénylő az igénylésben eredetileg meghatározott adatszolgáltatási módtól, azt milyen irányban változtathatja, illetve melyek ennek a jogkövetkezményei.</p> <p>Különösen a betekintési jogot érdemes vizsgálni, hiszen a Tromsø-i egyezmény alapján kötelezettség az ingyenes betekintés.</p> <p>Másik kardinális kérdés az átadott adatok kereshetősége. Az online vagy egyébként digitális formában megküldött adatok esetében sokszor problémás, hogy azok nem kereshetők, ami az információszabadság kiüresedésével is járhat. Az igénylő, hiába van nála a kért adat, nem képes azt megismerni.</p> <p>Az adatkezelő oldalán visszaélészerű magatartás valósulhat meg a teljesítés módjával összefüggésben.</p>	<p>Az adatigénylés pontossága, pontosítása tekintetében korrekciós mechanizmust kellene a törvénybe iktatni, a visszakerdezés szabályának módosításával. A közfeladatot ellátó szerv, ha az adatigénylés nem egyértelmű, köteles megjelölni azokat a dokumentumokat, illetve dokumentumok körét, amelyek az igény tárgyához tartozóak, és ezzel segíteni a jóhiszeműség követelménye szerint az adatigénylő igényének pontosítását.</p> <p>Az átadott, rendelkezésre bocsátott adatokat kereshető formában kell megkapnia az igénylőnek, amely jogszabályi korrekcióval elérhető.</p>
3.8. Megtagadási okok	
<p>A megtagadási okok körében különbséget kell tenni az általános és az ágazati megtagadási okok között.</p> <p>A megtagadási okokhoz legitim érdekek fűződhetnek (lásd pl. rendőrségi törvény és az abban szereplő „kritikus infrastruktúra” fogalma; a környezetvédelmi, természetvédelmi érdekek is). Ezek az érdekek „versenyeznek” az információszabadsággal, így meg kell közöttük találni az egyensúlyt, hiszen bizonyos adatok kiszivárgása közérdeket sérthet (pl. rendőrségi vallomások nyilvánosságra hozatala).</p> <p>Vizsgálandó az is, hogy a nyilvánosságkorlátozás hogyan szűkíthető be, hogy ezáltal az adatkezelők</p>	<p>Ha a megtagadás tekintetében diszkrecionális jogköre van az adatkezelőnek, úgy olyan érdemlével szükséges elvégeznie, amely alkalmas az egymással szemben álló érdekek megfelelő egyensúlyozására, figyelembevételére, erre a nyomós közérdek tesztje alkalmas.</p> <p>Az adatigénylő nem köteles megjelölni azt, hogy milyen okból kéri az adatokat, így ez az adatigénylés megtagadása, a megismerés korlátozása során sem vehető figyelembe. Ez ugyanakkor az adatkezelő megfelelő mérlegelése elvégzésének lehetőségét korlátozza, amely nem értékelhető az adatkezelő terhére.</p> <p>Az Infotv. 27. § (2) bekezdése felsorolásában célszerű megtagadási okként nevesíteni az adó-, bank- és</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>megfelelőbb módon hivatkozzanak a megtagadási, korlátozási okokra.</p> <p>Az alapjogkorlátozás körében a bírói gyakorlat, illetve egyes ágazati szabályok szerint mérlegelési kötelezettsége van az adatkezelőnek. Nem egyértelmű, mit kell mérlegelnie és hogyan. Ilyen mérlegelési szempontokat tartalmaz például a nyomós közérdek alapú teszt. Ezzel összefüggésben problémát jelent az is, hogy az adatigénylés célját nem kell meghatározni az igénylőnek, így az ő oldalán az érdek nem konkretizálható, az absztraktn az információszabadsághoz kapcsolódik.</p> <p>Problematikus az is, ha egy adatigénylő az információbiztonsági törvény alapján a forráskódokat ki akarja kérni, mivel a jogalkotó nem rendelkezett erről.</p> <p>Problémás az is, hogy egyes megtagadási okokat az Infotv. nem tartalmaz, hanem csak az ágazati szabályok.</p>	<p>értékpapírtitkot, ez ugyanis támogatja az önkéntes jogkövetést.</p> <p>Az adatkezelő mérlegelési kötelezettsége kapcsán jó gyakorlat lehet az Európai Unió Bíróságának esetjoga.</p> <p>Szükséges az információbiztonsági törvény szerinti forráskódok védelme.</p>
<p>Ha a közfeladatot ellátó szerv azért tagadja meg az adatszolgáltatást, mert az igényelt adatok döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adatnak minősülnek, úgy az adatigénylő a peres eljárás során sem ismerheti meg az adatokat, ezért az adatigénylő nem tudja érdemben vitatni sem.</p> <p>Problémás lehet az is, hogy a döntés-előkészítő anyagok egy meghatározott köre főszabály szerint nyilvánosságra hozható lenne, de az Infotv. általánosságban tiltja azok nyilvánosságra hozatalát típustól függetlenül, kivételszabályként a közfeladatot ellátó szerv vezetőjének a diszkréciójába utalja az Infotv.</p> <p>További probléma, hogy hiába fektette le az Alkotmánybíróság a megfelelő indokolás szempontjait a döntés megalapozására szolgáló adatokkal kapcsolatos igénylések elutasításával összefüggésben, a közfeladatot ellátó szervek általában egy mondatban, formai okokra hivatkozva utasítják el az Infotv. 27. § (5)-(6) bekezdése alapján az adatigényléseket.</p>	<p>Amennyiben az igényelt adat döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adatnak minősül, úgy az ezzel kapcsolatos peres eljárásokban célszerű az üzleti titok megismerésére vonatkozó rendelkezésekhez hasonló rendelkezéseket a törvénybe iktatni (pl. kivonat készítésére vonatkozó kötelezettség, a kizáró szabályok pontosítása).</p> <p>Egyes döntés-előkészítő anyagok nyilvánossága, közadattá nyilvánítása nem ellentétes a jogrenddel, nem ütközik közrendbe, és növelheti az információszabadság érvényesülését is.</p> <p>Tehermentesítené a korrekciós mechanizmusokat, ha tartalmi szempontú, részletesebb indoklást tartalmazna az elutasítás.</p>
<p>Kérdéses, hogy mennyire alkalmazzák visszaélészerűen az adatkezelők a számlaszintű elszámolásra hivatkozást: amennyiben szűken értelmezik ezt a megtagadási okot, úgy további korrekcióra nincsen szükség, ha azonban tágan értelmezik, úgy jogszabályi korrekció szükséges a leszűkítésre.</p>	<p>Számlaszintű elszámolásra kötelezést a gyakorlat szűken értelmezi, ezért ezzel a megtagadási okkal összefüggésben nem szükséges korrekciót alkalmazni.</p>
<p>A személyes adatok védelme az információszabadság korlátja lehet. Ezzel összefüggésben mind törvények, mind más jogszabályok ugyan konkretizálják azt, hogy mikor minősülnek személyes adatok közérdekből nyilvános adatnak, azonban a konkrét esetben ez továbbra is kérdéses lehet. Az adatvédelmi</p>	<p>A személyes adatokkal kapcsolatos szabályozás változásának tendenciája megfelelő, az az információszabadság irányába hat, ezért nem szükséges korrekciót alkalmazni.</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>tudatosság vagy óvatosság túlságosan háttérbe szorítja az információszabadságot, illetve kiüresíti azt.</p> <p>Az új egyensúlyt követően mind a jogalkotás, mind a jogalkalmazás megfelelően alkalmazkodott ehhez a kérdéshez, az információszabadság megfelelő terjedelemben érvényesül.</p>	
<p>Problémás, hogy az üzleti titok mint megtagadási ok esetén az adatkezelő nem a saját üzleti titkát védi. A bíróság olyan személyre hoz kötelező erejű döntést, aki nincsen benne a perben, mert önkéntesen nem avatkozott bele.</p> <p>Az üzleti titok nincsen benne az Infotv. felsorolásában, nem egyértelmű, hogy az a szellemi tulajdonjogok keretében értelmezhető-e.</p> <p>Az üzleti titokra az Infotv. csak kivételi szabály formájában hivatkozik, amely ugyan alkalmazható, azonban a korlátozási, megtagadási okok egységességéhez nem járul hozzá</p>	<p>Csökkenthető az üzleti titokra hivatkozó megtagadás esetén a visszaélés, ha a szerződő feleket jogszabály kötelezi arra, hogy az üzleti titkot tartalmazó szerződés megkötésekor kötelesek megjelölni a szerződésnek azon részeit, amelyek üzleti titokkal érintettek.</p> <p>Amennyiben az üzleti titokkal összefüggésben az adatkezelő nem a saját üzleti titkát védi, a bíróság olyan személyre hoz kötelező erejű döntést, aki nincsen benne a perben, mert önkéntesen nem avatkozott bele. Korrekció lehet, ha a titokgazda, a titok jogosultja, a harmadik személy is perbeli szereplővé válik.</p>
<p>Az Sztj. szabályai között található két, információszabadsághoz kapcsolódó szabály, amely a szerzői jogi jogirodalom szerint nem illeszkedik a szerzői jogi törvény rendszerébe.</p>	<p>Az Sztj.-ben szereplő, információszabadsággal kapcsolatos rendelkezések Infotv.-be való áthelyezése szükséges, az az üzleti titokhoz hasonlóan jobban illeszkedik a közérdekű adatigényléshez, mint a szerzői joghoz.</p>
3.9. Tájékoztatási kötelezettség (törvényességi felügyelet)	
<p>Nem feltárt, hogy a törvényességi felügyelet mint korrekciós mechanizmus ténylegesen működik-e.</p> <p>Cégeknél a cégbíróság, önkormányzatoknál a kormányhivatal gyakorol felügyeletet, kérdéses, hogy az információszabadság vonatkozásában ez ténylegesen érvényesül-e.</p> <p>A természetes személy vagy társasház esetén a felügyeletet gyakorló szerv nem azonosítható.</p>	<p>Az Infotv. 27. § (3a)-(3b) bekezdéseinek alkalmazása, gyakorlati megvalósulása csekély, mivel az adatkezelőtől az igénylő sokkal egyszerűbben meg tudja kapni az adatokat.</p> <p>Abban az esetben, ha a felügyeletet gyakorló szerv megfelelően preventív szankciót alkalmaz, a jövőben nagyobb arányban elkerülhető az adatkiadás megtagadása.</p> <p>Magánszemélyek (illetve társasházak) esetében nincsen felügyeleti szerv, ezért a szankciós mechanizmus nem működik, a szabály lex imperfecta.</p> <p>A kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek tekintetében az Infotv. 26. § (3) bek. a releváns, az eltérő szabályozás ugyanakkor nem indokolt.</p>
4. Korrekciós mechanizmusok	
4.1. Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	
4.1. Általános szempontok	

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>Kérdéses milyen irányba szükséges elmozdulnia a Hatóság tevékenységének, hogy megfelelő korrekcióként szolgálhasson. A két nagy irányt a Helyzetelemzésben korábban említett kemény és puha eszközök szankciók irányába való eltolódás jelentheti: akár úgy, hogy bizonyos vonatkozásokban az egyik, másokban a másik érvényesül; vagy akár egy-egy hatáskört illetően ezek egymás után érvényesülhetnek. A NAIH sok esetben nem tud megfelelően fellépni a közzététel elmulasztásával szemben, illetve az egyedi adatigénylések esetében is növelhető a korrekciós szerepe.</p>	<p>Alkalmazható lenne a puha-kemény eljárás a fogyasztóvédelem mintájára, az eljárás alapvetően puha, de az együttműködési kötelezettség megsértése esetén kemény.</p>
4.2. Mediációs szerep	
<p>A felek közötti bizalmatlanság csökkenthető, oldható az együttműködés növelhető lenne egyfajta mediációs eljárással. Problémás lehet, ha az adatigénylés anonim, mivel kérdéses, hogy az anonimitás mellett miként valósítható meg a mediáció.</p>	<p>A NAIH számára a mediációs szerep kevésbé megfelelő eszköz lehet a közérdekű adatok megismerése szempontjából annál, mintha hatósági jogköröket szerezne.</p> <p>A mediáció (békéltetőtestületi funkció) alapvetően csak akkor lehetséges, ha az adatigénylő kilép az anonimitásából.</p> <p>A mediációval összefüggésben az adatkezelőknek alátétési nyilatkozatot kell/lehet tenniük.</p>
4.3. Adatadási jogkör	
<p>A NAIH bizonyos arányban bekéri a kérdéses, ügygel érintett adatokat (pl. üzleti titkokat), ha az egy eljárás során felmerül. A probléma az, hogy az adatkezelők a NAIH-nak sem mindig küldik meg a kért adatokat, és a Hatóságnak nem áll rendelkezésére megfelelő eszköz, hogy ez ellen fellépjen.</p>	<p>Ha a vizsgálat során az igényelt adatok megvizsgálása szükségessé válik és a Hatóság az adatokat, iratokat bekéri és áttanulmányozza, és ezt követően megállapítja az adatok részbeni vagy teljes kiadási kötelezettségét, de a közfeladatot ellátó szerv ezt megtagadja, akkor a jelentés elkészítése mellett, illetve helyett a NAIH-nak lehessen joga úgy dönteni, hogy bizonyos feltételek megléte esetén, vagy saját mérlegelése alapján, az igényelt és rendelkezésre álló adatokat megismerhetővé tegye.</p> <p>E döntését a Hatóság közölné a szervvel, aki 30 napon belül a bírósághoz fordulhatna, ahol neki kellene bizonyítania, hogy az adatok nyilvánosságának korlátozása jogszerű és megalapozott. Lehet korlátozni azt is, hogy milyen státusú, típusú, szintű szervezeteknél vagy adatfajták körében lehessen erre joga.</p>
4.4. Hatósági jogkör	
<p>A NAIH sok esetben nem tud hatékonyan fellépni a közérdekű adatok megismerésével összefüggésben. Ez egyaránt nagyban hátráltatja nemcsak az információszabadság érvényesülését, hanem a NAIH szerepének megerősödését is. Hiányoznak azok a jogi biztosítékok, eljárások szankciók, amelyek egyrészt a megfelelő magatartásra tudnák sarkallni a közfeladatot ellátó szerveket konkrét adatigénylésekkel kapcsolatosan, másrészt amelyek preventív hatást fejtenének ki. Ez a preventív funkció hozzájárulhatna ahhoz, hogy a jövőben a közfeladatot ellátó szervek jogkövető magatartást vegyenek fel, amely a korrekciós</p>	<p>A hatósági jogkör a NAIH esetében megfelelő eszköz lehet arra, hogy még a bírósági szint előtt hatékony korrekciós mechanizmusként működjön.</p> <p>A bírságolási jogkör megfelelő szankcionálási mechanizmusként szolgálhat arra nézve, hogy a közfeladatot ellátó szervek az adatigényléseket teljesítsék; ami ezáltal növelheti a NAIH súlyát és szerepét, illetve az információk gyorsabb megismerése irányába hatna.</p> <p>A hatóság tekintélyét, befolyását és ráhatását képes lenne növelni egyfajta hatósági jogkör, amelynek keretében a hatóság közigazgatási határozatot hozhatna, bírságozhatna. Döntését a bíróságon lehetne megtámadni.</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>mechanizmusok jövőbeli igénybevételét csökkentheti.</p>	<p>Ez abból a szempontból is előnyös lehet, hogy ezáltal gyorsabban megtörténik az adatkiadás, ha a Hatóság rövid időn belül arról döntést hoz.</p>
4.5. NAIH-hal való kapcsolattartás, együttműködés	
<p>Több olyan ügy van, amelyben a NAIH kéri az adatokat és nem adják ki azokat. A probléma a megfelelő szankciók hiánya, az, hogy nem kell számolnia retorzióval az adatkezelőnek (pl. OTKÁ-val kapcsolatosan nem küldi meg a minisztérium). A felszólítás is csak egyfajta általánosság. Nincsenek tehát megfelelő szankciós eszközök.</p>	<p>A NAIH megkeresésére a közfeladatot ellátó szervek biztosabban válaszolnának akkor, ha meglenne a lehetősége annak, hogy ennek elmulasztása esetén a Hatóság bírsággal sújthatná őket. A felszólítás nem eléggé hatékony eszköz, ezért kemény szankciók alkalmazása szükséges.</p> <p>Hozzájárulna az adatkezelők tehermentesítéséhez az, ha nem kellene bejelenteniük a NAIH felé minden év január 31-ig a benyújtott és elutasított kérelmeket.</p>
4.6. A NAIH szervezete	
<p>A NAIH munkatársai a Szervezetelemzés szerint kevésbé ismerik a más szervezeti egységeknél folyó munkát, az azokat érintő hatósági és bírósági döntéseket, jogalkotási fejleményeket.</p> <p>A hírlevél (NAIH NEWS) már létező mechanizmus a szervezeten belül.</p>	<p>A rendszeresen, központi e-mail címről kiküldött hírlevelek nagyban segíthetik, hogy az egyes szervezeti egységek megismerjék a más szervezeti egységek ügyeit, jogértelmezését, illetve a kapcsolódó friss bírósági döntéseket mind nemzeti, mind uniós szinten.</p>
<p>A Szervezetelemzés alapján az alkalmazottak egy jelentős hányada szerint az elektronikus ügyintézésre kellene állnia a Hatóságnak is, más állami szervekhez hasonlóan; ez részben megkerülhetetlen. Az informatikai szolgáltatások nem megfelelően támogatják a Hatóság eljárását, a mindennapi ügyintézését.</p>	<p>Az elektronikus ügyintézésre való átállás nagyban csökkentheti a NAIH alkalmazottjainak munkaterhét, növelheti a hatékonyságot, illetve biztosítja a jelenlegi járványhelyzetben is a feladatok ellátásának folyamatosságát.</p>
<p>A megkérdezettek többsége egyértelműen hiányolja a szervezet stratégiai irányításával, illetőleg működésével, működtetésével kapcsolatos témákat feldolgozó rendszeres vezetői értekezleteket. Álláspontjuk szerint ezeken számos olyan kérdés felvetésre és tisztázásra kerülhetne, melyek a szervezet jelenleginél hatékonyabb működését, fejlődését eredményezhetnék.</p> <p>A személyes interjúk alapján a megkérdezettek jelentős része szükségesnek tartana rendszeresen megtartott értekezleteket a nem szakmai kérdésekben is.</p>	<p>A rendszeres (személyes vagy online) értekezletek segíthetik a szervezet mindennapos működését, erősíthetik a csapatjellegét, a kollegák jobban megismerhetik egymást, illetve jogi problémákról is rendszerszinten lehetne ezáltal beszélni.</p>
<p>Az egyes szervezeti dokumentumokat, illetőleg az ezekben foglalt szabályokat és a napi gyakorlatot összevetve, általánosságban megállapítható, hogy a személyes interjúknál megkérdezettek jelentős része nincs tisztában a belső szabályzatokban foglalt jogaival és kötelezettségeivel, a napi működést sokkal inkább a megszokások, a rutinok határozzák meg.</p>	<p>A belső képzések, tájékoztatók megfelelő eszközök ahhoz, hogy a munkatársak tisztában legyenek az irányadó szabályokkal és azok szerint járjanak el. Az egyéni tudatosság e téren azáltal is növelhető, ha a hírlevélbe beépülnek a belső, szervezetszabályozó eszközök módosításai.</p>
<p>Az elnököt helyettesítő funkció egy kisebb létszámú szervezetenél is indokolható lehet, hiszen az elnök helyettesítésére számos alkalommal és okból sor kerülhet mind a szervezeten kívül, mind belül. Bizonyos szervezeti méret felett pedig</p>	<p>Az elnök munkájának tehermentesítésével összefüggésben szükség lenne általános ügyekben (HR, beszerzés, informatika, iratkezelés), nemcsak nemzetközi, hanem hazai szakmai kérdésekben is az elnök</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>megfontolandó a stratégiai és operatív elnökhelyettesi körök kialakítása (általános elnökhelyettes, külkapcsolati elnökhelyettes stb.). A NAIH – ahogy ezt a személyes interjúk és a munkatársi kérdőívek eredményei is igazolják – már elérte azt a feladatmennyiséget és szervezeti létszámot, melyek indokolhatják az elnöki pozíció alatti szint bővítését.</p>	<p>helyettesítésének megoldására akár az elnökhelyettes, akár más vezető által.</p>
<p>A NAIH jelenleg nem tesz közzé sem a szervezetében (befelé), sem a nyilvánosság felé (kifelé) kidolgozott vízió-, misszió- vagy stratégia-megfogalmazást. Több hasonló külföldi szerv honlapján megjelennek a szervezet előtt álló jövőbeni kihívások, kihívásokra adandó válaszok, célok.</p>	<p>A szervezet hatékonyabb működéséhez, a jogértelmezés kontextusba helyezéséhez javasolt egyfajta agendát, missziót megfogalmaznia a Hatóságnak, hasonlóan például a korábbi új egyensúly koncepciójához. A Hatóság által követett program arra is alkalmas, hogy a Hatóság külső megítélését, brandjét erősítse az átgondolt működési koncepció sugalmazása által.</p>
<p>4.7. A NAIH szerepe az általános tájékoztatással összefüggésben</p>	
<p>A NAIH állásfoglalásai és jelentései nem követik azt a trendet, amely a bírósági határozatok tekintetében elindult az aktusok átláthatóbbá tétele és egységesítése érdekében (pl. a bekezdések számozása).</p>	<p>Az aktusok közzétételével kapcsolatosan jó gyakorlat a bírósági ítéletek közzétételével kapcsolatos szempontok adaptálása.</p>
<p>A NAIH nem rendelkezik saját folyóirattal, míg más szervek esetében a szakmai diskurzust erősíti az adott szerv saját folyóirata, így például az SZTNH-t, NMHH-t vagy a GVH-t.</p> <p>Szintén nincsen egy olyan gyűjtemény, döntvénytár, amely a Hatóság fontosabb döntéseit teljes terjedelemben, akár saját hivatkozási számmal közzétenné. A közzétételbe bevonhatóak lehetnének a területen született bírósági, alkotmánybírósági határozatok is. Ezt a szerepet tölti be az éves beszámoló, de lehetne egy részletesebb tematikus feldolgozás is, külön kiemelve az elvi jellegűnek ítélt megállapításokat.</p>	<p>Egy, a Hatóság által alapított, kiadott periodika hozzájárulhat az általános tájékoztatáshoz, segítheti a jogkereső közönség és a szakmai felhasználók szakmai felkészültségét, tudományos vitát generálhat mind az információszabadság, mind az adatvédelem területén.</p> <p>Az SZTNH tekintetében jó gyakorlat a Szerzői Jogi és Iparjogvédelmi Szemle, amely évente hat alkalommal jelenik meg, és tartalmazza a Szerzői Jogi Szakértő Testület, illetve az Iparjogvédelmi Szakértő Testület döntéseit. Szakcikkekben túl tartalmaz külföldi kitekintést, mind jogalkotási, mind jogalkalmazási téren. Szintén megjelenik az Európai Unió Bíróságának szellemi tulajdonjogokkal összefüggő joggyakorlata.</p>
<p>5. Bírósági eljárás</p>	
<p>5.1. Keresetindítás</p>	
<p>A törvény nem határozza meg azt, hogy a keresetindítási határidő elévülési vagy jogvesztő jellegű.</p> <p>A határidő számítás szabályait utalószabály formájában sem tartalmazza az Infotv.</p> <p>Nem egyértelmű, honnan kell számítani a határidőt akkor, ha több eltérő határidő is kapcsolódik egy-egy igényléshez (ilyen például a költségtérítés, amelyre más határidő vonatkozik).</p> <p>Problémás az is, hogy a holisztikus szemlélet harmadik szintje, az egyedi adatigénylés mellett, ha annak határideje még nem telt le, párhuzamosan lehetőség van kereset benyújtására. Kérdéses, hogy az ilyen kereset idő előttinek minősül-e, vagy a bíróság a keresetet befogadja, tárgyalja.</p>	<p>Az Infotv. 29. § (1) bekezdése szerinti 15 napos határidő letelte nem szünteti meg az adatkiadási kötelezettséget/lehetőséget.</p> <p>A keresetindításra nyitva álló 30 napos határidő tekintetében szabályozni szükséges azt, ha egy adatigénylés tekintetében több határidőszámítás is releváns, oly módon, hogy (i) egységesen a legkésőbb kezdődő vonatkozik minden keresetindításra; vagy (ii) külön-külön szükséges számítani a határidőket.</p> <p>Az idő előtt benyújtott kereset megítélése a folyamatban lévő adatigénylésekhez való viszony tekintetében kérdéses, ezért ezt jogszabályi szinten konkretizálni kellene (az adatigénylés mennyiben lehet kötetmi jellegű, mint pl. a le nem járt követelések).</p> <p>Jogalkalmazási korrekció szükséges arra az esetre, ha az adatkezelő a határidő lejártát követően adja ki az adatokat</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>Problémás a határidő kérdése akkor is, ha nem válaszol az adatkezelő, tudatosan kilép az adatszolgáltatás határidejéből, abban a reményben, hogy annyi idő eltelik, hogy az igénylő nem élhet keresetösségi jogával.</p> <p>Ezzel összefüggésben kérdéses az is, hogy minden, nem az adatigénylésnek megfelelő tájékoztatás, adatszolgáltatás megtagadásnak minősül-e.</p>	<p>az igénylőnek, illetve arra is, ha az adatkezelő türelmet kér, majd nem reagál az igénylésre.</p> <p>Vizsgálandó, hogy szükséges-e a törvényi szabályozás pontosítása, mivel az adatigénylők sok esetben a határidő után teljesített adatkiadások esetében a keresetindítási határidőt az adatkiadás tényleges időpontjától és nem a határidő lejártától számítják.</p> <p>A keresetindítási határidő ezekben az esetekben jelenleg a határidő lejártához kapcsolódik. Korrekció lehet, ha (i) a keresetindítási határidőt ilyen esetben az adatok kiadásától kell számítani; vagy (ii) a törvény explicite nevesíti, hogy a határidőn túli válaszadás megtagadásnak minősül, és keresetindításra a határidő lejártától van lehetőség.</p>
5.2. Bizonyítás	
<p>A bizonyítással összefüggésben problémás lehet az, ha az adatigénylőnek olyan adatokkal vagy az adatok olyan részével összefüggésben kell bizonyítania, amelyeket nem ismerhet meg, illetve, hogy ilyen irányú bizonyításra kell reagálnia. Az ilyen irányú bizonyítás sok esetben kizárt annak jellegénél fogva.</p>	<p>Abban az esetben, ha az adatkezelő a bírósági eljárásban iratot csatol be, amely az igénylés tartalmának megfelelő adatokat tartalmaz, azt az adatigénylő nem ismerheti meg. Ezzel, mivel a felek a bizonyítékokat nem ugyanúgy ismerhetik meg, sérülhet a fegyveregyenlőség elve. Megfelelő szabályozással kell elérni azt, hogy ez ne sérüljön. Az adatok kiadása ugyanakkor okafogyottá teheti a pert. Megoldás lehet pl. ilyen esetekben kivonatos anyagok/beadványok készítésére vonatkozó kötelezettség szabályozása.</p> <p>A felperes nem tudja megfelelően bizonyítani, hogy a kért adat az alperesnél van és a kért adat közérdekű, ha nem tudja, milyen adatok vannak a közfeladatot ellátó szervnél. Itt a bizonyítás nehézkes, amely végső soron a joggyakorlás korlátja.</p>
5.3. A per kimenetele	
<p>Problémás az, hogy a bíróságnak nincsen megállapítási jogköre, azaz nem tudja megállapítani a jogsértést. Ez abban a konstellációban is felmerülhet, ha az adatkezelő a perben adja ki a korábban is rendelkezésre álló adatokat, hiszen együttműködési kötelezettségét megsértette, a jogsértés tényének megállapítására a bíróságnak azonban nincsen módja.</p> <p>Problémás továbbá az is, hogy ilyen esetben az adatkezelő lesz a pernyertes, hiszen a felperesi kereset az adatok perbeli kiadásával tárgytalanná válik, így aránytalan helyzet keletkezik, amely a valóságnak nem felel meg.</p> <p>Kérdéses az is, hogy a bíróság az ítéletében milyen mélységig köteles rendelkezni az anonimizálható adattartalomról, illetve mennyire bízta ezt az adatkezelőre. Itt is problémás a visszaélésszerűség a közfeladatot ellátó szerv oldalán. Hasonló a helyzet akkor, ha a bíróság nem rendelkezik arról, hogy a PDF-formátumban megismerhetővé tett adatoknak kereshetőnek kell-e lennie.</p>	<p>A jogsértés megállapításának lehetőségét biztosítani kell a közérdekű adatokkal kapcsolatos perekben (jogalkotási korrekció).</p> <p>Jogalkotási korrekció szükséges abban a tekintetben, hogy az adatok kiadása során a meg nem ismerhető részeket milyen módon kell felismerhetetlenné tenni.</p> <p>Perbeli kötelezés tartalma tekintetében a gyakorlat meghatározza, hogy emailben, DVD-n, szkennelt vagy előállított PDF-formátumban kell megismerhetővé tenni az adatokat. A kereshetőség, illetve „meghatározott módon” fordulat esetében korrekció szükséges.</p>
5.4. Jogorvoslatok	

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>A jogorvoslati fórumok száma, az eljárások ideje és elhúzódása jelentősen növeli annak a kockázatát, hogy az információs szabadság gyakorlása kiüresedik, mert az egykor aktuális adatok az idő múlásával kevésbé fontosak válnak, mint akkor, amikor közéleti események középpontjában álltak. Ebben a tekintetben a problémára a korrekciók számának és azok működési, döntési idejének csökkentése a cél. Erre lehetőség van azáltal, hogy közigazgatási per keretében tárgyalják az ezzel kapcsolatos ügyeket.</p>	<p>A jogorvoslati fórumok korlátozásával, ezáltal az eljárás tartamának csökkenésével, az alapjog kevésbé üresedik ki, és nagyobb mértékben elkerülhető az, hogy az adatok megismerésük időpontjában ne váljanak tárgytalanná, elavulttá. Vizsgálni kell ezért a jogorvoslati fórumok korlátozásának lehetőségét is, figyelemmel a törvény előtti egyenlőség alkotmányos szempontjaira is.</p>
5.5. Polgári peres eljárás vagy közigazgatási per	
<p>A közérdekű adatokkal kapcsolatos perek jelenleg polgári peres formában jelennek meg és kerülnek értékelésre a magyar jogrendben. Számos vonatkozásukban azonban közelebb állnak a közigazgatási per logikájához.</p>	<p>A bíróságok szempontjából a polgári peres eljárás megfelelőbb, nem szükséges közigazgatási bíróságoknak átadni az ügyek elbírálását.</p> <p>A jogorvoslati fórumok tekintetében a közigazgatási bírósági rendszer hatékonyabb, mivel gyorsabb, ezért nem kell az alapjog kiüresedésétől tartani.</p>
5.6. Végrehajtás	
<p>A bírósági határozatok végrehajtásának módja, számossága, aránya nem ismert. Nem egyértelmű, hogy a korrekció be tudja-e tölteni a szerepét.</p>	<p>A jogerős ítéletek végrehajtásának fokozása érdekében korrekció alkalmazása szükséges.</p> <p>Az önálló bírósági végrehajtók eljárását és hatékonyságát növeli, ha megfelelően tájékoztatottak az információs szabadsággal kapcsolatos szabályokról.</p>
5.7. Büntetőbíróságok	
<p>A Helyzetelemzésből látható, hogy a büntetőeljárások száma a nullához konvergál. Egy döntést lehetett találni, ami közérdekű adatokkal visszaéléssel kapcsolatos. Problémás, hogy a büntetőeljárás szintjét el nem érő jogellenes, visszaélésszerű magatartások sem büntetőjogi, sem szabálysértési védelemben nem részesülnek, így felmerül az ilyen irányú korrekció szükségessége (kriminalizáció, illetve előkészületi jellegű magatartások büntetendővé nyilvánítása).</p>	<p>A büntetőbíróságok a közérdekű adattal visszaélés esetében a társadalomra való veszélyesség csekély fokát állapítják meg, amely a büntetés kiszabás körében enyhébb büntetést, illetve az intézkedés tényleges mellőzését eredményezi.</p> <p>Szabálysértési alakzatok kodifikációjával, kriminalizációjával a bűncselekményi tényállásba nem illeszkedő visszaélésszerű magatartások esetében is lenne megfelelő szankció, illetve preventív hatás.</p>
5.8. Alkotmánybíróság	
<p>Az Alkotmánybíróság gyakorlata körében problémás lehet az információs szabadság más alapjogokkal való ütközésének feloldása, az információs szabadság háttérbe szorulása. Ezzel kapcsolatosan a személyes adatok védelmével kapcsolatos kollízió, valamint a vélemény-, illetve sajtószabadság lehetnek olyan alapjogok, amelyek kapcsolatba kerülhetnek a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjoggal.</p> <p>További vizsgálati bázist jelent az, hogy mennyiben hivatkozik az Alkotmánybíróság a területen a 2012 előtti alkotmánybírósági határozatokra, illetve ezzel kapcsolatban annak</p>	<p>Az alkotmányjogi panasz intézménye megfelelő módon hozzájárul az információs szabadság biztosításához.</p> <p>Az információs szabadság széles körű érvényesülésének alapját a releváns jogszabályok képezik elsősorban.</p> <p>Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a közpénz fogalmának tág értelmezése érvényesül. E körben nincs szükség korrekcióra.</p> <p>A közérdekű adatok megismerésével kapcsolatos alapjogi környezet nem változott olyan mértékben, amely a 2012 előtti határozatok figyelembevételének mellőzését megalapozná.</p>

Előzetesen feltárt problémák	Kutatási kérdések és hipotézisek
<p>feltérképezése, hogy melyek a leggyakrabban hivatkozott határozatok, mi ezeknek a tartalma.</p> <p>Vizsgálható az, hogy milyen tág körben érvényesül a magyar jogrendben az információszabadság érvényesülése, ezzel összefüggésben pedig az, hogy az ügyek hány százalékában semmisít meg az Alkotmánybíróság jogsabályt.</p> <p>Fontos kérdés a közpénz fogalmának értelmezése is az Alkotmánybíróság gyakorlatában, illetve az ezzel kapcsolatos Alaptörvény-módosítás értelmezés.</p>	<p>A véleménynyilvánítás szabadsága és az információszabadság azonos védelmet élveznek, mivel mindkét jog a kommunikációs jogok közé sorolható, az információszabadság tekintetében felhasználhatók a véleményszabadsággal kapcsolatban kifejtett megállapítások.</p> <p>A személyes adatok védelme megfelelően biztosítható az információszabadság széles körű érvényesülése esetén is.</p>
5.9. Országgyűlési és más képviselők	
<p>Problémás lehet az, ha az országgyűlési és más képviseleti szervek képviselői más csatornákon, más jogcímenek nem tudnak hozzájutni a közadatokhoz.</p>	<p>Az országgyűlési képviselők a bárkit megillető (információszabadsághoz kapcsolódó) alapjogon túl rendelkeznek olyan jogi eszközökkel, amelyek a közérdekű adatok megismerése és az azokhoz való hozzáférésnél hatékonyabban működnek.</p>
5.10. Jogalkotás	
<p>A kutatás a korrekciós mechanizmus oldaláról ragadja meg a környezeti információkat. A környezeti információkra vonatkozó szabályozás olyan jó gyakorlatokat tartalmazhat, amelyek általánosság tétele az egész információszabadság érvényesülését tenné hatékonyabbá. Mivel a hazai gyakorlat leginkább ezen a területen van összhangban a nemzetközi elvárásokkal, érdemes más területen, az információszabadság egészét érintően is a kapcsolódó jó gyakorlatot alkalmazni.</p>	<p>A környezeti információkra vonatkozó szabályozási rezsím jó gyakorlatait ki kell terjeszteni valamennyi közérdekű adatra, mint amilyen a részvételre képesítés vagy az adatkezelői mérlegelés módja az adatkiadással összefüggésben.</p>

Forrás: Saját szerkesztés

48. táblázat: Korrekciós mechanizmusok egymáshoz való viszonya

6. Korrekciós mechanizmusok egymáshoz való viszonya	
6.1. NAIH és a bíróságok viszonya	
<p>A NAIH tipikusan nem avatkozik be a perbe akkor, ha bírósági megkeresés érkezik a Hatósághoz. Ezzel a hatáskörével nem él a Hatóság.</p> <p>A bíróságok kikérik a NAIH véleményét közérdekű adatigényléssel kapcsolatos perekben, hiszen jogkérdést érint, érintene a megkeresés.</p> <p>A NAIH véleményezési joga a személyes adatokra vonatkozik, a közérdekű adatokra nem terjeszti azt ki az Infotv.</p>	<p>A NAIH amicus curiae szerepének erősítése elérhető azáltal, hogy a GVH-ra vonatkozó szabályokhoz hasonló funkcióval ruházzák fel a NAIH-ot a versenyjogi kártérítés szabályozásának mintájára (Tpvt. 88/B. §).</p> <p>Az Infotv. vonatkozó rendelkezése ellenére a Hatóság amicus curiae szerepét nem tudja hatékonyan ellátni, a bíróságok nem kérik ki a NAIH véleményét (Infotv. 71/C. § (3) bek.), amelyre megoldás lehet az, ha ez a jogkör a személyes adatokon túl kiterjesztésre kerül a közérdekű adatokra is.</p> <p>A bíróságok azért nem élnek a NAIH véleményének kikérésével, mert elegendő eszköznek tartják a Hatóság egyes állásfoglalásainak beemelését az</p>

	indokolásba, ezért további megkeresést a Hatóság felé nem intéznek.
	Mivel a NAIH véleményezési jogköre az Infotv.-ben van, azért a bíróságok, a bírók nincsenek tisztában ennek a lehetőségével, hiszen az általuk alkalmazott eljárásjogi szabályok között nem található meg ez a jogintézmény.
6.2. NAIH és a civil szervezetek viszonya	
	A NAIH-nak erőteljesebb kapcsolatot kellene tartania a civil szervezetekkel, többször kellene beavatkoznia az általuk indított perekbe.
A civil szervezetek olyan szakmai tudással, eszközökkel, tapasztalattal rendelkeznek, amelyek nem csak önmagukban, hanem a NAIH-hal együttműködve is kamatoztathatók. Az informális csatornák mellett célszerű felvázolni olyan lehetőségeket, amelyek az együttműködést jogi szinten is értékelhetők.	A NAIH a civil szervezetek által kifejlesztett jó gyakorlatok (az informatikai háttér, formanyomtatványok, tájékoztató anyagok) hasznosításával, továbbfejlesztésével növelni tudja az adatigénylések hatékonyságát, sikerességét.
Ennek hiánya növeli a korrekciók szükségességét, amely jelentős problémát okozhat.	Az atlatszo.hu-hoz hasonló megoldást (kimittud.atlatszo.hu) kínálhatna a NAIH is, azzal az általa biztosított területen lehetne benyújtani az igényt, amelynek megfelelő voltához segítséget is nyújtana a NAIH; illetve közvetlenül látná az igényre adott választ is, és adott esetben fel is léphetne a Hatóság (vagy első lépésként mediálna a felek között).
6.3. Alkotmánybíróság és a bíróságok közötti viszony	
A Helyzetelemzés rámutatott arra, hogy az alkotmányjogi panasz intézménye az információs szabadság területén 2012 után az információs szabadsággal kapcsolatos alkotmánybírói esetek körülbelül felét teszik ki. Látható a Helyzetelemzésből az is, hogy a bíróságok kifejezetten frekvencián hivatkoznak alkotmánybírói határozatokra.	Alkotmányjogi panasz eljárásokban viszonylag nagy arányban ad helyt a kérelmező álláspontjának az Alkotmánybíróság az információs szabadság tág értelmezéséből fakadóan.
Problémás lehet az, hogy csak egy-egy alkotmánybírói határozatban lefektetett elvet vesznek figyelembe a bíróságok, és nem vizsgálják a teljes joggyakorlatot.	
6.4. Az Alkotmánybíróság viszonya az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatához	
Az Alkotmánybíróság viszonylag kevés döntésében (2 db) hivatkozik az EJEB joggyakorlatára, jóllehet ennek figyelembevétele kötelezettsége lenne. Problémás ezért az, hogy az EJEB által lefektetett jogelvek csak kis százalékban képesek érvényesülni a magyar jogrendben.	Az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntéseire az Alkotmánybíróság viszonylag kis arányban hivatkozik a közérdekű adatok megismerhetőségével, kiadásával kapcsolatos eljárásokban.
	Az EJEB gyakorlata számos jó gyakorlatot tartalmaz, amelyek joggyakorlatban történő megjelenítése indokolt lehet.
6.5. Az Alkotmánybíróság viszonya az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatához	
Az Alkotmánybíróság egyáltalán nem veszi figyelembe az Európai Bíróság által hozott határozatokat, az azokban lefektetett jogelveket, így az uniókonform értelmezés egyáltalán nem valósul meg az információs szabadság területén. Az Európai Unió	Az Európai Unió Bíróságának megállapításai számos jó gyakorlatot tartalmaznak, amelyek beépíthetők a magyar alapjogi joggyakorlatba.

Bírósága által kimunkált jó gyakorlatok lehetőségként sem tudnak megjelenni a magyar jogrendben.	
6.6. Alkotmánybíróság és a civil szervezetek viszonya	
A civil szervezetek jogosultak arra, hogy amicus curiae véleményt csatoljanak folyamatban levő eljárásokhoz. Ennek ellenére csak két konkrét ügyel kapcsolatosan fordultak az Alkotmánybírósághoz civil szervezetek, ekkor jellemzően többen is. Ez a szám viszonylag alacsony, a korrekciós szerep csekély, csak kiemelkedő ügyekben tud releváns lenni.	<p>A civil szervezetek viszonylag kevés eljárásban vesznek részt az Alkotmánybíróság előtt.</p> <p>A civil szervezetek amicus curiae szerepe növelhető lenne az Alkotmánybíróságon.</p>

Forrás: Saját szerkesztés

11 MELLÉKLETEK

11.1 Forrásjegyzék

11.1.1 A felhasznált, a területen lezajlott kutatási előzmények és forrásanyagainak tételes listája

- Jakab, A (2011), A bírói jogértelmezés az Alaptörvény tükrében. Jogesetek Magyarázata 2011/4.
- Kiss B. (2018) Az alapjogok és emberi jogok korlátozhatósága. In: Kiss Barnabás – Lichtenstein József – Tóth Judit (szerk.): Alkotmányjog II. Budapest, Iusperitus kiadó.
- Komanovics, A. (2009). Információs szabadság az Európai Unióban. Budapest – Pécs, Dialóg Campus Kiadó.
- Pokol, B (2001), A jog elmélete. Budapest, Rejtjel.

11.1.2 Releváns jogszabályok tételes listája

Magyarország Alaptörvénye

Jogszabály	Jogszabály címe
1949. évi XX. törvény	A Magyar Köztársaság Alkotmánya
1952. évi III. törvény	a polgári perrendtartásról
1959. évi IV. törvény	a Polgári Törvénykönyvről
1989. évi XXXI. törvény	az Alkotmány módosításáról
1991. évi XI. törvény	az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről
1991. évi XVI. törvény	a koncesszióról
1992. évi LXIII. törvény	a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
1993. évi XXXI. törvény	az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről
1994. évi XXXIV. törvény	a Rendőrségről
1994. évi LIII. törvény	a bírósági végrehajtásról
1995. évi LIII. törvény	a környezet védelmének általános szabályairól
1996. évi LXXXI. törvény	a társasági adóról és osztalékadóról
1996. évi CXVI. törvény	az atomenergiáról
1999. évi LXXVI. törvény	a szerzői jogról
2001. évi LXXXI. törvény	a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről
2001. évi CXX. törvény	a tőkepiacról

Jogszabály	Jogszabály címe
2003. évi XLVIII. törvény	a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról
2003. évi XXIV. törvény	a közpénzek felhasználásával, a köztulajdon használatának nyilvánosságával, átláthatóbbá tételével és ellenőrzésének bővítésével összefüggő egyes törvények módosításáról
2004. évi LVII. törvény	az Európai Parlament magyarországi képviselőinek jogállásáról
2005. évi XIX. törvény	a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról
2005. évi L. törvény	a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról
2005. évi XC. törvény	az elektronikus információszabadságról
2005. évi CXXVII. törvény	egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító törvények európai közösségi jogi aktusnak való megfeleltetéssel összefüggő módosításáról
2007. évi CI. törvény	a döntéselőkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról
2007. évi CLII. törvény	az egyes vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségekről
2007. évi CLXXXI. törvény	a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról
2009. évi CXX. törvény	a Polgári Törvénykönyvről
2009. évi CXXII. törvény	a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
2009. évi CXXXI. törvény	az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezményének kihirdetéséről
2009. évi CLV. törvény	a minősített adat védelméről
2010. évi CIV. törvény	a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól
2010. évi CXXII. törvény	a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
2010. évi CXXX. törvény	a jogalkotásról
2010. évi CLVII. törvény	a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások fokozottabb védelméről
2011. évi LXVI. törvény	az Állami Számvevőszékről
2011. évi CXII. törvény	az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
2011. évi CLI. törvény	az Alkotmánybíróságról
2011. évi CXCV. törvény	az államháztartásról
2011. évi CLXIII. törvény	az ügyészségről
2011. évi CLXXV. törvény	az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
2011. évi CLXXIX. törvény	a nemzetiségek jogairól
2011. évi CLXXXIX. törvény	Magyarország helyi önkormányzatairól
2011. évi CXCIV. törvény	Magyarország gazdasági stabilitásáról
2012. évi XXXVI. törvény	az Országgyűlésről

Jogszabály	Jogszabály címe
2012. évi LXIII. törvény	a közadatok újrahasznosításáról
2012. évi C. törvény	a Büntető Törvénykönyvről
2012. évi CXXXIV. törvény	a fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről
2013. évi V. törvény	a Polgári Törvénykönyvről
2013. évi LXXXVII. törvény	az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről
2013. évi XXXVI. törvény	a választási eljárásról
2013. évi XCI. törvény	az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény módosításáról
2013. évi CII. törvény	a halgazdálkodásról és a hal védelméről
2013. évi CXXXIX. törvény	a Magyar Nemzeti Bankról
2013. évi CLXV. törvény	a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről
2013. évi CCXXXV. törvény	az egyes fizetési szolgáltatókról
2013. évi CCXXXVII. törvény	a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
2014. évi XVI. törvény	a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról
2014. évi LXXXVIII. törvény	a biztosítási tevékenységről
2015. évi CXLIII. törvény	a közbeszerzésekről
2016. évi LXXIII. törvény	a külképviseletekről és a tartós külszolgálatról
2016. évi CL. törvény	az általános közigazgatási rendtartásról
2018. évi LIV. törvény	az üzleti titok védelméről
2018. évi CXIV. törvény	a honvédelmi alkalmazottak jogállásáról
2019. évi XIII. törvény	a vagyonkezelő alapítványokról
2020. évi XXIX. törvény	a Budapest-Belgrád vasútvonal újjáépítési beruházás magyarországi szakaszának fejlesztéséről, kivitelezéséről és finanszírozásáról
2020. évi LVIII. törvény	a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről
2020. évi CXLVIII. törvény	a felsőoktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
2020. évi CXXX. törvény	a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról
305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet	a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról
311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet	a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről
314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet	a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
335/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet	a döntéselőkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról szóló 2007. évi CI. törvény végrehajtásáról

Jogszabály	Jogszabály címe
67/2008. (III. 29.) Korm. rendelet	a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény végrehajtásáról
110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet	a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet	a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségterítés mértékéről
388/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet	az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program kötelező adatszolgáltatásairól
41/2020. (III.11.) Korm. rendelet	az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről
179/2020. (V. 4.) Korm. rendelet	a veszélyhelyzet idején az egyes adatvédelmi és adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről
521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet	a veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről
18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet	a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról
10/2014. (II. 24.) OGY határozat	egyes házsabályi rendelkezésekről
az Európai Parlament és a Tanács a 1049/2001/EK rendelet	az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről
az Európai Parlament és a Tanács 1367/2006. sz rendelete	a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról
2009/71/Euratom irányelv	a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról
a 2016/943/EU európai parlament és tanácsi irányelv	a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, hasznosításával és felfedésével szembeni védelemről
Az Európai Unió Alapjogi Chartája	
Az Európai Unióról szóló szerződés	
Az Európai Unió Működéséről szóló szerződés	

11.1.3 Alkotmánybírósági határozatok és végzések

Alkotmánybírósági határozat vagy végzés száma
4/2021. (I. 22.) AB hat.
3468/2020. (XII. 22.) AB hat.
3298/2020. (VII. 17.) AB végzés
7/2020. (V. 13.) AB hat.
3299/2019. (XI. 18.) AB hat.
3309/2019. (XI. 18.) AB végzés
3190/2019. (VII. 16.) AB hat.
3147/2019. (VI. 26.) AB hat.
3069/2019. (IV. 10.) AB hat.
3070/2019. (IV. 10.) AB hat.
13/2019. (IV. 8.) AB hat.
3254/2018. (VII. 17.) AB hat.
3234/2018. (VII. 2.) AB végzés
3/2018. (IV. 20.) AB hat.
3133/2018. (IV. 19.) AB hat.
3126/2018. (IV. 9.) AB végzés
3072/2018. (II. 26.) AB végzés
3031/2018. (II. 6.) AB végzés
3276/2017. (X. 19.) AB végzés
3189/2017. (VII. 21.) AB végzés
12/2017. (VI. 19.) AB hat.
3077/2017. (IV. 28.) AB hat.
3171/2017. (VII. 14.) AB hat.
3252/2016. (XII. 6.) AB hat.
8/2016. (IV. 6.) AB hat.
7/2016. (IV. 6.) AB hat.
6/2016. (III. 11.) AB hat.
3016/2016. (II. 2.) AB hat.
3049/2016. (III. 22.) AB hat.
3056/2015. (III. 31.) AB hat.
4/2015. (II. 13.) AB hat.
3026/2015. (II. 9.) AB hat.
29/2014. (IX. 30.) AB hat.
28/2014. (IX. 29.) AB hat.
25/2014. (VII. 22.) AB hat.
3142/2014. (V. 9.) AB végzés
3038/2014. (III. 13.) AB hat.
5/2014. (II. 14.) AB hat.

Alkotmánybírósági határozat vagy végzés száma
2/2014. (I. 21.) AB hat.
32/2013. (XI. 22.) AB hat.
21/2013. (VII. 19.) AB hat.
1/2013. (I. 7.) AB hat.
408/B/2008. AB hat.
32/2006. (VII. 13.) AB hat.
12/2004. (IV. 7.) AB hat.
60/2003. (XI. 26.) AB hat.
50/2003. (XI. 5.) AB hat.
35/2002. (VII. 19.) AB hat.
19/1995. (III. 28.) AB hat.
34/1994. (VI. 24.) AB hat.
36/1992. (VI. 10.) AB hat.
32/1992. (V. 29.) AB hat.
30/1992. (V. 26.) AB hat.
15/1991. (IV. 13.) AB hat.

11.1.4 Bírósági határozatok

Ügyszám
16/2013.számú polgári elvi határozat
BDT2005. 1277.
BH 2009.81.
Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 17.P.III.21.648/2016.
EBH 2006. 1417.
Fővárosi Bíróság K.30647/2006/20.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.556/2020/5.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.105/2020/7.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.049/2020/8.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20104/2020/7.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.420/2019/5.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.031/2019/5.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.283/2018/6/II.
Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.913/2018/4-II.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20569/2018/12.
Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.336/2017/7.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.683/2017/4/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20683/2017.

Ügyszám
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.187/2017/7/1.
Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.423/2017/4/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf. 20.776/2017/5/II.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20935/2017/4.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.123/2016/6/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.772/2016/4/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.123/2016/6/II.
Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.510/2016/6/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.001/2016/5/I.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.050./2016/3/II.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20381/2016/3.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.752/2015/4.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20.086/2015/3/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.192/2015/4/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.086/2015/3/II.
Fővárosi Ítéltábla Pkf.27.340/2015/2.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.906/2014/4.
Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.594/2014/6.
Fővárosi Ítéltábla 8 Pf. 20.594/2014/6.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.869/2014/3.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf. 22.372/2013/4.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.394/2012/4.
Fővárosi Ítéltábla Pf.20.656/2012/7.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.394/2012/4.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.22.200/2011/3.
Fővárosi Törvényszék 25.P.20.421/2020/12.
Fővárosi Törvényszék P.21501/2019/11.
Fővárosi Törvényszék 25.P.23.985/2017/6.
Fővárosi Törvényszék P. 23.013/2017/16.
Fővárosi Törvényszék P.21256/2017/19.
Fővárosi Törvényszék P.21427/2017/10.
Fővárosi Törvényszék P. 23.013/2017/16.
Fővárosi Törvényszék 70.Pf.23.267/2015/4.
Fővárosi Törvényszék P.23225/2015/12.
Fővárosi Törvényszék 33.P.22.723/2014.
Fővárosi Törvényszék 5.P.20.378/2013,
Fővárosi Törvényszék 70.P.23.269/2013/7.
Fővárosi Törvényszék 19.P.21.414/2012/4.
Győri Ítéltábla Pf.I.20.238/2016/7.

Ügyszám
ÍH 2009. 111.
Kúria Pfv.20867/2019/6.
Kúria Pfv.IV.20.305/2019/8.
Kúria Pfv.IV.20.148/2019/8.
Kúria Pfv.IV.21.732/2018/8.
Kúria Pfv.IV.21.778/2018/8.
Kúria Pfv.IV.21.519/2018/15.
Kúria Pfv.IV.21.190/2018/6.
Kúria Pfv.20448/2018/6.
Kúria Pfv.21261/2018/4.
Kúria Pfv.IV.20.798/2017/7.
Kúria Pfv.IV.20.197/2017/7.
Kúria Pfv.22344/2016/4.
Kúria Pfv.20.229/2016/7.
Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9.
Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9.
Kúria Pfv.IV.20.561/2016/4.
Kúria Pfv.IV.21.537/2016/4.
Kúria Pfv.IV.21.963/2016/6.
Kúria Pfv.IV.21.475/2016/4.
Kúria Pfv.IV.21.470/2016/4.
Kúria Pfv.IV.20.863/ 2016/7.
Kúria Pfv.IV.20.561/2016/4.
Kúria Pfv.IV.21.567/2016/3.
Kúria Pfv.IV. 20.150/2016/4.
Kúria Pfv.IV.20.543/2016/4.
Kúria Pfv.IV.21.749/2016/9.
Kúria Pfv.IV. 21.535/2015/6.
Kúria Pfv.IV.21.579/2015/4.
Kúria Pfv.IV.21.579/2015/4.
Kúria Pfv.IV.20.343/2014/5.
Kúria Pfv.IV.21.976/2014/9.
Kúria Pfv.IV. 20.137/2013.
Kúria Pfv.21486/2013/6.
Kúria Pfv.IV.20.184/2012/4.
Kúria Pfv.IV.20.015/2012/4.
Kúria Pfv.IV.20.320/2011/4.
Kúria Pfv.IV.21.711/2011/5.
Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4.
Pécsi Ítéletábra 2.Pf.20.048/2020/4.

Ügyszám
Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.036/2019/4.
Pesti Központi Kerületi Bíróság P.91438/2006/16.
Szekszárdi Törvényszék 13.Pf.20.706/2014/6.
Szekszárdi Törvényszék Gf.40031/2013/3.
Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.182/2017/14.
P.21.053/2019/30.
8.Pf.21.166/2019/5.
Kúria 2017.EI.II.J.GY.P.3. számú összefoglaló vélemény

11.1.5 A NAIH állásfoglalásai, jelentései

Ügyszám
NAIH/2020/56.
NAIH/2020/233.
NAIH/2020/234.
NAIH/2020/239.
NAIH/2020/420.
NAIH/2020/434.
NAIH/2020/581.
NAIH/2020/584.
NAIH/2020/755.
NAIH/2020/1057.
NAIH/2020/1305.
NAIH/2020/1405.
NAIH/2020/1435.
NAIH/2020/1496.
NAIH/2020/1800.
NAIH/2020/1819.
NAIH/2020/2365.
NAIH/2020/2813.
NAIH/2020/2838.
NAIH/2020/2904.
NAIH/2020/2926.
NAIH/2020/2948.
NAIH/2020/2963.
NAIH/2020/3506.
NAIH/2020/3752.
NAIH/2020/4014.
NAIH/2020/4173.

Ügyszám
NAIH/2020/4267.
NAIH/2020/4603.
NAIH/2020/4606.
NAIH/2020/4147.
NAIH/2020/5043.
NAIH/2020/5627.
NAIH/2020/5737.
NAIH/2020/5857.
NAIH/2020/6118.
NAIH/2020/6119.
NAIH/2020/6120.
NAIH/2020/6121.
NAIH/2020/6190.
NAIH/2020/6299.
NAIH/2020/6526.
NAIH/2020/6584.
NAIH/2020/6587.
NAIH/2020/6568.
NAIH/2020/6631.
NAIH/2020/6703.
NAIH/2020/6790.
NAIH/2020/7123.
NAIH/2020/7554/2.
NAIH/2020/7681.
NAIH/2020/7731.
NAIH/2020/7971.
NAIH/2020/8134.
NAIH/2020/8491.
NAIH/2020/8803.
NAIH/2019/78.
NAIH/2019/507.
NAIH/2019/944.
NAIH/2019/982.
NAIH/2019/1016.
NAIH/2019/1111.
NAIH/2019/1626.
NAIH/2019/1824.
NAIH/2019/2549.
NAIH/2019/4306.
NAIH/2019/4445.

Ügyszám
NAIH/2019/5557/3.
NAIH/2019/5627.
NAIH/2019/5705.
NAIH/2019/5915.
NAIH/2019/7779.
NAIH/2019/7890.
NAIH/2019/8077.
NAIH/2019/8161.
NAIH/2019/8173.
NAIH/2019/8256.
NAIH/2019/8337.
NAIH/2018/291/V.
NAIH/2018/436/V.
NAIH/2018/819/V.
NAIH/2018/1224/V.
NAIH/2018/1256/V.
NAIH/2018/1394/V.
NAIH/2018/1597/V.
NAIH/2018/1644/V.
NAIH/2018/1646/V.
NAIH/2018/2124/V.
NAIH/2018/2301/V.
NAIH/2018/2866/5/V.
NAIH/2018/3091/2/V.
NAIH/2018/3256/V.
NAIH/2018/3394/2/V.
NAIH/2018/4196/V.
NAIH/2018/6137/2/V.
NAIH/2018/7338/V.
NAIH/2018/7429/2/V.
NAIH/2018/7547/V.
NAIH/2018/7556/V.
NAIH/2017/871/V.
NAIH/2017/5250/V.
NAIH/2017/2725/V.
NAIH/2016/1288/2/J.
NAIH /2016/1514/6N.
NAIH/2016/1715/2/J.
NAIH/2016/1911/V.
NAIH/2015/235/5/V.

Ügyszám
NAIH/2015/538/2/V.
NAIH/2015/2069/8/V.
NAIH/2015/2141/5/V.
NAIH/2015/2294/4/V.
NAIH/2015/2628/V.
NAIH/2015/3927/V.
NAIH/2015/4145/V.
NAIH/2015/4376/7/V.
NAIH/2015/4710/2/V.
NAIH/2015/6179/V.
NAIH/2015/6986/2/V.
NAIH-614/2014/V.
NAIH-419/2014/V.
NAIH-1153/2014/V.
NAIH-1448/2014/V.
NAIH-2125/2014/V.
NAIH-2439-5/2014/V.
NAIH-2604/2014/V.
NAIH-2666/2014/V.
NAIH-2782/2014/J.
NAIH-1169- 2/2013/V.
NAIH-1700-7/2013/V.
NAIH-1921/2013/V.
NAIH-2607/2012/V.
NAIH-4017/2012/V.
NAIH-4203/2012/V.
NAIH-4205/2012/V.
NAIH-4369/2012/V.
NAIH-4392/2012/V.
NAIH-4442/2012/V.
NAIH-4681/2012/V.
NAIH-4927/2012/V.
NAIH-4973/2012/V.
NAIH-5706/2012/B.
NAIH-5724/2012/V.
NAIH-5732/2012/V.
NAIH-5811/2012/V.
NAIH-6297/2012/V.
NAIH-6383/2012/V.

11.1.6 NAIH beszámolók

Év
2012. február
2012.
2013.
2014.
2015.
2016
2017.
2018.
2019.
2020.

11.1.7 Az Adatvédelmi Biztos állásfoglalásai

Ügyszám
ABI-1910-2/2010/K.
1642/K/2008-3.
AJB-809/2008.
ABI/1344/K/2006-3.

11.1.8 Az Adatvédelmi Biztos beszámolói

Év
1995-96.
1997.
1999.
2001.
2002.
2003.
2004.
2005.
2006.
2007.
2008.
2009.
2010.

11.1.9 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntései

Ügyszám	Döntés elnevezése
No. 21980/93.	<i>Bladet Tromsø and Stensaas kontra Norvégia</i>
No. 63898/09.	<i>Bubon kontra Oroszország</i>
No. 19983/92.	<i>De Haes és Gijssels kontra Belgium</i>
No. 40984/07.	<i>Fatullayev kontra Azerbajdzsán</i>
No. 10454/83.	<i>Gaskin kontra Egyesült Királyság</i>
No. 33509/04	<i>Guseva kontra Bulgária</i>
No. 31475/05.	<i>Kenedi kontra Magyarország</i>
No. 23883/06.	<i>Khurshid Mustafa és Tarzibachi kontra Svédország</i>
No. 9248/81.	<i>Leander kontra Svédország</i>
No. 46809/99.	<i>Loiseau kontra Franciaország</i>
No. 18030/11.	<i>Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország</i>
No. 13585/88.	<i>Observer and Guardian kontra Egyesült Királyság</i>
No. 39534/07.	<i>Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes kontra Ausztria</i>
No. 27329/06.	<i>Roşianu kontra Románia</i>
No. 19101/03.	<i>Sdružení Jihočeské Matky kontra Cseh Köztársaság</i>
Nos. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01, 73973/01.	<i>Sîrbu and others kontra Moldova</i>
No. 15428/16.	<i>Szurovecz v. kontra Magyarország</i>
No. 37374/05.	<i>Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország</i>
No. 48135/06.	<i>Youth Initiative for Human Rights kontra Szerbia</i>

11.1.10 Az Európai Unió Bíróságának döntései

Döntés száma	Döntés hivatalos elnevezése
C-58/94.	<i>Holland Királyság kontra Európai Unió Tanácsa</i>
C-174/95.	<i>Mattei</i>
C-353/99.	<i>Tanács kontra Hautala</i>
C-41/00.	<i>Interporc Im- und Export GmbH kontra Bizottság</i>
C-193/01.	<i>Pitsiorlas kontra Tanács és EKB</i>
C-260/01.	<i>Parlament kontra Tanács</i>
C-353/01.	<i>Olli Mattila kontra Európai Unió Tanácsa és Európai Közösségek Bizottsága</i>
C-39/05.	<i>Svédország és Turco kontra Tanács</i>
C-64/05.	<i>Svédország kontra Bizottság</i>
C-266/05.	<i>Sison kontra Tanács</i>

Döntés száma	Döntés hivatalos elnevezése
C-345/06	<i>Heinrich</i>
C-73/07.	<i>Tietosuojaajalutettu kontra Satakunnan Markkinapörssi Oy, Satamedia Oy</i>
C-139/07.	<i>Bizottság kontra Technische Glaswerke Ilmenau</i>
C-512/07.	<i>Occhetto és Parlament kontra Donnici</i>
C-514/07.	<i>Svédország és társai kontra API és Bizottság</i>
C-28/08.	<i>Bizottság kontra Bavarian Lager</i>
C-362/08.	<i>Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság</i>
C-506/08.	<i>Svédország kontra MyTravel és Bizottság</i>
C-204/09.	<i>Flachglas Torgau</i>
C-240/09	<i>Lesoochránárske zoskupenie</i>
C-266/09.	<i>Stichting Natuur en Milieu és társai</i>
C-71/10.	<i>Office of Communications</i>
C-404/10.	<i>Bizottság kontra Éditions Odile Jacob</i>
C-416/10.	<i>Križan és társai</i>
C-477/10.	<i>Bizottság kontra Agrofert Holding</i>
C-584/10.	<i>Bizottság és mások kontra Kadi</i>
C-135/11.	<i>IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds kontra Bizottság</i>
C-280/11.	<i>Tanács kontra Access Info Europe</i>
C-466/11.	<i>Currà és társai</i>
C-514/11.	<i>LPN és Finnország kontra Bizottság</i>
C-515/11.	<i>Deutsche Umwelthilfe</i>
C-608/11.	<i>Land Wien kontra Bizottság</i>
C-141/12.	<i>YS és társai</i>
C-279/12.	<i>Fish Legal és Shirley</i>
C-350/12.	<i>Tanács kontra in 't Veld</i>
C-365/12.	<i>Bizottság kontra EnBW</i>
C-401/12.	<i>Tanács és társai kontra Vereniging Milieudefensie és Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht</i>
C-404/12.	<i>Tanács és Bizottság kontra Stichting Natuur en Milieu és Pesticide Action Network Europe</i>
C-576/12.	<i>Jurašinović kontra Tanács</i>
C-127/13.	<i>Strack kontra Bizottság</i>
C-612/13.	<i>ClientEarth kontra Bizottság</i>
C-673/13.	<i>Bizottság kontra Stichting Greenpeace Nederland és. PAN Europe</i>
C-71/14.	<i>East Sussex County Council</i>
C-442/14.	<i>Bayer CropScience és Stichting De Bijenstichting</i>
C-562/14.	<i>Svédország kontra Bizottság</i>
C-60/15.	<i>Saint-Gobain Glass Deutschland kontra Bizottság</i>
C-72/15.	<i>Rosneft</i>

Döntés száma	Döntés hivatalos elnevezése
C-162/15.	<i>Evonik Degussa kontra Bizottság</i>
C-213/15.	<i>Bizottság kontra Breyer</i>
C-331/15.	<i>Franciaország kontra Schlyter</i>
C-491/15.	<i>Typke kontra Bizottság</i>
C-15/16	<i>Baumeister</i>
C-57/16.	<i>ClientEarth kontra Bizottság</i>
C-82/17.	<i>TestBioTech és társai kontra Bizottság</i>
C-128/17.	<i>Lengyelország kontra Parlament és Tanács</i>
C-175/18.	<i>PTC Therapeutics International kontra EMA</i>
C-178/18.	<i>MSD Animal Health Innovation és Intervet International kontra EMA</i>
C-280/18.	<i>Flausch és társai</i>
C-457/18	<i>Szlovénia kontra Horvátország</i>
C-560/18.	<i>Izba Gospodarcza.rodumentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych kontra Bizottság</i>
C-761/18.	<i>Leino-Sandberg kontra Parlament</i>
C-342/19.	<i>De Masi és Varoufakis kontra EKB</i>
C-470/19.	<i>Friends of the Irish Environment</i>
C-576/19.	<i>Intercept.Pharma és Intercept Pharmaceuticals kontra EMA</i>
C-619/19.	<i>Land Baden-Württemberg</i>

11.1.11 Felhasznált internetes hivatkozások

Freedom of expression in Europe Case-law concerning Article 10 of the European Convention on Human Rights, 2007. Elérhető: [https://www.echr.coe.int/librarydocs/dg2/hrfiles/dg2-en-hrfiles-18\(2007\).pdf](https://www.echr.coe.int/librarydocs/dg2/hrfiles/dg2-en-hrfiles-18(2007).pdf)

Freedom of expression, the Media and Journalists Case-law of the European Court of Human Rights, 2020. Elérhető: <https://rm.coe.int/freedom-of-expression-the-media-and-journalists-iris-themes-vol-iii-de/16807c1181>

24. hu – <https://24.hu/>

Helszinki Figyelő – <https://helsinkifigyelo.444.hu/>

A TASZ jelenti – <https://ataszjelenti.444.hu/>

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala – <https://www.ajbh.hu/kozerdeku-bejelentes-benyujtasa>

Állami Számvevőszék. A közadatkereső rendszer szerepe –

https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2021/kozadatkereso_20210422.pdf

Alkotmánybíróság – <https://www.alkotmanybirosag.hu/ugykereso>

Amicus curiae vélemény az Alkotmánybíróság 8/2016. (IV. 6.) AB határozatához –

[http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/0e2be7972d40ca0dc1257f710051f921/\\$FILE/TASZ_amicus_I_494_2016.pdf](http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/0e2be7972d40ca0dc1257f710051f921/$FILE/TASZ_amicus_I_494_2016.pdf)

atlatszo.hu – <https://atlatszo.hu/category/cikkek/adatperek/>
blog.atlatszo.hu – <https://blog.atlatszo.hu/tag/kozerdeku-adatigenyles/>
kimittud.atlatszo.hu – <https://kimittud.atlatszo.hu/>
abi.atlatszo.hu – <https://abi.atlatszo.hu/>
Alavetel – <https://alaveteli.org/>
Bírósági Határozatok Gyűjteménye – <https://birosag.hu/birosagi-hatarozatok-gyujtemenye>
Közérdekű adatokról röviden. birosag.hu – <https://birosag.hu/kozerdeku-adatokrol-roviden>
k.blog.hu – <https://k.blog.hu/>
dejure.org – <https://www.dejure.org>
Levegőmunkacsoport blogja – <https://levegomunkacsoport.blog.hu/>
EKINT – <http://www.ekint.org/konyv/az-elektronikus-informacioszabadsag>
EKINT – <http://www.ekint.org/tevekenyseg/az-allam-atlathatosaga-informacioszabadsag>
EMLA kiadványok – <https://emla.hu/hu/tags/kiadv%C3%A1nyok>
EMLA – <http://emla.hu/ekd/>
EMLA projektek – https://emla.hu/hu/projekt_hun
Freedominfo – <http://www.freedominfo.org>
Magyar Helsinki Bizottság – <https://www.helsinki.hu/kik-vagyunk/>
hvg.hu – <https://hvg.hu/>
korrupcio.hvgblog.hu – <https://korrupcio.hvgblog.hu/>
index.hu – <https://index.hu/>
K-monitor bemutatkozás – <https://k-monitor.hu/rolunk>
K-monitor.hu tanácsadás – <https://k-monitor.hu/tanacsadas>
K-monitor.hu adatbázisa – <https://k-monitor.hu/adatbazis>
Közüdatattár - <http://www.kozadattar.hu/>
levego.hu – http://levego.hu/sites/default/files/alapszabaly_0.pdf
levego.hu – <http://levego.hu/tanacsado-iroda/kornyezeti-adatok/>
levego.hu – <http://levego.hu/tanacsado-iroda/formanyomtatvanyok/>
levego.hu – <http://levego.hu/tanacsado-iroda/tanacskeres/>
MagyarNemzet – <https://magyarnemzet.hu/>
Mandiner – <https://mandiner.hu/>
NAIH Közérdekű adatigénylés menete – <https://naih.hu/informacioszabadsag/kozerdeku-adatigenyles-menete>
NAIH Közérdekű adatigénylés tájékoztató –
http://www.naih.hu/files/Infoszab_tajekoztato_2018_06_30.pdf
NAIH Közérdekű adatok – <https://www.naih.hu/kozerdeku-adatok>
NAIH ABI archívum – <https://www.naih.hu/archiv-dontesek/abi-archivum>
NAIH éves beszámoló – <https://www.naih.hu/eves-beszamolok>
KEHI-ügy (NAIH/2015/6986/2/V.) – www.naih.hu/files/Infoszab_allasfoglalas_NAIH-2015-6986-2-V.pdf

Tájékoztató az Önkormányzati Testületek Működésének Nyilvánosságáról (nem elérhető) –
https://www.naih.hu/files/NAIH-2019-6273-3-taj_onkormanyzati_testuletek_mukodesenek_nyilvanossagarol.pdf

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság ajánlása az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 30. § (7) bekezdésének értelmezése tárgyában – http://naih.hu/files/Ajanlas30--7-_V2.pdf

NAIH ajánlás a nemzeti vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező, piaci szereplő gazdasági társaságok üzleti adatainak nyilvánosságáról –

https://naih.hu/files/Uzleti-titok_kontra_nyilvanossag_AJANLAS.pdf

NAIH/2019/3114/8. sz. ügy – https://www.naih.hu/files/NAIH_2019_3114_hatarozat.pdf

nepszava.hu – <https://nepszava.hu/>

[rti-rating.org](https://www.rti-rating.org/) – <https://www.rti-rating.org/>

TASZ Információszabadság kisokos – <https://tasz.hu/cikkek/informacioszabadsag-1x1>

TASZ folyamatban lévő ügyek az EJEB előtt – <https://tasz.hu/folyamatban-levo-ugyeink-az-emberi-jogok-europai-birosaga-elott>

TASZ Elios-ügy – <https://tasz.hu/cikkek/az-elios-ugy-miatt-beperelte-az-europai-bizottsagot-a-tasz-es-az-eleven-gyal>

TASZ kisokos közérdekű adatokról – <https://tasz.hu/cikkek/kisokos-kozerdeku-adatot-kero-levelek>

TASZ közérdekű adatigénylés menete – <https://tasz.hu/tema/kozerdeku-adatigenyles>

TASZ Útmutató civil szervezeteknek – <https://tasz.hu/cikkek/utmutato-az-adatok-kozvetetelerol-es-adatkeresek-megvalaszolasarol-civil-szervezeteknek>

Transparency International Misszió – <https://transparency.hu/rolunk/misszio/>

Transparency International Antikorrupciós kisokos – <https://transparency.hu/antikorrupcios-kisokosok/informaciokhoz-valo-hozzaferesinformaciokhoz-valo-jog/>

Transparency International Amicus Curiae beadvány (Paks II-ügy) – <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2016/03/Amicus-Curiae-Paks-II.pdf>

Transparency International Információszabadság – <https://transparency.hu/kozszektor/informacioszabadsag/>

Transparency International Antikorrupciós kisokos – <http://transparency.hu/antikorrupcios-kisokosok/>

Transparency International Közérdekű adatigénylés megismerésével kapcsolatos perek – <https://transparency.hu/hirek/pereink-a-kozerdeku-adatok-megismerese-erdekeben/>

Transparency International Korruptió Értékelési Index – <https://transparency.hu/adatok-a-korruptiorol/korruptio-erzekelesi-index/>

VálaszOnline – <https://www.valaszonline.hu/>

ABI honlap a web.archive.org oldalon –

www.web.archive.org/web/20160626103530/http://abi.atlatszo.hu/index.php?menu=info_szabadsag

Wikipedia (atlatszo.hu) – <https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81t%C3%A1tsz%C3%B3.hu>

11.2 Fogalomtár

Fogalom	Magyarázat
adatigénylő	Az a természetes vagy jogi személy, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely valamely közfeladatot ellátó szervnél egyedi adatigénylési kérelmet adott le.
adatkezelő	Lásd <i>közfeladatot ellátó szerv</i> .
adatvédelmi biztos	A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok nyilvánosságához való alkotmányos jog védelme érdekében az Országgyűlés 1992 és 2011 között adatvédelmi biztost választott azok közül az egyetemi végzettségű, büntetlen előéletű, kiemelkedő tudású elméleti vagy legalább 10 évi szakmai gyakorlattal rendelkező magyar állampolgárok közül, akik az adatvédelmet érintő eljárások lefolytatásában, felügyeletében vagy tudományos elméletében jelentős tapasztalatokkal rendelkeznek és köztisztviselőnek örvendenek.
alkotmányjogi panasz	Az Alkotmánybíróság egy eljárása alapjául szolgáló panasz, amely alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját, illetve felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját abból a szempontból, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérült-e.
civil szervezet	Jogi személyiséggel nem bíró, polgári jogi társaság formájában működő civil társaságok, az egyesületek és alapítványok.
egyedi adatigénylés	Az információszabadság harmadik szintje. Konkrét, meghatározott személy által meghatározott közfeladatot ellátó szervhez intézett olyan kérés, amely közérdekű adat vagy közérdekből nyilvános adat megismerésére irányul.
egyedi közzétételi lista	Egy közzétételre kötelezett szerv vezetője vagy egy jogszabályi rendelkezés által meghatározott adatkör, amelynek hatálya a közfeladatot ellátó szervre, azok irányítása, felügyelete alá tartozó szervekre vagy azok egy részére terjed ki.
elektronikus információszabadság	Meghatározott közérdekű adatok elektronikus úton történő közzététele a közvélemény pontos és gyors tájékoztatása érdekében. Az adatokat bárki számára személyazonosítás és adatigénylési eljárás nélkül, folyamatosan és díjmentesen teszik hozzáférhetővé.
elektronikus közzététel	Arra vonatkozó kötelezettség, hogy a közérdekű adatokat internetes honlapon, digitális formában, bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, kinyomtatható és részleteiben is adatvesztés és -torzulás nélkül kimásolható módon, a betekintés, a letöltés, a nyomtatás, a kimásolás és a hálózati adatátvitel szempontjából is díjmentesen kell hozzáférhetővé tenni.
Európai Unió intézményei	Az Európai Parlament, az Európai Tanács, a Tanács, az Európai Bizottság, az Európai Unió Bírósága, az Európai Központi Bank, és a Számvevőszék.

Fogalom	Magyarázat
felismerhetetlenné tétel	A közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatokat tartalmazó dokumentum adatigénylő által meg nem ismerhető részeinek felismerhetetlenné tétele.
információszabadság	A közérdekű, valamint közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő alapvető jog, mely elősegíti a közhatalom gyakorlásának demokratikus kontrollját és a közintézmények átláthatóságát (transzparencia).
jogszabály	Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.
korrekciós mechanizmus	Az eljárási, a korrekciós és a szankcionálási gyakorlat együttesen. Korrekciós mechanizmusnak minősül minden olyan tevékenység, amely azt célozza vagy arra alkalmas, hogy az önkéntes teljesítést elutasító közérdekű adatkezelőket rákényszerítse az információszabadság biztosítására.
közérdekből nyilvános adat	A közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli. (pl. a hitelezői érdekek védelme, valamint a piaci forgalom biztonsága érdekében az adatok széles körét minősíti közérdekből nyilvánosnak az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény, a cégtörvény, valamint a számviteli törvény).
közérdekű adat	Az állami/önkormányzati feladatot, illetve egyéb közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől (így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat).
költségelem	Az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó költsége, illetve ennek az igénylő részére történő kézbesítésének költsége, valamint az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás költsége.
költségvetési szerv	A költségvetési szerv az államháztartás sajátos jogi személyiség típusa. A költségvetési szerv jogszabályban vagy alapító okiratban meghatározott közfeladat ellátására létrejött jogi személy. A költségvetési szerv jogi személyiségéből adódóan bármilyen olyan jogot megszerzhet és kötelezettséget vállalhat, amely megszerzését vagy vállalását törvény kifejezetten nem tiltja.
költségvetési szerv típusai	A költségvetési szervek lehetnek központi költségvetési szervek, helyi önkormányzati

Fogalom	Magyarázat
	költségvetési szervek, nemzetiségi önkormányzati költségvetési szervek és köztisztviselői költségvetési szervek.
környezeti információ	Bármely írott, látható, hallható, elektronikus vagy egyéb formában megjelenő információ, amelynek tárgya: a) a környezet elemeinek, úgymint a levegőnek és az atmoszférának, a víznek, a talajnak, a földnek, a tájképnek, a természetes élőhelyeknek, a biológiai sokféleségnek és összetevőinek, beleértve a genetikailag módosított szervezeteket is, illetve ezen elemek közti kölcsönhatásnak az állapota; b) tényezők, úgymint anyagok, energia, zaj és sugárzás, tevékenységek és intézkedések, beleértve a közigazgatási intézkedéseket, a környezetet érintő megállapodásokat, irányelveket, jogalkotást, terveket és programokat, amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a fenti a) bekezdésben említett környezeti elemeket, valamint a környezeti döntéshozatalban felhasznált költség-haszon, továbbá egyéb gazdasági elemzések és becslések; c) az emberi egészség és biztonság állapota, az emberi élet, a kulturális helyszínek és az épített környezet állapota, olyan mértékben, amilyen mértékben ezeket befolyásolja vagy befolyásolhatja a környezeti elemek állapota, vagy ezen környezeti elemeken keresztül a b) bekezdésben említett tényezők, tevékenységek vagy intézkedések.
közadat	A közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat együttesen.
közérdekű adattal visszaélés	A közérdekű adat adatigénylő előli eltitkolása vagy a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása azután, miután a bíróság jogerősen a közérdekű adat közzétételére kötelezte; a közérdekű adat hozzáférhetetlenné tétele, meghamisítása; illetve hamis vagy hamisított közérdekű adat hozzáférhetővé vagy közzé tétele.
közfeladatot ellátó szerv	Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy.
közpénz	Az állam bevétele, kiadása és követelése.
közzétételi listák	Az általános, a különös és az egyedi közzétételi lista együttesen.
különös közzétételi lista	Olyan közzéteendő adatok, amelyeket jogszabály határoz meg egyes ágazatok, illetve közfeladatot ellátó szervtípus vonatkozásában.
nemzeti adatvagyon	A közfeladatot ellátó szervek által kezelt közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok összessége.
Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	Az Infotv. által 2012. január 1-jével létrehozott, az adatvédelmi biztos intézményét felváltó nemzeti adatvédelmi hatóság, melynek feladata a két információs jog védelme és a magyarországi adatkezelések törvényességének felügyelete.
proaktív közzététel	Az információszabadság második szintje, amely a közzétételi listákkal kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket tartalmazza.

Fogalom	Magyarázat
szellemi tulajdonjog	A szerzői jog és az iparjogvédelem együttesen.
személyes adat	Bármely meghatározott, azonosított vagy azonosítható természetes személlyel [érintett] kapcsolatba hozható adat és az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. Az érintettel akkor helyreállítható a kapcsolat, ha az adatkezelő rendelkezik azokkal a technikai feltételekkel, amelyek a helyreállításhoz szükségesek.
tájékoztatási kötelezettség	Az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítő személyek és szervezetek kötelesek erre irányuló konkrét igény esetén bárki számára tájékoztatást adni a kezelt közérdekű adatokról e jogviszonnyal összefüggően.
Tromsø-i Egyezmény	Az Európa Tanácsnak a közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáféréséről szóló, 2009. június 18-án Tromsø-ban elfogadott Egyezménye.
üzleti titok	A gazdasági tevékenységhez kapcsolódó, titkos - egészben vagy elemeinek összességéként nem közismert, vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető -, ennélfogva vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja.
visszaélésszerű adatigénylés	A joggal való visszaélést megvalósító, ezért a jogkövető magatartással ellentétes adatigénylés.

11.3 Rövidítések jegyzéke

Rövidítés	Magyarázat
Aarhusi Egyezmény	2001. évi LXXXI. törvény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről
AB	Alkotmánybíróság
AB hat.	alkotmánybírósági határozat
Áht.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
Ákr.	2016. évi CL. törvény. az általános közgazgatási rendtartásról
Alkotmány	1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról
AT	Magyarország Alaptörvénye
ÁTSZ	Általános Tájékoztatási Szint

Rövidítés	Magyarázat
Ávr.	368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
BHGY	Bírósági Határozatok Gyűjteménye
Civiltv.	2011. évi CLXXV. törvény
CSOK	Családi Otthontermelési Kedvezmény
EJEB	Emberi Jogok Európai Bírósága
EJEE	Emberi Jogok Európai Egyezménye. 1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről
EKR	Elektronikus Közbeszerzési Rendszer
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem
EMMI	Emberi Erőforrások Minisztériuma
EUB	Európai Unió Bírósága
GDPR	Általános adatvédelmi rendelet. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről
HÖÖK	Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája
IH	irányító hatóság
Infotv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
JGYE	Kúria 2017.EI.II.J.GY.P.3. számú összefoglaló véleménye
K	kutatás
Kbt.	2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről
Kvt.	1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program
Költségrendelet	301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet „a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről”
m.	mondat
MÁK	Magyar Államkincstár
MLSZ	Magyar Labdarúgó Szövetség
MNB	Magyar Nemzeti Bank
Mnbtv.	2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról
Mttv.	2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról
NAIH	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
NGM	Nemzetgazdasági Minisztérium

Rövidítés	Magyarázat
NVI	Nemzeti Választási Iroda
Nvtv.	2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
OLAF	Európai Csalás Elleni Hivatal
OP	operatív program
OVSz	Országos Vérellátó Szolgálat
Pb.	preambulumbekzdés
Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
TAO törvény	A társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Tromsø-i Egyezmény	2009. évi CXXXI. törvény
Ütvtv.	2018. évi LIV. törvény az üzleti titok védelméről
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program

11.4 Ábrajegyzék

1. ábra: Az alkalmazott két Helyzetelemzés c. dokumentumsablon felépítése és összefüggései	10
2. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk	13
3. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk (Szabályozás)	21
4. ábra: Az információs szabadság szabályozásának értékelése az Európai Unió egyes országaiban az RTI nemzetközi indexelés alapján.....	51
5. ábra: A kutatás során vizsgálni javasolt civil szervezetek és logójuk	56
6. ábra: A kutatás során vizsgálni javasolt sajtóorgánumok és logójuk	60
7. ábra: A NAIH hivatalból és kérelemre indult eljárásai	80
8. ábra: Az egyes eljárásokkal kapcsolatos eljárási cselekmények éves bontásban	81
9. ábra: A beadványok területi megoszlása	82
10. ábra: A jogszabály-véleményezések évenkénti megoszlása	84
11. ábra: Az érintett alapjogok megoszlása éves bontásban.....	85
12. ábra: AB határozatok és végzések száma	95
13. ábra: BHGY hivatkozások előfordulása az AB határozatok esetében (N=31).....	95
14. ábra: Közpénzre való hivatkozást tartalmazó AB határozatok aránya (N=31)	96
15. ábra: AB határozatok és végzések hivatkozásainak hálózata	97
16. ábra: Bírósági határozatot vizsgáló AB határozatok száma évenkénti bontásban	103
17. ábra: Alkotmánybíróság által vizsgált bírósági határozatok megoszlása az alapüggyel érintett bíróságok alapján	104
18. ábra: A NAIH információs szabadsághoz kapcsolódó állásfoglalásainak és jelentéseinek darabszáma, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)	167
19. ábra: Közfeladatot ellátó szervek előfordulási aránya a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)	168

20. ábra: A „közpénz” szót említő NAIH állásfoglalások és jelentések aránya, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	169
21. ábra: Más eljárás érintettsége a NAIH állásfoglalásokban, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	170
22. ábra: Megtagadási okok a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	171
23. ábra: Jogszabályokra hivatkozás a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)	172
24. ábra: Költségek a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	173
25. ábra: Költségek a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben 2., 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	174
26. ábra: Adatigénylés feltételeinek megvalósulása a NAIH állásfoglalásokban és jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)	175
27. ábra: A „közzétételi lista” kifejezést – vagy annak valamilyen alakját – említő NAIH állásfoglalások és jelentések aránya, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	175
27. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk (Problémák – Kérdések és hipotézisek).....	210

11.5 Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Az információszabadságot érintő jelentősebb jogszabályi változások	20
2. táblázat: Az információszabadság szintjei és főbb elemei	22
3. táblázat: Az általános közzétételi lista elemei 1.	26
4. táblázat: Az általános közzétételi lista elemei 2.	27
5. táblázat: Az általános közzétételi lista elemei 3.	29
6. táblázat: Az adatok megismerhetőségének tilalmával, illetve korlátozásával kapcsolatos ágazati részletszabályok	42
7. táblázat: A kapcsolódó legfontosabb ágazati szabályok releváns jogszabályhelyei.....	48
8. táblázat: Az öt legrosszabbul és az öt legjobban teljesítő ország az RTI értékelés alapján.....	50
9. táblázat: Magyarország értékelése kategóriánként a kapott pontszámok alapján.....	52
10. táblázat: Az Alkotmánybíróság releváns hatáskörei	74
11. táblázat: Az Infotv. egyes fogalmait tartalmazó ágazati szabályok.....	77
12. táblázat: A beadványok területi megoszlása	83
13. táblázat: Az érintett alapjogok megoszlása éves bontásban	84
13. táblázat: A NAIH egyes közérdekű adataival kapcsolatos osztályozása	86
14. táblázat: Az 5 legtöbb AB határozatot hivatkozó AB határozat.....	92
15. táblázat: Az 5 legtöbb AB határozat által hivatkozott AB határozat	93
16. táblázat: BHGY hivatkozások tekintetében kiemelkedő 5 AB határozat	96
17. táblázat: Az Alkotmánybíróság határozatai alapjául szolgáló alapeljárások ügyszámai	104
18. táblázat: Az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendeletére hivatkozó bírósági döntések	114

19. táblázat: A 2003/4/EK irányelvre hivatkozó bírósági döntések	114
20. táblázat: A Kúria joggyakorlat-elemző csoportja által kiemelt, hivatkozott döntések	115
21. táblázat: Az Alkotmánybíróság határozatai alapjául szolgáló alapeljárások ügyszámái	116
22. táblázat: A NAIH környezeti információkkal kapcsolatos egyes döntései	121
23. táblázat: A NAIH joggyakorlatában megjelenő gazdasági társaságok és alapítványok	131
24. táblázat: Konkrét ügyek a Hatóság gyakorlatában a Költségrendelet alkalmazásával összefüggésben	141
25. táblázat: A NAIH kampányfinanszírozással kapcsolatos egyes döntései	147
26. táblázat: A NAIH járványhelyezethez kapcsolódó egyes ügyei	162
27. táblázat: Az egyes kutatásokhoz kapcsolódó szervezeti keresőszavakat tartalmazó NAIH állásfoglalások, jelentések száma és aránya, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)	176
28. táblázat: Az 1. Kutatáshoz kapcsolódó szervezeti keresőszavak rangsora a NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	177
29. táblázat: A 2. Kutatáshoz kapcsolódó szervezeti keresőszavak rangsora a NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	177
30. táblázat: A 3. Kutatáshoz kapcsolódó szervezeti keresőszavak rangsora a NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok).....	179
31. táblázat: Tématerületi keresőszavak rangsora a szervezeti alapon egyes kutatásokhoz kapcsolható NAIH állásfoglalásokban, jelentésekben, 2012-2021 (nyilvánosan elérhető dokumentumok)	180
32. táblázat: Az elutasítási okok megoszlása, 2017-2020	183
33. táblázat: Az elutasítási okok kutatások szerinti megoszlása, 2017-2020	184
34. táblázat: A NAIH-hoz benyújtott adatigénylések, 2019-2020.....	187
35. táblázat: Az Alkotmánybíróság által hivatkozott NAIH állásfoglalások, jelentések	187
36. táblázat: Az Aarhusi Egyezmény releváns rendelkezései.....	191
37. táblázat: A Tromsø-i Egyezmény releváns rendelkezései	194
38. táblázat: Az Emberi Jogok Európai Bíróságának releváns döntései az Alkotmánybíróság esetjogában	195
39. táblázat: Az EJEB információs szabadsággal összefüggő fontosabb döntései.....	197
40. táblázat: A Tromsø-i Egyezmény az EJEB joggyakorlatában.....	198
41. táblázat: Az Alapjogi Charta 42. cikke a joggyakorlatban (fontosabb döntések)	199
42. táblázat: Az Európai Unió Bíróságának a 2003/4/EK irányelvvvel kapcsolatos döntései.....	200
43. táblázat: A 2003/4/EK irányelv releváns rendelkezései	206
44. táblázat: A 1367/2006/EK rendelet a joggyakorlatban	208
45. táblázat: Az 1049/2001/EK rendelet a joggyakorlatban	208
46. táblázat: Előzetesen feltárt problémák, kutatási kérdések és hipotézisek	211
47. táblázat: Korrekciós mechanizmusok egymáshoz való viszonya	226

11.6 Egyeztetések listája

Részvevő szervezetek			Esemény megnevezése	Esemény időpontja
NAIH	Ex Ante-HBH Konzorcium		Projektindító esemény "Kick-off" megbeszélés	2021.01.27. 13:00
NAIH	Ex Ante-HBH Konzorcium		Szervezetelemzési Kutatás egyeztetés	2021.02. 04. 10:00
NAIH	4. Kutatási munkacsoport		1. Munkacsoporti ülés	2021. 02.01. 09:30
NAIH	4. Kutatási munkacsoport		2. Munkacsoporti ülés	2021. 02.15. 10:00
NAIH	4. Kutatási munkacsoport		3. Munkacsoporti ülés	2021. 01.01.10:00
NAIH	Nemzetközi benchmark Kutatási munkacsoport		Értekezlet a Projekt nemzetközi benchmark kutatásáról	2021.03.18. 10:00
Ex Ante-HBH Konzorcium Kutatás Irányító Bizottság			KIB ülés	2020.12.15. 10:00
Ex Ante-HBH Konzorcium Kutatás Irányító Bizottság			KIB ülés	2021.01.07. 10:00
Ex Ante-HBH Konzorcium Kutatás Irányító Bizottság			KIB ülés	2021.02.11. 10:00
Ex Ante-HBH Konzorcium Kutatás Irányító Bizottság			KIB ülés	2021.02.25. 10:00
Ex Ante-HBH Konzorcium Kutatás Irányító Bizottság			KIB ülés	2021.03.11. 13:30
Ex Ante-HBH Konzorcium Kutatás Irányító Bizottság			KIB ülés	2021.03.25. 10:00
NAIH	IM-MKLLK	Ex Ante-HBH Konzorcium	Egyeztető ülés a KÖFOP-2.2.6. projektek szakmai előrehaladása, tevékenységeik bemutatása, lehatárolása és az esetleges szinergiák azonosítása érdekében	2021.03.25. 15:00
Ex Ante-HBH Konzorcium Kutatás Irányító Bizottság			KIB ülés	2021.04.08. 10:00

11.7 Egyéb mellékletek

11.7.1 Az információs szabadság szabályozására vonatkozó ágazati jogszabályok

11.7.1.1 Közérdekű adat fogalma

1995. évi LIII. törvény 12. §, 51. §

12. § (2) Mindenkinek joga van a külön jogszabályban meghatározott környezeti információkat - mint közérdekű adatokat - megismerni.

51. § (1) A környezet állapotára, igénybevételére és használatára vonatkozó adatok a közérdekű adatokra vonatkozó jogszabályok szerint kezelendők.

(2) A miniszter az adatgyűjtés alapján évente jelentést terjeszt a Kormány elé az ország környezeti állapotának alakulásáról.

(3) A lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot.

2009. évi CLV. törvény 2. §

2. § (1) Szükségesség és arányosság elve: a közérdekű adat nyilvánosságához fűződő jogot minősítéssel korlátozni csak az e törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, a védelemhez szükséges minősítési szinttel és a feltétlenül szükséges ideig lehet.

2013. évi CII. törvény 54. §

54. § (1) A miniszter a halállomány állapotának, mennyiségi és minőségi jellemzőinek, a halgazdálkodás folyamatainak és tendenciáinak figyelemmel kísérése és elemzése, valamint a halállomány és a hal élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedések megalapozása érdekében Országos Halgazdálkodási Adattárát (a továbbiakban: Adattár) létesít és működtet.

2018. évi CXIV. törvény 90. §

90. § (2) A honvédelmi alkalmazotti alapnyilvántartás adatai közül a honvédelmi szervezet megnevezése közérdekű adat, a honvédelmi alkalmazott neve, továbbá a besorolására vonatkozó adat közérdekből nyilvános adat, ezeket az adatokat a honvédelmi alkalmazott előzetes tudta és beleegyezése nélkül nyilvánosságra lehet hozni.

314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 23. §

23. § (1) Az adatszolgáltatást a környezethasználónak az egységes környezethasználati engedélyben foglaltak szerint, évente legalább egyszer kell teljesíteni.

(2) Az adatszolgáltatási kötelezettség a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény adatszolgáltatási kötelezettségeire vonatkozó előírásai szerint teljesítendő.

(3) Az adatszolgáltatás során közölt adatok teljes körűségéért, a bejelentésre kötelezettre érvényes számviteli szabályokkal, statisztikai rendszerrel, valamint egyéb nyilvántartási rendszereivel, mérési, megfigyelési adataival való egyezésért a bejelentésre kötelezett felelős.

(4) A környezetvédelmi hatóság az általa nyilvántartott adatokról - külön jogszabály rendelkezései szerint - megkeresésre felvilágosítást ad, és biztosítja az adatokhoz való hozzáférés lehetőségét.

(5) Az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) című, 2010. november 24-i 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti, valamint a Szennyezőanyag Kibocsátási és Szállítási Nyilvántartással kapcsolatos adatszolgáltatási és jelentésadási kötelezettség teljesítése a miniszter feladata.

10/2014. (II. 24.) OGY határozat 1. sz. melléklet

1. melléklet a titkos szavazás lebonyolításának rendjéről

2.7. Ha a képviselő valamelyik szavazólapot visszautasítja vagy visszaadja, az akként minősül, hogy az adott jelöltre nem adott le szavazatot. Ilyenkor a következő eljárást kell követni:

A jegyzők érvénytelenítik a szavazólapot oly módon, hogy rávezetik a képviselő nevét. Ezt az eseményt rögzíteni kell az eredmény megállapítását tartalmazó jegyzőkönyvben is. A szavazólap visszaadásának, visszautasításának tényét közérdekű adatként kell kezelni.

11.7.1.2 Közérdekből nyilvános adat fogalma

2007. évi CLXXXI. törvény 3. §

3. § (1) Közérdekből nyilvános a pályázati kiírást előkészítő, a pályázatot kiíró, a támogatási döntést előkészítő és a támogatási döntést meghozó szerv vagy személy által a pályázattal, a pályázati eljárással, a támogatási döntéssel összefüggésben kezelt, közérdekű adatnak és különleges adatnak nem minősülő adat.

(2) Az (1) bekezdés szerinti adatok megismerésére a közérdekű adatokra vonatkozó törvényi rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Az (1) bekezdés szerinti adat nyilvánosságra hozatala nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.

2011. évi LXVI. törvény 32. §

32. § (1) Az Állami Számvevőszék az általa végzett ellenőrzésekről jelentést készít. A jelentés tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat, következtetéseket.

[...]

(3) Az Állami Számvevőszék jelentése nyilvános. Törvény a nyilvánosságot minősített adatok védelme érdekében korlátozhatja. A nyilvánosságra hozott jelentés nem tartalmazhat minősített adatot vagy a törvény által védett egyéb titkot.

(4) A vizsgált magánszemély vagy a jogi személy vezetőjének neve és az ellenőrzés során vizsgált tevékenységgel kapcsolatba hozható személyes adata - különleges adat kivételével - közérdekből nyilvános adat, és a jelentésben nyilvánosságra hozható, vagy egyéb módon hozzáférhetővé tehető.

2011. évi CXCV. törvény 9. §, 56/D. §

9. § Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a költségvetési szerv irányítása a következő hatáskörök gyakorlását jelenti:

j) a költségvetési szerv kezelésében lévő közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok, valamint a c)-i) pont szerinti irányítási hatáskörök gyakorlásához szükséges, törvényben meghatározott személyes adatok kezelése.

56/D. § (1) Közérdekből nyilvános a pályázati kiírást előkészítő, a pályázatot kiíró, a támogatási döntést előkészítő és a döntéshozó személy, testület által a pályázattal, a pályázati eljárással, a támogatási döntéssel összefüggésben kezelt, közérdekű adatnak és különleges adatnak nem minősülő adat.

(2) Az (1) bekezdés szerinti adatok megismerésére a közérdekű adatokra vonatkozó törvényi rendelkezéseket kell alkalmazni.

2011. évi CLXXV. törvény 14. §

14. § (1) A társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter (továbbiakban: miniszter) a civil szervezetekkel kapcsolatos nyilvános, közérdekből nyilvános információk gyűjtése,

rendszerzése és közzététele, illetve ezzel összefüggésben a kérelemre történő adatszolgáltatás biztosítása céljából akadálymentes honlapot működtet (továbbiakban: Civil Információs Portál).

2012. évi XXXVI. törvény 107. §

107. § (11) [...] A képviselői és a szószólói távolmaradás ténye közérdekből nyilvános adat.

2013. évi CII. törvény 54. §

54. § (1) A miniszter a halállomány állapotának, mennyiségi és minőségi jellemzőinek, a halgazdálkodás folyamatainak és tendenciáinak figyelemmel kísérése és elemzése, valamint a halállomány és a hal élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedések megalapozása érdekében Országos Halgazdálkodási Adattárát (a továbbiakban: Adattár) létesít és működtet.

(2) A miniszter az Adattár működtetésével kapcsolatos feladatokat miniszteri rendeletben kijelölt szerv útján látja el.

(3) Az Adattár részét képezik

- a) a halgazdálkodási vízterületek és a halgazdálkodásra jogosultak nyilvántartása,
- b) a hivatásos halőrök és társadalmi halőrök nyilvántartása,
- c) a halgazdálkodási terv kötelező telepítési mennyiségeire vonatkozó adatok,
- d) a halgazdálkodási terv szerint, valamint az azon felül felett telepített halmennyiség adatai,
- e) a kiadott halászati engedélyek és engedélyesek adatai, a kiadott fogási tanúsítvány tömbök adatai,
- f) a halászati engedély, állami halászejegy, illetve állami horgászejegy alapján végzett halfogások adatai,
- g) a 42. § (1) bekezdésében meghatározott nyilvántartás adatai.

(5) Az Adattár

- a) (3) bekezdés a) pontja szerinti adatainak a közérdekű adatok körén kívül eső adatai közérdekből nyilvános adatnak minősülnek,
- b) halgazdálkodási vízterületek elhelyezkedésére vonatkozó, továbbá éves haltelepítési és fogási adatai nyilvánosságra hozandó közérdekű adatok,
- c) (3) bekezdés b) pontjában szereplő adatai jog vagy jogos érdek érvényesítése érdekében igényelhetők,
- d) a)-c) pontban nem említett adatai közérdekű adatnak minősülnek.

2013. évi CXXXIX. törvény 101/A. §

101/A. § (1) A Pénzügyi Békéltető Testület tagjairól a testület elnöke névjegyzéket vezet.

(2) A névjegyzék tartalmazza a tagok nevét, felsőfokú végzettségük oklevél szerinti megnevezését, szakterületük és a tagot jelölő szervezet megjelölését. Ezek az adatok közérdekből nyilvános adatok. Az elnök a testületi tagok listáját megküldi a fogyasztóvédelemért felelős miniszternek.

2018. évi CXIV. törvény 90. §

90. § (2) A honvédelmi alkalmazotti alapnyilvántartás adatai közül a honvédelmi szervezet megnevezése közérdekű adat, a honvédelmi alkalmazott neve, továbbá a besorolására vonatkozó

adat közérdekből nyilvános adat, ezeket az adatokat a honvédelmi alkalmazott előzetes tudta és beleegyezése nélkül nyilvánosságra lehet hozni.

11.7.1.3 Környezeti információ

1995. évi LIII. törvény 12. §

12. § (2) Mindenkinnek joga van a külön jogszabályban meghatározott környezeti információkat - mint közérdekű adatokat - megismerni.

311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. §

2. § A megjelenési formájától függetlenül környezeti információ minden olyan információ (adat), amely vonatkozik

a) a környezetre, illetve a környezeti elemek állapotára - ideértve a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, valamint a géntechnológiával módosított szervezeteket -, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatásra;

b) a környezetterhelésre, ideértve a zaj, sugárzás, hulladék, radioaktív hulladék környezetbe történő közvetlen vagy közvetett kibocsátására, ha az hatással van vagy valószínűleg hatással lehet a környezet a) pontban meghatározott elemeire;

c) környezettel összefüggő intézkedésekre, különösen az azokkal kapcsolatos ágazati politikára, jogszabályokra, tervekre, programokra, megállapodásokra, illetve az a) és b) pontban meghatározottakra hatással lévő vagy valószínűleg hatással lévő tevékenységekre, valamint a környezet és a környezeti elemek védelmére hozott intézkedésekre és tevékenységekre;

d) a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentésekre;

e) a c) pontban említett intézkedések és tevékenységek keretein belül használt, költséghatékonysági és más gazdasági elemzésekre és feltevésekre;

f) az emberi egészség és biztonság állapotára - ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket - amennyiben azokra a környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül a b) vagy c) pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet.

11.7.1.4 Adatok megismerhetősége, hozzáférhetősége

1999. évi LXXVI. törvény 15/A. §, 106/A. §

15/A. § A szerzői jogi védelem alatt álló mű közérdekű adatként vagy közérdekből nyilvános adatként való megismerésére irányuló igényt a szerző személyhez fűződő jogainak védelme érdekében az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylő által kívánt forma és mód helyett - az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidőben - a mű közérdekű adatot vagy közérdekből nyilvános adatot tartalmazó részei megtekintésének lehetővé tételével is teljesítheti.

106/A. § E törvénynek a gyűjteményes műnek minősülő adatbázisok szerkesztőinek és az adatbázisok előállítóinak szerzői, illetve a XI/A. fejezet [Az adatbázisok előállítóinak szomszédos jogi védelme] szerinti védelmére vonatkozó rendelkezései nem érintik a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló jogszabályok érvényesülését.

2011. évi CLXXIX. törvény 96. §

96. § (1) A nemzetiségi önkormányzat testületi ülésére készült előterjesztések és jegyzőkönyvek - a zárt ülésre készült előterjesztések és jegyzőkönyvek kivételével - megtekinthetők. A zárt ülésen hozott képviselő-testületi, közgyűlési határozat nyilvános.

(2) A zárt ülésről külön jegyzőkönyv készül. A külön törvény szerinti közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell. E jegyzőkönyv készítésére egyebekben a nyilvános ülés jegyzőkönyvére vonatkozó szabályok az irányadók.

2011. évi CLXXXIX. törvény 52. §

52. § (3) A választópolgárok - a zárt ülés kivételével - betekinhetnek a képviselő-testület előterjesztésébe és ülésének jegyzőkönyvébe. A közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell. A zárt ülésen hozott képviselő-testületi döntés is nyilvános.

314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 24. §

24. § (5) Az összevont eljárás megindítására irányuló kérelem és mellékletei nyilvánosságra hozható közérdekű adatok.

11.7.1.5 Minősített adat

2009. évi CLV. törvény 2. §, 3. §

2. § (1) Szükségesség és arányosság elve: a közérdekű adat nyilvánosságához fűződő jogot minősítéssel korlátozni csak az e törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, a védelemhez szükséges minősítési szinttel és a feltétlenül szükséges ideig lehet.

3. § E törvény alkalmazásában

1. minősített adat:

a) nemzeti minősített adat: a minősítéssel védhető közérdekek körébe tartozó, a minősítési jelölést az e törvényben, valamint az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályokban meghatározott formai követelményeknek megfelelően tartalmazó olyan adat, amelyről - a megjelenési formájától függetlenül - a minősítő a minősítési eljárás során megállapította, hogy az érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetlenné tétele a minősítéssel védhető közérdekek közül bármelyiket közvetlenül sérti vagy veszélyeztet (a továbbiakban együtt: károsítja), és tartalmára tekintettel annak nyilvánosságát és megismerhetőségét a minősítés keretében korlátozza;

b) külföldi minősített adat:

ba) megjelenési formájától függetlenül az Európai Unió valamennyi intézménye és szerve, továbbá az Európai Unió képviselőjében eljáró tagállam, a külföldi részes fél vagy nemzetközi szervezet által készített és törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés vagy megállapodás alapján átadott olyan adat, amelyhez történő hozzáférést az Európai Unió intézményei és szervei, az Európai Unió képviselőjében eljáró tagállam, más állam vagy külföldi részes fél, illetve nemzetközi szervezet minősítés keretében korlátozza,

bb) a Magyar Honvédség nemzetközi műveletei és gyakorlatai keretében keletkezett, illetve felhasznált olyan adat, amelyhez történő hozzáférést a műveletben résztvevő felek - a művelet vagy gyakorlat követelményei szerinti minősítéssel - korlátozzák, attól függetlenül, hogy a

részes felek által képviselt államokkal Magyarországnak van-e a ba) alpontban foglaltaknak megfelelő megállapodása a minősített adat védelmére és cseréjére, és a minősített adat kezelésére vonatkozó rendelkezéseket a Magyar Honvédség, illetve a műveletet vagy a gyakorlatot irányító más részes fél határozza meg;

2011. évi LXVI. törvény 32. §

32. § (1) Az Állami Számvevőszék az általa végzett ellenőrzésekről jelentést készít. A jelentés tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat, következtetéseket.

[...]

(3) Az Állami Számvevőszék jelentése nyilvános. Törvény a nyilvánosságot minősített adatok védelme érdekében korlátozhatja. A nyilvánosságra hozott jelentés nem tartalmazhat minősített adatot vagy a törvény által védett egyéb titkot.

(4) A vizsgált magánszemély vagy a jogi személy vezetőjének neve és az ellenőrzés során vizsgált tevékenységgel kapcsolatba hozható személyes adata - különleges adat kivételével - közérdekből nyilvános adat, és a jelentésben nyilvánosságra hozható, vagy egyéb módon hozzáférhetővé tehető.

2012. évi XXXVI. törvény 58. §

58. § (1) Az országgyűlési bizottságok ülései nyilvánosak. [...] Ha minősített adat, személyes adat, üzleti titok vagy törvény által védett más adat védelme érdekében szükséges, az országgyűlési bizottság zárt ülést tart.

2015. évi CXLIII. törvény 9. §

9. § (1) E törvényt nem kell alkalmazni

a) a külön törvényben meghatározott védelmi és biztonsági tárgyú beszerzésekre azzal, hogy e beszerzésekre a külön törvényben meghatározott szabályok alkalmazandók, valamint ha a beszerzés a külön törvény alkalmazása alól is kivételt képez és a b) pont ba) alpontjának megfelelő kivételi esetben az Országgyűlés illetékes bizottsága külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő kezdeményezés alapján hozott előzetes döntésében a külön törvény alkalmazása alól felmentést adott,

b) az a) pont alá nem tartozó

ba) azon beszerzésekre, amelyek esetében a közbeszerzési szabályok alkalmazása olyan információk átadására kötelezné Magyarországot, amelyek felfedése ellentétes az állam biztonságához fűződő alapvető érdekeivel,

bb) olyan beszerzésekre, amelyek esetében Magyarország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekei, a minősített adatok védelme vagy a szükséges különleges biztonsági intézkedések a közbeszerzési eljárásban előírható biztonsági intézkedésekkel nem garantálhatóak,

és amelyek megrendelésére az Országgyűlés illetékes bizottsága külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő kezdeményezés alapján hozott előzetes döntésében e törvény alkalmazása alól felmentést adott;

11.7.1.6 Nemzetbiztonsági érdek

1994. évi XXXIV. törvény 80/A. §

80/A. § (1) Az állam működése, illetve a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmények biztonságos üzemeltetésével közvetlenül összefüggő műszaki adatok, valamint a létesítmény működéséhez kapcsolódó, a létesítmény- és személyvédelemre vonatkozó adatok megismerése iránti igényt nemzetbiztonsági érdekből, illetve a bűncselekmények megelőzése érdekében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény, valamint az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény módosításáról szóló 2016. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Mód. törvény) hatálybalépésétől vagy - ha az későbbi - az adat keletkezésétől számított legfeljebb 30 évig, de legfeljebb az érintett létesítmény használatának végéig el kell utasítani, ha az adat megismerése Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit vagy a bűncselekmények megelőzéséhez fűződő érdekeit veszélyezteti.

(2) Az (1) bekezdés szerinti igény teljesíthetőségéről - Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit, illetve a bűncselekmények megelőzéséhez fűződő érdekeit mérlegelve - az adatkezelő

a) honvédelmi célú létesítmény esetén a honvédelemért felelős miniszter,

b) polgári hírszerzési célú létesítmény esetén a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter,

c) az a) és b) pont hatálya alá nem tartozó esetben a terrorizmus elleni küzdelemért és a bűncselekmények megelőzéséért felelős miniszter véleményének kikérésével dönt.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott véleményt legkésőbb tizenöt napon belül kell megadni. A vélemény megkérésétől annak megadásáig vagy a véleményadási határidő eredménytelen elteltéig terjedő időtartam az adat megismerése iránti igény teljesítésére rendelkezésre álló határidőbe nem számít bele.

2015. évi CXLIII. törvény 9. §

9. § (1) E törvényt nem kell alkalmazni

a) a külön törvényben meghatározott védelmi és biztonsági tárgyú beszerzésekre azzal, hogy e beszerzésekre a külön törvényben meghatározott szabályok alkalmazandók, valamint ha a beszerzés a külön törvény alkalmazása alól is kivételt képez és a b) pont ba) alpontjának megfelelő kivételi esetben az Országgyűlés illetékes bizottsága külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő kezdeményezés alapján hozott előzetes döntésében a külön törvény alkalmazása alól felmentést adott,

b) az a) pont alá nem tartozó

ba) azon beszerzésekre, amelyek esetében a közbeszerzési szabályok alkalmazása olyan információk átadására kötelezné Magyarországot, amelyek felfedése ellentétes az állam biztonságához fűződő alapvető érdekeivel,

bb) olyan beszerzésekre, amelyek esetében Magyarország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekei, a minősített adatok védelme vagy a szükséges különleges biztonsági intézkedések a közbeszerzési eljárásban előírható biztonsági intézkedésekkel nem garantálhatóak,

és amelyek megrendelésére az Országgyűlés illetékes bizottsága külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő kezdeményezés alapján hozott előzetes döntésében e törvény alkalmazása alól felmentést adott;

11.7.1.7 Bűncselekmények megelőzéséhez fűződő érdekek

1994. évi XXXIV. törvény 80/A. §

80/A. § (1) Az állam működése, illetve a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmények biztonságos üzemeltetésével közvetlenül összefüggő műszaki adatok, valamint a létesítmény működéséhez kapcsolódó, a létesítmény- és személyvédelemre vonatkozó adatok megismerése iránti igényt nemzetbiztonsági érdekből, illetve a bűncselekmények megelőzése

érdekében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény, valamint az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény módosításáról szóló 2016. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Mód. törvény) hatálybalépésétől vagy - ha az későbbi - az adat keletkezésétől számított legfeljebb 30 évig, de legfeljebb az érintett létesítmény használatának végéig el kell utasítani, ha az adat megismerése Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit vagy a bűncselekmények megelőzéséhez fűződő érdekeit veszélyezteti.

(2) Az (1) bekezdés szerinti igény teljesíthetőségéről - Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit, illetve a bűncselekmények megelőzéséhez fűződő érdekeit mérlegelve - az adatkezelő

a) honvédelmi célú létesítmény esetén a honvédelemért felelős miniszter,

b) polgári hírszerzési célú létesítmény esetén a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter,

c) az a) és b) pont hatálya alá nem tartozó esetben a terrorizmus elleni küzdelemért és a bűncselekmények megelőzéséért felelős miniszter véleményének kikérésével dönt.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott véleményt legkésőbb tizenöt napon belül kell megadni. A vélemény megkérésétől annak megadásáig vagy a véleményadási határidő eredménytelen elteltéig terjedő időtartam az adat megismerése iránti igény teljesítésére rendelkezésre álló határidőbe nem számít bele.

11.7.1.8 Szellemi tulajdonjogok

1999. évi LXXVI. törvény 15/A. §, 106/A. §

15/A. § A szerzői jogi védelem alatt álló mű közérdekű adatként vagy közérdekből nyilvános adatként való megismerésére irányuló igényt a szerző személyhez fűződő jogainak védelme érdekében az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylő által kívánt forma és mód helyett - az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidőben - a mű közérdekű adatot vagy közérdekből nyilvános adatot tartalmazó részei megtekintésének lehetővé tételével is teljesítheti.

106/A. § E törvénynek a gyűjteményes műnek minősülő adatbázisok szerkesztőinek és az adatbázisok előállítóinak szerzői, illetve a XI/A. fejezet [Az adatbázisok előállítóinak szomszédos jogi védelme] szerinti védelmére vonatkozó rendelkezései nem érintik a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló jogszabályok érvényesülését.

2001. évi CXX. törvény 371. §

371. § (1) Aki üzleti vagy értékpapír-titok birtokába jut, köteles azt - törvény eltérő rendelkezése hiányában - időbeli korlátozás nélkül megtartani.

(2) A titoktartási kötelezettség alapján az üzleti, illetőleg az értékpapírtitok körébe tartozó tény, információ, megoldás vagy adat, az e törvényben meghatározott körön kívül - az ügyfél felhatalmazása nélkül - nem adható ki harmadik személynek és feladatkörön kívül nem használható fel.

[...]

(4) Nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén.

2012. évi XXXVI. törvény 58. §

58. § (1) Az országgyűlési bizottságok ülései nyilvánosak. [...] Ha minősített adat, személyes adat, üzleti titok vagy törvény által védett más adat védelme érdekében szükséges, az országgyűlési bizottság zárt ülést tart.

2013. évi CCXXXV. törvény 64. §

64. § Nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén.

2013. évi CCXXXVII. törvény 165. §, 166. §

165. § (1) Aki üzleti vagy banktitok birtokába jut, köteles azt időbeli korlátozás nélkül megtartani.

(2) A titoktartási kötelezettség alapján az üzleti vagy a banktitok körébe tartozó tény, információ, megoldás vagy adat, az e törvényben meghatározott kivétellel a pénzügyi intézmény, illetve az ügyfél felhatalmazása nélkül nem adható ki harmadik személynek, és feladatkörön kívül nem használható fel.

(3) Aki üzleti titok vagy banktitok birtokába jut, nem használhatja fel arra, hogy annak révén saját maga vagy más személy részére közvetlen vagy közvetett módon előnyt szerezzen, továbbá, hogy a pénzügyi intézménynek vagy az intézmény ügyfeleinek hátrányt okozzon.

(4) Hitelintézet jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelintézet által kezelt üzleti vagy banktitkot tartalmazó irat a keletkezésétől számított hatvan év múlva a levéltári kutatások céljára felhasználható.

(5) A fizetési rendszert működtető pénzügyi vállalkozás a pénzforgalmi szolgáltató és az ügyfél közötti pénzforgalmi szolgáltatási keretszerződés szerint rendelkezésére álló, személyes adatnak minősülő banktitkot, fizetési titkot legfeljebb a fizetési műveletből eredő követelés elévüléséig jogosult kezelni a fizetéssel kapcsolatos csalások, valamint a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel történő visszaélések megelőzése, vizsgálata és felderítés céljából.

166. § Nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén.

2014. évi XVI. törvény 197. §

197. § (5) Nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén.

2014. évi LXXXVIII. törvény 147. §

147. § (2) Nem lehet üzleti titokra vagy biztosítási titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség esetén.

2015. évi CXLIII. törvény 162. §

162. § (1) Az ügyfél az eljárás megindításától számított tizedik napig, a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés e törvénybe ütköző módosításával vagy teljesítésével kapcsolatos jogorvoslati eljárásban az ügyintézési határidő kezdetétől [164. § (7) bekezdés] számított harmincadik napig, a Közbeszerzési Hatóság képviseletében eljáró személy az eljárás során bármikor, betekinthes a

közbeszerzési eljárás, valamint a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokba, és azokról másolatot, feljegyzést készíthet.

(2) Az ajánlatkérő, az ajánlattevő és a részvételre jelentkező - az üzleti titok védelmére hivatkozással - indokolt kérelmében kérheti az (1) bekezdés szerinti személyek iratbetekintési jogának kizárását vagy korlátozását az olyan iratok vagy adatok tekintetében, amelyek nem minősülnek közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak.

2018. évi LIV. törvény 1. §

1. § (1) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó, titkos - egészben, vagy elemeinek összességéként nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető -, ennél fogva vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja.

(2) Védett ismeret (know-how) az üzleti titoknak minősülő, azonosításra alkalmas módon rögzített, műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeret, megoldás, tapasztalat vagy ezek összeállítása.

11.7.1.9 Banktitok

2013. évi CCXXXVII. törvény 161. §, 165. §

161. § (1) Banktitok csak akkor adható ki harmadik személynek, ha [...]

b) e törvény a banktitok megtartásának kötelezettsége alól felmentést ad,

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján a banktitok megtartásának kötelezettsége nem áll fenn [...]

m) a feladatkörében eljáró Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósággal,

szemben e szerveknek a pénzügyi intézményhez intézett adatkérése, illetve írásbeli megkeresése esetén.

165. § (1) Aki üzleti vagy banktitok birtokába jut, köteles azt időbeli korlátozás nélkül megtartani.

(2) A titoktartási kötelezettség alapján az üzleti vagy a banktitok körébe tartozó tény, információ, megoldás vagy adat, az e törvényben meghatározott kivétellel a pénzügyi intézmény, illetve az ügyfél felhatalmazása nélkül nem adható ki harmadik személynek, és feladatkörön kívül nem használható fel.

(3) Aki üzleti titok vagy banktitok birtokába jut, nem használhatja fel arra, hogy annak révén saját maga vagy más személy részére közvetlen vagy közvetett módon előnyt szerezzen, továbbá, hogy a pénzügyi intézménynek vagy az intézmény ügyfeleinek hátrányt okozzon.

(4) Hitelintézet jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelintézet által kezelt üzleti vagy banktitkot tartalmazó irat a keletkezésétől számított hatvan év múlva a levéltári kutatások céljára felhasználható.

(5) A fizetési rendszert működtető pénzügyi vállalkozás a pénzforgalmi szolgáltató és az ügyfél közötti pénzforgalmi szolgáltatási keretszerződés szerint rendelkezésére álló, személyes adatnak minősülő banktitkot, fizetési titkot legfeljebb a fizetési műveletből eredő követelés elévüléséig jogosult kezelni a fizetéssel kapcsolatos csalások, valamint a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel történő visszaélések megelőzése, vizsgálata és felderítés céljából.

11.7.1.10 Értékpapírtitok

2001. évi CXX. törvény 371. §

371. § (1) Aki üzleti vagy értékpapír-titok birtokába jut, köteles azt - törvény eltérő rendelkezése hiányában - időbeli korlátozás nélkül megtartani.

(2) A titoktartási kötelezettség alapján az üzleti, illetőleg az értékpapírtitok körébe tartozó tény, információ, megoldás vagy adat, az e törvényben meghatározott körön kívül - az ügyfél felhatalmazása nélkül - nem adható ki harmadik személynek és feladatkörön kívül nem használható fel.

[...]

(4) Nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén.

11.7.1.11 Fizetési titok

2013. évi CCXXXV. törvény 59. §

59. § (1) Fizetési titok minden olyan, az egyes ügyfelekről a pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény rendelkezésére álló tény, információ, megoldás vagy adat, amely ügyfél személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint a pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény által vezetett számlájának egyenlegére, forgalmára, továbbá a pénzforgalmi intézménnyel, elektronikuspénz-kibocsátó intézménnyel kötött szerződéseire vonatkozik.

11.7.1.12 Biztosítási titok

2013. évi CCXXXV. törvény 4. §, 135. §

4. § (1) bekezdés

12. *biztosítási titok*: minden olyan - minősített adatot nem tartalmazó -, a biztosító, a viszontbiztosító, a biztosításközvetítő rendelkezésére álló adat, amely a biztosító, a viszontbiztosító, a biztosításközvetítő ügyfeleinek - ideértve a károsultat is - személyi körülményeire, vagyoni helyzetére, illetve gazdálkodására vagy a biztosítóval, illetve a viszontbiztosítóval kötött szerződéseire vonatkozik

135. § (3) A biztosítási titok tekintetében, időbeli korlátozás nélkül - ha törvény másként nem rendelkezik - titoktartási kötelezettség terheli a biztosító vagy viszontbiztosító tulajdonosait, vezetőit, alkalmazottait és mindazokat, akik ahhoz a biztosítóval kapcsolatos tevékenységük során bármilyen módon hozzájutottak

11.7.1.13 Pénztártitok

1993. évi XCVI. törvény 40/A. §

40. § (2) Pénztártitok minden olyan, a pénztártagról és a munkáltatói tagról a pénztár vagy a pénztári szolgáltató rendelkezésére álló, a tevékenysége folytán tudomására jutó tény, információ vagy adat, amely a pénztártag, a pénztártag kedvezményezettjének, örökösének, közeli hozzátartozójának személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint egyéni számláján nyilvántartott összegre, illetve amely a munkáltatói tag, illetve a támogató adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira vonatkozik. A

pénztár üzleti és pénztártitkot kizárólag a pénztári tevékenység folytatásával összefüggésben kezelhet.

1997. évi LXXXII. törvény 78. §

78. § (2) Pénztártitok minden olyan, a pénztártagról a pénztár vagy a pénztári szolgáltató szervezet rendelkezésére álló, a tevékenysége folytán tudomására jutó tény, információ vagy adat, amely a pénztártag személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint egyéni számláján nyilvántartott összegre, járulékbefizetéseire és a részére járó nyugdíj szolgáltatásra vonatkozik. A pénztártagok nyilvántartható személyes adatainak körét a törvény 2. számú melléklete tartalmazza. A pénztár üzleti és pénztártitkot kizárólag a pénztári tevékenység folytatásával összefüggésben kezelhet.

11.7.1.14 Foglalkoztatói nyugdíjtitok

2007. évi CXVII. törvény 25. §

25. § (2) A foglalkoztatói nyugdíjtitok minden olyan, a foglalkoztatói nyugdíj szolgáltató intézmény tagjáról és járadékosáról a foglalkoztatói nyugdíj szolgáltató intézmény rendelkezésére álló, a tevékenysége során tudomására jutó tény, információ vagy adat, amely a foglalkoztatói nyugdíj szolgáltató intézmény tagjára és a járadékos személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint tagi számlájára, a jogosultság nyilvántartásban szereplő adatokra, a részére megfizetett hozzájárulásra és az általa befizetett kiegészítésre, valamint a részére járó foglalkoztatói nyugdíj szolgáltatásra vonatkozik.

11.7.1.15 Döntéselőkészítés

2007. évi CI. törvény

1. § A költségvetési szerv és a többségi állami tulajdonban lévő gazdálkodó szervezet (a továbbiakban: adatkezelő) a kezelésében lévő közérdekű adatot 15 napon belül, költségterítés megállapítása nélkül továbbítja az ezt közzétételének ellátása érdekében igénylő központi államigazgatási szervnek, illetve a Magyar Nemzeti Banknak.

2. § (1) A politikai felsővezető, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár és a kormányhivatal vezetője jelentős társadalmi, vagy gazdasági hatású, és különösen az európai uniós kötelezettségek teljesítését érintő döntések előkészítése érdekében kérheti, hogy az adatkezelő a kezelésében lévő személyes adatról, adótitokról, vagy egyedi statisztikai adatról készített másolatot visszafordíthatatlan módon úgy módosítsa, hogy az az érintettel ne legyen kapcsolatba hozható, és kérheti a személyes vagy bizalmas jellegétől így megfosztott adat 1. § szerinti átadását.

(2) Az adatkérő erre irányuló kérése esetén az adatkezelő köteles a módosítást olyan módon elvégezni, ami a kutatási cél megvalósítását a lehető legkevésbé korlátozza.

(3) Az adatkezelő köteles megtagadni a kért adatok átadását, ha az adatokat nem lehetséges megfosztani személyes adat jellegüktől. A kérelem részleges vagy teljes megtagadását az adatkezelő köteles írásban megindokolni és egyidejűleg értesíteni az adatbázis létrehozásáért felelős szervet.

(4) Az adatkezelő az adatok átadásával egyidejűleg tájékoztatja az adatbázis létrehozásáért felelős szervet az adatkérő megnevezéséről, az adatkérés és teljesítés dátumáról és költségéről, és az átadott adatköréről.

3. § (1) Az adatkérő köteles az adatok módosításával, csoportosításával, valamint az adatátadásnak a kezelés formátumától eltérő formátumú teljesítésével összefüggésben felmerülő, az adatkezelő által - részletes költségkimutatás alapján - megállapított költségeket előzetesen megtéríteni.

(2) Az adatkezelő és az adatkérő megállapodásukban a költségek viselését, az adatátadás határidejét az e törvényben foglaltaktól eltérően is rendezhetik.

4. § (1) A miniszter és a kormányhivatal vezetője kérheti, hogy egyes, személyes adatot vagy egyedi statisztikai adatot adóazonosító jellel, társadalombiztosítási azonosító jellel, személyazonosító jellel, vagy névvel és lakcímmel együtt kezelő költségvetési szervek adatbázis készítésére alkalmas módon adják át az alanyával kapcsolatba nem hozható, a 2. § szerint módosított adatot.

(2) Az (1) bekezdés szerinti adatátadást az adatbázis létrehozásáért felelős szerv részére, az általa megállapított kódképzési módszer alapján meghatározott anonim kapcsolati kóddal és mintavételi eljárással kell teljesíteni.

(3) Az adatok összekapcsolását az adatbázis létrehozásáért felelős szerv végzi oly módon, hogy a különböző adatkezelőktől azonos módszerrel képzett kapcsolati kóddal veszi át az adatokat.

(4) Adatok összekapcsolásával létrehozott adatbázis esetén az anonim kapcsolati kód képzésének módszerét úgy kell meghatározni, hogy az alapját képező személyazonosító adatok kezelésére valamennyi, az adatátadás céljából megkeresett adatkezelő jogosult legyen.

(5) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv kérésére az egyik adatkezelő szerv mintát vesz az általa kezelt adatbázisból, és annak kapcsolati kódjait átadja az adatbázis létrehozásáért felelős szervnek.

(6) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az (5) bekezdés szerinti minta anonim kapcsolati kódjait, az ehhez tartozó adatok nélkül átadja az (1) bekezdés szerinti adatkérésben megjelölt többi adatkezelőnek.

5. § (1) Az anonim kapcsolati kód képzésének módszerét és a kódképzés alapját az adatbázis létrehozásáért felelős szerv úgy határozza meg, hogy

a) a kódképzés alapját nem képezhetik olyan személyazonosító adatok, amelyek kezelésére az adatkérő jogosult,

b) a kódképzés alapját nem képezhetik olyan személyazonosító adatok, amelyek kezelésére az adatbázis létrehozásáért felelős szerv jogosult,

c) a kódképzés konkrét módszere tartalmazzon egyedi, véletlenszerűen megállapított elemet.

(2) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv a kódképzés módszerét csak az adatkezelő szervezetnek továbbíthatja. A továbbítás után a kódképzés módszerét haladéktalanul törölni kell.

(3) Az adatkezelő szerv a kódképzés módszerét nem továbbíthatja, és azt a kapcsolati kódok képzése után haladéktalanul törölnie kell.

(4) Az adatkezelő szerv a kapcsolati kódokat az adatok átadása után haladéktalanul törli.

(5) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az adatátadásra 5 napos időintervallumot határoz meg. Az ezen időintervallumon kívül érkezett adatokat a többi adattal össze nem kapcsolhatja, azok kapcsolati kódját haladéktalanul törli.

(6) Az adatbázis létrehozásáért felelős szervnek az összekapcsolást követően az anonim kapcsolati kód és az átvett adatok közötti kapcsolatot helyreállíthatatlanul meg kell szüntetnie és az anonim kapcsolati kódot haladéktalanul törölnie kell.

6. § Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv tevékenységét, az adatigénylés, adatátadás és adatösszekapcsolás jogszerűségét és az anonim kapcsolati kód képzésének módszerét a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság előzetesen is ellenőrizheti.

7. § (1) A 2. § szerinti adatkérés esetén az adatkezelő, a 4. § szerinti kapcsolás esetén az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az adatok átadása előtt a természetes személy lakcímeire vonatkozó adatot úgy módosítja, hogy abból az érintett lakóhelye a kistérségnél pontosabban ne legyen megállapítható.

(2) A 2. és a 4. § szerinti adatátadás esetében adatkezelőnként legalább száz főt eredményező mintát kell venni. A teljes népességre vonatkozó adatbázisok esetében a minta nem haladhatja meg a teljes sokaság 50%-át.

(3) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az (1) bekezdés szerinti művelet elvégzése után az adatbázist megküldi a 4. § (1) bekezdése szerinti adatkérőnek.

(4) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv honlapján kereshető formában közzéteszi az adatkéréseket: az adatkör leírását, kezelőit, a 2. § (1) és a 4. § (1) bekezdése szerinti adatkérő megnevezését, valamint az adatkérés és a megtagadás vagy a teljesítés dátumát.

(5) A 2. § (1) bekezdése és a 4. § (1) bekezdése szerinti adatátadás az adatkérő által irányított vagy felügyelt költségvetési szerv részére is történhet.

2012. évi XXXVI. törvény 13/A. §

13/A. § A Házbizottság üléséről készült jegyzőkönyvre az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. § (5)-(6) bekezdését kell alkalmazni.

335/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet

1. § (1) A Kormány az adatbázis létrehozásáért felelős szervként a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.-t jelöli ki.

(2) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv tevékenységének a döntéselőkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról szóló 2007. évi CI. törvényben (a továbbiakban: a Törvény) és az e rendeletben foglaltaknak való megfelelést az informatikáért felelős miniszter felügyeli.

Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv általános feladatai *

2. § (1) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv a Törvényben meghatározott feladatokkal kapcsolatban honlapján rendszeresen tájékoztatja

a) az adatkezelőket

aa) az adatátadás ajánlott formátumáról,

ab) az ajánlott mintavételi eljárásokról,

ac) az alkalmas anonimizálási eljárásokról,

ad) az adattovábbítás módjáról, ha arra a Törvény 4. § szerinti kapcsolatban kerül sor,

b) az adatkérőket arról, hogy a kért adatállomány mely jellemzőit célszerű megadni az adatkérésben.

(2) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv honlapján közzéteszi

a) a Törvény 2. és 4. §-a alapján kezdeményezett adatkérésekről a Törvény 2. § (4) bekezdésében és 7. § (4) bekezdésében meghatározott információkat, az adatkezelő által vállalt határidőt, valamint a teljesítés létrejöttét vagy elmulasztását - az adatok átadását vagy a határidő eredménytelen elteltét követő - 3 napon belül,

b) az adatkérő kérésére az adatok alapján készült kutatás eredményét a kért adatokra vonatkozó hivatkozással együtt,

c) közérdekű adatigénylések teljesítésére vonatkozó szabályzatát,

d) az adatkérőkkel való kapcsolattartásra kijelölt munkatársainak nevét és elérhetőségét,

e) a Törvény 4. §-a alapján kezdeményezett adatkérések esetében az általa az adatkéréssel kapcsolatban elvégzett feladatok rövid leírását és dátumát 3 napon belül,

f) a tevékenységére vonatkozó éves összefoglalót a tárgyévet követő év február 15-éig.

3. § (1) A Törvény 2. és 4. §-a szerinti adatkérésre jogosult vezető által írásban kijelölt, az adatkérés lebonyolításáért felelős személyt az adatbázis létrehozásáért felelős szerv regisztrált adatkérőként nyilvántartásba veszi.

(2) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv a regisztrált adatkérők részére honlapján hozzáférhetővé teszi az adatkezelők kapcsolattartásra kijelölt munkatársainak nevét és elérhetőségét.

(3) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv kérésére az adatkezelő a vele való együttműködésre kapcsolattartó személyt jelöl ki, nevééről és elérhetőségéről az adatbázis létrehozásáért felelős szervet tájékoztatja.

4. § Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv a hozzáférhető adatbázisok dokumentációjának javítása érdekében kérheti, hogy az adatkérő tájékoztatást adjon a kért adatok alapján készült kutatása nyilvános eredményéről.

5. § (1) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv tevékenységéről éves összefoglalót készít, amelyben tájékoztatást ad az adatkérések mennyiségéről, jellegéről és megoszlásáról, az adatkezelők közreműködéséről, valamint a személyes adatok védelmének biztosítására tett intézkedéseiről, és azt legkésőbb a tárgyévet követő év február 15-éig - a honlapján való közzététellel egyidejűleg - megküldi a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke részére.

Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv közreműködésére vonatkozó általános szabályok

6. § (1) Az adatkezelő a Törvény 2. §-ában meghatározott, az adatbázis létrehozásáért felelős szerv értesítésére és tájékoztatására vonatkozó kötelezettségének az adatbázis létrehozásáért felelős szerv által erre a célra fenntartott honlapon keresztül tesz eleget.

(2) Az adatkezelő a Törvény 2. §-a szerint kért és anonimizált adatot archiválás céljából az adatbázis létrehozásáért felelős szervnek átadhatja.

(3) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv 10 munkanapon belül archiválja a részére a Törvény vagy a (2) bekezdés alapján megküldött anonim adatokat.

7. § (1) Az adatkérő 15 napon belül tájékoztatja az adatbázis létrehozásáért felelős szervet arról, hogy az adatkérés teljesítése megfelelő volt-e. Ha a Törvény 4. § szerinti adatkérés esetében az adatkérő arról ad tájékoztatást, hogy a teljesítés nem volt megfelelő, az adatbázis létrehozásáért felelős szerv a 9. § (6) bekezdésében foglaltak szerint jár el.

(2) A Törvény 2. § szerinti adatkérés esetében az adatkérő az adatkezelőt is tájékoztatja arról, hogy az adatkérés teljesítése megfelelő volt-e. Ha az adatkérő arról ad tájékoztatást, hogy a teljesítés nem volt megfelelő, az adatkezelő - a tájékoztatás kézhezvételétől számított 5 munkanapon belül - megküldi az adatkérőnek a megfelelő adatokat.

Az adatátadás költségeinek viselése

8. § (1) Az adatkezelő az adatkérés teljesítésének költségeiről szóló tájékoztatásban feltünteti az adatok átadásához szükséges minden munkafolyamatot, valamint ezek tárgyi és munkaerő igényét.

(2) A Törvény 4. §-a szerinti adatkérés esetén az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az adatkérőt előzetesen tájékoztatja a nála és az adatkezelőnél az adatkérés teljesítésével összefüggésben felmerülő - a Törvény 3. § (1) bekezdésében részletezett - költségekről.

(3) Az adatkérő a Törvény 4. §-a szerinti adatkérés esetén a (2) bekezdés szerinti tájékoztatásban foglalt költségeket - az adatkérés teljesülését követően - az adatbázis létrehozásáért felelős szervnek téríti meg. Ezt követően az adatkezelőnél felmerült költségrészt az adatbázis létrehozásáért felelős szerv haladéktalanul megtéríti az adatkezelőnek.

Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv közreműködése a Törvény 4. §-a szerinti adatkéréseknél *

9. § (1) Az adatkérő a Törvény 4. §-a szerinti adatkérés esetén tájékoztatja az adatbázis létrehozásáért felelős szervet

a) arról, hogy az adatkérésben érintett természetes személyekre vagy szervezetekre vonatkozóan milyen információk vannak már a birtokában,

b) az adatkérés céljáról,

c) az adatkérésben érintett adatkezelőkről.

(2) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az anonim kapcsolati kód képzésének módját programozott, felhasználásra kész formában adja meg az adatkezelőknek.

(3) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv a Törvény 5. § (5) bekezdése szerinti időintervallum kezdetének meghatározása előtt kikéri az adatkezelő szervek véleményét. Az időintervallum kezdetére az adatbázis létrehozásáért felelős szerv a lehető legkorábbi, minden adatkezelő szerv számára teljesíthető időpontot jelöli ki.

(4) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv ellenőrzi, hogy a számára a Törvény 4. §-a alapján megküldött adatok köre és szerkezete, a mintavételi eljárás megfelel-e az adatkérésnek. Ha az átadott adatkör nem megfelelő, vagy más okból nincs lehetőség az adatok összekapcsolására, az adatbázis létrehozásáért felelős szerv törli a hibás adatkört és tájékoztatja erről az adatkezelőt. Az adatkezelő a megfelelő adatokat 5 munkanapon belül megküldi az adatbázis létrehozásáért felelős szervnek.

(5) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv ellenőrzi, hogy az összekapcsolás után keletkezett adatbázisban szereplő adatok megfelelnek az anonimizálás a Törvény 2. § (1) bekezdésben előírt követelményének. Ha az adatbázis az összekapcsolás következtében nem felel meg ezen követelménynek, az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az adatokat megfosztja személyes vagy bizalmas jellegűktől.

(6) Ha az adatkérő arról tájékoztatja az adatbázis létrehozásáért felelős szervet, hogy az adatkérés teljesítése nem volt megfelelő, az adatbázis létrehozásáért felelős szerv értesíti az adatkezelőt, aki ezt követően 5 munkanapon belül megküldi az adatbázis létrehozásáért felelős szervnek a megfelelő adatokat.

(7) Az adatbázis létrehozásáért felelős szerv az adatátadás megtagadása esetén az adatkezelő felügyeleti - gazdálkodó szervezetek esetén az állami tulajdonosi - jogot gyakorló szervéhez fordulhat.

További adatkérésre jogosult szervek kijelölése

10. § A Törvény 2. § (1) bekezdés és a 4. § (1) bekezdése szerinti adatkérésre jogosultak továbbá:

- a) az Állami Számvevőszék elnöke,
- b) a Gazdasági Versenyhivatal elnöke,
- c) a Közbeszerzési Hatóság elnöke,
- d) az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke,
- e) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke,
- f) a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke,
- g) a Magyar Nemzeti Bank elnöke,
- h) a Magyar Tudományos Akadémia elnöke,
- i) a Költségvetési Tanács elnöke,
- j) az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter, valamint
- k) az Országgyűlés Hivatalának vezetője.

10/2014. (II. 24.) OGY határozat 119. §, 139. §

119. § (1) A Bizottsági elnöki értekezlet

(8) Ha az értekezlet üléséről a (7) bekezdés alapján jegyzőkönyvet kell készíteni, arra az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. § (5)-(6) bekezdését kell alkalmazni.

139. § (1) Az Országgyűlésről szóló törvényben meghatározott európai uniós tervezetek, valamint egyéb európai uniós dokumentumok a képviselők, a képviselőcsoportok, a szószólók, valamint az Országgyűlés Hivatalának munkatársai számára a parlamenti információs rendszerben megjelenített elérhetőségeken keresztül hozzáférhetők.

(2) A Kormány által az Országgyűlésről szóló törvény szerinti, az Országgyűlésnek megküldött álláspontjavaslatot (a továbbiakban: álláspontjavaslat) a házelnök, az európai uniós ügyekkel foglalkozó bizottság zárt ülésén részvételre jogosult személy, valamint az egyeztetési eljárásban véleményalkotásra kijelölt állandó bizottság tagja ismerheti meg. Az álláspontjavaslatra az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. § (5)-(6) bekezdését kell alkalmazni.

11.7.1.16 Költségviselés

1995. évi LIII. törvény 49. §

49. § (4) A környezetre gyakorolt hatásokkal kapcsolatos - jogszabályokban meghatározott - adatszolgáltatásra vonatkozó költségeket az adatszolgáltatásra kötelezett viseli.

11.7.1.17 Kötelező közzététel

1995. évi LIII. törvény 50. §, 51/A. §

50. § (1) A környezethasználó köteles a tevékenysége során okozott környezetterhelést, környezet-igénybevételt - jogszabályban meghatározott módon - mérni, vagy technológiai számítással alátámasztani, nyilvántartani, nyilvántartását a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok rendelkezésére bocsátani, illetőleg adatszolgáltatást teljesíteni.

(1a) A környezethasználó az Információs Rendszerrel kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségeit elektronikus úton teljesíti.

(1b) Az (1a) bekezdés szerinti adatszolgáltatás rendjét meghatározó tájékoztatót az 51/A. § szerinti publikus felületen közzé kell tenni.

51/A. § (1) A környezeti információk nyilvánosság részére való széles körű rendelkezésre bocsátása céljából az Információs Rendszer interneten elérhető, nyilvános információs felülettel (a továbbiakban: publikus felület) rendelkezik. A publikus felület, illetve az itt tárolt adat bárki számára korlátozás- és térítésmentesen hozzáférhető, megismerhető.

(2) A publikus felületen törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott,

- a) a környezet és annak elemei állapotával,
- b) a környezet igénybevétele, használatával, terhelésével, szennyezettségével, károsodásával,
- c) a környezetre hatást gyakorló tevékenységekkel és létesítményekkel, és
- d) a környezet- és természetvédelmi szempontból jelentős objektumokkal

kapcsolatos, az Információs Rendszerbe tartozó vagy azokból származtatott környezeti információkat kell közzétenni.

(3) A publikus felületen egyéb, az Információs Rendszer részét képező vagy azon kívül eső, a nyilvánosság tájékoztatása szempontjából releváns környezeti információk vagy más közérdekű adatok is közzé-, illetve elérhetővé tehetők.

(4) A Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer hálózati portálján bárki számára hozzáférhetők a következő téradat-szolgáltatások:

- a) keresőszolgáltatás, amely a metaadatok alapján a téradatkészletekre és -szolgáltatásokra vonatkozó keresést, valamint a metaadatok megjelenítését teszi lehetővé;
- b) megtekintési szolgáltatás, amely a metaadatok, a téradatok és az egyéb magyarázó jellegű adatok megjelenítését, az azok közötti keresést, a megjelenített téradatok és téradatkészletek kicsinyítését, nagyítását, megtekintését és átlapozását, valamint a magyarázó jellegű adatok és a metaadatok tartalmának megjelenítését biztosítja;
- c) letöltési szolgáltatás, amely a téradatkészletek másolatának vagy egyes részeinek letöltését, valamint - amennyiben az elektronikus úton lehetséges - az azokhoz való közvetlen hozzáférést teszi lehetővé;

d) átalakítási szolgáltatás, amely a (2) bekezdés szerinti összekapcsolódás biztosítása céljából meghatározott téradatkészleteknek - az adatigénylő igénye szerinti feldolgozás útján való - átalakítását biztosítja;

e) lehívási szolgáltatás, amely az a)-d) pontok szerinti téradat-szolgáltatások folyamatos elérését teszi lehetővé.

2011. évi CLXXV. törvény 14. §

14. § (1) A társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter (továbbiakban: miniszter) a civil szervezetekkel kapcsolatos nyilvános, közérdekből nyilvános információk gyűjtése, rendszerezése és közzététele, illetve ezzel összefüggésben a kérelemre történő adatszolgáltatás biztosítása céljából akadálymentes honlapot működtet (továbbiakban: Civil Információs Portál).

311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 3-7. §

2. § A megjelenési formájától függetlenül környezeti információ minden olyan információ (adat), amely vonatkozik

a) a környezetre, illetve a környezeti elemek állapotára - ideértve a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, valamint a géntechnológiával módosított szervezeteket -, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatásra;

b) a környezetterhelésre, ideértve a zaj, sugárzás, hulladék, radioaktív hulladék környezetbe történő közvetlen vagy közvetett kibocsátására, ha az hatással van vagy valószínűleg hatással lehet a környezet a) pontban meghatározott elemeire;

c) környezettel összefüggő intézkedésekre, különösen az azokkal kapcsolatos ágazati politikára, jogszabályokra, tervekre, programokra, megállapodásokra, illetve az a) és b) pontban meghatározottakra hatással lévő vagy valószínűleg hatással lévő tevékenységekre, valamint a környezet és a környezeti elemek védelmére hozott intézkedésekre és tevékenységekre;

d) a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentésekre;

e) a c) pontban említett intézkedések és tevékenységek keretein belül használt, költséghatékonysági és más gazdasági elemzésekre és feltevésekre;

f) az emberi egészség és biztonság állapotára - ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket - amennyiben azokra a környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül a b) vagy c) pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet.

3. § A környezeti információval rendelkező szerv elektronikusan vagy más módon - ha törvény eltérően nem rendelkezik - közzéteszi a nyilvánosság számára a következő környezeti információkat tartalmazó dokumentumokat:

a) a nemzetközi szerződések, jogszabályok, ideértve az Európai Közösségi jogi aktusok, valamint ezek végrehajtásáról szóló jelentések;

b) a környezettel kapcsolatos ágazati politikák, stratégiák, tervek és programok, valamint ezek végrehajtásáról szóló jelentések;

c) a környezetállapot-jelentések;

d) a környezetre hatást gyakorló vagy valószínűleg hatást gyakorló tevékenységek eseti vagy folyamatos megfigyeléséből származó adatok vagy az ezeket összefoglaló adatok;

e) a környezeti elemekre vonatkozó környezeti hatástanulmányok és kockázatelemzések;

f) külön jogszabályban meghatározottak, különösen a szerv birtokában levő vagy a számára tárolt környezeti információk jegyzéke.

4. § A környezeti információval rendelkező szerv a környezeti információt lehetőség szerint elektronikus adatbázisokban tartja nyilván, továbbá a technikai feltételek rendelkezésre állása esetén

a környezeti információt az internetes honlapján is megjeleníti és a megjelenített adatokat szükség szerint frissíti.

5. § A környezeti információval rendelkező szerv a 2. § b) pontjában meghatározott környezeti információra vonatkozó információkérés teljesítése során tájékoztatja az igénylőt a mérési eljárásokra vonatkozó információ helyéről, amennyiben ez rendelkezésre áll, ideértve az információ összeállításánál használt elemzési, mintavételi és minta-előkezelési módszereket is, vagy a használt szabványosított eljárásról szóló tájékoztatást.

6. § Az emberi egészséget vagy a környezetet érő közvetlen fenyegetés esetén - függetlenül attól, hogy emberi tevékenység vagy természeti ok idézi elő -, a környezeti információval rendelkező szerv a birtokában lévő vagy számára tárolt környezeti információt közzéteszi a várható kihatással érintett lakosság számára azonnal és késedelem nélkül, lehetővé téve a fenyegetésből származó kár megakadályozására vagy csökkentésére irányuló intézkedések megtételét.

7. § A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférés gyakorlati tapasztalatairól szóló jelentést a környezetvédelmi és vízügyi miniszter készíti el és nyújtja be a Bizottság részére.

11.7.2 Aarhusi Egyezmény

1. Általános tájékoztatási szint	
<p>1.1. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről</p>	<p>3. cikk 3. Minden egyes Fél támogatja a környezeti oktatást-nevelést és a környezettudatosság növelését a nyilvánosság körében, különösen a környezeti információhoz való hozzájutás, a környezeti döntéshozatalban való részvétel és az igazságszolgáltatás igénybevétele tekintetében.</p> <p>5. cikk 2. Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy a hatóságok által a nyilvánosság számára közzétett információ közzétételi módja a nemzeti jogi szabályozásnak megfelelően átlátható és hatékonyan hozzáférhető legyen. Ezen intézkedések többek között:</p> <p>a) tudatosítják a hatóságok által birtokolt környezeti információ típusát és területét; ezen információ rendelkezésre bocsátásának és hozzáférhetőségének alapvető feltételeit, valamint megszerzésének folyamatát;</p> <p>b) létrehoznak és fenntartanak olyan gyakorlati lehetőségeket, mint:</p> <p>(i) nyilvánosan hozzáférhető listák, nyilvántartások vagy akták,</p> <p>(ii) annak megkövetelése, hogy a hivatalnokok támogassák a nyilvánosságot, amikor az az Egyezmény hatálya alá tartozó információt keres, és</p> <p>(iii) kapcsolatfelvételi pontok kijelölése; valamint</p> <p>c) biztosítják a b) (i) pontban említett listák, nyilvántartások és akták által tartalmazott környezeti információk ingyenes hozzáférhetőségét.</p> <p>6. cikk 2. Az érintett nyilvánosságot közzététel vagy egyéni tájékoztatás útján, a környezeti döntéshozatali folyamat korai fázisában, megfelelően, időszerűen és hatékonyan tájékoztatni kell egyebek között:</p> <p>a) a javasolt tevékenységről és a kérelemről, amelyre a döntés vonatkozik majd;</p> <p>b) a lehetséges döntések természetéről vagy a döntés tervezetéről;</p> <p>c) a döntéshozatalért felelős hatóságról;</p> <p>d) a várható eljárásról, ezen belül, ha ez lehetséges:</p>

	<p>(i) az eljárás megkezdésének időpontjáról,</p> <p>(ii) a nyilvánosság részvételi lehetőségeiről,</p> <p>(iii) bármely várható közmeghallgatás időpontjáról és helyéről,</p> <p>(iv) azon hatóság megjelöléséről, amelytől a vonatkozó információ beszerezhető, illetőleg ahol elhelyezték avégett, hogy a nyilvánosság azt megvizsgálhassa,</p> <p>(v) a vonatkozó hatóság megjelöléséről, melyhez a megjegyzések és kérdések benyújthatók, valamint a megjegyzések és kérdések várható továbbítási idejéről, és</p> <p>(vi) a javasolt tevékenységgel kapcsolatos releváns környezeti információ hozzáférhetőségéről;</p> <p>e) arról a tényről, hogy az adott tevékenység nemzeti vagy határon áterjedő környezeti hatásvizsgálat köteles-e.</p> <p>3. A nyilvánosság részvételére vonatkozó eljárások biztosítsanak olyan ésszerű időkereteket a különböző fázisokra, amelyek elégséges időt hagynak a nyilvánosság tájékoztatására a 2. bekezdéssel összhangban és arra, hogy a nyilvánosság a környezeti döntéshozatali folyamatban való hatékony részvételre felkészülhessen.</p> <p>4. Valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság korai fázisban való részvételét, amikor az összes választási lehetőség még nyitott és hatékony társadalmi részvétel valósulhat meg.</p> <p>5. Valamennyi Fél, amennyiben ez szükségesnek látszik, ösztönözze a jövőbeli kérelmezőt, hogy az engedélyre vonatkozó kérelem benyújtását megelőzően azonosítsa az érintett nyilvánosság körét és kezdjen megbeszéléseket, valamint nyújtson tájékoztatást kérelmének célját illetően.</p> <p>6. Valamennyi Fél előírja az illetékes hatóságoknak, hogy az érintett nyilvánosságnak biztosítsák a jelen cikkben szabályozott környezeti döntéshozatalban való részvételéhez szükséges összes releváns, a közösségi részvétel idején rendelkezésre álló információba való betekintés lehetőségét, külön kérelemre, amennyiben a nemzeti jog így írja elő, ingyen és azonnal, amint az adott információ rendelkezésre áll. Ez a rendelkezés nem zárja ki a Felek jogát ahhoz, hogy a 4. Cikk 3. és 4. bekezdései alapján bizonyos információk kiadását megtagadják. A releváns környezeti információ a 4. Cikk rendelkezéseinek csorbítása nélkül tartalmazza legalább:</p> <p>a) a javasolt tevékenység helyének, fizikai és technikai jellemzőinek leírását, ideértve a várható kibocsátásokra és visszamaradó anyagokra vonatkozó becslést is;</p> <p>b) a tevékenység jelentős környezeti hatásainak leírását;</p> <p>c) a hatások, köztük a kibocsátások megelőzésére és/vagy csökkentésére tervezett intézkedések leírását;</p> <p>d) a fentiek közérthető összefoglalását;</p> <p>e) a kérelmező által megvizsgált főbb alternatívák körvonalazását;</p> <p>f) azokat a főbb jelentéseket és állásfoglalásokat, amelyeket a nemzeti jogrendszer alapján az ügyszórtó hatósághoz eljuttatnak, abban az időben, amikor az érintett nyilvánosságot a fenti 2. bekezdés alapján értesíteni kell.</p> <p>7. A nyilvánosság részvételére vonatkozó eljárások lehetővé kell tenniük a nyilvánosság számára, hogy írásban, vagy amikor szükségesnek látszik, közmeghallgatás formájában előterjesszék megjegyzéseiket, információikat, elemzéseiket vagy véleményüket, melyeket a javasolt tevékenységgel kapcsolatosan fontosnak tartanak.</p>
--	---

	<p>8. Valamennyi Fél kellő mértékben figyelembe veszi a nyilvánosság részvételének eredményeit a döntés meghozatala során.</p> <p>9. Valamennyi Fél biztosítja a hatósági döntés meghozatala után a nyilvánosság megfelelő eljárások szerinti, haladéktalan tájékoztatását. Minden Fél a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi a döntés szövegét, valamint az alapját képező fő okokat és megfontolásokat.</p> <p>10. Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy amikor a hatóság felülvizsgálja vagy időszerűsíti az 1. bekezdésben meghatározott tevékenységre vonatkozó működési feltételeket, az e cikk 2-9. bekezdéseiben foglalt rendelkezéseket, amennyiben szükségesnek látszanak, a szükséges változtatásokkal alkalmazza.</p> <p>11. Valamennyi Fél, a keresztülvihető és szükségesnek látszó mértékben, nemzeti jogának keretein belül alkalmazni fogja a jelen cikk rendelkezéseit a genetikailag módosított szervezetek környezetbe való szándékos kibocsátását illető döntésekben.</p>
1.2. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete az adatkezelők részéről	-
2. Proaktív közzététel	
2.1. Egyes közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének kötelezettsége	-
2.2. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei	-
1.3. Egyedi közzétételi listák	-
2.3. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok	-
3. Egyedi adatigénylés	
3.1. Az adatigénylés	
3.1.1. Az adatigénylő személye, anonimitása	<p>2. cikk 4. A „nyilvánosság” jelentése egy vagy több természetes vagy jogi személy, továbbá a nemzeti joggal vagy gyakorlattal összhangban azok szövetségei, szervezetei és csoportjai.</p> <p>5. Az „érintett nyilvánosság” jelenti a nyilvánosság azon részét, amelyet a környezeti döntéshozatal befolyásol, vagy valószínűleg befolyásol, vagy ahhoz érdeke fűződik; jelen meghatározásban a környezet védelmét elősegítő és a nemzeti jogban foglalt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezeteket érdekelt szervezeteknek kell tekinteni.</p> <p>3. cikk 9. A jelen Egyezmény vonatkozó rendelkezéseinek keretein belül a nyilvánosságnak hozzá kell férnie az információhoz, meg kell kapnia a lehetőséget a döntéshozatalban való részvételre és a hozzáférést az igazságszolgáltatáshoz a környezetvédelmi ügyekben állampolgárságra, nemzetiségre vagy honosságra való tekintet nélkül, továbbá jogi személy esetén bejegyzési helyre, illetve tényleges tevékenységének központjára való tekintet nélkül.</p>

3.1.2. Az adatigénylés formai követelményei	-
3.1.3. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen (közérdekű) adatot kíván megismerni	5. cikk 2. Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy a hatóságok által a nyilvánosság számára közzétett információ közzétételi módja a nemzeti jogi szabályozásnak megfelelően átlátható és hatékonyan hozzáférhető legyen. Ezen intézkedések többek között: a) tudatosítják a hatóságok által birtokolt környezeti információ típusát és területét; ezen információ rendelkezésre bocsátásának és hozzáférhetőségének alapvető feltételeit, valamint megszerzésének folyamatát.
3.1.4. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a közérdekűnek minősülő adatok körét	-
3.1.5. Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen közérdekű adatot kíván megismerni, de nem tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő	4. cikk 5. Amennyiben a hatóság nem rendelkezik a kért környezeti információval, a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatja a kérelmezőt arról, hogy véleménye szerint mely hatóságnál lehet a kért információt megkapni, vagy továbbítja a kérést ezen hatósághoz, és arról a kérelmezőt megfelelő módon tájékoztatja.
3.1.6. Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv közérdekű adatokkal rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen közérdekű adatok vannak az adott szervnél	5. cikk 2. Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy a hatóságok által a nyilvánosság számára közzétett információ közzétételi módja a nemzeti jogi szabályozásnak megfelelően átlátható és hatékonyan hozzáférhető legyen. Ezen intézkedések többek között: a) tudatosítják a hatóságok által birtokolt környezeti információ típusát és területét; ezen információ rendelkezésre bocsátásának és hozzáférhetőségének alapvető feltételeit, valamint megszerzésének folyamatát.
3.1.7. Az adatkezelő nem érti az adatigénylést	-
3.1.8. Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre	4. cikk 3. Környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben: a) a hatóság, melyhez a kérést benyújtották, nem rendelkezik a kért környezeti információval; 5. Amennyiben a hatóság nem rendelkezik a kért környezeti információval, a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatja a kérelmezőt arról, hogy véleménye szerint mely hatóságnál lehet a kért információt megkapni, vagy továbbítja a kérést ezen hatósághoz, és arról a kérelmezőt megfelelő módon tájékoztatja.
3.1.9. Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér	-
3.1.10. A közfeladatot ellátó szerv együttműködése	3. cikk 2. Valamennyi Fél törekszik biztosítani azt, hogy a tisztségviselők és a hatóságok nyújtsanak segítséget és útbaigazítást a nyilvánosságnak a környezeti információhoz való hozzáférésben, a környezeti döntéshozatalban való részvétel megkönnyítésében és az igazságszolgáltatás igénybevételében.
3.2. Az adatigénylés teljesítése	
3.2.1. A teljesítés határideje	4. cikk 2. Az 1. bekezdésben említett környezeti információt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérés benyújtását követő egy

	hónapon belül kell rendelkezésre bocsátani, kivéve, ha az információ mennyisége és bonyolultsága indokoltá teszi a fenti időszaknak a kérés benyújtását követő legfeljebb két hónapra történő meghosszabbítását. A kérelmezőnek bármilyen meghosszabbításról és annak indokairól tájékoztatást kell kapnia.
3.2.2. A teljesítés módja	<p>4. cikk 1. Valamennyi Fél biztosítja ezen cikk további bekezdései függvényében, hogy a hatóságok környezeti információ kérése esetén a nyilvánosság rendelkezésére bocsátják a kért információt a nemzeti szabályozás keretében, ideértve, amennyiben igénylik, az alábbi b) bekezdésben foglaltak szerint az ezen információt tartalmazó vagy azt alkotó eredeti dokumentumok másolatait:</p> <p>a) az információkéréshez fűződő érdek megjelölésének igénye nélkül;</p> <p>b) a kért formában, kivéve azokat az eseteket:</p> <p>(i) ha a hatóság számára ésszerű az információt más formában rendelkezésre bocsátani, mely esetben az eltérő rendelkezésre bocsátási forma okait is ismertetik, vagy</p> <p>(ii) ha az információ más formában már nyilvánosan rendelkezésre áll.</p>
3.3. Az adatigénylés elutasítása	
3.3.1. Az adatigény elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén	-
3.3.2. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosíthatatlansága esetén	<p>4. cikk 3. Környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben:</p> <p>b) a kérés egyértelműen ésszerűtlen, vagy túlságosan általános módon fogalmazták meg; továbbá</p>
3.3.3. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén	-
3.3.4. A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény	-
3.3.5. Az adatigény elutasítása jogszabályi rendelkezés alapján	-
3.3.7. Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása	<p>4. cikk 3. Környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben:</p> <p>c) a kérés olyan anyagra vonatkozik, mely előkészítés alatt áll, vagy hatóságok belső kommunikációjára vonatkozik, abban az esetben, ha a nemzeti jog vagy szokásjogi joggyakorlat e kivételeket megállapítja, tekintetbe véve a közérdeket, amely az információ feltárásához fűződik.</p> <p>4. A környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben az információ feltárása hátrányosan érintené:</p> <p>a) a hatósági eljárások titkosságát, ahol ezen titkosságot a nemzeti jog előírja;</p> <p>b) a nemzetközi kapcsolatokat, a honvédelmet vagy a közbiztonságot;</p> <p>c) az igazságszolgáltatás menetét, valamely személy azon képességét, hogy jogos bírósági eljárásban részesüljön, vagy valamely hatóság azon képességét, hogy büntetőjogi vagy fegyelmi természetű vizsgálatot folytasson le;</p>

	<p>d) a kereskedelmi és ipari információ bizalmas jellegét, ahol ez a bizalmas jelleg méltányolható gazdasági érdekekre figyelemmel a jog által védett. E körben azonban a környezetvédelem szempontjából releváns kibocsátási adatok nyilvánosak kell, hogy legyenek;</p> <p>e) a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat;</p> <p>f) természetes személy személyi adataira és/vagy annak irataira vonatkozó titoktartási kötelezettséget, amennyiben az adott személy nem adott hozzájárulást adatainak nyilvánosságra hozatalához, feltéve, hogy a bizalmas kezelést a nemzeti jog előírja;</p> <p>g) egy harmadik fél érdekeit, amely a kért információt úgy biztosította, hogy az nem volt kötelessége, nem is volt rá jogilag kötelezhető, és nem adta jóváhagyását az anyagok kiadására; vagy</p> <p>h) a környezet azon részét, amelyre az információ vonatkozik, például ritka fajok tenyészhelyeit.</p> <p>Az információszolgáltatás fent említett okai szűken értelmezendők, figyelembe véve az információ feltárásához fűződő közérdeket, valamint azt, hogy a kért információ mennyiben vonatkozik a környezetbe történő kibocsátásokra.</p> <p>6. Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy amennyiben ezen cikk fenti 3. c) és 4. bekezdése értelmében a nyilvánosságra hozatal alól mentesülő információ bizalmas jellegének megsértése nélkül különválasztható, a hatóságok a kért környezeti információ további, nem bizalmas részét az igénylő rendelkezésére bocsátják.</p>
3.3.8. A szükségtelennek és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága	-
3.3.9. A visszaélésszerűnek ítélt adatigény elutasíthatósága	-
3.3.10. A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása	4. cikk 8. Valamennyi Fél megengedheti hatóságainak, hogy az információszolgáltatásért díjat szabjanak ki, amely nem haladhat meg egy észszerű összeget. Azon hatóságok, melyek az információ szolgáltatásáért díjat szándékoznak kérni, a kivethető díjtételeket bocsássák a kérelmezők rendelkezésére, ismertetve azt is, hogy milyen körülmények között adhatnak díjcsökkentést vagy mentességet, és milyen esetekben szabják az információszolgáltatás feltételül a díj előzetes megfizetését.
3.3.11. Az adatigény elutasításának határideje	4. cikk 7. A kérés elutasítása írásban történik, amennyiben a kérést írásban nyújtották be, vagy a kérelmező így igényli. Az elutasítás tartalmazza az elutasítás okait, és tájékoztatást ad a 9. Cikkkel összhangban biztosított jogorvoslati eljárás hozzáférhetőségéről. Az elutasítást a lehető legrövidebb időn, de legkésőbb egy hónapon belül kell kiállítani, kivéve, ha az információ bonyolultsága ezen időszaknak a kérés benyújtását követő maximum két hónapra történő meghosszabbítását teszi szükségessé. A kérelmezőnek bármilyen meghosszabbításról, valamint annak okairól tájékoztatást kell kapnia.
3.3.12. Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról	
3.3.13. Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei	
3.3.14. Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigénylésekről	-
3.3.15. A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről	-
4. Jogalkotás	

3. cikk 1. A Felek az Egyezmény rendelkezéseinek megvalósításához szükséges egyértelmű, átlátható és következetes keret létrehozása és fenntartása céljából meghozzák a szükséges jogi, szabályozásbeli és egyéb intézkedéseket, beleértve azon intézkedéseket is, melyek célja a kompatibilitás biztosítása az ezen Egyezményben foglalt tájékoztatási, részvételi és igazságszolgáltatási kötelezettség megvalósításáról szóló rendelkezések között.

5. Ezen Egyezmény rendelkezései nem befolyásolják a Felek azon jogát, hogy olyan intézkedéseket tartsanak fenn vagy fogantossítsanak, amelyek ezen Egyezmény követelményeinél szélesebb körű hozzáférhetőséget biztosítanak a nyilvánosság számára a környezeti információhoz, szélesebb körű részvételt tesznek lehetővé a környezeti döntéshozatalban és szélesebb körű hozzáférhetőséget biztosítanak az igazságszolgáltatáshoz.

6. Ezen Egyezmény nem írja elő a környezeti ügyekben az információ hozzáférhetőségére, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban való részvételére és az igazságszolgáltatás igénybevételére vonatkozó, már létező jogosultságok csökkentését.

7. Valamennyi Fél elősegíti ezen Egyezmény alapelveinek alkalmazását környezetvédelmi kérdések kapcsán a nemzetközi környezeti döntéshozatali folyamatokban, valamint a nemzetközi szervezetekben.

8. Valamennyi Fél biztosítja, hogy ezen Egyezmény rendelkezéseivel összhangban jogait gyakorló személyeket nem büntetik, nem üldözik és semmilyen más módon nem zaklatják a részvételük miatt. Ezen rendelkezés a nemzeti bíróságok azon hatáskörére nem vonatkozik, melynek keretében ésszerű költségviselési kötelezettséget állapítanak meg a bírósági eljárásokban.

5. cikk 1. Valamennyi Résztes Fél biztosítja, hogy

a) a hatóságok a funkcióiknak megfelelő információval rendelkeznek és azokat naprakészen tartják;

b) kötelező rendszereket hoznak létre, amelyek biztosítják az információ megfelelő áramlását a hatóságok felé azon javasolt, illetőleg már létező tevékenységekkel kapcsolatosan, amelyek jelentős mértékben befolyásolhatják a környezetet;

c) az emberi egészség vagy a környezet közvetlen veszélyeztetettsége esetén, függetlenül attól, hogy emberi tevékenység vagy természeti okok váltották ki, a hatóság által birtokolt minden olyan információt, amely lehetővé teszi a nyilvánosság számára, hogy olyan lépéseket tegyen, amellyel megakadályozhatja vagy enyhítheti a fenyegetettségéből származó veszélyt, azonnal közzé kell tenni, és az esetleg érintett lakosság tagjait arról haladéktalanul tájékoztatni kell.

2. Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy a hatóságok által a nyilvánosság számára közzétett információ közzétételi módja a nemzeti jogi szabályozásnak megfelelően átlátható és hatékonyan hozzáférhető legyen. Ezen intézkedések többek között:

a) tudatosítják a hatóságok által birtokolt környezeti információ típusát és területét; ezen információ rendelkezésre bocsátásának és hozzáférhetőségének alapvető feltételeit, valamint megszerzésének folyamatát;

b) létrehoznak és fenntartanak olyan gyakorlati lehetőségeket, mint:

(i) nyilvánosan hozzáférhető listák, nyilvántartások vagy akták,

(ii) annak megkövetelése, hogy a hivatalnokok támogassák a nyilvánosságot, amikor az az Egyezmény hatálya alá tartozó információt keres, és

(iii) kapcsolatfelvételi pontok kijelölése; valamint

c) biztosítják a b) (i) pontban említett listák, nyilvántartások és akták által tartalmazott környezeti információk ingyenes hozzáférhetőségét.

3. Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy a környezeti információk egyre inkább rendelkezésre álljanak olyan elektronikus adatbázisokban, amelyek a nyilvánosság számára a nyilvános telekommunikációs hálózaton keresztül könnyen hozzáférhetők. Az ilyen formában hozzáférhető információ tartalmazza:

a) a környezet állapotáról szóló jelentést az alábbi 4. bekezdés szerint;

b) a környezetről szóló vagy azzal kapcsolatos jogszabályok szövegét;

c) ahol lehetséges, a környezetről szóló vagy azzal kapcsolatos irányelveket, terveket, programokat; és

d) egyéb információt, amennyiben annak hozzáférhetősége e formában elősegíti a jelen Egyezményt végrehajtó nemzeti jogszabályok érvényesülését, feltéve, hogy ezen információk már elérhetők elektronikus úton.

4. Valamennyi Fél három vagy négy évet meg nem haladó rendszeres időszakonként országos jelentést ad ki és terjeszt a környezet állapotáról, melynek keretében információt biztosít a környezet minőségéről és a környezet terheléséről.

5. Valamennyi Fél nemzeti jogi keretein belül intézkedéseket tesz avégett, hogy nyilvánosságra hozzák egyebek között:

a) a közigazgatás különböző szintjein készült jogszabályokat és az egyéb általános iránymutatásokat, mint a környezethez kapcsolódó tervek, irányelvek, programok és stratégiák, illetve azok megvalósításáról szóló előrehaladási jelentések;

b) környezeti kérdésekről szóló nemzetközi jogi szerződések, egyezmények, megállapodások; és

c) amennyiben szükséges, más jelentős, a környezettel kapcsolatos nemzetközi jogi dokumentumok.

6. Valamennyi Fél ösztönzi, hogy az olyan környezethasználók, akiknek tevékenysége jelentős hatást gyakorol a környezetre, rendszeresen tájékoztassák a nyilvánosságot tevékenységük és termékeik környezeti hatásairól, ahol szükséges önkéntes öko-felülvizsgálat (öko-auditing) vagy öko-címke programok útján vagy egyéb módon.

7. Minden Fél

a) hozza nyilvánosságra azokat a tényeket és elemzéseket, amelyeket relevánsnak és fontosnak tart a főbb környezeti irányelvek kidolgozásához;

b) hozza nyilvánosságra vagy másképpen tegye hozzáférhetővé a rendelkezésre álló elemző, ismeretterjesztő anyagokat, amelyek a nyilvánossággal kapcsolatosak, a jelen Egyezmény hatálya alá tartoznak; és

c) bocssássa a nyilvánosság rendelkezésére megfelelő formában azt az információt, amely a kormányzat minden szintjén a környezeti feladatok teljesítésére, a vonatkozó szolgáltatások színvonalára vonatkozik.

8. Fejlesszen ki olyan mechanizmusokat, amelyek arra szolgálnak, hogy megfelelő termékinformációk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére annak érdekében, hogy a fogyasztók környezetvédelmi szempontból megalapozottan választhassanak.

9. Tegyen lépéseket, hogy a megfelelő mértékben figyelembe véve a nemzetközi folyamatokat is, egyre jobban meghonosítsa az összefüggő, egész országra kiterjedő szennyezésbejelentési és -nyilvántartási rendszert, amely egy strukturált, számítógépes és a nyilvánosság számára hozzáférhető adatbázison alapul, mely adatbázist egy egységesített beszámolási rendszer táplál. Ez a rendszer magában foglalhatja pontosan meghatározott anyagok és termékek beszerzését, kibocsátását és szállítását, ideértve a víz-, energia- és erőforrás-felhasználást ugyancsak pontosan meghatározott, a környezet elemeivel kapcsolatos tevékenységekkel, továbbá belső és külső hulladékkezeléssel és -lerakással kapcsolatosan.

10. A jelen cikkben foglalt szabályok nem korlátozzák a Felek azon jogát, hogy bizonyos környezeti információk kiadását megtagadják a 4. Cikk 3. és 4. bekezdéseivel összhangban.

7. cikk Valamennyi Fél megteszi a megfelelő gyakorlati és/vagy egyéb intézkedéseket a nyilvánosság részvételének biztosítása érdekében a környezettel kapcsolatos tervek és programok kidolgozása során, áttekinthető és méltányos keretek között, miután a szükséges információt is biztosították számára. A keretek meghatározásánál alkalmazni kell a 6. Cikk 3., 4. és 8. bekezdéseit.

8. cikk Valamennyi Fél törekszik a hatóságok által kiadott, a környezetvédelem szempontjából jelentős végrehajtható jellegű szabályok, illetőleg az általánosan kötelező érvényű szabályozó eszközök előkészítése során a nyilvánosság hatékony részvételének elősegítésére a megfelelő stádiumban és addig, amíg a választási lehetőségek még nyitottak. E célból a következő lépéseket tegyék:

a) állapítsák meg a hatékony részvételhez szükséges időkeretet;

b) a szabálytervezeteket tegyék közzé, vagy más módon nyilvánosan hozzáférhetővé; továbbá

c) a nyilvánosság kapjon lehetőséget arra, hogy közvetlenül vagy képviseleti, konzultatív testület útján megtehesse az észrevételeit.

A nyilvánosság részvételének eredményét a lehető legnagyobb mértékben figyelembe kell venni.

5. Civil szervezetek

3. cikk 4. Minden egyes Fél gondoskodik a környezetvédelem célját elősegítő szövetségek, szervezetek és csoportok megfelelő elismeréséről és támogatásáról, és biztosítja, hogy nemzeti jogrendszere összhangban legyen ezen kötelezettséggel.

6. Hatóság

7. cikk Az illetékes hatóságnak kell meghatároznia a jelen Egyezmény célkitűzéseinek figyelembevételével a nyilvánosságnak azt a részét, amelyik ezekben az eljárásokban részt vesz. A szükségesnek látszó mértékben

minden Fél törekszik arra, hogy lehetőséget biztosítson a nyilvánosság részvételére a környezettel kapcsolatos irányelvek kidolgozása során.

7. Jogorvoslat

9. cikk 1. Valamennyi Fél biztosítja nemzeti jogszabályainak keretein belül, hogy amennyiben valamely személy úgy tekinti, hogy a 4. Cikk értelmében benyújtott információigényét figyelmen kívül hagyták, teljes mértékben vagy részben helytelen módon elutasították, nem kielégítő választ adtak, vagy bármely más módon azzal kapcsolatosan úgy jártak el, hogy az nem volt összhangban e cikk előírásaival, legyen lehetősége bíróság előtt vagy bármely más, a törvény által létrehozott független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati eljárást kérni.

Amennyiben a részt vevő Fél az előző albekezdés értelmében bíróság általi felülvizsgálatot biztosít, biztosítania kell egyúttal a hatóság általi felülvizsgálat vagy a bíróságtól eltérő egyéb független és pártatlan testület általi felülvizsgálat lehetőségét e személy számára a törvény által létesített soron kívüli eljárás lehetőségével együtt, amely díjmentes vagy csekély költséggel jár.

Az e bekezdés értelmében hozott végleges döntések kötelező érvényűek az információval rendelkező hatóság számára. Az indokolást írásban kell rögzíteni, legalább azokban az esetekben, amelyekben az e bekezdésben leírt eljárás során az információhoz való hozzáférést megtagadták.

2. Valamennyi Fél, nemzeti jogszabályainak keretein belül, biztosítja az érintett nyilvánosság azon tagjai számára, akik

a) kellő érdekeltséggel bírnak a döntésben vagy alternatívan,

b) jogaik sérülését állítják, amennyiben a Fél közigazgatási eljárási törvénye ennek fennállását előfeltételként szabja a felülvizsgálati eljárás hozzáférhetőségét bíróság és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtt, hogy megtámadják bármely döntés, intézkedés vagy mulasztás anyagi vagy eljárási törvényességét, mely ütközik a 6. Cikk rendelkezéseivel, és, amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik, a jelen Egyezmény más releváns rendelkezéseivel, nem csorbítva a 3. bekezdés érvényét.

A kellő érdek és a jogsérelem fogalmát a nemzeti jogszabályok követelményeivel, valamint azzal a céllal összhangban kell meghatározni, miszerint ezen Egyezmény hatálya alatt az érintett nyilvánosság kapjon széles körű hozzáférési lehetőséget az igazságszolgáltatáshoz. E célból a 2. Cikk 5. bekezdésében írt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezet kellő érdekléssel rendelkezőnek minősül a fenti a) albekezdés céljára. Ugyanezen szervezetek a fenti b) albekezdésben megfogalmazott jogokkal rendelkező szervezeteknek minősülnek.

Ezen bekezdés rendelkezései, ahol ezt a nemzeti szabályozás előírja, nem zárhatják ki azon követelményt, amely egy adminisztratív hatóság előtti felülvizsgálati eljárásnak az ügy jogi útra terelése előtti megindítására és lefolytatására vonatkozik.

3. A fenti 1. és 2. bekezdésben tárgyalt felülvizsgálati eljárások szabályainak csorbítása nélkül valamennyi Fél biztosítja, hogy a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogrendszerben lefektetett kritériumoknak, amennyiben vannak ilyenek, megfelelnek, a közigazgatási és bírói eljárásokhoz való hozzáférés biztosított legyen, hogy megtámadhassák magánszemélyek és hatóságok olyan lépéseit és mulasztásait, amelyek ellentmondanak a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseinek.

4. Az 1. bekezdés kiegészítéseképpen és annak korlátozása nélkül, az 1., 2. és 3. bekezdésben jelzett eljárások elégséges és hatékony jogorvoslatot kell, hogy biztosítsanak, többek között, amennyiben szükséges, a vitatott tevékenység felfüggesztése árán, méltányos, időszerű és nem kizáró módon költséges eljárást követve. Ezen cikk értelmében hozott döntéseket írásban kell megadni vagy rögzíteni. A bírósági határozatokat, és amikor lehetséges, egyéb testületek határozatait a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

5. A 9. Cikk rendelkezései hatékonyságának további erősítése érdekében valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság tájékoztatását a közigazgatási és jogi felülvizsgálati eljárások hozzáférhetőségéről és megvizsgálja olyan megfelelő mechanizmusok létesítésének lehetőségét, amelyeknek keretében segítséget nyújtanának az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést akadályozó pénzügyi és egyéb korlátok elmozdításához vagy csökkentéséhez.

11.7.3 Tromsø-i Egyezmény

1. Általános tájékoztatási szint	
1.1. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről	9. cikk 5. A Feleknek tájékoztatniuk kell a nyilvánosságot a közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáféréshez való jogról és arról, hogy e jogot hogyan gyakorolhatják. Megfelelő intézkedéseket kell tenniük annak érdekében, hogy
1.2. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog ismerete az adatkezelők részéről	a) a közhatalmi szerveket az e jog végrehajtásával kapcsolatos feladataikról és kötelezettségeikről tájékoztassák, b) információt szolgáltatassanak a hatáskörükbe tartozó ügyekről és tevékenységeikről, c) az iratok kezelését hatékonyra tegyék úgy, hogy azok könnyen hozzáférhetőek legyenek, és d) világos és előre rögzített szabályokat alkalmazzanak irataik megőrzésére és megsemmisítésére.
2. Proaktív közzététel	
2.1. Egyes közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének kötelezettsége	-
2.2. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei	-
2.3. Egyedi közzétételi listák	-
2.4. A közérdekű adatok adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok	-
3. Egyedi adatigénylés	
3.1. Az adatigénylés	
3.1.1. Az adatigénylő személye, anonimitása	2. cikk 1. A Feleknek megkülönböztetés nélkül, bárki számára biztosítaniuk kell a jogot, hogy adatigénylés alapján hozzáférhessenek a közhatalmi szerv kezelésében lévő, közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz 4. cikk 2. A Felek biztosíthatják az igénylőnek a jogot, hogy személyazonosságát ne közölje, kivéve, ha a személyazonosság megadása elengedhetetlen az adatigénylés teljesítéséhez.
3.1.2. Az adatigénylés formai követelményei	4. cikk 3. Az adatigényléssel kapcsolatos formai követelmények nem terjedhetnek túl azon, ami elengedhetetlen annak teljesítéséhez
3.1.3. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen (közérdekű) adatot kíván megismerni	5. cikk 1. A közhatalmi szervnek - amennyire ez észszerűen lehetséges - segítenie kell az igénylőt az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosításában. 5. A közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igényt akkor lehet elutasítani, ha i) a közhatalmi szerv segítsége ellenére az adatigénylés túl bizonytalan marad ahhoz, hogy az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosítását lehetővé tegye, [...]
3.1.4. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a közérdekűnek minősülő adatok körét	-
3.1.5. Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen közérdekű adatot kíván megismerni, de nem	5. cikk 2. A közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igénytel minden olyan közhatalmi szervnek foglalkoznia kell, amelynek az irat a kezelésében van. Ha a közhatalmi szerv nem rendelkezik az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irattal, vagy nincs hatásköre arra,

tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő	hogyan az adatigénylést teljesítse, akkor - ha ez lehetséges - az adatigénylést meg kell küldenie a hatáskörrel rendelkező közhatalmi szervhez, vagy az igénylőt tájékoztatnia kell arról, hogy mely hatáskörrel rendelkező közhatalmi szervhez fordulhat.
3.1.6. Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv közérdekű adatokkal rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen közérdekű adatok vannak az adott szervnél	-
3.1.7. Az adatkezelő nem érti az adatigénylést	-
3.1.8. Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre	-
3.1.9. Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér	<p>7. cikk 1. A közérdekű adatot tartalmazó iratnak a közhatalmi szerv helyiségében történő megtekintését ingyenesen kell biztosítani. Ez nem akadályozza meg a Feleket abban, hogy ebben a vonatkozásban, a levéltárakban és múzeumokban biztosított szolgáltatásokért díjat állapítsanak meg.</p> <p>2. A közérdekű adatot tartalmazó irat másolatáért az igénylőtől díj kérhető, amelynek ésszerűnek kell lennie, és amely nem haladhatja meg a másolás és a kézbesítés tényleges költségét. A díjak mértékét közzé kell tenni.</p>
3.2. Az adatigénylés teljesítése	
3.2.1. A teljesítés határideje	5. cikk 4. A közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igényekkel haladéktalanul foglalkozni kell. Az ezzel kapcsolatos döntést a lehető leggyorsabban vagy egy előre meghatározott, ésszerű határidőn belül kell meghozni, közölni és végrehajtani.
3.2.2. A teljesítés módja	<p>6. cikk 1. Ha egy közérdekű adatot tartalmazó iratot hozzáférhetővé tettek, az igénylőnek joga van választani, hogy az eredeti példányt vagy annak egy másolatát megtekinti, vagy arról másolatot kér a választása szerinti - a szervnél elérhető - formában vagy formátumban, kivéve, ha az erre vonatkozó kívánsága ésszerűtlen.</p> <p>2. Ha az iratban foglalt adatok egy része korlátozás alá esik, a közhatalmi szervnek a többi adatot ettől függetlenül hozzáférhetővé kell tennie. Minden felismerhetetlenné tétele egyértelműen jelezni kell. Ugyanakkor abban az esetben, ha az irat kivonatolt változata félrevezető vagy érthetetlen, vagy ha az irat megmaradó részének hozzáférhetővé tétele nyilvánvalóan ésszerűtlen terhet jelent a közhatalmi szerv számára, az adatigénylés teljesítése megtagadható.</p> <p>3. A közhatalmi szerv a közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférést úgy is biztosíthatja, hogy az igénylőnek könnyen hozzáférhető alternatív forrásokat ajánl.</p> <p>7. cikk 1. A közérdekű adatot tartalmazó iratnak a közhatalmi szerv helyiségében történő megtekintését ingyenesen kell biztosítani. Ez nem akadályozza meg a Feleket abban, hogy ebben a vonatkozásban, a levéltárakban és múzeumokban biztosított szolgáltatásokért díjat állapítsanak meg.</p>
3.3. Az adatigénylés elutasítása	
3.3.1. Az adatigény elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén	-
3.3.2. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosíthatatlansága esetén	5. cikk 5. A közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igényt akkor lehet elutasítani, ha i) a közhatalmi szerv segítsége ellenére az adatigénylés túl bizonytalan marad ahhoz, hogy az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosítását lehetővé tegye, [...].

3.3.3. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén	-
3.3.4. A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény	-
3.3.5. Az adatigény elutasítása jogszabályi rendelkezés alapján	<p>3. cikk 1. A Felek korlátozhatják a közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférés jogát. A korlátozásokat törvényben pontosan meg kell határozni, és e korlátozásoknak a demokratikus jogállamban szükségesnek és az alábbi célok megóvása érdekében arányosnak kell lenniük:</p> <p>a) nemzetbiztonság, honvédelem és nemzetközi kapcsolatok, b) közbiztonság, c) bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése, d) fegyelmi eljárások, e) közhatalmi szerv által folytatott vizsgálat, felügyelet és ellenőrzés, f) magánélet és egyéb jogos magánérdek, g) üzleti és egyéb gazdasági érdek, h) az állam gazdasági, monetáris és árfolyampolitikája, i) a felek egyenlősége a bírósági eljárásokban és az igazságszolgáltatás megfelelő működése, j) környezetvédelem vagy k) a közhatalmi szervek belüli vagy a közhatalmi szervek közötti egyeztetések egy tárgykör vizsgálata során.</p> <p>Az érintett Államok az aláírás időpontjában vagy a megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okirat letétbe helyezésekor az Európa Tanács Főtitkárához címzett nyilatkozattal kijelenthetik, hogy a királyi családdal és udvarral vagy az államfővel való kapcsolattartás is a lehetséges korlátozások közé tartozik.</p> <p>2. A közérdekű adatot tartalmazó iratokban szereplő információhoz való hozzáférés megtagadható, ha az információ közlése sértené, vagy alkalmas arra, hogy megsértse az 1. bekezdésben említett érdekek valamelyikét, kivéve, ha az információ közléséhez a korlátozás indokál szolgáló érdeknél súlyosabb közérdek fűződik.</p>
3.3.7. Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása	-
3.3.7. Az elutasíthatóság Infotv. általi korlátozása	-
3.3.8. A szükségtelennek és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága	4. cikk 1. A közérdekű adatot tartalmazó iratot igényelő személy nem köteles arra, hogy adatigénylését megindokolja.
3.3.9. A visszaélésszerűnek ítélt adatigény elutasíthatósága	5. cikk 5. A közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igényt akkor lehet elutasítani, ha [...] <p>ii) az adatigénylés nyilvánvalóan ésszerűtlen.</p>
3.3.10. A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása	<p>7. cikk 1. A közérdekű adatot tartalmazó iratnak a közhatalmi szerv helyiségében történő megtekintését ingyenesen kell biztosítani. Ez nem akadályozza meg a Feleket abban, hogy ebben a vonatkozásban, a levéltárakban és múzeumokban biztosított szolgáltatásokért díjat állapítsanak meg.</p> <p>2. A közérdekű adatot tartalmazó irat másolatáért az igénylőtől díj kérhető, amelynek ésszerűnek kell lennie, és amely nem haladhatja meg a másolás és a kézbesítés tényleges költségét. A díjak mértékét közzé kell tenni.</p>
3.3.11. Az adatigény elutasításának határideje	-
3.3.12. Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról	-

3.3.13. Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei	5. cikk 6. Ha a közhatalmi szerv egészben vagy részben elutasítja a közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igényt, akkor az elutasítás alapjául szolgáló indokot közölni kell. Az igénylőnek joga van arra, hogy kérésére az elutasítás írásbeli indokolását megkapja a közhatalmi szervtől.
3.3.14. Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigénylésekről	
3.3.15. A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről	
4. Korrekciós mechanizmusok	
<p>8. cikk 1. Annak az igénylőnek, akinek a közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférés iránti igényét a közhatalmi szerv kifejezetten vagy mulasztással, akár részleteiben vagy egészében elutasította, jogorvoslatához van joga bíróság vagy más független és pártatlan, törvény által létrehozott testület előtt.</p> <p>2. Az igénylőnek minden esetben joga van a gyors és kevésbé költséges jogorvoslati eljáráshoz, akár egy közhatalmi szerv által lefolytatott felülvizsgálati eljárás, akár az 1. bekezdés szerinti jogorvoslat formájában.</p>	

11.7.4 2003/4/EK irányelv

1. Általános tájékoztatási szint	
1.1. A környezeti információk megismeréséhez való jog ismerete a potenciális adatigénylők részéről	Pb. (1) A környezeti információkhoz történő szélesebb körű hozzáférés és az ilyen információk terjesztése hozzájárul a környezeti kérdésekkel kapcsolatos nagyobb tudatossághoz, a szabad véleménycseréhez, a nyilvánosságnak a környezeti ügyekkel kapcsolatos döntéshozatalban való hatékonyabb részvételéhez, és végezetül a jobb környezethez.
1.2. A környezeti információk megismeréséhez való jog ismerete az adatkezelők részéről	-
2. Proaktív közzététel	
2.1. Egyes környezeti információk adatkezelő általi közzétételének kötelezettsége	<p>Pb. (9) Továbbá szükség van arra, hogy a hatóságok a környezeti információkat a lehető legszélesebb körben a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyék és terjesszék, különösen informatikai és kommunikációs eszközök felhasználásával.</p> <p>E technológiák jövőbeni fejlődését figyelembe kell venni az ezen irányelvről készülő jelentésben, valamint az irányelv felülvizsgálata során.</p> <p>7. cikk (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hatóságok feladataik szempontjából lényeges, birtokukban lévő vagy számukra tárolt környezeti információkat rendszerezzék, azok aktív és módszeres terjesztése érdekében, különösen, amennyiben az rendelkezésre áll, számítógépes távközlés és/vagy elektronikus technológia segítségével.</p> <p>A számítógépes távközlési és/vagy elektronikus technológia segítségével rendelkezésre bocsátott információknak nem kell tartalmaznia az ezen irányelv hatálybalépése előtt keletkezett információt kivéve, ha az elektronikus formában már rendelkezésre áll.</p> <p>A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a környezeti információk nyilvános távközlési hálózatokon könnyen hozzáférhető elektronikus adatbázisok segítségével fokozatosan hozzáférhetővé váljanak a nyilvánosság számára.</p>

	<p>(2) A rendelkezésre bocsátandó és terjesztendő információkat, szükség szerint frissíteni kell, és ezen információknak legalább az alábbiakat kell tartalmazniuk:</p> <p>a) a környezetről szóló vagy a környezettel kapcsolatos nemzetközi szerződések, egyezmények és megállapodások, valamint</p> <p>a közösségi, nemzeti, regionális vagy helyi jogszabályok szövege;</p> <p>b) a környezettel kapcsolatos politikák, tervek és programok;</p> <p>c) az a) és b) pontban említett elemek végrehajtásáról szóló jelentések, amennyiben azokat a hatóságok elektronikus formában készítik el vagy tárolják;</p> <p>d) a (3) bekezdésben említett környezetállapot-jelentések;</p> <p>e) a környezetre hatást gyakorló vagy valószínűleg hatást gyakorló tevékenységek megfigyeléséből származó adatok vagy az azokat összefoglaló adatok;</p> <p>f) jelentős környezeti hatással járó engedélyek és környezetvédelmi egyezmények, vagy utalás arra a helyre, ahol ezek az információk a 3. cikk keretén belül kérelmezhetők, vagy megtalálhatók;</p> <p>g) a 2. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett környezeti elemekre vonatkozó környezetihatás-tanulmányok és kockázatelemzések, vagy utalás arra a helyre, ahol ezek az információk a 3. cikk keretén belül kérelmezhetők, vagy megtalálhatók.</p> <p>(3) A közösségi jogszabályokban előírt bármilyen külön jelentési kötelezettség sérelme nélkül a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy országos és – ahol lehetséges – regionális vagy helyi környezetállapot-jelentéseket tesznek közzé rendszeres, négy évnél nem hosszabb időközönként; ezek a jelentések tájékoztatást nyújtanak a környezet minőségéről és terheléséről.</p> <p>(4) A közösségi jogszabályokban előírt bármilyen külön kötelezettség sérelme nélkül a tagállamok minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy az emberi egészséget vagy a környezetet érő közvetlen fenyegetés esetén, függetlenül attól, hogy emberi tevékenységek vagy természeti okok idézik elő, a hatóságok birtokában lévő vagy számukra tárolt minden olyan információt a várható kihatással érintett lakosság számára azonnal és késedelem nélkül közreadják, lehetővé téve a fenyegetésből származó kár megakadályozására vagy csökkentésére irányuló intézkedések megtételét.</p> <p>(5) Az ebben a cikkben előírt kötelezettségekre a 4. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt kivételek alkalmazhatók.</p> <p>(6) A tagállamok az ebben a cikkben foglalt kötelezettségeknél az információt tartalmazó internetes oldalakra mutató hivatkozások létrehozásával is eleget tehetnek.</p>
<p>2.2. A környezeti információk adatkezelő általi közzétételének általános formai követelményei</p>	<p>Pb. (14) A hatóságoknak a környezeti információkat a kérelmező által kért formában, illetve formátumban kell rendelkezésre bocsátaniuk, kivéve, ha azok más formában, illetve formátumban már a nyilvánosság számára is hozzáférhetők, vagy ha azokat más formában, illetve formátumban célszerű rendelkezésre bocsátani. Ezenkívül a hatóságoknak minden</p>

	<p>észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy a birtokukban lévő vagy a számukra tárolt környezeti információkat elektronikus úton könnyen sokszorosítható és hozzáférhető formában, illetve formátumban tárolják.</p> <p>Pb. (21) A környezeti ügyeket illető társadalmi tudatosság növelése és a környezetvédelem javítása érdekében a hatóságoknak lehetőség szerint rendelkezésre kell bocsátaniuk és terjeszteniük kell a feladataikhoz kapcsolódó környezeti információkat, különösen, amennyiben rendelkezésre áll, számítógépes távközlés és/vagy elektronikus technológia segítségével.</p>
2.3. Egyedi közzétételi listák	-
2.4. A környezeti információk adatkezelő általi közzétételének elmaradása, korrekciós mechanizmusok	-
3. Egyedi adatigénylés	
3.1. Az adatigénylés	
3.1.1. Az adatigénylő személye, anonimitása	<p>2. cikk Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:</p> <p>5. pont „Kérelmező”: a környezeti információt kérelmező bármely természetes vagy jogi személy.</p> <p>6. pont „Nyilvánosság”: egy vagy több természetes vagy jogi személy, továbbá a nemzeti joggal vagy gyakorlattal összhangban azok szövetségei, szervezetei és csoportjai.</p>
3.1.2. Az adatigénylés formai követelményei	-
3.1.3. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni, milyen környezeti információt kíván megismerni	<p>Pb. (10) A „környezeti információ” fogalmát úgy kell pontosítani, hogy az magában foglalja a környezet állapotára, a környezetet befolyásoló vagy valószínűleg befolyásoló, illetve a környezet védelmére létrehozott tényezőkre, intézkedésekre és tevékenységekre, az ilyen intézkedések vagy tevékenységek keretében végzett költség-haszon és gazdasági elemzésekre vonatkozó, bármilyen formában lévő információt, valamint az emberi egészség és biztonság állapotára vonatkozó információt, ideértve a tápláléklánc szennyeződését, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket, olyan mértékben, amilyen mértékben azokat a fenti ügyek érintik vagy érinthetik.</p> <p>2. cikk Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:</p> <p>1. „Környezeti információ”: minden olyan írásbeli, vizuális, szóbeli, elektronikus vagy bármilyen más materiális formában lévő információ, amely az alábbiak valamelyikére vonatkozik:</p> <p>a) a környezeti elemek állapota, mint például a levegő vagy a légkör, a víz, a talaj, a föld, a tájkép és a természetes környezet, beleértve a vizes élőhelyeket, a part menti és tengeri területeket, a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatást;</p> <p>b) olyan tényezők, mint például a különböző anyagok, az energia, a zaj, a sugárzás vagy a hulladék, beleértve a radioaktív hulladékot, a környezetbe történő kibocsátás, bevezetés vagy egyéb módon való</p>

	<p>kijuttatás, amelyek hatással vannak, illetve hatással lehetnek a környezet a) pontban említett elemeire;</p> <p>c) olyan intézkedések (beleértve a közigazgatási intézkedéseket is), mint például a politikák, jogszabályok, tervek, programok, a környezetre vonatkozó megállapodások, az a) és b) pontban említett elemekre és tényezőkre hatással lévő vagy valószínűleg hatással lévő tevékenységek, valamint az azoknak az elemeknek a védelmére hozott intézkedések és tevékenységek;</p> <p>d) a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentések;</p> <p>e) a c) pontban említett intézkedések és tevékenységek keretein belül használt, költséghatékonysági és más gazdasági elemzések és feltevések; és</p> <p>f) az emberi egészség és biztonság állapota, ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, amennyiben ez lényeges, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket, amennyiben azokra az a) pontban említett környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül a b) vagy c) pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet.</p>
<p>3.1.4. Az adatigénylő nem tudja pontosan meghatározni a környezeti információk körét</p>	<p>-</p>
<p>3.1.5. Az adatigénylő meg tudja határozni, hogy milyen környezeti információt kíván megismerni, de nem tudja pontosan meghatározni, mely szerv az adatkezelő</p>	<p>Pb. (11) A Szerződés 6. cikkében foglalt azon elv figyelembevétele céljából, hogy a környezetvédelmi előírásokat integrálni kell a Közösségi politikák és tevékenységek meghatározásába és megvalósításába, a „hatóság” fogalmát oly módon kell kiterjeszteni, hogy az magában foglalja a nemzeti, regionális és helyi szintű kormányzatot, illetve egyéb közigazgatást, függetlenül attól, hogy az rendelkezik-e meghatározott, környezetre vonatkozó feladattal vagy sem. A meghatározást hasonló módon úgy kell kibővíteni, hogy az a nemzeti jog értelmében a környezettel kapcsolatban közigazgatási funkciókat ellátó egyéb személyeket és testületeket, valamint az olyan más személyeket és testületeket is magában foglalja, amelyek ellenőrzésük alatt működnek, és a környezethez kapcsolódó közfeladataik és funkcióik vannak.</p> <p>Pb. (12) Azon környezeti információknak is, amelyeket a hatóságok nevében ténylegesen más testületek birtokolnak, ezen irányelv hatálya alá kell tartozniuk.</p> <p>2. cikk 2. „Hatóság”: a) a kormányzat vagy más közigazgatási szerv, beleértve az országos, regionális vagy helyi szintű állami tanácsadó szerveket; b) a nemzeti jog értelmében közigazgatási feladatokat – így a környezethez kapcsolódó egyedi feladatokat, tevékenységeket és szolgáltatásokat – ellátó bármely természetes vagy jogi személy; és c) az a) vagy b) pont alá tartozó jogi vagy természetes személy ellenőrzése alatt a környezethez kapcsolódóan közfeladatokat és -funkciókat ellátó vagy közszolgáltatást nyújtó bármely természetes vagy jogi személy.</p>

	<p>A tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy ez a meghatározás ne foglalja magában a bírói vagy jogalkotói minőségben eljáró szerveket vagy intézményeket. Ha alkotmányos rendelkezéseik ezen irányelv elfogadásának időpontjában nem rendelkeznek a 6. cikk értelmében történő felülvizsgálati eljárásról, a tagállamok e szerveket vagy intézményeket kivehetik a meghatározás köréből.</p> <p>3. „Hatóság birtokában lévő információ”: a hatóság birtokában lévő, általa előállított vagy kézhez vett környezeti információ.</p> <p>4. „Hatóság számára tárolt információ”: a hatóság részére ténylegesen valamely természetes vagy jogi személy által tárolt környezeti információ.</p>
<p>3.1.6. Az adatigénylő tudja, hogy az adott szerv környezeti információval rendelkezik, de nem tudja pontosan meghatározni, milyen környezeti információk vannak az adott szervnél</p>	<p>3. cikk</p> <p>(3) Ha a kérelem megfogalmazása túlságosan általános, a hatóság a lehető leghamarabb, de legkésőbb a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott határidőn belül felkéri a kérelmezőt kérelme pontosítására, és segíti a kérelmezőt ennek elvégzésében, például az (5) bekezdés c) pontjában említett közhiteles nyilvántartás használatáról szóló információ nyújtásával. A hatóságok, amennyiben azt helyénvalónak tartják, a kérés teljesítését a 4. cikk (1) bekezdése c) pontjában foglaltak értelmében megtagadhatják.</p> <p>4. cikk</p> <p>(1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a környezeti információhoz jutást visszautasítják, amennyiben:</p> <p>c) a kérés megfogalmazása túlságosan általános jellegű, figyelemmel a 3. cikk (3) bekezdésére.</p>
<p>3.1.7. Az adatkezelő nem érti az adatigénylést</p>	-
<p>3.1.8. Az adatkezelőnél az igényelt adat nem áll rendelkezésre</p>	<p>4 cikk</p> <p>(1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a környezeti információhoz jutást visszautasítják, amennyiben:</p> <p>a) a kért információ nincs azon hatóság birtokában vagy nem tárolják azon hatóság számára, amelyhez a kérelmet intézték. Ilyen esetben, ha a hatóságnak tudomása van arról, hogy az információ más hatóság birtokában van, illetve azt más hatóság számára tárolják, vagy a lehető leghamarabb továbbítja a kérést e másik hatósághoz, és erről tájékoztatja a kérelmezőt, vagy tájékoztatja a kérelmezőt arról, hogy tudomása szerint a kért információt mely hatóságtól igényelheti.</p>
<p>3.1.9. Az adatigénylő nagyon sok vagy terjedelmes dokumentumot kér</p>	-
<p>3.1.10. A közfeladatot ellátó szerv együttműködése</p>	-
3.2. Az adatigénylés teljesítése	
<p>3.2.1. A teljesítés határideje</p>	<p>Pb. (13) A környezeti információkat a lehető leghamarabb és észszerű időn belül a kérelmező rendelkezésére kell bocsátani, figyelembe véve a kérelmező által esetlegesen megadott időintervallumot.</p> <p>3. cikk</p> <p>(2) A 4. cikkre is figyelemmel és a kérelmező által esetlegesen megadott határidőre tekintettel, a környezeti információt</p>

	<p>a) a lehető leghamarabb, de legkésőbb a kérelmező igényének az (1) bekezdésben említett hatósághoz történő beérkezését követő egy hónapon belül; vagy</p> <p>b) a kérelem hatósághoz történő beérkezésétől számított két hónapon belül a kérelmező rendelkezésére kell bocsátani, ha az információ mennyisége és összetett jellege olyan, hogy az a) pontban említett egyhónapos határidő betartása nem lehetséges. Ilyen esetekben a kérelmezőt a meghosszabbításról és annak indokairól a lehető leghamarabb, de mindenképp az egyhónapos időszak lejárta előtt tájékoztatni kell.</p>
<p>3.2.2. A teljesítés módja</p>	<p>Pb. (14) A hatóságoknak a környezeti információkat a kérelmező által kért formában, illetve formátumban kell rendelkezésre bocsátaniuk, kivéve, ha azok más formában, illetve formátumban már a nyilvánosság számára is hozzáférhetők, vagy ha azokat más formában, illetve formátumban célszerű rendelkezésre bocsátani. Ezenkívül a hatóságoknak minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy a birtokukban lévő vagy a számukra tárolt környezeti információkat elektronikus úton könnyen sokszorosítható és hozzáférhető formában, illetve formátumban tárolják.</p> <p>Pb. (20) A hatóságoknak törekedniük kell annak biztosítására, hogy az általuk vagy nevükben összeállított környezeti információk átfogók, pontosak és összehasonlíthatók legyenek.</p> <p>Mivel az információ megszerzésére használt eljárás fontos tényező a rendelkezésre bocsátott információ minőségének megítélésénél, azt kérésre közzé kell tenni.</p> <p>3. cikk (4) Ha a kérelmező arra kéri a hatóságot, hogy a környezeti információt bocsássa rendelkezésre meghatározott formában, illetve formátumban (például másolat formájában is), a hatóság az információt úgy bocsátja rendelkezésre kivéve, ha:</p> <p>a) az információ – különösen a 7. cikk értelmében – más formában, illetve formátumban, a kérelmezők számára könnyen hozzáférhető módon már nyilvánosan rendelkezésre áll; vagy</p> <p>b) a hatóság számára más formában, illetve formátumban észszerű az információ rendelkezésre bocsátása, amely esetben a hatóságnak indokolnia kell, miért abban a formában vagy formátumban bocsátja rendelkezésre az információt.</p> <p>E bekezdés alkalmazásában, a hatóságok minden észszerű erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy a birtokukban lévő vagy számukra tárolt, környezeti információkat számítógépes távközlési vagy más elektronikus eszközzel könnyen sokszorosítható és hozzáférhető formában, illetve formátumban tárolják.</p> <p>A kérelmezővel a (2) bekezdés a) pontjában említett határidőn belül közölni kell annak okát, ha megtagadják az információ – egésze vagy bármely része – kért formában, illetve formátumban történő rendelkezésre bocsátását.</p> <p>4. cikk (4) A kérelmező által igényelt és a hatóságok birtokában lévő vagy a hatóságok számára tárolt környezeti információt részben kell rendelkezésre bocsátani, amennyiben lehetőség nyílik az (1) bekezdés d) és e) pontjának vagy a (2) bekezdés</p>

	<p>hatálya alá tartozó információk a kért információ többi részétől történő elkülönítésére.</p> <p>8. cikk</p> <p>(1) A tagállamok minden tőlük telhetőt megtesznek annak biztosítására, hogy az általuk vagy nevükben összeállított információk frissek, pontosak és összehasonlíthatók legyenek.</p> <p>(2) A hatóságok kérésre eleget tesznek a 2. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti információkérésnek, tájékoztatva a kérelmezőt arról a helyről, ahol a mérési eljárásokra vonatkozó információk – ha ilyenek rendelkezésre állnak – megtalálhatók, beleértve az információ összeállításában használt elemzési, mintavételi és minta-előkezelési módszereket is, vagy hivatkozva a használt szabványosított eljárásra.</p>
3.3. Az adatigénylés elutasítása	
3.3.1. Az adatigény elutasítása anonim, illetve az elérhetőségét meg nem adó adatigénylő esetén	-
3.3.2. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása az igényelt környezeti információt tartalmazó irat azonosíthatatlansága esetén	-
3.3.3. Az adatigény (részleges vagy teljes) elutasítása ismételten benyújtott adatigény esetén	-
3.3.4. A korábban már elutasított, ismételten benyújtott adatigény	-
3.3.5. Az adatigény elutasítása döntés-előkészítésre hivatkozással	<p>4. cikk (1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a környezeti információhoz jutást visszautasítják, amennyiben:</p> <p>d) a kérés befejezetlen anyagot vagy lezáratlan dokumentumot, illetve feldolgozatlan adatokat érint;</p> <p>e) a kérés belső közleményeket érint, figyelemmel a közzététel által szolgáltat közérdekre.</p> <p>4. cikk (1) bek. 2. m.</p> <p>Amennyiben a kérést azon az alapon utasítják vissza, hogy az befejezetlen anyagot érint, a hatóság megnevezi az anyagot készítő hatóságot és az anyag befejezésének előrelátható időpontját.</p>
3.3.7. Az elutasíthatóság jogszabály általi korlátozása	<p>4. cikk (2) A tagállamok előírhatják a környezeti információ kérésének visszautasítását, ha az információ közzététele hátrányosan befolyásolná a következőket:</p> <p>a) a hatóságok tanácskozásainak titkos jellege, amennyiben e titkos jelleget jogszabály írja elő;</p> <p>b) nemzetközi kapcsolatok, közbiztonság vagy honvédelem;</p> <p>c) folyamatban lévő bírósági eljárások, bármely személy jogosultsága ügyének tisztességes tárgyalására, vagy hatóság azon jogosultsága, hogy bűnügyi vagy fegyelmi vizsgálatot folytasson;</p> <p>d) üzleti titok vagy üzemi titok, amennyiben e jelleg nemzeti vagy közösségi jogszabály írja elő a jogos gazdasági érdekek védelme céljából, beleértve a statisztikai titok és az adótitok megőrzéséhez fűződő közérdeket;</p> <p>e) a szellemi tulajdonjogok;</p> <p>f) a személyi adatok és/vagy természetes személyre vonatkozó akták bizalmas jellege, amennyiben az érintett személy nem járult hozzá az információk</p>

	<p>nyilvánosságra hozatalához, és amennyiben a bizalmas jelleget nemzeti vagy Közösségi jog írja elő;</p> <p>g) bármely olyan személy érdeke vagy védelme, aki a kért információt önként szolgáltatta, anélkül, hogy erre törvény kötelezné, illetve törvény által kötelezheték volna, kivéve, ha ez a személy az érintett információk kiszolgáltatásához hozzájárult;</p> <p>h) azon környezet védelme, amelyre ezen információ vonatkozik, mint például a ritka fajok lelőhelye.</p> <p>Az (1) és (2) bekezdésben említett megtagadás alapján szűken kell értelmezni, minden egyes esetben figyelembe véve a közzététel által szolgáltatott közérdeket. Az egyes esetekben a közzététel által szolgáltatott közérdeket mérlegelni kell a megtagadás által szolgáltatott érdekekkel szemben. A tagállamok nem rendelhetik el a kért megtagadását a (2) bekezdés a), d), f), g) és h) pontja alapján, ha az a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információt érint.</p> <p>Ebben a keretben és az f) pont alkalmazásában a tagállamok biztosítják a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseinek betartását.</p> <p>4. cikk (4) A kérelmező által igényelt és a hatóságok birtokában lévő vagy a hatóságok számára tárolt környezeti információt részben kell rendelkezésre bocsátani, amennyiben lehetőség nyílik az (1) bekezdés d) és e) pontjának vagy a (2) bekezdés hatálya alá tartozó információk a kért információ többi részétől történő elkülönítésére.</p>
<p>3.3.8. A szükségtelennek és indokolatlannak ítélt adatigény elutasíthatósága</p>	<p>4. cikk (1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a környezeti információhoz jutást visszautasítják, amennyiben:</p> <p>b) a kért információ nyilvánvalóan ésszerűtlen.</p>
<p>3.3.9. A visszaélésszerűnek ítélt adatigény elutasíthatósága</p>	<p>-</p>
<p>3.3.10. A költségtérítés megállapítása mint az adatigény elutasítása</p>	<p>Pb. (18) A hatóságok a környezetre vonatkozó információ nyújtásáért jogosultak díjat megállapítani, azonban ennek a díjnak észszerűnek kell lennie. Ez általános szabályként azt jelenti, hogy a díjak összege nem haladhatja meg az igényelt anyag előállításának tényleges költségét. Korlátozni kell azokat az eseteket, amikor előre kell fizetni. Azokban a sajátos esetekben, amikor a hatóságok a környezeti információkat kereskedelmi alapon bocsátják rendelkezésre, mert e bevételre szükség van a további információk gyűjtésének és közzétételének folytatásához, a piaci alapú díj méltányosnak tekinthető; a díj előre történő kifizetését is elő lehet írni. Díjtáblázatot kell közzétenni, és a kérelmezők rendelkezésére kell bocsátani azzal az információval együtt, hogy a díjakat milyen feltételek alapján róják ki, vagy lehet alóluk mentesülni.</p> <p>5. cikk (1) A 3. cikk (5) bekezdése szerint létrehozott és fenntartott közhiteles nyilvántartásokhoz vagy jegyzékekhez történő hozzáférés és a kért információ helyszínen végzett tanulmányozása díjmentes.</p> <p>(2) A hatóságok bármely környezeti információ szolgáltatásáért díjat számolhatnak fel, azonban ez a díj nem haladhatja meg az észszerű határt.</p> <p>(3) Díj felszámolása esetén a hatóságok díjjegyzéket tesznek közzé és bocsátanak a kérelmezők rendelkezésére, valamint tájékoztatást adnak arról,</p>

	<p>hogya a díjakat milyen feltételek alapján róják ki, illetve, hogy lehet-e azok alól mentesülni.</p>
3.3.11. Az adatigény elutasításának határideje	<p>Pb. (16) Az információhoz való jog azt jelenti, hogy az információ kiadásának kell az általános szabálynak lennie, de a hatóság bizonyos pontosan meghatározott esetekben jogosult a környezeti információk kiadását megtagadni. A megtagadás alapját szűken kell értelmezni, amikor is az információ kiadásával szolgált közérdeket kell a megtagadás által szolgált érdekek szemben mérlegelni. A megtagadás indokait az ebben az irányelvben meghatározott határidőn belül közölni kell a kérelmezővel.</p> <p>(17) A hatóságoknak a környezeti információkat részben rendelkezésre kell bocsátaniuk, amennyiben lehetőség van a kivételek alá eső információknak a kért információ többi részétől való elkülönítésére.</p> <p>3. cikk (4) bek. 3. m.</p> <p>A kérelmezővel a (2) bekezdés a) pontjában említett határidőn belül közölni kell annak okát, ha megtagadják az információ – egésze vagy bármely része – kért formában, illetve formátumban történő rendelkezésre bocsátását.</p>
3.3.12. Az adatigénylő tájékoztatása az adatigény elutasításáról	
3.3.13. Az adatigény elutasításának minimális tartalmi elemei	
3.3.14. Nyilvántartás vezetése az elutasított adatigénylésekről	-
3.3.15. A NAIH tájékoztatása az elutasított adatigénylésekről	<p>4. cikk (5) A kért információ része vagy egésze rendelkezésre bocsátásának megtagadásáról a kérelmezőt írásban vagy elektronikus úton tájékoztatni kell, ha a kérést írásban nyújtották be, vagy ha a kérelmező ezt kéri, a 3. cikk (2) bekezdésének a) vagy – esettől függően – b) pontjában említett határideig. Az értesítésnek tartalmaznia kell a megtagadás indoklását, valamint a 6. cikkel összhangban biztosított felülvizsgálati eljárásról szóló tájékoztatást.</p>
3.4. Környezeti információk tárolása	
3.4.1. Környezeti információk tárolásának módja	<p>3. cikk (4) bek. 2. m.</p> <p>E bekezdés alkalmazásában, a hatóságok minden észszerű erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy a birtokukban lévő vagy számukra tárolt, környezeti információkat számítógépes távközlési vagy más elektronikus eszközzel könnyen sokszorosítható és hozzáférhető formában, illetve formátumban tárolják.</p>
4. Jogalkotás	
<p>Pb. (5) 1998. június 25-én az Európai Közösség aláírta a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságban a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló ENSZ/EGB-egyezményt (Aarhusi Egyezmény). A közösségi jog rendelkezéseinek – az egyezmény Európai Közösség által történt aláírása folytán – összhangban kell lenniük az egyezménnyel.</p> <p>Pb. (7) A hatóságok birtokában lévő környezeti információkhoz jutást szabályozó, a tagállamokban jelenleg hatályban lévő jogszabályok közötti eltérések az információhoz jutás és a versenyfeltételek tekintetében a Közösségen belüli egyenlőtlenségekhez vezethetnek.</p> <p>Pb. (15) A tagállamoknak meg kell határozniuk azokat a gyakorlati szabályokat, amelyek alapján ezek az információk hatékonyan rendelkezésre bocsáthatók. E szabályok biztosítják, hogy az információk a nyilvánosság számára hatékonyan és egyszerűen hozzáférhető legyenek, és a közcélú távközlési hálózatokon keresztül fokozatosan bővülő körben hozzáférhetővé tegyék azokat, beleértve a hatóságok nyilvánosan hozzáférhető jegyzékeit, valamint a hatóságok birtokában lévő vagy számukra tárolt környezeti információk nyilvántartásait és jegyzékeit is.</p> <p>3. cikk (5) E cikk alkalmazásában, a tagállamok biztosítják, hogy:</p> <p>a) a tisztviselők segítsék a nyilvánosságot az információkhoz jutásban;</p>	

b) a hatóságok jegyzéke nyilvánosan hozzáférhető legyen; és
 c) a gyakorlati szabályokat annak biztosítása érdekében határozzák meg, hogy a környezeti információhoz jutás joga hatékonyan gyakorolható legyen, mint például:

- információs tisztviselők kinevezése,
- a kért információk vizsgálatára szolgáló intézmények létrehozása és fenntartása,
- a hatóságok birtokában lévő környezeti információk nyilvántartásai és jegyzékei, vagy információs pontok annak világos megjelölésével, hogy hol található az információk.

A tagállamok biztosítják, hogy a hatóságok kielégítő módon tájékoztassák a nyilvánosságot ezen irányelvből eredő jogairól, valamint e célból megfelelő mértékben gondoskodjanak információkról, útmutatásokról és tanácsadásról.

7. cikk (1) bek. 1-2. m.

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hatóságok feladataik szempontjából lényeges, birtokukban lévő vagy számukra tárolt környezeti információkat rendszerezék, azok aktív és módszeres terjesztése érdekében, különösen, amennyiben az rendelkezésre áll, számítógépes távközlés és/vagy elektronikus technológia segítségével.

A számítógépes távközlési és/vagy elektronikus technológia segítségével rendelkezésre bocsátott információknak nem kell tartalmaznia az ezen irányelv hatálybalépése előtt keletkezett információt, kivéve, ha az elektronikus formában már rendelkezésre áll.

5. Civil szervezetek

-

6. Hatóság

Pb. (3) Az említett irányelv 8. cikke előírja a tagállamok számára, hogy az általuk szerzett tapasztalatokról a Bizottságnak jelentést tegyenek, amelyek alapján a Bizottság jelentést készít az Európai Parlament és a Tanács számára az irányelv átdolgozására vonatkozó, esetlegesen szükségesnek tartott bármilyen javaslattal együtt.

3. cikk (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a hatóságok ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban kérelemre kötelesek legyenek bármely kérelmező rendelkezésére bocsátani a birtokukban lévő vagy számukra tárolt környezeti információkat anélkül, hogy a kérelmezőnek indokolnia kellene a kérelmét.

7. Jogorvoslat

Pb. (19) A kérelmező az információkérésével összefüggésben a hatóságok intézkedéseinek, illetve mulasztásainak közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálatát kérheti.

6. cikk

(1) A tagállamok biztosítják bármely kérelmezőnek, aki úgy ítéli meg, hogy információkérésével nem foglalkoztak, azt (részben vagy egészben) alaptalanul utasították el, nem kielégítő módon válaszolták meg, vagy azzal más módon nem a 3., 4. vagy 5. cikknek megfelelően foglalkoztak, olyan eljárás lehetőségét, amelynek során az érintett hatóság intézkedését, illetve mulasztását e hatóság, illetve egy másik hatóság, vagy jogszabály által létrehozott független és pártatlan testület közigazgatási eljárásban felülvizsgálhatja. Ezt az eljárást gyorsan kell lefolytatni, és vagy díjmentesnek, vagy alacsony költségűnek kell lennie.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett felülvizsgálati eljáráson kívül a kérelmezőnek lehetősége legyen olyan felülvizsgálati eljárásra, amelynek során az érintett hatóság intézkedéseit vagy mulasztásait felülvizsgálják, és amely felülvizsgálatot bíróság vagy jogszabály által létrehozott, más, független és pártatlan testület folytat le, és amelynek határozatai végső határozatokká válhatnak. A tagállamok továbbá azt is elrendelhetik, hogy azon harmadik felek is jogorvoslati eljárást vehessenek igénybe, akikre nézve a közzétett információ terhelő.

(3) A (2) bekezdés szerinti végső határozatok az információt birtokló hatóságra nézve kötelezőek. Írásos indokolást kell adni legalább azokban az esetekben, amikor az információhoz jutást e cikk értelmében tagadják meg.

